This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i margen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibiliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål
  Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.

- Ikke bruk automatiske søk
  Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.

- Behold henvisning
  Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.

- Hold deg innenfor loven
  Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på `http://books.google.com/`

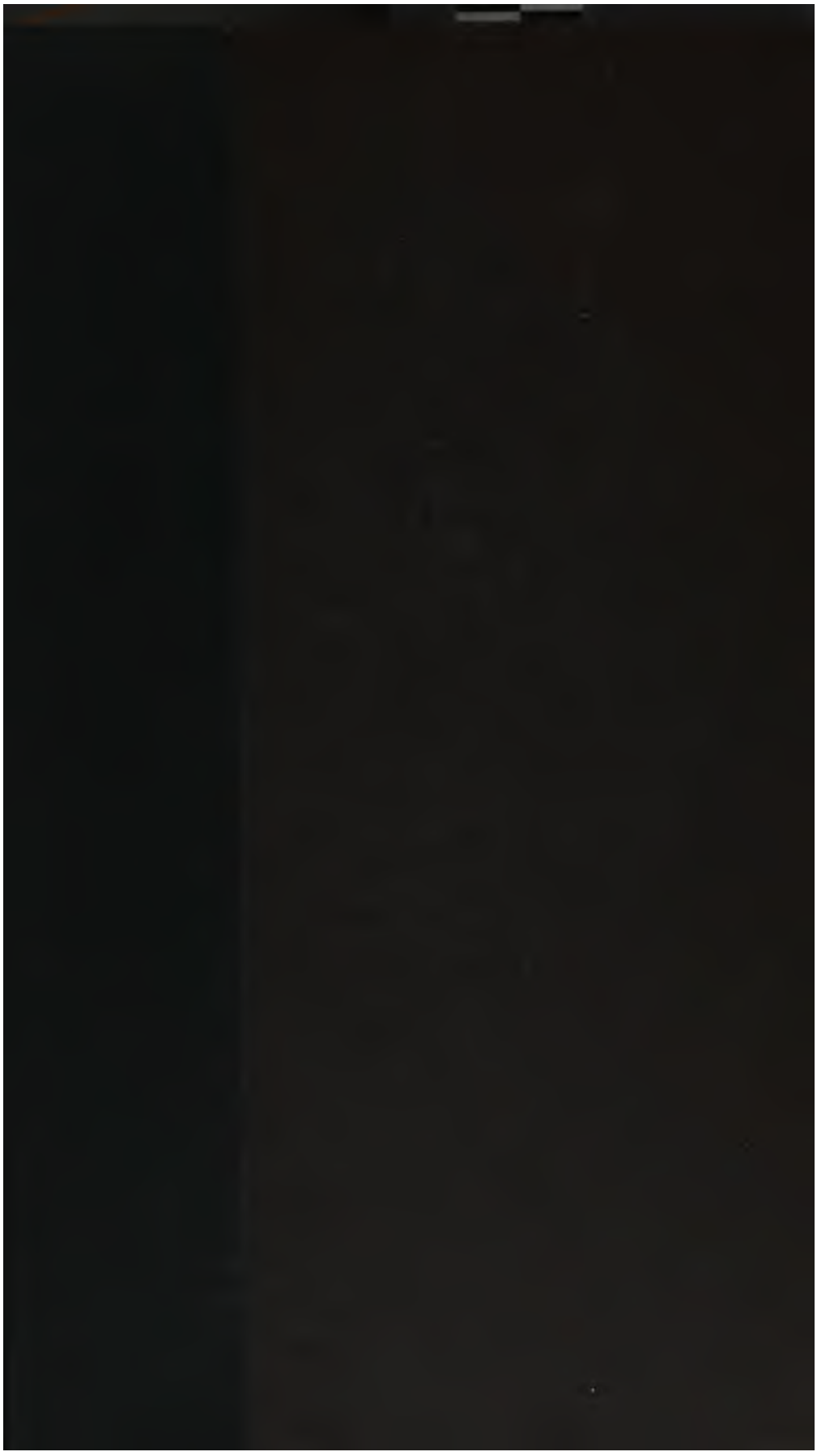

STANFORD UNIVERSITY

LIBRARIES

THE

GREENLAND LIBRARY

OF

DR. THOMAS NEERGAARD KRABBE

ACQUIRED

1937

Norges Konge-Sagaer

fra de ældste Tider indtil Aar efter Christi Fødsel 1177,

forfattede af

Snorre Sturlasøn,

og oversatte

af

P. A. Munch.

Andet Oplag.

Christiania.
Forlagt af Feilberg & Landmark.
1881.

839.6
S67hNm

Trykt hos Carl C. Werner & Co.

Fortale til 1ste Oplag af 1859.

Idet jeg herved byder mine Landsmænd en ny Overſættelſe af Snorre Sturlasſøns Kongeſagaer, er det viſtnok unødvendigt at dvæle udførligt ved Aarſagerne, der twinge mig til at udgive en ſaadan Overſættelſe ikke længere efter, at Jacob Aalls ypperlige Bearbeidelſe af de ſamme Sagaer er udkommen. Jeg behøver kun at nævne for det første, at Oplaget af denne paa det nærmeſte er udſolgt, for det andet, at den, om end et tilſtrækkeligt Forraad af Exemplarer var tilſtede, dog, ſaaledes ſom den er udſtyret, vilde falde for besværlig til i Ordets egentlige Forſtand at blive en Folkebog, hvilket derimod nærværende Overſættelſe er beregnet paa at ſkulle være og i alle Fald med Hensyn til Bekoſtningen kunde blive, naar den ellers befandtes god nok; endelig kommer hertil, at de Text-Udgaver, man hidtil har havt af Snorres Verk, og efter hvilke de ſeneſte Overſættelſer deraf ere udarbeidede, lide af temmelig hyppige, ej ubetydelige Fejl, der ogſaa have indſneget ſig i Overſættelſerne, medens jeg derimod deels ved den nøjagtige Gransken af vore hiſtoriſke Kildeſkrifter i Almindelighed, ſom Udarbeidelſen af mit Verk „det norſke Folks Hiſtorie" har udkrævet, deels ogſaa ved ſærſkilt Gjennemgaaelſe og Underſøgelſe af de Haandſkrifter, der endnu ere til af Verket, har kunnet opdage og berigtige, ſom jeg haaber, de væſentligſte af Fejlene, og derved levere en idetmindſte fra Indholdets Side bedre og rigtigere Text, end mine Forgængere.

Men forinden jeg ſkrider til at udpege enkelte af disſe Fejl, eller overhoved at gjøre Regnſkab for den Maade, hvorpaa jeg har bearbeidet Originaltexten, er det nødvendigt, at jeg meddeler en kort Udſigt over Snorre Sturlasſøns Liv og Forfatterwirkſomhed, ſamt fornemmelig over den Fremgangsmaade, han maa antages at have fulgt ved Udarbeidelſen af det Verk, vi her have for os. Det er ej alene en Pligt, der ſkyldes hans Minde, at bibringe Læſeren en klar Foreſtilling om, hvad og hvormeget han har ham at takke for, men uden en ſaadan klar Foreſtilling vilde man hverken ret kunne opfatte eller bedømme Fortællingerne paa den rette Maade, eller forſtaa, hvad jeg ſelv i det Følgende kommer til at yttre om den Maade, hvorpaa jeg ſelv har gaaet til Verks.

Snorre*) Sturlasſøn er født paa Gaarden Hvamm eller Kvamm i det veſtlige Island i Aaret 1177 eller 1178. Han var yngſte Søn af Høvdingen Sturla Thordsſøn, almindeligviis kaldet Hvamm-Sturla, og hans anden Huſtru, Gudny Bødvarsdatter, begge af meget høj Byrd, og nedſtammende fra gamle Høvdinger, ej alene paa Island, men ogſaa i Norge, førend Island opdagedes. Sturla var i ſine tidligere Aar ikke ſaa ſærdeles mægtig, men ved Klogſkab og Virkſomhed drev han det til at erhverve betydelig Rigdom, Magt og Anſeelſe. Der var da netop begyndt en urolig Tid paa Island, der vedvarede i over hundrede Aar, i hvilken Høvdingerne førte blodige Fejder med hinanden, og den ene ved Magt og Liſt ſøgte at faa Overtaget over den anden, medens Lov og Ret ſom ofteſt traadtes under Fødder. Sturla Thordsſøn kaſtede ſig med Liv og Sjæl ind i denne Bedekamp, og da han var mere end almindeligt klog og liſtig, medens ethvert Middel til at naa det Øjemed, han havde foreſat ſig, var ham lige godt, er det ikke underligt, at han ogſaa fordetmeſte opnaaede, hvad han ſtræbte efter, ſkjønt han rigtignok ikke ſom Menneſke var ſynderligt agtet eller afholdt. Mod Slutningen af ſin Levetid kom Sturla i Strid med den anſeede Præſt og Høvding, Paal Salvesſøn, paa Reykjaholt, og gik atter frem paa en ſaa uforſvarlig Maade, at flere andre mægtige Mænd blandede ſig i Sagen, for at ſtaa Paal bi, navnlig Jon Loftsſøn paa Odde i den ſydligſte Deel af Island, Øens rigeſte og meſt formaaende Mand. Denne Omſtændighed bevægede Sturla til, ſaa nødigt han end vilde, at ſlutte mindeligt Forliig, men for dog nogenledes at forſone ham ved et Høflighedsbeviis, tilbød Jon Loftsſøn ſig ved ſamme Leilighed at opfoſtre hans yngſte Søn, Snorre. Det betragtedes nemlig ſom den ſtørſte Ære, man kunde viſe en Mand, at opfoſtre hans Søn. Sturla modtog Tilbudet, og bragte ſelv den fire- eller femaarige Snorre til Odde (1181). Aaret efter døde Sturla.

Snorre forblev i Jon Loftsſøns Huus lige til dennes Død i 1197, altſaa i over femten Aar. Men dette Huus havde allerede i flere Slægter været Hovedſædet for Videnſkab og Boglærdom der paa Øen. Jons Farfader, Sæmund Sigfusſøn, kaldet den „frode" eller kundſkabsrige, født omkring 1056, havde i ſin Ungdom ſtuderet i Tydſkland og Frankrige, og

*) Det er her maaſkee ikke overflødigt at bemerke, at Navnet ſkal ſkrives og udtales Snorre, ikke Snorro, ſom man ſaa tidt ſeer og hører. I det ældre Sprog ſkrev man deels Snorre, deels, og oftеſt Snorri, hvilket dog udtaltes „Snorre". Formen „Snorro" er kun opfunden i ſildigere Tider, til at anvendes, naar man ſkrev Latin; man plejede nemlig at lade alle de Mandsnavne, der i Norſk endtes paa i eller e, i Latin ende paa o, ſom f. Ex. Helgo, Ingo, Bjarco, Hjalto, iſtedetfor „Helge". „Inge". „Bjarke". „Hjalte", ſaaledes og Snorro iſtedetfor „Snorre". Enhver indſeer derfor letteligt, hvor urimeligt og naſtен latterligt det er, i vort Sprog at bruge den latinſke Forvanſkning „Snorre".

senere, efterat have tiltraadt sin fædrene Gaard Odde, oprettede han her endog etslags Skole, hvor unge Mennesker endog af de mest ansеede Familier oplærtes i boglige Sysler. Om Sæmund selv er det bekjendt, at han beskjæftigede sig med Undersøgelser om de norske Kongers Historie og Tidsregning, og forfattede Skrifter derom: saaledes tør man da vel ogsaa antage, at han søgte at samle alle de Bøger og Optegnelser, der kunde udbrede Lys derover, og at han paa den Maade har grundet et historisk Bibliothek. Efter hans Død 1133 vedligeholdtes hiin Skole eller rettere Opdragelses-Anstalt ogsaa af hans Sønner, Loft og Eyjulf, der ligesom han selv havde modtaget præstelig Vielse, hvilken i hine Tider paa Island ikke hindrede Indehaveren fra at optræde som verdslig Høvding. Loft blev under et Ophold i Norge gift med Thora, en Datter af Kong Magnus Barfødt, men hvis Herkomst først senere opdagedes; af dette Egteskab fødtes den føromtalte Jon i Aaret 1124, og blev som Barn opdragen i Norge. Efter Faderens og Farbroderens Død tiltraadte Jon Godset, og ansaaes ej alene som Oens rigeste, men og som dens lærdeste og viseste Mand. Ifærdeleshed skal hans Bogsamling have været stor, og det er ogsaa heel rimeligt, at naar den allerede var grundlagt af Sæmund, maatte den i hele den paafølgende Tid være bleven meget forøget; saamegetmere som man maa antage, at netop en af de Sysler, hvormed man beskjæftigede sig i den saakaldte Skole paa Odde, hvilken ogsaa Jon vedligeholdt, var at afskrive allehaande vigtige Skrifter, deels for at mangfoldiggjøre disse, deels til Øvelse.

Den fædrelandske Literatur, især den historiske, havde imidlertid faaet et stort Opsving ved den berømte Are Thorgilssøns Virksomhed. Are, der hørte til en af de fornemste Slægter i den vestlige Deel af Island, og udledede sin Herkomst i lige Linje fra en Sidegren af Ynglinge-Slægten, var født i Aaret 1067,*) og saaledes omtrent elleve Aar yngre end Sæmund; om hans Levetid og Arbeider taler allerede Snorre selv i sin Fortale, hvortil det saaledes foreløbigt er tilstrækkeligt at henvise, idet vi kun særskilt udhæve, hvad der her utrykkeligt siges, at Are, der ligesom Sæmund fik Tilnavnet „den frode", var den første paa Island, der nedskrev historiske Efterretninger, gamle og nye. Altsaa kan man vel med Rette paastaa, at Are var den egentlige Grundlægger af Sagaliteraturen paa Island, og det er sjensynligt, at en stor Deel af den Tilvext, som Bogsamlingen paa Odde modtog under Loft, Eyjulf og Jon, maa have bestaaet i Afskrifter af de historiske Bøger, som Are enten selv forfattede eller lod nedskrive.

Mellem al denne, for hine Tider sjeldne, Rigdom af videnskabelige, fornemmelig historiske Skrifter henlevede saaledes Snorre sin Ungdom, og det viser sig nokſom af hans egne Arbeider, at han med Iver har gjen-

*) Ifølge Snorres egen Angivelse i Fortalen, S. 3.

nemplojet dem, og til Gavns forstaaet at benytte dem. Det er let at merke, at den Underviisning, som meddeeltes i Huset, hos den af Naturen riigt begavede Snorre endog fandt en mere end sedvanligt gunstig Jordbund, og at den videnskabelige Aand, der havde hersket i Odde-Etten, i højere Grad arvedes af Jons Fosterson, Snorre, end af Jons egne Sønner, uagtet den ene af dem, Paal, dog var Biskop i Skaalholt og en i mange Henseender højst udmerket Mand. Det er endog ikke usandsynligt, at Jons ældste Søn, den mægtige Sæmund, der efter Faderens Død tiltraadte Hovedgaarden, og tog sig meget af den unge Snorre, har tilladt ham at udsøge af Bogsamlingen, hvad han maatte ønske. Thi Sæmund havde ikke synderlig Sands for Videnskabelighed, men alene for Politik og for at vedligeholde eller udvide sin Magt.

Da Jon Loftsson døde, var Snorre omkring 19—20 Aar gammel, og skulde nu til, selv at sætte Bo, men da hans Moder imidlertid havde opbrugt hans Deel af Fædrene-Arven, som hun havde under sin Bestyrelse, savnede han de fornødne Midler til at træde op med den Anseelse, hvortil hans Fødsel berettigede ham. Men Sæmund saavelsom hans ældste Broder Thord, der allerede ved Giftermaal havde erhvervet store Rigdomme, hjalp ham til at faa Herdiis, eneste Datter af den rige Berse, Præst og Indehaver af det store borgske Kirkegods ved Borgarfjorden, til Egte. Med hende fik han en Formue, der beregnet efter de nuværende Pengeverdier, kan ansees at have beløbet sig til over 200,000 Spdlr. Da Svigerfaderen, Berse Præst, døde i Aaret 1201, og Snorre nu fuldkommen tiltraadte Hustruens Arv, flyttede han til hendes fædrene Hovedgaard Borg, hvor han tilbragte flere Aar. Hidtil havde han boet paa Odde. Efter nogle Aars Ophold paa Borg lykkedes det ham at erhverve det nærliggende Reykjaholt, som den føromtalte Præst, Paal Salvesson, havde besiddet. Sagen var nemlig den, at de fleste større Ættegaarde paa Island i den Tid vare Kirkegods, idet en af de tidligere Ejere gjerne havde bygget Kirke paa Gaarden og lagt alt Godset under den, i den Mening, at han og hans Ættlinger dog fremdeles skulde vedblive at eje baade Kirken og Gaarden, imod at underholde Præsten og de øvrige Kirketjenere, eller endog selv at overtage de præstelige Forretninger. Paa denne Maade havde Sæmund frode og hans Sønner baade været Præster til Odde Kirke og Ejere af Odde Gods; paa lignende Maade forholdt det sig med Berse Præst paa Borg. Men da det dog ikke kunde negtes, at Kirken nu strengt taget var Godsets egentlige Ejer, og Gaardens Herre kun at ansee som dets Bestyrer — en Betragtningsmaade, den ivrige Biskop Thorlak i Skaalholt, Paals Forgænger, især havde søgt at gjøre gjeldende, vare slige Jordegodser nu i en vis Grad unddragne fra den almindelige Arvegang, og det kunde oftere skee, at en Kirke med tilhørende Gods af Ihændehaveren kunde overdrages til en Mand, der stod ganske udenfor Ætten, og egentlig kun, som det heed, skulde være dens Verge, men dog idetmindste for Livstid nød alle Indtæg-

og Herligheberne af Gaarden, som om han var dens virkelige Ejer. er let at skjønne, at mangen mægtig og egennyttig Mand benyttede deraf til med et Slags Skin af Ret at tilvende sig Besiddelser, der ulig slet ikke tilkom ham. Reykjaholt Gods var et af de ypperste paa ed, og Snorre havde saaledes stor Lyst derpaa. Efter Paal Præsts havde hans Søn Magnus Præst boet der, men da han blev gammel, ndte det at gaa ud med ham, saa at han kom i Pengeforlegenhed. af benyttede Snorre sig; han foreslog Magnus at overdrage ham Kir= med tilhørende Gods, imod at Snorre sørgede for ham og hans Hustru længe de levede, og skaffede hans Sønner Fremgang. Magnus mod= Forslaget, og saaledes flyttede da Snorre til Reykjaholt, der nu blev Hovedsæde, og som han meget forskjønnede og forbedrede, især ved ære et Bad af huggen Steen, hvortil Vandet lededes fra en varm de i Nærheden. Men det er vel at merke, at Magnus Præsts Hustru en Datter af Thorgils, der igjen var eneste Søn af Præsten Are frode, følgelig blandt andet ogsaa maa have arvet hans Bøger; da Thorgils's r. Are, var en ulærd Mand, Svigersønnen Magnus derimod Præst, lærd, er det høist sandsynligt at det var denne, der igjen efter Thor= arvede Bogsamlingen, hvilken Snorre altsaa rimeligviis maa have vendet paa Reykjaholt og forenet med sin egen. Dette skete omkring 1208.

Snorre, siger den Saga, der fortæller om ham, „blev nu en stor Høv=; han lagde særdeles Vind paa at samle og bevare Gods, var kunst= og forstod sig godt paa alt hvad han tog sig for, men ustadig i Sind, sin Hustru Herdiis ikke ret tro.“ Han kastede sig, som de øvrige høj= Mænd paa den Tid, ivrigt ind i de politiske Storme og Stridig=, og viiste sig, som det nokfom i hine Ord antydes, ingenlunde fri for , der skjemmede saagodtsom alle de islandske Høvdinger paa denne Egennytte, Herskesyge, Usædelighed og stundom Underfundighed. Han ede meget sine Besiddelser og erhvervede flere saakaldte Godord eller forstanderskaber i den vestlige og nordlige Deel af Landet. Ogsaa Brødre, Thord og Sighvat, havde udstrakte Besiddelser og flere God=; og deres Herredømme strakte sig næsten ligefra Borgarfjorden i Syd= til Skagafjorden midt i Nordlandet. Hvis de havde holdt sammen, ke neppe nogen anden Høvding paa Island have kunnet modstaa Sturl=gerne, som de kaldtes. Men der yttrede sig tidligt Uenighed imellem , fornemmelig mellem Snorre og den rænkefulde Sighvat: Thord, den ste, var mere fredelig og eftergivende. Denne Uenighed gjorde, at deres ner kunde holde dem Stangen og tilsidst fik Overhaand over dem.

Det vilde lede til altfor stor Vidtløftighed, om vi her udførligt vilde rive de politiske Begivenheder, hvori Snorre deeltog og fordetmeste spillede meget vigtig og indgribende Rolle. Saa meget ville vi kun anføre, at i Aaret 1215 blev valgt til Lovsigemand, hvilket vidner om, at han saa maa have besiddet gode Indsigter i Fædrelandets Lov og Ret, og at

han endnu samme Aar paa Althinget kom i Tvist med en Frende af S
mund Jonsson, der ved denne Lejlighed ansaa det nødvendigt at tage P
mod Snorre, hvorover denne blev meget utilfreds, og paa næste Alth
indfandt sig med et Følge af 840 bevæbnede Mænd, for at drive sin V
igjennem. Det vilde da maaskee været kommet til aabenbar Striid, h
ikke Biskopen, Magnus Gissurssøn, havde meglet Forliig. Men man
heraf gjøre sig en Forestilling om, hvor mægtig Snorre allerede var bl

Imidlertid havde han længe været navnkundig for sine mange Kun
skaber, især i de gamle Sagn fra Hedenold, og for sit Skaldskab, h
han havde bragt det lige saa vidt som de ypperste Skalde i Hedendomm
Snorre havde formeligt studeret Skaldekunsten som Videnskab. Det er
Egenhed ved den gamle norsk-islandske Skaldekunst, at den betjener sig
en Mængde Billeder og Omskrivninger, mestendeels laante fra de ga
Gude- og Helte-Sagn, f. Ex. naar Guldet kaldes „Freyjas Taarer", fo
Sagnet fortæller, at hun græd Guldtaarer af Længsel og Sorg efter
Mand, der havde forladt hende, eller „Fyrisvollenes Sæd", fordi Rolf Kr
saaede Guld paa Fyrisvollene. Man kunde derfor ikke med Lethed ud
Skaldekunsten, om man end ellers ej manglede Talent dertil, uden at kje
alle hine gamle Sagn om Guder og Helte til Punkt og Prikke, og
Lethed anvende dem ved enhver Lejlighed. Men paa Snorres Tid,
Skaldekunsten ikke længer udøvedes saa almindeligt som før, og desu
de gamle Hedenoldssagn ej længer vare i alles Munde og derfor begyn
at gaa i Forglemmelse, ja endog af de strengere Geistlige paa Grund
sit Indhold betragtedes med Uvilje, som farlige for Christendommen
i den Tid var det ikke let for Alle og Enhver at erhverve tilbørlig Ind
i disse Materier, og dertil udkrævedes neppe ringe Studium. Dette m
Snorre have drevet med stor Iver, og han havde vel ogsaa under sit
hold i Odde den bedste Lejlighed til at drive det, da der er al Sandsy
lighed for, at Sæmund frode i sin Tid havde samlet og ladet nedskrive
hvad man paa hans Tid erindrede af deslige Oldsagn og Kvad, ja
gives endog dem, der ligefrem antage, at den Samling af ældgamle Kv
om de hedenske Guder og Helte, som endnu er til, og oftere har væ
udgiven, oprindeligt skyldes Sæmunds Omsorg. Denne og maaskee sl
lignende Samlinger fandtes saaledes sikkert i Bogsamlingen paa Od
Derhos er der temmelig tydelige Spor til, at den ogsaa indeholdt Afskri
af de fleste større og bedre Kvad, der vare digtede paa Island og i No
lige til Sæmunds egne Tider. Frugten af Snorres flittige Studium
ej alene den, at han, som nys nævnt, selv ganske kunde maale sig med
gamle Skalde i Udøvelsen af Skaldekunsten, men at han ogsaa kunde f
fatte et Skrift, der indeholdt en Anviisning dertil for Andre. Dette m
kelige Skrift kaldes Edda (d. e. Oldemoder), og bestaar af to Hovedde
først en kort Fremstilling af den gamle hedenske Gudelære, dernæst en Re
gjørelse for de poetiske Omskrivninger, og Vejledning til deres Anvende

oplyst ved mange lejlighedsvis meddeelte Helteſagn, og ved Exempler, hentede fra de ypperſte islandſke og norſke Skaldekvad. Denne Deel ſlutter med en Forklaring over alle de gamle Verſemaal, og Angivelſe af de Regler, der ere at iagttage ved deres Anvendelſe; disſe Regler oplyſes ved Vers, digtede af Snorre ſelv, og ſom alle tilſammen udgjøre et eneſte langt Kvædigt til Kong Haakon Haakonsſøn i Norge og hans Svigerfader, Skule Jarl i Throndhjem.

Thi Snorres Berømmelſe ſom Skald og Sagamand havde paa den Tid, da han forfattede Edda, allerede for længe ſiden naaet Norge, og bragt ham i Berøring med dets Høvdinger. Endnu før 1212 havde han digtet et Æreskvad over den norſke Jarl, Haakon Folkvidsſøn, og denne havde for at beviſe ſin Erkjendtlighed ſendt ham Sverd, Skjold og Brynje til Foræring, med et Brev, hvori han bad ham beſøge ſig og digte et andet Kvad om hans Huſtru, Fru Chriſtina, og lovede ham de ſtørſte Æresbevisninger. Snorre tænkte alvorligt paa at modtage Indbydelſen, iſær da ham tilligemed flere andre islandſke Høvdinger var indſtevnet til Norge af Ærkebiſkop Thore, for at ſtande til Rette i Anledning af, at de i Forening havde frataget den urolige Biſkop Gudmund i Hole Beſtyrelſen af det biſkoplige Gods, ſom han kun bortødſlede til alſkens daarlige Folk i den Tanke, at han deri gjorde en god Gjerning. Snorre havde dog mere deeltaget i denne Handling, fordi han ſom Høvding ej vel kunde undſlaa ſig, end fordi han havde noget mod Biſkopen; ſnarere var det hans Agt at ſikre ham mod unødvendig Overlaſt, ligeſom han og ſiden i hans Trængſelsdage gav ham et Tilflugtsſted i ſit Hus. Reiſen kom dog ikke ſtrax iſtand, ſkjønt Snorre ſkrev Digtet om Fru Chriſtina; i 1214 var han endelig reiſeferdig, da der kom Efterretning om Jarlens Død i Januar ſamme Aar. Han maatte da opſætte Reiſen indtil videre, ſendte Digtet, der havde Titlen Arbaka, og det ſkal have behaget Fru Chriſtina ſærdeles meget. Det følgende Aar blev han Lovſigemand, ſom nys omtalt, og hindredes derved fra at reiſe; der indtraf ogſaa andre Omſtændigheder, ſom gjorde, at han ej kom afſted førend i 1218, ſtrax efter at han havde bortgiftet ſin og Herdiſes ældſte Datter Hallbera med en fornem Islænding, ved Navn Arne Oreyda. Imidlertid havde ſtore Forandringer foregaaet i Norge. Birkebeinernes Konge Inge, der herſkede over det Nordenfjeldſke, og Baglernes Konge Philip, der herſkede over det Sønden fjeldſke, vare begge døde i 1217, og begge Partier havde ſaagodtſom forenet ſig under den unge Kong Haakon Haakonsſøn, Sverres Sønneſøn, der ſaaledes herſkede over hele Norge, men endnu formedelſt ſin Ungdom ſtod under etſlags Tilſyn af Kong Inges Halvbroder, Skule Jarl, der ſelv havde ventet at blive Konge, og kun nødtvungen havde fundet ſig i at erkjende Haakon ſom ſaadan. Da Skule havde mange udmerkede Egenſkaber, der kunde pryde en Konge, medens man endnu ikke kunde vide, hvorledes den unge Haakon vilde arte ſig, var der en heel Deel, ſom gjerne havde ſeet ham paa Tronen, og Birkebei-

nerne vilde maaskee allerede nu have deelt sig i to Partier, Haakon
Skules, hvis ikke nogle nye Oprørsflokke paa Østlandet, først Slittung
og siden Ribbungernes, havde nødt dem til at holde sammen. S
ankom til Norge om Sommeren, formodentlig medens Kong Haakon
Skule Jarl holdt et stort Rigsmøde i Bergen, forat faa afgjort, h
dem der var bedst berettiget til Tronen. Snorre gjorde strax Skule
sin Opvartning, og blev af ham modtagen med den største Forekomme
At han ikke heller holdt sig til Kongen, kom rimeligviis deels deraf, at
endnu var for ung til ret at kunne sætte Priis paa hans Skaldekun
belærende Samtaler, medens Skule Jarl derimod i højeste Maade in
ferede sig for saadant; deels deraf at Skule Jarl endnu var den, der e
lig førte Magten, og hvis Yndest det saaledes endnu var fordeelagtigst
Snorre at vinde. Det er desuden højst sandsynligt, at Skule havde a
det Snorre, saavelsom flere andre fornemme Islændinger, om at k
til sig, for at raadslaa med dem om nogle Stridigheder, som nys h
opstaaet mellem Nordmændene og Islændingerne. Sæmund Jonssøns
Søn, Paal, var nemlig i 1216 dragen over til Norge, hvor han unde
Ophold i Bergen pralede saaledes af sin Faders Magt og kongelige
komst, at Bergensmændene gjorde sig lystige over ham, og spurte
for Spøg, om han maaskee agtede at optræde som Modkonge mod
Inge. Over disse Drillerier blev han saa ærgerlig, at han strax, i
stormfulde Vintertid, reiste fra Bergen for at drage til Throndhjem. U
for Stadland kantrede Skibet i en heftig Storm, og han selv med
Mandskabet druknede. Da hans Fader i det følgende Aar fik Efterre
gen herom, gav han Bergensmændene Skylden, som dem, der ved
Drillerier havde drevet Sønnen bort i Utide, og da der just vare k
nogle bergenske Kjøbmandsskibe til Island, drog han med 600 Mand
til dem, og tvang Kjøbmændene, der vare ombord, til at betale en Sa
henved 900 Merker Sølv (svarende til omtrent 80,000 Spd. i vore Pe
til Bod for Paal, som han sagde. Kjøbmændene, som jo vare aldeles u
dige i Paals Død, fandt naturligviis dette yderst uretferdigt, og et
af dem hevnede sig endog, inden de reiste fra Island, ved at dræbe
munds Broder, Orm Jonssøn, og hans Søn. Men da Orm lige
havde været ganske uskyldig i Sæmunds Gjerning, ja endog havde
at afsnakke ham dermed, og han desuden var almindelig yndet for sin
Tænkemaade, blev der stor Forbittrelse paa Island over hans Drab.
Norge var Forbittrelsen ikke mindre mod Islændingerne, og Skule
tænkte endogsaa paa at gjøre et Krigstog til Island, for at tugte
eftertrykkeligt. Men heraf blev der dog intet for det første, da Anlig
derne hjemme ganske optoge ham; da vi imidlertid see, at Snorre
paa denne Tid drog til Norge, og virkelig sidenefter blev tagen paa
med om de islandske Sager, ligger den Slutning nær, at Jarlen, som
have hørt om, hvorledes han nys forud havde vovet at trodse Sæ

ssøn paa Thinget, udtrykkeligt har kaldt ham til sig, for at aftale med en Plan til at ydmyge Sæmund og tvinge ham til at give Opreis-ng. Dog er det heel rimeligt, at han tillige, efter Haakon Jarls Exempel, maaskee for at besmykke sin sande Hensigt, har foregivet, at han ønskede Æreskvad af Snorre. Hvorom alting er, følte Snorre sig saa hedret imigret ved den venlige Modtagelse, han fandt hos Jarlen, at han slut-e sig til ham med en Hengivenhed, der vedvarede, saa længe han levede. han blev Jarlens Hirdmand, faldt af sig selv, dog, da Jarlen og Kon-n endnu havde Hird tilfælles, kunde han ej blive Jarlens Hirdmand, n ogsaa tillige at blive Kongens. Han digtede ikke mindre end tvende der til hans Ære, og fulgte ham sidenefter om Høsten til Viken, hvor saaledes var Øjevidne til, at Baglerne i Oslo gik Kongen til Haande ganske nedlagde sit Partinavn, saavelsom at Kongen i Tunsberg, or man tilbragte Vintren, aftalte Festemaal med Jarlens Datter Mar-te, for at et venskabeligere Forhold kunde oprettes imellem dem. Den ende Vaar (1219) gjorde Snorre en Reise til Vestergøtland, for at ge Fru Christina, der imidlertid var bleven gift med den mægtige Æskil mand, af Folkungernes Ætt. Hos dem, enten i Skara eller snarere i se, tilbragte han hele Sommeren og nød megen Ære; blandt andre ige Gaver, hun forærede ham, var det Banner, som den svenske Konge Knutssøn havde haft i Slaget paa Gestilreen, hvor han overvandt fældte Sverke Karlssøn den 18de Juli 1210. Om Høsten vendte han ge til Skule Jarl, der da med Kongen opholdt sig i Throndhjem, og om Julen af dem begge i Forening forfremmet til Skutilsvein, hvilket den næste Hofværdighed over Hirdmandens. Om Sommeren (1220) gte han Hoffet til Bergen. Det var Bestemmelsen, at man da skulde ge til Viken mod Ribbungerne, men imidlertid havde man erfaret, at mægtige Bjørn Thorvaldssøn, der var gift med Orm Jonssøns Dat-Hallveig, til Hevn for Svigerfaderen havde ladet en Nordmand dræbe. te opfriskede igjen saaledes Jarlens Forbittrelse mod Islændingerne, han nu for Alvor besluttede at gjøre et Tog til Øen, og derfor endog ldte den kostbare Tid med nye Udrustninger, istedetfor at ile mod Ribbun-rne, til stor Bekymring for alle forstandigere Nordmænd, der, hvor meget end kunde have imod Islændingerne, dog skjønnede, at en Krig med vilde være urimelig og fordærvelig. Jarlen havde dog neppe opgivet Forehavende, hvis ikke Snorre alvorligen havde fraraadt ham det. benbar Krig, sagde han, vilde ikke lede til andet end unødig Blods-gydelse; det var langt bedre at gjøre sig de bedste Mænd paa Øen til nner; ja det skulde endog, meente han, neppe være saa vanskeligt for at overtale sine Landsmænd til frivilligt at give sig under den norske nges Herredømme, især naar Sæmund Jonssøn var død, thi da var n selv og hans Brødre de mægtigste Høvdinger paa Øen. Flere for-de nu sine Forestillinger med hans, og Jarlen lod sig virkelig overtale

til at indstille Toget. Men Snorre maatte til Gjengjeld love, ej alene at skaffe de norske Kjøbmænd Fred paa Island, men ogsaa at anvende al sin Indflydelse for, som han havde sagt, at bringe sine Landsmænd til at underkaste sig Norges Konge. Dette havde han vistnok kun løseligt yttret, for desto lettere at bringe Jarlen paa andre Tanker, og afvende den Fare, der truede hans Fædreland, medens han neppe vilde have det betragtet som et formeligt Tilbud; men Jarlen greb dette med største Iver og tog ham paa Ordet, og Snorre kunde ikke godt andet end staa ved, hvad han havde sagt. Ja han maatte endog love, til Sikkerhed for, at han skulde opfylde dette Løfte, at sende sin og Herdises Søn Jon Murte over til Jarlen som Gissel. Denne søgte igjen at knytte ham endnu nærmere til sig og Norges Sag ved at lade Kongen udnævne ham til Lendermand, den højeste ikke-fyrstelige Titel i Landet, og som hidtil neppe var bleven nogen Islænding til Deel. Han havde desuden skjenket ham mange herlige Gaver til Løn for Kvadene, blandt andet et heelt Skib. Paa dette drog han strax efter tilbage til Island. Han kunde have ventet, at hans Landsmænd havde modtaget ham med Taknemlighed, fordi han havde afværget den store Fare, som truede dem; men tvertimod mødte han megen Uvilje, fordi han havde indladt sig saa dybt med Norges Jarl, ja endog modtaget Lendermandstitlen. Om man endog intet bestemt vidste om det Tilsagn, han havde maattet give Jarlen, havde man dog aabenbart en vis Anelse derom. Om Snorre endog havde meent det alvorligt, maatte han dog snart merke, at det endnu var meget for tidligt at arbeide paa noget saadant. Han gjorde heller ikke stort derved, uagtet han dog virkelig sendte sin Søn over til Norge. Derimod arbeidede han oprigtigt og ivrigt for at skaffe de norske Kjøbmænd Fred paa Island, og dette lykkedes ham fuldkommen. Hertil bidrog det meget, at der nu var opstaaet Splid mellem de Mænd indbyrdes, der før havde holdt sammen imod Nordmændene. Sæmunds Sønner og Brodersønner kunde nemlig ikke finde sig i, at deres Farbroders, den dræbte Orm Jonssøns, rige Arv skulde tilfalde hans Svigersøn, den nysnævnte Bjørn Thorvaldsøn, og derved gaa ud af Ætten; deres Forbittrelse derover gik endog saa vidt, at de overfaldt og dræbte Bjørn paa hans Gaard Breidabolstad. Følgen heraf var, at Bjørns Fader og mægtige Frender nu bleve Sæmundssønnernes affagte Fjender. Kort efter døde Sæmund (1222), og dermed var det ude med Oddefolkenes store Magt. Snorre var selv meget mere mægtig og anseet end Sæmunds Sønner, ja de valgte ham endog til Voldgiftsmand, for at skifte Arven mellem dem. Det kunde saaledes ej falde ham vanskeligt, at skaffe de norske Kjøbmænd Fred, da det nærmest var Sæmundssønnerne og disses Venner, som havde søgt at tilføje dem Skade.

I de nærmest paafølgende Aar synes Snorre at have været formeget optagen med sine egne Anliggender, til at kunne offre synderlig Opmerksomhed paa Jarlens Plan, selv om denne havde ligget ham mere paa Hjerte,

den virkelig gjorde. Hans Giftermaal med Herdiis Berſedatter havde været et Speculations-Giftermaal, uden ſynderlig Kjærlighed fra nogen Siderne, og det var ved denne Tid allerede paa det nærmeſte opløſt, ſiges ikke hvorledes, men, ſaavidt det lader, efter fælles Overeenskomſt; finde nemlig, at Herdiis var flyttet fra ham og boede paa ſin Fædrene-rd Borg, ſom Snorre ſaaledes godvilligen maa have givet hende til-e. Dette kunde dog ikke andet end være et føleligt Affavn for Snorre, riig og mægtig han end var, og af denne Aarſag var det vel, at han ſaa ſig om efter andre Forbindelſer, der kunde forøge hans Ejendomme. var han ikke formeligt ſkilt fra Herdiis, men i hiin Tid, hvor Egte-erne endnu ikke ſluttedes ved kirkelig Vielſe, gjorde dette ej ſaa meget Sagen. Først kaſtede han ſine Øjne paa den ſmukke Solveig, Datter Sæmund Jonsſøn, og magede det derfor ſaaledes, da han ſkulde ſkifte en mellem hende og hendes Brødre, at hun fik velje ſig den bedſte Deel Boet. Men inden han vidſte Ordet af, kom hans egen Broderſøn, den e, raſke og ærgjerrige Sturla Sighvatsſøn, ham i Forkjøbet, og holdt aft Bryllup med Solveig, til ikke ringe Ærgrelſe for ham. Mellem rre og Sighvat havde det længe ej været nogen god Forſtaaelſe; Stur-Giftermaal kunde ikke andet end gjøre Forholdet endnu ſlettere, da det lig iſær var Sighvat, der havde faaet det bragt iſtand, og paa en vis ade overliſtet ham. Men ellers viiſte Sturla ſig nu ſom den, der nok kunde verje for ſig og holde den mægtige Farbroder Stangen; han endog ſnart hans farligſte Medbejler om Magten, da han ved Siden ligeſaa ſtor, ja endog større, politiſk Kundſkab og Snuhed beſad langt e Raſkhed og Driſtighed, end Snorre, der iſærdeleshed, efterſom han noget ældre, begyndte at viſe ſig noget vaklende og ængſtelig, aaben-t fordi han endnu virkelig havde en Samvittighed, og ikke ſaaledes havde at ſætte alle andre Henſyn til Side for den perſonlige Fordeel, ſom rla, der alene ſpurte om, hvad der kunde være ham fordeelagtigt, uden nſe om det var godt eller ſlet.

Siden Snorre nu ikke længer kunde gjøre ſig Haab om Solveigs nd, maatte han vende ſig andenſteds hen, og hans Valg faldt paa hen-Syſkendebarn, den forhen omtalte Hallveig Ormsdatter, Enke efter rn Thorvaldsſøn. Saavel efter ſin Fader, ſom ſin nys afdøde Mor-der havde hun arvet ſtore Rigdomme, ſaaat hun maaſkee for Øjeblikket det rigeſte Parti paa Island. Vel havde hun af ſit Egteſkab med rn to umyndige Sønner, men deres Formue var adſondret fra hendes, ſtod dertil under hendes Beſtyrelſe. Men uagtet hun egentlig var alde-uafhængig og ſelv raadede for ſine Skridt, kom dog det meſte an paa des afdøde Mands Fader, den mægtige Thorvald Giſſursſøn paa Runa, lop Magnus's Broder. Thorvald havde hidtil heldet meſt til Sighvats e, og ſaaledes endog ivrigt deeltaget med ham i at bringe Sturlas og veigs Giftermaal til Veje. Men Snorre vidſte nu ſaaledes at ind-

smigre sig hos ham, at han ganske vandt ham for sig, saa at der endog aftaltes et Giftermaal mellem Thorvalds yngste, kjæreste Søn Gissur og Snorres Datter Ingebjørg, samt at Thorvald lovede at overtale Hallveig til at forbinde sig med Snorre og slutte Ejendomsfællig med ham. Disse Overtalelser vare og saa virksomme, at Forbindelsen virkelig sluttedes, og ej alene Hallveigs egen rige Arv, men ogsaa hendes Sønners Formue, der alene var ligesaa stor som den, Herdiis i sin Tid havde bragt Snorre, kom under hans Bestyrelse, hvorved han altsaa i Ordets egentligste Forstand blev den allerrigeste Mand paa Island (1224). Ej længe efter stod Gissurs og Ingebjørgs Giftermaal paa Reykjaholt, uagtet den første endnu ej var mere end 16 Aar gammel. Og endnu samme Høst blev en anden af Snorres Døttre, Thordiis, gift med Thorvald i Vatnsfjord, den mægtigste Mand i den nordvestligste Deel af Island. Han syntes saaledes nu ret at have befæstet sin Magt, og at have naaet sin Lykkes Højde. Om hans Rigdom paa Kvæg alene kan man gjøre sig en Forestilling deraf, at da Aaret efter en ødelæggende Kvægsygdom paa een Gang skilte ham ved 120 Stykker Kvæg, brød han sig dog lidet eller intet om Tabet, og gjorde endda et stort og usedvanligt prægtigt Julegjestebud efter norsk Skik. Alene hans ældre, forsigtigere Broder Thord rystede paa Hovedet til alt dette, og spaaede, at hans Forbindelse med Hallveig ikke vilde bringe ham Held.

Den Ætt, med hvilken Snorre nu var traadt i nærmere Forbindelse, var den saakaldte Haukadals-Ætt, en af de ypperste paa Island, og hvis Medlemmer i flere Led havde udmerket sig ved sine sjeldne Kundskaber, ja endog Lærdom. Den nedstammede fra Islands første, indfødte Biskop Isleif, Søn af den mægtige Høvding Gissur hvite, hvis Bestræbelser man fornemmelig skyldte Christendommens Indførelse paa Island (see nedenfor, Cap. 264). Isleifs Søn Teit opfostredes af den kundskabsrige Hall paa Haukadal, hvorom Snorre selv taler i sin Fortale (see nedenfor S. 3), og som tillige i de sidste 14 Aar af sit Liv havde den unge Are Frode i sit Huus. Teit, der synes at have deeltaget i Ares Underviisning, blev Arving ej alene til Halls Gaard Haukadal, men og til hans Lærdom og Kundskaber, fornemmelig om tidligere Begivenheder i Norge og paa Island. Teits Søn Hall blev efter Biskop Magnus Einarssøns Død 1148 udvalgt til Biskop i Skaalholt, men døde udenlands, førend han endnu modtog Indbydelsen; det sagdes om ham, at han paa den hele Reise fra Norge til Rom kunde tale de Landes Sprog, hvorigjennem han kom, som en Indfødt. Halls Søn Gissur, Lovsigemand og Stallare hos Kong Sigurd Haraldssøn i Norge, var ogsaa berømt for sin Lærdom, reiste meget udenlands, og skrev en Reisebeskrivelse, som desværre er tabt. Gissurs Søn var den oftere omtalte Høvding Thorvald Gissurssøn, hvis Søn af første Egteskab, Bjørn, var Hallveig Ormsdatters første Mand, og hvis anden Søn, Gissur, nu blev Snorres Svigersøn. Thorvald, og efter ham Bjørn, arvede Familiens Bogsamling, der rimeligviis allerede var anlagt af Hall

Haukadal og siden forøget af de efterfølgende Herrer til Gaarden. Da
re tog Bjørns umyndige Sønners Ejendom under sin Bestyrelse, fik
saaledes ogsaa Bogsamlingen til sin Raadighed, og samlede derved i
bliothek vistnok alt, hvad der paa den Tid fandtes af historiske Skrifter
Island.

Uagtet Snorre enten ikke vilde eller ikke kunde virke synderligt for
Jarls Planer, vedblev han dog at staa i venskabelig Forbindelse med
og det var formodentlig i Anledning af hans Datter Margretes Gif-
tal med Kong Haakon i 1225, at Snorre digtede hiint føromtalte store
baade om Jarlen og Kongen, der er indlemmet i hans Edda som
pel paa de forskjellige Versemaal. Men hans videnskabelige Syslen
e sig nu fornemmelig paa at udarbeide det historiske Verk, som vi her
for os, og som især har gjort ham udødelig. Af Grunde, som i det
nde nærmere ville blive paapegede, kan det sluttes, at han ej begyndte
a førend efter 1220, det vil sige efter sin Tilbagekomst fra Norge, og
denne Omstændighed, foruden meget andet, tyder hen paa, at det skete
Skule Jarls udtrykkelige Opfordring. Hvad Tid han sluttede Verket,
ikke, kun saa meget er vist, at det Hele, eller en væsentlig Deel deraf,
have været ferdigt og, hvis man kan bruge denne Udtryksmaade,
et før 1230, thi der fortælles netop ved dette Aar, at hans Broder-
Sturla Sighvatsøn, som da just havde forliigt sig med ham, lagde
n Vind paa at faa de af ham forfattede Sagabøger afskrevne.

Snorres Broder Thord havde ellers fuldkommen Ret i, at Forbindel-
ned Hallveig ej vilde bringe ham nogen Lykke. Thi den Rigdom og
, han derved for en Tid opnaaede, skaffede ham ej alene mange Mis-
e, men gjorde ham ogsaa selv mere ærgjerrig og havesyg, end forhen,
at hans Fjenders Tal forøgedes, og Ubehageligheder paa Ubehagelig-
altid dyngede sig imod ham. Overhoved er denne Tid den uhygge-
af Snorres Liv, og den, hvori hans Charakter fremtræder i det mindst
rdige Lys. Da hans Broderson, den oftere nævnte Sturla Sighvats-
nu ogsaa søgte at spille Mester i den vestlige Deel af Landet, var det
igt andet end at han og Snorre maatte komme i Strid med hinanden,
egetmere som Snorre og hans Fader allerede længe havde været Uven-
og Snorre desuden vel særskilt havde haft et ondt Øje til Sturla
edelst dennes Giftermaal med Solveig. Sturla, der endnu ikke i Magt
maale sig med Snorre, maatte for det første finde sig i, at Farbro-
fratog ham hans Godord eller Høvdingdømme, men ponsede natur-
s paa Hevn, især da han troede sig overbeviist om, at Snorre ogsaa
vidst Besked om eller endog begunstiget et skjendigt Overfald, som
sfjordingerne (saa kaldtes Thorvald af Vatnsfjords Sønner af første
lag) kort efter gjorde paa hans Gaard, for at tage ham selv af Dage,
vorved han og vilde være bleven dræbt, hvis han ej heldigviis havde
t borte paa en Reise. Alligevel kom dog et Forliig istand, det samme,

hvorom ovenfor er talt, og i et Par Aars Tid syntes nu Forholdet mellem Snorre og hans Broder Sighvat samt dennes Søn Sturla at være nok saa godt. Det kom ikke engang til noget Brud med dem, da Sturla, for at hevne sig paa Vatnsfjordingerne, overfaldt og dræbte disse. Men Sagen var den, at dette Drab egentligt var belejligt for Snorre, thi da den eneste Arving til det store Vatnsfjord-Gods nu var de Dræbtes Halvbroder Einar, født i deres Faders andet Egteskab med Snorres Datter Thordiis*), kunde Snorre, som den umyndige Einars lovlige Værge, tage Godset under sin Bestyrelse, og saaledes udvide sin Magt betydeligt i den nordvestlige Deel af Landet. Han havde desuden andre Udvidelsesplaner fore, hvortil han behøvede Sighvats og Sturlas Hjelp, eller idetmindste stiltiende Samtykke. Hans Datter med Herdiis, Hallbera, var nemlig, efter at være skilt fra sin første Mand, bleven gift med Kolbein unge, en af de mægtigste Høvdinger paa Nordlandet, og efter et kort og ulykkeligt Egteskab død af en ulægelig Sygdom. Da hun ej efterlod Børn, forbrede Snorre hendes Deel i Boet som Arv efter hende, og denne Deel angav han til ej at være mindre end Halvdelen af Kolbeins hele Formue og af alle hans Godord. Da han dog ej kunde vente, at Kolbein godvilligt vilde indlade sig herpaa, og derhos antog, at Kolbein vilde søge Bistand hos Sighvat, der var gift med hans Faster, og hos Sturla, der saaledes var hans Syskendebarn, gjaldt det følgelig for Snorre at forebygge, at disse erklærede sig imod ham. Snorre bragte det endog dertil, at de formeligt understøttede ham, da Sagen skulde afgjøres paa Althinget 1232, hvor han selv indfandt sig med 960 Mand. Kolbein kunde ikke opstille fuldt saa mange, men var dog altid saa mandsterk, at han kunde have gjort langvarig Modstand, om det var kommet til Kamp. Dog blev der ved Fleres Mellemkomst bragt et Forliig istand, ved hvilket Snorre, om han just ikke vandt saa meget, som han fra først af havde tilsigtet, dog erhvervede betydelige Fordele. Kolbein maatte forbinde sig til at udrede det forlangte Gods, dog kun efter Bekvemmelighed; Halvdelen af Godordene skulde vel Snorre have, men Kolbein skulde vedblive at bestyre dem, derimod skulde han være forbunden til at understøtte Snorre til Things, og til Forbundets Befæstelse skulde han give Snorres uegte Søn Urøkja sin Syster til Egte med en stor Medgift. Bryllupet stod ogsaa kort derefter. Og umiddelbart efter sin Hjemkomst fra Thinget drog Snorre, ledsaget af Urøkja og en talrig Skare, til Vatnsfjorden, og modtog i Datterssønnens Navn Bøndernes Underkastelse som deres Høvding. Snorre havde altsaa nu, foruden det Gods, han tidligere havde erhvervet i sit eget Navn, ogsaa alt hvad han havde afvunget Kolbein; alle Hallveig Ormsdatters Ejendomme, alt hvad hans Stifsønner besad, og endelig

*) Thorvald var nemlig nogen Tid forhen bleven overfaldt og indebrændt af Sturlas Venner, og, som man troede, efter hans Tilskyndelse eller idetmindste med hans Vidende og Samtykke, hvilket ogsaa var Aarsagen til, at hans Sønner stræbte Sturla efter Livet.

ede Vatnsfjord-Godset under sin Bestyrelse. Der har saaledes neppe før eller senere været nogen saa mægtig Mand paa Island. Maaskee arbeidede han ikke aldeles for egen Fordel, men for saaledes, at en anden Vej at udføre, hvad han havde lovet Skule Jarl. Man kan nemlig tænke sig, at hans Agt var, naar han først havde gjort sig selv til Eneherre over Landet, at træde i Underhandlinger med Jarlen, og erklære sig villig til, paa visse Betingelser at underkaste sig ham. Men om han end nærede slige Planer, kom de dog ej til Udførelse, da hans Magt, i samme Forhold som den tiltog, ogsaa vakte de andre Høvdingers Misundelse og Ængstelse, og derved forøgede hans Fjenders Tal. Hertil kom ogsaa, at det Uvenskab, som herskede mellem Skule Jarl og Kong Haakon i Norge, foraarsagede, at disse, istedetfor at virke med forenede Kræfter til samme Maal, snarere modarbeidede hinanden. De Islændinger, der holdt sig til Skule Jarl, vare daarligt anskrevne hos Kongen, og omvendt. Kongen havde saaledes meget imod Snorre, men viiste derimod Sturla megen Yndest, da denne, efterat have gjort en Pilegrimsreise til Rom, paa Tilbagevejen kom til Norge. Han gav nu Sturla det samme Hverv, som Skule Jarl tidligere havde givet Snorre, og Sturla paatog sig det altfor gjerne, imod Kongens Forsikkring om, at han, hvis Planen lykkedes, skulde nyde passende Ære, det vil sige blive Øens Jarl og Statholder. Saaledes arbeidede Snorre enten for sig selv eller Skule Jarl, Sturla ligeledes for sig selv og Kongen. Havde de arbeidet i Forening, vilde rimeligviis Islands Underkastelse under Norges Konge have fundet Sted tyve Aar tidligere, end den virkelig skete.

Det var heel ilde betænkt af Snorre, at han skaffede Urøkja Magt og Besiddelser, thi Urøkja var en raa og voldsom ung Mand, der ej agtede Lov og Ret, undertrykkede sine Undergivne, og blev en Plage for alle sine Omgivelser. Vatnsfjord var i den Tid, han havde det, ej stort bedre end et Røverrede, og det Had, der reiste sig imod ham, rammede ogsaa Snorre, hvilken naturligviis ansaaes som den, der begunstigede hans Voldsgjerninger, uagtet han vistnok altfor gjerne havde holdt ham i Tømme, om han havde været istand dertil, men det formaaede han ej, medens han paa den anden Side heller ikke havde Mod til, ganske og aabenbart at trodse den offentlige Mening, ved kraftigt at optræde til hans Forsvar. Dette gav hans hele Handlemaade et Præg af Svaghed og Vankelmodighed, der gjorde det muligt for mindre mægtige Modstandere at faa Overhaand over ham; hans Anseelse svækkedes og hans Magt begyndte at aftage. Da Sturla i 1235 kom tilbage til Island, kunde han ikke ønske sig nogen bedre Anledning til at velte sig ind paa sin Farbroder, end Urøkjas Voldshandlinger, thi blandt andet havde denne ogsaa i Forening med Svogeren Kolbein gjort et Tog mod Sighvat, Sturlas Fader. Allerede om Vaaren 1236 droge Sighvat og Sturla med 1000 Mand ned til Borgarfjorden mod Snorre; denne manglede, da det kom til Stykket, Mod og Raskhed

til at hindre deres Fremtrængen, ja han vovede ikke engang at oppebie dem, men begav sig til en af sine andre Gaarde, Besseſtad, længer vestligt, siden endog helt til Østlandet, medens Sighvat og Sturla toge Reykjaholt i Besiddelse, og den sidste underkastede sig hele Heredet. Siden lykkedes det Sturla at faa Urøkja i sin Vold og aftvinge ham et ufordeelagtigt Forliig, hvorfor han høisst troløst lod ham mishandle, for, som han troede, at gjøre ham ustadelig for Fremtiden. Dog heri bedrog han sig dog, da Urøkja snart kom sig igjen, og strax efter begav sig til Norge, og siden foretog en Pilegrimsreise til Rom. Men mellem Sturla paa den ene og Snorre, eller egentlig dennes Venner paa den anden Side, raſede nu i et Aars Tid en formelig Krig, indtil der i Begyndelsen af 1237 indløb en Skrivelse fra Kong Haakon, Skule Jarl og Erkebiskop Sigurd i Forening til alle Godordsmændene paa Island, at de skulde komme over til Norge, for at faa sine Trætter bilagte i Mindelighed. De norske Fyrster havde vel endnu ingen Ret til at byde over Islands Høvdinger som saadanne, men de fleste af dem vare deres haandgangne Mænd, og dette stillede dem i Afhængighedsforhold; Erkebiskopen kunde paaberaabe sig sin kirkelige Magt. Imidlertid var der dog kun Faa, der adløde Opfordringen, og selv disse vilde vel heller ikke have gjort det, hvis ikke andre Hensyn havde bevæget dem. Snorre, der indskibede sig med flere af sine Venner og drog over, havde rimeligviis i Sinde at bede sin Velynder Jarlen om Hjelp mod Sturla. Denne vogtede sig vel for at drage i egen Person, men sendte sin yngre Broder Thord, for at tale sin Sag. Selv derimod spillede han aldeles Mester i den nordlige og vestlige Deel af Island, og ponſede kun paa, ligedes at underkaste sig den sydlige Deel. Men her kom han til kort. Den mægtigste Høvding paa Sønderlandet var nu Gissur Thorvaldsson, der havde været gift med Snorres Datter Ingebjørg, saaledes som det ovenfor er nævnt, men nu var skilt fra hende, da de ei kunde enes. Sturla fandt snart Anledning til at velte sig ind paa Gissur, fik ham endog paa en underfundig Maade i sin Vold, og tvang ham til at afstaa ham sine Godord og aflægge Eed paa at ville forlade Landet. Men aldrig saasnart var Gissur kommen paa fri Fod, førend han erklærede Eeden som tvungen, magtesløs, og gjorde store Udrustninger for at tage Hevn, hvortil han fik Bistand af Kolbein, der altforvel skjønnede, at Raden vilde komme til ham, naar Sturla først havde faaet Bugt med Gissur. Ogsaa Sturla og hans Fader Sighvat rustede sig, og det kom endelig til et Slag den 21de August 1238, hvorved Sighvat og Sturla bleve overvundne og begge faldt, den sidste for Gissurs egen Haand. Saaledes var Sturlas Magt ligesaa hurtigt tilintetgjort, som den var oprettet, og Gissur var for Øieblikket den mægtigste paa Øen.

Imidlertid havde Snorre opholdt sig i Norge hos den nu til Hertug ophøjede Skule, der fremdeles viiste ham stor Ynde og Fortrolighed. Forholdet mellem Hertugen og Kongen var nu overmaade spendt, da hiin ivri-

gere end nogensinde omgikkes med Planer til at støde denne fra Tronen; og man kunde ej godt være ivrig Ven af den ene, uden at være Fjende af den anden. Snorre omfattede Hertugens Interesser med den største Varme, og deeltog, maaskee endog med altfor liden Forsigtighed i de Samtaler, Hertugen og hans Omgivelser førte om Kongen og dennes Mænd, ved hvorved der naturligviis ikke manglede paa alskens nærgaaende Yttringer. Der fortælles navnlig om Snorre, at han paa Hertugens Opfordring digtede et Vers om Kongens fornemste Raadgiver, den eensøjede Gaut Jonsson paa Mel, hvori han sammenlignede ham med Odin og beskyldte ham for at være den fornemste Ophavsmand til Spliden mellem Fyrsterne. Dette var neppe det eneste Vers, Snorre digtede om eller mod de Kongeligsindede, og det er let at begribe, at han herved maatte falde i end større Unaade hos Kongen, end han allerede havde paadraget sig ved at virke mod Sturla, da denne søgte at fremme Kongens Interesser. Efterretningen om Sturlas Fald maatte vel end yderligere opirre Kongen mod Snorre; thi om denne end ikke havde nogen umiddelbar Deel deri, ja endog yttrede Beklagelse over Broderens og Brodersønnens sørgelige Endeligt, maatte det dog forekomme Kongen og hans Omgivelser, som om Foretagendet var udgaaet fra Snorres Parti. Det var forøvrigt naturligt, at saavel Snorre, som hans fra Rom tilbagevendte Søn Urøkja nu paa det ivrigste stundede efter at komme hjem og benytte sig af Lejligheden til at vinde sine tabte Besiddelser tilbage. Men det var for seent paa Aaret til at det kunde skee endnu i 1238, og streed desuden ganske imod Kongens Ønske; thi Ufreden mellem ham og Hertugen var just i Begreb med at udbryde, og det var at befrygte, at Snorre, hvis han nu kom til Island, alene vilde befordre Hertugens Fordeel, og modarbeide Kongens. Denne forbød derfor de Islændinger, der vare i Norge, indtil videre at forlade Landet, paa samme Tid som han indstævnede Hertugen til at møde ham i Bergen den følgende Sommer. Desuagtet gav Hertugen dem Tilladelse til at reise, og skaffede dem endog et Skib dertil, ja man vilde endog vide, at han hemmeligt gav Snorre Jarlsnavn. Da Kongen, som var i Bergen, fik høre, at Islændingerne beredede sig til at reise fra Throndhjem, sendte han vel et Brev, hvori han paa det strengeste forbød det, men til ingen Nytte. „Ud vil jeg," sagde Snorre, og reiste afsted. Han kom heldigt til Island, fik ogsaa virkelig sine Besiddelser tilbage, ja tilvendte sig endog Størstedelen af den Magt, Sturla havde besiddet, idet han nemlig gav sig Mine af at ville optræde som hans Hevner, og beskytte hans yngste Broder. Men hans Stilling var ligefuldt farlig, da han saa aabenbart havde lagt sig ud med Kongen, ej alene ved at negte ham den Lydighed, han som Lendermand skyldte ham, men ved fremdeles at holde sig til Hertugen, uagtet han vidste, at denne forberedede et Oprør; derved havde Snorre selv gjort sig skyldig i Højforræderi, og Kongen var efter de gjeldende Hirdlove berettiget til at lade ham dræbe, forsaavidt han ellers fandt nogen, der vilde

paatage sig dette Hverv. Og et saadant Redskab, ogsaa for sine politiske Planer i Almindelighed, fandt han i Sturlas Banemand, Gissur Thorvaldsson. Saa underligt dette ved første Øjekast synes, bliver det dog ved nærmere Betragtning af Forholdene heel naturligt. Venskabet mellem Snorre og Haukadals-Ætten havde aldrig hvilet paa nogen fast Grund, og var egentlig kun fremtvunget ved Snorres Forbindelse med Hallveig Ormsdatter. Gissurs Egteskab med Snorres Datter Ingebjørg havde været meget ulykkeligt, og var for længe siden opløst. Da Gissur og Snorres ældste Søn Jon Murte i Julen 1230 opholdt sig ved Kong Haakons Hof, hvor de begge fik Skutilsveins-Titel, traf det sig ved et opkommet Slagsmaal saa uheldigt, at Gissur, ved at gribe fat i Jon for at styre ham til Rette, kom til at holde ham saaledes at han fik et Saar, der siden blev ondartet og voldte hans Død; dette blev af flere efter Hjemkomsten fremstillet saaledes, som om Gissur havde med velberaad Hu søgt at faa Jon taget af Dage, og uagtet han fralagde sig Bestyldningen, og Snorre lod til at tro ham paa hans Ord, var dog Forholdet mellem dem fra den Tid mindre godt. I Snorres senere Stridigheder, med Kolbein og Andre, havde Gissur kun taget Deel som Fredsmegler, men paa en Maade, der ganske vist mishagede Snorre. Ved Snorres Tilbagekomst til Island i 1239 maatte Forholdet mellem dem end mere forverres; thi Gissur havde nu svunget sig op til en Højde, som Snorre ej vel kunde taale, og uagtet der havde herskt Uvenskab mellem ham og hans Broder og Broderson i deres levende Live, gav dog deres Drab ham tilstrækkeligt Paaskud til at optræde som deres Hevner og Gissurs Modstander. Aabenbart var der vel endnu ikke kommet til noget Brud mellem Snorre og Gissur, men Kongen var dog altfor vel underrettet om Forholdene, og kjendte altfor vel baade Gissur og Snorre, til ej at skjønne, at hiin nu var den, han maatte vælge til sit Redskab. Gissur var desuden som kongelig Skutilsvein forpligtet til at adlyde Kongens Befalinger. Kongen gjorde dog intet yderligere Skridt til at lade Snorre undgjelde, førend efterat Hertug Skule var falden (24de Mai 1240) og hans Parti tilintetgjort. Formodentlig har Kongen blandt Hertugens efterladte Brevskaber ogsaa fundet et og andet, der viiste, at Snorre havde været i Ledtog med ham, thi ellers kan man neppe forklare, hvorledes Kongen just nu kunde blive saa forbittret paa ham, at han strax sendte et Brev til Gissur, i hvilket han paalagde denne, enten at sende Snorre over til Norge, eller lade ham dræbe som Landraademand. Befalingen var højst velkommen for Gissur, men da han endnu, saa længe Hallveig Ormsdatter levede, og det ej var kommet til noget aabenbart Brud, ikke kunde stræbe Snorre efter Livet, uden selv at stille sig i et daarligt og mistænkeligt Lys, søgte han paa Althinget 1241 ved Kolbeins Hjelp listigt at forraske ham og tage ham til Fange. Snorre mærkede dog Planen, tog sine Forholdsregler saa godt, at man lod ham være i Fred. Men kort efter døde Hallveig, og da Boet nu skulde deles

mellem Snorre og hendes Sønner af hendes Ægteskab med Bjørn Thorvaldsøn, Kløing og Orm, paastode disse, at Snorre gjorde eller vilde gjøre dem Uret; de henvendte sig naturligviis om Beskyttelse til sin Farbroder, Gissur Thorvaldsøn, og denne greb med Glæde Lejligheden til at bryde aabenbart med Snorre, og øve Fjendtligheder mod ham tilsyneladende i sine egne Frenders, ej i Kongens Navn. I en Sammenkomst med Kolbein aftalte han en Plan til at overfalde Snorre, og tage ham af Dage, og Anslaget holdtes saa hemmeligt, at Snorre ikke fik mindste Nys derom. Vel fik han et Advarselsbrev fra En, der vidste Besked derom, men det var skrevet med etslags Bogstaver, som hverken han eller hans Brodersøn Sturla Thordsøn, som just da var hos ham, kunde læse. Han troede ikke, at der var synderlig Fare paa Ferde, og begav sig nok saa trygt til Reykjaholt, istedetfor at drage længer mod Vest, hvor Gissur og Kolbein ikke saa let kunde naa ham. Det betegner nokſom Forholdene, at det nu netop var to af Snorres forhenværende Svigersønner, der lagde Anslag mod hans Liv, medens en tredie, Orm Oreyda, havde overbragt Kongebrevet, der befalede Gissur at fange eller dræbe Svigerfaderen, og nu derhos deeltog i et Møde, som Gissur strax efter havde med sine Broderſønner og andre af Snorres Fjender, for nærmere at overlægge, hvorledes man skulde faa Bugt med ham. Det var ej førend paa dette Møde, at Gissur lod Kongebrevet oplæse, hidtil havde han holdt det hemmeligt. Nu erklærede han med eet heel ivrigt, at han ej torde eller vilde sidde Kongens Bud overhørig, og at han fik see til at faa Snorre tagen til Fange, siden det ej lod til, at han frivillig vilde forlade Landet. Endnu vovede saaledes Gissur ikke reentud at tale om hans Drab til andre end sine allernærmeste, og selv blandt dem var der flere, som havde Betænkeligheder; saaledes vilde endog Orm Bjørnsøn ikke have noget dermed at bestille, men stilte sig fra de øvrige og drog hjem. Gissur drog derimod med 70 Mand umiddelbart fra Mødet til Reykjaholt, hvor han ankom ganske uventet om Natten den 22de September 1241, medens alle laa og sov. Snorre vaagnede ved Larmen og skjulte sig i Kjelderen, men man opdagede ham, og Gissur sendte nu sin Tjener Simon Knut med fem Mand derned, for at aflive ham. Da Simon kom ned, befalede han en af de andre, ved Navn Arne Beist, en Morder og Rømningsmand, at give ham Dødshugget. „Du skal ej hugge," sagde Snorre, som formodentlig troede endnu ved sin ærefrygtbydende Personlighed at indjage Morderne Skræk. Men forgjeves. „Hugg du kun," sagde Simon. „Du skal ej hugge," sagde Snorre endnu engang, men i samme Øjeblik faldt Hugget, medens tillige en anden af Morderflokken saarede ham. Saaledes endte Snorre sine Dage, i sit 63de Aar. Hans Modstandere tilegnede sig det meste af hans Efterladenskaber, og hans Søn Urøkja, svegen af Gissur, maatte det følgende Aar drage over til Norge, hvorfra han ej kom tilbage. Men afsplittedes end Snorres timelige Gods, saa efterlod han dog i sine Skrifter en uforgjæn-

gelig Arv, ej alene for sine Frender, men for hele det islandske og norske Folk. De fleste af disse Skrifter vare formodentlig allerede før hans Død udbredte paa Island og i Norge ved flere Afskrifter; men som hans egentlige literære Arving og Discipel, den, der formodentlig bevarede Originalerne saavelsom hans Bogsamling i det Hele taget, kan man vel betragte hans Broderson Sturla Thordsson, der forfattede Kong Haakon Haakonssons Saga, og om hvilken vi derfor i Fortalen til Oversættelsen af denne ville komme til at handle nærmere.

Om Tiden, da Snorre udarbeidede sit Verk, er der allerede ovenfor handlet; vi have antaget, at han ej begyndte derpaa førend efter sin Tilbagekomst fra Norge 1222, opfordret dertil af Skule Jarl, maaskee ogsaa af Kong Haakon, og denne Antagelse bestyrkes af mange Omstændigheder, som det her vilde blive for vidtløftigt, nærmere at berøre. Om Maaden, hvorpaa han udarbeidede det, har der været heel forskjellige Meninger, og den i senere Tid almindeligst antagne af disse har været den, der fremsattes af P. E. Müller, nemlig at hans Virksomhed forstørstedelen har indskrænket sig til at gjøre Uddrag af ældre udførlige Kongesagaer, som han allerede forefandt udarbeidede. Denne Mening kan jeg ikke tiltræde; de omhyggeligste Undersøgelser af de forhaandenværende vidtløftigere Sagaers Beskaffenhed og deres Forhold til Snorres Verk have gjort mig det aldeles klart, at dette er ældre end de fleste af hine, og at de faa af dem, der kunne skjønnes at have været til, førend han skrev, ere saa forskjellige fra hans Verk baade i Stiil og Indhold, at han ej kan have benyttet dem anderledes end som Kildeskrift eller Hjelpemiddel, medens derimod de andre, der i lange Stykker stemme Ord til andet med ham, og kun nu og da indeholde noget mere, ligefrem have udskrevet ham, og hist og her tillagt et og andet, samt tilføjet nogle Forandringer. Saaledes er den vidtløftige Olaf Tryggvessons Saga, der indeholder saa meget af, hvad der findes i Snorre, for en stor Deel udarbeidet efter hans Verk, som den ogsaa udtrykkeligen paaberaaber sig, af Abbed Berg i Tveraa Kloster, der levede 100 Aar efter Snorre; før Snorres Tid havde man vel et Par saakaldte Sagaer om Olaf Tryggvesson, tildeels stemmende med hinanden, udarbeidede først paa Latin, derfra ogsaa paa Norsk af Munkene Odd og Gunnlaug i Thingeyre Kloster paa Island; men de opholde sig mest ved Legender og overnaturlige Begivenheder, og baade Indhold, Sprog og den hele Fortællemaade ere saa forskjellige fra Snorres, at der her ikke kan være mindste Tanke eller Tale om, at denne skulde have gjort noget Uddrag af dem; derimod seer man nok, at han har benyttet dem. Den vidtløftige Olaf den helliges Saga stemmer endnu mere med Snorre, men at han ikke her har udskrevet nogen ældre Saga, og at hans Fortælling om Olaf den Hellige, der maaskee danner den omhyggeligst udarbeidede Deel af Verket, alene skyldes ham, sees bedst deraf, at den Skildring af Sveriges indre Forhold, som leveres i

Cap. 360, netop fremstiller dem saaledes, som de vare i Aaret 1219, da han opholdt sig i Vestergøtland*), og dog føler man strax ved Gjennemlæsningen af det Hele, at hiin Skildring ej er noget senere indsat eller tilføiet Stykke, men at den udgjør en væsentlig Deel af den hele Fortælling, og at denne fra først til sidst er flydt fra samme Pen. Ogsaa et Par saakaldte Sagaer om Olaf den Hellige, ligeledes legendariske, fandtes tidligere, og den ældste af dem er til endnu, men man behøver ikke at læse langt i den, for at overbevise sig om, at Snorre, om han end kan have benyttet den, dog ikke har optaget en eneste Linje deraf uforandret. Den yngre, udarbeidet af Snorres Ven og maaskee Huuskapellan, den belæste Præst Styrme, er vel ej længer fuldstændigt til, men vi kjende saameget til den, at vi vide, at den i alt Væsentligt stemmede med den ældre og egentlig kun var en Forøgelse af denne. Kun eet ældre Skrift kan paapeges, som Snorre i enkelte Dele ligefrem har udskrevet, nemlig den af ham selv paabegyndte Fortælling, som Eirik Oddsøn forfattede om Harald Gilles og dennes Sønners Historie, men deels naar det ikke langt, deels findes ogsaa kun Tilsætninger, gjorte af Snorre selv. Vi have nemlig endnu Eirik Oddssøns eget Verk, og kunne saaledes sammenligne det med Snorres Bearbeidelse.

Vi betragte det altsaa som afgjort, at Snorre i Ordets egentligste Forstand har forfattet sit historiske Verk**). Han selv angiver Kilderne til den større Deel deraf i den Fortale, som han forudskikker det, og Maaden, hvorpaa han her udtrykker sig, antyder nokſom, at han betragtede sig som selvstændig Forfatter, ej som blot og bar Sammensamler. Han angiver derhos — dette bør man nøje lægge Mærke til — ingen Saga som sin Kilde, kun de ældre Kvad, mundtlige Sagn, og Are Frodes Arbeider.

Fortalen bestaar, som man seer, af to Stykker. I det første gjør han Rede for de Kilder, han brugte til Udarbeidelsen af de Afsnit, der i nærværende Oversættelse efter Skik og Brug ere betegnede Ynglingasaga, Halfdan Svartes Saga og Harald Haarfagres Saga, en Betegnelse, der dog neppe er udgaaet fra Snorre selv, men fra en senere Afskriver. Ynglingasaga, eller den Deel, der naar fra Begyndelsen til Ragnvald Heidumhøire, betegner han selv i Fortalen som „Fraſagn om Høvdinger, der have havt Rige i Nordlandene og den danske Tunge.“ Da disse Høvdinger nemlig forstørstedelen ej hørte hjemme i Norge, men i Sverige og for en Deel i Danmark, kunde han ej kalde dem norske eller Høvdinger i Norge; han kaldte dem derfor „Høvdinger i Nordlandene (d. e. Norden) og i den

*) Her tales der nemlig om Erkesædet i Upsala som allerede i længere Tid bestaaende, men det oprettedes, som bekjendt, ej førend 1161; ligeledes siges der, at Kongerne ej længer plejede at have sit Sæde i Upsala, hvilket først indtraadte efter Are Frodes Tid; samt derefter, at Distingens Marked var flyttet til Kyndelmesse, og at dette havde vedvaret saaledes i lang Tid, kun at Markedet nu ej holdtes i mere end tre Dage. Alt dette fører os temmelig nær ned til 1219.

**) Udtrykket „lod jeg skrive,“ som forekommer i første Linje af Fortalen, betegner nemlig ikke, at Snorre lod Indholdet forfatte af andre, men kun nedskrive ved Se-

danske Tunge," thi ved „den danske Tunge" forstod man paa Snor
efter Sydboernes Exempel Norden i Almindelighed; han vil ved d
tryk netop antyde, at Fortællingen spilles udenfor Norge. Hans K
her, siger han, deels kyndige Mænds Beretninger, deels gamle
gistre, deels Ættekvad, af hvilke han særskilt nævner Thjodolfs Yng
som han desuden siden næsten heelt igjennem anfører, deels Eyvin
despilders Haaleygjatal, af hvilket et Par Viser meddeles. Til Yn
nes Levnet, siger han, ligger Beretningen i Thjodolfs Kvad til
men denne er fuldstændiggjort ved kyndige Mænds Sagn. Af di
dige Mænd har han maaskee fundet flere under sit Ophold i Sver
Are Frode ingen udførligere Beretning har efterladt om Yngl
eller at Snorre idetmindste ingen saadan har benyttet, fremgaar d
en Opregning af Ynglingaætten, som Are selv har efterladt, i enkel
ker afviger fra den Orden, Snorre følger. Som Kilde til Haral
fagres Historie nævner Snorre alene de Kvad, som vare digtede
derne ved hans Hof, og som havde vedligeholdt sig fra Mund ti
lige til Snorres Tider. Dog maa han ved Siden deraf ogsaa
nyttet enkelte Folkesagn, ligesom man seer, at han etsteds har ben
merkelige Egils Saga. Imidlertid seer man tydeligt nok, at han
udenfor Skaldekvadene maa have været yderst magre og mangelfu
hvad han meddeler om Harald er egentlig kun saare lidet; først
Beretning om hans Erobringstog, siden enkelte Smaahistorier, me
lang Række af Aar, indbefattende hele hans Manddoms-Alder, ligg
les blank. Endmere mangelagtig maa Kundskaben om Halfdan
have været; her havde han aabenbart kun dunkle Sagn, ej engan
at støtte sig til. Af saadanne Sagn gik der flere i Norge, og de
strevne, uafhængigt af Snorre, i et Verk, kaldet Ættartal, elle
Fagrskinna, som Snorre ej engang synes at have kjendt, medens m
mod godt kan see, at han fra anden Haand kjendte de fleste af de
bevarede Sagn. Men Snorres Dygtighed viser sig især, hvor
ere mangelagtige; han forstaar her altid saa net at sammenkjede d
Dele, at man ikke merker Manglerne og Hullerne, uden naar ma
efterspørger Indholdet.

Det andet Stykke af Fortalen omhandler Are Frodes Skr
Virksomhed, og man seer ved Gjennemlæsningen, at Snorre forn
har fulgt ham under Udarbeidelsen af den Deel, der følger efter
Haarfagres Historie indtil det Tidspunkt, hvor Ares egne Arbeider
hvilket, hvad Norge angaar, maa have været omtrent ved Kong
Barføtts Død 1103. Are var, siger han udtrykkeligt, den første,

---

cretærer efter Dictat eller efter sit Udkast. Vistnok maa han have kun
selv, men det var i hans Tid ej Skik og Brug, at Høvdingerne eg
Egne Bøger.

optegnede Begivenhederne; men da der ikke nævnes et Ord om
Anledning af den første Deel, fra Begyndelsen indtil Harald Haar-
s Død, er det klart, at Are ikke kan have behandlet dette Afsnit, og
ens Skrift kan have begyndt for Norges Vedkommende førend med Tids-
nt efter Harald Haarfagre. Det er Skade, at vi ej længer have
Skrift, da vi deraf allerbedst kunde gjøre os en Forestilling om Be-
nheden af Snorres Forfattervirksomhed. Vi have kun en Omarbei-
deraf, hvor alle de norske Beretninger ere udeladte. Han siger selv
rtalen til denne Omarbeidelse, at han, efterat have skrevet „Islendin-
k" — saaledes kaldte han den selv, da den fornemmelig skulde oplyse
nds Historie — lod den gjennemlæse af Biskoperne Thorlak og Ketil,
vilsom af Sæmund Frode, og at han efter deres Raad gjorde enkelte
ndringer, navnlig udelabende de norske Kongers Historie. Hvad der
nne forkortede Islendingabok findes udenfor Islands Historie, er kun
chronologiske Optegnelser. Formodentlig har alt, hvad han i den
østigen berettede om de norske Konger, ogsaa været heel magert og
ttet, men det maa dog have indeholdt en ej ubetydelig Mængde Stof,
mmelig til Olaf Tryggvessøns og Olaf den Helliges Historie, der hos
re ere omstændeligere og udførligere end de øvrige, og hvorved desuden
Hjemmelsmænd udtrykkeligt angives, nemlig Thorgeir Afraadskoll for
Tryggvessøns, og Hall i Haukadal for Olaf den Helliges Historie.
ved Siden af Ares Verk seer man, at Snorre ogsaa her stærkt har
et Skaldekvad, af hvilke i denne Deel af hans Verk en større Mængde
end andensteds anføres; for Beretningerne om Haakon den Gode
raabes især Eyvind Finnsson og for Harald Graafelds Hi-
Glum Geiressøn, for Haakon Jarls Einar Skaalaglam, for Olaf
vessøns Hallfred Vandrædaskald og Stein Herdisessøn (kaldet Hallar-
for Eirik Jarls Thord Kolbeinssøn, og for Olaf den Helliges Sig-
Skald. Endvidere seer man, at han har brugt de føromtalte legenda-
Sagaer om begge Olafer samt Jomsvikingesaga, dog med stor Var-
; endelig maa han enten paa Island eller under sit Ophold i Norge
samlet flere Sagn, der herskede i visse Bygder eller vare knyttede til
Steder; saadanne ere umiskjendeligt Sagnet om Egil Uldserk, hvil-
norre ganske sikkert har erfaret, da han saa de „høje Bautastene,"
an siger staa ved Egils Grav paa Rastarkalv (Cap. 137); fremdeles
t om Dyrtiden paa Haalogaland, og det herlige Sagn om Haakon
Død, der aabenbart er et Bygdesagn fra Gauldalen. Alligevel seer
at der med al hans Flid ikke har lykkets ham at faa nogen fuldstæn-
Historie, Aar for Aar, istand uden for de tvende Olafer. Hvad Haa-
n Gode angaar, veed han kun at berette om hans Regjeringstiltræ-
hans Krige mod Danmark (disse mest efter Kvad), hans Forsøg
t indføre Christendommen, og hans tre sidste Slag med Eiriksønnerne
mest efter Kvad); Harald Graafelds Historie bestaar kun af nogle

faa usammenhængende Smaafortællinger. Alt dette er det bedste Bev
paa, at heller ikke Are kan have berettet stort om disse Dele; det me
hans Verk har indeholdt derom, indskrænkede sig formodentlig til Fort
paa at bestemme Tidsregningen. Med Olaf Tryggvessøn begyndte den
mod en langt større Udførlighed; her skrider Fortællingen jevnt frem Aa
for Aar, medens man dog af enkelte Modsigelser i Tidsregningen seer,
dette er det første Forsøg paa en saadan aarviis Inddeling af Begiv
heberne, med andre Ord, at det er Snorre, som har sat Sagaerne samm
ikke udskrevet nogen ældre Forfatter. Tidsrummet mellem Olaf Tryggve
søns Død og Olaf den Helliges Tiltrædelse er atter meget kort, og besk
næsten alene i nogle faa Oplysninger til Thord Kolbeinssøns og Andr
Kvad, men i Olaf den Helliges Saga svulmer atter Fortællingen ud,
her lægger Snorre unegteligt sin største Dygtighed i Fremstillingen fo
Dagen. Især er Beretningen om Hjalte Skeggessøns Ophold i Sveri
om Thorgny Lagmand og Opstanden mod Kong Olaf Svenske uovertræffe
lig. Dette kan han neppe have hentet fra Are, hvis Fortælling visn
kun var yderst kortfattet; men noget kan maaskee have holdt sig i Hau
dals-Ætten, med hvem Hjalte, Gissur Hvites Svigersøn og Biskop Is
leifs Svoger paa det nøieste var forbunden; endeel har Snorre maaske
ogsaa erfaret under sit Ophold i Vestergøtland. — Magnus den Godes o
Harald Haardraades Historie bestaar atter kun af Brudstykker, og indskræn
ker sig næsten udelukkende til Beretning om Krigsbegivenhederne, saavel
som om Haralds Æventyr i de græske Keiseres Tjeneste. Are kan her
have været meget fuldstændig, og hvad han har haft, har han vel erfare
af Thurid, Snorre Godes Datter og Syster af Halldor Snorressøn, Kon
Haralds Vaabenbroder. Om Olaf Kyrres syvogtyveaarige Regjering ved
Snorre ej at fortælle mere end hvad der rummes paa et Par Sider; Ar
har saaledes haft lidet eller intet. Magnus Barføtts Saga indeholde
kun Krigshistorier, og synes mestendeels at grunde sig paa Kvad; Snorr
har endog her begaaet den Fejl, at henføre Bjørns og Gisles Kvad, de
handle om et Tog, Magnus gjorde til Vesterhavet allerede i 1094, til han
store Tog i 1098, saaat han derved slaar to Tog sammen til eet. D
Are, som samtidig med Begivenhederne, maa have vidst bedre Besked, skuld
man næsten formode, at hans Verk ej indeholdt noget om Magnus Bar
føtt, men standsede allerede ved Harald Haardraades Død.

Om Magnus Barføtts Sønner har Snorre atter kun enkelte Brud
stykker at meddele. Det første er Beretningen om Sigurds Jerusalemsferd
som vel oprindeligt har dannet en egen liden Saga for sig selv, og findes
i det væsentlige paa samme Maade optegnet i den føromtalte Fagrskinna
Det andet vedkommer Kong Eysteins Foretagender hjemme og hans Ord
strid med Kong Sigurd; dernæst følger Sigurd Ranessøns Proceshistorie
og endelig nogle Anekdoter om Kong Sigurds Galskab og Besynderlig
heder, samt om Harald Gilles Ankomst og Vedderløb med Magnus Sigurds

Af alt dette har man ogsaa en anden Fremstilling, vidtløftigere end Snorres, og i det meste rigtigere end hans*); det er saaledes klart, at han ej kan have benyttet den eller maaskee endog kjendt den, eller at han ogsaa maa have troet at være bedre underrettet. Sammenhængen hermed vil der sig nu neppe længer paapege.

Sigurd Jorsalafares Død falder allerede senere end Are Frode, og derfor kan den foromtalte Fortale ikke gjelde det efterfølgende. Vi see ogsaa, at han her paaberaaber sig en ny Kilde, nemlig Eirik Oddssøn, der efter samtidige Beretninger skrev Harald Gilles og Begyndelsen af hans Sønners Historie, indtil Sigurd Slembedjakns Fald. Da nu hiins Fortale begynder med Ordene „i denne Bog lod jeg skrive o. s. v.," skulde man formode, at Snorres Verk har bestaaet af to Dele, af hvilke den første indtil det Tidspunkt, hvor Are ophørte at være Kilden, og den anden indbefattede det øvrige. Muligt endog, at den første allerede ophørte med Olaf den Hellige, og at den anden begyndte med Magnus den Gode, idetmindste findes der en ypperlig gammel Afskrift af den anden Deel, som netop begynder her. Man skulde endvidere formode, at den første Deel er kommen ikke ubetydeligt tidligere end den anden; thi den er umiskjendelig meget omhyggeligere udarbeidet, medens den anden mere bærer Præget af Hastverks-Arbeide. Man merker i denne ret godt, hvor langt Eirik Oddssøns Verk gaar, thi saa længe er Fortællingen udførlig og livlig; man har desuden endnu Eiriks eget Verk, optaget i hiin vidtløftige Kongesaga, og kan saaledes ved Sammenligning overtyde sig om, hvor omhyggeligt Snorre har benyttet den; dette er det eneste ældre Arbeide, han ligefrem kan siges at have udskrevet. Dog meddeler han een Fortælling, som ej findes hos Eirik: det er den merkelige, udførlige Beretning om Vendernes Overfald paa Kongehelle (Cap. 784). Men det er let at see, hvor han har faaet den fra; han har aabenbart hørt den af Jon Loftssøn selv, der var i Kost hos Præsten Andres Bruunssøn i Kongehelle, og senere vistnok af denne hørt nøjagtigt alt hvad der var skeet. — Hvor Eiriks Verk ophører, nemlig ved Sigurd Slembedjakns Fald, støde vi atter paa en stor Mangerhed. Snorre veed aabenbart ikke stort andet at fortælle fra den senere Deel af Haraldssønnernes langvarige Regjering, end Begivenhederne, der ledsagede deres Død, og, saavidt man kan see, fandt han endog det meste af dette allerede optegnet for sig. Skade, at dette vigtige Tidsrum af Norges Historie, hvor Folkets indre Liv saaatsige først ret udvikledes, og saa mange vise Indretninger grundlagdes, skal være saa lidet bekjendt; det er saa meget besynderligere, som man dog paa den Tid allerede havde begyndt at nedskrive historiske Beretninger. Blandt andet erfarer man af Snorre selv, Cap. 819, at Kong Sverre havde ladet skrive om Kong Eysteins Død, sandsynligviis om alle de tre Konger. Men da man tillige erfarer, at han

*) Den findes nu opbevaret i det ældgamle Haandskrift, kaldet Morkinskinna, paa det kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn.

havde ladet Omstændighederne ved Eysteins Drab optegne noget anderledes end de sedvanligviis berettedes, og saaledes, at Kong Inge derved kom i et daarligere Lys, er det ikke usandsynligt, at han med Flid kan have søgt at tilintetgjøre de ældre skriftlige Optegnelser, man havde om Kongerne og hvor Inge upaatvivleligt har været fremstillet som den bedste og ypperste, samt at dette er Aarsagen, hvorfor Snorre veed saa lidet Besked. Dette gjelder ogsaa det efterfølgende, hvor man temmelig tydeligt kan se, at Snorre maa have benyttet Kilder, der vare Haakon Herdebreid og sidenefter Birkebeinerne gunstigere, end han selv, og som derhos maa have været yderst mangelagtige, siden han ikke engang veed at Danekongen Valdemar gjorde to Tog til Norge, baade i 1165 og 1168, men slaar begge sammen til eet, og overspringer desuden lange Stykker af Erling Skakkes og Magnus Erlingssøns Historie. Det er saa meget besynderligere, at Snorre ej veed at fortælle mere herom, som disse Begivenheder ej laa længere tilbage i Tiden, end at han med Lethed kunde have erfaret alt, hvad han ønskede, af Folk, der enten selv havde oplevet dem, eller havde hørt fortælle derom af sine Forældre. Men enten er, som sagt, denne senere Deel af hans Verk et Hastverks-Arbeide, eller ogsaa har han frygtet for at støde de paa hans Tid saa mægtige Birkebeinerhøvdinger, naar han berettede om Begivenheder, hvori deres Fædre enten ingen Deel havde taget, eller kun som ringe Mænd, saaat deres simple Herkomst derved kom mere for Dagen.

At Snorres Verk ophører ved 1177, kommer aabenbart deraf, at Sverres Saga, paabegyndt af Karl Abbed og fortsat af Styrme, allerede var til, da han begyndte at skrive, og da den toges fat ved 1177, behøvede Snorre følgelig ikke at føre sin Fortælling længer ned.

Det er ovenfor nævnt, at han sandsynligviis skrev sit Verk efter Opfordring af Skule Jarl. Dette bestyrkes deraf, at han, Cap. 690, saa udførligt angiver Skules Herkomst fra Toste Jarl. De her samt andensteds anførte Slægtregistre vise tydeligt nok, at Snorre ej skrev før 1222 og neppe efter 1230, thi Slægtledene ophøre mellem disse Aar.

Vi have nu fulgt Snorres Arbeide Skridt for Skridt og eftervist Beskaffenheden af dets Indhold, samt fornemmelig dets Mangler. Vi have dog seet, at disse Mangler hidrøre fra en Aarsag, der ej kan falde Snorre til Last, nemlig Brist paa Kilder, men at han derimod fortjener den højeste Roos for den Dygtighed og Smag, hvormed han har viist at dække over Manglerne og trods de store Huller kjede de enkelte Dele sammen til eet. Mest Roos fortjener han dog for sin sunde Kritik, og den Skjønsomhed, hvormed han udelader upaalidelige og altfor æventyrlige Beretninger. Med Gude- og Helte-Sagnene i den første Afdeling er det en anden Sag, her kunde det æventyrlige ej undgaaes, skjønt han har forsøgt det, saa godt han kan, ved at forklare Sagnene om Odin og Æserne, som om de vare Mennesker. Dog er det merkeligt at sammenligne denne Forklaring med

tidligere Forsøg paa noget lignende i „Edda," thi man seer deraf, omhyggeligt han maa have vedblevet at granske og søge Oplysninger enne Sag, og hvorledes han, i den Tid, der hengik fra Udgivelsen af a til Udarbeidelsen af Norges Kongesagaer, har arbeidet sig frem til bere Synsmaader. I „Edda" følger han nemlig endnu den hos Ang- opkomne, og i Norden videre gjennemførte Antagelse, at Æserne vare samme som Trojanerne, og at Aasgaard var det samme som Troja. nærværende Verk derimod henlægger han Aasgaard til Egnene ved Ta- s, og lader Odin leve samtidigt med Romernes Høvdinger, det vil sige mithridatiske Krige. Ogsaa denne Forklaringsmaade er vistnok urigtig, Sagen er den, at Æserne aldrig vare Mennesker eller noget Folk, kun germaniske Stammers Guder, og saaledes kun til i Tanken; men denne ning har dog i alle Fald et langt rimeligere Præg, end hiin ældre, og te har ogsaa gjort, at den indtil de seneste Tider har været fulgt, medens meligheden af den anden fremlyste ved første Øjekast, og gjorde den ulig. Det vidner ligeledes om Snorres sunde Sands, at han ved Be- telsen af de legendariske Sagaer har forstaaet at udelade endeel Æven- og Fabler, som i disse findes optagne. Senere meddeler han endeel gender om Kong Olafs Jertein, anførte hist og her efter Tidsfølgen; n med dem var det en anden Sag; de udgjorde en væsentlig Deel af kets religiøse Tro, og kunde saaledes ej undværes. Imidlertid lader dog til, at i nogle Haandskrifter flere ere tilføjede, som Snorre oprin- igt ikke har meddeelt. — Hvad Snorre selv har udrettet med Hensyn til dsregningen, og hvad han har hentet fra Are Frode, maaskee ogsaa fra rmund, kan nu ej saa nøje angives, da man ej besidder disse Verker. ndsynligviis er det dog kun Kongernes Tiltrædelses- og Døds-Aar, nt maaskee Aaret for enkelte fremragende Begivenheder, som Snorre har ntet fra hine. Den nærmere Fordeling af Begivenhederne aarviis er aatvivleligt Snorres eget Verk. I Olaf Tryggvessøns Historie har m, som overalt, ej været ganske heldig hermed, og Tidsfølgen findes bedre tnet i Abbed Bergs Omarbeidelse; men vi maa ej glemme, at Snorres beide er et første Forsøg, hvorimod Berg havde hans Forarbeide at støtte g til. Det er desuden uvist, om Bergs Tidsregning, fordi den er rime- re, derfor og i sig selv er sikkrere. Saavel han, som Snorre fulgte nok mest sit eget Skjøn. I Tidsregningen for Olaf den Hellige Snorre fortrinlig, og han maa her enten have haft usedvanligt gode lpemidler, eller have udviklet en usedvanlig Skarpsindighed. Det faldt sen af sig selv, at Snorre under sit Ophold i Norge og Sverige per- nligt søgte at indhente Efterretninger ved Samtaler med kyndige Mænd ved at besøge merkelige Steder. Men der gives og umiskjendelige Tegn til i hans Verk. Saaledes har han upaatvivleligt erfaret meget af, ad han beretter til Udfyldning af Ynglingesagnene, under Besøget i Be- gøtland, ligesom han og her, efter hvad der nys er viist, maa have

faaet de Oplysninger, hvorpaa han grundede sin Skildring af Sverige indre Forhold. Her har han vel og hørt de Svenske, (som han i Cap. 290 siger) benegte, at Folk skulle være omkomne, da Olaf den Hellige gro sig ud af Mælaren. Af Cap. 109 sees, at han selv maa have været ve Haugesund forat undersøge Harald Haarfagres Grav. Ligeledes kan ma af Cap. 137 see, at han maa have været paa Rastarkalv og seet Bautastenene ved Egil Uldserks Høj. Hertil havde han og Lejlighed paa de Kystfarter, hvorved han ledsagede Skule Jarl. Derimod skulde man af de Omstændighed, at flere Navnfejl forefindes i alle nu tilværende Afskrifter a hans Verk, hvor enkelte Begivenheder i det indre af Landet beskrives, slutt at Fejlene virkelig skyldes ham selv, ej senere Afskrivere, og at de hidrøre fr den Omstændighed, at han har fulgt utydelige Haandskrifter, og læst et og andet fejl, uden ved personlig Nærværelse paa Stedet at have kunnet opdage eller rette paa Fejlen*).

Vi have nu givet en, som vi antage, for vort Øjemed her tilstrækkelig Udsigt over Snorres Virksomhed som historisk Forfatter, og paaviist hans Fortjenester samt ogsaa hans Mangler som saadan. Det maa heraf være blevet indlysende, at de sidste intet have at betyde i Sammenligning med de første, og at han er fuldelig berettiget til det store Navn, han har faaet, som den norske Historieskrivnings Fader. Han fortjener det saa meget mere bogstaveligt, som andre historiske Sagaer, vedkommende Norge og dets Skatlande, have faaet sin Tilværelse ved at slutte sig til hans Verk, og heelt at optage de Stykker af dette, som passede. Saaledes er en stor Deel af Sagaen om de orknøiske Jarler ligefrem udskreven af Snorres Verk, ligesaa en stor Deel af Sagaen om Færøernes Høvdinger. Vi skulde endog ej være utilbøjelige til at antage, at ogsaa disse Skatlands-Sagaer skrive sig fra Snorres Haand, eller at han idetmindste foranstaltede dem udarbeidede, for at Norges Historie derved kunde blive fuldstændig, og at ogsaa de hørte blandt de af Snorre forfattede Sagabøger, som Sturla Sighvatssøn lod afskrive. Ligeledes ser man, at Olaf den Helliges Saga blev særskilt afskreven, og med enkelte Tillæg ordnet til et eget Verk; det

---

*) Dette maa have været Tilfældet i Cap 318, hvor der, som paaviist, i alle Haandskrifter staar „Valdres" istedetfor „Vardal," ganske vist ved Fejllæsning, og fordi Snorre naturligvis kjendte Navnet „Valdres" godt, men derimod sikkert aldrig havde hørt tale om Vardal. End tydeligere kan man paavise en Fejltagelse i Cap. 402, hvor vi endnu i den legendariske, ældre Olafssaga have Snorres Kilde; vi see der, at han har læst Suvellir istedetfor Silvellir (Selsvoldene), Urguröst istedetfor Vágaröst (Vaagerosten), Uso istedetfor Sil (Sel) o. s. v. Ligeledes i Cap. 472 og 473, hvor han har læst Sefsurd istedetfor Skjerfsurd, Orosbrekka, istedetfor Crosbrekka, Krosbrekka, vögnum (Vogne) istedetfor veginum (Vejen). Men da det jo dog er muligt, at Fejlen ikke ligefrem er udgaaet fra Snorre selv, men fra den, der reenskrev hans Verk, og da det rette desuden nu forefindes i den legendariske Saga, har vi anseet det for rigtigst, at rette Fejlene.

er allerede omtalt, at Abbed Berg lagde Snorres Fortælling om Olaf Tryggvesſøn til Grund for ſin vidtløftige Olaf Tryggvesſøns Saga. Ej at tale om de vidtløftige Bearbeidelſer af de følgende Kongers Sagaer, hvor Snorres Verk ligeledes paa de fleſte Steder ligger til Grund.

Da Snorre aabenbart nærmeſt ſkrev ſit Verk for norſke Læſere, er det heller intet Under, at flere Afſkrifter deraf, vel endog temmelig mange, fandtes i Norge. Afſkrifter bleve endog tagne, efterat Sproget ſelv havde ophørt at være Skriftſprog, og derfor ſkrevet ikke længer var ret forſtaaeligt for Mange; ſaaledes afſkrev Biſkop Jens Nilsſøn i Oslo i ſine ſidſte Dage en Deel deraf. Men kun faa af diſſe Afſkrifter have vedligeholdt ſig til vore Dage. De fleſte ere formodentlig blevne tilintetgjorte ſom ſaamange andre gamle norſke Pergamentsbøger, nemlig ved at falde i uvidende Menneſkers Hænder, der klippede dem itu og brugte dem til Indbinding af andre Bøger. Et Par Haandſkrifter kom til Univerſitetsbiblioteket i Kjøbenhavn, og opbrændte der i den ſtore Ildebrand 1728, men heldigviis har man Afſkrifter af dem, ſom den flittige og af Nordens Oldliteratur ſaa fortjente Arne Magnusſøn lod tage. Han erhvervede og en ſmuk Afſkrift af det hele Verk, paa Olaf den Helliges Saga nær, ſom endnu findes i hans efterladte og til Univerſitetsbibliotheket foræringerede Haandſkriftſamling; men den er ikke ſaa god, ſom den er ſmuk at ſee til*). I den ſamme Samling findes ogſaa ſtørre eller mindre Stykker af andre Haandſkrifter.

Den førſte Bearbeidelſe paa danſk af Snorres Verk, ſom udkom efterat Norge havde faaet fælles Skriftſprog med Danmark, var af Jens Mortensſøn, Præſt paa Sjælland, og er trykt i Aaret 1594 under Titelen Norſke Kongers Krønike. Men det er kun et Udtog, enten fordi det af ham benyttede Haandſkrift var et ſaadant, eller han ſelv forkortede Texten. Allerede tidligere, henved 1590, havde den fortjente Peder Claussøn, Præſt til Undal i Liſterlehn, udarbeidet en Overſættelſe, ligeledes i Udtog, ej alene af Snorres Verk, men og af de paafølgende Kongeſagaer; den henlaa imidlertid utrykt, indtil i 1633, da Profeſſor Ole Worm i Kjøbenhavn befordrede den til Trykken, forøget med en af ham ſelv udarbeidet Udſigt over den Deel af Norges Kongehiſtorie, der ligger imellem Kong Haakon Haakonsſøn og Margrete, ſaavelſom med en af Peder Claussøn forfattet Beſkrivelſe over Norge. Dette Verk er ſenere blevet optrykt i Kjøbenhavn med forandret Retſkrivning og Tillæg af de udeladte Steder; og denne Udgave findes endnu ikke ſaa ſjeldent omkring i Norge. Det merkeligſte ved Peder Claussøns Overſættelſe er, at man ved Sammenligning med de nu forhaandenværende Haandſkrifter kan ſee, at han ej har benyttet diſſe, men haft andre, tildeels forſkjellige, ſom nu ej længer findes. Dette giver den altid et blivende Værd; forøvrigt lader den, ſaa fortjenſtlig den var for

*) Den kaldes Friis-Haandſkriftet, fordi den i ſin Tid tilhørte Adelsmanden Otto Friis.

sin Tid, meget tilbage at ønske; den er ikke sjelden skjødesløs, og Mening gen misforstaaet. En svensk forkortet Bearbeidelse var allerede noget tid ligere udkommen; men Sverige har den Fortjeneste, allerførst at have lev ret en Udgave af Snorres Verk i Grundsproget; denne udkom nemlig Stockholm 1697, besørget af Joh. Peringskjold, ved Hjelp af Islændinge Gudmund Olafsson. Den er ledsaget baade med svensk og latinsk Ove sættelse. For sin Tid var denne Udgave upaaklagelig; den gjengav i al Fald Texten nogenlunde fuldstændig. Men Haandskrifterne, efter hvilke b besørgedes, vare slette, og med mange i nyere Tid gjorte, Snorre ube kommende, Tilsætninger. Det var derfor et herligt Foretagende, da me i Kjøbenhavn 1777 skred til at udgive Snorres Verk paany efter de fø omtalte Haandskrifter. Udgaven besørgedes af den lærde Nordma G. Schøning, med flere Islændingers Hjelp, og bekostedes af Arveprin Frederik. Texten ledsagedes med dansk og latinsk Oversættelse, saavels Fortaler og enkelte oplysende Anmerkninger. Schøning naaede dog k at udgive de to første Dele, der sluttede med Olaf den Helliges Sag Det øvrige, der dannede den tredie Deel, udkom ej førend efter Sch nings Død, besørget af S. Thorlacius. Denne tredie Deel er lan mindre omhyggeligt behandlet, end de to første; der findes endog her ikke fa af Fejlene og de nyere Tillæg i den peringskjøldske Udgave optagne*), e et af de bedste Haandskrifter er aldeles ikke benyttet. En ny Textudga af Snorre kunde derfor endnu saare vel tiltrænges. Et Aftryk af Text i den store kjøbenhavnske Udgave, uden Oversættelse og Anmerkninger udkommet i Stockholm 1816—29, men alle Fejl findes her bibeholdte.

Trangen til en ny og bedre Oversættelse af Snorres Verk foranled gede Selskabet for Norges Vel til at overdrage den lærde og højtbegave N. F. S. Grundtvig at udarbeide en saadan. Den udkom ogsaa fra ha Haand i 1818. Den bærer, som alle hans Arbeider, Genialitetens Præ Versene, der heelt igjennem ere ombigtede, ej ligefrem oversatte, læses ik med Velbehag, og i Fortællingen selv er Meningen overalt nøjagtigt gje given. Men dog har denne Oversættelse aldrig kunnet faa ret Indga hos det norske Folk. Den er nemlig mere en Omklædning i dansk Fol

*) Saaledes har man f. Ex. i Cap. 695, hvor der handles om Olaf Kyrres Fort dringer og Gilderne, optaget efter Peringskjold en forklarende Anmerkning, opr delig tilføjet af Peder Clausson, men igjen af Peringskjold eller hans Hjel oversat paa nyere Islandsk og indskudt i Texten, samt hvor ovenikjøbet Pe Clausons Ord ere misforstaaede. P. C. tilføjer nemlig „at der da ej maa drikkes uden i Værtstuer og Laugshuus;" dette „Laugshuus" skriver han paa d da brugelige Maade „Laufshuus," men hos Peringskjold findes dette gjengi „laufshus," og oversat „loftalar;" det samme ubeldige Tillæg med den lige ubeldige Oversættelse er og optaget i den store kjøbenhavnske Udgave, og er der endog kommet ind i Aalls Oversættelse. I Slægtregistret fra Viljam Bast ere flere Linjer satte dobbelt, først hos Peringskjold, siden i den kjøbenhavnske U gave, hvilket gjør en overvættes Forvirring.

...g, end en virkelig Oversættelse; meget er derved blevet aldeles uforstaaeligt for Menigmand i Norge, og det Hele har faaet et vist Anstrøg af Spøg og Løjer, der ikke ret synes at passe med Grundtextens ædle Enkelhed. National dansk er den maaskee, men ikke norsk. Trangen til en Oversættelse for Norge var altsaa ligefuldt tilstede, og denne søgte den fortjente Fædrelandsven Jac. Aall at afhjelpe ved selv at udarbeide en Oversættelse, den ovenomtalte, der udkom i Aarene 1838—39, smukt udstyret, og ledsaget af Karter og Afbildninger, samt af ypperlige oplysende geographiske Anmerkninger, forfattede af den lærde Capt. G. Munthe til Kaalen. Denne Oversættelse fandt og en Udbredelse, som den fortjente, ...r da den ved Udgiverens Foranstaltning solgtes uforholdsmessig billigt. Derfor er der nu ogsaa kun faa Exemplarer af den tilbage i Boghandelen, ...r da det vilde overstige en sedvanlig Forlægger Kræfter, at bekoste et ...t Oplag af den, kan et saadant ikke ventes. Af de i Begyndelsen af ...ne Fortale anførte Grunde udkommer da nærværende Oversættelse, fra ...yrets Side beregnet paa at kunne blive en virkelig Folkebog, hvori jeg ...ctos har søgt at benytte Lejligheden til, saavidt muligt at berigtige de ...ler, der findes i de ældre Udgaver og Oversættelser.

Jeg har her derfor ej holdt mig til noget enkelt Haandskrift, men til ...e de forhaandenværende, udvælgende de bedste Læsemaader. Hvor aabenbare Fejl fandtes, har jeg rettet dem, men dog derhos sedvanligviis gjort ...seren opmerksom derpaa i en Anmerkning*). Endelig har jeg søgt at ...ere det Hele baade læseligere og kortere, samt derfor mindre bekosteligt, ...ed at udelade alle overflødige Vers. Af disse anføres nemlig, som bekjendt, ...n stor Mængde, de fleste kun til Hjemmel eller Bestyrkelse for, hvad der ...rælles, og kun en liden Deel som indgribende i Fortællingen selv, eller ...m Ord, der lægges de talende eller handlende Personer i Munden. Disse ...ste kunne naturligviis ikke undværes, og maa derfor ogsaa i Oversættelsen gjengives. Hine derimod spille kun samme Rolle, som nutildags Citater af Documenter eller Actstykker i historiske Verker; naar slige allerede forefindes trykte og tilgængelige for Almeenheden, er det tilstrækkeligt at henvise til de Steder, hvor de saaledes forefindes, og unødvendigt at optage dem i sin Heelhed. Man kan derfor og være overbeviist om, at hvis Bogtrykkerkunsten allerede havde været opfunden før Snorres Tid, og Kvadene særskilt havde været udgivne, eller om man endog kun havde haft flere, let tilgængelige Afskrifter af dem, vilde Snorre ogsaa have ladet det bero med at henvise dertil. Men da Afskrifterne vare yderst faa; ja da der af mange maaskee ...e forefandtes flere Afskrifter end den ene, som Snorre selv havde, var ...n nødt til, hver Gang han paaberaabte sig et Vers, ogsaa at anføre det. Nutildags derimod, da Versene kunne læses i saa mange trykte Udgaver

*) En Undtagelse gjør de nysomtalte Capitler 402, 472 og 473, hvor det er forsømt, men denne Forsømmelse indhentes her i Fortalen.

af Kongesagaerne, er det allerede af denne Grund overflødigt at gje
dem i Oversættelsen. Vi vilde dog have forsøgt derpaa, hvis de vi
i Oversættelse havde afgivet noget Udbytte for Læseren. Men de
ere af den Beskaffenhed, at deres Skjønheder alene kunne føles og e
des, naar man læser dem i Grundsproget; oversatte beholde de kn
Spor tilbage deraf, og de fleste Læsere ville kun finde dem at være
formige Gjentagelser af det samme og det samme, mest Beskrivels
Krigstog eller Kampe, hvor der ej engang synderligt dvæles ved det
egne og betegnende for hver enkelt Daad, men kun tales i Almindel
om Slagtummel, Saars Uddeling, Kongers Fald, Ravnes og Ulves
telse o. s. v. Kommer nu hertil, at de fleste ere forfattede i et saa
viklet Versemaal, og med saa mange Omskrivninger, at det ofte gra
til det Umulige at gjengive dem i denne Form, og at de under e
Omstændighed, saaledes gjengivne, blive stive og tvungne, saa vil m
erkjende, at den Møje i Ordets egentlige Forstand maa kaldes spildt,
derpaa anvendes. Anstrengelsen staar ej i mindste Forhold til Udl
For Læseren er det i de fleste Tilfælde aldeles tilstrækkeligt, at erfa
den omskrevne Begivenhed omtales af den paaberaabte Skald. Og
har jeg somoftest, naar Snorre siger f. Ex. „dette omtaler Hallfred"
derpaa anfører Verset, ladet det blive ved hiin Paaberaabelse af Sk
men udeladt Verset, eller i det højeste kun i faa Ord antydet Indh
Undtagelser har jeg alene gjort, naar Versene vare af mere end sedv
Vigtighed, eller forfattede i et let Versemaal, der gjorde det mul
gjengive dem nogenledes tilfredsstillende. Saaledes ere alle de a
Stykker af Thjodolfs Ynglingatal optagne, hvilke ere af større Vig
end Fortællingen, der ledsager dem; ligeledes de Vers, der hist og her a
af Eivinds Haaleygjatal, samt hele hans Haakonsmaal. Ogsaa hvor
eller Stykker af Kvad forekomme som Ord, der lægges de handlende
talende Personer i Munden, har jeg ofte ladet det bero ved en omtr
og forkortet Gjengivelse af Indholdet i ubunden Stiil, da jeg af de a
Grunde mistvivlede om at kunne oversætte dem tilbørligt i Versform
ledes f. Ex. ved Sighvats Fritalenhedsviser i Cap. 566. En og
kunde maaskee mene, at jeg heller efter Grundtvigs Exempel burde
oversat Versene i andre, nutildags brugelige Versemaal. Men herti
rer jeg kun, at, om jeg end havde seet mig istand dertil, vilde Versen
min Mening ganske tabe sin Charakteer, naar Versemaalet, som se
det mest charakteristiske, forandredes, og det var da et Spørsmaal, o
ej var bedre, slet ikke at oversætte dem. Man indseer ellers letteli
ved den af mig fulgte Fremgangsmaade er ej alene Fortællingen
befriet for mange Afbrydelser og saaledes mere behagelig, men hele
kets Omfang er bleven betydeligt mindre, og dette selv derfor saa
mindre bekosteligt. — Med Hensyn til Sproget har jeg først og fremst
norske Læseres Tarv for Øje, og derfor ikke taget i Betænkning at an

Ord, der ikke egentlig tilhøre det danske Skriftsprog, naar jeg derved kunde komme Originalens Mening og Udtryksmaade nærmere; medens jeg dog paa den anden Side heller ikke ligefrem har lagt an paa at bruge Norvagismer eller Provincialismer, hvor jeg ligesaagodt kunde hjelpe mig med det sædvanlige Ord i Skriftsproget. Thi saalænge jeg ikke heelt igjennem skulde benytte det nuværende norske Folkesprog, men oversætte i Skriftsproget, skulde det være en Affectation og Smagløshed, ideligen at gjøre Vold paa dette ved Ord og Talemaader, som ej tilhørte det. Den rette Middelvej, eller Grændsen for hvad der kan tillades, og hvad der er for meget, er imidlertid vanskelig nok at finde, og bestemmes maaskee forskjelligt af enhver Enkelt efter hans særegne Følelse og Opfattelsesmaade: jeg har fulgt min, og enhver, der finder at jeg har afveget formeget paa den ene eller den anden Side, maa holde dette for Øje. Jeg vil dog ikke undlade at bemerke, at der gives enkelte Ord, som ganske vist bør bibeholdes, og som jeg derfor ogsaa har bibeholdt, aldeles uforandrede, da de aldeles ikke kunne oversættes tilfredsstillende. Saadanne Ord ere fornemmelig visse i Lovene forekommende Begrebs-Betegnelser, visse Titler, Fags og Kunst-Udtryk o. s. v. Saadanne ere f. Ex. Lov-Udtrykkene „Grid" (midlertidig Sikkerhed eller Leide), „Trygd" (endelig Sikkerhed), „utlæg" (fredløs, egentlig udenfor Lovene), og „Utlegd" (Fredløshed); „Landraadesag" (Søgsmaal om at ville støde Kongen fra Tronen eller berøve ham hans Rige), „Landraademand" (En der er skyldig i Landraadesag), „Hærør" (Krigsbudstikke), „Ørvarthing" (et ved Ør- eller Piil-Budstikke sammenkaldt Thing), „Thegn" (Undersaat), „Tign" (fyrstelig Verdighed), „Veitsle" (eg. Ydelse, dernæst de Forleninger af Krongodser, Kongen uddelte, saavelsom og de Ydelser, oftest forbundne med Gjestebud, som Krongodsernes Indehavere og andre Afgiftspligtige præsterede Kongen paa hans Reiser); „Lendermand" (eg. en Mand der har faaet Land, men altid betegnende den fornemste Klasse af Veitslemænd, der ej havde Tign, og som paa det nærmeste traadte i de gamle Hersers Sted). Fremdeles af Fag-Udtryk: Knarr, Fleertal Knerrer (stort Kjøbmandsskib), Skeid (et eget Slags større Krigsskib), Hamle (Aarebaand), Byrding (Fragtskib) o. s. v. Vilde man oversætte disse og lignende Ord, kunde man ligesaa gjerne finde paa at oversætte „Jarl", „Thing", „Lagmand" o. s. v., og det maa vistnok ansees for et Misgreb af tidligere Oversættere eller historiske Skribenter, naar de forsøgte derpaa. I den Tid, da man endnu havde den gamle Lovbog, men omsat i dansk, lod man jo netop hine uoversættelige Ord staa, og i Svensk bibeholdes endnu i Lovsproget mange Udtryk, der ej længer forekomme i daglig Tale. Men hvor jeg har troet at burde bibeholde slige Ord, har jeg dog oftere, især i Begyndelsen samt ellers, hvor det kunde synes tilraadeligt, tilføjet en Forklaring, enten i Parenthese eller nedenunder. Misforstaaelser ville saaledes her neppe kunne indtræde.

I Udgaverne af Snorres Verk, saavelsom de derefter udarbeidede Over-

sættelser, er det Hele inddeelt i visse Afsnit eller Sagaer, med særs Overskrift, som Ynglingasaga, Halfdan svartes Saga, o. s. v, og di Sagaer ere igjen inddeelte i Capitler, der for hver af dem begynder n No. 1. Men foruden at det er højst tvivlsomt, om denne Inddeling h rører fra Snorres Tid, er det i sig selv ubekvemt, naar man skal paa raabe sig et Sted i Verket, at maatte nævne baade Sagaen og Capi tallet. Jeg har derfor fundet det bedst, at give alle Capitlerne lige Begyndelsen fortløbende Tal, medens jeg dog for den lettere Oversi Skyld har ladet hiin nysnævnte Inddeling i Sagaer og disses Overst blive staaende, da de dog ikke kunde gjøre nogen Skade.

Denne Oversættelse er beregnet paa at skulle udgjøre et eneste Bi og dette bliver ingenlunde uforholdsmessigt stort. Det er, som allered Subskriptionsplanen antydet, Hensigten i et følgende Bind ogsaa at le Sverres Saga og de følgende Kongesagaer, saa langt de naa; men u at den, der kjøber det ene Bind, derfor ogsaa er bunden til at kjøbe andet. Derfor leveres ogsaa et dobbelt Titelblad saa at den, der øn at besidde begge Bind, kan benytte det, der betegner det nærværende i det første af disse, den derimod, som kun ønsker dette, kan benytte det an

Omstændigheder, fra først af ikke forudseede, have forhalet Tile bringelsen af dette Bind ud over den i Subskriptions-Indbydelsen lo Tid. Men dette haaber jeg paa Grund af hine Omstændigheders sære Natur, at Læseren vil holde mig noget til Gode, især da hiin Tid maa var altfor kort beregnet, og selv nu ej saa særdeles lang Tid kan siges være medgaaet i Forhold til hvad der sedvanligviis ved et Verk af de Udstrækning plejer at medgaa. Uagtet Trykningen forstørstedelen er s under mit Ophold udenlands, saa at jeg ikke selv har kunnet besørge C recturen, antager jeg dog at denne, ved at besørges af Hr. Cand. Siegu Petersen, intet lader tilbage at ønske, og aflægger jeg ham herfor min bindtligste Tak.

Videre veed jeg ikke at tilføje, uden Ønsket om at Snorres her Verk ved denne min Medvirkning maa finde den Udbredelse, det fortje og Kjærligheden til Fædrelandet og dets ærværdige Minder derved fi ny Næring og Styrke.

P. A. Munch.

Forfatterens Fortale.

I denne Bog har jeg først ladet skrive gamle Fraſagn om Høvdinger, der have haft Rige i Nordlandene og den danſke Tunge[1]), efter kyndige Mænds Beretninger, ſaa og nogle af deres Slægter, efterſom det har været mig berettet. Endeel heraf findes i de Langfedgatal eller Slægtregiſtre, hvori Konger eller andre ſtorættede Mænd have regnet ſin Ætt, men Endeel er ogſaa ſkrevet efter gamle Kvæder eller Sagadigte, ſom man har haft til Morſkab. Omendſkjønt vi nu juſt ej have fuld Viſhed for dette, ſaa kjende vi dog Exempler paa, at gamle kyndige Mænd have antaget Sligt for ſandt. Thjodolf hin Frode (den Kyndige) fra Hvin var Harald Haarfagres Skald; han digtede ogſaa et Kvæde om Kong Ragnvald Heidumhærre (højere end Heider), hvilket heder Ynglingatal. Ragnvald var Søn af Olaf Geirſtada-Alf, Halfdan Svartes Broder. I dette Kvæde nævnes 30 af hans Forfædre, og fortælles om enhver Enkelts Død og Gravſted. Her regnes Ætten lige fra Fjølnes Fader Yngve-Frey, hvilken Sviarne længe efter paakaldte ſom Gud, og efter hvem Navnet „Ynglingerne" ſiden er dannet. Et andet lignende Kvæde digtede Eivind Skaldeſpilder om Haakon Jarl den mægtige, Sigurd Jarls Søn, og opregnede hans Forfædre lige til Sæming, der ogſaa ſagdes at være Søn af Yngve-Frey: dette Kvæde kaldes Haaleygjatal; der tales ogſaa om hver Enkelts Død og Højlæggelsesſted. Efter Thjodolfs Beretning er allerførſt Ynglingernes Levnet beſkrevet; ſiden er det forget efter kyndige Mænds Sagn. Den første Old heder Brand-Old; da ſkulde man brænde alle Døde, og reiſe Bautaſtene efter dem; dog ſiden Frey blev højlagt i Uppſale, gjorde mange Høvdinger ligeſaaofte Høje, ſom Bautaſtene, til Minde om ſine Frænder. Da ſidenefter Dankongen Dan den Mykillaate (Storſindede) lod ſig gjøre en Høj, og bød, at man efter hans Død ſkulde bære ham did i kongelig Dragt og Hærklæder, ligeſaa hans Heſt med alt Sadeltøj og meget andet Gods, og mange af hans Ætmænd derefter gjorde det ſamme: da begyndte Høj-Olden i

[1]) Det vil ſige „i alle tre nordiſke Lande", ikke i Norge alene.

Danmark, men Brand-Olden holdt sig endnu længe hos Sviar og Nordmænd [1]).

Da Harald den haarfagre var Konge i Norge, bebyggedes Island. Hos Harald var Skalder; disses Kvæder kan man endnu, ligesom og Kvæderne om alle de Konger, som siden have været i Norge. Vi have mest holdt os til, hvad der siges i disse Kvæder, der bleve kvædte for Høvdingerne i deres eget Paahør, eller de Arvekvæder, som Skaldene fremsagde for deres Sønner. Thi de Ord, der staa i bunden Stiil, ere de samme, som de vare fra først af, naar man kvæder rigtigt, og de kunne ikke forandres, om Kvadet end siden gaar fra Mund til Mund. Anderledes er det derimod med de mundtlige Fortællinger; det er ikke sagt at enhver opfatter Tingen paa den samme Maade, andre hugse efter nogen Tid ikke rigtigt hvorledes Fortællingen løb fra først af, eller glemme meget ud; saaledes bliver deres egen Fortælling ikke nøjagtig. Det var jo mere end 240 Aar efter Islands Bebyggelse, førend Folk her begyndte at nedskrive Fortællingerne; og i denne lange Tid vilde disse neppe kunne have holdt sig i Folkemunde, hvis der ikke havde været baade gamle og nye Kvæder, hvortil man kunde støtte Hukommelsen. Saaledes have forstandige Mænd før baaret sig ad, naar de vilde søge det sande i en Beretning, at de ansaa de Mænds Udsagn for paalideligt, der selv saa Begivenhederne, og vare tilstede derved. Naar altsaa Skaldene selv vare tilstede i Slagene, er deres Vidnesbyrd om disse fuldkommen at stole paa. Vel er det Skaldenes Viis, at rose den mest, som de just staa for, men det torde dog Ingen vove, at sige En selv Bedrifter, han skulde have udført, hvilket Alle, som hørte det, og han selv med, vidste var Opspind og Snak: thi det var da Spot, men ingen Roos.

Om Presten Are hin Frode.

Are Præst hin Frode, Søn af Thorgils Gellessøn, var den første her til Lands [2]), som paa Norsk optegnede Begivenhederne, baade gamle og nye. I Begyndelsen af sin Bog skrev han mest om Islands Bebyggelse og Lov; siden om Lovsigemændene, hvor længe enhver var i Embedet. Han regnede Aarene først til den Tid, Kristendommen kom til Island, og siden lige til sine Dage; dertil anførte han ogsaa meget andet, saavel om Kongernes Levetid baade i Norge, Danmark og England, som om de store Tidender, der her i Landet have tildraget sig. Mange forstandige Mænd holde alle hans

[1]) Hvad der hidtil er anført, sigter til den første Part af Forfatterens Verk, eller den saakaldte Ynglingasaga; nu gaar han over til at tale om sin Hjemmel for det følgende, lige til Are Frodes egen Tid, da de skriftlige Kilder begyndte. [2]) d. e. paa Island.

Beretninger for høsst paalidelige. Han gjorde sig megen Umag for at opspore Begivenhederne, og var saa gammel at han var sød Aaret efter Harald Sigurdssøns Fald[1]). Han skrev, som han selv siger, Norges Kongers Liv og Levnet efter Odd Kolssøns, Hall paa Sidas Sønnesøns, Beretning; Odd havde erfaret, hvad han vidste, af Thorgeir Afraadskoll, en meget forstandig Mand, og saa gammel, at han boede under Nidarnes dengang Haakon Jarl den mægtige blev dræbt. Paa samme Sted lod Kong Olaf Tryggvessøn siden berede Anlægget af Kjøbstaden, hvor den nu staar. Presten Are Thorgilssøn kom 7 Aar gammel til Haukadal til Hall Thorarinssøn, og var der i 14 Aar. Hall var saare forstandig og havde god Hukommelse; han kunde mindes, at Thangbrand Præst døbte ham, da han var 3 Aar gammel: det var Aaret før Kristendommen blev lovtagen paa Island. Are var 12 Aar gammel, da Biskop Isleif døde. Hall drog Lande imellem, og var i Fællig med Kong Olaf den Hellige, hvorved han fik stor Forfremmelse; derfor vidste han god Besked om hans Regjering. Da Biskop Isleif døde, vare næsten 80 Aar forløbne fra Kong Olaf Tryggvessøns Fald. Hall døde 9 Aar efter Biskop Isleif[2]), da han var 94 Aar gammel. Han havde sat Bo i Haukadal 30 Aar gammel, og boede der i 64 Aar: saa skrev Are. Teit, Biskop Isleifs Søn, var til Fostring hos Hall i Haukadal, og boede der siden: han oplærte Are Præst, og sagde ham mangen vigtig Kundskab, som Are siden optegnede. Are lærte og Mangt og Meget af Thurid, Snorre Godes Datter; hun var meget forstandig. Hun mindtes sin Fader Snorre, som var henved 35 Aar, da Kristendommen kom til Island, og døde et Aar efter Kong Olaf den Helliges Fald. Derfor var det intet Under, at Are Præst vidste god Besked om gamle Tidender, baade her og udenlands, thi han var selv lærebøjelig, forstandig og havde god Hukommelse, og tillige havde han hørt saa meget af gamle forstandige Mænd.

[1]) Altsaa Aar 1067. [2]) Altsaa Aar 1089.

Ynglinga-Saga.

(1) Jordens Kreds, som Menneskerne beboe, er gjennemskaaren af mange Bugter; store Hav gaae fra Yderhavet ind i Jorden. Det er bekjendt, at et Hav gaar fra Njørvesund [1]) heelt ud til Jorsaleland [2]). Fra dette Hav gaar en lang Havbugt imod Nordøst, som heder det sorte Hav; det adskiller to af Jordens tre Hoveddele. Østenfor kalder man Landet Asia, men vestenfor kalde Nogle det Europa, Andre Enea. Nordenfor det sorte Hav ligger Svithjod hiint store, eller kolde: Svithjod hiint store sige Mange er ikke mindre end det store Serkland; Nogle ligne det ved det store Blaaland. Den nordre Deel af dette Svithjod ligger ubygt, formedelst Frost og Kulde, ligesom den sydre Deel af Blaaland er øde formedelst Solhede. I Svithjod ere mange store Hereder, mangeslags underlige Folk og mange Tungemaal: der ere Dverge, Riser og Blaamænd, der ere og Dyr og Drager, forfærdeligt store. Nordenfra de Fjelde, der ligge udenfor alt bebygget Land, løber der en Aa gjennem Svithjod, som retteligen heder Tanakvisl eller Vanakvisl. Den kommer til Søen inde i det sorte Hav. I Vanakvislerne kaldte man Landet Vanaland eller Vanaheim. Den Aa adskiller hine to af Jordens Tredjedele; østenfor ligger Asia, men vestenfor Europa, som der forhen er sagt.

(2) Østenfor Tanakvisl i Asia kaldtes Landet Aasaland eller Aasaheim, men Hovedborgen, som var i Landet, kaldtes Aasgaard. I Borgen var der en Høvding, som heed Odin; der var et stort Blotsted (Offersted). Der var den Skik, at tolv Hovgoder vare de Fornemste; og skulde de raade for Blot og Domme mellem Folk. De kaldtes Diar eller Drottnar; dem skulde alt Folket tjene og lyde. Odin var en stor Hærmand, foer vide omkring og underlagde sig mangt et Rige. Han var saa sejersæl, at han vandt i alle Slag, saaat tilsidst hans Mænd troede, at Sejren i hvert Slag var ham vis. Det var hans Sedvane, naar han sendte sine Mænd til Kam-

[1]) trædet ved Gibraltar. [2]) Det hellige Land.

n eller i andre Ærender, at han iforveien lagde sine Hænder paa
res Hoved, og gav dem sin Velsignelse; thi da troede de, at Alt
lde gaa godt. Saa var det og med hans Mænd, hvorsomhelst de
re stedte i Nød, paa Sø eller Land, at de paakaldte hans Navn,
g tyktes sedvanlig deraf at faa Hjelp; thi hos ham syntes de at
ave al deres Trøst. Han drog ofte saa langt bort, at han dvælede
aa sin Reise i mange Aar.

Odin havde to Brødre: den ene heed Vee, den anden Vilje. (3)
isse hans Brødre styrede Riget, naar han var borte. Det var en
ang, da Odin var dragen langt bort, og havde været længe hjem-
efra, saaat Æserne ej mere ventede ham hjem; da begyndte hans
rødre at skifte Arven efter ham, men hans Kone Frigg tog de
egge til Egte. Men kort efter kom Odin hjem, og tog han da sin
one tilbage.

Odin drog med en Hær mod Vanerne, men de vare vel paa- (4)
rde og verjede sit Land, saaat Sejren var snart hos den Ene,
art hos den Anden; begge herjede hverandres Land og gjorde hinan-
en Skade. Men da begge Parter tilsidst kjededes derved, satte de Freds-
tevne mellem sig, sluttede Fred og gave hinanden Gisler. Vanerne
ndte sine ypperste Mænd, Njørd den rige og hans Søn Frey, men
Æserne derimod En som heed Høne, og kaldte ham stikket til at være
øvding. Han var en stor og meget smuk Mand. Med ham sendte
Æserne ogsaa En som heed Mime, en saare klog Mand; men Va-
erne sendte derimod den som var viseſt i deres Flok; han heed Kvaase.
a Høne kom i Vanaheim, blev han strax gjort til Høvding: Mime
av ham alle Raad. Men naar Høne var paa Thinge eller ved
tevner, uden at Mime var hos ham, og vanskelige Sager kom fore,
a svarede han stedse det samme, nemlig: „Raader nu I Andre!"
a fattede Vanerne Mistanke om, at Æserne havde bedraget dem i
andebyttet: de tog Mime, halshuggede ham og sendte Æserne
ovedet. Odin tog det, smurte det med slige Urter, at det ej kunde
aadne, kvad Galdre derover og tryllede det saaledes, at det talte
ed ham, og sagde ham mange skjulte Ting. Njørd og Frey satte
din til Blotgoder, og vare de Diar hos Æserne. Njørds Datter
ar Freyja, hun var Blotgydje, og lærte først Æserne Seid, som
os Vanerne var brugelig. Da Njørd var med Vanerne, havde han
aft sin Syster til Egte, thi saa tillod Loven der; deres Børn vare
rey og Freyja. Men hos Æserne var det forbudet at have saa
ære Frænder til Egte.

En stor Fjeldryg strækker sig fra Nordøst til Sydvest, den skiller (5)
ellem det store Svithjod og andre Riger. Sønden for Fjeldet er der ej
ngt til Tyrkland: der havde Odin store Ejendomme. I den Tid
roge Romernes Høvdinger vide om Jorden og lagde under sig alle

Folk, men mange andre Høvdinger flygtede for denne Ufred af sine Lande. Men fordi Odin var fremsynet og tryllekyndig, vidste han, at hans Afkom skulde bo og bygge i Nordparten af Jorden. Da satte han sine Brødre, Vee og Vilje, over Aasgaard; men han drog selv bort, og med ham alle Diar og meget andet Folk; først vester i Gardarike, og derpaa syd i Saxland. Han havde mange Sønner: vide om Saxland underlagde han sig Riger og satte der sine Sønner til Statholdere. Derpaa drog han nord til Søen og tog sin Bolig paa en Ø. Det Sted heder nu Odins-Ø paa Fyn. Da sendte han Gevjon nord over Sundet at lede efter Land; hun kom til Gylve, der gav hende et Plogsland. Hun drog derpaa til Jøtunheim og avlede der fire Sønner med en Jøtun; dem forvandlede hun til Øxne, spendte dem for Plogen og drog Landet ud i Havet, vester mod Odinsø. Det heder Selund, der boede hun siden. Hende fik Skjold, Odins Søn: de boede i Leidra. Der er et Vand eller en Sø sidenefter, ved Navn Logen. Fjordene ligge i denne, som Nessene i Selund. Herom kvad Skalden Brage den Gamle:

Gevjon drog fra Gylve,
glad paa Havets Flade
med de stønnende Stude
større, Land til Danmark.

Hoveder fire og aatte
Øine, der de pløied'
Sletten gjennem Søen,
Stolte Tyrene bare.

Da Odin hørte, at øster hos Gylve var et godt Land at beboe, drog han derhen, og Gylve og han sluttede Forlig, fordi Gylve tyktes ikke have Kraft nok til at staa Æserne imod. Meget havde Odin og Gylve imellem sig i Kneb og Koglerier, men Æserne fik stedse Overhaand. Odin tog sin Bolig ved Laagen, der som nu kaldes Forn-Sigtuna, og gjorde der et stort Hov og-Blot efter Æsernes Sedvane. Han tilegnede sig Landet der saa vide som han lod kalde det Sigtuna. Han gav Hovgoderne Bopæle: Njørd boede i Noatune, Frey paa Uppsale, Heimdal paa Himinbjørg, Thor paa Thrudvang, Balder paa Breidablik; alle dem gav han gode Bopæle.

(6) Da Aasa-Odin kom i Nordlandene, og Diarne med ham, da er det sagt for sandt, at de begyndte og lærte fra sig de Idrætter, som man siden længe har brugt. Odin var gjevest blandt alle og af ham lærte de alle Idrætterne, thi han kunde først de fleste af dem. Skal man sige, hvorfor han var saa meget hædret, da kom det deraf, at han var saa fager og verdig af Udseende, naar han sad hos sine Venner, at Alles Hu frydedes; men naar han var i Krig, syntes han sine Fjender forfærdelig. Aarsagen var, at han forstod den Idræt at skifte Udseende og Skikkelse hvorlunde han vilde; tillige talede han saa smilt og jevnt, at Alle, som hørte derpaa, troede det alene Sandhed; alt sagde han paa Riim, saaledes som man nu kvæder det, der kaldes Skaldskab. Han og hans Hovgoder heed

Sangsmede, thi den Idræt begyndte fra dem i nordlige Lande. Odin kunde gjøre saa, at i Striden bleve hans Uvenner blinde eller døve eller forfærdede og deres Vaaben beed ej mere end Vonde; men hans egne Mænd fore brynjeløse og vare galne som Hunde eller Ulve, beed i sine Skjolde, og vare sterke som Bjørne eller Tyre, sloge ned for Fode, og hverken Ild eller Jærn beed paa dem. Det har man kaldet Berserksgang.

Odin skiftede stundom Ham; da laa Kroppen som sovende eller (7)
død, men han var da Fugl eller Dyr, Fisk eller Orm, og drog en kort Stund til fjerne Lande, i sine eller Andres Ærender. Med blotte Ord kunde han og slukke Ild, stille Havet og vende Vindene til hvad Kant han vilde. Odin ejede et Skib der heed Skibbladne, som han kjor paa over store Hav, men man kunde vikle det sammen som en Dug. Odin tog Mimes Hoved, og havde det med sig, som før er sagt: det sagde ham mange Tidender fra andre Verdener. Stundom vakte han døde Mænd op af Jorden, eller satte sig under Galger; derfor kaldes han Draugadrottin eller Galgadrottin. Han havde og to Ravne, som han havde lært at tale; de fløj vide om Land og sagde ham mange Tidender. Af alt dette blev han meget viis. Alle disse Idrætter lærte han fra sig med Runer og de Sange, der hede Galdrer: derfor ere Æserne kaldte Galdresmede. Odin kunde den Idræt som mest Magt havde, og udøvede den selv. Den heder Seid. Deraf kunde han vide Folks Skjebne og tilkommende Ting, saa og paafore Folk Bane og Ulykke eller Vanhelse, saa og tage fra Folk Vid eller Magt og give Andre det. Men med denne Trolddom, naar den fremmes, følger saa stor Afmagt, at Mandfolk ej uden Skam kjntes at kunne fare dermed: derfor lærte man Gydjerne denne Idræt. Odin vidste om alt jordgravet Gods, hvor det var skjult, og han kunde saadanne Sange, at Jorden, Bjerge, Stene og Høje lukkede sig op for ham, og bandt han med blotte Ord dem som raadede derover, gik ind og tog hvad han vilde. Af disse mægtige Idrætter blev han saare navnkundig; hans Uvenner frygtede ham, men hans Venner stolede paa ham, og troede paa hans Kraft og paa ham selv. Han lærte Blotgoderne sine fleste Idrætter; de vare næst ham i al Viisdom og Tryllekyndighed. Mange andre lærte dog ogsaa meget deraf, og derfra har Tryllekyndighed udbredt sig vide og længe vedvaret. Men til Odin og de tolv Høvdinger blotede Folk, kaldte dem sine Guder og troede længe sidenefter paa dem. Efter Odins Navn dannedes Navnet Audun, og kaldte Folk saaledes sine Sønner, men af Thors Navn er Thore eller Thorarin, eller man har lagt andre Navne til, saasom Steinthor eller Hafthor, eller og forandret det paa end flere Maader.

Odin satte den Lov i sit Land, som før havde gjeldt hos Æserne. (8)

Saaledes fastsatte han, at alle døde Mænd skulde brændes og
res paa Baal med al deres Ejendom; han sagde, at med sa
Rigdom skulde Enhver komme til Valhall, som han havde me
paa Baalet. Det skulde han og nyde, som han selv havde gra
Jorden; men Asken skulde bæres ud i Søen eller graves ned i
den. Efter gjeve Mænd skulde der gjøres Høje til Minde om dem.
ter alle de Mænd, som nogen Mands Kraft var hos, skulde der r
Bautastene, og denne Skik vedvarede længe siden. Da skulde man
imod Vintren til et godt Aar; midt om Vintren til god Afgrøde
trediegang om Sommeren, det var Sejrsblot. Over hele Svithj
gave Folkene Odin Skat, nemlig en Penning for hver Næse,
han skulde til Gjengjeld verje deres Land for Ufred og blote
dem til et godt Aar.

(9) Njørd fik en Kone, som heed Skade, hun vilde ikke leve sam
med ham, og giftede sig siden med Odin. De havde mange
ner: en af dem heed Sæming; om ham digtede Eivind Skaldespi
dette:

Hiin Skat-Fører
og Skjold-Farver
Æsers-Søn
med Jernvidjen[2]) avled',
da i Mandheim
den meste Tid

Stridsmandvennen
og Skade bød.
Bjerg-skridende
Skiers Dis
mange Sønner
med Odin fik.

Til Sæming talte Haakon Jarl den Mægtige sin Slægt.
Svithjod kaldte de Mandhjem, men det store Svithjod kaldte de
hjem; fra Gudhjem fortalte de mange Tidender og mange vi
derlige Ting.

(10) Odin blev sotdød i Svithjod, og da hans Bane nærmede
lod han sig merke med Spyd-Odd (Geirsodd) og tilegnede sig alle
benbidte Mænd; han sagde, at han drog til Gudhjem, og vilde
siden modtage sine Venner. Nu troede Sviarne at han var kon
til den gamle Aasgaard og levede der evindeligen. Da begy
paany Troen paa Odin og Paakaldelsen af ham. Ofte tyktes
arne at han aabenbarede sig for dem før store Slag, og gav ha
Nogle Sejr, men Nogle bød han til sig; begge Kaar syntes
gode. Da Odin var død, blev han brændt, og den Brand blev
meget prægtig. Det var deres Tro, at jo højere Røgen steg
Luften, desto højere anseet var den i Himlen, hvem Branden tilh
og desto rigere, jo mere Gods der brændte med ham.

(11) Njørd af Noatune blev nu Herre over Sviarne, og vedlige
Blotene; ham kaldte Sviarne da sin Drottin; han tog Skatte
af dem. I hans Dage var der god Fred, og gode Aar i alle

[1]) Svithjod er det egentlige Sverige eller Svealand. [2]) D. e. Jotnekv

saaat Svearne troede, at Njørd raadede for Aar og Menneskers Vel-
stand. I hans Dage døde de fleste Diar, og bleve alle brændte:
man blotede til dem siden. Njørd blev sotdød; han lod sig merke til
Odin før han døde: Sviarne brændte ham, og græd meget over
hans Grav. Frey tog derpaa ved Riget efter Njørd; han blev (12)
kaldet Drottin over Sviarne og tog Skattegaver af dem: han var
vennesæl og aarsæl som hans Fader. Frey reiste et stort Hov i Upp-
sale, og satte der sin Hovedbolig, lagde dertil alle sine Indkomster i
Land og Løsøre; da stiftedes den saakaldte Uppsala-Ode, og har
siden holdt sig siden. I hans Dage begyndte Frodefreden, da var
der og gode Aar over alle Lande: det tilskreve Sviarne Frey. Der-
for blev han saameget mere dyrket end de andre Guder, som Lands-
folket i hans Dage var rigere end før, formedelst Freden og Aaret.
Gerd Gymesdatter heed hans Kone; deres Søn heed Fjølne. Frey
heed ogsaa Yngve; Yngvenavnet blev siden brugt i hans Æt som
Fadersnavn, og Ynglinger kaldes siden hans Ætmænd. Frey blev
syg, men da Sygdommen tog Overhaand, tænkte hans Mænd paa
Raad, og lod kun faa Folk komme til ham, men indrettede en stor Høj
med en Dør paa og tre Glugge. Da Frey var død, bare de ham
lønligen i Højen, og sagde til Sviarne at han endnu levede, og
vogtede ham der tre Aar. Al Skatten heldte de ind i Højen; i een
Glug Guldet, i en anden Sølvet, i den tredie Ertspengene. Endnu
vedvarede de gode Aar og Freden.

Freyja holdt imidlertid Blotene vedlige, thi hun levede da ene (13)
efter Guderne, og blev den navnkundigste Kvinde paa sin Tid,
saaat alle hæderlige Koner skulde kaldes med hendes Navn, saaledes
som de nu hede, Fruer. Saa heder og enhver Kvinde Freyja, d. e.
Frue over sin Ejendom, men Husfreyja, d. e. Husfrue, den som
har et Bo. Freyja var meget ustadig; Od heed hendes Husbonde,
hendes Døttre heed Nos og Gerseme, de vare meget fagre: efter
deres Navne kaldes de dyrebareste Klenodier saaledes. Da alle Svi-
arne endelig vidste, at Frey var død, men de gode Aar og Freden
vedvarede, troede de, at det stedse vilde være saa, medens han var
i Svithjod, og vilde derfor ikke brænde ham, men kaldte ham Ver-
dens Gud, og blotede mest til ham for gode Aar og Fred hele Ti-
den sidenefter.

Fjølne, Yngve-Freys Søn, raadte dernæst for Sviarne og Upp- (14)
sala-Ode. Han var mægtig, aarsæl og fredsæl. Da var Fred-Frode
i Leidra; mellem dem var stort Venskab og de indbød hinanden til
sig. Da Fjølne drog til Frode i Selund, var der beredt et stort
Gilde, og mange indbudne vide om Land. Frode havde store Huse-
bygninger; der var gjort et stort Kar mange Alne højt, og sammen-
sluttet med store Tømmerstokke; det stod i en Undersiue, men der oven-

over var et Loft med aabent Gulv, saaat Drikken blev heldt de igjennem: Karet var blandet fuldt med Mjød og det var en sterk Drik. Om Kvelden blev Fjølne fulgt til Herberg i det meste Loft, og hans Følge med ham. Om Natten gik han Svalen at lede efter et vist Sted, han var søvnbetynget og ov digt drukken. Da han vendte tilbage til Herberget gik han frem Svalen til en urigtig Loftsdør og derind, snublede paa Fødi og faldt i Mjødkaret, hvor han omkom. Saa siger Thjodo Hvin:

Fremgang fik
udi Frodes Gaard
Feigdens Bud,
der til Fjølne kom.

Og Svithjods
Styrer skulde
i vindløs Bølge
sin Bane finde.

(15) Svegde tog Riget efter sin Fader: han gjorde det høiti Løfte at lede efter Gudhjem og den gamle Odin. Han drog selv vide om i Verden, kom ud i Tyrkland og i det store Svithjo fandt der mange af sine Frænder. Han var paa denne Reise fem da kom han tilbage til Svithjod og dvælede hjemme en Stund. i Vanaland havde han faaet en Kone, som heb Vana; deres var Vanlande. Svegde drog endnu en Gang ud at lede efter hjem. Østerpaa i Svithjod heed en stor Gaard Steen, der Steen saastor som et stort Huus. Om Kvelden efter Solneb da Svegde gik fra Drikkelaget til Sovestuen, saa han hen til S og blev var at en Dverg sad under den. Svegde og hans vare meget drukne og rendte til Stenen. Dvergen stod i D kaldte paa Svegde, og bad ham at gaa ind, om han vilde Odin. Svegde løb ind i Stenen, men den lukkede sig til efter og han kom ej tilbage. Saa siger Thjodolf fra Hvin:

Durins Vts
Dagen stynde
Salsvogter
Svegde narred,
da i Steen
forsindet

Aasa-Frænde
foor efter Dvergen
Og Sokkmimes
Sal saa klar
sette-bygt,
blev Forstens Grav.

(16) Vanlande heed Svegdes Søn, som tog Riget efter ham raadte over Uppsala-Ode: han var en stor Hærmand, og foor om Land. Han opholdt sig en Vinter i Finland hos Snjo Gamle og fik der hans Datter Driva. Om Vaaren drog han men Driva blev tilbage, og lovede han hende at komme igjen tre Aars Frist, men han kom ej i ti. Da lod Driva hente Seidkone, men sendte Visbur, sin og Vanlandes Søn, til Svi Driva kjøbte Huld til enten ved sin Seid at trolde Vanland Finland, eller ogsaa at dræbe ham. Da Seiden blev fremme Vanlande i Uppsale: da paakom der ham Lyst til at drage til

d, men hans Venner og Raadsmænd fraraadte ham det og sagde, det vist kun var Finnernes Trolddom som voldte hans Reiselyst. blev han søvnig, og lagde sig til at sove. Da han netop var et, raabte han og sagde, at Maren reed ham. Hans Mænd løb og vilde hjelpe ham, men da de tog ham i Hovedet, traadte hun paa Benene, saaat de nær brast; da tog de til Fødderne, men valte hun Hovedet, saaat han døde. Sviarne tog hans Liig, brændte det ved en Aa, der heder Skuta. Der blev hans Bauta- satte. Saa siger Thjodolf:

Men din kloge Herekvind
til Viljes Broder
Vanlande bragte
og Troldkvinden
trøde skulde

stormodig
Stridsmænds Herster,
og der brandt
paa Bredden af Skuta
gavmild Konge,
som Maren kvalte.

Visbur tog Riget efter sin Fader Vanlande; han egtede Aude (17)
Riges Datter, og gav hende til Brudegave tre store Gaarde og Guldsmykke. De havde to Sønner, Gisl og Andr. Men Visbur od hende og fik en anden Kone; hun drog da til sin Fader med Sønner. Visbur havde en Søn som heed Domalde; hans Stif- er lod seide ham Ulykke paa. Da Visburs Sønner vare 12 og ar gamle, droge de til ham og krævede sin Moders Brudegave, han vilde ej give dem den. Da sagde de, at Guldsmykket skulde e den bedste Mand i hans Ætt til Bane, droge bort og hjem. lode de frembeles anstille Seid, for at det skulde lykkes dem, at sin Fader af Dage. Huld Vølva[1]) sagde, at hun ej alene e udrette dette ved sin Seid, men ogsaa, at Ættebrab jevnligt e finde Sted i Ynglingernes Slægt. De samtykkede heri. Der- samlede de Folk, kom uventet om Natten paa Visbur og brændte inde. Saa kvad Thjodolf:

Og Visburs
Viljes Byrde[2])
slugte ned
Sœns Broder.
Og Træernes
Typ ophidsed'[3])

Sædets Værger
mod sin Fader;
og Drotten
ved egen Arne
glo-hed Hund
hylende hed.

Domalde tog Arv efter sin Fader Visbur, og raadte over Lan- (18)
I hans Dage blev der stor Sult og Dyrtid i Svithjod. Da Sviarne store Blot i Uppsale; den første Høst blotede de Dyrne, Aaringerne bedredes ei derved. Den anden Høst begyndte de Menneskeblot, men Aaringerne vare ligedan eller verre. Den

[1]) Volva eller Vala kaldtes Oldtidens Sandsigerster og Troldkvinder. [2]) Vil- jems (Aandens) Byrde er Legemet. [3]) Sœns Broder og Træernes Typ er Ilden.

tredie Høst kom Sviarne talrige til Uppsale, da Blotet skulde v Høvdingerne raadslog, og bleve enige om, at Aaret kom forme deres Konge Domalde, og tillige, at de skulde blote ham til et Aar, angribe og dræbe ham, og væde Stallene med hans B Saa gjorde de og. Saa siger Thjodolf:

Engang det handtes
at Jorden vaded'
Sverd-Kæmper
med Kongens Blod.
Og mod Domalde
dodindviet

blodige Baaden
bar Landshæren,
da Sviars Æt
af Aar keed
Jydefienden [1])
odelagde.

(19) Domar heed Domaldes Søn, som dernæst raadte over S Han herskede længe i Landet; der var gode Aar og Fred i D Dage. Om ham er intet andet sagt, end at han blev sotdød i U sale, og blev ført ud paa Fyrisvoldene [2]) og brændt der paa Ås ken. Der ere og hans Bautastene. Saa siger Thjodolf:

Ofte jeg har
om Yngves Grav
kloge Folk
spurgt og frittet,
hvor Domar
til dundrende

Halfs Bane (d. e. Ilden)
blev baaren hen.
Nu jeg veed,
at verkidt
Fjolnætling
ved Fyre brandt.

(20) Dyggve heed hans Søn, som dernæst raadte for Landene. ham er intet andet sagt, end at han blev sotdød. Saa siger T dolf:

Dolge jeg vil ei
at Dyggves Grav
Hestens Dise [3])
har nu til Gammen.
Thi til Nifiheim
Narves Syster

en kongelig Mand
jo kaare skulde.
Eenvoldsherren
i Yngves Folk
for Lokes Mø
i Legen segned.

Dyggves Moder var Drott, Datter af Kong Danp, Søn Rig, som først blev kaldet Konge i den danske Tunge [4]); hans mænd brugte stedse siden Kongenavnet som det ypperste Hædersn Dyggve blev først blandt sine Ætmænd kaldet „Konge"; forhen k man dem „Drottner", men deres Koner „Drottninger" og Hirdi „Drott". Men enhver af Etten kaldtes altid Yngve, Yngunne, gunne eller Yngvin, og alle tilsammen „Ynglinger". Dron Drott var Syster til Kong Dan den Mykillaate, som Danmark faaet Navn efter.

(21) Dag heed Kong Dyggves Søn, som tog Riget efter ham;

[1]) Dette viser, at et ældre Sagn har ladet ham føre Krig med Jyderne. [2]) terne ved Uppsale. [3]) Hestens (Helhestens) Dise er Hel. Hun kaldes ledes Narves Syster, fordi hendes Halvbroder, Lokes Søn, heed Narve. kes Mø kaldes hun, fordi hun var Lokes Datter. [4]) D. e. i dele R

saa vits en Mand, at han skjønnede Fuglerøst. Han havde en
v, der sagde ham mange Tidender; den fløj til adskillige Lande.
var engang, at Spurven fløj til Reidgotland [1]), til den Gaard,
heder Vørva, den fløj i Bondens Ager og aad der. Bonden
did, tog en Steen, og slog Spurven ihjel. Kong Dag blev ilde
ede derved, at Spurven ej kom hjem, gik til Soneblot forat
Guderne, og fik det Svar, at hans Spurv var dræbt paa Vør-
Siden bød han ud en stor Hær og drog til Gotland, men da
kom til Vørva, gik han op med sin Hær og herjede: Folket flyg-
vidt og bredt. Kong Dag vendte med Hæren tilbage mod Ski-
e, da det kvældede, og havde dræbt og fanget mange Folk. Men
de droge over en Aa paa et Sted som heder Skjotansvad eller
apnevad, da løb en Verktræl frem af Skoven til Aabakken, og stød
Hø-Tjuge (Høgaffel) iblandt dem, som traf Kongen i Hovedet,
at han strax faldt af Hesten og døde; hans Mænd droge hjem til
ihjod. I den Tid kaldtes den Høvding, som herjede, „Gram", men
rmændene kaldtes „Gramer". Saa siger Thjodolf:

Veed jeg, at Dag
daadbegjærlig
drage maatte
til Dodes Rige,
da til Vørva
den vise Drot
kom med Sverdet,
sin Spurv at hevne.

Og det Ord
i Østerleden
Kongens Hær
fra Kampen bar
at Gramen
gjennemborede
Sleipnes [2]) Foders
spidse Gaffel.

Agne heed Dags Søn, som var Konge efter ham, en mægtig (22)
udmærket Mand, en stor Hærmand og dygtig i alle Legems-Før-
heder. Det var en Sommer, at Kong Agne drog med sin Hær
Finland, gik op paa Land og herjede. Finnerne drog meget Folk
men og gik i Striden. Froste heed deres Høvding. Der blev da
stort Slag, hvori Kong Agne fik Sejr; Froste faldt og meget Folk
ham. Kong Agne drog nu med Hærskjold over Finland, lagde
under sig, og fik meget Hærfang. Han tog og bortførte Skjalv,
stes Datter, og hendes Broder Loge. Da han kom seilende østen-
lagde han ind til Stoksund, og satte sine Tjeld (Telte) syd paa
anden: der var dengang Skog. Kong Agne havde just det
dsmykke, som Visbur havde ejet. Kong Agne tog Skjalv til
e. Hun bad ham at gjøre Arveøl efter sin Fader. Da indbød han
ge anseelige Mænd til sig, og gjorde et stort Gilde; navnkundig
han bleven af sit Tog; og der blev drukket heel meget. Men da
g Agne blev drukken, bad Skjalv ham passe vel paa Smykket,

---

[1]) Saaledes kaldtes i ældre Tider de danske Lande. [2]) Sleipner er Odins Hest, Hestens Foder er Høet.

som han havde om Halsen. Han tog da og bandt det fast om Hals, førend han gik at sove, men Landtjeldet stod ved Skogen, et højt Træ over Tjeldet, forat stygge mod Solen. Da Kong ne var sovnet, tog Skjalv et tykt Snøre og fæstede under Smyk hendes Mænd slog da Tjeldstængerne ned, men kastede Lykken Snøret op i Grenene paa Træet og trak siden til, saaat Kon hang øverst oppe ved Grenene: det blev hans Bane. Skjalv hendes Mænd løb ud paa et Skib og roede bort. Agne blev bra der, og kaldes det Sted siden Agnafit, paa Østsiden af Tauren, stenfor Stokksund. Saa siger Thjodolf:

Underligt var det,
hvis Agnes Hær
om Skjalves Svig
synes kunde,
da Kongen
med Guld-Kjeden
Loges Syster
i Luften høved,
ham som med Smykket
styre maatte
Signys Brudgoms
svale Ganger[1]).

(23) Aalrek og Eirik heed Agnes Sønner, som vare Konger e ham; de vare mægtige Mænd, store Hærmænd og Idrætsma Det var deres Sædvane at ride Heste og tæmme dem baade Gang og Løb; det kunde de bedst af Alle. De kappedes meget hinanden i at ride bedst eller have de bedste Heste. Det var engc at Brødrene reed ene bort fra andre Mænd med sine bedste H de reed ud paa nogle Sletter, men kom ej tilbage. Man ledte efter dem, og fandt dem begge døde, og Hovedet knust paa be Intet Vaaben havde de uden Bidslerne af Hestene, og dermed Folk at de have dræbt hinanden. Saa siger Tjodolf:

Faldt Aalrek,
der hvor Eirik
for Broders Vaaben
fandt sin Bane,
Og med Hestens
Hovedremmer
Dags Frænder
hinanden dræbte.
Uhørt det var,
at Ogets Toiler
Freys Frænder
i Feide brugte.

(24) Yngve og Alf vare Aalreks-Sønner, som dernæst toge ved K gedømmet i Svithjod. Yngve var en stor Hærmand og meget f fæl, skjøn, og den største Idrætsmand, sterk og saare kjek i Strid gavmild paa Gods og meget lystig. Af alt dette blev han ver og navnkundig. Kong Alf hans Broder sad hjemme i Landet var ikke i Hærferd; han blev kaldet Alf Elfse, var taus, streng uvenlig. Hans Moder heed Dageid, Datter af Kong Dag Mægtige, fra hvilken Døglingerne stamme. Kong Alf havde Kone som heed Bera, en sager og rask Kvinde, samt meget ly

[1]) d. e. Galgen, thi da Hagbard, Signys Brudgom, blev hængt i en G kaldes denne siden af Digterne Hagbards Hest.

Alreksson var en Høst kommen hjem af Vikingetog til Upp-
g var da saare navnkundig. Han sad tidt ved Drikken længe
eldene; Alf derimod gik ofte tidligt at sove. Dronning Bera
eledes ofte oppe om Kveldene, og hun og Yngve talte da
inanden for Gammens Skyld. Alf talte tidt med hende herom,
nde gaae tidligere til Sengs, og sagde at han ikke vilde vaage
ende. Hun siger, at den Kone var lykkalig, som havde Yng-
, ikke Alf, til Mand. Dette sagde hun idelig og blev Alf der-
eget vreed. En Kveld traf det sig at Alf gik ind i Hallen, da
og Bera sade i Højsædet og taltes ved; Yngve havde paa
næ en Mæke (d. e. et kort Sverd); Folk vare meget drukne
ve ingen Agt paa at Kongen kom ind. Kong Alf gik til Høj-
drog et Sverd frem under Kappen, og stak sin Broder Yngve
em dermed. Yngve løb op, drog Mæken, hugg Alf Banehugg,
ldt de begge døde paa Gulvet. Begge bleve højlagte paa Fy-
lbene. Saa siger Thjodolf:

Og blin Vogter
af Helligdommen
dræbt af Alf
død maatte ligge,
da Døglingen
dypped Mæken
avindsyg
i Yngves Blod.

Skjendigt det var
at Bera skulde
djerve Stridsmænd
til Drab ophidse,
da Brødre blev'
hinandens Bane,
unødvendigt
af Aabryde.

Hugleik heed Alfs Søn, som tog Kongedømmet over Sviarne (25)
Brødrene, thi Yngves Sønner vare endnu kun Børn. Kong
leik var ingen Hærmand, men sad rolig i Landet; han var meget
og gjerrig paa Gods. Han havde gjerne i sin Hird alskens
lemænd, paa Harpe, Gige og Fedle; han havde ogsaa hos sig
mænd og alskens troldkyndigt Folk. Hake og Hagbard heed to
re, der vare meget navnkundige. De vare Søkonger og havde
t Folk: stundom droge de begge sammen, men stundom hver for
Mange Kæmper vare med dem begge. Kong Hake drog med
her til Svithjod mod Kong Hugleik, men denne samlede en Hær
ham: forat hjelpe ham kom to Brødre, Svipdag og Geigad,
e navnkundige Mænd og de største Kæmper. Kong Hake havde
sig tolv Kæmper, hvoriblandt dengang ogsaa Starkad den
le; Kong Hake selv var og den største Kæmpe. De mødtes
Fyrisvoldene; der blev et stort Slag, og bradt faldt Kong Hug-
Mænd. Da søgte Kæmperne Svipdag og Geigad frem, men
s Kæmper ginge sex mod hver af dem, saa de bleve haand-
t. Da gik Kong Hake ind i Skjoldborgen mod Kong Hugleik,
dræbte ham der med hans tvende Sønner. Nu flygtede Svi-
men Kong Hake lagde Landene under sig, og gjordes til Konge

over Sviarne. Han sad da i Landet tre Aar, men i denne Fredstid drog hans Kæmper fra ham i Viking, og samlede sig Gods.

(26) Jørund og Eirik vare Yngve Alrekssøns Sønner, de laa hel denne Tid ude med Hærskibe, og vare store Hærmænd. En Somm herjede de i Danmark; da traf de Gudlaug Haaleygernes[1]) Konge og holdt Slag med ham; Enden blev, at Gudlaugs Skib ryddede men han selv tagen. De flyttede ham til Land paa Straums-Næ og hængte ham der. Hans Mænd kastede der en Høj over ham Saa siger Eivind Skaldespilder:

Overvunden
af Østens Konge
tømte Gudlaug
hiin den grumme
Sigars Hest,[2])
men Yngves Sønner
gavmild Drottin
i Galgen hængte.

Liigbærende
luder paa Næset
Vinges Træ,
hvor Vigen deles.
Navnkundigt der
over Kongens Liig
Straums-Nes
med Steen er dækket.

(27) Brødrene Eirik og Jørund bleve meget navnkundige af deld Verk, og tyktes langt større Mænd end før. De spurte at Kong Hake i Svithjod havde sendt fra sig sine Kæmper, hvorpaa de sty rede til Svithjod og drog en Hær til sig. Da Sviarne hørte a Ynglingerne vare komne did, samlede en Mængde Folk sig til dem Siden stevnede de op i Laagen og til Uppsale, imod Kong Hake men han drager dem imøde paa Fyrisvoldene med langt mindre Folk. Der blev et stort Slag. Kong Hake gik saa haardt frem at han fældte alle som var ham nærst, tilsidst fældte han Kong Eirik selv, og hugg ned Brødrenes Merke. Da flyede Kong Jørund til Skibene, med alt sit Folk. Kong Hake fik saa store Saar, at han saa, at hans Levedage vilde ej vorde lange. Da lod han tage et Skib, som han ejede, lod det lade med døde Mænd og Vaaben, lod det flytte ud til Havs, lægge Roret i Lag og drage Sejlet op, men lægge Ild i Tyrived og gjøre Baal paa Skibet. Vinden stod fra Land. Hake var nær ved Døden eller allerede død, da han blev lagt paa Baalet. Skibet gik luende ud om Øerne i Havet, og var dette heel berømt længe sidenefter.

(28) Jørund, Kong Yngves Søn, blev nu Konge i Uppsale. Han raadte da for Landet, og var ofte om Somrene i Hærferd. En Sommer drog han med sin Hær til Danmark, og herjede paa Jyd land. Om Høsten sejlede han ind i Limfjorden og herjede. Han la med sit Folk i Oddesund. Da kom did med en stor Hær Gylan Haaleygernes Konge, Søn af Kong Gudlaug, som før er omtal

[1]) Indbyggerne af Haalogaland eller Nordlandene i Norge. [2]) Sigar, Si nys Fader, lod Hagbard hænge, hvorfor og Galgen kaldes Sigars He Vinges Træ kaldes den ogsaa.

lægger til Strid med Jørund. Da Landets Mænd blev dette
drev de til fra alle Kanter, baade med store og smaa Skibe.
Jørund blev overvældet, og hans Skib ryddet; han løb da
ord for at svømme bort, men blev haandtagen og ledet op paa
Kong Gylaug lod nu reise en Galge, førte Jørund derhen,
d ham hænge. Saaledes endte han sine Dage. Saa siger
olf:

Jørund, han,
der i Oldtid døde
Livet lod
i Limfjorden,
da højbringet
Herrens Sleipne*)
Gudlaugs Bane
bære skulde.
Og Hagbards
haarde Strikke
Hersedrottnen
om Halsen gik.

un eller Aane hed Jørunds Søn, som var Konge over Sviarne (29)
in Fader; han var en viis Mand og stor Blotmand, men
Hærmand, og sad rolig i Landet. I den Tid, da disse
, som nu ere omtalte, vare i Uppsale, herskede over Danmark
Dan den Mykillaate, han blev meget gammel; dernæst hans
Frode den Mykillaate eller Fredsomme, dernæst dennes Sønner
n og Fridleif; de vare store Hærmænd. Halfdan var ældst og
rnemste i Alt; han drog med sin Hær til Svithjod imod Kong
de holdt nogle Slag, og sejrede stedse Halfdan. Tilsidst flyede
Aun til Vestergautland; da havde han været Konge over Upp-
5 Aar. Han var og i Gautland 25 Aar, medens Kong Half-
ar i Uppsale. Kong Halfdan blev sotdød i Uppsale og er
jet. Da kom Kong Aun end til Uppsale, og var da 60 Aar
l. Han gjorde nu et stort Blot, og blotede for at opnaa et
iv; han gav Odin sin Søn, som derfor blev blotet. Kong Aun
Svar af Odin, at han skulde endnu leve 60 Aar. Aun var
Konge i Uppsale i 25 Aar til. Da kom Aale den Frøkne
n Hær til Svithjod, mod Kong Aun; han var en Søn af
Fridleif. De kæmpede med hinanden, og Aale sejrede altid.
ede Kong Aun andengang fra sit Rige, og drog til Vester-
nd. Aale var Konge i Uppsale 25 Aar, indtil Starkad den
dræbte ham. Efter Aales Fald drog Kong Aun atter tilbage
psale, og raadte der for Riget endnu i 25 Aar. Da gjorde
nyt stort Blot for at skaffe sig et langt Liv, og blotede sin
Søn. Odin sagde ham, at han skulde leve evigt, saalænge
v ham en af sine Sønner hvert tiende Aar, og at han tillige
give Herederne i sit Rige Navn efter Tallet paa dem af sine
r, som han blotede til Odin. Da han saaledes havde blotet
nner, levede han i ti Aar, i hvilke han ikke kunde gaa, og blev

*) Herrens (Herstrikkens) højbringede Sleipne (Hest) er Galgen.

baaren paa en Stol. Da blotede han sin 8de Søn, og levede 10 Aar, og laa da i Seng. Da blotede han sin 9de Søn, og lev end 10 Aar; da drak han af Horn som Spædbarn. Da havde h een Søn tilbage, og vilde ogsaa blote ham, og give Odin Upps og de Hereder som ligge dertil, og kalde det Tiundaland. Svia hindrede ham deri, saa at der blev intet af Blotet. Siden døde Ko Aun, og er højet i Uppsale. Det kaldes siden Aane-Sot, naar Mand dør verkløs af Alde. Saa siger Thjodolf:

Endelig
i Uppsale
Aane-Sot
Aun monne fælde.
Seiglivet han
skulde vorde
andengang
til en Unge.
Og han den smalle
Spids af Klingen
fra Tyrens Pande[1])
til sig vendte,
da af Odden
paa Orehorn
Sønners Drabmand
liggende drak.
Hjordens Glavind
mægted ej høje
Østerkonge
op at holde.

(30) Egil heed Aun dem Gamles Søn, som var Konge i Svith efter sin Fader; han var ingen Hærmand, men sad hjemme i Rol hed. Tunne heed hans Træl, som havde været hos Aane den gam hans Raadgiver og Fehirde (d. e. Skatmester). Da Aane døde, tog Tunne en Mængde Løsøre og grov ned i Jorden. M da Egil var bleven Konge, satte han Tunne blandt de andre Træ dette fandt han sig slet ikke i, løb bort og mange Træle med ha De tog det Gods, som Tunne havde gjemt; det gav han da t Mænd, men de tog ham til Høvding. Siden drev meget Skarnsf til ham; de laa ude i Skovene, men stundom løb de ind i He derne, og røvede fra Folk eller dræbte dem. Kong Egil spu dette, og foor ud at lede efter dem med sine Folk; men da h havde taget sit Natteherberg en Nat, kom Tunne der med sit Føl løb ganske uventet paa dem og dræbte mange af Kongens Mænd. Kong Egil merkede Ufreden, vilde han sætte sig til Modverge lod sit Merke reise, men mange Folk flyede fra ham, thi Tunne v Sine søgte djerveligen frem: da saa Kong Egil ingen anden Ud for sig end at fly. Tunne og hans Mænd forfulgte de Flygte lige til Skogen; siden droge de tilbage til Bygden, herjede og vede, og finge da ingen Modstand. Alt det Gods, som Tunne i Heredet, gav han sine Mænd; derved blev han vensæl og ma sterk. Kong Egil samlede en Hær og drog til Strid imod Tun de sloges, og Tunne vandt Sejr, men Kong Egil flygtede, og ta meget Folk. Kong Egil og Tunne holdt aatte Slag, og Tu

[1]) Klingen fra Tyrens Pande, Hjordens Glavind kaldes Hornet.

rede i dem alle. Derefter flyede Kong Egil af Landet, og drog til anmark, til Frode den frøkne i Selund: han lovede Kong Frode kat af Sverige, imod Understøttelse; Frode gav ham da en Hær g sine Kæmper, og Egil drog med dem atter til Svithjod. Da unne spurte det, drog han imod ham med sine Folk. Der blev stort Slag; Tunne faldt, men Kong Egil tog atter ved sit lige, og Danerne droge hjem igjen. Kong Egil sendte Kong Frode de og store Gaver hvert Aar, men betalte ikke Danerne nogen kat, og dog holdt Venskabet sig mellem ham og Frode. Siden unne faldt, raadte Kong Egil ene for Riget i tre Aar. Det hændte g i Svithjod, at en Tyr, der var bestemt til Blot, var bleven gam- el og gjødet saa sterkt, at den var mandolm; da man vilde tage en, løb den til Skogs og blev galen, og var længe i Skogen, hvor en gjorde Folk stor Skade. Kong Egil var en stor Veidemand; an reed ofte ud i Skogene forat veide Dyr. Engang var han reden d paa Jagt med sine Mænd. Kongen havde forfulgt et Dyr længe g reed efter det ind i Skogen fra alle sine Mænd. Da blev han yren var, reed til og vilde dræbe den. Tyren vendte sig mod ham, g Kongen stak til den, men Spydet skar sig ud, og Tyren stak nu ornet i Siden paa Hesten, saaat den faldt strax flad ned, og ligesaa ongen. Da løb Kongen op igjen, og vilde drage Sverdet, men yren stak ham med Hornene for Brystet, saaat de stod dybt ind. a kom Kongens Mænd til og dræbte Tyren. Kongen levede kun n liden Stund og er højet ved Uppsale. Saa siger Thjodolf:

Og lovsæl
af Landet flyed
Tys Ætling
for Tunnes Vælde.
Men det spidse
Pande-Sverd farved'
Jotnens Og
paa Egil rødt;

det som stolt
i Skoven øster
Hovedet længe
højt havde baaret;
men stedløst
Hoved-Sverd[1])
hoien Herster
til Hjertet stod.

Ottar heed Egils Søn, som tog Riget og Kongedømmet efter (31)
ham: han var ingen Ven af Kong Frode. Kong Frode sendte Mænd
til Kong Ottar, for at hente den Skat, som Egil havde lovet ham.
Ottar svarede at Sviarne aldrig havde betalt Danerne Skat, og
at heller ikke han vilde gjøre det. Dermed vendte Sendemændene
tilbage. Frode var en stor Hærmand. En Sommer drog Frode
med sin Hær til Svithjod, gik op i Landet og herjede, dræbte mange
Folk, men tog andre til Fange. Han fik overmaade meget Hærfang,
brændte Bygden vide omkring, og gjorde stort Hærverk. Den anden
Sommer drog Kong Frode at herje i Austerveg; da spurte Kong

[1]) Pande eller Hoved-Sverdet uden Skede d: Hornet.

Ottar, at Kong Frode ej var i Landet. Han stiger da paa Hærfti
drager ud i Danmark, herjer der og faar ingen Modstand. H
hører, at der er en stor Samling af Krigsfolk i Selund, stev
derfor først vester i Øresund, siden syd til Jylland, lægger ind i Li
fjorden og herjer paa Vendel [1]). Der brænder han og gjør f
Ødelæggelse i Landet, hvor han kommer frem. Vøtt og Faste h
Frodes Jarler, som han havde sat til Landvern i Danmark, med
han selv var borte. Da Jarlerne spurte, at Sviakongen herjed
Danmark, samlede de en Hær, løb ombord paa Skibe og sejl
syd til Limfjorden. Der kom de aldeles uventet paa Kong Ottar
lagde strax til Striid; men Sviarne værgede sig vel, og der faldt F
paa begge Sider. Men efterhvert Folk faldt for de Danske, kom an
og mere til fra Herederne, og ligeledes lagde alle Skibe til, som v
i Nærheden. Striden endtes saaledes, at Kong Ottar faldt der
Stedet, og Størstedelen af hans Folk med ham. Danerne tog h
Liig, flyttede det til Lands, og lagde det paa en Høj, hvor de
Dyr og Ravne rive det isønder. De gjorde af Træ en Kra
sendte den til Svithjod, og sagde at deres Konge Ottar ej var m
verd. Siden kaldte de ham Ottar Vendelkraake. Saa siger Thjod

Ottar faldt
under Ornens Klor,
duelig,
for de Danskes Vaaben.
Krigens Grid
med Klo saa blodig
den vakre Helt
paa Vendel sparked.

Veed jeg, det Verk
af Vøtt og Faste
det svenske Folk
til Sagn skal have,
at Frodes Jarler
fra Øen hist
den Drabelige
af Dage toge.

(32) Adils heed Kong Ottars Søn, som tog Kongedømmet efter ha
han var længe Konge og blev meget riig; ogsaa var han no
Somre i Viking. Kong Adils kom med sin Hær til Saxland;
herskede en Konge ved Navn Geirthjof, men hans Kone heed Aa
den mægtige; deres Børn nævnes ej. Kongen var ikke i Land
Adils og hans Mænd stevnede op til Kongsgaarden og røvede d
nogle drev en Hjord ned til Strandhugg. Hjorden blev gjætet
Træle, baade Mænd og Kvinder, og alle dem toge de med
Iblandt dem var der en forunderlig fager Mø, som heed Yrsa. K
Adils drog nu hjem med Hærfanget. Yrsa var ej blandt Trælkv
derne, og snart fandt man, at hun var klog og veltalende, og kyn
i Alt. Alle syntes derfor godt om hende, men dog Kongen m
det kom da dertil, at Kong Adils holdt Bryllup med hende. Y
var nu Dronning i Svithjod, og tyktes at være en meget dyg
Kvinde.

[1]) Vendel = Vendsyssel.

Kong Helge Halfdanssøn raadte i den Tid for Leidra; han kom (33)
Svithjod med saa stor en Hær, at Kong Adils saa ingen anden
ej for sig end at undfly. Kong Helge gik i Land med sin Hær,
de og fik meget Hærfang; han fangede Dronning Yrsa, førte
e med sig til Leidra, og egtede hende: deres Søn var Rolf Krake.
da Rolf var tre Aar gammel, kom Dronning Aaluf til Dan-
, og sagde til Dronning Yrsa, at hendes Mand, Kong Helge,
r var hendes Fader, men Aaluf hendes Moder. Yrsa drog da
ge til Svithjod til Kong Adils, og var siden Dronning der saalænge
levede. Kong Helge faldt paa et Krigstog. Rolf Krake var
ang aatte Aar gammel, og blev tagen til Konge i Leidra. Kong
s havde store Trætter med en Konge ved Navn Aale den Upp-
sle; han var fra Norge. De holdt et Slag med hinanden paa
erens Is: der faldt Aale, og Adils sejrede. Om dette Slag er
et langt Fragsagn i Skjoldungesagaen, og ligeledes om hvorledes
Krake kom til Uppsale til Kong Adils; da var det, at Rolf
e saaede Guldet paa Fyrisvoldene. Kong Adils var meget kjær i
Heste: han ejede ogsaa de bedste Heste i den Tid. Slongve heed
ef hans Heste, en anden Navn, som han tog fra Aale, da han
død; af denne fødtes en anden Hest, der og kaldtes Navn, hvilken
sendte til Haalogaland til Kong Godgest. Kong Godgest reed
den, men kunde ej faa den standset inden han faldt af og fik
Bane; dette skede i Amb paa Haalogaland. Kong Adils var
Disa-Blot, og reed paa en Hest om Disa-Salen; Hesten snublede
r ham og faldt, men Kongen fremover, og hans Hoved kom
en Steen, saaat Hjerneskallen kløvedes, men Hjernen laa paa
ten. Det var hans Bane. Adils døde i Uppsale og er højet
Sviarne kaldte ham en mægtig Konge. Saa siger Thjodolf:

Det ved jeg end,
at Adils skulde
ved onde Magter
sin Ende finde.
Hugstor og daadsæl
af Hestens Bover
Freys Ætling
falde skulde.
Og Hjernen
af høje Konge
blandet blev
med bløde Dynd;
og i Uppsale
Aales Fiende,
daadsæl Drot
i Døden sank.

Eystein heed Adils's Søn, som dernæst raadte for Sviavelde; i (34)
Dage faldt Rolf Krake i Leidra. I den Tid herjede Konger
t i Sviavelde, baade Daner og Nordmænd; mange Søkonger vare
som raadte over meget Folk, men intet Land havde. Ene den
s med fuld Ret at hede Søkonge, som aldrig sov under sodet
og aldrig drak ved Arnens Hjørne.

Sølve heed en Søkonge, Søn af Høgne i Njardø; han herjede paa (35)
Tid i Austerveg, men havde og et Rige i Jylland. Han styrede med

sine Folk til Svithjod. Kong Eystein var just da til Gjestebud
Hered, som heder Lovund: did kom Kong Sølve uventet om N
omgav Huset med Folk, og brændte ham inde med al hans
Derpaa farer Sølve til Sigtun og beder om Kongenavn og
gelse, men Sviarne samle en Hær og ville værge Landet for
der blev da saa stort et Slag, at det er sagt at det ej endtes
Døger [1]). Der fik Kong Sølve Sejr, og var nu Konge over
velde en lang Stund, indtil Sviarne svege ham, og blev h
dræbt. Saa siger Thjodolf:

Eystein, veed jeg
endte sit Liv
paa Lovund
for længe siden.
Og Kongen,
kvad man, med Sviar
af jydske Mænd
indebrændtes.
Og Træets
tærende Sot [2])
i eget Hjem
ham overrumpled',
da trofaste
Tømmerstue
fuld af Folk
over Fyrsten brandt.

(36) Yngvar heed Kong Eysteins Søn, som da blev Konge over
velde. Han var en stor Hærmand, og ofte paa Hærskibe, thi S
havde da været meget hjemsøgt med Ufred, baade af Dan
Austervegsmænd. Kong Yngvar gjorde Fred med Danerne,
gyndte derpaa at herje i Austerveg. En Sommer havde han e
ude, drog til Eestland, og herjede om Sommeren paa et Sted
heder Stein. Da kom Eesterne ovenfra med en stor Hær,
holdtes et Slag. Landhæren var saa drøj, at Sviarne fik ingen
stand gjort: da faldt Yngvar, men hans Folk flygtede. Han e
der ved selve Søen; det er i Adalsysla. Sviarne droge hjem
denne Usejr. Saa siger Thjodolf:

Op det kom,
at Yngvar
for Sysslas Folk
styrte maatte.
Og Hærkongen
ved Havets Hjerte
af eestisk Hær
blev overmandet.
Øster-Havet
for Sviakongen
Gymes Sang
til Gammen kvæder.

(37) Anund heed Yngvars Søn, som dernæst tog Kongedøm
Svithjod. I hans Dage var der god Fred i Svithjod, og ble
meget riig paa Løsøre. Kong Anund drog med sin Hær til E
forat hevne sin Fader, gik op med sin Hær, herjede vide om
og fik meget Hærfang; siden om Høsten vendte han tilbage til Sv
I hans Dage var der gode Aar i Svithjod. Kong Anund
meget vensæl Konge.

Svithjod er et stort Skogland; der ligge Ødemarker saa
at der ere mange Dagsreiser over dem. Kong Anund lagd

[1]) Døger, d. e. halvt Døgn. 11 Døger er altsaa 5½ Døgn. [2]) D. e.

nd og Bekostning paa at rydde Skogene og bebygge Rydningerne:
n lod og lægge Veje over Odemarkerne, og fandt man da vide i
gene skogløst Land, hvor store Hereder bleve bebyggede. Paa
me Maade blev Landet vide bebygget, fordi Landsfolket var til-
kkeligt til Landets Bebyggelse. Kong Anund lod bryde Veje over
Svithjod, baade over Skoge, Myrer og Fjeldkjøler: derfor blev
kaldet Braut-Anund. Kong Anund satte en Gaard for sig i
t Storhered i Svithjod, og drog over hele Landet paa Veitsler
stebud).

Braut-Anund havde en Søn, som heed Ingjald. Da var Yng- (38)
Konge i Fjadrundaland. Han havde to Sønner med sin Kone,
ene heed Alf, den anden Agnar. De vare omtrent jevnaldrende
Ingjald. Vide om i Svithjod vare der i den Tid Heredskonger
r Braut-Anund, og for Tiundaland raadte Svipdag den Blinde.
ligger Uppsale, og der er alle Sviars Thing. Paa denne Tid
der ogsaa ved Midvinter store Blot, hvortil mange Konger søgte.
lar, da det leed til Midvinters, var en Mængde Folk kommen
ppsale; der var Kong Yngvar og hans Sønner. Alf, Kong
ars Søn, og Ingjald, Kong Anunds Søn, vare begge sex Aar
e. De begyndte en Børne-Leeg, og skulde hver raade for sin
e; men da de legte med hinanden, var Ingjald usterkere end
og dette tog han sig saa nær, at han græd derover. Da kom
Fosterbroder Gautvid til, ledte ham bort til hans Fosterfader,
dag den Blinde, og sagde, at det var gaaet saare ilde med ham,
t han var usterkere og udygtigere i Legen end Alf, Kong Yng-
Søn. Da svarer Svipdag, at det var stor Skam. Dagen efter
Svipdag tage Hjertet af en Ulv og stege paa Teen, og gav
Ingjald, Kongens Søn, det at æde; fra denne Tid af blev
den grummeste og verste af Sindelag. Da Ingjald var
n, begjerede Anund en Kone til ham, Gauthild, Datter af Kong
ut; han var Søn af Gautrek den Gavmilde, Søn af Gaut,
hvem Gautland har sit Navn. Kong Algaut tyktes vide at
Datter monne være saare vel gift, naar hun fik Kong
ds Søn, om han havde sin Faders Sindelag. Møen blev
til Svithjod, og holdt Ingjald Bryllup med hende saasnart
var dertil.

Kong Anund drog en Høst mellem sine Gaarde med sin Hird, (39)
en Vei som kaldes Himinheiden; det er nogle trange Fjeldbale,
høje Fjelde paa begge Sider. Da var der megen Regn, men
havde der sneet paa Fjeldene. Der løb da ned en stor Skride
Gruus og Leer; Kong Anund og hans Folk bleve trufne af den,
ar Kongen sin Bane med meget Folk. Saa siger Thjodolf:

Og Anund
Jonakers Sønners
Harm monne hefte
under Himinfjelde.
Og Kongen,
Eefters Kuer,
overfaldtes
af Frilleſønnen [1]).
Høgnes Bærges
vældige Svinger
med Jordens Been
blev heelt bedækket.

(40) Da tog Ingjald, Kong Anunds Søn, Kongedømmet over Sv
arne. Uppſalakongerne vare de fornemſte Konger i Svithjod, i d
Tid da der vare mange Heredskonger, lige ſiden Odin var Hø
ding over Svithjod. De, ſom ſad i Uppſale, vare da Eenvoldshø
dinger over hele Sviavelde, indtil Agne døde. Siden kom Riget fø
i Brødreſkifte, ſom før er ſkrevet, og derefter deeltes Riget og Konge
dømmet i Ætter, efterſom disſe adſkiltes; men nogle Konger rydde
ſtore Marklande (Skoglande) og byggede der, og forøgede ſaaledes ſi
Rige. Da Kong Ingjald tog Riget og Kongedømmet, var der mang
Heredskonger, ſom før er ſkrevet. Kong Ingjald lod berede et ſto
Gjeſtebud i Uppſale, og agtede at arve ſin Fader, Kong Anund
han lod indrette en Sal, ikke mindre eller mindre prægtig, end Upp
ſalen ſelv. Han kaldte den Syvkongeſalen; syv Højſæder vare gjor
deri. Kong Ingjald ſendte Mænd over hele Svithjod, og bød ti
ſig Konger og Jarler, og andre udmerkede Mænd. Til dette Arve
Ol kom Kong Algaut, Ingjalds Maag, og Kong Yngvar af Fja
drundaland med ſine to Sønner, Alf og Agnar; Kong Sporſnfal
af Nærike, Kong Sighvat af Aattundaland; alene Kong Granmar a
Sudrmanland var ikke kommen. De ſex Konger bleve ſtikkede ti
Sæde i den nye Sal. Eet Højſæde af dem, Kong Ingjald havd
ladet berede, var endnu tomt. Alt det Folk, ſom ogſaa var kommet
blev ſtikket til Sæde i den nye Sal, men ſin egen Hird og alt ſi
eget Folk havde Ingjald ladet beſtikke i Uppſalen. Det var Sed
vane i den Tid, naar Arveøl ſkulde gjøres efter Konger eller Jarler
at den, ſom gjorde Arveøllet og indførtes i Arven, ſkulde ſidde pa
Trinnet foran Højſædet, indtil det Bæger, ſom kaldtes Bragebægret
blev baaret ind. Da ſkulde han ſtaa op imod Bragebægret, ſverg
et Løfte og drikke af Bægret: derefter ſkulde man lede ham
det Højſæde, ſom hans Fader havde: ſaa var han berettiget til a
Arv efter ham. Saaledes blev der da ogſaa her gjort: da Brage
bægret kom ind, ſtod Kong Ingjald op, tog ved et ſtort Dyrs
horn, og lovede, at han ſkulde forøge ſit Rige med det Halv
imod hvert af Verdens fire Hjørner, eller ogſaa dø; ſiden drak ha
af Hornet. Da Folk vare heel drukne om Kvelden, ſagde Kon
Ingjald til Folkvid og Hulvid, Svipdags Sønner, at de og dere

[1]) Efter en anden Beretning ſkal Anund være bleven dræbt af ſin Broder Sigurd
der ſandſynligviis har været Frilleſøn; hertil ſigtes der vel i Viſen.

Mænd skulde væbne sig, som bestemt var om Kvelden. De ginge
ud og hen til den nye Sal, og bare Ild paa den; strax efter begyndte
Salen at lue. Der brandt sex Konger inde med alle sine Mænd, og
de, som søgte at komme ud, bleve snart dræbte. Efter dette lagde
Kong Ingjald under sig alle de Riger, som disse Konger havde ejet,
og tog Skat af dem.

Kong Granmar spurte disse Tidender og al denne Svig. Da (41)
ykkes han vide, at samme Skjebne var og ham tiltænkt, hvis han
ej tog sig i Agt. Samme Sommer kom Kong Hjørvard, som kaldtes
Ylfing, med sine Folk til Svithjod, og lagde ind i den Fjord som
heder Mørkefjord. Da Kong Granmar spurte det, sendte han Mænd
til ham, og bød ham og alt hans Folk til Gjestebud. Denne mod-
tog Tilbudet, fordi han ej havde herjet paa Kong Granmars Rige.
Da han kom til Gjestebudet, var der stor Lystighed. Om Kvelden,
naar Bægrene skulde tømmes, var det Sedvane hos de Konger,
som sade hjemme i sine Lande, at i de Gjestebud, de lode gjøre,
skulde en Mand og en Kvinde hver for sig drikke Tvimenning[1])
om Kvelden, saa langt det rak, men de, som flere vare, for sig
selv. Vikingernes Lov var derimod, at om de end vare i Gjestebud,
skulde de dog drikke alle tilsammen. Kong Hjørvards Højsæde var
stedet lige overfor Kong Granmars, og alle hans Mænd sade paa
den Bænk. Da sagde Kong Granmar til sin Datter Hildegunn, at
hun skulde gjøre sig rede, og bære Øl for Gjesterne. Hun var en
saare dejlig Kvinde. Hun tog en Sølvkalk, fyldte den og gik for
Kong Hjørvard, sigende: „Hil Eder, alle I Ylfinger, til Rolf Kra-
kes Minde," drak saa halvt ud og gav Kalken til Kong Hjørvard.
Han tog Kalken og hendes Haand med, og sagde, at hun skulde sidde
hos ham. Hun siger, at det ej var Vikingeskik at drikke Tvimenning
med Kvinder. Hjørvard svarede, og gav at forstaae, at han nok
selv vilde gjøre en Forandring heri, lade Vikingeloven fare og drikke
Tvimenning med hende. Da satte Hildegunn sig hos ham; de drak
af begge tilsammen, og talede Mangt om Kvelden. Dagen efter, da
Kongerne Granmar og Hjørvard kom sammen, begyndte Hjørvard at
tale, og bad om Hildegunn. Kong Granmar bar denne Sag frem
for sin Kone Hild og andre fornemme Mænd, og siger, at de vilde
faa en god Støtte i Kong Hjørvard. Hertil blev der yttret Bifald,
og Alle fandt det raadeligt. Det blev da saaledes, at Hildegunn blev
bortfæstet til Kong Hjørvard, og holdt han siden Bryllup med hende.
Da skulde Kong Hjørvard blive hos Kong Granmar, fordi denne
ingen Søn havde til at vogte Riget med sig.

Den samme Høst samlede Kong Ingjald sig Folk, og agtede sig (42)

[1]) Tomandslag.

agteligt. Olaf fik en Kone, som heed Solveig, en Datter af Sø
Halfdan Guldtands Søn vestenfra Solør. Halfdan var en S
af Sølve, Søn af Sølvar, Søn af Sølve hin Gamle, som først r
bede Solør. Olaf Trætelgjas Moder heed Gauthild, men hend
Moder igjen Aaluf, Datter af Olaf hin Skygne, Konge af Nær
Olaf og Solveig havde to Sønner, Ingjald og Halfdan; Halfd
opfødtes i Solør hos Sølve sin Morbroder, og blev kaldet Halfd
Hviitbein.

(47) Der var en stor Mængde Folk, som drog landflygtigt af S
thjod for Kong Ivar. De spurte, at Olaf Trætelgja havde go
Landsherligheder i Vermeland, og der samlede sig da til ham saa st
en Folkemængde, at Landet ej kunde bære den; derfor blev der st
Sult og Uaar, hvilket de tilregnede Kongen. Sviarne ere nem
vante ved at tilregne Kongen baade gode og onde Aaringer. Ko
Olaf var ingen stor Blotmand; det syntes Sviarne ilde om,
troede, at Uaaret kom deraf: de samlede derfor en Hær, angre
Kong Olaf, omringede det Huus han var i, og brændte ham in
gave ham til Odin og blotede ham til et godt Aar for sig. Det
skete ved Væneren. Saa siger Thjodolf:

Ilden slugte
ved Soens Bred
Olaf, som plejed'
pløje Skoven.
Og glødfulde
Fornjots Søn

Klædet sveed
af Sviakongen.
Fra Uppsala
Ætte-Grenen
af Lofdes Slægt
for lang Tid svandt.

(48) De af Sviarne, som vare forstandigere, fandt, at Folkemængde
var større end Landet kunde bære og at dette var Skyld i Uaare
men at Kongen slet ikke havde voldt det. De toge nu det Raa
at de drog med hele Hæren vester over Eidskogen og kom ganst
uventet frem i Solør; der dræbte de Kong Sølve, men tog Hal
dan Hviitbein tilfange. De tog ham til Konge over sig og gav ha
Kongenavn: da lagde han Solør under sig. Siden drog han me
Hæren ud til Raumarike, herjede der, og fik det Fylke ved Vaabenmag

(49) Halfdan Hviitbein blev en mægtig Konge. Han var gift me
Aasa, Datter af Eystein den haardraabe, Konge paa Oplandene
der raadte for Hedemarken. Halfdan og Aasa havde to Sønner
Eystein og Gudrød. Halfdan fik meget af Hedemarken, Thoten o
Hadeland, og en stor Deel af Vestfold. Han blev en gammel Mand
og sotdød paa Thoten. Siden blev han flyttet ud paa Vestfold o
højet paa et Sted, som heder Skæreid, i Skiringssal. Saa sige
Thjodolf:

Det veed Hver,
at Halfdan
af Sagmidlerne[1])
savnes skulde.
Og Dødens
Dise grusom
den bolde Konge
bortrev paa Thoten.
Og Skæreid
i Skiringssal
over den Brynklædtes
Been sig luder.

Ingjald, Halfdans Broder, var Konge i Vermeland; men efter (50)
ns Død lagde Kong Halfdan ogsaa Vermeland under sig, tog
atter af det, og satte Jarler derover saa længe han levede.

Eystein, Halfdan Hviitbeins Søn, var Konge efter ham paa (51)
umarike og Vestfold; han var gift med Hild, Datter af Eirik
narssøn, som var Konge paa Vestfold. Agnar, Eiriks Fader, var
n af Sigtrygg, Konge paa Vendel. Kong Eirik havde ingen Søn,
døde medens Halfdan Hviitbein levede. Halfdan og hans Søn
stein underlagde sig da hele Vestfold. Eystein raadte over Vestfold,
længe han levede. Da var der en Konge paa Varna, som heed
fold, han var meget troldkyndig. Kong Eystein drog med nogle
riibe over til Varna, herjede der, og tog hvad han fandt, Klæder
andre Sager og Bøndernes Gagn; tillige hugg han Strand-
gg og drog siden bort igjen. Kong Skjøld kom til Stranden med
Hær, da Kong Eystein allerede var borte, og kommen over Fjor-
. Men Skjøld saa endnu deres Sejl; da tog han sin Kappe, svingede
og blæste. Da de sejlede ind om Jarlsø, sad Kong Eystein ved
ret; et andet Skib sejlede nær ved dem; lidt Bølgegang var der
Sejlaasen[2]) af det andet Skib slog Kongen overbord: det blev
s Bane. Hans Mænd fik Liget optaget: det blev flyttet ind til
ro og en Høj opkastet over det paa Øren, ude ved Søen, ved
la. Saa siger Tjodolf:

Men Eystein
for Aasen drog
til Byleist's
Broderdatter[3])
Og nu ligger
langt ud paa Stranden.
Gjestmild Konge
med Gruus bedækket,
der hvor hos Kongen
kommer iskolde
Vadles Strøm
i gautske Vove.

Halfdan heed Kong Eysteins Søn, som tog Kongedømmet efter (52)
; han blev kaldet Halfdan den Gavmilde og den Mad-ilde.
fortælles, at han gav sine Mænd i Sold ligesaamange Guld-
ge, som andre Konger Sølvpenge, men at han fultede Folk i
. Han var en stor Hærmand, laa længe i Viking, og fik sig
s. Han var gift med Liv, Datter af Kong Dag paa Vestmare.

---

[1]) D. e. de som paa Thingene midle, d. e. megle, handle om Sager, altsaa Undersaatterne i Almindelighed. [2]) Eg. Beite-Aasen, d. e. Sejldommen. [3]) D. e. Hel. Lokes Broder heed Byleist.

Holte paa Vestfold var hans Hovedgaard; der blev han fotdød, er højet paa Borro. Saa siger Thjodolf:

Og til Ting
hos Thridje[1]) Kongen
indbød Lokes
lede Datter;
da til Halfdan,
som paa Holte boed

Norners Kald
kommet var.
Og paa Borro
den dolde Herfter
Sejervinderne
siden skjulte.

(53) Gudrød heed Halfdans Søn, som tog Kongedømmet efter ha han blev kaldt Gudrød den Mykillaate (Storsindede), men No kaldte ham Veidekonge. Han havde en Kone, som heed Alfhild, Da af Kong Alfarin af Alfheime, og fik med hende halve Vingulm Deres Søn var Olaf, som siden kaldtes Geirstada-Alf. Alfhei kaldtes dengang Landet mellem Raumelv og Gautelv.

Da Alfhild var død, sendte Kong Gudrød sine Mænd vester Agder til den Konge, som raadte derover; han heed Harald Granra (Rødskegg); de skulde bejle til hans Datter Aasa for Kongen, men H rald sagde Nei, og Sendebudene kom tilbage og sagde Kongen, hv ledes det var gaaet dem. Noget efter skød Kong Gudrød sine Skib Sø, drog siden med meget Folk ud til Agder, kom om Natten uve til Kong Haralds Gaard, og gjorde strax Angreb. Da denne u kede, at en Hær var kommen paa Gaarden, gik han ud med de F han havde; der blev da strax en Striid, men Folkemonen var al stor, saa at Kong Harald faldt med sin Søn Gyrd. Kong Gud tog meget Hærfang; han havde hjem med sig Aasa, Kong Hara Datter, og gjorde Bryllup med hende: de fik en Søn ved N Halfdan. Da denne Halfdan var aarsgammel, drog Kong Gud om Høsten paa Veitsler; han laa med sit Skib i Stifleſund, var stort Drikkelag, og Kongen var meget drukken. Og om Kvel da det var mørkt, gik Kongen af Skibet, men da han kom til Bryg Sporden, løb en Mand imod ham, og stak et Spyd igjennem h hvilket blev hans Bane. Manden blev strax dræbt. Om Morge efter, da det var lyst, kjendte man samme Mand, og saa at det Dronning Aasas Skosven. Hun dulgte ej heller, at det var hen Raad. Saa siger Thjodolf:

Blev Gudrød,
hiin gjeve Konge,
lumskelig dræbt
for længe siden.
Dødsraad fuult
mod den drukne Konge
hevngjerrigt
Hoved opspandt.

Snigmorderst
den snedige
Aasas Karl
sin Konge dræbte
og Fyrsten
paa fordums Bred
af Stifleſund
stungen blev.

[1]) Thridje = Odin.

Olaf tog Riget og Kongedømmet efter ſin Fader; han var en (54)
ig Mand og ſtor Hærmand; overmaade ſkjøn, ſterk og ſtor af
; han havde kun Veſtfold, fordi Kong Alfgeir tog under ſig hele
almark, og ſatte ſin Søn Gandalf derover. Begge diſſe, Fader
øn, gik ogſaa ſterkt ind paa Raumarike, og tilegnede ſig Størſte-
af dette Rige og Fylke. Høgne heed Oplændingekongen Eyſtein
Mægtiges Søn; han underlagde ſig hele Hedemarken, Thoten
Hadeland; da faldt ogſaa Vermeland fra Gudrøds Sønner, og
ndte at betale Skat til Svia-Kongen. Olaf var tyve Aar
mel, da Gudrød døde. Men da Halfdan, hans Broder, gik til
med ham, ſkiftede de Riget mellem ſig, ſaa at Olaf fik den
Deel, men Halfdan den ſøndre. Kong Olaf havde ſit Sæde
Geirſtad. Han fik Fodverk og døde deraf; han er højlagt paa
ſtad. Saa kvad Thjodolf:

Opvoret var
af Vidres[1]) Stamme
et dygtigt Skud
i Norges Dale.
Olaf den viſe
vældigt berſted
vidt og bredt,
paa Veſtmare,
indtil Fod-Verk
ved Foldens Kant
kampdjerv Konning
underkued'.
Gjeve Konge
paa Geirſtad
nu mon hvile
i Højen rolig.

Ragnvald heed Kong Olafs Søn, ſom var Konge paa Veſtfold (55)
ſin Fader. Han kaldtes Heidumhærre (d. e. højere end Heider).
ham digtede Thjodolf fra Hvin ſit Ynglingetal; deri ſiger han ſaa:

Tilnavn bedſt
under blaa Himmel
ſom en Konge fik,
kan det vel kaldes,
at Ragnvald,
Reisnerſtyrer
Heidumhærre
heder ſtedſe.

Halfdan Svartes Saga.

dan var aarsgammel, da hans Fader faldt. Aaſa hans Moder (56)
ſtrax med ham veſter til Agder, og ſatte ſig der i det Rige,
hendes Fader Harald havde ejet. Der voxede Halfdan op og
ſnart ſtor og ſterk og ſvart af Haar; han kaldtes Halfdan den
e. Han var 18 Aar gammel, da han tog Kongedømmet paa

[1]) Vidre ɔ: Odin.

Agder. Strax drog han til Veſtfold, og ſkiftede Riget med ſin Br
der Olaf, ſaaledes ſom før er ſkrevet. Samme Høſt drog han m
en Hær til Vingulmark, imod Kong Gandalf; de holdt mange Sl
med hinanden og havde forſkjellig Lykke; tilſidſt forligtes de, og ſku
Halfdan have halve Vingulmark, ſom hans Fader Gudrød ha
haft. Derefter drog Kong Halfdan op paa Raumarike, og lagde d
under ſig: det ſpurte Kong Sigtrygg, Kong Eyſteins Søn, ſom
havde Tilhold paa Hedemarken, men havde før lagt Raumarike und
ſig: han gik med en Hær mod Kong Halfdan, og der blev et ſto
Slag, hvori Kong Halfdan fik Sejr. Da Flugten begyndte, bl
Kong Sigtrygg rammet af en Piil under den venſtre Arm, og fal
Siden underlagde Halfdan ſig hele Raumarike.

Eyſtein heed Kong Eyſteins anden Søn, Broder til Kong Si
trygg; han var dengang Konge paa Hedemarken. Men da Ko
Halfdan var dragen ud paa Veſtfold, foor Kong Eyſtein med ſin H
ud paa Raumarike, og lagde der vidt og bredt Landet under ſi
(57) Halfdan Svarte ſpurte, at der var Ufred paa Raumarike; h
drog derfor en Hær ſammen og gik til Raumarike mod Kong Eyſte
De holdt Slag, og Halfdan fik Sejr, men Eyſtein flygtede op p
Hedemarken. Kong Halfdan drog med ſin Hær op paa Hedemark
efter ham, og der holdt de det andet Slag: Halfdan fik Sejr, m
Eyſtein flygtede nord i Dalene til Gudbrand Herſe. Der forſterke
han ſig med Folk, drog ſiden om Vintren ud paa Hedemarken,
traf Halfdan Svarte paa den ſtore Ø, der ligger i Mjøſen. D
holdt de Slag: mange Mænd faldt paa begge Sider, men Halfd
fik Sejr. Der faldt Guthorm, Gudbrand Herſes Søn, ſom anſaa
for den væneſte Mand i Oplandene. Da flygtede atter Kong Eyſte
nord i Dalene, og ſendte Hallvard Skalk, ſin Frænde, for at be
om Forliig. For Frændſkabets Skyld indrømmede Kong Halfd
ham halve Hedemarken, ſaaledes ſom han og hans Frænder f
havde haft det. Men Halfdan underlagde ſig Thoten, og det fo
heder Land. Da tog han ogſaa Hadeland, thi han herjede vid
Da var han og en ſaare mægtig Konge.

(58) Halfdan Svarte fik en Kone, ſom heed Ragnhild, Datter
Harald Guldſkegg, Konge i Sogn: de fik en Søn, hvilken Kong Haral
gav ſit Navn, og fødtes Drengen op i Sogn hos ſin Morfader Kon
Harald. Men da Harald var næſten udlevet, og ingen Søn havd
gav han Datterſønnen, Harald, ſit Rige, og lod ham tage til Kong
Lidt efter døde Harald Guldſkegg. Samme Vinter døde hans Datte
Ragnhild, men ſidenefter om Vaaren blev Kong Harald den unge
Sogn ſotdød; han var da ti Aar gammel. Saaſnart Halfda
Svarte ſpurte hans Død, reiſte han affted med meget Folk, og dro
nord i Sogn. Der tog man vel imod ham. Han krævede Rig

Arven efter sin Søn, og fandt ingen Modstand, saaledes lagde
n da det Rige under sig. Da kom til ham Atle Jarl den Mjove
male) fra Gaule: han var Kong Halfdans Ven. Kongen satte
le Jarl over Sygna-Fylke, at dømme Landslov der og samle
atterne for Kongen. Derpaa drog Kong Halfdan til Oplandene,
sit Rige.

Om Høsten drog Kong Halfdan ud paa Vingulmark. Det var (59
Nat, da han var paa Veitsle et Steds, at der ved Midnatstid
en Mand til ham, som havde holdt Hestevagt, og sagde ham,
en Hær var kommen nær til Gaarden. Kongen stod strax op,
sine Mænd at væbne sig, gik ud i Gaarden og fylkede dem.
ar kom Gandalfs Sønner, Hysing og Helsing, med meget Folk,
der blev et stort Slag. Men Kong Halfdan blev overmandet
maatte flye tilskogs, efterat have mistet mange Mænd; der faldt
e den Spake, hans Fosterfader. Sidenefter drev Folk sammen
Kong Halfdan, og han drog ud for at lede efter Gandalfssøn-
ne. Han traf dem paa Eid ved Øyeren og streed med dem der;
sing og Helsing faldt, men deres Broder Hake kom paa Flugt.
efter lagde Kong Halfdan under sig hele Vingulmark, men Hake
tede til Alfheime.

Sigurd Hjort heed en Konge paa Ringerike. Han var større (60)
sterkere end hver anden Mand; skjønnest at see til var han og
dt Alle. Hans Fader var Helge hin Hvasse, men hans Moder
aug, Datter af Sigurd Orm i Øje, Ragnar Lodbroks Søn.
fortælles, at Sigurd var 12 Aar gammel, da han dræbte Hilde-
nd Berserk i Enekamp og 11 Mand med ham; mange Mand-
sbedrifter udførte han, og er der en lang Saga om ham. Sigurd
de to Børn; Datteren heed Ragnhild: hun var en overmaade
lig Kvinde, og var dengang 20 Aar gammel. Hendes Broder
Guthorm, han var endnu meget ung. Der fortælles om Kong
urds Adferd, at han plejede at ride ene ud i Ødemarker og veide
og farlige Dyr: paa dette lagde han stedse stor Vind. Det
en Dag, at Sigurd saaledes reed ene ud i Skoven, som han
ede; da han var reden et langt Stykke, kom han frem i nogle
ninger nærved Hadeland; der kom Hake Berserk imod ham med
Mand. De streed med hinanden, Sigurd Hjort faldt, men ogsaa
af Hakes Mænd; selv mistede Hake Haanden og fik tre andre
r. Derpaa reed Hake med sine Mænd til Sigurds Gaard, tog
Datter Ragnhild og Guthorm, hendes Broder, og førte dem
emed meget Gods og mange kostbare Ting med sig til Hadeland,
han ejede store Gaarde. Siden lod han alt berede til et Gje-
d, og agtede at gjøre Bryllup med Ragnhild, men det gik i
brag, fordi hans Saar bleve slemme. Hake Hada-Berserk

laa af Saarene hele Høsten og Begyndelsen af Vintren. Om Ju
var Kong Halfdan til Gjestebud paa Hedemarken og havde da sp
alle disse Tidender. Det var en Morgen tidligt, da Kongen
klæd, at han kaldte til sig Haarek Gand og sagde, at han sku
fare over til Hadeland og føre Sigurd Hjorts Datter Ragnhild
ham. Haarek gjorde sig rede og havde hundrede Mand med
Han lavede Toget saaledes, at de tidligt i Otten kom over Van
til Hakes Gaard, besatte alle Døre og den Stue, hvor Huuskarl
sov, og gik siden til det Sovekammer, hvor Hake sov, brød det
og borttog Ragnhild, Guthorm, hendes Broder, og alt det Go
som var der, men brændte Stuen og alle de Mænd, som vare i
inde. De tjeldede en meget prægtig Vogn, satte Ragnhild og Gutho
i den og fore siden ned til Isen. Hake stod op og gik efter dem
Stund, men da han kom til Isen paa Vandet, vendte han Hja
paa Sverdet ned og lagde sig paa Odden, saa at Sverdet
igjennem ham; der fik han sin Bane og er højet der paa Ba
bakken. Kong Halfdan saa, hvor de fore over Isen, thi han
meget skarpsynet; da han saa den tjeldede Vogn, kunde han skjøn
at deres Ærende var lykkets, som han vilde. Han lod da sætte B
frem, sendte Mænd vide om i Bygden og bød mange Mænd til
den Dag var der et stort og prægtigt Gjestebud. I dette Gjestel
fik Kong Halfdan Ragnhild til Egte, og blev hun siden en mæg
Dronning. Ragnhilds Moder var Thorny, Datter af Kong Kl
Harald i Jydland og Syster til Thyre Danmarksbod, som var
med Gorm hin Gamle, Danekongen, der da raadte for Daneriget.

(61) Dronning Ragnhild drømte store Drømme; hun var meget
standig. En af hendes Drømme var, at hun tyktes være stædt i
Urtegaard og tage en Torn af sin Serk, og da hun holdt i d
voxte den saa, at den blev en stor Teen, hvis ene Ende naaede
Jorden og snart blev rodfast, men den anden Ende naaede højt
i Luften. Derefter syntes hende Træet saa højt, at hun knapt kun
see opover det, det var og uhyre tykt. Den nederste Deel af Tr
var rød som Blod, men Stammen opover derefter sagert grøn; G
nene vare hvide som Snee. Der var mange og store Kviste
Træet, somme oppe, og somme nede; Grenene paa Træet vare
store, at de tyktes hende at sprede sig ud over hele Norge og
meget videre.

(62) Kong Halfdan drømte aldrig; det tyktes ham underligt, og d
for sagde han det til en Mand, som heed Thorleif hin Spake,
raadspurte ham, hvad derved var at gjøre. Thorleif sagde, h
han selv gjorde, naar han ønskede at vide Et eller Andet; at
lagde sig til at sove i et Svinebøle, og da manglede det ham ald
paa Drømme. Kongen gjorde det, og saa han da denne Dr

Han syntes, at han havde det skjønneste Haar, som overalt faldt ned i Lokker, nogle saa lange, at de rak til Jorden, nogle til midt paa Leggen, nogle til Knæet, nogle til Brystet eller midt paa Siden, nogle til Halsen; nogle vare ikke mere end opsprungne af Issen som Knuder. Paa Lokkerne var alslags Let (Farve), men een Lok syrede over alle i Fagerhed, Lyshed og Størrelse. Han fortalte denne Drøm til Thorleif, der tydede den saa, at en stor Slægt skulde komme fra ham, og hans Ætmænd skulde raade over Landene med stor Ære, dog ikke Alle med ligestor Berømmelse; men een skulde dog komme af hans Ætt, som var større og herligere end Alle; og mod man, at denne Lok betegnede Kong Olaf den Hellige.

Kong Halfdan var en viis Mand, en Ven af Ret og Skjel, gav Love, overholdt dem selv og nødde Alle til at overholde dem. Og mat ingen Vold skulde omstøde Lovene, gjorde han selv Sagetal og udrettede Bøder for Enhver efter hans Byrd og Verdighed.

Dronning Ragnhild fødde en Søn, som blev øst med Vand og kaldet Harald; han blev snart stor og meget smuk. Han voxte op hos dem og blev snart en Idrætsmand og meget forstandig: hans Moder holdt meget af ham, men hans Fader mindre.

Kong Halfdan opholdt sig om Julen paa Hadeland. Der skete (63) en underlig Hændelse. Juleaften, da Mænd vare gangne tilbords, og saare Mange vare tilstede, forsvandt al Maden og Ølet af Bordet; Kongen sad mørk tilbage, men enhver af de Andre søgte sit Hjem. For at Kongen kunde blive viis paa, hvo der voldte dette, lod han tage en Finn, som vidste saare Meget, vilde nøde ham til at sige sandt og piinte ham, men fik dog ikke noget ud af ham. Finnen bad Harald, hans Søn, om Hjelp, og Harald bad, at man vilde skåne ham, men udrettede intet; dog skaffede han ham bort imod Kongens Vilje og fulgte ham selv. De kom til et Sted, hvor en Jordbing holdt et stort Gjestebud, og bleve de der, som det syntes, vel modtagne. Da de havde været der indtil Vaaren, sagde Høvdingen en Dag til Harald: Meget nær tog din Fader sig det, at jeg tog noget Mad fra ham i Vinter; men det vil jeg lønne dig med en glad Tidende; din Fader er nu død, og skal du drage hjem; da vil du faa alt det Rige han har ejet, og desuden skal du vinde hele Norge.

Halfdan Svarte agede fra et Gjestebud paa Hadeland, og faldt (64) paa Vej saaledes til, at han skulde over Vandet Rand: det var om Vaaren, da der var megen Sol-Tø. De agede over ved Rykinsvig, hvor der om Vintren havde været Kvægbrønde, og Møgen var falden paa Isen; dette havde gravet om sig i Tøen; men da Kongen agede der, brast Isen itu, saa at Kong Halfdan omkom der og meget Folk med ham. Da var han 40 Aar gammel. Han havde været

aarfæleſt blandt alle Konger. Saameget holdt Alle af ham, at da ſpurtes, at han var død, og hans Liig var flyttet til Ringerike, der at begraves, kom de anſeeligſte Mænd fra Raumarike, Veſtf og Hedemarken, og bad Alle om at faa Liget med ſig og høje hver i ſit Fylke, fordi de ventede ſig gode Aar, naar de fik ha Legeme. De forligtes tilſidſt ſaa, at Liget blev ſkiftet i fire Dele, blev Hovedet lagt i Høj ved Steen paa Ringerike. Men Enh flyttede hjem ſin Deel og højede den; alle disſe Høje kaldes Ha danshøje.

Harald Haarfagres Saga.

(65) Harald tog Kongedømmet efter ſin Fader, da han var ti Aar ga mel: han var ſtørre, ſterkere og ſkjønnere end alle Andre, forſtan og meget driftig. Guthorm, hans Morbroder, blev Forſtander Hirden og for hele Landſtyrelſen; han var og Anfører for Hær Efter Halfdan Svartes Død gik mange Høvdinger ind paa det Ri ſom han havde efterladt; den førſte af dem var Kong Gandalf, Brødrene Høgne og Frode, Sønner af Kong Eyſtein paa Hedem ken; Høgne Kaaresſøn gik vide over Ringerike. Da begyndte H Gandalfsſøn ſit Tog ud til Veſtfold med 300 Mand, foor den ø Vej om nogle Dale og tænkte at komme uforvarende paa Ko Harald; men Kong Gandalf ſad hjemme med ſin Hær og agt ſiden med den at ſætte over Fjorden til Veſtfold. Men da Gutho Anfører ſpurte dette, ſamlede han en Hær, drog med Harald o Landet og vendte ſig førſt mod Hake. De traf ſammen i en D der blev et Slag, og fik Kong Harald Sejr, men Kong Hake og ſtor Deel af hans Folk faldt. Det Sted heder ſiden Hakedal. D efter vendte Kong Harald og Guthorm Anfører tilbage, men da Kong Gandalf kommen ud paa Veſtfold. De droge nu imod h andre, og da de ſtødte ſammen, blev der en haard Strid; der flygt Kong Gandalf, tabte Størſtedelen af ſin Hær og kom med ſaa f rettet Sag tilbage til ſit Rige.

Da nu Kong Eyſteins Sønner paa Hedemarken ſpurte di Tidender, ventede de ſig med det førſte Krig; de ſendte derfor B til Høgne Kaaresſøn og Gudbrand Herſe og lagde dem Stevne p Hedemarken, paa Ringsaker.

Efter disse Slag drog Kong Harald og Guthorm Anfører med alt (66)
det Folk, de kunde faa, til Oplandene, idet de mest holdt sig i Sko-
gene. De fik opspurt, hvor Oplændingekongerne havde lagt sin
Stevne, og kom der om Midnat. Vægterne bleve dem ej var,
førend Krigsfolket var kommet udenfor de Stuer, hvor Høgne
Haaresøn og Gudbrand sov, og lagde Ild i begge. Eysteins
Sønner slap ud med sine Mænd og strede en Stund. Der faldt
både Høgne og Frode. Efter disse fire Høvdingers Fald vandt
Harald ved sin Frænde Guthorms Driftighed Ringerike og Hede-
marken, Gudbrandsdalen og Hadeland, Thoten og Raumarike, Vin-
gulmark, hele den nordre Deel. Derefter havde Kong Harald og
Guthorm Anfører Ufred og Strid med Kong Gandalf, og endte det
saa, at Kong Gandalf faldt i det sidste Slag, men Kong Harald
indtog Riget heelt syd til Raum-Elv.

Kong Harald sendte sine Mænd efter en Mø, som heed Gyda, (67)
Kong Eiriks Datter af Hørdeland; hun var til Opfostring paa
Haldres hos en riig Bonde. Kongen vilde have hende til sin Frille,
fordi hun var en fager Mø og af et stolt Sind. Da Sendemæn-
dene kom did, bare de sit Ærende op for Møen; hun svarede saalunde:
at ikke vil hun saaledes spilde sin Mødom, at hun tager til Mand
en Konge, som ikke har større Rige end nogle Fylker at raade over;
men det tykkes mig underligt, siger hun, at der ikke er nogen Konge,
som saaledes vil underlægge sig Norge og være Enevoldskonge der-
over, som Kong Gorm er i Danmark, eller Kong Eirik i Uppsale.
Sendemændene synes, at hun svarer meget stolt, og spørge hende
efter, hvad dette hendes Svar skal betyde; de sige, at Harald er
saa mægtig en Konge, at hun fuldelig kunde være tjent med ham.
Men endskjønt hun svarede anderledes til deres Ærende, end de øn-
skede, saa de dog dennegang ingen Udvej til at faa hende bort med
sig, imod hendes Vilje. De lave sig da til Bortrejsen. Da de vare
færdige, fulgte man dem ud; da sagde Gyda til Sendemændene:
Siger disse mine Ord til Kong Harald, at jeg blot paa det Vilkaar
vil love at blive hans Egtekvinde, om han iforvejen for min Skyld
vil underlægge sig hele Norge og raade over det ligesaa frit, som
Kong Eirik over Sverige, eller Kong Gorm over Danmark, thi
ellers da synes han mig at kunne kaldes Thjodkonge [1]).

Sendemændene drage nu tilbage til Kong Harald og sige ham (68)
disse Møens Ord; de kalde hende frygteligt djerv og uvittig og
ansee det billigt, om Kongen sendte mange Folk efter hende og gjorde
hende nogen Bestjemmelse. Da svarer Kong Harald, at ej havde
denne Mø talt eller gjort saa ilde, at det fortjente at hevnes, men

[1]) D. e. Konge over et heelt Thjod eller Folk, modsat Fylkeskonge.

at hun tvertimod skulde have megen Tak for sine Ord. Hun
siger han, mindet mig om det, som jeg forundrer mig over, ej fø
faldet mig ind. Og end sagde han: det lover jeg helligt, og
paa kræver jeg den Gud til Vidne, som skabte mig, og raader
Alt, at jeg aldrig skal skære eller kæmme mit Haar, førend jeg
indtaget hele Norge, med Skatter og Skylder og Herredømme,
eller i andet Fald dø. For disse Ord takkede Guthorm Anfø
ham meget og kaldte det kongeligt at holde sit Ord.

(69) Herefter samle Frænderne meget Folk og drage først til
landene, saa nord om Dalene og derfra nord over Dovrefjeld.
de kom ned i Bygden, lode de dræbe alle Mænd og brænde Bø
den. Men da Folket blev dette var, flygtede Enhver bort, som kun
nogle ned til Orkedal, nogle til Gauldal, nogle til Skogene; no
bade om Fred, og den fik alle de, som kom til Kongen og bleve hæ
Mænd. De fik ingen Modstand, førend de kom til Orkedalen,
forefandt de en Samling Folk, og der holdt de det første Slag m
en Konge som heed Gryting. Kong Harald fik Sejr; Gryting bl
tagen til Fange, og mange af hans Folk dræbte, men han selv
Kong Harald til Haande og svor ham Troskabseed. Herefter
alt Folket i Orkdøla-Fylke under Kong Harald og bleve ha
Mænd.

(70) Kong Harald satte den Ret overalt, hvor han lagde et Ri
under sig, at han tilegnede sig al Odel og lod alle Bønderne gi
sig Landskyld, baade rige og urige. Han satte en Jarl i hvert Fyl
som skulde dømme Lov og Landsret og modtage Sagøre og Lan
skyld, og skulde Jarlen have Trediedelen af Skatter og Skylder
Bordhold og Bekostning. Enhver Jarl skulde have under sig 4 He
ser, eller flere, og skulde enhver af dem have 20 Marks Veitsle
Enhver Jarl skulde skaffe Kongen til Krig 60 Hærmænd paa
egen Bekostning, men hver Herse 20 Mand. Saa meget hav
Kong Harald forøget Paalæg og Landskyld, at hans Jarler hav
større Magt end Kongerne før havde. Da dette spurtes rundt
Throndhjem, søgte mange mægtige Mænd til Kong Harald, for
(71) gaa ham til Haande og blive hans Mænd. Det berettes saaledes
at Haakon Jarl Grjotgardssøn kom til Kong Harald udenfra Yrj
og havde meget Folk med til Forstærkning for Kongen.

Derefter drog Kong Harald ind i Gauldal, holdt der et Sla
og fældte to Konger og underlagde sig siden deres Rige: det va
Gauldøla-Fylke og Strinda-Fylke. Da gav han Haakon Jarl Be
styrelsen af Strinda-Fylke. Derefter drog Kong Harald ind i Stjør

---

*) D. e. han skulde være forlenet med Kongsgaarde, hvis Landskyld va
20 Merker.

holdt der det tredie Slag, sejrede og underlagde sig det Fylke.
efter samledes Ind-Thrønderne, og vare fire Konger komne sam-
med sin Hær; den ene raadte for Verdal, den anden for Skaun,
tredie for Sparbyggja-Fylke; den fjerde var fra Inderøen; han
for Eyna-Fylke. Disse 4 Konger droge med sin Hær imod
Harald, men han holdt Slag med dem og fik Sejr; nogle af
gerne faldt, og nogle flygtede. Kong Harald holdt i Alt i
ndhjem 8 Slag eller flere, og da 8 Konger vare fældte, under-
de han sig hele Throndhjem.

Nord i Naumdalen vare to Brødre Konger, Herlaug og Rollaug; (72)
havde været tre Somre om at gjøre en Høj, som var opført af
n og Kalk og tømret med Stokke. Da Højen var aldeles færdig,
e Brødrene den Tidende, at Kong Harald drog med en Hær
dem. Da lod Kong Herlaug age til Højen megen Mad og
le; derefter gik han ind i Højen selv tolvte og lod siden kaste
n til. Kong Rollaug gik op paa den Høj, som Kongerne vare
at sidde paa, lod der berede et Kongehøjsæde og satte sig deri:
a lod han lægge Dyner paa Fodbænken, hvor Jarlerne plejede
de, veltede sig siden af Højsædet og i Jarlssædet og gav sig
Jarlsnavn. Derefter drog han imod Kong Harald, gav ham
it Rige, bød sig til at blive hans Mand og sagde ham hele sin
ærd. Kong Harald tog nu et Sværd og bandt det ved hans
, hængte et Skjold om hans Hals, gjorde ham til sin Jarl og
e ham i Højsædet. Dermed gav han ham Naumdøla-Fylke, og
ham til Jarl derover.

Kong Harald drog derpaa tilbage til Throndhjem, dvælede der (73)
Vintren og kaldte det siedse siden sit egentlige Hjem. Der satte
in største Hovedgaard, som blev kaldet Lade. Den Vinter fik
Aasa, Haakon Jarl Grjotgardssøns Datter til Egte, og stod
on i største Anseelse hos Kongen. Om Vaaren udrustede Kong
ld sine Skibe. Han havde om Vintren ladet gjøre en stor
e, prydet paa det prægtigste; den bemandede han med sin Hird
erserkerne. Stavnboerne vare især udsøgte, thi de havde Kon-
Mærke at værje. Den Deel af Skibet, som gik fra Stavnen
ter til Øverummet, kaldes Raasnen (det Prægtigste); der fik
rkerne deres Plads anviist. Kun de optoges i Kong Haralds
som baade i Styrke og Mandighed og alskens Færdighed vare
kede Mænd; med dem alene var hans Skib besat, thi han
nu mange Mænd fra hvert eneste Fylke at vælge imellem til
ænd. Kong Harald havde en stor Hær og mange store Skibe,
nge anseelige Mænd fulgte ham. Hornklove omtaler udtryk-
i Glymdraapa, at Kong Harald havde stredet med Orkdølin-
paa Opdalsskoven, førend han havde denne Leding ude.

(74) Kong Harald drog nu med sit Folk ud af Throndhjem og ve
sig sydefter til Møre. Hunthjof heed den Konge, som raadte
Møra-Fylke; Sølve Klove heed hans Søn; de vare store Hærmæ
Den Konge, som raadte for Raumsdal, heed Nøkkve, han var Søl
Morfader. Disse Høvdinger samlede en stor Hær, da de spurte
Kong Harald, droge imod ham og traf ham ved Solskel. Der b
et stort Slag, hvor Kong Harald fik Sejr. Dette Slag omtaler og
Hornklove. Begge Kongerne faldt, men Sølve reddede sig ved Fl
ten. Kong Harald underlagde sig da disse to Fylker, dvælede læ
om Sommeren der, stiftede Lov og Ret hos Folket, satte Befalin
mænd og sikkrede sig Indbyggernes Troskab. Om Høsten bered
han sig til at drage nord til Throndhjem. Ragnvald Møreje
Eystein Glumra's Søn, var da om Sommeren bleven Kong Hara
Mand. Kong Harald satte ham til Høvding over disse to Fyl
Nordmøre og Raumsdal, og gav ham Bistand, baade af anseel
Mænd og Bønder, saa og af Skibe, til at verje Landet for Ufr
Han kaldtes Ragnvald den Mægtige eller den Raadsnilde, og s
Folk, at begge Navne vare sande. Kong Harald var Vintren es
i Throndhjem.

(75) Sidenefter om Vaaren samlede Kong Harald en stor Hær
Throndhjem og sagde, at han vilde stevne med den til Søndmø
Sølve Klove havde om Vintren ligget ude paa Hærskibe og her
paa Nordmøre. Mange Mænd havde han dræbt for Kong Hara
plyndret for Nogle, brændt for Andre og gjort det største Hærv
Stundom om Vintren havde han været paa Søndmøre hos Ko
Arnvid, sin Frænde. Men da disse spurte, at Kong Harald var ko
men til Skibs og havde en stor Hær, samlede de Folk og bleve ma
sterke, thi mange tyktes at have Hevn at tage over Kong Haro
Sølve Klove drog syd i Fjordene til Kong Audbjørn, som raa
der, og bad ham om Hjelp, at han skulde fare med sin Hær at
derstøtte ham og Kong Arnvid. Han siger saa: Alle kunne vi
see, at vi intet andet Valg have, end at reise os alle som en m
Kong Harald; thi da have vi Styrke nok, og Lykken faar da ra
for Sejren. Ellers have vi blot den Udvej, som dog intet Valg
for Mænd, der ej have ringere Navn end Kong Harald selv, end
blive hans Træle; og tyktes min Fader det langt bedre, at fald
Striden som Konge, end godvilligt at gaa i Kong Haralds Tjene
eller ikke taale Vaaben, som Raumdølekongerne gjorde. Saav
kom Sølve med sine Taler, at Kong Audbjørn lovede at være m
han samlede da en Hær og drog nordefter til Kong Arnvid;
havde da en meget stor Hær. De spurte nu til Kong Harald,
han var kommen nordenfra. De stødte sammen med ham inden
Solskel. Det var dengang Sedvane, naar man sloges til Skibs,

de Skibene sammen og stride om Stavnene. Saa gjorde man
aa her. Kong Harald lagde sit Skib mod Kong Arnvids Skib;
agt blev skarpt, og der faldt meget Folk paa begge Sider. Og
idst blev Kong Harald saa rasende og vreed, at han gik frem i
nden paa sit Skib og streed der saa djerveligen, at alle Frem-
gerne paa Kong Arnvids Skib vege tilbage til Masten, men
gle faldt. Kong Harald gik da op paa Skibet; Kong Arnvids
nd toge Flugten, men han selv faldt paa sit Skib. Der faldt
Kong Audbjørn, men Sølve flyede. Dette omtaler ligeledes Horn-
re. Der faldt af Kong Haralds Hær Asgaut og Arnbjørn, Kon-
s Jarler, og Grjotgard og Herlaug, hans Maager, Haakon Lade-
s Sønner. Sølve var siden en stor Viking i lang Tid, og gjorde
megen Skade paa Kong Haralds Rige.

Derefter lagde Kong Harald Sondmøre under sig. Vemund, (76)
g Audbjørns Broder, forsvarede Firda-Fylke og blev Konge
ver. Dette var silde om Høsten, og man raadte Kong Harald,
am ej skulde drage sønder om Stad nu paa Høste-Tide. Han satte
Ragnvald Jarl over begge Mørerne og Raumsdal, og havde denne
mange Folk om sig; selv vendte Kongen tilbage nord til Throndh-
m. Den samme Vinter drog Ragnvald Jarl den indre Vei over
t, og derpaa syd om Fjordene. Han havde faaet Nys om, hvor
g Vemund var, og kom om Natten til det Sted, som heder
idal; der var Kong Vemund til Gjestebud. Ragnvald Jarl
ngede Huset og brændte Kongen inde med 90 Mand. Efter
kom Berdle-Kaare til Ragnvald Jarl med et fuldkommen ud-
t Langskib, og droge de begge nord til Møre. Ragnvald Jarl
e Skibe, som Kong Vemund havde ejet, og alt det Løsøre, som
kunde faa. Berdle-Kaare drog nord til Throndhjem til Kong
ld og blev hans Mand. Han var en stor Berserk.

Vaaren efter drog Kong Harald syd efter Landet med en Skibs- (77)
og lagde under sig Firda-Fylke; siden sejlede han østefter Landet
m frem øster i Viken. Han satte efter sig Haakon Jarl Grjot-
bjørn og gav ham Befaling over Firda-Fylke. Men da Kongen
reist, sendte Haakon Jarl Bud til Atle Jarl hin Mjove, at han
drage bort af Sogn og være Jarl paa Gaule, som han før
været. Atle sagde, at Kong Harald havde givet ham Sygna-
, og at han vilde beholde dette ligesaavel som Gaule, indtil
fik Kong Harald i Tale. Jarlerne trættede saalænge herom,
begge samlede en Hær; de traf hinanden paa Fjale, i Stavenes-
, og holdt der et stort Slag. Der faldt Haakon Jarl, men
Jarl fik Ulivssaar og blev af sine Mænd bragt til Atle-Ø, hvor
døde. Saa siger Eivind Skaldespilder:

Blev Haakon,
Hildes Ven
vaabenfældt,
da han veje[1]) skulde,
og sin Alder
i Oddegny
Freys Ætling
paa Fjale endte.

Og hvor for Sværdet
segned' Grjotgards-
Sønnens Venner,
Stavenesvaag
ved Loburs Vens
vilde Gny[2])
blandet blev
med Blodet røde.

(78) Kong Harald kom med sit Folk øster i Viken og lagde ind Tunsberg; der var da Kjøbstad; han havde nu opholdt sig i Thro hjem 4 Aar og ikke i al den Tid været i Viken. Han spurte der Tidende, at Eirik Sviakonge havde underlagt sig Vermeland, og han ligeledes tog Skatter af alle Markbygderne og kaldte Lan Vestergautland heelt nord til Svinesund og vestover langsmed Ha alt dette kaldte han sit Rige og tog Skatter deraf. Han havde en Jarl derover, som heed Rane den Gautske, denne havde sit L mellem Svinesund og Gautelv og var en mægtig Jarl. Det b berettet Kong Harald, at den svenske Konge skulde have sagt, at ej vilde lade af, før han havde ligesaastort Rige i Viken, som Sig Ring før havde, eller Ragnar Lodbrok, hans Søn; det var Rau rike og Vestfold heelt ud til Grenmar, ligeledes Vingulmark og sønden for. I disse Fylker havde mange Høvdinger og meget a Folk lovet den svenske Konge Lydighed. Dette syntes Kong Ha saare ilde om, stevnede strax Thing med Bønderne ved Folden, gav dem Landraade-Sag[3]) mod sig. Nogle Bønder negtede Sa nogle betalte ham Bøder, nogle bleve afstraffede. Saaledes drog om Sommeren over det Fylke. Om Høsten drog han op paa Rau rike, og gik det der paa samme Viis, at han underlagde sig Fy Da spurte han ved Begyndelsen af Vintren, at Kong Eirik S konge reed over Vermeland paa Veitsler med sin Hird.

(79) Kong Harald drog nu ogsaa øster over Eidskogen og kom f i Vermeland, hvor han lod berede Veitsler for sig. Aake heed Mand, han var den mægtigste Bonde i Vermeland, overmaade og paa den Tid til Aars. Han sendte Mænd til Kong Harald bød ham til Gjestebud. Kongen lovede at komme paa den beste Dag. Aake bød ogsaa Kong Eirik til Gjestebud og satte ham samme Stevnedag. Aake havde en stor Gjestebudsstue, som da gammel; han lod derfor nu gjøre en anden ny, som ikke var min og pryde den paa det bedste; han lod den Stue tjelde heel ig nem med ny Stads, men den gamle Stue med gammel Stads.

---

[1]) D. e. kæmpe, fælde Mænd. [2]) Loburs Ven er Odin, hans Gny er Kam
[3]) Landraab er de gamle norske Loves Udtryk for Landsforræderi og
forræderi.

rne kom til Gjeſtebudet, ſikkede man Kong Eirik med ſin Hird
ede i den gamle Stue, men Harald med ſit Folk i den nye
Saaledes havde man og ſkiftet alle Bordredſkaberne, at Kong
g hans Mænd havde kun gamle Kar og Horn, dog prydede
t bedſte, men Kong Harald og hans Mænd havde blot nye
g Horn, alle vel prydede, udſkaarne og blanke ſom Glar.
var beggeſteder udmerket god. Aake Bonde havde før været
halfdan Svartes Mand. Da den Dag kom, paa hvilken Gje-
var ude, berede Kongerne ſig til at reiſe bort. Heſtene ſtode
færdige; da gik Aake for Kong Harald, og ledede med ſig
aarsgamle Søn, ved Navn Ubbe. Aake ſagde: hvis J,
tror at ſkylde mig noget Venſkab for den Velvilje, ſom jeg
t Eder i mit Gjeſtebud, da lønne J min Søn derfor; ham
eg Eder til Tjeneſte. Kongen takkede ham med mange fagre
hans gode Modtagelſe og lovede ham til Gjengjeld ſit fuld-
Venſkab. Siden tog Aake frem ſtore Gaver, ſom han gav
derpaa hyſſede han ham. Nu gik han til Sviakongen.
Eirik var paaklædt og reiſefærdig; han var ikke meget blid.
g da gode Ting og gav Kongen dem. Kongen ſvarede lidet
og ſteeg til Heſt: Aake gik paa Vejen med Kongen og talte
m. Nær ved Gaarden laa en Skog, gjennem hvilken Vejen
Da Aake kom i Skogen, ſpurte Kongen ham: hvorfor gjorde
Forſkjel i at modtage mig og Kong Harald, at han i Alt
have det bedſte? Du veed jo, at du er min Mand! Jeg
ſiger Aake, at det ej ſkortede Eder, Konge, og Eders Mænd,
gen venlig Modtagelſe ved dette Gjeſtebud; men at der var
Bohave, hvor J drak, det kommer deraf, at J er nu gam-
en Kong Harald i ſin blomſtrende Alder, derfor gav jeg ham
ave. Men naar du minder mig om, at jeg ſkulde være din
da kan man ligeſaa godt ſige, at du er min Mand. Da trak
ſit Sverd og hugg ham Banehugg; ſiden reed han bort. Da
Harald var færdig at ſtige til Heſt, bad han at kalde Aake
til ham; idet man ledte efter ham, løb Nogle bidhen, hvor
Eirik havde redet; og fandt de da Aake der liggende død. De
age og ſagde Kong Harald det. Da han hørte dette, raabte
ſine Mænd, at de ſkulde hevne Aake Bonde; han og hans
rede da bidhen, hvor Kong Eirik før havde redet, indtil begge
inanden var; da reed begge ſom de bedſt kunde, indtil Kong
om til den Skog, ſom ſtiller Gautland fra Vermeland. Da
Kong Harald tilbage til Vermeland og lagde alt Landet under
n Kong Eiriks Mænd dræbte han, hvor han traf dem. Kong
drog om Vintren tilbage til Naumarike, og dvælede der en

(80) Kong Harald drog om Vintren ud til Tunsberg til sine Ski
han gjorde disse rede, sejlede øster over Fjorden og underlagde
hele Vingulmark. Hele Vintren laa han ude paa Hærskibe, og h
jede paa Ranrike. Saa siger Thorbjørn Hornklove:

Ude vil Juul drikke,
om han skal selv raade,
Fyrsten den fremdjerve,
og Freys Leeg begynde.

Keed blev af Ildkrogen
Kongen den unge,
af varme Stue
og Vanter dunede.

(81) Rundt om Landet laa Gauterne i Flokke forat modtage h
Om Vaaren, da Isene løstes, rammede Gauterne Pæle ned i G
elven, forat Kong Harald ikke skulde kunne lægge sine Skibe o
Landet. Kong Harald lagde sine Skibe op i Elven ved Pæl
herjede paa begge Sider af Elven og brændte Bygden. Dette
taler Hornklove. Siden reed Gauterne ned med en stor Hær og h
Slag med Kong Harald. Der blev et stort Mandefald, og endtes
saa at Kong Harald fik Sejr. Dette omtaler ligeledes Hornkl
(82) Kong Harald drog med Hærskjold vide om Gautland og holdt
mange Slag paa begge Sider af Elven og fik som oftest Sejr.
et af disse Slag faldt Rane Gautske. Siden underlagde K
Harald sig hele Landet nordenfor Elven og vesterfor Væneren,
hele Vermeland. Da han drog bort derfra, satte han efter sig
Landvern Guthorm Anfører og meget Folk med ham, men K
Harald drog til Oplandene og dvælede der en Stund; siden
han nord over Dovrefjeld til Throndhjem og var der end lo
Stunder.

Kong Harald begyndte da at faa Børn. Han havde med
fire Sønner: Guthorm var den ældste; Halfdan Svarte og Hal
Hvite vare Tvillinger, Sigfred den fjerde. De bleve alle opfød
Throndhjem med megen Ære.

(83) De Tidender spurtes nu sønden fra Landet, at Hørder og Ry
Egder og Theler samlede sig sammen, og opbød baade Skibe,
ben og Krigsfolk. Ophavsmændene hertil vare Eirik, Hørdel
Konge, Sulke, Kongen af Rogaland og Sote Jarl, hans Bro
Kjøtve den Rige, Kongen af Agder, og Thore Haklang, hans
af Thelemarken to Brødre, Roald Rygg og Hadd den Haarde.
da Kong Harald hørte dette, samlede han en Hær, skød Skibe i
rustede sig siden med sine Mænd og drog syd efter Landet, hvor
fik mange Folk af hvert Fylke. Da han kom sønder om Stad, sp
Kong Eirik det; han havde da ogsaa samlet det Folk, han k
vente, og drog nu sydefter forat møde de Folk, som han vidste
komme østenfra til Undsætning for ham; hele Hæren samledes
denfor Jederen og lægger ind i Hafsfjorden. Der laa Kong Ha

for dem med sin Hær. Strax begyndte der et stort Slag: det var både haardt og langt, men tilsidst sejrede dog Kong Harald. Der faldt Kong Sulke og Sote Jarl, hans Broder. Thore Haklang havde lagt sit Skib imod Kong Harald. Thore var en stor Berserk, og der blev et meget haardt Angreb, inden Thore Haklang faldt. Hele hans Skib blev da ryddet. Da flygtede Kong Kjøtve ud i en Holme, hvor der var godt Vern. Siden flygtede alt deres Folk, nogle paa Skibene, men nogle løb op paa Land, og ovenom syd efter Jederen. Da siger Hornklove:

Hørte du i Hafsfjord,
hvor hisset sloges
Kongen den hojbaarne
med Kjøtve den Rige?
Knerrer komme østfra
kæmpelystne,
med gabende Hov'der
og grønne Smykker.

Ladte var' de med Helte
og hvide Skjolde,
vestlandske Landser
og vallandske Sverde;
Berserker brølede,
blot paa Krig de tænkte;
Ulfhedner hylede
og Jern de klunge.

Fristed' de den Fremdjerve,
som at fly dem lærte:
Østmænds Albersker,
som paa Utstein buser.

Skibenes Stilling ændred'
Kongen, da Strid han vænted';
Hugg mod Skjolde hvined'
for Haklang styrted'.

Lededes da, mod Luva
Landet at verje,
Herren den halsdigre.
Holmen til Skjold han brugte.
De styrted under Dækket,
der saarede vare;
Op lod' de Stjerten stande,
stunge i Kjølen Hov'det.

Paa Bagen lod' de blinke
blanke Skjolde.
Steen-Regn heftig rammed'
de rædde Fjender.
Skræk slog Kagserne,
saa de løb over Jedren,
hjem fra Hafsfjorden,
bigende kun efter Mjøden.

Efter dette Slag fik Kong Harald ingen Modstand i Norge; (84)
var alle hans Modstandere og største Fjender faldne, men nogle
ede af Landet, og var det en stor Mængde, thi da bleve store, øde
nde bebyggede. Da bebyggedes Jemteland og Helsingeland; dog
re de begge tilforn noget bebyggede af Nordmænd. I den Ufred,
orved Kong Harald underlagde sig Norge, fandtes og bebyggedes
lande, nemlig Færøerne og Island. Da reiste og mange Nordmænd
Hjaltland, og mange mægtige Mænd af Norge ginge i Landflygtig-
d for Kong Harald og fore i Vesterviking; de vare om Vintren
Orknøerne eller Syderøerne, men om Somrene herjede de i Norge,
gjorde Landet stor Skade. Mange mægtige Mænd vare der og,
n ginge Kong Harald til Haande og bleve hans Mænd, der byg-
de Landet med ham.

Kong Harald var nu bleven Enevoldskonge over hele Norge. (85)
n mindtes han, hvad den storsindede Mø havde sagt til ham. Han

sendte da Mænd efter hende, lod hende hente til sig og fik B
med hende. Disse vare deres Børn: Aaluf var ældst, saa Rø
saa Sigtrygg, Frode og Thorgils. Kong Harald havde mange
ner og mange Børn. Han fik en Kone, som heed Ragnhild, K
Eiriks Datter af Jydland: hun kaldtes Ragnhild den Rike (Mægti
Deres Søn var Eirik Blodøxe. Han havde og Svanhild, K
Eysteins Datter; disse vare deres Sønner: Olaf Geirstad-
Bjørn og Ragnar Rykkil. Desuden havde han endnu Aash
Ring Dagsøns Datter, ovenfra Ringerike; deres Børn vare D
Ring, Gudrød Skirja og Ingegerd. Saa fortæller man, at
Kong Harald fik Ragnhild den Rike, lod han ni Hustruer fra
Dette omtaler Hornklove:

Holmrygske, bordske, ej beholdt længer
og heinske Piger, Herren den højbaarne,
alle af Holges Æt, da han fik Hustru fra Danmark.

Kong Haralds Børn opfødtes der, hvor enhver havde sin
dreneslægt. Guthorm Anfører havde øst Vand paa Kong Hara
ældste Søn og gav ham sit Navn. Han knæsatte og opfostr
Drengen og havde ham med sig øster i Viken. Der opfødtes
hos Guthorm Anfører. Guthorm havde Bestyrelsen af alt Lan
om Viken og Oplandene, naar Kong Harald ej var tilstede.

(86) Kong Harald spurte, at vide om Midtlandet herjede Viking
som om Vintren vare vestenfor Havet; han havde derfor Leding
hver Sommer, og ransagede Øer og Udskjer. Hvorsomhelst Vi
gerne bleve hans Hær var, flyede alle; de fleste ud til Havs.
da Kongen tilsidst blev keed af dette Arbeid, sejlede han en Som
med sin Hær vester over Havet; han kom først til Hjaltland
dræbte der alle de Vikinger, som ikke flygtede afvejen for h
Siden sejlede han til Orknøerne og rensede der Alt for Viking
Dernæst drog han heelt til Sydøerne og herjede der; han dra
der mange Vikinger, som forhen raadte for Krigsfolk. Mange S
holdt han der, og sejrede altid. Ligeledes herjede han i Skotland
holdt Slag der. Men da han kom vester til Man, da havde
allerede spurt, hvorledes han før havde herjet der i Egnen; alt
ket flygtede da ind til Skotland, saaat Øen var aldeles øde for
Alt Godset, som kunde flyttes, var og borte. Da derfor Kong
rald og hans Mænd gik paa Land, fik de intet Hærfang. D
omtaler Hornklove.

I disse Kampe faldt Ivar, Ragnvald Mørejarls Søn.
Bøder derfor gav Kong Harald Ragnvald Jarl, da han sejl
vestenfra, Orknøerne og Hjaltland; men Ragnvald gav strax Sig
sin Broder, begge Lande, og blev han efter der vester. Kong Har
gav Sigurd Jarlsnavn, førend han sejlede øster. Da kom til L
med ham Thorstein Raude, Søn af Olaf Hvite og Aud den Djupa

[1]), de herjede paa Skotland og vandt Katanes og Suderland
lt til Ekkjal. Sigurd Jarl dræbte Melbrigde Tand, en skotsk Jarl,
g bandt hans Hoved ved sin Sadelrem, men slog Tyklæggen imod
Tanden, der ragede frem af Hovedet; deraf kom Blæst i Foden,
voraf han fik sin Bane. Han er højet paa Ekkjalsbakke. Da
raadte Guthorm, hans Søn, et Aar for Landene, og døde barnløs.
Siden satte der sig mange Vikinger i Landet, baade Daner og
Nordmænd.

Kong Harald var til Gjestebud paa Møre hos Ragnvald Jarl; (87)
han havde da indtaget hele Landet. Da gik Kong Harald i Bad
og lod greide sit Haar, og da skar Ragnvald Jarl hans Haar; men
forhen havde det været ukæmt og uskaaret i 10 Aar, og var han
derfor kaldet Luva (d. e. den Lurvede), men siden gav Ragnvald
ham Kjendingenavn og kaldte ham Harald den Haarfagre. Og det
sagde alle, som saa ham, at sandere Navn fandtes ikke, thi han
havde baade meget og fagert Haar.

Ragnvald Mørejarl var Kong Haralds kjæreste Ven, og Kon- (88)
gen ærede ham meget; Ragnvald Jarl var gift med Hild, Rolf
Nevjes Datter; deres Sønner vare Rolf og Thore. Ragnvald
Jarl havde og tre Frillesønner; den ene heed Hallad, den anden
Einar, den tredie Rollaug; de vare voxne, da deres egtefødde Brø-
dre endnu vare Børn. Rolf var en stor Viking. Han var saa høj
af Vext, at ingen Hest kunde bære ham, saa at han derfor gik til
Fods overalt, hvor han skulde hen. Han kaldtes derfor Gange-
Rolf. Han herjede meget i Austervegen. En Sommer, da han kom
af Viking østenfra til Viken, hugg han Strandhugg der. Kong Ha-
rald var just i Viken; han blev meget vreed, da han spurte dette,
fordi han havde forbudet paa det strengeste at røve indenlands.
Kongen lyste derfor til Thinge, at han gjorde Rolf utlæg[2]) i hele
Norge. Da Hild, Rolfs Moder, spurte dette, reiste hun til Kongen
og bad om Fred for Rolf. Kongen var saa vreed, at det nyttede
hende intet at bede. Da kvad Hild dette:

Bortsted ej Nevjes Navne!
Nu vil du Manden af Landet
jage, den ædle Yngling —
Ej var saa haard, o Herster!
Med slig en Bjørn at bides,
bliver ej godt, o Drottinn!
Herrens Hjord han ej sparer,
hvis han til Skogen vandrer.

Gange-Rolf drog siden vester over Havet til Syderøerne, og
derfra drog han vester til Valland, hvor han herjede og fik der et
stort Jarlsrige, som han bebyggede meget med Nordmænd. Det
kaldtes siden Normandie. Gange-Rolfs Søn var Vilhjalm, Fader
til Rikard, Fader til en anden Rikard, Fader til Robert Langespade,

[1]) D. e. Grundrige. [2]) Dette Ord, senere udtalt og skrevet utslæg, utslæger, er det sædvanlige Lov-Udtryk for „fredløs."

Fader til Vilhjalm Baſtard, Kongen af England. Fra ham ſtamme alle de engelſke Konger. Af Rolfs Ætt ere og Jarler Normandie.

Dronning Ragnhild den Rike (Mægtige) levede 3 Aar, ef hun kom til Norge. Efter hendes Død fattes Eirik, hendes og H Haralds Søn, til Opfoſtring i Fjordene hos Thore Roaldsſøn H og opfødtes der.

(89) Kong Harald drog en Vinter paa Veitſler paa Oplandene lod ſig berede et Julegilde paa Thofte. Juleaften kom Svaſe Døren, da Kongen ſad over Bordet. Han ſendte Kongen Bud, han ſkulde gaa ud til ham, men Kongen blev vreed ved diſſe S debud, og bar den ſamme Mand Kongens Vrede ud, ſom ha baaret Budet ind til ham. Men Svaſe bad ikke desmindre bringe Erendet ind anden Gang og ſagde, han var den Finn, h Kongen havde tilladt at opſætte ſin Gamme paa den anden S af Bakken. Kongen gik da ud, lovede at drage med ham til h Hjem og gik over Bakken til hans Gamme, efter nogle af Mænds Tilſkyndelſe, ſkjønt nogle raadede ham derfra. Der op Snefrid, Svaſes Datter, den dejligſte Kvinde, og ſkjenkede for K gen et Kar fuldt af Mjød, men han tog paa een Gang ba Karret og hendes Haand, og ſtrax var det, ſom om Ildshede i hans Legeme; ſtrax denne ſamme Nat vilde han have Omg med hende. Men Svaſe ſiger, at det ſkulde ej ſkee med h gode Vilje, hvis ikke Kongen feſtede hende og fik hende e Lovene. Kong Harald feſtede da Snefrid, fik hende og elſkede he ſaa højt, at det gik til Orſke, thi han forſømte baade ſit Rige Alt, hvad der anſtod en Konges Verdighed. De havde 4 Søn Sigurd Riſe, Halfdan Haalegg (Højlegg), Gudrød Ljome og Ra vald Rettilbeine. Siden døde Snefrid, men hendes Let (Fa forandredes ſlet ikke, og var hun frembeles ligeſaa rød, ſom da levede. Kongen ſad ſtedſe over hende, og troede, at hun vilde le op igjen; ſaaledes gik det i tre Aar, at han ſørgede over, at var død, men alt Landsfolket over, at han var bleven affindig. at ſtandſe denne Affindighed kom nu Thorleif den Spake ham Hjelp og lægede den med Forſtand, idet han førſt talte ham Munden, ſaaledes: Ej er det underligt, Konge, at du erindrer ſaa dejlig og højbyrdig Kvinde og hædrer hende paa Dun og S ſom hun bad dig om, men din Hæder er dog mindre, end det ſ mer ſig, og hendes ligeledes, naar hun ligger altfor længe i ſan Klæder, og er det meget rimeligere, at hun bliver rørt af Ste og Klæderne ſtiftede under hende. Men aldrig ſaaſnart blev rørt af Sengen, førend der ſlog ud af Legemet en fæl og ſlem L og alſkens ond Stank. Man ſkyndte ſig da med at reiſe et B

v hun der brændt. Hele hendes Krop blaanede, og der valt
mer og Ogler, Frøer og Padder og alskens fælt Kryb;
s sank hun i Aske, men Kongen steeg til Forstand og lod
l Daarlighed, styrede siden sit Rige og styrkedes og glæde-
sine Thegner, men Thegnerne af ham, og Riget af dem

terat Kong Harald havde prøvet Finnekvindens Svig, blev (90)
a vreed, at han jagede fra sig alle de Sønner, han havde med
og vilde ikke see dem for sine Øine. Gudrød Ljome drog til Thjo-
a Hvin, sin Fosterfader, og bad ham drage med sig til Kongen,
jodolf var en kjær Ven af Kong Harald. Kongen var dengang
blandene; de droge afsted, og kom silde om Aftenen til Kon-
De satte sig ned yderst paa Benken og holdt sig skjulte. Kon-
k paa Gulvet og saa paa Benkene; han holdt just et Gjeste-
en Mjøden var blandet. Kongen mumlede for sig selv:

Meget til Mjøden tage
mine Kæmper de gamle,
hid komne, snee-hvide!
Hvi er' I altfor mange?

a svarer Thjodolf:

Paa vort Hoved vi havde
Hugg i Eggelegen,
med den forstandige Fyrste:
fandt man os da ej formange!

tog Thjodolf Hatten af sit Hoved, og kjendte da Kongen ham
tog ham vel. Thjodolf bad nu Kongen, at han ej skulde
sine Sønner; thi, sagde han, gjerne skulde de have ønsket sig
Rødreneætt, om du havde givet dem en bedre. Kongen ind-
e ham det og bad ham beholde Gudrød hjemme hos sig,
r, men Sigurd og Halfdan lod han drage til Ringerike og
ld til Hadeland. De gjorde, som Kongen bød, og bleve
kænd og færdige i alslags Idrætter. Kong Harald sad da
den Landet, og der var god Fred og Aarferd.

gnvald Jarl paa Møre spurte sin Broder Sigurds Fald, (91)
Vikinger nu sad i Landene. Han sendte da sin Søn Hallad
som i Forvejen tog Jarlsnavn, og havde meget Folk med
a han kom til Orknøerne, satte han sig i Landene, men baade
i, Vinter og Vaar droge Vikinger om Øerne, tog Nesnam og
strandhugg. Da blev Hallad keed af at sidde der i Øerne, gav
a Jarledømmet, tog Hauldsret og drog siden øster til Norge.
gnvald Jarl spurte dette, lod han ilde over Hallads Ferd,
at hans Sønner ej vilde slegte sine Forældre paa. Da
Einar: Jeg er kun lidet agtet af dig, og har jeg her liden
heb at skilles fra; jeg skal gjerne drage vester til Øerne, hvis

du vil give mig nogen Understøttelse; jeg vil da love dig, hvad D
vil synes meget godt om, at jeg aldrig skal komme tilbage til N
Ragnvald Jarl svarer, at det behagede ham vel, at han ej kom
bage; thi, sagde han, jeg har kun lidet Haab om, at dine Fr
der ville faa nogen Ære af dig, fordi hele din Moderæt er tr
baaren. Ragnvald Jarl gav Einar et fuldkommen udrustet Langsk
Einar sejlede da om Høsten vester over Havet. Da han kom
Orknøerne, laa der to Vikinger for ham med deres Skibe, Tho
Træskegg og Kalf Skurva. Einar lagde strax til Strid med dem o
fik Sejr, men de faldt begge. Da kvad man dette:

Træskegg han sendte til Trolde.
Torv-Einar slog Skurva.

Han kaldtes Torv-Einar, fordi han lod skære Torv og brugte
den istedetfor Brændeved, saasom der var ingen Skov i Orknøerne.
Siden blev Einar Jarl over Øerne og var en mægtig Mand. Han
var styg og eensøjet, men dog mere skarpsynet end de Fleste.

(92) Guthorm Anfører sad oftest i Tunsberg, bestyrede hele Viken,
naar Kongen ej var tilstede, og havde der Landevern. Dengang
herjede Vikinger meget der, og Ufred var der ogsaa i Gautland
saalænge Kong Eirik Eimundssøn levede. Han døde, da Kong Ha
ralds den Haarfagre havde været ti Aar Konge i Norge. Efte

(93) Eirik var hans Søn Bjørn Konge i Svithjod i 50 Aar: han va
Fader til Eirik den Sejersæle og Olaf, Styrbjørns Fader. Guthorm
Anfører blev sotdød i Tunsberg. Da gav Harald sin Søn Guthorm
Bestyrelsen over alt dette Rige og satte ham til Høvding derover.

(94) Da Kong Harald var 40 Aar gammel, vare mange af hans
Sønner voxede bygtigt til, thi de naaede alle tidligt deres Mand
dom. Det viste sig da, at de vare misfornøjede over at Konge
intet Rige gav dem, men satte en Jarl i hvert Fylke, thi Jarlern
tyktes dem at være mindre højbaarne, end de selv. Da droge Hal
dan Haalegg og Gudrød Ljome en Vaar hen med en stor Skare
Folk mod Ragnvald Mørejarl, kom uforvarende over ham o
brændte ham inde med 60 Mand. Siden tog Halfdan tre Lang
skibe, udrustede dem og sejlede vester over Havet, men Gudrød sat
sig i de Lande, som Ragnvald Jarl tilforn havde haft. Da Kon
Harald spurte dette, drog han strax med meget Folk imod Gudrø
som da ikke saa anden Udvej, end at give sig i Kong Haralds Vol
og sendte Kongen ham øster til Agder igjen. Kong Harald satte
over Møre Thore, Ragnvald Jarls Søn, og giftede ham med
Datter Aaluf, som blev kaldet Aaluf Aarbot. Thore Jarl den Tau
havde da ligesaastort Rige, som Ragnvald Jarl havde haft.

(95) Halfdan Haalegg kom vester til Orknøerne, aldeles uvent
Strax flygtede Einar Jarl af Øerne, men kom samme Høst ligesa
uforvarende tilbage paa Halfdan. De strede, men der blev kun

lert Slag, Halfdan flygtede og det mod Nattens Anbrud. Einar og hans Mænd laa uden Tjeld om Natten. Om Morgenen, da det begyndte at lysne, droge de hen at lede efter de Flygtende rundt om paa Øerne, og blev enhver dræbt, som de fandt. Da sagde Einar: Jeg ved ikke, hvad det er, jeg seer der ude paa Rinansø, en Mand eller en Fugl; stundom hæver det sig op, stundom lægger det sig ned. Siden droge de derhen og fandt Halfdan Haalegg og tog ham til Fange. Om Aftenen, førend Einar Jarl lagde til Slag, kvad han følgende Vise:

Ej fra Rolf, ej fra Rollaug
endnu jeg seer at fare
Spjud imod Fjende-Skaren.
Skal dog vor Fader hevnes.

End i Kveld, mens vi Kampen
kraftigt vække og heftigt,
taus ved Oltønden sidder
Thore Jarl paa Møre.

Siden gik Einar til Halfdan; han ristede en Ørn paa hans Ryg saaledes, at han stak Sværdet ind i Livet ved Ryggen, skar alle Ribbenene bort heelt ned til Lenderne, og drog Lungerne ud: det var Halfdans Bane. Da kvad Einar:

For min Fjerdedeel har jeg
Fader Ragnvalds Død hevnet.
Nu er Folkstøtten falden;
fremkom saa Norners Vilje.

Sender, I raske Svende,
Stene mod Højfoden![1])
haard Skat ham jeg stikker;
Sejren os tilhører.

Siden tog Einar Orknøerne igjen under sig saaledes, som han før havde haft dem. Men da disse Tidender spurtes i Norge, bleve Halfdans Brødre meget fortørnede herover og sagde, at det fortjente Hevn. Mange Andre vare enige med dem heri. Men da Einar Jarl spurte dette, kvad han:

Efter mit Liv ere mange
Mænd af gode Grunde
og fra adstillige Egne
adelbaarne, gridske.

Vist de dog ei vide,
hvo, før mig de har fældet,
under Ørnfodens Kløer
end sig ned maa lude.

Kong Harald bød Folk ud, samlede en Hær og drog siden (96)
øster til Orknøerne. Men da Einar Jarl spurte, at Kong Harald var kommen østfra, drager han over til Nesset. Da kvad han denne Vise:

For et Faaredrab mangen
sager Sven nu forsages,
men jeg, fordi ved min Haand
faldt i Øerne Halfdan.

Fare, man siger, kan frygtes
fra den haarde Herfter.
Skaar har i Haralds Skjold jeg
(skal det ej nage mig) bugget.

Da droge Mænd og Ordsendinger mellem Kongen og Jarlen, og det kom dertil, at der blev sat Stevne, hvor de selv mødtes, og lagde Jarlen hele Sagen under Kongens Dom. Kong Harald dømte Einar Jarl og alle Orknøingerne til at betale 60 Mark Guld. Bønderne fandt disse Bøder for store. Da tilbød Jarlen dem at betale altsammen alene, imod at faa al Odel i Øerne. Alle

[1]) D. e. Halfdan Haalegg, Højlegg.

samtykkede heri, især fordi de Fattige havde smaa Jorder, med de Rige tænkte at kunne løse sin Odel, saasnart de vilde. Ja betalte da hele Boden til Kongen, og denne drog om Høsten tilb igjen. Det vedvarede længe siden i Orknøerne, at Jarlerne e hele Odelen, indtil Sigurd Lødvesson gav Odelen tilbage.

(97) Guthorm, Kong Haralds Søn, havde Landvern over hele V og drog med Hærskibe udenskjers, men da han laa i Elvekvislern kom Sølve Klove did og lagde strax til Striid med ham; der f Guthorm. Halfdan Hvite og Halfdan Svarte laa i Hær og herjede i Austerveg. De holdt et stort Slag i Eestland; der f Halfdan Hvite.

(98) Eirik Haraldsson var til Opfostring hos Thore Herse, Roal søn, i Fjordene; ham elskede Kong Harald mest af sine Sønner agtede ham højest. Da Eirik var tolv Aar gammel, fik Kong Har ham fem Langskibe, og drog han i Viking, først i Austerveg, derpaa syd om Danmark, og om Frisland og Saxland, og va denne Ferd 4 Aar. Derefter drog han vester over Havet og herj paa Skotland, Bretland, Irland og Valland, og var der andre 4 A Derefter drog han nord til Finmarken og heelt til Bjarmeland, hvor han holdt et stort Slag og fik Sejr. Der han paa Tilba vejen kom til Finmarken, fandt hans Mænd i en Gamme en Kvin hvis Lige i Skjønhed de aldrig havde seet. Hun kaldte sig for d Gunnhild og sagde, at hendes Fader boede paa Haalogaland og h Asser Tote. Jeg har været her, siger hun, forat lære Trolddom Kunster hos to Finner, som ere de viseste i Finmarken. Nu ere dragne paa Jagt; begge ville have mig til Egte; men de ere s vise, at de gaa paa Spor som Hunde, baade paa optøet og frosn Jord. De kunne og løbe saa godt paa Skid, at hverken Mennes eller Dyr kunne undgaa dem; hvad de skyde efter, træffe de; sa ledes have de ombragt enhver Mand, som er kommen her i Na heden; naar de blive vrede, vender Jorden sig om for deres Øjn men kommer noget Levende for deres Øjne, da falder det d ned. Nu maa I ikke for alt i Verden komme i deres Vej; s skal skjule Eder her i Gammen, og skulle I da forsøge, om kunne faa dræbt dem. De samtykkede heri. Siden skjulte hun de hun tog en Liinsekk, og troede de, at der var Aske i den. Hun t noget af det i sin Haand, og saaede det omkring Gammen, baade u og inde. Lidt efter kom Finnerne hjem; de spørge, hvad der v kommet. Hun siger, at Intet er kommet. Finnerne forundrede derover, da de havde fulgt Sporet heelt til Gammen, men siden Jn

[1]) Saaledes kaldtes Göta-Elvens Mundinger, mellem de større og min Øer, der ligge. [2]) Egnen ved Drinaafloden.

ndet. Da gjøre de sig Ild og berede deres Mad, og da de vare
ette, reder Gunnhild sin Sæng. I tre Nætter tilforn var det saa-
des tilgaaet, at Gunnhild havde sovet, men enhver af dem havde
aget over den anden af Iversyge. Da sagde hun til Finnerne:
mmer nu hid og ligger hver paa sin Side af mig. De bleve
de derover og gjorde saa; hun holdt sine Arme om hver af deres
als. De sovne strax, men hun vekker dem; snart sovne de igjen
t fast, at hun med Nød og Neppe faar vakt dem. End sovne
, og da faar hun dem slet ikke vaagne. Hun sætter dem da op,
n endda sove de; hun tager nu to store Selbelge og kaster over
es Hoved og binder sterkt til nedenfor Armene. Da giver hun
ngens Mænd et Tegn; de løbe frem, bære Vaaben paa Finnerne,
a dem dræbte og drage dem ud af Gammen. Om Natten efter
r der saa stort et Tordenvejer, at de kunde ingen Vej komme. Men
i Morgenen droge de til Skibs, havde Gunnhild med sig og
te hende til Eirik. Eirik og hans Mænd droge da syd til Haalo-
land; her stevnede han til sig Asser Tote og siger, at han vil
ve hans Datter. Asser sagde ja dertil; saaledes fik Eirik Gunn-
ld og havde hende med sig syd i Landet.

Kong Harald var kun 50 Aar gammel, da nogle af hans Sønner (99)
erede vare vorne, og nogle døde. Mange vare da saare vold-
me indenlands og indbyrdes uenige. De fordrev Kongens
rler fra deres Besiddelser og dræbte nogle af dem. Kong Harald
ner da et talrigt Thing syd i Landet og bød dertil alle Oplændin-
ne: da gav han alle sine Sønner Kongenavn og satte det i
den, at hver af hans Ætmænd skulde tage Kongedømmet efter
Fader, men Jarledømme enhver, som paa Kvindesiden var kom-
t af hans Ætt. Han skiftede Landet med dem. Vingulmark,
mmarike, Vestfold og Thelemarken gav han Olaf, Sigtrygg, Frode
Thorgils. Hedemarken og Gudbrandsdalen gav han Dag, Ring
Ragnar. Snefrids Sønner gav han Ringerike, Hadeland, Tho-
og det som ligger dertil. Guthorm havde han givet Raadighed
t Landet fra Elven til Svinesund, og Ranrike; ham havde han
til Landvern øster ved Landsenden, som før er skrevet. Kong
ald selv var oftest midt i Landet. Rørek og Gudrød vare sæd-
ligen inden Hirden hos Kongen og havde store Veitsler i Hør-
nd og Sogn. Kong Eirik var hos Kong Harald, sin Fader;
i elsfede han mest af sine Sønner og gav ham Haalogaland,
dmøre og Raumsdal. Nord i Throndhjem gav han Halfdan
rte, Halfdan Hvite og Sigrød Herredømme. Han gav sine
ner i hvert af disse Fylker de halve Indtægter og beholdt selv
anden Halvdeel. Han bestemte tillige, at de skulde sidde i Høj-
t, et Trin højere end Jarlerne, men et Trin lavere end han

selv. Det Sæde agtede enhver af hans Sønner sig selv efter
men han selv agtede Eirik det. Thrønderne agtede Halfdan
det, men Vikverjerne og Oplændingerne undte den helst
som raadede over dem. Heraf opstod paany stor Uenighed
Brødrene. Men fordi at de syntes, at de havde lidet Rige, drog
paa Krigstog, saaledes som sagt er. Guthorm faldt i Elvekvil
for Sølve Klove; derefter tog Olaf ved det Rige, han havde
Halfdan Hvite faldt i Eestland. Halfdan Haalegg faldt i Orkn
Thorgils og Frode gav Kong Harald Hærskibe, og droge de i
sterviking og herjede i Skotland, Bretland og Irland. De
de første Nordmænd, som indtog Dublin. Man fortæller, at Fro
blev forgivet, men Thorgils var længe Konge over Dublin,
svegen af Irerne og faldt der.

00) Eirik Blodøxe agtede at være Overkonge over alle sine Brød
og saaledes vilde Kong Harald ogsaa have det; begge to, Fad
og Søn, vare lange Stunder tilsammen. Ragnvald Rettilbei
havde Hadeland; han lærte Trolddom og blev en Seidmand.
Harald kunde ikke lide Seidmænd. Paa Hørdaland var der en
mand, som heed Vitgeir. Kongen sendte ham Bud og bad ham
Seiden fare. Han svarer og kvad denne Vise:

Lidt kun det skader,
om vi seide,
Karles Børn
og Kerlingers,
naar Ragnvald seider,
Rettilbeine,
Haralds Hædersøn
paa Hadeland.

Men da Kong Harald hørte dette, drog efter hans Raad Eir
Blodøxe til Oplandene og kom til Hadeland: han brændte inde
Broder Ragnvald med 80 Seidmænd, og roste man meget de
Verk.

01) Gudrød Ljome var om Vintren i Besøg hos Thjodolf i Hv
sin Fosterfader, og havde en fuldbemandet Skude, hvormed h
vilde drage nord til Rogaland. Da kom der store Storme, m
Gudrød skyndte paa Reisen og lod ilde over Opholdet. Da k
Thjodolf:

Far dog ej bort, før Snekkers
Farvej bred sig bar bedret.
Gruus slænger Geiters Vej højt nu,
Gudrød! paa Soen den store.
Indtil Vinden sig vender
vær hos os, du Kjære.
Bliv, til Vor der vorder;
Brænding nu syder om Jedren!

Gudrød reiste dog som han agtede, ihvad saa Thjodolf sagde. Men
de kom for Jederen, sank Skibet under dem, og omkomme der A

Bjørn, Kong Haralds Søn, raadte da for Vestfold og
oftest i Tunsberg, men var kun lidet paa Krigstog. Til Tunsb
søgte meget Kjøbskibe, baade der omkring fra Viken, og nordenfra L
det, og sønden fra Danmark og Saxland. Kong Bjørn havde ogs
Kjøbskibe paa Reiser til andre Lande og erhvervede sig saaled

Kostbarheder eller andre Ejendomme, som han tyktes at behøve. Hans Brødre kaldte ham Farmanden eller Kjøbmanden. Bjørn var en viis og sindig Mand og tyktes passende til Høvding; han fik sig et godt og anstændigt Giftermaal og avlede en Søn ved Navn Gudrød.

Eirik Blodøxe kom engang fra Austerveg med Hærskibe og meget Folk og forlangte af sin Broder Bjørn den Skat og Skyld, som Kong Harald havde at tage af Vestfold. Før havde man været vant til, at Bjørn selv bragte Kongen Skatten, eller sendte Mænd med den; saaledes vilde han endnu det skulde være og vilde ikke udrede den til Eirik. Eirik derimod fandt, at han behøvede Kost, Tjelde og Drik. Brødrene trættede hidsigt herom, uden at dog Eirik fik noget, men drog bort af Byen. Bjørn drog ogsaa bort af Byen om Kvelden og op til Sæheim. Eirik vendte tilbage om Natten, satte efter Bjørn og kom til Sæheim, da Bjørn og hans Mænd sade over Drikkebord. Eirik omringede Huset, men Bjørn og hans Mænd gik ud og streed. Der faldt Bjørn og mange Mænd med ham. Eirik tog der meget Herfang og drog nord i Landet. Dette Verk mishagede Vikverjerne saare, og Eirik blev meget forhadt iblandt dem. Der gik Ord om, at Kong Olaf nok vilde hevne sin Broder Bjørn, hvis han kunde faa Lejlighed dertil. Kong Bjørn ligger i Farmandshøjen paa Sæheim.

Kong Eirik drog om Vintren efter nord paa Møre og tog (103)
Gjestebud i Selven indenfor Agdenes. Men da Halfdan Svarte spurte dette, drog han derhen med en Hær og omringede Huset. Eirik sov i en Stue, som stod alene, og undkom til Skogen selv femte, men Halfdan og hans Mænd brændte Gaarden op med alt det Folk, som var derinde. Eirik kom til Kong Harald med disse Tidender; Kongen blev rasende vreed, samlede en Hær og drog imod Thrønderne; men da Halfdan Svarte spurte dette, opbød han Folk og Skibe og blev meget mandsterk. Han lagde ud til Stad, indenfor Thorsberg. Kong Harald laa med sit Folk ude ved Reinsletten. Da gik der Mænd imellem dem. Guthorm Sindre heed en gjev Mand, som nu var i Halfdan Svartes Hær, men før havde været hos Kong Harald, og var begges kjæreste Ven. Han var en stor Skald og havde digtet sit Kvæde om hver af dem; de havde budet ham Løn derfor, men han havde afslaaet det og kun bedet om, at de skulde opfylde ham hver een Bøn. Dette havde de lovet. Han drog nu til Kong Harald, bar Forliigsmaal imellem dem og bad Enhver af dem den Bøn, at de skulde forliges. Kongerne ærede ham saameget, at de paa hans Bøn virkelig forligte sig. Mange andre gjeve Mænd hjalp til i denne Sag med ham. Det Forliig blev da indgaaet, at Halfdan skulde beholde alt det Rige, han før

havde haft, men han skulde og lade sin Broder Eirik i Fred. Ef denne Saga digtede Jorunn Skaldmø nogle Vers i „Sendebit."

(104) Haakon Grjotgardsson Ladejarl havde hele Bestyrelsen ov Throndhjem, naar Kong Harald var andetsteds i Landet, og ne Haakon den største Hæder i Thrøndelagen af Kongen. Efter Haakon Fald tog Sigurd, hans Søn, Riget og blev Jarl i Throndhjem han havde sin Bolig paa Lade. Hos ham opfødtes Kong Harald Sønner, Halfdan Svarte og Sigrød, men forhen vare de hos han Fader, Haakon Jarl. Haralds Sønner og Sigurd vare næsten jevn aldrende. Sigurd Jarl fik Bergljot, Thore Jarl den Taufes Datter hendes Moder var Aaluf Aarbot, Harald Haarfagres Datter. Sigur Jarl var visest af Alle.

Da Kong Harald begyndte at eldes, sad han ofte paa de stø Gaarde, han havde paa Hørdaland, paa Aalrekstad, eller Sæim, pa Fitje, eller paa Utstein, eller paa Agvaldsnes paa Karmt. Da Kon Harald var nær ved 70 Aar, avlede han en Søn med en Kvind som heed Thora Mosterstang. Hun var fra Moster, havde god Frænder og var i Slægt med Hørde-Kaare. Hun var en høj, dejl Kvinde og kaldtes Kongens Tjenestekvinde, thi i den Tid va Mange Kongen tjenestepligtige, som vare af god Ætt, baade Mæ og Kvinder. Den Sedvane var der med gjeve Mænds Børn, vælge de fornemste Mænd til at øse Vand paa dem og til give dem Navn. Men da den Tid kom, at Thora ventede, at h skulde føde, vilde hun drage til Kong Harald; han var da nord p i Sæim, men hun var i Moster; hun drog derfor nordefter p Sigurd Jarls Skib. De laa om Natten ved Land: der fød Thora et Barn oppe paa Hellen ved Bryggesporden; det var Drengebarn. Sigurd Jarl øste Vand paa Drengen og kaldte ha Haakon efter sin Fader, Haakon Ladejarl. Drengen blev snart stø og stor af Vext, og meget lig sin Fader. Kong Harald lod ha følge sin Moder, og de vare paa Kongens Gaarde, medens Dreng var ung.

(105) Adelsteen heed den daværende Konge i England, han hav just paa den Tid nylig taget ved Kongedømmet; han kaldtes d Sejrsæle og den Trofaste. Han sendte Mænd til Norge til Ko Harald med dette Erende, at Sendemanden gik frem for Kongen gav ham et Sverd med forgyldt Hjalt og Haandtag; hele Tilb høret var og belagt med Guld og Sølv og besat med de dyreb reste Ædelstene. Sendemanden vendte Sverdshjaltet til Kong og sagde: her er et Sverd, som Kong Adelsteen sender dig, beder dig tage imod. Kongen tog i Haandtaget, og strax sag Sendemanden: Nu tog du ved Sverdet, som vor Konge vilde, nu skal du være hans Undermand, siden du tog ved hans Sve

Kong Harald skjønnede nu, at dette var gjort med Spot, og ingen Mands Undermand vilde han være, men dog mindtes han, hvad der var hans Sedvane, hver Gang Hidsighed eller Vrede kom over ham, at han først besindede sig, lod Vreden gaa af sig og overvejede Sagen uvreed. Nu gjorde han ogsaa det samme og bar dette op for sine Venner; og fandt de alle det Raad bedst for det Første at lade Sendemændene fare uskadte hjem. Sommeren efter sendte (106)
Kong Harald et Skib vester til England til Kong Adelsteen og satte til Styremand Hauk Haabrok (Højbuxe); han var en stor Kæmpe og saare elsket af Kongen. Han sendte sin Søn Haakon med ham. Hauk drog da vester til England, og fandt Kongen i London; der var da et Gjestebud og prægtigt Gilde. Hauk sagde til sine Mænd, da de kom til Hallen, hvorledes de skulde bære sig ad ved Indgangen; den, siger han, skal sidst gaa ud, som først gaar ind, og alle skulle staa jevnt frem for Bordet; Enhver skal have Sverd ved sin venstre Side og feste Overkappen saaledes, at man ikke seer Sverdet. Siden gaa de ind i Hallen. De vare 30 Mand. Hauk gik for Kongen og hilsede ham. Kongen byder ham velkommen. Da tager Hauk Drengen Haakon og sætter paa Kong Adelsteens Knæ. Kongen seer paa Drengen og spør Hauk, hvorfor han gjør saa. Hauk siger: Kong Harald beder dig opfostre ham hans Tjenestekvindes Søn. Kongen blev meget vreed, greb til Sverdet, som var hos ham, og drog det, som om han vilde dræbe Drengen. Hauk sagde: Mæsat ham har du nu, og maa du gjerne myrde ham, om du vil, men ej monne du dermed øde alle Haralds Sønner. Hauk gik siden ud, og alle hans Mænd, droge til Skibene, satte til Havs, og de vare ferdige, og kom tilbage til Norge til Kong Harald, som nu var tilfreds, thi man siger jo, at den er ringere, som opfostrer et Barn for en Anden. I slige Sager, som Kongerne havde mellem sig, kunde man see, at Enhver af dem vilde være mere end den Anden; dog blev der ingen Forskjel gjort paa deres Verdighed for disse Tings Skyld; Enhver var Overkonge i sit Rige til sin Dødsdag.

Kong Adelsteen lod Haakon døbe og oplære i den rette Tro og (107)
gode Seder saavelsom alskens Idrætter. Kong Adelsteen elskede ham meget mere end sine Frænder, og desforuden elskede hver anden Mand ham. Han var forstandig, ordsnild og god Christen. Kong Adelsteen gav Haakon et Sverd, hvis Hjalt og Haandtag var af Guld, men Klingen var dog bedre; dermed hugg Haakon en Kvernsten igjennem lige til Øjet. Det kaldtes derfor Kvernbit. Det Sverd det bedste, som nogensinde er kommet til Norge. Haakon ejede det til sin Dødsdag.

Da Kong Harald var 80 Aar gammel, blev han saa tungfør, (108)

at han syntes ej længer at kunne fare over Landet, eller bestyre d kongelige Sager. Da ledede han sin Søn Eirik til sit Højsæde o gav ham Magt over hele Landet. Men da Kong Haralds øvrig Sønner spurte dette, satte Halfdan Svarte sig i Kongehøjsædet o tog hele Throndhjem at raade over; i dette Foretagende deeltoge al Thrønderne med ham. Efter Bjørn Kjøbmands Fald tog Ola hans Broder, Riget over Vestfold og Gudrød, Bjørns Søn, til Op fostring. Tryggve heed Olafs Søn, og vare han og Gudrød Fostbrød og næsten jevnaldrende, begge vare de evneligste og flinkeste Mæn Tryggve var større og sterkere end enhver Anden. Men da Vi verjerne spurte, at Hørderne havde taget Eirik til Overkonge, tog de Olaf til Overkonge i Viken, og beholdt han dette Rige; herme var Eirik saare ilde tilfreds. To Aar efter døde Halfdan Svart pludselig inde i Throndhjem ved et Gjestebud, og talte Folk om, a Gunnhild Kongemoder havde kjøbt en troldkyndig Kone til at giv ham Banedrik. Derefter toge Thrønderne Sigrød til Konge.

(109) Kong Harald levede 3 Aar, efterat han havde givet Eirik En veldet over sit Rige; han var da paa Rogaland eller Hørdaland paa de store Gaarde, som han ejede. Eirik og Gunnhild havde e Søn, som Kong Harald øste Vand paa og gav ham sit Navn, me de Ord, at han skulde være Konge efter sin Fader Eirik. Kon Harald giftede sine fleste Døttre indenlands med sine Jarler, og e derfra store Slegter komne. Kong Harald blev sotdød paa Roga land og er lagt i Høj paa Hauge ved Karmtsund. I Haugesun staar nu en Kirke, ved selve Kirkegaarden i Nordvest er Kong Ha rald den Haarfagres Høj; men vestenfor Kirken ligger Kong Ha ralds Gravsteen, som laa over hans Leje i Højen, og er Stene halvfjortende Fod lang og næsten to Alen bred. Midt i Højen va Kong Haralds Leje; der var sat een Steen ved Hovedet og en an den ved Fødderne, og Hellen lagt derovenpaa; udenom paa begg Sider og derunder var der fyldt op med Smaasteen. De Sten som dengang vare i Højen, og som her ere omtalte, staa nu de paa Kirkegaarden.

Saa sige kyndige Mænd, at Harald den Haarfagre har vær den skjønneste af alle Mænd, den sterkeste og største, den gavmildes paa Gods og saare vennesæl blandt sine Mænd. Han var en sto Hærmand i sin første Tid, og udtyder man nu det store Træ, so hans Moder saa i Drømme før hans Fødsel, paa hvilket Rede delen var rød som Blod, men Stammen opover fager og grøn, o det fortegnede hans Riges Blomstren, men at Træet ovenfil va hvidt, betegnede, at han skulde naa Ælde og Graahærdethed. Træe Kviste og Grene bebudede hans Afkom, som spredte sig over hel Landet, og af hans Ætt have stedse siden Kongerne i Norge være

ong Eirik tog alle de Indtægter, som Kongen havde midt i (110)
. den første Vinter efter Kong Haralds Død, men Olaf øster
ken, og Sigrød, deres Broder, havde alt i Thrøndelagen.
ntes saare ilde herom, og gik der det Ord, at han vilde med
forsøge med sine Brødre, om han kunde faa Enevoldsriget
ele Landet, saaledes som hans Fader havde givet ham det.
a Olaf og Sigrød spørge dette, da fare Sendemænd imellem
ernæst gjøre de sit Stevnelag, og drager Sigrød om Vaaren
Viken, hvor han og hans Broder Olaf kom sammen i Tuns-
dvælede der en Stund. Samme Vaar byder Eirik en stor
Skibe ud og vender sig øster til Viken. Kong Eirik fik slig
bør, at han sejlede Dag og Nat, saaat der ingen Kundskab
s Reise gik foran ham. Og da han kom til Tunsberg, ginge
Sigrød med sit Folk øster ud af Byen paa Brekken og fyl-
. Eirik havde meget mere Folk og fik Sejr, men Olaf og
faldt der begge, og ere deres Høje der paa Brekken, hvor
faldne. Kong Eirik drog da over Viken, lagde den under sig,
lede der længe om Sommeren. Tryggve og Gudrød flyede
ndene.

ik var en stor og skjøn Mand, sterk og mandig, en stor Hær-
g sejrsæl, hidsig af Sindelag, grum, ublid og faatalende.
d, hans Kone, var den fagreste Kvinde, forstandig og kyndig
Ting, gladmælt, underfundig og saare grum. Disse vare
iriks og Gunnhilds Børn: Gamle var ældst, saa Guthorm,
Ragnfred, Ragnhild, Erling, Gudrød og Sigurd Sleva.
iks og Gunnhilds Børn vare skjønne og haabefulde.

Haakon den Godes Saga.

Adelsteensfostre var i England, da han spurte sin Faders, (111)
aralds, Død. Han lavede sig da strax til at reise; Kong
a gav ham Folk og gode Skibe og udstyrede ham til Reisen
prægtigste. Om Høsten kom han til Norge. Da spurte
Brødres Fald og tillige, at Kong Eirik just da var i Viken.
sejlede da nord til Throndhjem og opsøgte Sigurd Ladejarl,
den viseste Mand i Norge. Hos ham fik han god Mod-
og de forbandt sig med hinanden. Haakon lovede ham stor

Magt, hvis han blev Konge. De lode nu stevne et talrigt Thing; paa Thinget talede Sigurd Jarl paa Kong Haakons Vegne og bød Bønderne ham til Konge. Derefter stod Haakon selv op og talte. Da sagde To og To sig imellem, at nu var Kong Harald den Haarfagre kommen igjen og bleven andengang ung. Haakon begyndte sin Tale saaledes, at han bad Bønderne at antage ham og give ham Kongenavn, samt at yde ham Hjelp og Styrke til at beholde Kongedømmet. Derimod tilbød han dem at gjøre alle Bønderne odelsbaarne og give dem sine Odelsjorder tilbage, som de boede paa. Ved denne Tale blev der saa stor en Bifaldstummel, at hele Bondehoben skreg og raabte, at de vilde tage ham til Konge; og saaledes blev det da, at Thrønderne toge Haakon til Konge over hele Landet. Da var han 15 Aar gammel. Han tog sig straks en Hird og foer over Landet. Den Tidende spurtes til Oplandene, at Thrønderne havde taget sig en Konge i alle Maader slig som Harald den Haarfagre var, paa det nær, at Harald havde undertrykt alt Folket i Landet, men denne Haakon vilde hver Mand vel og tilbød sig at give Bønderne sine Odelsjorder tilbage, som Kong Harald havde frataget dem. Ved disse Tidender bleve Alle glade; den ene sagde det til den Anden, og det sløj som Ild i tørt Græs alt østover til Landets Ende. Mange Bønder droge fra Oplandene til Kong Haakon; Nogle sendte Mænd i sit Sted; Nogle gjorde Ordsending med Jerteiner, Alle for at tilkjendegive, at de vilde blive hans Mænd. Kongen tog derimod med Takke.

(112) I Begyndelsen af Vintren drog Kong Haakon til Oplandene og stevnede Thing der. Alt det Folk samlede sig til ham, som kunde komme. Han blev da tagen til Konge paa alle Thing. Derpaa drog han øster til Viken; der kom Tryggve og Gudrød, hans Brødersønner, til ham, og mange Andre, som opregnede alt det Ondt de havde lidt af Kong Eirik, hans Broder. Eiriks Uvenneskelhed voxte desmere, jo kjærere Folk sik Kong Haakon, og jo bedre trøstede sig til at sige, hvad de meente. Kong Haakon gav Tryggve og Gudrød Kongenavn og det Rige, som Kong Harald havde givet deres Fædre: Tryggve gav han Raumarike og Vingulmark, og Gudrød Vestfold. Men fordi de vare unge og barnslige, satte han gjæve og forstandige Mænd til at styre med dem. Han gav dem Landet med den Aftale, som før havde været, at de skulde have halve Skatter og Skylder med ham. Da det vaaredes, drog Kong Haakon nord til Throndhjem til Lands gjennem Oplandene.

(113) Kong Haakon samlede mod Vaaren en stor Hær i Throndhjem og skaffede sig Skibe. Vikverjerne havde ogsaa en stor Hær ude, og agtede at forene sig med ham. Kong Eirik uddød ogsaa Folk i Midt-Landet, men havde ondt ved at faa nogen, thi mange mægtige

Mænd forlode ham og droge til Haakon. Da han nu slet ikke saa nogen Udvej til at modstaa Haakons Hær, sejlede han vester over havet med det Folk, som vilde følge ham. Han drog først til Orknøerne og havde derfra meget Folk med sig. Siden sejlede han syd til England og herjede paa Skotland, hvorsomhelst han landede; han herjede ogsaa heelt nord om England. Adelsteen, Kongen i England, sendte Eirik Bud og tilbød ham at modtage Rige af sig i England; han sagde, at Kong Harald, hans Fader, havde været hans gode Ven, og at han vilde lade Sønnen nyde godt heraf. Der droge da Mænd imellem Kongerne, og der blev sluttet den Overenskomst med faste Løfter, at Kong Eirik skulde tage Nordhumberland til Leen af Kong Adelsteen og verje Landet mod Danер og andre Vikinger, men han skulde og lade sig døbe med Kone og Børn og alt det Folk, der havde fulgt ham. Kong Eirik gik ind herpaa; han blev da døbt og tog den rette Tro. Nordhumberland siges at være Femtedelen af England. Eirik havde sit Sæde i Jorvik, der hvor man siger, at Lodbroks Sønner før boede. Nordhumberland var mest bebygget af Nordmænd. Siden den Tid, da Lodbroks Sønner vandt Landet, herjede Danер og Nordmænd ofte der, efterat Herredømmet over Landet var gaaet fra dem. Mange Steder der i Landet have havne i det norske Tungemaal, som Grimsby og Hauksfljot og mange andre.

Kong Eirik havde mange Folk omkring sig; han holdt der en (114)
Mængde Nordmænd, som vare dragne østfra med ham, og endnu kom mange af hans Venner bagefter fra Norge. Men da han kun havde faaet Land, drog han stedse paa Krigstog om Somrene: han herjede paa Skotland, Sydøerne, Irland og Bretland; paa den Maade skaffede han sig Gods. Kong Adelsteen blev sotdød, da han havde været Konge i 14 Aar, 8 Uger og 3 Dage. Siden blev hans Broder Eatmund Konge i England. Han syntes ikke om Nordmændene og elskede heller ikke Kong Eirik; og gik der den Tale om Kong Eatmund, at han vilde sætte en anden Høvding over Nordhumberland. Da Kong Eirik spurte dette, drog han i Vesterviking og havde med sig fra Orknøerne Jarlerne Arnkel og Erlend, Torv-Einars Sønner. Siden drog han til Sydøerne, hvor der vare mange Vikinger og Hærkonger, som forenede sig med ham; han styrkede da med hele Hæren først til Irland og havde derfra med sig saamange Folk, han kunde faa; siden drog han til Bretland og herjede der. Derefter sejlede han sønder under England og herjede der som andetsteds, men alt Folket flyede afvejen hvor han kom. Og eftersom Eirik var en saare modig Mand og havde en stor Hær, betroestede han sig saa vel til sine Mænd, at han gik langt op i Landet, herjede og satte efter de Flygtende. Olaf heed den Konge,

som Kong Eatmund havde sat til Landvern paa den Kant; han
lede en vældig Hær og drog imod Kong Eirik. Der blev
Slag, og der faldt mange engelske Mænd, men naar een faldt,
tre ovenfra Landet i Stedet for ham; og da det leed ud paa
vendte Mandefaldet sig paa Nordmændenes Side, saaat mange
dræbte. Tilsidst faldt Kong Eirik og fem Konger med ham,
Guthorm, hans to Sønner Ivar og Haarek, samt Sigurd og
vald; der faldt og Arnkel og Erlend, Torv-Einars Sønner.
ogsaa et stort Mandefald af Nordmænd, men de, som undkom,
til Nordhumberland og meldte Gunnhild og hendes Sønner
(115) Tidende. Da Gunnhild og hendes Sønner fik at vide,
Eirik var falden, og at han i Forvejen havde herjet paa den
Konges Land, tyktes de at vide, at de der ingen Fred kunde
De skyndede sig derfor strax bort fra Nordhumberland, med
Skibe, Kong Eirik havde ejet, og alt det Folk, som vilde
samt en Mængde Løsøre, som de havde samlet i Skat,
boede i England: noget havde de ogsaa faaet paa Krigstog.
styrede med sit Følge først nord til Orknøerne og satte sig
en Stund. Da var Thorfinn Hausakljuv, Torv-Einars
Jarl der, men nu toge Eiriks Sønner Orknøerne og Hjaltland
sig, oppebare Skatter deraf og sade der om Vintrene, men
Vesterviking om Somrene og herjede paa Skotland og Irland.
omtaler Glum Geiresøn.

(116) Kong Haakon lagde under sig hele Norge, da Kong Eirik,
Broder, var flygtet bort af Landet. Kong Haakon søgte den
Vinter vester i Landet, derefter nord i Throndhjem og sad
Stund; dog da man ikke tyktes at kunne vente Fred, om
Eirik kom vestenfra over Havet med sin Hær, sad han helst
Folk i Midt-Landet, nemlig i Firdafylke, eller i Sogn, eller
land, eller Rogaland. Haakon satte Sigurd Labejarl over
Throndelagen, saaledes som han og hans Fader Haakon havde
den af Kong Harald den Haarfagre. Men da Kong Haakon
sin Broder Eiriks Fald og tillige, at hans Sønner ingen
støttelse fik i England, syntes han, at der kun stod liden
dem, og drog han derfor en Sommer med sit Folk øster til Viken.
den Tid herjede Danerne meget i Viken og gjorde ofte megen
der, men da de spurte, at Kong Haakon var kommen med en
Hær, undflyede de alle, nogle syd til Halland; de, som vare
mere Kong Haakon, stevnede ud til Havs og siden sønder til
land. Da Kong Haakon blev dette var, sejlede han efter dem
hele Hæren, og da han kom til Jydland, herjede han der.
Landets Folk bleve dette var, samlede de en Hær for at verje
Land og begyndte Slag med Kong Haakon. Der blev da et

Kong Haakon streed saa djerveligen, at han gik frem foran
t og havde dog hverken Hjelm eller Brynje. Kong Haakon
ejr og drev de Flygtende langt op i Landet. Dette omtaler
orm Sindre i Haakonsdraapa. Siden styrede Kong Haakon med (117)
ll sønden fra til Sjæland og ledte efter Vikinger. Han roede
to Snekker frem i Øresund; der traf han 11 Vikingesnekker og
strax til Strid med dem. Enden blev, at han fik Sejr og
de alle Vikingeskibene. Dette omtaler ogsaa Guthorm Sindre.
ter herjede Kong Haakon vide om Sjæland, røvede hos Nogle, (118)
dræbte andre; nogle tog han til Fange, og af andre tog han
Udbetalinger, uden at faa nogen Modstand. Siden drog
Haakon øster langs Skaanesiden, herjede overalt, tog Udredsler
katter af Landet og dræbte alle Vikingerne, hvor han fandt
baade Daner og Vender. Han drog heelt øster for Gautland,
e der, og tog store Udbetalinger af Landet. Dette omtaler
orm Sindre:

Give Skat maatte Gauter
Guldets milde Spilder;
Kampklædte djerve Kæmpe
Krigsvejr fik saa herligt.

Haakon drog om Høsten tilbage med sin Hær og havde faaet
gt Gods. Han sad om Vintren i Viken for at være paafærde,
Daner og Gauter gjorde Angreb der. Den samme Høst kom (119)
Tryggve Olafsson fra Vesterviken, og havde da herjet paa
d og Skotland. Om Vaaren drog Kong Haakon nord i Lan-
g satte Kong Tryggve, sin Broderson, over Viken, forat verje
mod Ufred og saa, hvad han kunde, af de Lande i Danmark,
Kong Haakon den forrige Sommer havde gjort skatskyldige.
n taler ligeledes Guthorm Sindre.
Kong Harald Gormsson raadte dengang for Danmark. Han (120)
s meget ilde om, at Kong Haakon havde herjet i hans Rige,
er gik Ord om, at Danekongen vilde hevne sig; dog skete det
saa snart. Men da Gunnhild og hendes Sønner spurte, at der
Ufred mellem Danmark og Norge, droge de vestenfra. De gif-
Ragnhild, Kong Eiriks Datter, med Arnfinn, Thorfinn Hausa-
s Son. Thorfinn Jarl satte sig da over Orknøerne igjen, da
s Sønner droge bort. Gamle Eiriksson var den ældste af Brø-
, men var dog endnu ikke voxen Mand. Da Gunnhild kom til
mark med sine Sønner, drog hun til Kong Harald og blev
modtagen. Kong Harald gav dem Indkomster i sit Rige, saa
at de vel kunde holde sig og sine Mænd; han tog til Opfostring
ld Eiriksson og knæsatte ham, og blev han opfødt der i Dane-
ns Hird. Nogle af Eiriks Sønner droge paa Krigstog, saa-

snart de havde Alder dertil, og vandt sig Gods. De herjede Austerveg. De voxede snart op til smukke Mænd og bleve tidlige voxne i Styrke og Legemsferdigheder, end i Aar. Dette omtale Glum Geiressøn i Graafeldsdraapa. Eiriks Sønner vendte sig d ogsaa med deres Hær nord til Viken og herjede der, men Kon Tryggve havde en Hær ude og styrede imod dem. De holdt man Slag, og sejrede snart den Ene, snart den Anden. Eiriks Søn herjede stundom i Viken, men Tryggve stundom i Sjæland og Ha land.

(121) Medens Haakon var Konge i Norge, var der god Freb mell Bønder og Kjøbmænd, saaat den ene ikke skadede den anden e hans Gods; der var ogsaa godt Aar, baade til Søs og til Land Kong Haakon var den gladeste, maalsnildeste og omgængeligste Alle; han var en saare viis Mand og lagde megen Vind paa Lo givningen. Han satte Gulathingslov med Thorleif den Spak Raad; han satte ogsaa Frostathingslov med Sigurd Jarls og t andre klogeste Thrønders Raad. Men Eidsævis Lov havde allere Halfdan Svarte først sat, som før er skrevet.

(122) Kong Haakon holdt engang Julegjestebud i Throndhjem; de Gjestebud havde Sigurd Jarl beredet for ham paa Lade. Den førs Julenat fødde Bergljot, Jarlens Kone, et Drengebarn. Sidenefte om Dagen øste Kong Haakon Vand paa Drengen og gav ham s Navn. Han voxede op og blev siden en mægtig og gjev Mand, o Jarl efter Sigurd, sin Fader. Sigurd Jarl var Kong Haakon kjæreste Ven.

(123) Eystein, Konge paa Oplandene, som Nogle kalde den Mægtige Andre den Onde, herjede i Throndhjem, lagde under sig Eyna-Fylk og Sparbyggja-Fylke og satte derover sin Søn, som heed Anund men Thrønderne dræbte ham. Kong Eystein drog anden Gang Hærferd til Throndhjem, herjede vide der og lagde Landet unde sig. Da bød han Thrønderne til Konge, hvilken de vilde, enten hans Træl, som heed Thore Faxe, eller hans Hund, som heed Saur De valgte Hunden, thi de troede derved bedst at kunne raade sig selv. De lode seide i Hunden tvende Mænds Vid, saaat den gjøde til to Ord, men talte det tredie. Et Halsbaand blev gjort ti den, og Lænker af Guld og Sølv. Naar det var følet, bar den Hirdmænd den paa Armene. Et Højsæde var indrettet for den; der sad paa en Høj ligesom Konger og boede paa Inderøen, hvor der havde sit Sæde paa det Sted, som kaldes Saurshaug. Der for tælles, at den kom saaledes af Dage, at Ulve angrebe dens Hjord men Hirdmændene eggede den til at verje sit Gods: den løb d ned af Højen og foor imod Ulvene, men disse rev den strax isønder Mange andre urimelige Ting gjorde Kong Eystein mod Thrønderne,

formedelst denne Hærferd og Ufred flygtede Mange fra sine Odels-
aarde, baade Høvdinger og Andre. Ketil Jamte, Anund Jarls (124)
Søn af Sparabu, drog øster over Kjølen og en stor Mængde Folk
med ham. De havde deres Buskab med sig, ryddede Skogene og
bebyggede store Herreder, som siden kaldtes Jamteland. Ketils Søn-
sønnen var Thore Helsing; han drog for en Drabssag fra Jamte-
land øster over de Skoge, som der ligge, og byggede der. Didhen
drog ogsaa en Mængde Folk med ham; det Land kaldes Helsinge-
land og gaar alt øster til Søen. Helsingeland bebyggede Sviarne
paa hele den østre Kant langsmed Havet. Men da Kong Harald
den Haarfagre ryddede Riget for sig, rømte atter en stor Mængde
Folk af Landet for ham, Thrønder og Naumdøler, og da opstod der
nye Bygder øster om Jamteland; nogle droge heelt til Helsingeland.
Helsingerne havde sin Kjøbferd i Svithjod og vare det aldeles under-
givne, men Jamterne holdt sig forbetmeste midt imellem, og gav Ingen
Magt paa dem, førend Haakon satte Fred og Kjøbferd med Jamte-
land og indgik Venskab med de mægtigste Mænd der. De søgte
siden østerfra til ham, lovede ham Lydighed og Skatter og bleve
hans Undersaatter, fordi de hørte godt om ham: de vilde ogsaa
heller give sig under hans Kongedømme, end under Svia-Kongen,
fordi de vare komne af Nordmænds Ætt. Han gav dem Love og
Landsret. Saaledes gjorde og alle de Helsinger, som havde deres
Herkomst nordenfor Kjølen.

Kong Haakon var en god Christen, da han kom til Norge, men (125)
fordi at alt Landet var hedensk, og der var megen Blotskab og mange
Stormænd, men han selv tyktes at trænge til Folkehjelp og Almuens
Venskab, tog han det Raad at fare lønligen med Christendommen.
Han helligholdt Søndagene og Fredagsfasten. Han satte det i Loven,
at man skulde begynde Julens Helligholdelse paa den Tid som
christne Mænd, og skulde hver Mand da have en Mæle Øl, eller
ogsaa bøde derfor, og holde helligt, saalænge Julen varede. Forhen
havde man helligholdt Julen Høgge-Nat, det var Midvinternat, og
blev Julen da holden tre Dage. Han agtede, naar han havde be-
fæstet sig i Landet og lagt hele Riget ganske under sig, at komme
dem med Paabydelsen af den christne Tro. Først gjorde han saa,
at han lokkede de Mænd, som vare ham kjærest, til Christendommen
og bragte det saavidt ved sin Vennesælhed, at saare Mange lode
sig døbe, og Andre idetmindste lode af at blote. Han sad lange
Stunder i Throndhjem, thi der var Landets største Styrke. Men da
Kong Haakon tyktes at have faaet Understøttelse af mægtige Mænd
til at overholde Christendommen, sendte han Bud til England efter
en Biskop og andre Lærere, og da de kom til Norge, gjorde Kong
Haakon det aabenbart, at han vilde paabyde Christendommen over

hele Landet. Mørerne og Raumsdølerne henskød sig under Thrøn dernes Erklæring. Kong Haakon lod da indvie nogle Kirker og satt Præster dertil. Da han kom til Throndhjem, stevnede han Thing med Bønderne og bød dem at antage Christendommen. De svare at de ville henskyde denne Sag til Frostathing, og at der til dett skulle komme Mænd af alle Fylker i Thrøndelagen; da, sige de, ville de svare paa denne vanskelige Sag.

(126) Sigurd Ladejarl var den største Blotmand; saa var ogsaa Haakon, hans Fader. Sigurd Jarl holdt alle Blotgilder paa Kongens Vegne der i Thrøndelagen. Det var en gammel Sedvane, naar Blotet skulde være, at alle Bønderne skulde komme did, hvor Hovet var, og bringe derhen med sig alle de Sager, de behøvede, saalænge Blotgildet stod. Enhver skulde ogsaa have sit eget Øl med sig; fremdeles blev der dræbt alskens Smaler og Heste. Alt det Blod, som deraf randt, kaldtes Laut, og Lautboller de, hvori Blodet stod; Lautteiner kaldtes Redskaber, der vare gjorte som Stænkekvaste til Vievand; dermed skulde man bestryge alle Stallerne og Hovets Vegge uden og indentil, ligeledes skulde man stænke Lautet paa Mændene, men Slagtet blev kogt til Spise for Folket. Ild skulde være midt paa Gulvet i Hovet, og Kjedler derover, og skulde man bære de fyldte Bægre om Ilden. Den, som gjorde Gildet, og var Hovgode, skulde signe Bægret og al Blotmaden; først skulde man drikke Odins Bæger til Sejr og Magt for Kongen, saa Njørds og Freys Bægre til Aar og Fred. Derefter plejede Mange at drikke Bragebægret. Man drak ogsaa Skaal for dem af sine Frænder, som havde været gjeve, og dette kaldtes deres Minde. Sigurd Jarl var den gavmildeste Mand; han gjorde det Verk, som var meget navnkundigt, at han holdt et stort Blotgilde paa Lade og bestred ene al Bekostningen. Dette omtaler Kormak Agmundssøn i sin Sigurdsdraapa.

(127) Kong Haakon kom da til Frostathing, hvor der havde samlet sig en stor Mængde Bønder. Da Thinget var sat, talte Kong Haakon og begyndte saaledes, at det var hans Bud og Bøn til Bønder og Bumænd, Rige og Urige, og til hele Almuen, unge Mænd og gamle, velstaaende og fattige, Kvinder og Karlfolk, at Alle skulde lade sig christne og have een Gud, Jesus Christus Marias Søn, men lade alle Blot og hedenske Guder fare, helligholde hver 7de Dag, afholdende sig fra alt Arbeide, og tillige faste hver 7de Dag. Men saasnart Kongen havde baaret dette op for Almuen, blev der strax en stor Knurren. Bønderne talte om, at Kongen vilde fratage dem deres Arbeide og ligesaa deres Tro; de sagde, at paa den Maade kunde Landet ikke bebygges, men Arbeidsfolk og Træle sagde at de kunde ikke arbeide, hvis de ikke skulde have Mad. De sagde

, at det var en arvelig Fejl hos Kong Haakon, hans Fader og
res øvrige Frænder, at de vare karrige paa Mad, skjønt de vare
mmilde paa Guld. Asbjørn af Medalhuus i Gauldal stod op,
urede paa Kongens Tale og sagde: Det troede vi Bønder, Kong
aakon, da du havde holdt det første Thing her i Throndhjem, og
toge dig til Konge og fik vore Odelsjorder tilbage af dig, at vi
havde savnet Himlen selv, men nu vide vi ikke, hvorledes det er,
m vi have faaet Friheden igjen, eller om du nu paany vil gjøre
til Træle, og det paa en underlig Viis, nemlig saaledes, at vi
alle forkaste vor Tro, som vore Fædre og alle vore Forældre have
aft før os, først i Brænde-Old og nu i Høj-Old; de have været
eget gjevere end vi, og dog har denne Tro duet nok saa godt for
em. Vi have skjenket dig saa stor Kjærlighed, at vi have ladet dig
aade med os alle Love i Landet og al Landsret. Nu er det vor
Vilje og Bøndernes Samtykke at holde de Love, som du satte os
er paa Frostathing, og som vi lovede dig; vi ville Alle følge dig
g beholde dig til Konge, saalænge Enhver af os Bønder, der nu
re her paa Thinget, ere i Live, hvis du, Konge, vil bruge noget
Raadehold, og ej bede os om andet end det, som vi kunne opfylde,
g som ikke er ugjørligt for os. Men hvis du vil tage denne Sag
ed saa stor Heftighed og bruge Magt og Vold imod os, da have
i Bønder fattet det Raad, allesammen at skilles fra dig og tage
g en anden Høvding, som kan sikkre os, at vi i Frihed beholde den
Tro, vi synes om. Nu skal du, Konge, kaare eet af disse to, førend
Thinget er til Ende. Ved denne Tale gjorde Bønderne megen Larm
g sagde, at saa skulde det være, som nu var sagt. Da man igjen
unde komme til Lyd, svarer Sigurd Jarl: Det er Kong Haakons
Vilje at samtykke med Eder, Bønder, og aldrig at skilles ved Eders
Venskab. Bønderne sige, at de ville, at Kongen skal blote for dem
til Aar og Fred, saaledes som hans Fader har gjort. Imidlertid
mdsede Knurren, og Thinget hævedes. Siden talede Sigurd Jarl
ed Kongen, bad ham ikke aldeles at undslaa sig for at gjøre, som
Bønderne vilde, sigende, at der intet Andet var for, end at føje sig
noget efter dem; dette er, siger han, som I selv kan høre, Høv-
dingernes og med dem alt Folkets Vilje og ivrige Fordring. Men
vi skulle nok, Konge, imidlertid finde paa et godt Raad herimod.
Dette blev nu aftalt mellem Kongen og Jarlen.

Om Høsten, henimod Vintren, var der Blotgilde paa Lade, og (128)
ogte Kongen derhen. Forhen, naar han var tilstede der, hvor Blot
oldtes, havde han været vant til at spise i et lidet Huus for sig
selv med faa Mænd, men nu knurrede Bønderne over, at han ikke
sad i sit Højsæde, naar der var den største Glæde blandt Folket.
Jarlen sagde da til ham, at han denne Gang ikke burde gjøre saa,

og blev det derfor saaledes, at Kongen sad i sit Højsæde. Da d
første Bæger var skjenket, talte Sigurd Jarl over Mindet, signede d
til Odin og drak Kongen til af Hornet. Kongen tog imod det o
gjorde Korsets Tegn derover. Da sagde Kaar af Gryting: H
gjør Kongen nu saa; vil han endnu ikke blote? Sigurd Jarl svare
Kongen gjør saaledes, som alle de gjøre, der tro paa sin Ma
og Styrke, han signer sit Bæger til Thor, thi han gjorde Hamme
Tegn derover, før han drak. Det blev da roligt om Kvelden. Me
Dagen efter, da man gik til Bords, stimlede Bønderne sammen o
Kongen og sagde, at nu skulde han æde Hestekjød. Kongen vilde d
ikke for alt i Verden. Da bade de ham drikke Soddet, det vil
han heller ikke; de bade ham da kun æde Fedtet, men ikke engang d
vilde han, og da var det nær ved, at de havde anfaldt ham. Sigu
Jarl vilde forlige dem og bad dem standse med Stormen: Konge
bad han at gabe over Kjedelhadden, hvor Sod-Røgen af Hestekjød
havde lagt sig til, saa at Hadden var fedtet. Da gik Kongen t
viklede en Lindug om Kjedelhadden, gabede derover og gik siden
sit Højsæde; men paa begge Sider var man høist utilfreds.

(129) Vintren efter var der beredet en Juleveitsle for Kongen i
paa Mæren. Da det led mod Julen, lagde de aatte Høvding
som mest raadte for Blotene i hele Thrøndelagen, Stevne med h
andre. De vare fire udefra Throndhjem: Kaar af Gryting,
bjørn af Medalhuus, Thorberg af Varnes, Orm af Ljoxa, men
Indthrønderne disse fire: Botolf af Alvesheug, Narve af Ste
Verdalen, Thrond Haka af Egg, Thore Skegg af Husebø
Inderøen. Disse aatte Mænd forenede sig om, at de fire af Udthr
derne skulde ødelægge Christendommen i Norge, men de fire af I
thrønderne skulde nøde Kongen til at blote. Udthrønderne fore
fire Skibe sød til Møre, dræbte der tre Præster og brændte tre Kir
og fore siden tilbage. Da Kong Haakon og Sigurd Jarl
ind paa Mæren med sin Hird, vare Bønderne komne der i
Mængde. Den første Veitsledag trængte Bønderne strax ind
Kongen, bad ham at blote og truede ham ellers med haard M
fart. Sigurd Jarl bar Forligelseskaal imellem dem, og kom
de saavidt, at Kong Haakon aad nogle Bidd af Hestelever og d
alle de Skaaler, som Bønderne skjenkte for ham, uden Korsets Te
Men da Veitsla var endt, drøgt Kongen og Jarlen strax ud
Lade. Kongen var meget ubild og beredede sig strax til at dr
bort fra Throndhjem med alle sine Mænd, idet han sagde, at h
næste Gang skulde komme mandstærkere til Throndhjem og de gj
gjælde Bønderne det Fjendskab, de nu havde vist mod ham. Sig
Jarl bad Kongen ikke at tvinge Thrønderne dette til Dude, fige
at det ej skulde være godt for ham at ligge i Kiv eller Krig m

udenlands Folk, hvor Landets meste Styrke var, saaledes som i Throndhjem. Men Kongen var saa vreed, at han ikke vilde høre et Ord. Han drog bort fra Throndhjem syd til Møre, hvor han blev om Vintren og frem paa Vaaren. Men da det leed mod Sommeren, samlede han Folk, og der gik Ord om, at han med denne Hær vilde drage mod Thronderne.

Men da Kong Haakon var kommen til Skibs med meget Folk, (130)
kom de Tidender til ham sønden fra Landet, at Kong Eiriks Sønner vare komne sønden fra Danmark til Viken, og tillige at de havde slaget Kong Tryggve Olafsson fra sine Skibe øster ved Sotenes; at de derpaa havde herjet vide om i Viken, og at mange Mænd havde underkastet sig dem. Da Kong Haakon spurte disse Tidender, tyktes ham at trænge til Folk og sendte Bud derom til Sigurd Jarl og de andre Høvdinger, af hvem han kunde vente Hjelp. Sigurd Jarl kom til Kong Haakon med meget Folk: heriblandt vare da alle de Thronder, som om Vintren mest havde trængt ind paa Kongen forat tvinge ham til at blote. Alle bleve nu forliigte med ham ved Sigurd Jarls Forbønner. Derpaa drog Kong Haakon sydover langs Landet. Da han kom sønder om Stad, spurte han, at Eiriks Sønner vare komne til Nord-Agder. De droge da mod hverandre og mødte sammen ved Karmt. Begge Hære gik op fra Skibene og sloges paa Agvaldsnes: begge vare saare mandsterke, og der blev et stort Slag. Kong Haakon søgte haardt frem og fandt for sig Kong Guthorm Eiriksson med hans Følge; de skiftede Hugg med hinanden; Kong Guthorm faldt, og hans Merke blev nedhugget: der faldt ogsaa mange Folk om ham. Derefter kom Flugt i Eiriks-sønnernes Hær; de flygtede til Skibene og roede bort efterat have mistet meget Folk. Dette omtaler Guthorm Sindre. Kong Haakon drog til sine Skibe og styrede øster efter Gunnhilds Sønner: begge skyndte sig afsted, som de bedst kunde, indtil de kom til Øster-Agder. Derfra sejlede Eiriks Sønner til Havs og syd til Jydland. Dette omtaler ligeledes Guthorm Sindre. Kong Haakon drog derimod nordefter tilbage til Norge, men Eiriks Sønner dvælede endnu en lang Stund i Danmark.

Efter dette Slag satte Kong Haakon det i Loven over hele (131)
Landet langs Søen og saa langt op i Landet, som Laxen gaar først op i Elvene, at han inddeelte hele Bygder i Skibreder og skiftede Skibrederne til hvert Fylke. Der var da bestemt, hvormange Skibe der skulde være, eller hvor store Skibe der skulde udredes af hvert Fylke, naar Almenning[1]) var ude, og skulde man være pligtig til at udrede Almenning, saasnart en udenlandsk Hær var i Landet. Med

[1]) Almenning d. e. almindeligt Opbud.

dette Udbud fulgte ogsaa, at der skulde gjøres Veter paa de høje Fjelde, saaat man kunde see den ene fra den anden, og siger man, at paa denne Maade gik Hærbudet i syv Dage fra den sønderste Veterlige til den norderste Thinghaa[1]) paa Haalogaland.

(132) Eiriks Sønner vare meget paa Krigstog i Austerveg, men stundom herjede de i Norge, saaledes som før er skrevet. Da Kong Haakon raadte for Norge, var der god Aarferd og god Fred i Landet: han var ogsaa meget vennesæl. Da Kong Haakon havde været Konge i Norge 20 Aar, kom sønden fra Danmark Eiriks Sønner med overmaade meget Folk. En stor Deel heraf havde fulgt dem paa Krigstog, men langt større var dog en Hær af Daner, som Kong Harald Gormssøn havde givet dem. De fik saare god Bør, sejlede ud fra Vendel og kom ind til Agder, siden styrede de nord langsmed Landet Dag og Nat. Men Veterne bleve ikke antændte, fordi det var Sedvane, at de gik østenfra langs efter Landet, men der øster var man ikke bleven Fjendernes Ferd var. Dertil kom og, at Kong Haakon havde sat stor Straf, hvis Veterne bleve urigtigt antændte, for de Mænd, som med Rette befandtes skyldige deri; thi ofte hændte det, at Hærskibe og Vikinger droge om Udøer og herjede; Landets Folk troede nu, at det var Eiriks Sønner og antændte Veterne urigtigt, saaat der blev Hærløb over alt Landet, men Eiriks Sønner droge tilbage til Danmark og havde ingen Danehær haft, uden sit eget Folk, stundom var det og andre Vikinger. Kong Haakon blev meget vreed over sligt, da det voldte Arbeide og Bekostning, men intet Gavn. Bønderne klagede ogsaa for sin egen Skyld over, at det gik saaledes til, og dette var Aarsag i, at man denne Gang intet Nys fik om Eiriksønnernes Ferd, førend de kom heelt nord i Ulvesund. Der laa de syv Nætter, og imidlertid gik der Bud derom ovenom Eidet og nord om Møre. Kong Haakon var dengang just paa Nordmøre, paa en af sine Gaarde ved Navn Birkestrand paa Frædøen, og havde ikke mere Folk hos sig end sin Hird og de Bøn-

(133) der, der havde været i hans Gjestebud. De, som bragte Efterretningen, kom til Kong Haakon og sagde ham, at Eiriks Sønner vare med en stor Hær sønden om Stad. Da lod han kalde til sig de Mænd, der vare de klogeste, og spurte dem til Raads, om han skulde stride med Eiriks Sønner, skjønt Folkemonen var stor, eller drage nordefter og faa sig mere Folk. Egil Uldserk heed en Bonde, som var der; han var da meget gammel, men havde været større og sterkere end de fleste Andre og en stor Stridsmand: han havde længe baaret Kong Harald den Haarfagres Merke. Egil svarer paa Kongens Tale: Jeg var i nogle Slag med Kong Harald, din

[1]) Thingbaa (af at heyja þing) kaldtes et Thinglag.

Faber, og streed han stundom med mere, stundom med mindre Folk, men stedse fik han Sejr. Aldrig hørte jeg ham søge det Raad af sine Venner, at de skulde lære ham at fly; heller ikke ville vi give dig det Raad, Konge, thi vi tykkes i dig at eje en rask Høvding, og I skulle ogsaa faa en trostig Hjelp af os. Mange Andre understøttede denne Tale. Kongen siger ogsaa, at han ønskede helst at stride med det Folk, man nu strax kunde faa. Dette blev da besluttet; Kongen lod Hær-Dr opskære og sende allevegne fra sig: snart fik han meget Folk. Da sagde Egil Uldserk: jeg frygtede en Stund, da denne store Fred var, at jeg vilde komme til at dø af Elde inde paa min Benkehalm, skjønt jeg heller vilde falde i Striden og følge min Høvding: nu kan det dog være, at saaledes skeer, naar Enden kommer.

Eiriks Sønner styrede nordenom Stad, saasnart de fik Bør. (134) Men da de kom nord forbi Stad, spurte de hvor Kong Haakon var, og droge imod ham. Kong Haakon havde ni Skibe: han lagde sig nord under Freidarberg i Fesund, men Eiriks Sønner lagde til sondenfor Bjerget; de havde flere end 20 Skibe. Kong Haakon sendte dem Bud og bad dem gaa paa Land, sigende, at han havde opkastet dem en Vold paa Rastarkalv; der ere slette og store Volde, men oventil gaar en lang og temmelig lav Brekke. Eiriks Sønner gik da af sine Skibe og nord over Halsen, indenfor Freidarberg, og saa frem paa Rastarkalv. Da talte Egil til Kong Haakon og bad ham at skaffe sig 10 Mænd og 10 Merker. Kongen gjorde saa. Egil gaar da med sine Mænd op under Brekken, men Kong Haakon gik frem paa Volden med sit Folk, satte sit Merke og fylkede, og talte saaledes: Vi skulle have en lang Fylking, saaat de ikke skulle overvinge os, skjønt de have mere Folk: saa skede det; der blev et stort Slag og det haardeste Angreb. Egil Uldserk lod da sætte op de 10 Merker, som han havde, og stillede de Mænd, der bare dem, saaledes, at de gik saa nær Brekken som muligt, og lod et Stykke være imellem dem indbyrdes. Dette skede nu, og de gik frem langsmed Brekken, saa langt de kunde, ligesom om de vilde komme bag paa Eiriksønnerne. De, som stode øverst i Eiriksønnernes Fylking, saa, at mange Merker kom flyvende og kneisende over Brekken; de troede bo, at meget Folk fulgte efter og vilde komme bag paa dem, imellem dem og Skibene. Der blev da et stort Raab, og den ene sagde til den anden, hvad der var paaferde; da kom der Flugt i deres Hær. Da Kongerne saa det, flygtede ogsaa de. Kong Haakon søgte da haardt frem med sine Mænd, drev de Flygtende foran sig og fældte meget Folk. Da Gamle Eiriksøn kom op paa Halsen ovenfor Bjerget, (135) vendte han sig om, og saa da, at ikke mere Folk foor efter dem, end det, hvormed de før havde stridt, og at dette kun var en List; da lod Kong Gamle blæse Hærblæst og sit Merke opsætte og begyndte

at fylke; alle Nordmændene i hans Hær løb da til ham, men Dan
flygtede til Skibene. Da Kong Haakon og hans Folk kom bid, blev
den skarpeste Striid anden Gang. Kong Haakon havde mere Folk,
Enden blev, at Eiriks Sønner flygtede, de søgte da syd ned af Hal
men nogle af deres Folk drog sig syd hen ad Bjerget, og K
Haakon fulgte dem. En slet Vold er østenfor Halsen og vester
Bjerget, men vestenfor er der bratte Hamre. Da droge Gu
Mænd sig bort op imod Bjerget, men Kong Haakon søgte saa sk
imod dem, at han dræbte Nogle; Andre løb vesterud ned af Bjer
og bleve begge Dele dræbte: Kong Haakon gik ej derfra, før h
(136) Mand var dræbt. Gamle Eiriksøn flygtede af Halsen ned paa Sle
søndenfor Bjerget. Da gjorde han endnu Modstand og vedligeh
Kampen der; da kom ogsaa endnu atter Folk til ham. Der kom
alle hans Brødre med store Hobe. Egil Uldserk gik da foran H
kons Mænd og gjorde et haardt Angreb; han og Kong Gamle
tede Hugg, og fik Kong Gamle store Saar, men Egil faldt og m
Folk med ham. Da kom Kong Haakon til med de Hobe, som ha
fulgt ham, og blev der da en ny Striid. Kong Haakon søgte ha
frem, hugg Mænd ned til begge Sider og fældte den ene over
anden. Dette bevidner Skalden Guthorm Sindre. Da Ei
Sønner saa sine Mænd allevegne falde om sig, vendte de
paa Flugt til sine Skibe, men de, som først havde flyet til
bene, havde allerede lagt ud med dem; nogle af dem vare deri
opfjærede. Da løb alle Eiriks Sønner og det Folk, som fu
dem, ud i Havet for at svømme til Skibene. Der faldt Ga
Eiriksøn, men hans Brødre naaede Skibene, og styrede siden
med det Folk, som var efter. De holdt syd til Danmark, dvæ
(137) der en Stund, og vare ilde tilfreds med deres Ferd. Kong Ha
tog alle de Skibe, som vare opfjærede, og som Eiriks Sønner h
ejet. Han lod dem drage op paa Land, og der lod han
Uldserk og med ham alle de Mænd, som af hans Hær vare fal
lægge i et Skib, og Jord og Stene dynge derover. Kong Ha
lod ogsaa flere Skibe saaledes opsætte og de Faldne lægge i d
og end seer man Højene søndenfor Freidarberg. Da Glum Gei
søn i sin Vise gjorde Vøsen af Kong Haakons Fald, digtede Ei
Skaldespilder denne Vise:

Før ved Gamles Liig farved'
Fenres Løbes Spænder [1])
(Malmkæmpers Mod soulmed')
modig Konge blodig,
da han drev ud paa Havet
Harald og Gauter alle.
Svar er nu svage Krigers
Sorg over Kongen i Norge.

Høje Bautastene staae ved Egil Uldserks Høj.

[1]) D. e. Sværdet, thi dermed udspændte Vidar i Ragnarokkr Fenres Fenrisulvens Løber.

Da Kong Haakon Adelsteensfostre havde været Konge i Norge (138)
16 Aar, siden Eirik, hans Broder, drog af Landet, hændte det sig, at
han var paa Hørdaland og tog Veitsler i Stord[1]) paa Fitje; han
havde da sin Hird og mange Bønder i sit Gjestebud. Da Kongen
sad over Dagverdbord, saa de Vagtmænd, som vare ude, at mange
Skibe kom sejlende søndenfra og havde ikke langt til Øen. De
sagde nu til hinanden, at man burde sige Kongen, at de troede, en
Her kom imod dem, men Ingen tyktes det godt at sige Hærsagn,
thi han havde sat haard Straf for at gjøre det, naar man ej var
vis i sin Sag; og paa den anden Side tyktes det utilbørligt, om
Kongen ej skulde faa det at vide. Da gik en af dem ind i Stuen
og bad Eivind Finnsøn hurtigt at komme ud til dem, sigende, at
det var den højeste Nødvendighed. Eivind gik strax did, hvorfra man
kunde see til Skibene, og strax saa han, at der kom en stor Krigs-
Her sejlende. Han gik da flux tilbage i Stuen, treen frem for Kon-
gen og sagde: liden er den lidende Stund, men lang Maaltids
Stund! Kongen saa til ham og spurte: hvad er paaferde? Ei-
vind kvad:

Blodøres Sønner strax nu
Sværde-Stevnet begjære;
Sikkert de os kun stakket
Stund til at sidde vil unde.

Hær-Sagn dig at sige,
skemt nok kan være, men Æren
først maa jo reddes, Fyrste;
Flux da, til Vaaben! til Vaaben!

Kongen siger: saa brav en Gut er du, Eivind, at du ikke siger
Hærsagn, uden at det er sandt. Da sagde Mange, at det virkelig var
sandt. Kongen lod da Bordene tage bort, gik ud og saa til Ski-
bene; han kjendte strax, at det var Hærskibe. Kongen spurte nu
sine Mænd, hvad Raad de skulde tage, om man skulde stride med
det Folk, som de havde, eller gaa til Skibene og sejle bort nordefter.
Det er let at see, siger han, at vi nu komme til at stride med en
langt større Folkemon end nogensinde før, saa stor Forskjel paa Fol-
keantal det end stedse har tykkets os at være, naar vi have haft
Slag med Gunnhilds Sønner. Man gav ikke hastig noget Svar
derpaa. Da svarer Eivind Kongens Ord:

Skibene nord at styre,
Tykker sig visselig ikke
for den Helt, der saa freidigt
ferdum med Fjenden baarded.

Sydfra med vældig Flaade
Farer nu Harald mod os
over det brusende Hav bredt.
Bradt lad os Skjoldene fatte!

Kongen svarer: Mandigt er dette talt Eivind, og nær mit
Sind; dog vil jeg høre flere Mænds Tanker herom. Men da man
tyktes skjønne, hvorledes Kongen vilde have det, svarede Mange, at
de heller vilde falde med Mandighed, end flye for Danerne upro-
vet; de sagde, at ofte havde de faaet Sejr, naar de havde stredet

[1]) Stordøen i Sønhordland.

med endnu mindre Folk. Kongen takkede dem meget for deres Ord og bad dem væbne sig; saa gjorde de. Kongen kaster Brynjen paa sig og væbner sig med Sværdet Kvernbit, sætter paa sit Hoved en guldlagt Hjelm, tager et Spyd i Haanden og Skjold ved Siden. Derpaa stiller han Hirden i een Fylking tillige med Bønderne, og sætter op sine Merker.

(139) Kong Harald Eiriksson var nu Høvding over Brødrene efter Gamles Fald. Brødrene havde en stor Hær med sig sønden fra Danmark. Iblandt deres Folk vare dengang deres Morbrødre, Eivind Skreyja og Alf Askmand; de vare sterke og mandige og de største Manddrabere. Eirikssønnerne holdt med sine Skibe til Øen, gik op paa Land og fylkede, og er det sagt, at der ikke var mindre Folkemon, end at sex Mand vare imod een, saa meget mandsterkere vare Eiriksson-

(140) nerne. Kong Haakon havde da fylket sit Folk, og siger man, at han kastede Brynjen af sig, før Slaget begyndte. Derom taler Eivind Skaldespilder i Haakonsmaal:

Der fandt de Bjørns Broder, o. s. v.

Haaleyger egged' han, o. s. v.

Stridsklæder afdrog, o. s. v. (See nedenfor S. 76).

Kong Haakon udvalgte omhyggeligt Mænd til sin Hird efter deres Styrke og Mandighed, saaledes som og hans Fader Kong Harald havde gjort. Thoralf Skolmsson den Sterke var deriblandt og gik ved Siden af Kongen; han havde Hjelm og Skjold, Spyd og et Sværd som kaldtes Fetbreid. Man sagde, at Haakon og han vare jevnsterke. Dette omtaler Thord Sjaareksson i den Draapa, han digtede om Thoralf. Da Fylkingerne gik sammen, blev der en haard og blodig Strid. Da man havde skudt med Spydene, brog man Sværdene, og gik da Haakon og med ham Thoralf frem for Merkerne og hugg til begge Sider. Saa siger Eivind Skaldespilder i Haakonsmaal:

Saa bred da Sværdet, o. s. v. (See S. 76).

Skjolde splitted, o. s. v. (See sammesteds).

(141) Kong Haakon var let at kjende, mere end andre Mænd: derhos lyste det og af Hjelmen, som Solen skinnede paa; derfor rettedes ogsaa alle Vaaben mod ham. Da tog Eivind Finnsson en Hette og satte den over Kongens Hjelm. Eivind Skreyja raabte da høit; skjuler nu Nordmændenes Konge sig, eller har han flygtet, eller hvor er Guldhjelmen? Eivind gik i det samme frem og Alf, hans Broder med ham; de hugg til begge Hænder, og bar sig, som de vare rasende eller galne. Kong Haakon sagde højt til Eivind: Hold saaledes

rem som du stevner, om du vil finde Nordmændenes Konge. Dette
ntaler Eivind Skaldespilder [1]). Længe var det da ej at bie, inden
Eivind kom did, løftede Sværdet og hugg til Kongen. Thoralf stød
Skjoldet for ham, saaat Eivind ravede derimod, men Kongen tog
Sværdet Kvernbit med begge Hænder, hugg til Eivind oven i Hjelmen
og kløvede Hjelmen og Hovedet alt ned i Herderne. I det samme
dræbte Thoralf Alf Askmand. Dette omtaler ogsaa Eivind Skalde-
spilder [2]). Efter Brødrenes Fald gik Kong Haakon saa haardt frem,
at alt Folket veeg for ham. Frygt og Flugt kom nu i Eiriksøn-
nernes Folk, men Kong Haakon var i Spidsen for sin Fylking, fulgte
sin efter de Flygtende og hugg tidt og haardt. Da kom en Piil
flyvende af det Slags, som kaldes Flein, og kom i Armen paa Kong
Harald op i Musklen, nedenfor Axlen; mange Mænd sige, at Gunn-
hild Skosvend, som heed Kisping, løb frem i Tummelen og raabte:
Veer Rum for Kongebanen! og skød med det samme Fleinen til
Kong Haakon. Men andre sige, at Ingen veed, hvo der skød, og
kan det og vel være, thi Pile og Spyd og alskens Skudvaaben fløj
saa tykt som Sneedriv. En Mængde Mænd faldt for Eiriks Sønner,
baade paa Valpladsen og paa Vejen til Skibene, og ligeledes paa
Fjæren; en Mængde løb ogsaa ud i Vandet og druknede. Mange
fik bjerget sig paa Skibene og blandt dem alle Eiriks Sønner; de
rede strax bort, men Haakons Mænd efter dem. Dette omtaler
Thord Sjaareksøn [3]).

Kong Haakon gik ud paa sit Skib og lod der binde sit Saar, (142)
som der randt saa meget Blod, at man ej fik det standset, og da det
led ud paa Dagen, tabte Kongen Kræfterne. Han siger da til sine
Mænd, at han vil drage nord til sin Gaard Aalreksstad. Men alle-
rede da de kom nord til Haakonshellen, lagde de i Land, thi Kongen
var da nær ved at lade sit Liv. Han kalder da sine Venner til sig
og siger dem, hvorledes han vil have Riget bestikket. Han havde
kun een Datter, ved Navn Thora, og ingen Søn. Han bad dem
sende Bud til Eiriks Sønner, at de skulde være Konger over Landet,
som anbefalede dem sine kjæreste Venner og Frænder. Om end Livet
under mig forundt, siger han, vil jeg dog drage af Landet til
kristne Mænd og bøde det, som jeg har forbrudt mod Gud; men
dør jeg her i Hedenskabet, saa giver mig en Begravelse, som Eder
selv synes. Lidt efter døde Kong Haakon der paa Hellen, hvor han
havde været født. Kong Haakon sørgede man saa meget over, at
baade hans Venner og Uvenner græd over hans Død og sagde, at
saa god Konge vilde man vist aldrig faa igjen i Norge. Hans Ven-

[1]) Her anføres et Vers af en Draapa, forskjellig fra Haakonsmaal. [2]) Her anføres et Vers af den samme Draapa. [3]) Nemlig i den Draapa, han digtede om Thoralf Skolmsøn.

ner flyttede hans Liig nord til Sæheim paa Nordhørdaland, opka
der en stor Høj, og lagde deri Kongen med al hans Rustning
bedste Klæder, men intet andet Gods. De talede saaledes over
Grav, som hedenske Mænds Skik var, og viiste ham til Val
(143) Eivind Skaldespilder digtede et Kvæde om Kong Haakons Fald
om, hvorledes han blev favnet i Valhall: det kaldes Haakonsm
og lyder saaledes:

Gandul og Skagul
sendte Gautatyr (d. e. Odin)
at kaare blandt Konger,
hvo Ingves Ætling
skulde med Odin fare
og i Valhall være.

Der fandt de Bjørns Broder
af Brynjen fare,
Kongen saa kostelig
kommen under Gunn-Fanen.
Skræk slog Fjenden,
Spydene rystedes,
da var Hild (d. e. Krig) for Haanden.

Haalevger egged' han
og Holmryger;
Jarlers Bane
iled' til Kampen.
Godt Nordmænds Følge
den Gavmilde havde;
Ø-Daners Rædsel
stod under Eirhjelm (d. e. Kobberhjelm).

Stridsklæder afdrog,
slængte ned Brynjen
Hirdmænds Herre,
før han Hærstriden opped;
legte med Lydmænd,
skulde Landet verje;
Gramen den glade
stod under Guld-Hjelmen.

Saa bred da Sværdet
i Siklingbaanden
Valfaders Klæder,
som i Vand det droges;
bragede Brodde,
brødes Skjolde,
susede Sværd
over Stridsmænds Isser.

Skjolde splitted,
og Skaller haarde
knuste og kloved
Kongens Verje;
Slag stod paa Øen;
stænked' Krigerne
blanke Skjold-Borge
med Blod af Dræbte.

Brandt Saar-Brande
i blodige Bunder,
luded Lang-Orer,
for Liv at tage;
Saarhavet sused
paa Sværdenesset,
faldt Flein-Floden
paa Fjæren af Stordø.

Skaguls Skyer
under Skjoldhimlen rode
sammen stødte
og med Sværde legede;
risled Odd-Fossen
i Odins-Vejret,
da sank saa Mange
for Mæke-Strømmen[1]).

Da sad Døglinger
med dragne Sværde,
med skaarede Skjolde
og sludte Brynjer;
fro var i Hu
da ej Hæren,
som var til Valhall paa Veje.

Det sagde Gandul,
støttet paa Geir-Skaft:
nu øges Æsers Følge,
da de Haakon have
med Hær saa vældig
hjem til sig hentet.

[1]) D. e. Blodstrømmen. Mæke, (s. o. S. 15) er et kort Sværd.

erfteren hørte,
vad Valkyrjerne mælte,
lade, fra Gangernes Rygge;
ugfulde de syntes,
jelmede sad de
g havde Skjold ved Side.

Haakon:

ori monne du, Skagul,
aa flifte Kampen,
ar' vi da ej Sejren verd?

Skagul:

i det voldte,
t du Valen holdt,
nen Eders Fjender flygted.

„Ride vi nu stulle,"
vad den rige Skagul,
til Guders grønne Hjem,
Odin at sige,
t den ædle Fyrste
kommer, ham selv at see!"

„Hermod og Brage,"
vad Hroptatyr (d. e. Odin),
drager imøde Drottnen;
hi den Konge,
om en Kæmpe er,
levner til Hallen bid."

Kongen nu mælte,
ar fra Kampen kommen,
lod heelt med Blod besprængt:
ublid tykkes os
Odin at være,
e vi hans stolte Hu!"

„Einherjer her
alle dig Velkomst byde,
drik du med Æser Øl;
Jarletvinger,
du har inde her
aatte Brødre," kvad Brage.

„Vor Krigsrustning;"
kvad den gode Konge,
„ville vi selve have;
Hjelm og Brynje
bevarer vel;
godt er til Geir at tage."

Da det kjendtes,
at Kongen havde
Helligdommen hædret,
da Haakon blev
hilset saa venligt
af Verdens vældige Guder.

Ja i en heldig Stund
den Herster fødes,
som naar en saadan Indest;
hans Old
altid vorder
med Lov opløftet.

Ubunden
Til Jordens Folk
Fenres-Ulven farer,
førend i Haakons
øde Fodspor
jevngod Konge kommer.

Dør Fæ,
dø Frænder,
øde lægges Jord og Land;
siden Haakon drog
til hedenske Guder,
har Folket Trældom og Tvang.

ng Harald Graafelds og Haakon Sigurdsøn Jarls Saga.

ils Sønner toge nu Kongedømmet over Norge, siden Kong Haakon (144)
falden. Fremmest for Brødrene i Anseelse var Harald, og han
ældst af dem, som da levede. Gunnhild, deres Moder, havde

ner flyttede hans Lig nord til Sæheim paa Nordhordaland, op
der en stor Høj, og lagde deri Kongen med al hans Rustni
bedste Klæder, men intet andet Gods. De talede saaledes over
Grav, som hedenske Mænds Skik var, og viiste ham til V
(143) Eivind Skaldespilder digtede et Kvæde om Kong Haakons F
om, hvorledes han blev savnet i Valhall: det kaldes Haakons
og lyder saaledes:

Gandul og Skagul
sendte Gautatyr (d. e. Odin)
at kaare blandt Konger,
hvo Ingves Ætling
skulde med Odin fare
og i Valhall være.

Der fandt de Bjørns Broder
af Brynjen fare,
Kongen saa kostelig
kommen under Gunn-Fanen.
Skræk slog Fjenden,
Spydene rystedes,
da var Hild (d. e. Krig) for Haanden.

Haalyger egged' han
og Holmryger;
Jarlers Bane
iled' til Kampen.
Godt Nordmænds Folge
den Gavmilde havde;
O-Daners Rædsel
stod under Eirhjelm (d. e. Kobberhjelm).

Stridsklæder afdrog,
slængte ned Brynjen
Hirdmænds Herre,
før han Hærstriden spped;
legte med Lydmænd,
skulde Landet verje;
Gramen den glade
stod under Guld-Hjelmen.

Saa bred da Sværdet
i Siklinghaanden
Valfaders Klæder,
som i Vand det droges;
bragede Brodde,
brødes Skjolde,
susede Sværd
over Stridsmænds Isser.

Skjolde splitted,
og Skaller haarde
knuste og kloved
Kongens Verje;
Slag stod paa Den;
stænked' Krigerne
blanke Skjold-Borge
med Blod af Dræbte.

Brandt Saar-Brande
i blodige Bunder,
luded Lang-Orer,
for Liv at tage;
Saarhavet sused
paa Sværdenesset,
faldt Flein-Floden
paa Fjæren af Stordø.

Skaguls Skyer
under Skjoldhimlen røde
sammen stødte
og med Sværde leged;
risled Odd-Fossen
i Odins-Vejret,
da sank saa Mange
for Mæke-Strømmen [1]).

Da sad Døglinger
med dragne Sværde,
med saarede Skjolde
og sludte Brynjer;
fro var i Hu
da ej Hæren,
som var til Valhall paa

Det sagde Gandul,
støttet paa Geir-Skaft:
nu øges Æsers Folge,
da de Haakon have
med Hær saa vældig
hjem til sig hentet.

[1]) D. e. Blodstrømmen. Mæke, (s. o. S. 15) er et kort Sværd.

Bud til Eivind, at han skulde komme til ham. Men da Eivind til Kongen, gav denne ham Sag og kaldte ham sin Uven. Det mer sig ilde for dig, siger han, at vise mig Utroskab nu, efterat er bleven min Mand. Da kvad Eivind en Vise:

Een Drottinn alt jeg aatte
end, før dig jeg kjendte;
Ader mig overvelder,
ej vil den tredje jeg eje.

Tro var jeg høje Herre,
holdt aldrig tvende Skjolde[1]);
Harald! din Flok jeg kun fylder;
fælde mig snart vil Elde.

Kong Harald lod Eivind feste denne Sag under hans egen Dom. Eivind havde en stor og god Guldring, som heed Molde, og som længe tilforn havde været tagen af Jorden. Denne Ring, siger Kongen, at han vil have, og der var da intet andet for, end at Eivind maatte lade ham faa den. Da kvad Eivind en Vise, hvori han ikke bulgte sig Harme herover, og drog derpaa hjem. Det tales ikke om, at han siden kom til Kong Harald.

Gunnhilds Sønner havde antaget Christendommen i England (145) som før er skrevet; men da de fik Raadighed over Norge, kunde de ikke komme affted med at christne Folk der i Landet: dog overalt, hvor de kunde komme til, brød de Hovene ned og spildte Blotene og finge derved stort Uvenskab. I deres Dage spildtes da ogsaa snart Aarsofden i Landet, thi Kongerne vare mange, og havde hver sin Hird om sig; baade behøvede de meget til Bekostning, og tillige vare de saare gjerrige. Ikke synderligt overholdt de de Love, som Kong Haakon havde sat, undtagen hvad de selv fandt for godt. Alle vare de meget smukke Mænd, sterke og store, veldige Idrætsmænd. Glum Geirasøn siger i den Draapa, han digtede om Harald Gunnhildssøn, at han kunde hele tolv Idrætter. Ofte reiste Brødrene alle tilsammen, men stundom hver for sig: de vare grumme og modige, store Stridsmænd og meget sejrsæle.

Gunnhild Kongemoder og hendes Sønner vare ofte i Tale og (146) Maalstevner og raadsloge om Landets Styrelse. Engang spør Gunnhild sine Sønner: hvorledes agte I at lade det gaa med Riget i Throndhjem? I bære Kongenavn, ligesom alle Eders Fædre før have gjort, men I have lidet Folk og Land og ere mange derom. Viken østerpaa have Tryggve og Gudrød og have vel ogsaa nogen Ret dertil for deres Ætts Skyld. Men Sigurd Jarl raader ene for al Throndelagen, og jeg veed slet ikke, hvorfor I behøve at lade en Jarl raade over saa stort et Rige, der tilkommer Eder. Underligt tykkes det mig, at I fare hver Sommer i Viking til andre Lande, men lade en Jarl indenlands tage Eders Fædrene-

[1]) D. e. bar aldrig Kappen paa begge Skuldre.

arv fra Eder. Lidet Umag monne Kong Harald, din Farfader, fo
du er opkaldt efter, anſee det at ſætte en Jarl fra Rige og Li
han, ſom vandt hele Norge under ſig og raadte ſiden derover til ſi
Alderdom. Harald ſvarer: det er ikke ſaa let, Moder, at ta
Sigurd Jarl af Dage ſom at ſlagte et Kid eller en Kalv; Sigu
Jarl er ættſtor og har mange Frænder, er venneſæl og viis, og ſe
vedder, at naar han ſpør forviſt, at han kan vente Ufred af os, v
ere alle Thrønderne der, hvor han er, og gaar det os da viſn
kun meget ilde. Mig ſynes, at det ikke kan tykkes nogen af os Brø
trygt at ſidde under Haanden paa Thrønderne. Da ſagde Gun
hild: Vi ſkulle da fare langt anderledes frem med vor Beſlutni
og gjøre os mindre fore. Harald og Erling ſkulle i Høſt ſidde p
Nordmøre; jeg vil ogſaa drage med Eder, og ſkulle vi da Alleſamm
friſte, hvad vi kunne udrette. Nu gjøre de da ſaaledes.

(147) Sigurd Jarls Broder heed Grjotgard; han var meget yng
og mindre anſeet, heller ikke bar han nogen Hederstitel, dog hol
han en Sveit[1]), var i Viking om Somrene og erhvervede ſig God
Kong Harald ſendte Mænd ind i Throndhjem til Sigurd Jarl m
Vennegaver og Vennetale. Sendemændene ſagde, at Kong Hara
vilde ſtifte ſaadant Venſkab med ham, ſom Kong Haakon forhen hav
havt med Sigurd Jarl. Det fulgte og med Budet, at Jarlen ſkul
komme til Kong Harald, og ſkulde de da knytte deres Venſkab ful
komment. Sigurd Jarl tog vel imod Sendemændene og Konge
Venſkab, men ſagde, at han ej kunne komme til Kongen for ſi
mange Forretningers Skyld, dog ſendte han Kongen Vennegaver o
gode og blide Ord imod hans Venſkab. Sendemændene droge bo
De begave ſig og til Grjotgard og fremførte for ham den ſamme Ta
om Kong Haralds Venſkab og Indbydelſe og tillige gode Gave
Da Sendemændene reiſte hjem, lovede Grjotgard at komme; pa
den aftalte Dag kom han til Kong Harald og Gunnhild og bl
der modtagen med ſtørſte Glæde. Man viiſte ham der megen Ynde
han blev tagen paa Raad med ved de vigtigſte Anliggender o
mange hemmelige Sager; tilſidſt kom det dertil, at man bragte de
ſamme Tale paa Bane om Sigurd Jarl, ſom Kongen og Dronnin
gen forhen havde overlagt. De talte der idelig og altid for Grjo
gard, hvorlænge Sigurd Jarl havde ladet ham være en ringe Man
og ſpurte ham, om han ikke havde Lyſt til at være i Følge me
dem og overfalde Jarlen. Derſom han vilde være med dem i det
Anſlag, da ſkulde, ſiger Kongen, Grjotgard være hans Jarl og ha
alt det Rige, ſom Sigurd Jarl før havde havt. Det kom da ſaavid
at de aftalte dette med hemmelige Forſikringer, ſaaledes at Grjotgar

[1]) Saaledes kaldes altid Høvdingernes Krigs-Følge.

e udspeide, naar det var ligest til at angribe Sigurd Jarl, og
ende Kong Harald Bud. Grjotgard drog nu hjem med saa
ttet Erende og fik gode Gaver af Kongen.

Sigurd Jarl drog om Høsten ind i Stjoradal og var der paa (148)
ebud, derfra drog han ud til Agloo, hvor han skulde tage Veitsle.
len plejede ellers at have en stor Mængde Folk om sig, thi han
de Kongerne kun lidet. Men fordi der nu havde været Venskabstale
lem ham og Kong Harald, havde han nu ikke noget stort Følge.
tgard lod da Kong Harald vide, at bedre Lejlighed til at an-
e Jarlen ikke saa let tilbød sig en anden Gang; og strax den
me Nat droge Kongerne Harald og Erling ind efter Throndhjems-
en med fire Skibe og meget Folk; de sejlede ind om Natten ved
rnelys, og Grjotgard mødte dem; mod Enden af Natten kom de til
o, hvor Sigurd Jarl var paa Veitsle. Der stak de Ild paa
ne og brændte Gaarden og Jarlen inde med alt hans Folk.
le om Morgenen droge de strax bort igjen ud efter Fjorden og
til Møre, hvor de bleve en lang Stund.

Haakon, Sigurd Jarls Søn, var inde i Throndhjem, da han (149)
te denne Tidende. Strax blev der megen Hærløb over hele
ndhjem, og hvert Skib blev draget i Sø, som var hærført. Da
en kom sammen, tog Folket Haakon, Sigurd Jarls Søn, til
l og Høvding over sig, og han styrede nu med denne Hær ud
Throndhjemsfjorden. Men da Gunnhilds Sønner spurte dette,
e de syd til Raumsdal og Søndmøre, men begge Parter lod holde
med hinanden ved Speidere. Sigurd Jarl blev dræbt to Aar
Kong Haakons Fald. Eivind Skaldespilder siger derom i
leygjatal:

Og Sigurd, dam,
som skjenked' Odins
Svaner grumme
slagne Daners
Blod saa rødt,
rødet' Livet
Jordbersterne
paa Agloo.

Og Ædlingen,
Armringens Herre,
i Ilden rød
uforfærdet
Livet lod,
da Landsherrerne
Ty's Ætling
troløst svege.

Haakon Jarl holdt Throndhjem ved sine Frænders Hjelp i tre
, saaat Gunnhilds Sønner fik ingen Indkomst deraf. Haakon be-
mange Kampe med Gunnhilds Sønner, og mange Mænd faldt her-
paa begge Sider. Dette omtaler Einar Skaaleglam i „Vell-ekla",
han digtede om Haakon Jarl. Ligeledes omtaler Einar, hvorledes
kon Jarl hevnede sin Fader. Efter dette lagde Begges Venner
imellem og bare Forligelsesmaal mellem dem, thi Bønderne bleve
af al denne Herjen og Ufred indenlands. Saavidt kom det
efter de viseste Mænds Raad, at der blev gjort Forliig mellem

dem, saaat Haakon Jarl skulde have samme Rige i Throndhjem, som Sigurd Jarl, hans Fader, havde haft, men Kongerne skulde have samme Rige, som Kong Haakon havde haft før dem, og blev dette befæstet med fuldkomment Troskabsløfte. Da blev der stor Kjærlighed mellem Haakon Jarl og Gunnhild; stundom brugte de dog ogsaa Svig imod hinanden. Saaledes leed det hen i andre tre Aar, og sad Haakon roligt i sit Rige.

(150) Kong Harald sad oftest paa Hørdaland og Rogaland, saaledes og de fleste af Brødrene; ofte sad de i Hardanger. Det hendte sig en Sommer, at et Havskib, tilhørende islandske Mænd, kom fra Island; det var ladet med Skindvare, og de styrede til Hardanger, fordi de havde spurt, at der vare mange Folk samlede. Men da mange kom for at kjøbslaa med dem, vilde ingen kjøbe Feldene. Da gaar Styrmanden til Kong Harald, thi han var forhen kjendt med ham, og siger ham denne sin Vaande. Kongen siger, at han skal komme til dem, og det gjør han. Kong Harald var nedladende og meget lystig; han kom med en fuldtbemandet Skude, saa paa deres Vare og sagde til Styrmanden: Vil du give mig en Graafeld? Gjerne, siger Styrmanden, om det saa var flere. Da tog Kongen en Graafeld og kastede om sig; siden gik han ned i Skuden. Men førend de roede bort, havde hver af hans Mænd kjøbt sig en Feld. Faa Dage efter kom der saamange Mænd, der alle vilde kjøbe Felde, at ikke Halvparten af dem, der vilde, kunde faa. Siden blev han kaldet Harald Graafeld.

(151) Haakon Jarl drog en Vinter til Oplandene og tog Veitsler; her tildrog det sig, at han laa hos en Kvinde af ringe Ætt. Nogen Tid derefter gik Kvinden med Barn, og da det var født, var det en Dreng, som blev øst med Vand og kaldet Eirik. Moderen bragte Drengen til Haakon Jarl og sagde, at han var Faderen. Jarlen lod Drengen opføde hos en Mand ved Navn Thorleif den Spake; han boede oppe i Medaldal, var mægtig og riig og en stor Ven af Jarlen. Eirik tegnede sig snart meget godt, var saare dejlig af Udvortes og tidligt stor og sterk. Jarlen brød sig lidet om ham. Haakon var den dejligste Mand at see til, ikke høj, men meget sterk og en stor Idrætsmand, spag af Vid og den største Hærmand.

(152) En Høst reiste Haakon Jarl til Oplandene, men der han kom ud paa Hedemarken, kom Kong Tryggve Olafsson og Kong Gudrød Bjørnsson ham i Møde; did kom og Dale-Gudbrand. De holdt Stevne med hinanden og sade længe i Enetale; her blev det afgjort, at de alle skulde være hinandens Venner. Siden skiltes de ad, og hver drog hjem til sit Rige. Dette fik Gunnhild og hendes Sønner høre og fattede Mistanke om, at der var oplagt Raad om at styrte Kongerne; herom talte de ofte sig imellem. Da det vaaredes, til-

Hele Kong Harald og hans Broder Kong Gudrød for Folket, at de om Sommeren vilde fare i Viking paa Vesterhavet eller i Austerveg, som de plejede. De samlede Folk, satte Skibe i Sø og gjorde sig rede. Men da de drak deres Bortferdsøl, blev der drukket stærkt og talt meget ved Drikken; der blev da ogsaa anstillet Mandjevninger[1]). Kongerne selv kom paa Bane. En sagde, at Kong Harald var fremmerst af Brødrene i alle Dele. Derover blev Kong Gudrød saare vreed, siger, at han i Intet vil staa tilbage for Harald, og at han er rede til, at de strax prøve det. Snart bleve da Begge vrede, saaat de udæskede hinanden til Kamp og grebe til Vaaben. De, som vare visere og mindre drukne, standsede dem og løb imellem dem; derpaa begav Begge sig til sine Skibe, men ikke var det nu at tænke, at de kunde fare tilsammen; derfor sejlede Gudrød østefter Landet, men Harald stevnede ud til Havs og sagde, at han vilde sejle vester over Havet. Men aldrig saasnart var han kommen ud om Lerne, førend han alligevel stevnede østerefter Landet og sejlede indenskjærs. Kong Gudrød seilede indenskjærs øster til Viken og derpaa øster over Folden. Her sendte han Bud til Kong Tryggve, at han skulde komme ham i Møde, forat de da begge tilsammen kunde fare i Austerveg at herje om Sommeren. Kong Tryggve tog vel og ærbødelig mod Budskabet; han hørte, at Kong Gudrød kun havde faa Folk, og drog derfor til ham med en eneste Skude. De kom sammen østenfor Sotenes ved Veggen. Men da de ginge til Talestevne, løb Gudrøds Mænd til og dræbte Kong Tryggve og tolv Mænd med ham. Han ligger paa det Sted, som nu hedder Tryggevarr. Kong Harald sejlede meget langt ude; han stevnede ind i (153)
Viken og kom om Natten til Tunsberg, hvor han hørte, at Gudrød (Bjørnsøn) var til Veitsle kort derfra oppe i Landet. Kong Harald og hans Mænd droge strax derhen, kom did om Natten og omringede Husene. Kong Gudrød gik ud med sine Folk, men Modstanden blev kun kort, inden Kong Gudrød faldt og mange Mænd med ham. Kong Harald drager nu bort til sin Broder, Kong Gudrød, og de lægge da hele Viken under sig.

Kong Gudrød Bjørnsøn havde gjort et godt og passende Gif- (154)
termaal: han og hans Kone havde en Søn ved Navn Harald, der blev sendt til Opfostring paa Grenland hos Roe den hvide, en Lendermand; Roes Søn var Rane den Vidfarle[2]), og Harald og han vare næsten jevnaldrende og Fostbrødre. Efter sin Fader Gudrøds

[1]) En Morskab, som bestod i, at et Parti valgte een, et andet en anden anseet Mand, hvilke de indbyrdes sammenlignede med hinanden, idet ethvert Parti søgte at overbyde det andet i at finde Dyder hos sin Yndling. [2]) D. e. den som plejede at fare vide omkring, den Vidfarende.

Fald flygtede Harald, som nu kaldtes den Grenske, for det Første til Oplandene og med ham Rane, hans Fostbroder, og nogle faa Mænd. Der opholdt Harald sig en Stund hos sine Frænder. Eiriks Sønner søgte ivrigt at oplede de Mænd, som havde nogen Sag med dem og især alle dem, af hvem de kunde vente nogen Opstand. Derfor raadede Haralds Frænder og Venner ham til at drage bort af Landet. Harald Grenske drog da øster til Svithjod og søgte at maa det saaledes, at han kom i Følge med de Mænd, som droge paa Tog forat skaffe sig Gods: Harald selv var en meget slink Mand. Toste heed en Mand i Svithjod, en af de mægtigste og gjeveste Mænd der i Landet blandt dem, der ikke bar Tignar-Navn. Han var den største Hærmand og laa lange Stunder i Hærferd, hvorfor han blev kaldet Skøglar-Toste[1]). Med ham gav Harald Grenske sig i Følge og var med Skøglar-Toste hele Sommeren i Viking. Alle syntes godt om Harald. Vintren efter var han ogsaa hos Toste. Sigrid heed Tostes Datter, ung og smuk og meget overmodig; hun blev siden gift med Eirik Sviakonge den Sejrsæle, og var deres Søn Olaf Svenske, som siden blev Konge i Svithjod. Kong Eirik blev fotdød i Uppsale ti Aar efter Styrbjørns Fald.

(155) Gunnhilds Sønner udbød meget Folk af Viken, fore saa nord efter Landet og havde Folk og Skibe fra hvert Fylke. De aabenbare nu, at de med denne Hær ville stevne nord til Throndhjem mod Haakon Jarl. Disse Tidender spør Jarlen, samler en Hær og udruster Skibe. Men da han faar at vide, hvor stor Hær Gunnhilds Sønner have, styrer han med sine Folk sønder til Møre, herjer, hvor han kommer, og dræber meget Folk; siden sender han alt Bondefolket tilbage til Throndhjem, men farer selv med Hærskjold over begge Mørerne og Raumsdalen og har Speidere ude heelt søndenfor Stad, for at holde Øje med Gunnhildssønnernes Hær; og da han spør, at de ere komne i Fjordene og bie paa Vør forat sejle nordom Stad, sejler Haakon Jarl nordenfra forbi Stad udenskjers, saaat man ikke fra Landet kan see hans Sejl; saaledes lader han det gaa havlebes østefter Landet og kommer frem i Danmark, sejler saa i Austerveg og herjer der om Sommeren. Gunnhilds Sønner styrede med sin Hær nord til Throndhjem, dvælede der meget længe om Sommeren, og toge al Skat og Skyld der i Egnen. Da det leed ud paa Sommeren, blev Sigurd Sleva og Gudrød tilbage, men Harald og de andre Brødre droge øster i Landet og med dem alt det Ledingsfolk, som havde fulgt dem den Sommer.

(156) Haakon Jarl drog om Høsten til Helsingeland og satte sine Skibe

[1]) D. e. den krigerske Toste, saaledes kaldet efter Skøgul eller Skagul, en Valkyrje, Krigsgudinde.

paa Land, drog siden landvejs om Helsingeland og Jamteland, og kom østenom Kjølen ned i Throndhjem: strax samlede meget Folk sig til ham, og han udrustede Skibe. Da Gunnhilds Sønner spurte det, sege de paa sine Skibe og styrede ud efter Fjorden; men Haakon Jarl drog ud til Lade og sad der om Vintren, medens Gunnhilds Sønner sade paa Møre, og saavel Haakon som de angrebe hverandre gjensidigt og dræbte Mænd for hverandre. Haakon Jarl holdt sit Ting i Throndhjem og var der ofteſt om Vintren, men drog om Sommrene stundom øster til Helsingeland og tog der sine Skibe, drog i Austerveg og herjede der om Sommrene, stundom sad han ogsaa i Throndhjem og havde Hær ude, og da opholdt Gunnhilds Sønner sig ikke nordenfor Stad.

Harald Graafeld drog en Sommer med sin Hær nord til Bjar- (157)
meland, herjede der og holdt et stort Slag med Bjarmerne paa Vinaabakke; der fik Kong Harald Sejr og dræbte meget Folk, herjede vide om Landet og fik overmaade meget Gods. Dette omtaler Glum Geiressøn.

Kong Sigurd Sleva kom engang til Klypp Herses Gaard; han var Søn af Thord Hørdekaaressøn; han var en mægtig og storættet Mand. Klypp var da ikke hjemme, men Aaluf hans Kone tog vel mod Kongen. Der var da god Beværtning og megen Drik. Aaluf var Datter af Asbjørn og Syster til Jernskegge nordenfra Yrje. Reidar var Asbjørns Broder, Fader til Styrkaar, Fader til Eindride, Fader til Einar Thambarskelve. Kongen gik om Natten til Aalufs Seng og laa der mod hendes Vilje; siden drog han bort. Senere om Høsten drog Kong Harald og Sigurd, hans Broder, op paa Vors og stevnede der Thing med Bønderne. Paa Thinget angrebe Bønderne dem og vilde dræbe dem, dog undkom de og flygtede bort. Kong Harald begav sig til Hardanger, og Kong Sigurd til Aalrekstad. Da Klypp Herse spurte dette, samlede han og hans Frænder sig sammen og angrebe Kongen. Høvdingen for Folket var Vemund Valabrjot[1]). Da de kom til Gaarden, satte de ind paa Kongen, og siges der, at Klypp stak Kongen igjennem med et Sverd, saaat det blev hans Bane. Men strax paa Stedet blev Klypp dræbt af Erling Gamle.

Kong Harald Graafeld og Kong Gudrød, hans Broder, samle (158)
en stor Hær østfra Landet og styre dermed nord til Throndhjem. Men da Haakon Jarl hører dette, samler han Folk til sig, styrer syd til Møre og herjer. Der var da Grjotgard, hans Farbroder, og skulde holde Landvern for Gunnhilds Sønner; han bød en Hær ud, efter som Kongerne havde sendt ham Bud. Haakon Jarl styrede

[1]) D. e. Valabryder, den som knuser Pandeskallen paa Spaakvinder.

imod ham og begyndte Striid: der faldt Grjotgard og med ham
Jarler og meget andet Folk. Dette omtaler Einar Skaaleglam
Siden sejlede Haakon Jarl ud til Havs og frembeles udenskjers sydest
Landet: han kom frem syd i Danmark og drog til Danekonge
Harald Gormssøn, fik der god Modtagelse og opholdt sig hos ha
om Vintren. Hos Danekongen var og en Mand som heed Harald
han var Søn af Knut Gormssøn, og Kong Haralds Brodersøn; ha
var just kommen fra Viking, havde herjet længe og faaet en Mængd
Løsøre, saaat han kaldtes Guld-Harald. Han troede sig heel bere
tiget til at være Konge i Danmark.

(159) Kong Harald Graafeld og hans Brødre styrede med deres Fo
nord til Throndhjem og finge der ingen Modstand; de toge Skat o
Skyld og alle kongelige Rettigheder, og lode Bønderne betale stor
Bøder, thi Kongerne havde da i lang Tid kun faaet liden Skat fr
Throndhjem, men Haakon Jarl havde siddet der meget mandsterk o
haft Ufred med Kongerne. Om Høsten drog Kong Harald syd
Landet med det meste af det Folk, som der havde hjemme, men Kon
Erling sad efter med sit Folk; han havde da end meget at indkræv
af Bønderne og foor haardt frem mod dem, men Bønderne knurred
derover og fandt sig ikke godt i sin Skade. Om Vintren samlede d
sig sammen og bleve meget mandsterke, stevnede siden mod Kong Er
ling, der hvor han var til Veitsle, og holdt Slag med ham: de
faldt Kong Erling med en stor Hob Folk.

(160) Da Gunnhilds Sønner raadte for Norge, blev der et stort Uaar
som blev desto større, jo længere de vare Herrer over Landet, me
Bønderne tilregnede Kongerne det, saamegetmere som disse var
pengegridske og haarde mod Bønderne. Saavidt kom det omsider
at vidt og bredt manglede Landsfolket næsten baade Korn og Fisk
Paa Haalogaland var der saamegen Sult og Elendighed, at Korne
næsten ikke voxede, men Sneen laa over det hele Land midt om
Sommeren, og al Buskab var bundet inde midt om Sommeren. Sa
kvad Eivind Skaldespilder (han kom ud, og det føg stærkt):

Sværi det sneer paa Jorden;
som Finner maa vi Hinden
føde med Birkebark[1]) og
binde Midsommers inde.

(161) Eivind havde digtet en Draapa om alle Islændingerne, som d
lønnede ham for paa den Maade, at hver Bonde gav ham en Skat
penning paa 3 Penninge Sølv vejet og hvid i Bruddet. Da dett
Sølv kom frem paa Althinget, besluttede man at faa Smede til at ren
det; siden blev deraf gjort en Kappe-Daalk[2]), og Arbeidslønnen be

[1]) Hinden, d. e. her Koen. [2]) Saaledes kaldtes de store Brystspender, so
man i den Tid brugte.

alt; da vejede Daalken 50 Merker; den sendte de til Eivind. Men Eivind lod hugge Daalken isønder og kjøbte sig Buskab derfor. Den samme Vaar kom et Sildbjerg ind ved nogle Udvær. Eivind bemandede en Roerferje med sine Huuskarle og Landboer og roede derhen, hvor Silden var dreven ind. Han kvad ogsaa herom en Vise. Da var alt hans Løsøre saa ganske gaaet op, at han kjøbte Sild til sit Bord med sine Buefkud. Han kvad en Vise om dette, hvorledes han maatte selje, først Daalken, han fik af Islændingerne, og siden sine Pile, alt for Uaarets Skyld.

Kong Olaf Tryggvessøns Saga.

Astrid heed den Kone, som Kong Tryggve Olafsson havde haft; (162
hun var Datter af Eirik Bjodeskalle, en mægtig Mand, der boede paa Ofrestad. Efter Tryggves Fald flygtede Astrid bort og reiste hemmeligt afsted med det Løsøre, hun i Hast kunde faa med. Hende fulgte hendes Fosterfader, som heed Thoralf Lusestegg, han skiltes aldrig fra hende, men hendes andre Fortrolige droge ud forat speide efter, hvad der spurtes til hendes Uvenner, eller hvor de vare. Astrid var frugtsommelig med Kong Tryggves Barn; hun lod sig flytte ud i et Vand, og skjulte sig der i en Holme med nogle faa Folk. Der fødte hun et Drengebarn, som, da man vandøste ham, blev kaldet Olaf efter sin Farfader. Der laa hun i Skjul om Sommeren. Men da Nætterne bleve mørke, og Dagene begyndte at blive korte og Vejret koldt, reiste Astrid videre med Thoralf og faa Folk; de fore ej nede i Bygderne, uden hvor de skjulte sig om Natten, og indlode sig ej med Nogen. De kom frem en Dag om Kvelden til Eirik paa Ofrestad, Astrids Fader. De gave sig dog ikke strax tilkjende, men Astrid sendte Mænd til Gaarden forat melde hendes Ankomst; han lod dem ledsage til et affides Huus og der sætte Bord for dem med den bedste Kost. Da Astrid havde dvælet der en liden Stund, drog hendes Følge bort, men hun blev efter og med hende to Tjenestekvinder, hendes Søn Olaf, Thoralf Lusestegg og hans seksaarige Søn Thorgils. De vare der om Vintren.

Harald Graafeld og Gudrød, hans Broder, droge efter Tryggve (163
Olafssons Drab til de Gaarde, han havde ejet, men da var Astrid borte, og de fik intet spurt til hende. Det Rygte kom dog for dem,

at hun gik med Kong Tryggves Barn; om Høsten droge de nord i Landet, som før er skrevet. Men da de kom til Gunnhild, deres Moder, sagde de alle Omstændigheder ved disse Tidender, som havde tildraget sig paa deres Sted. Hun spurte omhyggeligt efter, hvor Astrid var; de sige derom det Rygte, de havde hørt, men fordi at Gunnhilds Sønner denne samme Høst og ligeledes Vintren efter havde Strid med Haakon Jarl, som før er skrevet, skete der ikke nogen Efterspørgelse efter Astrid og hendes Søn den Vinter. Vaaren
(164) efter sendte derimod Gunnhild Speidere til Oplandene og lige til Viken forat udfinde, hvorledes det forholdt sig med Astrid. Da Sendemændene kom tilbage, kunde de melde Gunnhild, at Astrid var hos sin Fader Eirik; de sagde ogsaa, at det var den største Rimelighed for, at hun der opfødte sin og Kong Tryggves Søn. Da sendte Gunnhild strax Mænd ud og udrustede dem vel med Vaaben og Heste; de vare i Alt 30 Mand og havde til Anfører en mægtig Mand og Ven af Gunnhild, som heed Haakon; hun bad dem drage til Ofrestad til Eirik og hente derfra Kong Tryggves Søn til hende. Sendemændene reiste da deres Vej didhen. Men da de havde ikke langt fra Ofrestad, bleve Eiriks Venner dem var og sendte strax om Kvelden Bud til Eirik derom. Endnu samme Nat lod Eirik Astrid drage bort, fik hende godt Ledtog og sendte hende øster til Svithjod til sin Ven Haakon den Gamle, en mægtig Mand. Da de reiste af Gaarde, var der endnu meget tilbage af Natten, og Dagen efter kom de om Kvelden i det Hered, som heder Skaun. Der saa de en stor Gaard, hvor de gik ind og bad om Natteherberge; de bulgte, hvo de vare, og havde slette Klæder. Bonden paa Gaarden heed Bjørn Eiterkveisa, en riig Mand og slem at komme til Rette med; han jagede dem bort, saaat de endnu samme Kveld maatte drage til et andet Thorp kort derfra, som heed Vide; Thorstein heed Bonden der; han herbergede dem og viste dem al Gjestfrihed, saaat de sov der om Natten, vel medhandlede. Haakon og Gunnhilds Mænd kom til Ofrestad tidligt om Morgenen og spurte efter Astrid og hendes Søn. Eirik sagde, at hun ikke var der; Haakon og hans Mænd ransage nu hele Gaarden og dvæle der længe om Dagen, men fik endelig lidt Nys om Astrids Reise. De toge da den samme Vej som hun og kom silde om Kvelden til Bjørn Eiterkveisa i Skaun, hvor de tog ind. Haakon spurte Bjørn, om han kunde sige ham noget til Astrid. Han siger: Der kom nogle Folk i Dag og bad om Herberge, men jeg jagede dem bort, og de ere vel herbergede etsteds her i Thorpet. Thorsteins Arbeidsmand kom just den Kveld hjem fra Skogen; hans Vej faldt forbi Bjørns Gaard, her blev han var, at der var kommet Fremmede, og fik vide hvad deres Erende monne være; dette sagde han siden til Thorstein Bonde. Da en Trediedel var

dage af Natten, vakte Thorſtein ſine Gjeſter og bød dem at fare
rt; han talte meget barſkt. Da de vare komne ud af Gaarden
n Vejen, ſiger Thorſtein dem, at Gunnhilds Sendemænd vare hos
jørn og dragne ud at lede efter dem. De bade ham om Hjelp:
n gav dem en Ledſager og Mad og fulgte dem frem i Skogen,
vor der var et Vand og i dette en Holme, bevoxen med Rør. De
aatte vade ud i Holmen: der ſkjulte de ſig i Rørene. Tidligt næſte
ag reed Haakon fra Bjørn ud i Bygden, og hvor han kom, ſpurte
an efter Aſtrid; da han kom til Thorſtein, ſpurte han ogſaa, om de
are komne der. Han ſiger, at nogle Folk vel havde været der, men
avde ſtrax mod Dagen faret øſter i Skogen. Haakon bad Thorſtein
lge med ſig, da han kjendte Vejen og Skjuleſtederne. Thorſtein
lgte med ham, men da han kom i Skogen, viiſte han dem tvert fra
er, hvor Aſtrid var, ſaaat de hele den Dag vandrede om og ſøgte,
en fandt dem ingenſteds. Siden vendte de tilbage og ſagde Gunn-
ild, hvorledes Alt var gaaet. Aſtrid og hendes Følge droge videre
g kom frem i Svithjod til Haakon den Gamle; der ſlog Aſtrid ſig
l Ro med ſin Søn Olaf og havde det meget godt.

Gunnhild Kongemoder fik høre, at Aſtrid og Olaf, hendes Søn, (165)
are i Sverige. Da udſendte hun atter Haakon og et godt Følge
ed ham øſter til Eirik Sviakonge, med gode Gaver og venſkabelige
rd. Der tog man meget vel imod Sendemændene og viiſte dem
egen Venlighed. Siden bærer Haakon ſit Erinde frem for Kongen
g ſiger, at Gunnhild har ſendt ham did, forat Kongen ſkal under-
øtte ham i at faa Olaf Tryggvesſøn tilbage med ſig til Norge, da
unnhild nemlig vil opfoſtre ham. Kongen giver ham Folk, og de
de da til Haakon den Gamle; Haakon beder Olaf med mange
enlige Ord om at følge med ſig. Haakon Gamle ſvarer blideligen
g ſiger, at Drengens Moder faar raade, om han ſkal reiſe eller ej,
en Aſtrid vil ikke for Alt i Verden lade ham fare. Sendemændene
rage bort og ſige Kong Eirik, hvorledes Alt er gaaet. Siden
erede de ſig til Hjemreiſen og bede endnu engang Kongen om at
affe dem nogen Hjelp til at faa Drengen med ſig, enten faa
haakon Gamle vil, eller ej. Kongen giver dem atter en Hob Folk,
g de komme til Haakon Gamle, krævende ſtrengt, at Drengen ſkal
are med dem; men derpaa blev der kun ſeent ſvaret; da bruge de
ore Ord, true med haarde Vilkaar og tee ſig heel vrede. Da løber
n Træl frem ved Navn Burſte og vil ſlaa Haakon, ſaaat de med
Nød og Neppe komme bort uden at faa Bank af Trælen. Derpaa
drage de hjem til Norge og ſige Gunnhild, hvorledes Alt er gaaet,
ſamt at de dog have ſeet Olaf Tryggvesſøn.

Sigurd heed Aſtrids Broder, Eirik Bjodeſkalles Søn, han havde (166)
da længe været borte af Landet øſter i Gardarike hos Kong Valdemar,

hvor han nød megen Anſeelſe. Nu fik Aſtrid Lyſt at drage hidd
til ſin Broder Sigurd; Haakon Gamle gav hende godt Følge
og alle Fornødenheder, og hun drog afſted med nogle Kjøbma
Da havde hun været to Aar hos Haakon Gamle, og Olaf var
tre Aar gammel. Da de ſtyrede øſter i Havet, kom Vikinger
dem; det var Eeſter, de toge baade Folk og Gods og dræbte
Deel; andre ſkiftede de mellem ſig ſom Træle. Der blev Olaf ſk
fra ſin Moder. Den, ſom tog ham til ſig, heed Klerkon, en eeſ
Mand; han tog ogſaa Thoralf og Thorgils. Klerkon tyktes,
Thoralf var for gammel til Træl, og at der ikke var noget Forſl
i ham, hvorfor han dræbte ham, men tog Drengene med ſig
ſolgte dem til en Mand ſom heed Klerk, for en ret god Buk. Endn
en tredie Mand kjøbte Olaf og gav en god Ydertrøje eller Slag
kappe for ham; denne Mand heed Reas, hans Kone heed Rekon o
deres Søn Rekni. Der var Olaf længe og havde det godt, th
Bonden yndede ham meget. Olaf var ſex Aar i Eeſtland i denn
Landflygtighed.

(167) Sigurd Eiriksſøn kom til Eeſtland i Kong Valdemars Erende
fra Holmgaard; han ſkulde nemlig hente Kongens Skatter der i Lan
det. Sigurd drog prægtigt frem med mange Mænd og meget Gods
Han ſaa paa Torvet en meget ſmuk Dreng og ſkjønnede, at ha
maatte være udenlandſk. Han ſpurte ham om hans Navn og Ætt
han kaldte ſig Olaf, ſin Fader Tryggve Olafsſøn, og ſin Mode
Aſtrid, Eirik Bjodeſkalles Datter: da mærkede Sigurd, at Drenge
var hans Syſterſøn. Sigurd ſpurte ham nu, hvorledes han va
kommen der. Olaf ſagde ham alle Tildragelſer, ſom vare tilſtød
ham. Sigurd bad ham følge ſig til Reas Bonde; da han kom de
kjøbte han begge Drengene, baade Olaf og Thorgils, og havde de
med ſig til Holmgaard. Han lod i Førſtningen ikke Olafs Ætt bli
bekjendt, men holdt ham godt.

(168) Olaf Tryggvesſøn ſtod en Dag paa Torvet, da der juſt v
mange Mennesker. Der kjendte han Klerkon, ſom havde dræbt ha
Foſterfader, Thoralf Luſeſkegg. Olaf havde en liden Øxe i Haande
den ſatte han i Hovedet paa Klerkon, ſaaat den ſtod ned i Hjerne
løb derpaa ſtrax hjem til ſit Herberge og ſagde det til Sigurd, ſ
Frænde, men Sigurd bragte Olaf ſtrax hen til Dronningens He
berge og ſagde hende, hvad der var ſkeet; hun heed Allogia. Sigu
bad hende hjelpe Drengen; hun ſaa paa ham, ſagde, at man
maatte dræbe ſaa ſmuk en Dreng, og lod fuldbevæbnede Mænd kal
til. I Holmgaard var der ſaa ſtrengt Fredhelligt, at, efter Love
hver den ſkulde dræbes, ſom dræbte udømt Mand. Hele Hob
ſtormede derfor til efter deres Skik og Lov og ledte efter Drenge
hvor han var bleven af. Det blev ſagt, at han var i Dronninge

aard, men at tillige en fuldudruſtet Hær ſtod der. Dette blev nu eldt til Kongen; han gik til med ſine Folk og ſagde, at man dog ke maatte lade det komme til Kamp. Der blev da først ſat Grid, ernæſt ſluttet Forliig; Kongen dømte Bøder, men Dronningen betalte em; ſiden var Olaf hos Dronningen, og var hun meget kjær i ham. Det var Lov i Gardarike, at kongebaarne Mænd ej maatte opholde ig der uden med Kongens Vilje; derfor ſagde Sigurd til Dronningen, f hvilken Ætt Olaf var, og hvorledes han var kommen der, ſamt at han kke kunde være i ſit eget Land for Ufred; dette bad han hende ſige il Kongen. Hun gjorde ſaa og bad Kongen hjelpe denne Kongeſøn, aa haard en Skjebne, ſom han havde friſtet, og hun udrettede med ſine Forbønner, at Kongen lovede hende dette. Han tog da Olaf i ſin Beſkyttelſe og holdt ham prægtigt, ſom det tilkom en Kongeſøn at være holden. Olaf var ni Aar, da han kom til Gardarike, men ævnede der hos Valdemar andre ni Aar. Olaf var ſaare ſmuk, ſtor og ſterk, og i Idrætter fremfor alle de Nordmænd, ſom man har Fortællinger om.

Haakon Sigurdsſøn Jarl var hos Danekongen Harald Gorms- (169)
ſøn Vintren, efterat han var rømt af Norge for Gunnhilds Søn-
ner. Haakon Jarl havde ſaa ſterke Grublerier om Vintren, at han kaa tilſengs, havde mange vaagne Nætter og aad og drak blot ſaa-ridt, at han kunde vedligeholde ſine Kræfter. Han ſendte nogle af ſine Mænd lønligen nord til Throndhjem til ſine Venner og gav dem det Raad, at de ſkulde dræbe Kong Erling, om de kunde komme til, ſigende, at han mod Sommeren vilde vende tilbage til ſit Rige. Den Vinter dræbte ogſaa Thrønderne Erling, ſom det før er ſkrevet. Mellem Haakon og Guld-Harald var der ſtort Venſkab. Guld-Harald aabenbarede ſine Anſlag for Haakon; han ſiger, at han nu vil ſidde rolig i Landet og ikke længere være paa Hærſkibe; han ſpurte Haakon, om han troede, at Kong Harald vilde ſkifte Rige med ham, hvis han krævede det. Jeg tror, ſiger Haakon, at Danekongen ikke vil nægte dig noget, ſom du har Ret til, men dog faar du bedſt dette at vide, naar du taler med ham ſelv derom; du faar viſt ikke noget Rige, hvis du ikke kræver det. Kort efter denne Samtale talte Guld-Harald med Kong Harald, medens mange mægtige Mænd, begges Venner vare nærværende, og krævede han da af ham, at han ſkulde ſkifte Riget halvt med ham, ſom hans Byrd af Ætt var til der i Danmark. Ved denne Fordring blev Kong Harald meget vreed og ſiger, at Ingen havde krævet af Kong Gorm, hans Fader, at han ſkulde blive Halvkonge over Danmark, ej heller af dennes Fader Hørde-Knut, eller af Sigurd Orm i Øje, eller af Ragnar Lodbrok; han blev ſaa vreed og raſende, at man ikke kunde tale til ham.

Guld-Harald var nu langt mere ærgerlig end før, thi Rige havde (170)

han ikke faaet, men blot paadraget sig Kongens Vrede. Han da til sin Ven Haakon og klagede sin Vaande for ham, bad om godt Raad, hvis der var noget, til at naa Riget, og sagde han fandt det bedst at skaffe sig det med Magt og Vaaben. Ha bad ham ikke at sige dette til Nogen, saaat det spurtes; det sagde han, koste dit Liv; men overtænk bare hos dig selv, om du have Haab om at udføre saa store Anslag, hvor djerv og sa end er; man maa hverken spare Godt eller Ondt, til at det kan sin Fremgang, som først er paabegyndt; men det er galt at beg store Anslag og siden slippe dem med Skamme. Guld-Harald rer: saa ivrigt skal jeg drive denne min Fordring igjennem, at jeg skal spare mine Hænder til, om det saa var, at dræbe Kongen hvis jeg kommer til, fordi han vil negte mig det Rige, som Rette tilkommer mig. Hermed ende de deres Tale. Kong H gik ogsaa til Haakon Jarl, og begyndte de at tale med hinanden; gen siger Jarlen, hvilken Fordring paa Riget Guld-Harald gjort til ham, og hvad Svar han gav, men lægger til, at ha for nogen Priis vil minke sit Rige. Vil Guld-Harald, siger endnu holde ved denne Fordring, da er det en smal Sag for at lade ham dræbe; thi jeg tror ham ilde, hvis han ej vil hermed. Jarlen svarer: jeg tror, at Harald har altfor ivrigt denne Sag paa Bane, til at han skulde ville opgive den, og tænke at om han reiser Ufred her i Landet, faar han let Folk og det for hans Faders Vennesælheds Skyld; for Eder er det dog største Skjendsel at dræbe Eders Frænde, thi Alle ville i Fald kalde ham sagesløs. Alligevel vil jeg heller ikke raade ti du gjør dig til mindre Konge, end din Fader Gorm var; han sit Rige meget, men minkede det ikke i nogen Maade. Da siger gen: men hvad er da dit Raad Haakon, hvis jeg ikke skal dele og alligevel ikke skaffe mig denne Anke af Halsen? — Vi skulle t nogle Dage senere, siger Haakon Jarl; imidlertid vil jeg over denne vanskelige Sag og da give et Svar. Derpaa gik K bort og alle hans Mænd.

(171) Haakon Jarl havde nu paany de største Grublerier og R slagninger og lod kun faa Mænd være i Huset med sig. Faa efter kom Kong Harald til Jarlen, og begynde de da at tale sam Kongen spør, om Jarlen havde hugset paa det, de forleden havde talt om. Jeg har, siger Jarlen, vaaget Nat og Dag og finder jeg det raadeligst, at du beholder og styrer hele det som du tog efter din Fader, men faar din Frænde Harald i H et andet Kongerige, som han kan have Ære af. Hvad er de et Rige, siger Kongen, som jeg kan skaffe Harald til fuld Ejen naar jeg skal have Danmark ubeskaaret? Jarlen siger: det er N

ngerne der i Landet ere onde mod alt Landsfolket, og hver Mand dem ilde, hvilket de og fortjene. Kongen ſiger: men Norge er et rt Land, Folket haardt og ſlemt at ſøge med en udenlandſk Hær; ſaa t det os, da Haakon verjede Landet; vi miſtede meget Folk, men gen Sejr blev vunden, Harald Eiriksſøn er desuden min Fosterſøn g Knæſætning. Da ſiger Jarlen: jeg veed jo nok, at I ofte ar ydet Gunnhilds Sønner Hjelp, men de have dog blot lønnet Eder ilde derfor. Vi ſkulle nu komme meget lettere til Magten over Norge, end ved at ſlaa os det til med al Danehæren. Send du ud til Harald, din Fosterſøn, og byd ham at tage det Land og Leen af Dig, ſom han forhen havde her i Danmark: ſtevn ham til dig. Da kan Guld-Harald i et Øjeblik vinde Riget i Norge fra Kong Harald Graafeld. — Kongen ſiger, at det vil kaldes en ond Gjerning at ſvige ſin Fosterſøn. — De Danſke ville dog kalde det bedre, ſiger Jarlen, at dræbe en norſk Viking end en danſk Broderſøn. — De tale om herom en lang Stund, og omſider blev dette afgjort imellem dem.

Guld-Harald kom atter i Tale med Haakon Jarl, og ſiger Jarlen (172)
ham, at han nu har fremmet hans Sag, ſaaat der er det bedſte Haab om, at et Kongerige ligger færdigt for ham i Norge; og ſkulle vi der, ſiger han, vedligeholde vort Fællesſkab, thi jeg kan yde dig ſtor Hjelp i Norge. Tag du nu først det Rige; Kong Harald er meget gammel og har blot een Søn, ſom han ynder lidet, og tilmed er Trilleſøn. Jarlen taler herom for Guld-Harald, indtil han lader det ſig vel behage. Siden tales de ofte ved alle tre, Kongen og Jarlen og Guld-Harald. Derpaa ſendte Danekongen ſine Mænd nord i Norge til Harald Graafeld med megen Pragt; de fik god Modtagelſe, da de kom til Kong Harald. De melde ham den Tidende, at Haakon Jarl er i Danmark og ligger for Døden, næſten fra Livet, og den anden Tidende, at Harald Danekonge byder Harald Graafeld, ſin Fosterſøn, til ſig forat modtage de Forleninger, han og hans Brødre forhen havde haft i Danmark, og at han beder Harald komme og finde ham i Jydland. Harald Graafeld frembar dette for Gunnhild, ſin Moder, og andre ſine Venner: men de tænkte heelt forſkjelligt derom. Nogle tyktes, at denne Reiſe ikke var tryg, og at maaſtee Folk vare lagte i Baghold for ham; flere vare der, ſom tilbudede ham at reiſe, thi da var der ſaa ſtor Sult i Norge, at Kongerne neppe kunde føde ſit Folk, ja den Fjord, hvor Kongerne oftest ſade, fik da Navnet Hardanger. Men Aarferden i Danmark var ingenledes god, ſaa man troede, at man derfra kunde faa, hvad man behøvede, naar Kong Harald fik Leen og Herredømme der. Det blev da beſtemt, inden Sendemændene droge bort, at Kong Harald ſkulde komme til Danmark om Sommeren til Danekongen og modtage det Tilbud, ſom Kong Harald gjorde ham.

(173) Harald Graafeld drog om Sommeren til Danmark og havde [t]
Langskibe; Arinbjørn Herse af Fjordene styrede det ene. Kong Harald
sejlede ud af Viken til Limfjorden og lagde til ved Hals. Det blev
ham sagt, at Danekongen snart vilde komme did. Men da Guld-
Harald spurte dette, styrede han derhen med ni Skibe; han havde
forhen bemandet dem til at fare i Viking. Haakon Jarl havde og
gjort sit Folk rede og agtede sig ogsaa i Hærferd; han havde tolv
Skibe, alle store. Men da Guld-Harald var dragen bort, sagde
Haakon Jarl til Kongen: nu er jeg bange for, at vi roe Ledingen
og dog gjelde Ledingsvite[1]): nu vil Guld-Harald dræbe Harald Graa-
feld; siden vil han tage Kongedømmet i Norge; mener du han bliver
dig tro, naar du skaffer ham saa stor Magt? Han sagde i Vinter
til mig, at han vilde dræbe dig, hvis han kunde komme til. Nu skal
jeg vinde Norge under dig og dræbe Guld-Harald, hvis du vil
love mig, at jeg let skal blive forligt med dig derfor; jeg vil da blive
din Jarl, sverje dig Troskab og med din Understøttelse vinde Norge
under dig, holde Landet siden under dit Herredømme og betale dig
Skat: da er du større Konge end din Fader, naar du raader for t
hele Lande. Dette aftales mellem Kongen og Jarlen, og Haako
drager strax hen med sine Krigsfolk for at lede efter Guld-Harald.

(174) Guld-Harald kom til Hals i Limfjorden og bød strax Harald
Graafeld til Strid. Skjønt Harald havde mindre Folk, gik han dog
strax paa Land, lavede sig til Slag og fylkede sit Folk. Førend Fyl-
kingerne ginge sammen, eggede Harald Graafeld sit Folk ivrigt, bad
dem drage sine Sverd, løb strax frem i Spidsen af Fylkingen og
hugg til begge Hænder. Dette omtaler Glum Geiressøn i Graa-
feldsdraapa. Men Kong Harald Graafeld faldt, som Glum Geires-
søn ogsaa bevidner. Med Kongen faldt Størstedelen af hans Folk,
der faldt og Arinbjørn Herse. Da var der henlebet fra Kong Ha-
kon Adelsteensfostres Fald 15 Aar, men fra Sigurd Ladejarls 13 Aar.
Saa siger Presten Are den Frode, at Haakon Jarl var 13 Aar Ja-
over sin Fædrenearv i Throndhjem, før Harald Graafeld fald;
men de sex sidste Aar, Harald Graafeld levede, siger Are, stred
Gunnhilds Sønner og Haakon med hverandre og rømmede stiftevis
af Landet.

(175) Haakon Jarl og Guld-Harald traf hinanden kort efterat Harald
Graafeld faldt: Haakon Jarl lægger da til Slag med Guld-Harald
Haakon vandt Sejr, men Harald blev fangen, og lod Haakon ha

[1]) D. e. gjøre os Umage til ingen Nytte, thi efter de norske Love skulde En
hver, der ved almindeligt Ledings-Opbud ej indfandt sig paa rette Sted
ligefuldt betale Bøder (Ledingsvite), som om han ganske var udeblevet
om han end ellers havde iagttaget Alt, hvad Loven bød, og fulgte med paa
Toget.

ge i Galge. Siden drog Haakon til Danekongen og forligtes
med ham for hans Frænde Guld-Haralds Drab. Siden byder (176)
ng Harald Hær ud over hele ſit Rige og drager afſted med ſex
ndreder af Skibe[1]); da var med ham Haakon Sigurdsſøn Jarl
Harald Grenſke, Kong Gudrøds Søn, og mange andre mægtige
rnd, ſom havde flygtet fra ſine Odelsgaarde i Norge for Gunn-
lds Sønner. Danekongen ſtyrede med ſin Hær ſøndenfra ind i
ken, og gik alt Landets Folk under ham. Da han kom til Tuns-
rg, ſlokkede en ſtor Mængde ſig til ham; over alt det Folk, ſom
m til ham i Norge, ſatte han Haakon Jarl og gav ham at raade
er Rogaland og Hørdaland, Sogn, Firdafylke, Søndmøre, Raums-
al og Nordmøre. Diſſe fyv Fylker gav Kong Harald Haakon Jarl
raade over paa det Vilkaar, ſom Harald den Haarfagre gav ſine
nner dem, undtagen at Haakon ſkulde have der, ligeſom og i
Trondhjem, alle Kongsgaarde, al Landſkyld og alt Kongens Gods,
m fornødent gjordes, hvis Hær var i Landet. Kong Harald gav
Harald Grenſke Vingulmark, Veſtfold og Agder til Lidandesnes
ed Kongenavn, og lod ham der have Rige med alle de Rettig-
der, ſom hans Frænder forhen havde havt, og Harald Haarfagre
av ſine Sønner. Da var Harald Grenſke 18 Aar og blev ſiden
n navnkundig Mand. Harald Danekonge drog derpaa hjem med
l Danehæren, men Haakon Jarl drog med ſine Folk videre nord-
ter langs Kyſten.

Da Gunnhild og hendes Sønner ſpurte diſſe Tidender, ſamlede (177)
de en Hær, men havde ondt for at faa Folk. De toge da det ſamme
Raad, ſom før, nemlig at ſejle veſter over Havet med det Folk, ſom
ville følge dem. De droge først til Orknøerne og dvælede der en
Stund; der herſkede nu Jarlerne Lødve og Arnvid, Ljot og Skule,
Thorfinn Hauſakljuvs Sønner. Haakon Jarl lagde da alt Landet
under ſig og ſad den Vinter i Throndhjem. Dette omtaler Einar
Skaaleglam i Vell-ekla. Da Haakon Jarl om Sommeren drog ſydefter
langsmed Landet, og Landsfolket gik under ham, paabød han over
hele ſit Rige, at man ſkulde vedligeholde Hovene og Blotene: og
ſaa ſkete. Dette ſiges udtrykkelig i Vell-ekla Den første Vinter,
Haakon raadte for Landet, gik Silden op langs med hele Landet,
og for om Høſten havde Korn voxet, hvorſomhelſt man havde ſaaet.
Næſte Vaar ſkaffede Folk ſig derfor Frøkorn, ſaaat de fleſte Bønder
ryddede ſine Jorder, og tegnede det ſig ſnart til et godt Aar.

Kong Ragnfred, Gunnhilds Søn, og Gudrød, Gunnhilds an- (178)
den Søn, vare da de to eneſte i Live af Eiriks og Gunnhilds Søn-
ner, hvilket ogſaa Glum Geiresſøn bevidner i Graafeldsdraapa.

[1]) D. e. 720 Skibe, thi et Hundrede var i den Tid altid 120.

Ragnfred begyndte sin Ferd om Vaaren, da han havde været
Vinter i Orknøerne; han styrede vestenfra til Norge og havde
kert Folk og store Skibe. Da han kom til Norge og spurte,
Haakon Jarl var i Throndhjem, holdt han nordenom Stad, og
jede paa Søndmøre. Noget af Folket underkastede sig ham, som
ofte skeer, naar Hærflokke gaa over Land, thi de, der ere nærmest
søge da at skaffe sig Frelse, enhver hvor han tænker snarest at kun
faa den. Haakon Jarl spurte disse Tidender, at der var Ufr
søndenfor Møre. Han gjorde da Udvej til Skibe, lod stære
Hær-Or, gjorde sig saa hastigt som muligt ferdig og styrede udef
Fjorden; han var heldig til at faa Folk. Ragnfreds og Haakons Mø
skete nordligt paa Søndmøre, og lagde Haakon strax til Kamp; h
havde mere Folk og smærre Skibe. Striden blev haard, og gik
Haakon verst; de sloges om Stavnene, som man da plejede. Str
var der i Sundet, som drev alle Skibene tilsammen ind mod L
det. Jarlen lod og staade ind mod Landet, hvor det tyktes h
bedst at komme til. Da Skibene kjendte Grund, gik Jarlen og
hans Folk fra Skibene og droge dem op, saaat deres Uvenn
ej skulde kunne drage dem ud igjen. Siden fylkede Jarlen paa V
den og eggede Ragnfred til at gaa op. Ragnfred og hans Mæ
lagde til udenfra, og de stød en lang Stund paa hverandre; men p
Land vilde Ragnfred ikke gaa, og saaledes skiltes de ad. Ragnfred st
rede med sit Folk syd om Stad, thi han frygtede, at der maaskee kun
samle sig Folk fra Landet til Haakon Jarl. Jarlen lagde ikke ofte
til Striid, fordi han syntes, at Forskjellen mellem Skibsbordene v
for stor. Han drog om Høsten nord til Throndhjem og var der o
Vintren, men Kong Ragnfred beholdt alt søndenfor Stad: Firda
fylke, Sogn, Hørdaland, Rogaland. Han havde en talrig Mængd
hos sig om Vintren, og da det vaaredes, bød han Leding ud og f
meget Folk. Han drog da om i alle sine Fylker forat skaffe sig Fol
og Skibe og andet, han behøvede.

(179) Da det vaaredes, bød Haakon Jarl Folk ud, heelt nordenfr
Landet. Han havde meget Folk fra Haalogaland og Naumdal
saaat han ligefra Byrda til Stad havde Folk fra alle Solande
Der samlede sig og en Hær til ham fra hele Thrøndelagen, ligesa
fra Raumsdalen. Der fortælles, at han havde en Hær af fir
Folk-Lande; ham fulgte syv Jarler, og havde de alle tilsamme
utalligt Folk. Herom tales der i Vell-ekla. Haakon styrede med a
dette Folk syd om Stad. Da spurte han, at Kong Ragnfre
med sin Hær var dragen ind i Sogn. Jarlen vendte sig da derhe
med sin hele Styrke og mødte Ragnfred. Jarlen lagde med sin
Skibe til Land, haslede Vold for Kong Ragnfred og tog sig et Ste
at stride paa. Dette bekræftes i Vell-ekla. Der stod nu et mege

rt Slag. Haakon Jarl havde mange flere Folk og fik Sejr. ette var paa Thinganes, der hvor Sogn og Hørdaland mødes. ong Ragnfred flygtede til sine Skibe; af hans Folk faldt der tre undreder (360), som der udtrykkeligt meldes i Vell-ekla. Efter dette Slag flygtede Kong Ragnfred fra Norge, men Haakon Jarl fredede m Landet og lod den store Hær, som havde fulgt ham om Somme-ra, fare nord igjen; men han dvælede der paa den Kant om Høsten, og ligesaa om Vintren.

Haakon Jarl egtede en Kvinde, som heed Thora, Datter af (180)
Skage Skoftessøn, en mægtig Mand. Thora var overmaade dejlig. Deres Sønner vare Svein og Heming. Bergljot heed deres Datter, som siden blev gift med Einar Thambarskelve. Haakon Jarl var faare kvindekjær og havde mange Børn. Ragnhild heed en af hans Døttre; hende giftede han med Skofte Skagessøn, Thoras Broder. Jarlen elskede Thora saa højt, at han gjorde sig hendes Frender kjærere end andre Mænd; og dog nød Skofte, hans Maag, den største Agtelse af dem alle. Jarlen gav ham store Veitsler paa Møre. Hver Gang de vare i Leding, skulde Skofte lægge sit Skib næstved Jarlens, men ingen anden skulde have Lov til at lægge sit Skib mellem deres Skibe. En Sommer, som Haakon Jarl havde (181)
Leding ude, hendte det sig, at Thorleif den Spake styrede et af Ski-bene, der vare hos ham. Eirik, Haakon Jarls Søn, var ogsaa i den Ferd, han var da ti eller elleve Aar gammel. Naar de lagde til Havns om Kvelden, vilde Eirik ikke lade sig nøje med andet, end at lægge til lige ved Siden af Jarlens Skib. Da de nu kom syd til Møre, mødte Skofte, Jarlens Maag, dem med et velbemandet Langskib og raabte, idet han roede henimod Flaaden, at Thorleif skulde rømme Havnen for ham og lægge ud af Lejet. Eirik svarer raskt, at Skofte kunde vælge sig et andet Leje. Dette hørte Haakon Jarl, at Eirik, hans Søn, tyktes sig nu saa mægtig, at han ej vilde vige for Skofte. Jarlen raabte strax til dem, at de skulde lægge af Lejet, eller det skulde bekomme dem ilde, og de skulde faa Hugg. Da Thorleif hørte dette, talte han til sine Mænd og bad dem lægge Skibet ud af Tengslene, hvilket og skede. Skofte lagde da i det Leje, han var vant til at have, næstved Jarlens Skib. Skofte skulde sige Jarlen alle Tidender, naar de vare sammen, ligesom Jarlen ogsaa sagde Skofte de Tidender, han først hørte; derfor blev han kaldet Tidende-Skofte.

Om Vintren efter var Eirik hos sin Fosterfader Thorleif. Tidligt om Vaaren fik Eirik sig en Skare Folk; Thorleif gav ham en fem-tensædet Skude med alt Tilbehør, Tjeld og Kost. Eirik styrede da ud efter Fjorden og siden syd til Møre. Tidende-Skofte drog ust med en fuldbemandet Femtensesse mellem sine Gaarde; men

Eirik lægger imod ham og begynder Kamp. Der faldt Skofte, m
Eirik gav dem Grid, ſom da ſtode oppe. Dette omtaler Eyjulf Da
daſkald i Vandadraapa. Siden ſejlede Eirik ſyd efter Landet o
kom frem i Danmark, hvor han drog til Kong Harald Gormsſø
og var hos ham om Vintren. Men om Vaaren efter ſendte Dan
kongen Eirik nord til Norge og gav ham Jarldømme, og derme
Vingulmark og Raumarike at ſtyre, paa ſamme Maade, ſom Skatt
kongerne før havde haft det. Dette nævner ogſaa Eyjulf Dadaſkald
Eirik Jarl blev ſiden en ſtor Høvding.

(182) Olaf Tryggvesſøn var al denne Stund i Gardarike og nød de
den ſtørſte Ære af Kong Valdemar og Kjærlighed af Dronninge
Kong Valdemar ſatte ham til Høvding over det Hærfolk, ſom ha
ſendte til at verje Landet. Dette omtaler Hallarſtein.[1]) Olaf hold
nogle Slag der, og Hærſtyrelſen gik ham vel fra Haande. Ha
holdt allerede ſelv en ſtor Sveit af Hærmænd paa egen Bekoſtnin
af det, ſom Kongen gav ham. Olaf var gavmild mod ſine Mæn
og blev derfor venſæl. Men da ſkede det, ſom ofte plejer at ga
naar udenlandſke Mænd hæve ſig til Magt eller til ſaa ſtor B
rømmelſe, at de overgaa indenlandſke Mænd, at mange misund
ham, fordi han var Kongen ſaa kjær og ej mindre Dronninge
Man talte da for Kongen om, at han burde tage ſig vare for
gjøre Olaf altfor ſtor, thi, ſagde man, ſlig en Mand er dig yde
farlig, hvis han vil lade ſig bruge til at gjøre Eder eller Ede
Rige Meen, ſaa udmerket ſom han er i Idrætter, Ferdigheder
Venſælhed. Heller ikke vide vi, hvad han og Dronningen alt
have at tale om med hinanden. Det var nemlig almindelig Skik h
de mægtige Konger i den Tid, at Dronningen ſkulde have halve Hird
og holde den paa ſin Bekoſtning, hvortil hun ſkulde have den Skat
Skyld, ſom dertil behøvedes. Saaledes var det og hos Kong Valdema
at Dronningen havde ikke mindre Hird end Kongen. Begge kappede
om at have de meſt udmerkede Mænd, og enhver af dem vilde fa
dem til ſin Afdeling. Nu ſkede det, at Kongen fæſtede Tro til ſlig
Taler, ſom førtes for ham, og derfor blev noget faatalende og ubl
mod Olaf. Da Olaf mærkede det, ſagde han det til Dronninge
tilføjende, at hans Hu ſtod til at drage til de nordlige Lande; de
ſagde han, havde hans Frender haft deres Rige, og der tyktes d
ham rimeligſt, at ogſaa hans ſtørſte Fremgang vilde vorde. Dron
ningen beder ham fare vel, ſigende, at hvor han var, vilde ha
tyktes en gjev Mand. Siden bereder Olaf ſin Reiſe, gaar ombor
og ſtyrer ud til Havs i Øſtre-Saltet. Markus Skeggesſøn omtale
det i ſin Draapa „Rekſtevja." Idet han ſejlede øſtenfra, kom ha

[1]) Skalden Stein Herdiſesſøn, der digtede en Draapa om Kong Olaf.

Borgundarholm, gik der i Land og herjede. Landshæren ſøgte
d og holdt Slag med ham, men Olaf fik Sejr og meget Hær-
ng. Medens han nu laa ved Borgundarholm, fik de hvaſt Vejr (183)
g Storm i Søen, ſaaat de ikke kunde holde ſig der. De ſejlede
exior ſyd under Vendland og fik der en god Havn, hvor de fare
ldeles fredeligen frem og dvæle en Stund. Burislav heed Kongen
i Vendland; hans Døttre vare Geira, Gunnhild og Aſtrid. Geira,
Kongens Datter, havde Magt og Rige der, hvor Olaf og hans
Mand kom i Land. Dixin heed den Mand, ſom havde meſt at
raade med Dronning Geira. Da de ſpurte, at ukjendte Mænd af
et prægtigt Væſen vare komne til Landet, og at de fore med
Fred, drog Dixin til dem med den Hilſen fra Dronning Geira, at
hun vilde indbyde diſſe Mænd, ſom der vare komne, til Vinterophold;
thi det var ledet langt ud paa Sommeren, der var haardt Vejr og
tore Storme. Da Dixin kom did, blev han ſnart var, at det var
en udmerket Mand baade af Ætt og Udſeende, ſom raadte for de
fremmede. Dixin ſiger, at Dronningen indbyder dem til ſig med
Gjæſtebud. Olaf modtog dette Tilbud og drog om Høſten til
Dronning Geira. Begge ſyntes overmaade godt om hinanden,
ſaaat Olaf begyndte at bejle til hende og bad om hendes Haand.
Der blev da taget den Beſlutning, at Olaf ſik Dronning Geira til
Ægte endnu ſamme Vinter og blev Forſtander for dette Rige tillige
med hende. Halfred Vandrædaſkald omtaler dette i den Draapa,
ſom han digtede om Kong Olaf.

Haakon Jarl raadte for Norge og betalte ingen Skat, da (184)
nemlig Danekongen overlod ham alle de Skatter, Kongen havde
at tage i Norge, for den Umage og Bekoſtning, han havde med
at verje Landet mod Gunnhilds Sønner. I den Tid var Keiſer (185)
Otto i Saxland. Han ſendte Bud til Harald Danekonge, at han
ſkulde lade ſig døbe og antage den rette Tro tilligemed alt det Folk,
han ſtyrede; ellers, ſiger Keiſeren, vilde han drage med en Hær
imod ham. Da lod Danekongen gjøre ſit Landvern rede, Virket
(Danevirke) vel befæſte og Hærſkibe udruſte. Han ſendte Bud til
Norge til Haakon Jarl, at han ſkulde komme til ham tidligt om
Vaaren med al den Styrke, han kunde faa. Haakon Jarl bød
derfor om Vaaren en Hær ud over hele ſit Rige. Han blev meget
mandſterk og ſejlede med diſſe Folk ned til Danekongen. Kongen
tog hederligen imod ham. Mange andre Høvdinger vare da hos
Danekongen, ſom ydede ham Hjelp. Han havde derfor en meget
ſtor Hær.

Olaf Tryggvesſøn havde om Vintren været i Vendland, ſaaledes (186)
ſom før er ſkrevet. Han drog om Vintren til de Hereder i Vend-
land, ſom havde ligget under Dronning Geira, men nu havde unddraget

sig fra al Lydighed og Skat. Der herjede han, dræbte mange Mænd og brændte for Nogle, tog meget Gods og underlagde sig de Riger; siden drog han tilbage til sin Borg. Tidligt om Vaaren gjorde han sine Skibe rede og sejlede siden til Havs. Han sejlede under Skaane og gik der i Land. Landets Mænd samlede sig og holdt Slag, men Olaf sejrede og fik meget Hærfang. Siden sejlede han øster til Gotland; der tog han et Kjøbskib, som tilhørte nogle Jamter; de verjede sig modigt, men Enden blev, at Olaf rydde Skibet, dræbte mange Mænd og tog alt Godset. Det tredie Slag holdt han paa selve Gotland; der fik han Sejr og tog meget Hærfang. Alt dette omtaler Halfred Vandrædaskald.

(187) Keiser Otto drog nu en stor Hær sammen: han havde Folk af Saxland, Frankland, Frisland og Vendland. Ham fulgte Konig Burislav med en stor Hær, og blandt dennes Folk var ogsaa Olaf Tryggvessøn, hans Maag. Keiseren havde en stor Hær af Ryttere, dog langt flere Fodfolk; han havde og en stor Hær fra Holtsetaland (Holsteen). Harald Danekonge sendte Haakon Jarl med Nordmandshæren, som fulgte ham, til Danevirke, for at verje Landet. Dette omtaler Einar Skaaleglam i Vell-ekla. Keiser Otto kom med sin Hær søndenfra til Danevirke, men Haakon Jarl verjede Borgveggen med sine Folk. Danevirke var saaledes laget, at to Fjorde løb ind i Landet, hver paa sin Side, men mellem Fjordbundene havde Danerne gjort en stor Borgvegg af Steen, Torv og Træ, og gravet et bredt og dybt Dige udenfor, men sat Kasteller ved Borgeledene. Der blev et stort Slag, som omtales i Vell-ekla. Haakon Jarl satte Fylkinger over alle Borgeledene, men den største Deel af sit Folk lod han dog fare langsmed Borgveggene og verje dem, hvorsomhelst de bleve angrebne. Der faldt mange af Keiserens Folk, men de finge ikke nogen Bugt med Borgen. Keiseren snur derfor bort og forsøger ikke mere paa at angribe den. Ogsaa dette berøres i Vell-ekla. Efter dette Slag drog Haakon Jarl tilbage til sine Skibe og agtede at sejle nord igjen til Norge, men han fik ingen
(188) Vør og blev liggende ude i Limfjorden. Keiser Otto snur nu strax med sin Hær til Slee, samler der sine Skibe til sig og lader Folket sætte over Fjorden til Jydland. Da Harald Danekonge spør dette, drager han imod ham med sin Hær. Der blev et stort Slag og tilsidst fik Keiseren Sejr, men Danekongen flygtede bort til Limfjorden og drog ud i Maarsø. Da ginge der Mænd imellem Kongen og Keiseren, og der blev sat Grid og Stevnelag. Keiser Otto og Danekongen kom da sammen i Maarsø. Poppe heed en Biskop: han var en udmerket og hellig Mand; han forkyndte den hellige Tro for Kong Harald, bar gloende Jærn i sin Haand og viiste Kong Harald Haanden ubrændt. Da lod Kong Harald sig døbe

med al Danehæren. Kong Harald havde fra Maarsø sendt Bud til Haakon, at han skulde komme ham til Hjelp, og Jarlen var just kommen til Øen, da Kongen havde ladet sig døbe. Kongen sendte da Bud, at Jarlen skulde komme til ham, og saasnart Jarlen havde indfundet sig, nødte Kongen ham til at lade sig døbe. Saa blev da Haakon Jarl døbt og alle de Mænd, som fulgte ham; Kongen gav dem Præster med og andre lærde Mænd og sagde, at Jarlen skulde lade døbe alt Folket i Norge. Derpaa skiltes de: Haakon Jarl drog (189) ud til Havs og biede paa Vør. Da der endelig kom saadant Vejr, som han troede at kunne sejle ud til Havs med, satte han alle lærde Mænd op i Land og sejlede ud paa Havet. Vinden gik om til sydvest og vest: Jarlen sejler da øster igjennem Øresund og herjer paa begge Sider. Siden sejlede han øster forbi Skaanes Side og herjede der, hvorsomhelst han kom til Land. Men da han kom øster for Gauta-Skerene, lagde han til Land og gjorde der et stort Blot. Da kom der flyvende to Ravne og gole høst: Jarlen tyktes deraf at vide, at Odin havde modtaget Blotet, og at der var gunstig Tid for ham til at stride. Han brænder derfor alle sine Skibe, gaar op i Landet med alt sit Folk og drager overalt frem med Hærskjold. Ottar Jarl, som raadte for Gautland, kom imod ham; de holdt et stort Slag sammen; Haakon Jarl sejrede, men Ottar Jarl faldt og en stor Mængde Folk med ham. Haakon Jarl farer nu over begge Gautlandene, overalt med Hærskjold, indtil han kommer til Norge og drager siden til Lands heelt nord i Throndhjem. Alt dette omtales i Vell-ekla.

Keiser Otto drog tilbage til sit Rige i Saxland. Han og Dane- (190) kongen skiltes ad med Venskab. Saa siger man, at Keiser Otto stod Fadder til Svein, Kong Haralds Søn, og gav ham sit Navn: denne blev nu døbt Otto-Svein. Kong Harald holdt Christendommen vel indtil sin Dødsdag. Kong Burislav drog til Vendland og med ham Olaf, hans Maag. Dette Slag omtaler Halfred Vandrædaskald i Olafsdraapa.

Olaf Tryggvessøn var tre Aar i Vendland, da Dronning Geira (191) fik en Sygdom, hvoraf hun døde. Dette tyktes Olaf at være saa stor Skade, at han ikke ligte sig mere i Vendland siden: han skaffede sig derfor Hærskibe, og drog atter i Hærferd; han herjede først paa Frisland, dernæst paa Saxland og lige indtil Flæmingeland. Dette omtaler ogsaa Halfred Vandrædaskald. Siden styrede han til Eng- (192) land og herjede vide om Landet; han sejlede heelt nord til Nordhumberland og herjede der; derfra styrede han nord til Skotland, hvor han ogsaa herjede vidt og bredt, derfra til Sydøerne, hvor han holdt nogle Slag; derpaa styrede han syd til Man og streed der; han herjede ogsaa vide om Irland. Siden herjede han vide om

Bretland, ligesaa paa det Sted, som kaldes Kumreland. Derfra sejlede han til Vallland og herjede der, hvorpaa han atter vendte mod Øst og agtede sig til England; da kom han til de Øer, som hede Syllingerne, vester ud i Havet fra England. Halfred Vandrædaskald omtaler dette. Olaf Tryggvessøn var fire Aar i denne Hærferd; fra den Tid han drog fra Vendland, indtil han kom til Syllingerne.

(193) Da Olaf Tryggvessøn laa i Syllingerne, spurte han, at der paa Øen var en Spaamand, som forudsagde tilkommende Ting, og at det tyktes Mange, at hans Ord somoftest gik i Opfyldelse. Olaf blev da nysgjerrig efter at prøve denne Mands Spaadomsgave. Han sendte til ham den smukkeste og største af sine Mænd, klædt paa det prægtigste, og bad ham sige, at han var Kongen selv; thi Olaf var allerede bleven navnkundig over alle Lande for at være smukkere, anseeligere og større end Andre. Lige fra den Tid, han forlod Gardarike, havde han ej beholdt mere af sit Navn, end at han kaldte sig Ole og sagde, at han var gerdsk. Da Sendemanden kom til Spaamanden og udgav sig for at være Kongen, fik han dette Svar: ikke er du Konge, men jeg raader dig til at være din Konge tro. Mere sagde han ikke til denne Mand. Sendemanden drog tilbage og sagde dette til Olaf. Denne fik nu saa meget større Lyst til at træffe denne Mand, som han hørte dette Svar, og tvivlede nu ikke længer om hans Spaadomsgave. Olaf drog til ham, talte med ham og spurte, om han kunde forudsige ham, hvorledes det vilde gaa ham i at erhverve sig et Rige eller anden Lykke. Eneboeren svarer med hellig Spaadomsaand: du skal vorde en berømmelig Konge og udføre berømmelige Gjerninger; du skal bringe mange Mennesker til Troen og Daaben, og skal du derved gavne baade dig og mange Andre. Og forat du ej skal tvivle paa dette mit Svar, kan du have det til Tegn, at du ved dine Skibe vil møde Svig og Bagbold; det vil komme til Slag, og vil du miste noget Folk og selv blive saaret: af det Saar vil du blive nær Døden og baaren paa Skjold til Skibet, men inden syv Dage vil du blive lægt igjen og snart efter tage ved Daaben. Siden drog Olaf ned til sine Skibe: der mødte han Ufredsmænd, som vilde dræbe ham og hans Folk; der blev stredet, og gik det som Eneboeren havde sagt, at Olaf blev saaret baaren paa Skjold ud til Skibet og lægt igjen inden syv Dage. Olaf tyktes da at vide, at denne Mand havde sagt ham sandt, og at han var en sand Spaamand, hvorfra han nu end havde denne Spaadomsaand. Olaf drog da andengang til denne Spaamand, talede Mangt og Meget med ham og spurte nøje, hvorfra han havde den Viisdom, at han forudsagde tilkommende Ting. Eneboeren sagde, at de Christnes Gud selv lod

ham vide alt hvad han ønſkede. Han ſagde da Olaf mange af den almægtige Guds ſtore Underverker, og formedelſt diſſe Overtalelſer ſamtykte Olaf i at lade ſig døbe. Olaf blev ſaaledes døbt med alt ſit Følge. Han opholdt ſig der meget længe, lærte den rette Tro og havde derfra med ſig Præſter og andre lærde Mænd.

Om Høſten ſeilede Olaf fra Syllingerne til England og laa der (194)
i en Havn. Han foer fredeligt frem, thi England var chriſtent, og han var nu og ſelv bleven Chriſten. Der gik over Landet et Thingbud, at alt Folket ſkulde komme til Things. Da Thinget var ſat, kom en Dronning did ved Navn Gyda, Syſter af Olaf Kvaran, der var Konge i Dublin paa Irland; hun havde været gift i England med en mægtig Jarl, ſom da var død, og nu ſtyrede hun Riget efter ham. Der var i hendes Rige en Mand, ſom heed Alfvine, en ſtor Kæmpe og Holmgangsmand; han havde bejlet til hende, men faaet det Svar, at hun ſelv vilde kaare ſig en Mand af dem, der vare i hendes Rige, og var der for denne Sags Skyld juſt tilſtevnet et Thing, paa hvilket Gyda vilde vælge ſig en Mand. Alfvine var kommen der, prydet med ſine bedſte Klæder, og mange andre vare der ogſaa, vel klædte. Olaf var ogſaa tilſtede, men havde kun ſine Reiſeklæder paa, yderſt en Lodkappe; han ſtod med ſin Skare ud fra de Andre. Gyda gik og betragtede hver iſær, ſom ſaa hende ud til at være en dygtig Mand. Men da hun kom derhen, hvor Olaf ſtod, og ſaa op i hans Aaſyn, ſpurte hun, hvad Mand han var. Han kaldte ſig Ole; jeg har ikke hjemme her til Lands, ſiger han. Gyda ſagde: vil du have mig, ſaa vil jeg kaare dig. Dertil ſiger jeg ikke nej, ſvarede han. Han ſpurte, hvad denne Kones Navn, Ætt og Byrd var. Gyda heder jeg, ſiger hun, Kongens Datter af Irland; jeg blev gift her til Lands med den Jarl, ſom herſkede her. Nu, ſiden han er død, har jeg ſtyret Riget; Mænd have friet til mig, men Ingen, ſom jeg vilde have. Hun var en ung og ſaare vakker Kvinde. De tale ſiden om denne Sag og afgjøre den med hinanden. Olaf feſter ſig ſaaledes Gyda. Herover er nu Alfvine ſaare ilde tilfreds. Det var Skik i Eng- (195)
land, at naar to tviſtede om een Ting, ſkulde de gaa til Holmgang. Alfvine byder derfor Olaf Tryggvesſøn til Holmgang om denne Sag. De lægge hinanden Stevne til Striden, og ſkulle de være tolv paa hver Side. Da de mødtes, ſagde Olaf til ſine Mænd, at de ſkulde gjøre ſom han. Han havde en ſtor Øxe: da Alfvine vilde hugge til Kongen med Sværdet, ſlog han det af Hænderne paa ham, og derpaa gav han ham ſelv et Slag, ſaaat han faldt; ſiden bandt Olaf ham faſt. Saa gik det alle Alfvines Mænd, at de bleve bankede og bundne og førte til Olafs Herberge. Siden bød han Alfvine at drage bort af Landet og aldrig komme

tilbage, men Olaf tog alle hans Ejendomme. Olaf fik da Gyda og opholdt ſig i England, men ſtundom i Irland.

(196) Da Olaf var i Irland, var han engang ſtedt i en Hærferd og drog til Skibs. Da man behøvede Strandhugg, gik man i Land og drev en Mængde Bofæ ned. Da kom en Bonde efter dem og bad Olaf give ſig de Køer, han ejede. Olaf ſagde, at han gjerne maatte tage ſine Køer, hvis han kunde kjende dem, men opholde kun ikke, ſagde han, vor Ferd. Bonden havde en ſtor Fæhund med ſig; den viiſte han ind i Nødflokken. Der var mange hundrede Nød, ſom ſaaledes bleve drevne ned, men Hunden løb gjennem alle Nødflokkene og adſkilte netop ſaa mange Nød, ſom Bonden ſagde at han ſavnede, og vare de alle eens merkede: deraf kunde man ſee, at Hunden havde kjendt ret. Den Hund tyktes dem da forunderlig klog. Olaf ſpør derfor, om Bonden vil ſælge ham Hunden. Saameget heller, ſiger Bonden, ſom jeg gjerne vil give dig den. Olaf gav ham ſtrax en Guldring i Stedet og lovede ham ſit Venſkab. Den Hund heed Vige og var bedſt af alle Hunde; Olaf ejede den længe ſidenefter.

(197) Danekongen Harald Gormsſøn ſpurte, at Haakon Jarl havde forkaſtet Chriſtendommen og herjede vide paa Danekongens Land. Da bød Harald Danekonge en Hær ud og drog ſiden til Norge. Da han kom til det Rige, ſom Haakon havde at raade over, herjede han der og ødte alt Landet. Han kom med ſin Hær lige til de Der, ſom hede Solunderne. Fem Gaarde ſtode ene tilbage i Lærdal, men alt Folket flygtede til Fjelds og Skoge med det Løſøre, de kunde faa med. Derefter tænkte Danekongen at ſejle med denne ſtore Hær til Island og hevne ſig over en Nidviſe, ſom alle Islændingerne havde digtet om ham. Det var nemlig blevet ſat i Loven paa Island, at man ſkulde digte en Nidviſe om Danekongen for hvert Næs ſom var paa Landet. Aarſagen var, at et Skib, ſom islandſke Mænd ejede, havde lidt Skibbrud i Danmark, men Danerne havde optaget alt Godſet under Navn af Vrag; den, ſom ſtod for dette, var en kongelig Bryte ved Navn Byrge, Nidet blev derfor digtet om dem begge. Der ſtaar blandt andet i Nidviſen, at Harald engang forvandledes til Vor
(198) i en Hingſtes Skikkelſe, og Byrge til en Hoppe. Kong Harald bød først en Troldmand at drage i Hamferd til Island og ſee til, hvad han kunde melde ham. Han foor i en Hvals Skikkelſe. Da han kom til Landet, drog han veſter om og nordenfor: han ſaa, at alle Fjelde og Højder vare fulde af Landvætter, nogle ſtore og nogle ſmaa. Da han kom udenfor Vaapnafjord, holdt han ind efter Fjorden og agtede at gaa i Land; da drog der ned ad Dalen en ſtor Drage, fulgt af mange Ormer, Padder og Ogler, og blæſte Edder paa ham; men han lagde bort og veſtefter Landet, indtil han kom udenfor Eyjafjord.

an drog ind efter denne Fjord; der drog ham imøde en ſaa ſtor
ugl, at Vingerne naaede ud til Fjeldene paa begge Sider, og til-
ge en Mængde andre Fugle, baade ſtore og ſmaa. Bort drog han
erfra og veſter om Landet, og ſaa ſyd til Breidafjord; der ſtevnede
an indefter, men der kom imod ham en ſtor Tyr, der vadede ud i
ſøen og begyndte at brøle forfærdeligt; en Mængde Landvætter
ulgte den. Bort drog han ogſaa derfra og ſønder om Reykjanes
g vilde der gaa op paa Vikarſkeid. Der kom imod ham en Berg-
ſe, der havde en Jernſtav i Haanden og bar Hovedet højere end
Fjeldene, ſamt mange Jøtner med ham. Derfra drog han øſter
angsefter Landet; der var, ſiger han, intet andet end Sandſletter og
Ørkener, og ſtore Brændinger udenfor, men Havet mellem Landene
aa ſtort, at man ikke kunde fare der med Langſkibe. Da var Brodd-
Helge i Vaapnafjord, Eyjulf Valgerdesſøn i Eyjafjord, Thord Gelle
d. e. den brølende) i Breidafjord, Thorodd Gode i Olvus. Siden
endte Danekongen ſig med ſin Hær ſydefter Landet og drog ſaa
il Danmark, men Haakon Jarl lod bygge alt Landet igjen og be-
alte ikke Danekongen nogen Skat, ſaalænge han levede.

Svein, Kong Haralds Søn, ſom ſiden blev kaldet Tjugeſkegg, for- (199)
rede Rige af Kong Harald, ſin Fader, men da gik det endnu ſom
ør, at Kong Harald ej vilde dele Daneriget i to, og negtede ham
erfor noget Rige. Nu ſkaffer Svein ſig Hærſkibe og ſiger, at han
il drage i Viking; men da alt hans Folk var kommet ſammen, hvor-
blandt ogſaa Palna-Toke, ſtyrede Svein til Sjæland og ind i Iſe-
fjord. Der laa allerede Kong Harald, hans Fader, med ſin Flaade
g gjorde ſig juſt rede til at drage i Leding. Svein lagde ſtrax til
Striid mod ham; der blev et ſtort Slag; ſaa meget Folk drev til
Kong Harald, at Svein blev overmandet og flygtede, dog blev Kong
Harald ſaa haardt ſaaret, at han fandt ſin Bane. Siden blev Svein
agen til Konge i Danmark. Da var Sigvalde Jarl over Joms-
borg i Vendland: han var Søn af Strut-Harald, der havde raadet
for Skaane: Sigvaldes Brødre vare Heming og Thorkel den Høje.
Høvdinger over Jomsvikingerne vare ogſaa Bue Digre af Borgundar-
holm og Sigurd, hans Broder. Der var tillige Vagn, Aakes og
Thorgunnas Søn, Bues og Sigurds Syſterſøn. Sigvalde Jarl
havde fanget Kong Svein og ført ham til Vendland til Jomsborg,
hvor han nødte ham til Forliig med Burislav Vendekonge og til
at finde ſig i, at Sigvalde Jarl ſkulde affige Vilkaarene (Sig-
valde Jarl var da gift med Aſtrid, Kong Burislavs Datter); ellers,
ſagde Jarlen, vilde han udlevere Kong Svein til Venderne. Kongen
vidſte, at de vilde pine ham til Døde og ſamtykte derfor i Jarlens
Regling. Sigvalde Jarl dømte ſaaledes, at Kong Svein ſkulde
egte Gunnhild, Kong Burislavs Datter, Burislav ſkulge egte Thyre

Haraldsdatter, Kong Sveins Syster, men begge skulde beholde sit Rige, og skulde der være Fred mellem Landene. Svein drog da hjem til Danmark med Gunnhild, sin Kone. Deres Sønner vare Harald og Knut den Mægtige. I den Tid truede Danerne stedse med at drage med en Hær til Norge mod Haakon Jarl.

(200) Kong Svein gjorde et stort Gjestebud og stevnede til sig alle de Høvdinger, som vare i Riget. Han skulde gjøre Arve-Øl efter sin Fader Harald. Lidt før vare Strutharald i Skaane og Vesete i Borgundarholm, Bue Digres og Sigurds Fader, døde. Kong Svein sendte da Bud til Jomsvikingerne, at Sigvalde Jarl og Bue og deres Brødre skulde komme og arve sine Fædre ved det samme Gjestebud, som Kongen gjorde. Jomsvikingerne kom til Gjestebudet med alt sit tappreste Folk. De havde 40 Skibe fra Vendland og 20 fra Skaane. Der kom en stor Mængde Folk sammen. Den første Gildesdag, førend Svein steeg i sin Faders Højsæde, drak han hans Minde og lovede, at, førend tre Aar vare omme, skulde han være kommen med sin Hær til England og have dræbt Kong Adalraad, eller have jaget ham af Landet. Det Minde skulde alle de drikke, som vare ved Arve-Ølet, og der blev skjenket først for Jomsvikingernes Høvdinger i de største Horn, og af den sterkeste Drik, som fandtes der. Da dette Minde var afdrukket, skulde Alle drikke Christsminde, og blev der for Jomsvikingerne stedse baaret de fuldeste Horn og den sterkeste Drik. Det tredie var Michaelsminde: det drak alle. Derefter drak Sigvalde Jarl sin Faders Minde og lovede, at inden tre Aar vare omme, skulde han være kommen til Norge og have dræbt Haakon Jarl, eller jaget ham af Landet. Siden lovede Thorkel Høje, hans Broder, at han skulde følge sin Broder Sigvalde til Norge og ikke fly fra Striden, saalænge Sigvalde var efter og streed. Da lovede Bue Digre, at han vilde drage til Norge med dem, og ikke fly af Striden før Haakon Jarl. Derpaa lovede Sigurd, hans Broder, at han vilde drage til Norge og ikke fly, saalænge Størstedelen af Jomsvikingerne strede. Vagn Aakessøn lovede, at han skulde drage til Norge og ikke komme tilbage, førend han havde dræbt Thorkel Leira og gaaet til Sengs hos hans Datter Ingebjørg uden Frendernes Samtykke. Mange andre Høvdinger gjorde forskjellige Løfter, og saaledes blev Arve-Ølet drukket. Men Morgenen efter, da Jomsvikingerne vare ædrue, tyktes de at have taget Munden for fuld. De holdt en Sammenkomst for at raadslaa om hvorledes de skulde bære sig ad med Ferden, og de besluttede at gjøre sig rede saa skyndelig som muligt. De udrustede derfor strax sine Skibe og Folk. Men dette

(201) rygtedes snart vide om Land. Ogsaa Eirik Jarl, Haakons Søn, fik spurt det; han var da paa Raumarike. Strax samler han Folk til sig, drager til Oplandene og saa nord over Fjeldet til Throndhjem.

til ſin Fader Haakon Jarl. Dette omtaler Thord Kolbeinsſøn i ſin Eiriksdraapa. Haakon Jarl og Eirik Jarl lode opſkære Hær-Or over al Thrøndelagen, ſendte Bud til begge Mørerne og Raumsdalen, ligeſaa nord i Raumadal og til Haalogaland. Siden ſtevnede de heel Almenning ud, baade af Folk og Skibe, ſaaledes ſom det ſiges i Eiriksdraapa. Haakon Jarl drog ſtrax ſyd til Møre for at ſpeide og ſamle Folk, men Eirik Jarl ſamlede Hæren ſammen og førte den nordenfra.

Jomsvikingerne ſtyrede med ſin Hær til Limfjorden, og ſejlede (202)
derfra ud til Havs med 60 Skibe. De kom ind til Agder og ſtyrede ſtrax med Hæren nord til Rogaland. Saaſnart de kom i Haakons Rige, begyndte de at herje og droge ſaaledes nordefter Landet, overalt med Hærſkjold. Geirmund heed en Mand, han kom ſejlende paa en Løbeſkude med nogle Folk, traf Haakon Jarl nord paa Møre, gik ind for Bordet og ſagde Jarlen den Tidende, at der var kommen en Krigshær ſyd i Landet fra Danmark. Jarlen ſpurte, om han vidſte det med Vished. Geirmund løftede op den ene Arm, hvoraf Haanden var huggen; dette, ſiger han, er Tegn nok paa, at Krigshær er i Landet. Siden ſpurte Jarlen nøjere herom. Geirmund ſiger, at det var Jomsvikingerne, og at de havde dræbt mange Folk og ſvøbet vidt og bredt; dog, ſiger han, fare de hurtigt og ſaare hidſigt frem, og jeg vedder, at det ej vil vare længe, førend de ere her. Strax roede Jarlen om i alle Fjorde, ind langs det ene og ud langs det andet Land, og ſik ſig Folk; han foor Dag og Nat og lod ſpeide landvejs over Eidet, ligeſaa ſyd i Fjordene. Dette omtales i Eiriksdraapa. Eirik Jarl ſkyndte ſig ligeledes ſydefter ſaa fort han kunde.

Sigvalde Jarl ſtyrede med ſin Hær nord om Stad og lagde (203)
først til Herøerne. Naar Vikingerne traf Landets Folk, ſagde disſe aldrig Sandhed om, hvad Jarlerne havde fore. Jomsvikingerne herjede, hvor de kom; de lagde ind til Den Had, løb der op og dræbe baade Folk og Fæ ned til Skibene, men dræbte alle vaabenføre Mænd. Idet de nu ſaaledes droge ned til Skibene, kom der en gammel Bonde til dem der, hvor Bues Sveit var nærmeſt. Bonden ſagde: I fare ikke frem ſom Krigsmænd: I drive til Stranden Køer og Kalve; ſtørre Fangſt var det for Eder at tage Bjørnen, ſom nu næſten er kommen i Bjørnebaaſen. Hvad ſiger Karlen, ſige de; kan du ſige os noget Beſkeed om Haakon Jarl? Bonden ſagde: igaar drog han ind i Hjørundfjord og havde eet Skib eller to; ikke havde han flere end tre, og da havde han endnu intet ſpurt til Eder. Bue og hans Folk løb da ſtrax til Skibene og forlod alt Hærfanget. Bue ſagde: Lader os nu benytte os af, at vi have faaet vide, hvor Jarlen er, ſaaat vi kunde være de nærmeſte til Sejren. Da de kom ombord

paa Skibene, roede de ſtrax ud. Sigvalde Jarl raabte til dem ſpurte, hvad der var paa Ferde. De ſvarede, at Haakon Jarl lig der inde i Fjorden. Da lader Sigvalde Jarl Flaaden løſe, og roe alleſammen nord forbi Den Had.

(204) Haakon Jarl og Eirik, hans Søn, laa i Hallkelsvik, hvor deres Hær var kommen ſammen. De havde halvandethundr Skibe og havde juſt ſpurt, at Jomsvikingerne havde lagt ind Had. Jarlerne roede derfor ſøndenfra for at lede efter dem. de kom til det Sted, ſom heder Hjørungavaag, mødtes de, og p begge Sider ordnede man Folket til Slaget. Midt i Hæren b Sigvalde Jarls Merke frembaaret; imod det lagde Haakon Jarl ſi Sigvalde Jarl havde 20 Skibe, men Haakon Jarl 60. I Haak Jarls Flok vare disſe Høvdinger: Thore Hjort af Haalogaland Styrkaar af Gimſe. I den ene Arm af Fylkingen var Bue Dig og Sigurd, hans Broder med 20 Skibe. Imod dem lagde Ei Jarl, Haakonsſøn, med 60 Skibe, og med ham disſe Høvding Gudbrand Hvite af Oplandene og Thorkel Leira af Viken. I d anden Arm af Fylkingen lagde Vagn Aakesſøn frem med 20 Skib men imod ham Svein Haakonsſøn og med ham Skegge fra Yr af Upphaug og Ragnvald af Ærvik paa Stad med 60 Skibe. De omtales i Eiriksdraapa. Ogſaa Eivind Skaldeſpilder taler derom Haaleygjatal. Siden lagde de Flaaden ſammen, og der begynd nu det grummeſte Slag. Mange faldt paa begge Sider, men m af Haakons Folk, thi Jomsvikingerne ſloges baade vel og djer og ſkarpt; de ſkød tvert igjennem Skjoldene. Saa mange Vaab bleve ſkudte ind paa Haakon Jarl, at hans Brynje blev opſlidt aldeles ubrugelig, ſaaat han kaſtede den af ſig. Dette omtaler Ti

(205) Hallkelsſøn. Jomsvikingerne havde ſtørre og bordhøjere Skil men paa begge Sider ſtreed man paa det djerveſte. Vagn Aakesſ ſøgte ſaa haardt frem mod Svein Haakonsſøns Skib, at denne lod ſkaa tilbage og var nær ved at flygte. Da lagde Eirik Jarl til paa d Side og frem i Fylkingen mod Vagn. Nu lod Vagn ſige tilbage Skibene laa da ſaaledes, ſom de fra førſt af havde ligget. Ei begav ſig derpaa tilbage til ſin Afdeling, hvor hans Mænd imidlert havde ſkaadet afvejen, men Bue havde hugget Tengſlerne og agte at forfølge de Flygtende. Nu lagde Eirik Jarl ſig ſibordes v Bues Skib, og blev da Huggſtriden ſaare ſkarp; to eller tre af Eiri Skibe lagde til Bues ene Skib. I det ſamme kom der et ſaa ſto Uvejr og El, at et Haglkorn vejede en Øre. Sigvalde Jarl hugg Tengſlerne, vendte ſit Skib bort og vilde fly. Vagn Aakesſøn raab til ham, at han ej ſkulde fly, men Sigvalde Jarl brød ſig intet o hvad han ſagde. Da ſkød Vagn et Spyd efter ham og traf d Mand ſom ſad ved Roret. Sigvalde Jarl roede bort med 35 Skib

en 25 laae tilbage. Haakon Jarl lagde nu sit Skib paa den anden (206)
ide af Bues, og havde da Bues Mænd ikke langt at bie imellem
vert Hugg. Vigfus Viga-Glumssøn tog op en Nebstede, som laa paa
ækket, og hvorpaa En før havde nodet sit Sverd. Vigfus var en
are sterk Mand: han kastede Steden med begge Hænder og slog
n i Hovedet paa Aslak Holmskalle, saaat Spidsen stod nede i Hjer-
n. Aslak havde forhen ingen Vaaben bidt paa, men han havde
gget til begge Sider; han var Bues Fosterfader og Stavnbo. Den
nden var Haavard Huggende, han var saare sterk og stridbar. I
nne Dyst ginge Eiriks Mænd op paa Bues Skib og agter til
ftingen mod Bue. Thorstein Midlang hugg til Bue tvers over
æsen, saa at Næse-Skjermen paa Hjelmen gik isønder, og Bue selv
et meget stort Saar; Bue hugg igjen til Thorstein ind i Siden,
aat Manden blev skaaren over i Midten. Derpaa tog Bue to
ster fulde af Guld, raabte højt: over Bord, alle Bues Folk! og
tede sig udenbords med Kisterne; mange af hans Mænd sprang
rbord med ham, men Nogle faldt paa Skibet, thi ej var det godt
bede om Grid. Da blev Bues Skib ryddet fra Stavn til Stavn,
siden de øvrige, det ene efter det andet. Derpaa lagde Eirik (207)
l til Vagns Skib, og fik han der en meget haard Modstand.
tilsidst blev dog deres Skib ryddet og Vagn fangen med
ve Mand; de bleve allesammen førte bundne op paa Land.
rkel Leira gik til dem og sagde: du lovede, Vagn, at dræbe
men mig synes det nu ligere til, at jeg dræber dig. Vagn
hans Mænd sade alle tilsammen paa en Laag (Træstamme).
rkel havde en stor Øxe; med den hugg han den, som sad yderst
Laagen. Vagn og hans Mænd vare saaledes bundne, at en
ng var snoet om Fødderne paa dem alle, men deres Hænder
løse. Da sagde En af dem: jeg har en Daalk [1]) i Haanden,
en vil jeg stikke i Jorden, hvis jeg veed noget af mig selv, naar
det er hugget af: Hovedet blev afhugget og faldt Daalken ud
ns Haand. Da sad der en saare dejlig og haarfager Mand;
vøbte Haaret frem over sit Hoved, rakte Halsen frem og sagde:
ikke mit Haar til i Blodet! En Mand tog da Haaret i sin Haand
ldt fast deri. Thorkel hævede Øxen: Vikingen rykkede fast til
Hovedet, saaat han ludede efter, som holdt i Haaret, men Øxen
ned paa begge hans Hænder, tog dem af og standsede først i
n. Da kom Eirik Jarl til og spurte: hvo er denne dejlige
? Sigurd kalde Folk mig, siger han; jeg er kjendt for at være
Søn; endnu ere ikke alle Jomsvikinger døde. Eirik siger: du
lvisse Bues rette Søn; vil du have Grid, siger Jarlen. Det

D. e. en Bryst-Sylgje med en stor Naal.

kommer an paa, hvo der byder, ſagde Sigurd. Den byder, ſiger Jarlen, ſom har Magt dertil, Eirik Jarl. Da vil jeg, ſiger han, og blev han da løſt af Strengen. Da ſagde Thorkel Leira: om du end, Jarl, vil lade alle disſe Mænd have Grid, ſkal dog aldrig Vagn Aakesſøn ſlippe med Livet! i det ſamme løber han frem med hævet Øxe, men Vikingen Skarde kaſtede ſig af Strengen og lige ned for Thorkels Fødder; Thorkel faldt flad over ham. Nu greb Vagn Øxen og hugg Thorkel Banehugg dermed. Da ſagde Jarlen: Vagn, vil du have Grid? Det vil jeg, ſiger han, hvis vi alle faa den. Løs dem af Strengen, ſiger Jarlen, og ſaa blev gjort. Atten vare dræbte, men tolv fik Grid.

(208) Haakon Jarl og mange Mænd med ham ſad paa en Træſtamme. Da løb en Bueſtreng paa Bues Skib, og denne Piil traf Giſſur af Valdres, en Lendermand, han ſad næſt Jarlen og var meget prægtigt klæd. Siden ginge Mænd ud paa Skibet og fandt der Haavard Huggende, han ſtod paa Knæ ude ved Skibsbordet, thi Fødderne vare hugne af ham; han havde en Bue i Haanden. Da de vare komne ud paa Skibet, ſpurte Haavard: hvo faldt fra Laagen? De ſagde, at det var En ved Navn Giſſur. Da var jeg ej ſaa heldig, ſom jeg ønſkede, ſagde han. Stor nok var Ulykken, ſagde de, men ej ſkal du gjøre mere og dræbte ham. Siden blev Valen randſaget og Byttet baaret ſammen til at ſkiftes; 25 Skibe vare ryddede for Jomsvikingerne. Dette omtaler Tind Hallkelsſøn. Derefter ſkiltes Hæren ad; Haakon Jarl drog nord til Throndhjem og ſyntes ſaare ilde om, at Eirik Jarl havde givet Vagn Aakesſøn Grid. Det er Folks Sagn, at Haakon Jarl i dette Slag har blotet ſin Søn Erling ſig til Sejr, at derefter kom Hagel-Elet, og at da vendte Mandfaldet ſig paa Jomsvikingernes Side. Eirik Jarl drog til Oplandene og ſaa øſter til ſit Rige; Vagn Aakesſøn fulgte ham. Nu giftede Eirik Jarl Vagn med Ingebjørg, Thorkel Leiras Datter og forærede ham et godt Langſkib med alt Tilbehør og fuldkommen Udruſtning. De ſkiltes ſom de kjæreſte Venner, Vagn drog ſyd til Danmark og blev ſiden en berømmelig Mand. Mangt Storfolk nedſtammer fra ham.

(209) Harald Grenſke var Konge paa Veſtfold, ſom før er ſkrevet: han fik Aaſta, Gudbrand Kulas Datter, til Egte. En Sommer, da Harald Grenſke drog til Auſterveg i Hærferd, forat faa ſig Gods, kom han til Svithjod. Da var Olaf Svenſke Konge der: han var Søn af Kong Eirik den Sejrſæle og Sigrid, Skøglar-Toſtes Datter; Sigrid var da Enke og havde mange og ſtore Gaarde i Svithjod. Da hun ſpurte, at Harald Grenſke, hendes Foſtbroder, var kommen i Land ikke langt derfra, ſendte hun Mænd til ham og bød ham til Gjeſtebud. Han var ſtrax rede og drog med en ſtor Skare Folk til Sigrid. Der blev et herligt Gjeſtebud. Kongen og Dronningen

i Højſædet og drak tilſammen om Kvelden; der blev og ſkjenket
igt i for alle hans Mænd. Om Kvelden, da Kongen gik til
e, var Sengen tjeldet med Pell og redet med dyrebare Klæder.
det Herberge var der kun faa Folk. Da Kongen var afklæd og
men i Seng, kom Dronningen til ham, ſkjenkede ſelv for ham,
ede ham meget til at drikke og var overmaade blid; Kongen var
et drukken og ligeſaa hun. Dernæſt ſovnede han; Dronningen
da ogſaa hen at ſove. Sigrid var en ſaare klog Kone og kunde
dſe mange Ting. Sidenefter om Morgenen ſkjenkedes der endnu
a det ivrigſte, dog gik det her ſom altid, naar Folk blive meget
ne, at næſte Dag efter vogte de Fleſte ſig for at drikke ſaa meget.
n Dronningen var lyſtig, og hun og Kongen talte ſig imellem.
t ſagde ſom ſaa, at hun agtede de Ejendomme og det Rige, hun
de i Svithjod, lige ſaa højt ſom hele hans Kongedom og alle hans
ndomme i Norge. Ved diſſe Taler blev Kongen uglad, fandt lidet
ag i Alt og gjorde ſig rede til at drage bort, højſt ilde til mode,
Dronningen var overmaade lyſtig og ſkjenkede ham ved Afſkeden
Gaver. Om Høſten drog Harald tilbage til Norge, var hjemme
Vintren og meget nedſlagen. Sidenefter om Somren drog han
ſterveg med ſine Folk og ſtyrede til Svithjod. Han ſendte Bud
Dronning Sigrid, at han vilde tale med hende: hun reed ned til
, og de talte med hinanden; han kommer ſnart frem med det
rsmaal, om Sigrid vil have ham til Egte. Hun ſiger, at det
et urimeligt Spørsmaal af ham, og at han allerede var ſaa vel
at han fuldkommen kunde nøje ſig dermed. Ja, ſiger Harald,
a er viſtnok en god og gjev Kvinde, men hun er ikke ſaa høj-
ig ſom jeg. Sigrid ſvarer: det kan være, at du er af ſtørre
end hun, dog tror jeg, at hun nu gaar med begges Eders
e. Lidet taltes de videre ved, førend Dronningen reed bort.
g Harald var nu meget tungſindig. Han vilde ride op i Landet
endnu engang at tale med Dronning Sigrid. Mange af hans
nd raadde ham derfra, men ikkedesmindre drog han afſted med
ort Følge og kom til den Gaard, Dronningen raadde for. Samme
ld kom en anden Konge did, ved Navn Viſevald, østenfra Garda-
; han kom ogſaa for at bejle til Dronning Sigrid. Begge
gerne og alt deres Folk bleve bevertede i en ſtor Stue. Stuen
gammel, og derefter var ogſaa al dens Bohave, men paa Drik
lede der ikke om Kvelden, og den var ſaa ſterk, at alle bleve
drukne, og Hovedvagterne og Udvagterne ſovnede. Men om Natten
Dronning Sigrid dem anfalde baade med Ild og Vaaben: der
ndt Stuen og de Mænd, ſom vare derinde, men de, der ſlap ud,
e dræbte. Sigrid ſagde, at paa ſlig Viis ſkulde hun lære Smaa-
erne af med at drage af fremmede Lande for at bejle til hende.

Siden blev hun kaldet Sigrid den Storraade. Vintren forud
(210) Jomsvikingeſlaget i Hjørungavaag. Rane var bleven tilbage
Skibene forat raade over det Folk, ſom var efter, da Harald
gaaet op i Land, og da han og de Andre hørte, at Harald
tagen af Dage, droge de ſom ſnareſt tilbage til Norge og f
disſe Tidender. Rane drog til Aaſta og fortalte hende alle Til
gelſerne i deres Ferd, ligeſaa og i hvad Ærende Harald var dr
til Dronning Sigrid. Aaſta drog ſtrax til Oplandene, til ſin Fo
da hun ſpurte disſe Tidender, og tog han vel imod hende, men b
vare de meget vrede over det, man havde havt for i Svithjod,
over at Harald havde agtet at forlade hende. Aaſta Gudbra
datter fødde et Drengebarn om Sommeren; det blev kaldt Olaf, d
blev øſt med Vand; Rane øſte Vandet. Drengen blev i Førſtni
opfød der hos Gudbrand og Aaſta, ſin Moder.

(211) Haakon Jarl raadde over Norge overalt langs med S
og havde han 16 Fylker at herſke over. Siden Harald den H
fagre engang havde ſtikket det ſaaledes, at en Jarl ſkulde va
hvert Fylke, vedblev denne Indretning længe efter. Haakon
havde derfor 16 Jarler under ſig. Dette ſiges udtrykkeligt i Vell=
Medens Haakon Jarl raadde for Norge, var der god Aarferd i
det og god Fred indenlands mellem Bønderne. Jarlen var ve
med Bønderne den længſte Tid af ſit Liv, men da det leed læn
ud, begyndte han ofte at føre uſædeligt Liv med Kvinder; de
tilſidſt ſaa vidt, at Jarlen lod tage mægtige Mænds Døttre og
hjem til ſig, laa hos dem en Uge eller to og ſendte dem derpaa h
Herover fik han ſtort Had af Kvindernes Frender, og Bønderne
gyndte at knurre, ſom Thrønderne pleje at gjøre ved Alt, der e
dem tilpas.

(212) Haakon Jarl hørte et Rygte om, at der veſtenfor Havet ſk
være en Mand ved Navn Ole, ſom man der holdt for Ko
Jarlen fattede efter Fleres Fraſagn den Formodning, at det
maatte være En af norſk Kongeætt. Det var ham fortalt, at
ſagdes at være af gerdſt Herkomſt, men han havde og hørt,
Tryggve Olafsſøn havde haft en Søn, ſom ganſke ung var kom
til Garderike og der bleven opfød hos Kong Valdemar, ſamt at
heed Olaf. Jarlen havde ſpurt ſig meget nøje for om den M
og formodede, at dette viſt var den ſelvſamme, ſom nu var kom
derhen i Veſterlandene.

Thore Klakka heed en Mand, en ſtor Ven af Haakon J
Han var lange Tider i Viking, men ſtundom i Kjøbferd og
vide kjendt. Denne Thore ſendte Haakon Jarl veſt over Havet
bad ham at fare i Kjøbferd til Dublin, ſom Mange da plejede,
i Grunden dog for nøje at efterſpore, hvem denne Ole kunde være,

han ſpurte forſand, at det var Olaf Tryggvesſøn eller nogen
af norſk Kongeætt, da at ſøge at fælde ham ved et eller andet
gtigt Anſlag, om han kunde. Thore drog nu veſter til Irland (213)
ublin og ſpurte der til Ole, ſom da var hos ſin Maag, Kong
Kvaran. Snart vidſte Thore at mage det ſaa, at han kom i Tale
Ole. Thore var meget klog i ſine Ord. Da de ofte og meget
havde talt med hinanden, begyndte Ole at ſpørge om Norge,
angaaende Oplændingekongerne og mangt Storfolk, hvem der da
i Live, eller hvad Rige de havde; han ſpurte og om Haakon
, hvordan hans Venneſælhed var i Landet. Thore ſiger: Jarlen
a mægtig en Mand, at Ingen tør ſige andet, end hvad han vil,
et kommer deraf, at man ingen anden har at holde ſig til. Men,
at ſige, kjender jeg mange gjeve Mænds, ſaavelſom Almuens
elag, at det vilde være dem overmaade kjært, og at de ſtrax vilde
rede, om nogen Konge af Harald den Haarfagres Ætt kom til
. Men ingen ſaadan kjende vi nu, meſt derfor, at det har viiſt
at det duer ilde at ſlaas med Haakon Jarl. Da de ofte havde
herom, aabenbarer Olaf for Thore ſit Navn og ſin Ætt og ſpør
til Raads, hvorvidt han troede at Bønderne vilde tage ham til
ge, om han kom til Norge. Thore eggede ham paa det ſterkeſte
enne Ferd og roſte ham og hans Egenſkaber ſaare meget. Olaf
ndte da at faa ſtor Lyſt til at drage til ſit Fædrenerige. Han
e derfor veſtenfra med 5 Skibe, førſt til Syderøerne (Thore var
med ham); derfra til Orknøerne. Jarlen, Sigurd Løðvesſøn,
juſt med et Langſkib nærved Ragnvaldsø i Aasmundsvaag, og
e at drage over til Katanes. Olaf ſejlede med ſit Folk veſten-
til Øerne og lagde der ind i Havn, thi Pettlandsfjorden var
ukommelig. Da Kongen fik at vide, at Jarlen var der tilſtede,
han ham kalde til Samtale med ſig, og da Jarlen var kommen
ord forat tale med Kongen, havde de ikke ſkiftet mange Ord, før
gen ſiger, at Jarlen og alt hans Landsfolk ſkulde lade ſig døbe,
ſkulde han ſtrax dø; Kongen lagde til, at han vilde fare med
og Sverd over Øerne og øde Landet, hvis ikke Folket lod ſig
ne. I den Nød, Jarlen nu var ſtedt, valgte han at tage ved
ben, og ſaaledes blev han da døbt med alt det Folk, ſom var
ham. Siden ſvor Jarlen Kongen Eed og blev hans Mand; han
ham til Giſel ſin Søn, der heed Hvalp eller Hunde, hvilken Kong
havde med ſig til Norge.

Olaf ſejlede da øſter i Havet og kom til Land ved Møſter; der
han allerførſt paa Land i Norge og lod ſynge Meſſe i et Land-
paa det Sted, hvor Kirken ſiden blev bygget. Thore Klakka ſagde
gen, at det eneſte Raad for ham var ikke at aabenbare, hvo han
, og ikke lade mindſte Rys om ſig gaa forud, men drage ſom

ſnareſt til Haakon Jarl og komme uventet over ham. Saa gjør og F
Olaf: han ſejler nordefter Dag og Nat ſaa hurtigt, ſom Bør gø
og lod ikke Landsfolket blive ſin Ferd var, eller vide, hvo der ſej
Men da han kom nord til Agdenes, ſpurte han, at Haakon Jarl
inde i Fjorden og tillige, at han var ueens med Bønderne.
Thore hørte dette, var det langt anderledes, end han ventede,
efter Jomsvikingeſlaget vare alle Mænd i Norge Haakon Jarls fi
komne Venner formedelſt den Sejr, han havde vundet, og derved fre
alt Landet fra Ufred. Men nu traf det ſig ſaa uheldigt, at en
Høvding var kommen i Landet, og Bønderne ueens med Jarlen.

(214) Haakon Jarl var til Gjeſtebud i Gaulbal paa Medalhuus, t
hans Skibe laa ude ved Viggen. Orm Lyrgja heed en Mand,
mægtig Bonde, der boede paa Bunes; han havde en Kone
Navn Gudrun, Datter af Bergthor paa Lunde: hun kaldtes Lund
og var den dejligſte Kvinde. Jarlen ſendte ſine Træle til Or
det Erende at bringe ham Gudrun, Orms Kone. Trælene fr
bare ſit Erende, og Orm bad dem førſt faa ſig Natverd; dog før
Trælene havde faaet ſpiſt, vare der kommet mange Mænd af Byg
til Gaarden, ſom Orm havde ſendt Bud til. Orm ſagde da, at G
run aldeles ikke ſkulde drage med Trælene. Gudrun bad Træ
ſige Jarlen, at hun ikke vilde komme til ham, uden han ſendte Th
af Remul efter hende; denne var en mægtig Huusfrue og en
Jarlens Kjæreſter. Trælene ſige, at næſte Gang ſkulde de ſaal
komme igjen, at baade Huusbonden og Huusfruen ſkulde angre de
de truede ſterkt og droge ſaa bort. Men Orm lod Hærør fare
alle fire Kanter om Bygden med det Bud, at Alle ſkulde dr
med Vaaben mod Haakon Jarl og dræbe ham; tillige ſendte
Bud til Halbor paa Skerdingsſtedja, ſom ogſaa lod Hærør f
gaa. Lidt før havde Jarlen taget Konen fra en Mand ved N
Brynjulf, hvilken Gjerning vakte megen Forbittrelſe, ſaaat det
nærved, at en Hær havde ſamlet ſig. Men nu, efter dette Krigs
løb en heel Hob Folk op og ſøgte til Medalhuus. Jarlen fik
derom og drog bort af Gaarden med ſit Folk til en dyb Dal,
nu heder Jarlsdal: der ſkjulte de ſig. Sidenefter om Dagen
Jarlen holde Øje med Bondehæren. Bønderne beſatte alle Veje
gjettede helſt paa, at Jarlen havde begivet ſig til ſine Skibe:
dem raadede hans Søn Erland, den haabefuldeſte unge Mand.

Imod Natten lod Jarlen ſine Folk adſprede ſig og bad
fare ſkogvejs ud til Orkedalen; Eder, ſagde han, vil Ingen ſk
naar ikke jeg er tilſtede: ſender Bud til Erlend, at han ſejler
efter Fjorden, ſaa treffes vi paa Møre: jeg ſkal nok paſſe mig
Bønderne. Jarlen drog da afſted og med ham hans Træl,
heed Thormod Kark. Der var Is paa Gaul-Elven: der ſt

Jarlen ſin Heſt ned, lod ſin Kappe ligge efter og gik med Trælen ind i en Hule, ſom ſiden kaldtes Jarlshelleren. Her ſovnede de, men da Kark vaagnede, ſiger han en Drøm, han havde haft, at en ſtor og fæl Mand gik mod Hulen, og ræddedes han for, at han ſkulde gaa ind, men Manden ſagde ham, at Ulle var død. Jarlen ſvarer, at hans Søn Erlend viſt maatte være dræbt. Kark ſovnede anden Gang og lod ilde i Søvne ſom før, men da han vaagnede, ſiger han atter ſin Drøm, at han ſaa den ſamme Mand komme ned igjen og bad ham ſige til Jarlen, at nu vare alle Sunde lukte. Da Kark havde fortalt Drømmen til Jarlen, formodede denne, at dette varslede ham et ſtakket Liv; ſiden ſtod han op, og de ginge begge hen til Gaarden Remul. Jarlen ſendte Kark til Thora og bad hende komme lønligen til ſig: hun gjorde ſaa og modtog Jarlen vel. Jarlen bad hende ſkjule ſig nogle Dage, indtil Bondehæren ſkiltes ad. Her vil man viſt lede efter dig, ſagde hun, paa min Gaard, baade ude og inde, thi det veed jo ſaa Mange, at jeg gjerne vil hjelpe dig alt, hvad jeg formaar. Eet Sted er kun her paa Gaarden, hvor jeg ikke vilde falde paa at lede efter ſlig en Mand: det er et Svinebøle. De gik derhen; da ſagde Jarlen: her ville vi ſlaa os til Ro: Livet maa vi nu først frelſe. Da grov Trælen der en ſtor Grav og bar Mulden bort; ſiden lagde han Træer derover. Thora kunde fortælle Jarlen, at Olaf Tryggvesſøn var kommen ind i Fjorden og havde dræbt hans Søn Erlend. Siden gik Jarlen og Kark ned i Graven, men Thora lukte til over dem med Træer, ſopede Muld og Møg derpaa og drev Svinene derover. Dette Svinebøle var under en ſtor Steen.

Olaf Tryggvesſøn ſtyrede ind i Fjorden med fem Langſkibe, (215) men ud imod ham roede Erlend med tre Skibe. Da Skibene nærmede ſig hinanden, formodede Erlend, at der var Ufred paa Ferde og vendte til Land. Da Olaf og hans Mænd ſaa Langſkibene ſejle langsefter Fjorden og ro imod dem, tænkte han at det var Haakon Jarl og bød, at man af alle Kræfter ſkulde ro efter dem. Da Erlend og hans Mænd vare komne nær til Land, roede de ſtrax paa Grund og løb ud i Vandet for at komme paa Land. Men i det ſamme kom Olafs Skibe til. Olaf ſaa, hvor der ſvam en overmaade dejlig Mand; han greb da Rorvolen (Rorſtangen) og kaſtede den efter ham: Slaget rammede Erlend, Jarlens Søn, i Hovedet, ſaaat Skallen braſt lige til Hjernen, og lod Erlend der ſit Liv. Olaf og hans Folk dræbte nu mange Mænd, men nogle kom paa Flugt; nogle fangede de og gave dem Grid; de udſpurte dem efter Tidender, og det blev da ſagt Olaf, at Bønderne havde forjaget Haakon Jarl, at denne nu flygtede for dem, og at hele hans Flok var adſpredt. Siden kom Bønderne til Olaf. Paa begge Sider blev (216)

man glad i hinanden og ſluttede ſtrax Forbund; Bønderne toge h
til Konge over ſig, og det blev aftalt, at de tilſammen ſkulde l
efter Haakon Jarl. Da droge de nu op i Gauldal, og man fa
det rimeligt, at Jarlen maa være paa Remul, om han ellers
paa nogen af Gaardene; thi Thora var hans kjæreſte Ven de
Dalen. De begave ſig da derhen og ledte efter Jarlen baade
og inde, men kunde ikke finde ham. Da holdt Olaf Huusthing
i Gaarden; han ſteeg op paa den ſtore Steen, ſom ſtod ved Sv
bølet, og talede til Folket; blandt andet ſagde han, at han vi
ſkjænke den baade Gods og Hæder, ſom blev Haakon Jarl til Ska
Denne Tale hørte Jarlen og Trælen Kark. De havde Lys h
ſig. Da ſagde Jarlen; hvi er du ſaa bleeg men ſtundom fort
Jord, er det ikke nu ſaa, at du vil ſvige mig? Nei, ſiger Ka
Vi bleve begge fødde i een Nat, ſiger Jarlen, og der bliver
heller ikke langt imellem vor Død.

Mod Kvelden drog Kong Olaf bort. Da det nattedes, ho
Jarlen ſig vaagen, men Kark ſovnede og lod ilde i Søvne;
vakte Jarlen ham og ſpurte, hvad han drømte. Han ſiger:
drømte, at jeg var paa Lade, og at Olaf Tryggveſſøn lagde
Guldſmykke om min Hals. Jarlen ſvarer: da vil Olaf Tryggv
ſøn lade lægge en blodrød Ring om din Hals, hvis du finder ha
vogt dig for ham, men af mig ſkal du nyde godt ſom før, ſviig
kun ikke. Siden vaagede begge, ligeſom om den ene holdt V
over den anden. Men imod Dagen ſovnede Jarlen pludſeligt
lod ilde i Søvne; og dette gik ſaa vidt, at han ſkød Hælene
Nakken under ſig, ſom om han vilde ſtaa op, og ſkreeg højt og ſkr
keligt. Kark blev ræd og forfærdet, greeb en ſtor Kniv af ſit Be
ſtødte den i Struben paa Jarlen og ſkar den ud: det blev Haa
Jarls Bane. Siden ſkar Kark Hovedet af Jarlen, løb bort dern
og kom ſidenefter om Dagen ind til Lade, hvor han bragte Jarle
Hoved til Kong Olaf, og fortalte alle disſe Hendelſer, ſamt
Haakon Jarls og hans Flugt. Men Kong Olaf lod ham lede h
(217) og Hovedet hugge af ham. Derpaa drog Kong Olaf ud til Nid
holm og en Mængde Bønder med ham: de havde Haakon Ja
og Karks Hoveder med ſig. Denne Holm brugtes den Tid til He
rettelſesſted for Tyve og Ildgjerningsmænd, og der ſtod en Ga
der. Didhen lod han Haakon Jarls og Karks Hoveder bære; h
Mængden fulgte med, ſkreeg og kaſtede Stene efter dem og ſag
at ſaa ſkulde den ene Niding fare med de andre Nidinger. Sid
ſendte de Bud op i Gauldalen og hentede Kroppen, ſom de brænd
Da gik det ſaavidt med det Fjendſkab, Thrønderne viiſte mod H
kon Jarl, at Ingen maatte kalde ham andet end „Jarlen den ilde
denne Benævnelſe blev længe efter brugt. Men det maa man d

med Sandhed ſige om Haakon Jarl, at han havde meget, der gjorde ham ſtikket til at være Høvding, først høj Byrd, dernæst Klogſkab og Indſigt i at fare med Herredømmet, Kjækhed i Slag til at vinde Sejren og derhos Lykke til at dræbe ſine Fjender. Dette bevidner ogſaa Skalden Thorleif Raudfeldsſøn i en Viſe, hvor det blandt andet heder, at Jarlen havde ſendt ni Konger til Odin. Gavmild fremfor Alle var Haakon Jarl, men den største Ulykke bar ſlig en Høvding til ſin Dødsdag. Aarſagen til, at ſaa ſkede, var meſt, at nu var Tiden kommen, da Blotſkabet og Blotmændene ſkulde fordømmes, men den hellige Tro og rette Seder komme i Stedet.

Olaf Tryggvesſøn blev nu tagen til Konge i Throndhjem paa (218)
Allherjarthing [1]) over alt Landet, ſom Harald Haarfagre havde haft det. Da løb hele Almuen og Mængden op, og Ingen vilde andet høre, end at Olaf Tryggvesſøn ſkulde være Konge. Olaf drog da om hele Landet og lagde det under ſig. Og nu vendte alle Mænd i Norge ſig til Lydighed mod ham: ogſaa de Høvdinger paa Øylandene og i Viken, ſom før havde haft Land til Leen af Danekongen, bleve nu Kong Olafs Mænd og toge ſine Lande til Leen af ham. Saaledes drog han over Landet den første Vinter og Sommeren efter. Eirik Jarl, Haakons Søn, og Svein, Eiriks Broder, flygtede fra Landet og søgte øſter i Sverige til Kong Olaf den Svenſke, hvor de bleve godt modtagne. Dette omtaler Skalden Thord Kolbeinsſøn.

Lodin heed en Mand fra Viken, riig og af god Ætt. Han var (219)
øſte i Kjøbferd, men ſtundom paa Krigstog. Det var en Sommer, at Lodin drog i Kjøbferd, han ejede ene Skibet og havde meget Kjøbegods. Han ſtyrede til Eeſtland og var der i Kjøbſtevne om Sommeren. Medens Markedet ſtod paa, førtes derhen mangeſlags Vare, ogſaa mange Træle kom til Fals. Der ſik Lodin ſee en Kvinde, der havde været ſolgt ſom Træl, og da han ſaa nøjere paa hende, kjendte han, at det var Aſtrid Eiriksdatter, ſom Kong Tryggve havde haft, og var hun da uliig, hvad hun havde været, da han før ſaa hende, thi hun var bleeg og udtæret og ilde klædt. Han gik til hende og ſpurte, hvorledes det var med hende. Hun ſiger: tungt er derom at ſige; jeg er bleven ſolgt ſom Træl og bragt hid for atter at ſælges. De kjendtes nu ved hinanden; hun vidſte vel Beſked om al hans Ætt, og bad ham at kjøbe hende og tage hende hjem med til hendes Frender. Derved vil jeg forelægge dig viſſe Vilkaar, ſiger han: jeg ſkal flytte dig til Norge, hvis du vil gifte dig med mig. Efterdi nu Aſtrid var i ſtor Nød og tillige vidſte, at Lodin var en ſtorættet,

[1]) D. e. almindeligt Thing.

dygtig og riig Mand, lover hun ham dette for at blive udløſt. den kjøbte Lodin Aſtrid, tog hende med ſig til Norge og fik he der med hendes Frenders Samtykke. Deres Børn vare Tho Nevja, Ingerid og Ingegerd; Aſtrids og Kong Tryggves Dø vare Ingebjørg og Aſtrid. Eirik Bjodeſkalles Sønner vare Sig Karlshoved, Joſtein og Thorkel Dyrdill; de vare alle gjeve og r Mænd og havde Gaarde øſter i Landet. To rige og højbyrd Brødre boede øſter i Viken, den ene heed Thorgeir og den an Hyrning; de fik Lodins og Aſtrids Døttre Ingebjørg og Ingeg til Egte.

(220) Da Danekongen Harald Gormsſøn havde taget ved den chriſ Tro, ſendte han Bud over hele ſit Rige, at Alle ſkulde lade døbe og omvende ſig til den rette Tro. Selv underſtøttede h dette Bud og brugte Magt og Reſſelſe, naar intet Andet hja Han ſendte to Jarler til Norge med meget Folk, hvilke heed guthrjot og Brimilſkjar: de ſkulde paabyde Chriſtendommen i Nor Det gik ogſaa an i Viken, ſom ſtod under Kong Haralds Her dømme, og der døbtes mange af Landsfolket. Men ſtrax efter Haral Død drog Svend Tjugeſkegg, hans Søn, i Hærferd baade til S land og Frisland, og tilſidſt til England. De i Norge, ſom ha taget ved Chriſtendommen, vendte da tilbage igjen til Blotene, ſaa gjorde man ogſaa nord i Landet.

Men da Olaf Tryggvesſøn var bleven Konge i Norge, dvæle han længe om Sommeren i Viken; der kom Mange til ham, ſ vare hans Frender, andre hans Maager; Mange havde været ſi Venner af hans Fader, og blev han der modtagen med ſtor Kjerl heb. Da kaldte Olaf ſine Morbrødre, ſin Stiffader Lodin, ſ Maager Thorgeir og Hyrning, til Samtale, og frembar for dem m ſtørſte Iver dette, at de ſelv ſkulde med ham begynde og ſiden af Kraft hjelpe til i, hvad han havde fore, nemlig at paabyde Chriſt dommen over hele ſit Rige; han vilde, ſagde han, ſætte det igjenne at han enten ſkulde chriſtne hele Norge, eller lade ſit Liv; jeg ſ ſagde han, gjøre Eder alle til ſtore og mægtige Mænd, thi E tror jeg bedſt formedelſt vort Frendſkab og andre Forbindelſer. A lovede at gjøre, hvad han bød, og ſtaa ham bi i alt, hvad han vil og det ej alene de ſelv, men og Alle, ſom vilde følge deres Ra Kong Olaf gjorde det da aabenbart for Almuen, at han vilde f kynde Chriſtendommen for alle Mænd i ſit Rige. De, ſom før ha givet ſit Tilſagn, efterkom nu ſtrax allerførſt dette Paabud; de v og de mægtigſte af de Mænd, ſom vare der tilſtede, og derfor gjo Alle, ſom de. Saaledes bleve Alle de øſter i Viken døbte. Kongen d ſiden nord i Viken og bød ogſaa der Alle at tage ved Chriſtendomm dem, ſom talte derimod, reſſede han haardt, dræbte Nogle, An

lod han lemlæste, og Nogle jagede han ud af Landet. Det kom da saavidt, at over hele det Rige, som Kong Tryggve, hans Fader, havde haft, gik alt Folket under Christendommen, som Olaf forkyndte. Den Sommer og Vintren efter blev saaledes alt Folket i Viken christnet.

Kong Olaf drog tidligt om Vaaren ud i Viken og havde meget Fold. Han drog da nord til Agder, men hvor han holdt Thing med Bønderne, bød han Alle at lade sig døbe, og gik Folket under Christendommen, thi ingen af Bønderne torde sætte sig op mod Kongen, og Folket blev døbt overalt, hvor han kom.

Paa Hørdaland vare mange og gjeve Mænd, der vare komne (221)
af Hørde-Kaares Ætt. Denne havde fire Sønner; den første var Thorleif Spake, den anden Agmund, Fader til Thorolf Skjalg, Fader til Erling paa Sole; den tredje var Thord, Fader til Klypp Herse, som dræbte Kong Sigurd Sleva Gunnhildsson; den fjerde Olmod, Fader til Askel, Fader til Aslak Fitjaskalle. Denne Ætt var dengang størst og gjevest paa Hørdaland. Da disse Frender spurte denne slemme Sag, at Kongen drog vester over Landet med meget Folk og gjorde Brud paa de Love, som havde staaet fra gammel Tid, men at Alle, der vovede at gjøre Indsigelse, lede Straf og haard Behandling, aftalte de, at de alle skulde mødes og hitte paa et godt Raad; thi de kunde vide, at Kongen snart vilde komme til dem. Det blev da bestemt, at de skulde komme heel mandsterke til Gulathing og stevne Kong Olaf dit til at samles med dem.

Kong Olaf stevnede Thing, saasnart han kom til Rogaland. Da (222)
Thingbudet kom til Bønderne, samlede de sig sammen i stor Mængde og fuldbevæbnede, og da de vare alle samlede, talte og raadsloge de med hverandre. De udsaa de tre mest veltalende Mænd i deres Flok til at svare Kong Olaf paa Thinget, tale mod ham og erklære, at de ej vilde taale ulovlig Medfart, om det saa var Kongen selv, der bød dem den. Da Bønderne kom til Things, og Thinget var sat, stod Kong Olaf op og talede først blidt til Bønderne, dog saa at man kunde skjønne, hvad han ønskede, nemlig at de skulde tage mod Christendommen. Han bad dem derom med sagre Ord, men tilsidst lagde han til, at de, der talte herimod og ikke vilde lyde hans Bud, skulde prøve hans Vrede og lide Straf og haard Medferd, hvor han kunde komme til dermed. Da han havde endt sin Tale, reiste sig den allermest veltalende af Bønderne, som var udseet til først at svare Kong Olaf. Men da han vilde begynde at tale, paakom der ham saadan Hoste og Trangbrystethed, at han ej kunde faa et Ord frem; han satte sig derfor igjen. Derpaa opstod den anden Bonde, for ej at lade Kongens Tale ubesvaret, skjønt det var gaaet heel ilde med hans Formand, men strax, da han lukkede Munden op,

var han ſaa ſtam, at han intet Ord fik frem. Alle, ſom hørte p
ham, begyndte at lee, og han maatte ſætte ſig ned. Nu ſtod d
Tredje op for at tale mod Kong Olaf, men da han ſkulde begyn
at tale, var han ſaa hæs og forſtoppet, at Ingen kunde høre, hvad h
ſagde; han ſatte ſig derfor ogſaa ned. Da var der ingen af Bønder
ſelv til at tale mod Kongen, og ingen anden kunde de faa til
ſvare ham. De fik ſaaledes ingen Reisning gjort for at ſtaa h
imod, og Udfaldet blev, at Alle ſagde Ja til hvad Kongen bød.
Thingfolket blev da døbt, inden Kongen forlod dem.

(223) Kong Olaf ſtevnede med ſine Folk til Gulathing, ſiden Bønder
havde ſendt ham Bud, at de der vilde ſvare paa hans Tale
begge Parter vare komne til Things, vilde Kongen først tale m
Landets Høvdinger. Da alle disſe vare ſamlede, kom Kongen fr
med ſit Erende og bød dem lade ſig døbe efter hans Bud. Olm
den Gamle ſvarer: vi Frender have talt om denne Sag og v
alle følge eet Raad. Hvis du, Konge, agter at pine os Frend
til ſlige Ting, at lade dig bryde vor Lov, og med Vold og Mo
underkue os, da ville vi af alle Kræfter ſtaa imod, og Lykken fø
raade for Sejren. Men vil du derimod gjøre noget for at tæk
os Frender, da kan du gjøre det ſaa godt, at vi Alle ſlutte os
dig med fuldkommen Lydighed. Kongen ſiger: hvad vil I da,
ſkal gjøre forat vort Forliig kan blive ſaa godt, ſom muligt? Olm
ſvarer: Først og fornemmeligt, at du vil gifte din Syſter Aſtrid m
vor Frende Erling, ſom vi anſee for den haabefuldeſte unge Mo
i hele Norge! Kongen ſiger, at han finder det rimeligt, at det Gift
maal var godt, da Erling var af god Ætt og af det meſt love
Udvortes; dog, ſiger han, maa Aſtrid ſelv ſvare i Sagen. Si
talte Kongen herom med ſin Syſter. Lidet nyder jeg nu, ſiger h
godt af, at jeg er en Konges Datter og en Konges Syſter, n
jeg ſkal giftes med en Mand uden Tignarnavn (fyrſtelig Titel)
heller vil jeg da bie nogle Aar paa et andet Giftermaal. Herr

(224) afbrøde de Samtalen den Gang. Kong Olaf lod nu tage en H
ſom Aſtrid ejede, lod alle Fjedre plukke af den og ſendte hende
ſiden. Da ſagde Aſtrid: nu er min Broder vreed; ſiden ſtod
op og gik til Kongen. Han modtog hende vel. Aſtrid ſiger, at
overlader det til Kongen at ſørge for hendes Giftermaal, ſom
finder bedſt. Jeg tænkte jo, ſiger Kongen, at jeg havde Magt til
gjøre, hvem jeg vil her i Landet, til Tigne-Mand. Kongen lod

---

[1]) Ved Tign forſtode vore Forfædre fyrſtelig Titel og Verdighed, ſom hø
Konge, Hertug, Jarl, og blandt Geiſtlige Erkebiſkop og Biſkop. En,
havde ſaadan Verdighed, kaldtes „tigen Mand“ eller „Tignmand,“
Forſkjel fra de andre, der kaldtes „utigne.“

lde Olmod, Erling og alle de øvrige Frender til Samtale med ſig;
r blev Frieriet bragt paa Bane, og Enden blev, at Aſtrid blev
rtfeſtet til Erling. Siden lod Kongen ſætte Thinget og bød Bøn-
rne Chriſtendommen; Olmod og Erling vare da tilligemed deres
render de første, der underſtøttede Kongens Bud, og da ingen nu
avde Mod til at tale imod den, blev ſaaledes alt Folket døbt og
riſtnet. Samme Sommer gjorde Erling Skjalgsſøn ſit Bryllup, (225)
ortil der var en ſtor Mængde Gjeſter indbudne; Kong Olaf var
r ogſaa og tilbød ſig at give Erling Jarlsdømme; men Erling
arede: Herſer have mine Frender været, og jeg vil ikke have højere
avn end de, men det vil jeg bede Eder om, Konge, at I lader mig
ære den fornemſte, der bærer Herſe-Navn her i Landet. Kongen
lſtod ham dette. Ved Afſkeden gav Olaf ſin Maag Erling Landet
ordenfra Sognſø og øſter til Lidandesnes til Veitſle paa ſamme
Maade, ſom Harald den Haarfagre havde givet ſine Sønner Land,
aaledes ſom før er ſkrevet.

Den ſamme Høſt ſtevnede Kong Olaf fire Fylkers Thing nord (226)
ed Stad paa Dragseid; did ſkulde Sygner (Sogninger), Fyrder,
ndmøringer og Raumsdøler komme. Kong Olaf drog derhen med
ange Folk, ſom han havde haft med øſtenfra Landet, foruden de,
r vare komne til ham paa Rogaland og Hørdaland. Da Kong
laf kom til Thinget, paabød han Chriſtendommen der ſom anden-
ebs, og fordi han havde Overmagt af Folk med ſig, frygtede man
am; i Slutningen af ſin Tale bød Kongen de forſamlede Bønder
Vilkaar, enten at tage ved Chriſtendommen og lade ſig døbe, eller
g at holde Slag med ham. Men da Bønderne ikke ſaa ſig i
tand til at ſtride med Kongen, maatte de tage det Raad, at alt
olket ſkulde lade ſig chriſtne. Kong Olaf drog derefter med ſit Folk
l Nordmøre og chriſtnede det Fylke. Siden ſejlede han ind til Lade,
d Hovet bryde ned, og al Stads og alle Koſtbarheder tage af
ovet og Gudebilledet. Fra Døren tog han en ſtor Guldring, ſom
aakon Jarl havde ladet gjøre. Siden lod Kong Olaf Hovet brænde.
e Bønderne bleve dette var, lode de Hærør fare over alle Fyl-
rne og ſtevnede en Hær ud, hvormed de agtede at drage mod Kon-
n. Olaf ſejlede derfor med ſit Folk ud efter Fjorden og ſtevnede
en nordefter Landet, forat drage nord til Haalogaland og chriſtne
t. Men da han kom nord til Bjarnaure, ſpurte han fra Haaloga-
nd, at man der havde en Hær ude og agtede at forbyde ham Land-
ng, og at Høvdingerne for Skaren vare Haarek fra Thjotta, Thore
ort fra Vaagen, og Eivind Kinnriva. Da Kong Olaf hørte dette,
ndte han om og ſejlede ſydefter Landet. Da han kom ſyd om
tad, drog han ſagtere frem, men kom dog ved Vintrens Begyndelſe
elt øſter i Viken.

(227) Dronning Sigrid den Storraade, i Svithjod, ſad paa ſine Gaa
Denne Vinter fore der Mænd imellem hende og Kong Olaf
bejlede til hende og bad om hendes Haand. Hun optog Tilbu
nok ſaa godt, og Sagen blev faſt beſtemt og aftalt. Da ſendte K
Olaf Dronning Sigrid den ſtore Guldring, ſom han havde tagt
Hovsdøren paa Lade; den anſaaes ſom et ſaare koſteligt Sm
Siden ſkulde der være Stevne mellem dem i denne Sag om Ka
i Elven, øſter ved Landemæret (Rigsgrændſen). Men da
Ring, ſom Kong Olaf havde ſendt Dronning Sigrid, blev ſaa
roſt af Alle, var der juſt hos Dronningen to Brødre, hendes
ſmede. De toge Ringen, vejede den med Hænderne og
noget til hinanden; Dronningen lod dem da kalde til ſig og
hvad det var, de ſpottede over; de ſagde, at det ikke var noget,
hun ſiger, at de endelig maatte lade hende vide, hvad de
merket. De ſige da, at Ringen ikke er egte. Nu lod hun Ringen
iſønder, og der fandtes virkelig Kobber inden i den. Da blev D
ningen vreed og ſagde, at Kong Olaf nok kunde ſkuffe hende i
Stykker end dette alene.

(228) Denne ſamme Vinter drog Kong Olaf op paa Ringerike
chriſtnede Folket der. Aaſta Gudbrandsdatter havde kort efter Ha
Grenſkes Fald giftet ſig med en Mand ved Navn Sigurd Syr;
var Konge paa Ringerike. Sigurd var en Søn af Halfdan
denne Søn af Sigurd Riſe, Harald Haarfagres Søn. Hos
og Sigurd var dengang Olaf, Harald Grenſkes og Aaſtas Søn; thi
opfødtes i ſin Barndom hos ſin Stiffader Sigurd Syr. Da
Olaf Tryggvesſøn nu kom til Ringerike forat paabyde Chriſtend
men, lod Sigurd, Aaſta, hans Kone, og Olaf, hendes Søn, ſig d
Olaf Tryggvesſøn ſtod ſelv Fadder til Olaf Haraldsſøn, ſom da
tre Aar gammel. Derpaa drog Kong Olaf ud til Viken igjen
var der om Vintren; dette var den tredje Vinter, han var K
over Norge.

(229) Tidligt om Vaaren drog Kong Olaf øſter til Kongehelle,
Stevne med Dronning Sigrid. Da de kom ſammen, talte de om
Sag, der før om Vintren havde været paa Bane, nemlig at de ſ
egte hinanden; og Sagen gik vel frem. Da ſagde Kong Olaf
Sigrid ſkulde modtage Daaben og den rette Tro. Hun ſvar
ikke agter jeg at vige fra den Tro, jeg ſelv og mine Frender før
have haft; men jeg ſkal heller ikke udſætte noget paa, at du tror
den Gud, du finder for godt. Da blev Kong Olaf meget vreed
ſagde haſtigt: hvorfor ſkulde jeg ogſaa ville have dig, ældgam
hundhedenſte [1]) Kvinde, og ſlog hende i Anſigtet med ſin Ha

[1]) D. e. ſtokhedenſk, i Bund og Grund hedenſk.

han havde i Haanden. I det ſamme ſtod han op, hun ligeſaa;
d ſagde: dette kan maaſkee vorde din Død. Dermed ſkiltes de
Kongen drog nord i Viken og Dronningen øſter til Sverige.
Kong Olaf drog nu til Tunsberg, holdt der endnu et Thing (230)
gde paa Thinget, at alle de Mænd, der overbeviiſtes om at fare
Galdre og Trolddom, eller Seidmænd, ſkulde drage bort af
t. Siden lod Kongen randſage efter ſlige Folk i de Bygder,
aa i Nærheden og lod alle kalde til ſig. De kom til Thinget;
t dem var en Mand ved Navn Eivind Kelda, Sønneſøn af
vald Rettilbeine, Harald Haarfagres Søn. Eivind var Seid-
og overmaade troldkyndig. Kong Olaf lod alle diſſe Mænd
een Stue og lod dem der vel opvarte; han lod der berede et
bud for dem, hvor de fik ſterk Drik, og da de nu vare meget
t, lod Kong Olaf lægge Ild i Stuen, ſom brandt op med
t Folk, ſom var derinde, paa Eivind Kelda nær; han ſlap ud
em Ljoren og kom ſaaledes bort. Da han var langt borte,
han nogle Mænd paa ſin Vej, der agtede ſig til Kongen, og
dem ſige ham, at Eivind Kelda var kommen ud af Ilden og
ſiden ſkulde komme i Kong Olafs Vold, men at han vilde ved-
ganſke ſaaledes ſom forhen med ſine Kunſter. Da diſſe
kom til Kong Olaf, ſagde de fra Eivind, hvad han havde
dem om, og Kongen lod ilde over, at Eivind ikke var død. Da (231)
ed mod Vaaren, drog Kong Olaf ud efter Viken, tog Veitſler
ne ſtørre Gaarde og ſendte Bud over hele Viken, at han vilde
en Hær ude om Sommeren og drage nord i Landet. Siden
han nord til Agder; mod Slutningen af Langefaſten ſøgte han
til Rogaland og kom Paaſkeaften nord til Agvaldsnes paa
t; der var nu et Paaſkeveitſle beredet for ham, og havde han
tre Hundreder af Mænd (360). Samme Nat kom Eivind
til Øen med et fuldudruſtet Langſkib; det var blot beſat med
ænd og andet troldkyndigt Folk. Eivind gik op af Skibet
ele ſit Følge og de fremmede nu ſin Trolddom: Eivind gjorde
en Dølge-Hjælm og ſaa ſtort Taagemørke, at Kongen og hans
ej ſkulde kunne ſee dem. Men da de kom nær til Gaarden paa
dsnes, blev der lys Dag: det gik da langt anderledes, end
d havde tænkt; thi det Mørke, han med ſin Trolddom havde
ragt, kom over ham og hans Følge, ſaaat de ej ſaa mere med
e end med Nakken, men gik i Ring om paa Øen. Kon-
Vagtmænd ſaa dem, hvor de gik, og vidſte ikke, hvad det var
n Skare; det blev da ſagt Kongen; han ſtod op med alt ſit
og klædde ſig. Da Kongen ſaa, hvor Eivind og hans Følge
frem, bad han ſine Mænd væbne ſig og underſøge, hvad Folk
ar. Da Kongsmændene nu kjendte Eivind, toge de ham og

gbudet til Hær-Dr og ſtevnede ſammen Thegn og Træl over Throndhjem. Da Kongen kom til Things, var Bondehoben men med fuld Bevæbning. Da Thinget var ſat, talte Kongen Folket og bød dem at tage ved Chriſtendommen. Da han havde en liden Stund, raabte Bønderne, bød ham at tie og ſagde, at ellers vilde angribe ham og drive ham bort; ſaaledes gjorde vi, de de, ved Haakon Adelſteensfoſtre, da han bød os ſligt, og agte dig ikke mere end ham. Men da Kong Olaf ſaa Bøndernes de, og at de havde ſaa ſtor Hær, at han ej kunde gjøre dem Mod- id, drejede han ſin Tale ſaaledes, at han lod, ſom han var enig Bønderne, og ſagde: jeg vil, at vi ſkulle gjøre Forliig mellem ſaaledes ſom vi før have haft det; jeg vil drage didhen, hvor have Eders ſtørſte Blot og der ſee Eders Skikke; lader os da n tage vort Raad med Henſyn til Troen, hvilken vi ſkulle have; Alle ſamtykke deri. Da Kongen ſaaledes talede mildt til Bøn- ne, mygnedes deres Sind, og alle deres øvrige Forhandlinger gik eligt og forligeligt fra Haande; tilſidſt blev det beſtemt, at der de være Midſommersblot inde paa Mæren, hvortil alle Høvdinger mægtige Bønder ſkulde komme, ſom de plejede; og did ſkulde ogſaa ng Olaf komme. Skegge heed en mægtig Bonde: han kaldtes (234) n-Skegge og boede paa Upphaug paa Yrje. Skegge var den, talte først paa Thinget mod Kong Olaf og især var Bøndernes mand i at tale mod Chriſtendommen. Paa denne Maade ſlutte- Thinget: Bønderne drage hjem, og Kongen til Lade.

Kong Olaf laa med ſine Skibe i Nid. Han havde 30 Skibe (235) pakket og meget Folk; han ſelv var med ſin Hird oſte paa Lade. det nu leed ſterkt hen til, at Blotet ſkulde være inde paa Mæren, rde Kong Olaf et ſtort Gjeſtebud paa Lade, ſendte Bud ind paa inden, op til Gaulдal og ud i Orkedal, og bød Høvdinger og re Storbønder til ſig. Da Gjeſtebudet var ferdigt, og de Ind- ne vare komne, gik der allerede den første Kveld meget overflødigt og Gjeſterne blev bevertede paa det ivrigſte; de bleve da meget kne. Siden om Natten ſov de alle der i Ro. Morgenen efter, Kongen var klæd, lod han ſynge ſig Meſſe; da Meſſen var t, lod han blæſe til Hunsthing; alle hans Mænd ginge da af ibene til Things. Da Thinget var ſat, ſtod Kongen op og talte ledes: da vi holdt Thing inde paa Froſten, bød jeg Bønderne, de ſkulde lade ſig døbe, men de bøde mig derimod, at jeg ſkulde le med dem, ſom Kong Haakon Adelſteensfoſtre havde gjort; det v da aftalt mellem os, at vi ſkulde mødes inde paa Mæren og gjøre et ſtort Blot. Men ſkal jeg endelig blote med Eder, da jeg lade gjøre det ſtørſte Blot, ſom bruges, og blote Mænd; til vil jeg ikke vælge Træle eller ſlette Folk, men de ypperſte

Mænd, og give Guderne dem: dertil nævner jeg Orm Lyrgja af Medal-
huus, Styrkaar af Gimſe, Kaare af Gryting, Asbjørn Thorbergs-
ſøn af Ørnes, Orm af Lyra, Haldor af Skerdingsſtedja. Derforuden
nævnede han andre af de Ypperſte, ſigende, at han vilde blote dem
til et godt Aar og Fred, og lod dem ſtrax angribe. Men da Bøn-
derne ſaa, at de ej havde Folk nok til at ſtride mod Kongen, bad-
de om Grid og gave al ſin Sag i Kongens Vold. De kom da
ſaaledes overeens, at alle de Bønder, ſom vare komne did, lode ſig
døbe og ſvore Kongen den Eed at holde den rette Tro og lade
Blotſkab fare. Kongen havde da alle disſe Mænd i ſit Gjeſtebud
indtil de gave ſine Sønner, eller Brødre, eller Nærfrender, ſom
Giſler i Kongens Vold.

(236) Kong Olaf drog derpaa med alt ſit Folk ind i Throndhjem, og
da han kom ind paa Mæren, vare alle Thrøndernes Høvdinger, ſom
da meſt ſtode imod Chriſtendommen, komne did og havde med ſig
alle Storbønderne, ſom før havde vedligeholdt Blotene ſammeſteds;
der var da en talrig Mængde af Bønder, ſom ſædvanligt, og i For-
hold til der før havde været paa Froſtathing. Kongen lod da kræve
Thing, og ginge begge Parter med fuld Væbning til Thinget. Da
Thinget var ſat, talte Kongen og paabød Chriſtendommen. Jern-
ſkegge ſvarer paa Kongens Tale i Bøndernes Navn, ſigende, at
Bønderne vilde nu ſom før, at Kongen ikke ſkulde bryde Loven for
dem; vi ville, Konge, ſiger han, at du bloter, ſom andre Konger for
dig her have gjort. Ved hans Tale gjorde Bønderne ſtor Larm, og
ſagde, at de vilde Alt ſkulde være, ſom Skegge ſagde. Da ſige
Kongen, at han vil gaa ind i Hovet med dem og ſee deres Skikke
naar de blote. Dette ſyntes Bønderne godt om, og gik da begge
Parter til Hovet, hvorpaa Kong Olaf traadte ind med nogle faa af
(237) ſine egne Mænd, ſaavelſom nogle faa af Bønderne. Da Konge
kom did, hvor Gudebillederne vare, ſad der Thor, meſt hædret af
alle Guderne, prydet med Guld og Sølv. Kong Olaf løftede en
guldknappet Stav, han holdt i Haanden, og ſlog til Thor, ſaaat han
faldt ned af Stallen. Siden løb Kongens Mænd til og ſloge alle de
andre Gudebilleder ned af Stallerne. Men medens Kongen var inde
i Hovet, blev Jernſkegge dræbt ude foran Hovsdøren af Kongs-
mændene. Da Kongen nu kom ud til ſit Folk, bød han Bønderne
to Vilkaar, enten at Alle ſtrax ſkulde tage ved Chriſtendommen, eller
og at de ſkulde holde Slag med ham. Men efter Skegges Død var
der ingen i Bondehoben, der kunde være Anfører i at reiſe Merke
mod Kong Olaf; man valgte da at gaa Kongen til Haande og lyde
det, han bød. Da lod Kong Olaf døbe alt det Folk, ſom der var,
og tog Giſler af Bønderne paa det, at de ſkulde holde ſin Chriſten-
dom. Siden lod Kong Olaf ſine Mænd fare over alle Fylker

hrondhjem; Ingen talte da imod Chriſtendommen, og blev da alt (238)
ollet døbt i Thrøndelagen. Kong Olaf drog med ſit Folk ud til
idaros; da lod han Huſe reiſe der paa Nidaabakken og beſtemte,
t der ſkulde være Kjøbſtad; der gav han Folk Tomter til at bygge
g Huſe og lod Kongsgaarden gjøre op fra Skibekrog: dib lod han
m Høſten flytte alle Fornødenheder, han behøvede til Vinterſæde,
g havde der ſaare mange Mænd om ſig.

Kong Olaf ſatte Jernſkegges Frender Stevne og bød dem Bø- (239)
er. Der vare mange gjeve Mænd til at ſvare Kongen. Jernſkegge
avde en Datter ved Navn Gudrun, og blev tilſidſt Kongen ſaaledes
orligt med dem, at han ſkulde egte hende. Da Bryllupsſtevnen kom,
gik Kong Olaf og Gudrun begge i een Seng. Men den førſte
Nat, da de begge to laa ſammen, og Gudrun formodede, at Kongen
ar ſovnet, drog hun ſtrax en Kniv frem og vilde ſtikke ham, men da
Kongen blev dette var, tog han Kniven fra hende, ſteeg op af Sen-
gen, gik til ſine Mænd og ſagde, hvad der havde tildraget ſig.
Gudrun tog da ogſaa ſine Klæder, ligeſaa gjorde og alle de Mænd,
er havde fulgt hende bid; de reiſte ſin Vej, og kom Gudrun ikke
den i Seng med Kong Olaf.

Denne ſamme Høſt lod Kong Olaf reiſe et ſtort Langſkib ude (240)
ad Orene ved Nid: det var en Snekke. Dertil havde han mange
Smede; i Begyndelſen af Vintren var Skibet ferdigt; det havde
0 Rum, var ſtavnhøjt, men ikke ſtort i ſig ſelv. Det Skib kaldte
ongen Tranen.

Efter Jernſkegges Drab blev hans Liig flyttet ud paa Yrje, og
gger han i Skeggehaug paa Auſtraat.

Da Kong Olaf Tryggvesſøn havde været to Aar Konge i Norge, (241)
ar der en ſaxiſk Præſt hos ham ved Navn Thangbrand; han var
en meget voldſom Mand og ſtor Slagsbroder, men en god Klerk og
ſt Mand; formedelſt al den Uſtyr, han gjorde, vilde Kongen ikke
ave ham hos ſig og gav ham det Erende, at han ſkulde drage til
sland og chriſtne Landet. Kongen gav ham et Kjøbſkib, og er det
n hans Ferd at ſige, at han kom i Oſtfjordene til Island i den
ndre Alftafjord og var om Vintren hos Hall paa Side. Thang-
and forkyndte Chriſtendommen paa Island, og ved hans Ord lod
all ſig døbe med alle ſine Huusfolk, ligeledes mange andre Høv-
nger; dog var der langt flere, ſom talte derimod. Thorvald Veile
g Vetrlide Skald digtede en Nidviſe om Thangbrand, men han
æbte dem begge. Thangbrand opholdt ſig flere Aar paa Island
g blev trende Mænds Bane, inden han drog bort.

Sigurd heed en Mand, og en anden Hauk: de vare fra Haaloga- (242)
nd og laa meget i Kjøbferder. En Sommer havde de faret veſter
i England, men da de kom tilbage til Norge, ſejlede de nordefter

Landet. Paa Nordmøre mødte de Kong Olafs Folk, og da det
ſagt Kongen, at nogle haaleygſke Mænd, der vare Hedninger,
komne, lod han Styrmændene kalde til ſig. Han ſpurte da, on
vilde lade ſig døbe: de ſige nej. Siden talte Kongen for dem
mange Maader, men det hjalp ikke. Da truede han dem med
eller Lemlæſtelſe; de lode ſig heller ikke rokke derved. Nu lod
dem ſætte i Jern og havde dem med ſig i nogen Tid, ſidden
Fjetter. Kongen talte ofte for dem, uden at det nyttede. En
bleve de borte, uden at Nogen ſpurte til dem, eller vidſte, paa
ken Maade de vare komne bort. Men om Høſten kom de frem
hos Haarek i Thjotta; han tog vel mod dem, og de vare der
(243) Vintren vel holdne. En Godvejrsdag om Vaaren var Haarek hje
og faa Mænd paa Gaarden. Han fandt det langſomt; Si
talte til ham, om han vilde de ſkulde roe noget ud og fornøje
Haarek ſyntes vel herom; ſiden gik de til Stranden og droge
en Sexæring; Sigurd tog frem af Nauſtet Sejl og Redſkab,
tilhørte Skibet, thi de plejede ofte at have Sejl med, naar de d
ud forat more ſig. Haarek gik ud paa Skibet og lagde Ro
Lag. Brødrene Sigurd og Hauk vare fuldtbevæbnede, ſaaledes
de oftеſt plejede at gaa hjemme hos Bonden, og de vare begge m
ſterke. Førend de gik ud paa Skibet, kaſtede de nogle Smør-Løb
en Brødkaſſe ned og bare en ſtor Ølbytte imellem ſig ud paa
bet. Siden roede de fra Land; da de ikke vare komne langt
Øen, droge begge Brødrene Sejl op, og Haarek ſtyrede; det
ſaaledes ſnart langt bort fra Øen med dem. Da gik Brødrene a
bidhen, hvor Haarek ſad. Sigurd ſagde til Haarek Bonde: nu
du her vælge blandt diſſe tre Vilkaar: enten at lade os Brødre r
for vor Ferd og Stevne, eller at vi binde dig, eller og at vi d
dig. Haarek ſaa, hvorledes det var fat med ham; enhver af
drene for ſig kunde godt maale ſig med ham, naar de ſkulde ſl
han valgte derfor det Vilkaar, der tyktes ham det bedſte, at lade
raade for Ferden; hertil forpligtede han ſig ved Eed og gav
ſin Tro derpaa. Siden gik Sigurd til Roret og ſtevnede ſyd
Landet; Brødrene magede det ſaa, at de ingenſteds traf Folk:
havde den bedſte Medbør og ſtandſede ikke Ferden, førend de
ſyd i Throndhjem og ind til Nidaros, hvor de fandt Kong O
Siden lod Kong Olaf kalde Haarek til Samtale med ſig og bød
at lade ſig døbe; Haarek talte derimod. Derom tale Kongen og
rek mange Dage, ſtundom i mange Mænds Paahør, ſtundom i Een
men de kunde ikke komme overeens. Tilſidſt ſiger Kongen til Ha
nu ſkal du drage hjem, og vil jeg ej gjøre dig nogen Fortred de
finde, baade fordi der er ſtort Frendſkab mellem os, og ford
kan ſige, at jeg med Svig har faaet dig i min Magt. Men

det for vist, at jeg i Sommer agter at komme der nordpaa og be-
søge Eder Haaleyger; da skulle I vide, om jeg ej kan ræse dem, der
nægte at antage Christendommen. Haarek lod vel over dette, at han
kom snarest kunde komme bort derfra. Kong Olaf gav Haarek en god
Skude, der roedes af 10 eller 12 Mænd, og lod Skibet forsyne paa
det bedste med alle Nødvendigheder. Han medgav ham derhos 30 raske
og veludrustede Mænd. Haarek drog strax bort fra Byen, det første (244)
som kunde, men Hauk og Sigurd bleve tilbage hos Kongen og lode
sig begge døbe. Haarek drog sin Vei frem, indtil han kom hjem i
Thjotta. Han sendte strax Bud til sin Ven Eivind Kinnrive og
bad ham sige, at han havde talt med Kongen og ikke ladet sig tvinge
til at antage Christendommen; tillige lod han ham vide, at Kong
Olaf agtede om Sommeren at komme med en Hær imod dem; Haarek
sagde, at de maatte være saare forsigtige og bad Eivind som snarest
at komme til sig. Da dette Bud blev bragt Eivind, indsaa han, at
det var uomgængeligt nødvendigt at optænke et Raad, saaat de ej
skulde blive et Bytte for Kongen. Eivind drager som skyndeligst
afsted paa en Lette-Skude med faa Mænd; da han kom til Thjotta,
modtog Haarek ham vel, og strax gaa Haarek og Eivind i Samtale
bort fra Gaarden paa den anden Side. Men da de havde talt en
liden Stund, kom Kong Olafs Mænd, som havde fulgt Haarek nord-
efter, toge Eivind og førte ham til Skibet med sig. Siden droge
de bort med Eivind, og standsede ikke, førend de kom til Kong Olaf
i Nidaros. Eivind blev da ført til Samtale med Kong Olaf; Kon-
gen bød ham at modtage Daaben som andre Mænd. Eivind sagde
nei dertil; Kongen bad ham med blide Ord at tage ved Christen-
dommen og siger ham mange fornuftige Grunde, ligesaa Biskoppen,
men Eivind rokkedes ikke derved. Da bød Kongen ham Gaver og
store Veitsler, men Eivind negtede alt dette. Da truede Kongen ham
med Lemlæstelser eller Død, men Eivind lod sig heller ikke rokke der-
ved. Nu lod Kongen bære ind et Vaskefad fuldt af Gløder og sætte
paa Eivinds Mave, der snart braft isønder. Da sagde Eivind:
„Tager Fadet bort; jeg vil tale nogle Ord, førend jeg dør; man gjorde
det. Da spurte Kongen ham: vil du nu, Eivind, tro paa Christ?
Nei, siger han, jeg kan ingen Daab faa; jeg er en Aand, indmanet
i et Menneskes Legeme ved Finners Trolddom, thi min Fader og
Moder kunde ej før faa Børn. Siden døde Eivind; han havde
været den troldkyndigste Mand.

Vaaren efter lod Kong Olaf gjøre sine Skibe og Folk rede; han (245)
selv styrede Tranen og havde meget og vakkert Folk. Da han var
rede, sejlede han med Hæren udefter Fjorden og siden nord for Byrda,
saa paa nord til Haalogaland. Hvor han kom ved Land eller Øer,
der holdt han Thing og bød alt Folket at tage ved Daaben og den

kere Skib end Tranen; foran var et Dragehoved og agter en Krog, bøjede ſig ſom en Hale; begge Svirer (Krumninger) og hele Sta var belagt med Guld. Dette Skib kaldte Kongen Ormen, thi Sejlet var oppe, ſkulde det foreſtille Dragens Vinge: dette Skib det ſmukkeſte i hele Norge. De Øer, ſom Raud beboede, hedte Gy og Hæring, men alle hede tilſammen Godøerne; nordenfor mellem dem og Faſtlandet, er Godøſtrømmen. Kong Olaf chriſt hele denne Fjord og drog ſiden ſin Vej ſydefter Landet. I d Ferd ſkete mange Tidender, ſom er bevaret i Fraſagn om, hvorl Trolde og onde Væſter ſtrede med hans Mænd og ſtundom ham ſelv. Men vi ville heller ſkrive om de Begivenheder, at K Olaf chriſtnede Norge eller andre Lande, hvor han kunde faa C ſtendommen indført. Samme Høſt kom Kong Olaf med ſit Folk Throndhjem, ſtyrede til Nidaros og lavede ſig til at blive der Vintren.

(249) Denne ſamme Høſt kom til Nidaros ude fra Island Kjart Olaf Høſkuldsſøns Søn og Egil Skallagrimsſøns Datterſøn, der ſi at have været den væneſte Mand, ſom nogenſinde er fød paa Isla Der var ogſaa dengang Halldor, Søn af Gudmund paa Mad valle, Kolbein, Thord Freysgodes Søn og Brende-Floſes Brod Sverting, Runulf Godes Søn: alle diſſe vare hedenſke; desforu vare der mange andre, nogle mægtige, nogle ikke. Da kom der og Island gjeve-Mænd, der havde ladet ſig chriſtne af Thangbrand, nem Giſſur Hvite, Søn af Teit Ketilbjørnsſøn; hans Moder var Aa Datter af Bødvar Herſe, Vikinge-Kaares Søn; Bødvars Broder Sigurd, Fader til Eirik Bjodeſkalle, Fader til Aſtrid, Moder Kong Olaf. Hjalte Skeggesſøn heed en anden islandſk Mand, havde til Egte Vilborg, Giſſur Hvites Datter. Olaf tog glad Maagerne Giſſur og Hjalte, og vare de hos ham. Men de islan Mænd, der raadde for Skibene og vare hedenſke, ſøgte at ſejle b ſaaſnart Kongen var kommen til Byen, thi det var dem ſagt, han nødde Alle til at lade ſig chriſtne; dog Vejret ſlog ſig ſlemt dem og drev dem tilbage under Nidarholmen. De, ſom raadde diſſe Skibe, vare Thorarin Nefjulfsſøn, Hallfred Ottarsſøn Sk Brand hin Orve (gavmilde) og Thorleik Brandsſøn. Dette blev Kong Olaf, at der laa endeel Islændinger derude med nogle Sk men at de alle vare hedenſke og ſøgte at undſlye ham. Kongen ſen Mænd til dem, forbød dem at drage bort og befalede dem at lægge til Byen igjen: de gjorde ſaa, men losſede dog ikke ſine Skibe. De ha Kjøbſtevne og holdt Torv ved Kongens Brygger. Om Vaaren ſøgte tre Gange at ſejle bort, men de fik aldrig Lejlighed og laa ved Br gen. En Godvejrsdag traf det ſig, at Mange gik ned at ſvømme fornøje ſig; een var der iblandt dem, der i alle Idrætter langt ov

gik de Andre. Kjartan sagde til Hallfred Vandrædaskald, at han vilde prøve Kapsvømning med denne Mand, men han undslog sig. Da sagde Kjartan: jeg skal forsøge; kaster Klæderne af sig og springer ud, lægger imod hiin Mand, griber ham om Foden og drager ham ned. De kom op og tale ikke et Ord med hinanden; anden Gang dukke de ned og ere meget længere under end første Gang; de komme atter op og tie fremdeles, men dukke strax ned igjen tredie Gang, indtil Kjartan tykkes, at det er paa høj Tid at komme op; han hjender da Forskjellen i Styrke. De ere nede, indtil Kjartan er meget udmattet, da komme de op og lægge til Land. Den norske Mand spør nu, hvad Islændingen heder. Kjartan siger sit Navn; hin sagde: du er flink til at svømme, er du ogsaa en Idrætsmand i andre Stykker? Det er liden Idræt, siger Kjartan. Den norske Mand sagde: hvorfor gjør du mig ingen Gjenspørsmaal? Kjartan svarer: jeg synes ikke det kommer mig ved, hvem du er eller hvad du heder. Hiin svarer: jeg faar da selv sige dig det; jeg er Olaf Tryggvesøn. Han spurte Kjartan om mangt og meget fra Island, men denne svarer paa Alt yderst løseligt. Siden vilde Kjartan skynde sig bort, men da sagde Kongen: her er en Kappe, jeg vil give dig, Kjartan. Kjartan modtog Kappen og takkede ham særdeles meget derfor.

Da kom Mikkelsmesse; Kongen lod ivrigt sørge for, at Messen (250) blev sungen højtideligt. Islændingerne ginge til og lyttede paa den sagre Sang og Klokkernes Lyd. Da de kom til sine Skibe, sagde enhver af dem, hvad han syntes om de christne Mænds Adfærd. Kjartan lod vel derover, men de fleste andre lastede den. Men det gik her, som man siger, at mange ere Kongens Øren, thi dette blev sagt Kongen. Strax samme Dag sendte han et Bud efter Kjartan og bad ham komme til sig. Kjartan gik til Kongen med nogle Flere; Kongen modtog ham vel. Kjartan var en meget høj og dejlig Mand og talte godt for sig; da han og Kongen havde talet nogle faa Ord, bød Kongen ham at tage ved Christendommen. Kjartan siger, at han ej vil sige nei dertil, hvis Kongen vil skjenke ham sit Venskab. Kongen lover ham sit fuldkomne Venskab, og dette blev saaledes Aftalen mellem ham og Kjartan. Dagen efter blev Kjartan døbt, og med ham Bolle Thorleiksson, hans Frende, og alt hans Følgeskab. Kjartan og Bolle vare til Gjest hos Kongen, saalænge de bare de hvide Klæder [1]), og Kongen var saare venlig mod dem. De holdtes ogsaa for ypperlige Mænd, hvor de kom.

En Dag gik Kong Olaf ude paa Strædet; nogle Mænd kom gaaende (251)

---

[1]) D. e. de Klæder, som de, der døbtes, bleve iførte, og som de bare nogle Dage derefter; de skulde altid være hvide.

ham imøde, og den, ſom gik først, hilſede ham. Kongen ſpurte ham om hans Navn; han kaldte ſig Hallfred. Da ſagde Kongen: Er du Skalden? Han ſvarede: ja jeg kan digte. Kongen ſagde: du vil viſ antage Chriſtendommen og ſiden blive min Mand? Han ſvarer: jeg ſkal lade mig døbe paa det Vilkaar, at du, Konge, ſelv ſtaar Fadder til mig, ingen anden Mand vil jeg have dertil. Det ſkal jeg gjøre, ſvarer Kongen. Hallfred blev da døbt, og Kongen holdt ham under Daaben. Siden ſpurte Kongen ham; vil du nu blive min Mand? Hallfred ſagde: jeg var før Haakon Jarls Hirdmand, nu vil jeg ikke gaa dig eller nogen anden Høvding til Haande, uden du lover mig, at du ej jager mig fra dig, hvad der ſaa hender. Saa vidt jeg har hørt fortælle om dig, ſiger Kongen, ſkal du juſt ikke være ſaa forſtandig eller ſpagfærdig, at jeg kan ſtole paa, at du ej ſkulde gjøre Ting, ſom jeg ikke for nogen Priis vil taale. Saa dræb mig da heller, ſiger Hallfred. Kongen ſiger: du er ret en Vandrædaſkald [1]), men min Mand ſkal du dog være. Hallfred ſvarer: hvad giver du mig i Navnfeſte, Konge, ſiden jeg ſkal hede Vandrædaſkald? Kongen gav ham et Sverd, men der fulgte ingen Skede med. Kongen ſagde: digt nu en Viſe om Sverdet, og lad Sverd være i hver Linje af Viſen. Hallfred kvad:

Eet er det Sverd, ſom mig gjorde Sverdmangel vil ej vorde;
ſverderig, blandt Sverde; verd er jeg trende Sverde,
for Sverd-Svingeren vorder var der af Træ kun i Verden
ſnart nu Ferd af Sverde. verdig Skede til Sverdet.

Da gav Kongen ham en Skede og ſagde: der er jo ikke Sverd i hver Linje af Viſen! Hallfred ſvarer: men der er tre i een. Saa er det, ſiger Kongen. Af Hallfreds Kvæder have vi iſær taget Vidnesbyrd og Bekræftelſe paa de Beretninger, ſom her fortælles om Kong Olaf Tryggvesſøn.

(252) Denne ſamme Høſt kom Thangbrand Præſt tilbage fra Island til Kong Olaf og fortalte, at hans Ferd ej var løben ſynderlig godt af; han ſiger, at Islændingerne havde gjort en Nidviſe om ham, og at nogle vilde dræbe ham; han havde intet Haab om, at Landet vilde blive chriſtnet. Herover blev Kong Olaf ſaa opbragt og vred, at han lod blæſe alle de islandſke Mænd ſammen, ſom vare der i Byen, og ſagde, at man ſkulde dræbe dem alle. Men Kjartan og Giſſur og Hjalte og de Andre, ſom da havde taget ved Chriſtendommen, ginge til ham og ſagde: du vil viſt ikke, Konge, gaa ſaaledes ifra dine Ord, thi du ſiger jo, at ingen Mand ſkal ſaa kunne have paadraget ſig din Vrede, at du ej vil tilgive dem, der ville modtage Daaben og aflade fra Hedenſkabet. Nu ville alle diſſe islandſke

[1]) D. e. en Skald, ſom kan ſætte Folk i Forlegenhed, af „Vand“ d. e. Vanſkeligbed.

Mænd, ſom ere her tilſtede, lade ſig døbe, og vi ſkulle nok finde Raad til, at Chriſtendommen ſkal blive antagen paa Island; her ere mange mægtige Mænds Sønner fra Island, og deres Fædre kunne underſtøtte denne Sag betydeligt, men Thangbrand Preſt foer der, ſom her hos Eder, frem med Voldſomhed og Manddrab, og ſaadant kunde man jo ikke taale af ham. Kongen begyndte nu at lytte til ſine Taler, og alle de islandſke Mænd, ſom dengang vare der, bleve da døbte.

Kong Olaf var i alle Dele den ſtørſte Idrætsmand i Norge (253) blandt alle dem, der gaar Frafagn om; ſterkere og raſkere var han end hver Anden, og derom ere mange Frafagn ſkrevne. Eet er det, at han gik op i Smalſarhorn og feſtede ſit Skjold øverſt i Bjerget, og derforuden, at han hjalp en af ſine Hirdmænd, ſom før havde klovet i Bjerget, ſaaat han hverken kunde komme op eller ned; Kongen gik til ham og bar ham under ſin Arm heelt ovenfra ned til den flette Jord. Kong Olaf gik langsad Aarerne udenbords, naar hans Mænd roede paa Ormen. Han legede med trende Haandſøxe[1]) ſaaat eet altid var oppe i Luften og tog det ſtedſe i Haandtaget; han brugte begge Hænder lige godt og ſkød med to Spyd ad Gangen. Kong Olaf var meget glad af Alle og legen, blid og nedladende, ſaare heftig i alle Ting, meget gavmild, en ſtor Elſk.r af Pragt; fremfor alle ſine Mænd hvad Tapperhed i Striid angaar, meget grum, naar han var vreed; han pinede meget ſine Uvenner; nogle brændte han i Ild, nogle lod han gale Hunde rive ifønder; nogle lod han lemlæſte eller kaſte ned for høje Bjerge; for diſſe Sagers Skyld vare hans Venner ham ſaare hengivne, men hans Uvenner frygtede ham. Hans Fremgang var derfor ſtor, thi Nogle gjorde hans Vilje med Blidhed og Venſkab, og Andre af Rædſel.

Leif, Søn af Eirik den Røde, ſom førſt byggede Grønland, var (254) denne Sommer kommen fra Grønland til Norge; han drog til Kong Olaf, antog Chriſtendommen og var hos Kongen om Vintren.

Gudrød, Eirik Blodøres og Gunnhild Kongemoders Søn, havde (255) været i Hærferd i Veſterlandene, ſiden han flygtede af Landet for Haakon Jarl. Men i denne Sommer, vi nu have fortalt om, da Kong Olaf Tryggvesſøn i fire Vintre havde raadet for Norge, kom Gudrød til Norge med mange Hærſkibe; han havde da ſejlet ud fra England, og da han tænkte at være kommen under Norge, ſtevnede han ſyd langsmed Landet, hvor han mindſt vænted at treffe Kong Olaf. Gudrød ſejlede da til Viken, og ſaaſnart han kom til Landet, begyndte han at herje og twinge Landsfolket under ſig, og bød,

[1]) D. e. ſmaa Sverd.

at man ſkulde antage ham til Konge. Da Landsfolket ſaa, at der var kommen en ſtor Hær over dem, bad Alle om Grid og Forliig, og tilbøde ham at lade Thingbud fare over Landet; de vilde heller antage ham til Konge, end taale hans Hær; men de vilde have Friſt, indtil Thingbudet var gaaet om. Kongen krævede da Fortæringsgjeld, medens dette Opholb ſkulde vare. Bønderne valgte helſt at berede Kongen Veitſler, ſaalænge han behøvede det; Kongen modtog dette Tilbud og drog ſaaledes om i Landet paa Veitſler med nogle af ſine Folk, men andre paſſede paa hans Skibe. Da Brødrene Hyrning og Thorgeir, Kong Olafs Maager, ſpurte dette, ſamlede de ſig Folk og ſkaffede ſig Skibe, droge ſiden nord i Viken og kom en Nat med ſit Folk der, hvor Kong Gudrød var til Gjeſtebud. Der gjorde de Anfald med Ild og Vaaben. Der faldt Kong Gudrød med det meſte af ſit Folk. De, ſom havde været paa Skibene, bleve deels dræbte, deels undkom de og flygtede vide omkring. Da vare alle Eiriks og Gunnhilds Sønner døde.

(256) Vintren efter at Kong Olaf var kommen fra Haalogaland, lod han reiſe et ſtort Skib inde under Ladehamren, hvilket var langt ſtørre, end de andre Skibe, ſom da vare i Landet, og ere endnu Bakkeſtokkerne der, ſaaat man tydeligt kan ſe dem; det var, da det laa langsmed Jorden, vel 74 Alen i Længde. Thorberg Skafhøgg heed den egentlige Stavneſmed ved Skibet, men der vare mange andre ved dette Arbeide, nogle til at fælde Træer, nogle til at telgje, nogle til at ſlaa Søm, nogle til at flytte Tømmeret; alle Ting dertil vare de meſt udſøgte; Skibet var baade langt og bredt, højt og ſtortømret. Da de tømrede Siderne paa Skibet, havde Thorberg et nødvendigt Erende hjem til ſin Gaard og blev der meget længe. Da han kom tilbage, var Skibet fuldtømret. Kongen og Thorberg med ham gik om Kvelden hen for at ſe det, hvordan det var blevet, og alle ſagde da, at de aldrig havde ſeet ſaa ſtort eller ſaa fagert et Skib. Derpaa vendte Kongen tilbage til Byen. Tidligt om Morgenen efter gik Kongen og Thorberg igjen til Skibet; Arbeiderne vare allerede komne, men ſtode der og beſtilte Intet. Kongen ſpurte, hvad dette ſkulde betyde. De ſagde, at Skibet var udſkjemt, og at en Mand maatte have gaaet paa den ene Side fra Stavnen til Løftingen og ſat det ene Hugg i Kanten efter det andet; Kongen gik da til og ſaa, at det var ſandt; ſtrax ſvor han paa, at den Mand ſkulde dø, der af Avind havde udſkjemt Skibet, om han kunde faa ham opſpurt; men den, ſom kan ſige mig det, ſkal nyde meget godt af mig. Da ſiger Thorberg: jeg ſkal nok kunne ſige Eder, Konge, hvem der har gjort dette Verk. Der er heller Ingen, ſiger Kongen, hvem jeg ſnarere kunde vænte det vilde lykkes, at faa Kundſkab herom, og kunne ſige mig det, end dig. Jeg ſkal da ſige dig det,

onge, sagde han, hvem der har gjort det; jeg selv har gjort det.
a svarer Kongen: saa skal du bøde derpaa, saaat det er ligesaa
ødt som det før var; derfor indestaar du mig med dit Liv. Nu
il Thorberg til og telgjede Skibkanten, saaat alle Huggene gik ud.
ongen og alle andre sagde da, at Skibet var langt vakkrere paa
en Side, hvor Thorberg havde hugget. Kongen bad ham at gjøre
gedan paa den anden og sagde, at han skulde have megen Tak
erfor. Thorberg var da den øverste Bygmester for Skibet, indtil
et blev færdigt; det var en Drage og gjort efter den, Kongen havde
ed sig fra Haalogaland, dog var den langt større og i alle Dele
ygget med mere Omhu. Kongen kaldte dette Skib Ormen hiin lange,
en den første Ormen den skamme (korte). Paa Ormen hiin lange
ar der 34 Rum. Hovedet og Krogen var overalt forgyldt. Siderne
are ligesaa høje som paa Havskibe. Dette Skib har været det bedste
g med mest Bekostning byggede i Norge.

Eirik Jarl Haakonssøn og hans Brødre og mange andre gjeve (257)
Lænd, deres Frender, droge bort af Landet efter Haakon Jarls
ald. Eirik Jarl drog øster i Svithjod til Olaf Svia-Konge, hos
em han og hans Mænd fandt en god Modtagelse. Kong Olaf
v Jarlen Fredland hos sig og store Forleninger, saaat han vel
nde holde sig og sit Folk i Landet. Dette omtaler Thord Kolbeinssøn.
er søgte mange Folk fra Norge til Eirik Jarl, som havde maattet
mme Landet for Kong Olaf Tryggvessøn; Eirik Jarl tog da det
aad, at han skaffede sig Skibe og drog i Hærferd forat skaffe sig
sit Folk Gods. Han styrede først til Gotland, laa der længe om
ommeren og passede paa de Kjøbskibe, der sejlede til Landet, eller
a Vikinger; stundom gik han op paa Landet og herjede der vide
ngsmed Søen. Dette omtales i Vandadraapa. Siden sejlede han
til Vendland, traf der udenfor Stauren nogle Vikingeskibe og
gde til Strijd med dem; der fik han Sejr og dræbte Vikingerne,
ilket ogsaa omtales i Vandadraapa. Om Høsten sejlede han til- (258)
ge til Svithjod og var der den anden Vinter, men om Vaaren
orde han sin Hær rede og sejlede siden i Austerveg. Da han kom
Kong Valdemars Rige, begyndte han at herje og dræbe Lands-
ket, brændte overalt, hvor han foor frem, og ødelagde Landet. Han
n heelt til Aldegjeborg og belejrede den, indtil han vandt den;
dræbte han meget Folk og nedbrød og brændte hele Borgen; siden
g han med Hærskjold vide over Gardarike. Dette omtales frem-
es i Vandadraapa. I denne Hærferd tilbragte Eirik Jarl i alt
n Somre, men da han kom fra Gardarike, drog han med Hærskjold
er hele Adalsysla og Øysla; der tog han fire danske Vikinge-Skeider
dræbte alle dem, som vare ombord, som det ogsaa meldes i
ndadraapa. Da Eirik Jarl havde været den første Vinter i Sverige,

drog han til Danmark, opſøgte Danekongen Svein Tjugeſkegg og bejlede til hans Datter Gyda. Dette blev ſamtykket, Eirik fik hende, og Aaret efter fik de en Søn, der blev kaldet Haakon. Eirik Jarl var ſiden hver Vinter i Danmark, og ſtundom i Sverige, men om
(259) Somrene i Hærferd. Danekongen Svein Tjugeſkegg var gift med Gunnhild, Vendekongen Burislavs Datter. Men paa denne Tid, hvorom vi nu fortælle, hændte det ſig, at Dronning Gunnhild blev ſyg og døde. Kort efter egtede Kong Svein Sigrid Storraade, Skøglartoſtes Datter, Moder til Sviakongen Olaf Svenſke. Ved denne Forbindelſe blev der ſtor Kjærlighed mellem Kongerne, og ligeledes mellem dem begge og Jarlen Eirik Haakonsſøn.

(260) Vendekongen Burislav klagede for ſin Maag Sigvalde Jarl over, at det Forliig var brudt, ſom Jarlen havde ſtiftet mellem ham og Kong Svein, ſaaledes at Burislav ſkulde faa Thyre Haraldsdatter, Sveins Syſter, til Egte; denne Beſtemmelſe var ej bleven opfyldt, fordi Thyre ſagde reentud Nej til at egte en hedenſk og gammel Konge. Nu, ſiger Kong Burislav til Jarlen, vil han drive denne Aftale igjennem, og bad derfor Jarlen drage til Danmark forat hente Dronning Thyre til ham. Sigvalde Jarl ſkyndte ſig alt hvad han kunde, drog til Svein Danekonge og forebragte ham Sagen; ved ſine Overtalelſer bragte han det dertil, at Kong Svein overantvordede ham ſin Syſter Thyre. Hun ledſagedes af nogle Kvinder og ſin Fosterfader, ved Navn Aſſer Agesſøn, en mægtig Mand, foruden flere andre Mænd. Det blev afgjort mellem Kongen og Jarlen, at de Ejendomme i Vendland, ſom Dronning Gunnhild havde haft, ſkulde Thyre have til Ejendom og derforuden andre ſtore Beſiddelſer i Brudegave. Thyre græd ſaart og drog heelt nødig affted. Da hun og Jarlen kom til Vendland, holdt Kong Burislav Bryllup med hende og fik ſaaledes Dronning Thyre til Egte. Men ſaalænge hun var blandt hedenſke Mænd, vilde hun hverken ſmage
(261) Mad eller Drikke. Paa den Viis gik det i ſyv Nætter. Da hændte det ſig en Nat, at Dronning Thyre og Aſſer løbe bort i Nattemørket og flygtede til Skogs. Det er korteſt at fortælle om deres Ferd, at de kom frem i Danmark, hvor Thyre dog ikke for Alt i Verden turde bie, fordi hun vidſte, at hvis hendes Broder Svein hørte, at hun var der, vilde han ſtrax ſende hende tilbage igjen til Vendland. De droge hemmelig affted, indtil de kom til Norge, og Thyre ſtandſede ej, førend de kom til Kong Olaf: Kongen tog vel imod dem, og de forbleve der venligt begegnede. Thyre fortalte Kongen hele ſin ſlemme Stilling og bad ham om Hjelperaad og Fred i hans Rige. Thyre var en ordſnild Kvinde, og Kongen fandt ſtor Behag i hendes Tale: han ſaa tillige, at hun var ſmuk; det faldt ham ind, at dette maatte være et godt Giftermaal. Han lod derfor Ord falde herom og ſpurte,

om hun vilde egte ham. Saaledes ſom hun nu var ſted, tyktes det hende ikke godt at rede ſig ud af ſin Vaande; paa den anden Side indſaa hun, hvor fortrinligt dette Giftermaal var, nemlig at faa ſaa ædelmerket en Konge til Egte ſom Olaf, hun ſagde derfor, at han kunde raade for hende og hendes hele Fremtid. Og Enden paa deres Samtale blev da, at Kong Olaf fik Dronning Thyre til Egte. Dette Bryllup ſtod om Høſten, da Kongen var kommen nordenfra Haalogaland. Han og Dronning Thyre opholdt ſig om Vintren i Nidaros. Vaaren efter klagede Dronning Thyre ofte for Kong Olaf og græd ſaart over, at ſaa ſtore ſom hendes Ejendomme i Vendland vare, ſaa ejede hun dog ikke det mindſte Gods her i Landet, ſaaledes ſom det anſtod en Dronning. Stundom bad hun Kongen med fagre Ord at ſkaffe hende ſin Ejendom og ſiger, at Burislav var ſaa god en Ven af ham, at ſaaſnart de traf ſammen, vilde han nok give ham alt det han ønſkede. Da Kong Olafs Venner fik dette at høre, fraraadte Alle ham denne Reiſe.

Der fortælles, at en Dag tidligt paa Vaaren, da Kongen gik paa Gaden, mødte han ved Torvet en Mand med mange Hvanner, ualmindelig ſtore paa den Aarſens Tid. Kongen tog en ſtor Hvannеſtengel i Haanden og gik hjem til Dronning Thyres Herberge; hun ſad i Stuen og græd, da Kongen kom ind. Kongen ſagde: her er en ſtor Hvanneſtengel, Dronning, ſom jeg vil forære dig. Hun ſlog den fra ſig med Haanden og ſagde: større Gaver gav Harald Gormsſøn, men mindre frygtede han for at drage af Landet og ſøge ſin Ejendom, end du gjør nu; det erfoor man, da han drog hid til Norge og ødelagde Størſtedelen af Landet, men underkaſtede ſig Alt med Skatter og Skylder; du derimod tør ikke drage gjennem Danmark for min Broder Kong Svein. Ved diſſe hendes Ord foor Olaf op, talte høit og ſvor: aldrig ſkal jeg fare ræd for din Broder Svein, og treffes vi, ſkal han nok komme tilkort. Strax efter ſtevnede Kong (262)
Olaf Thing i Byen og gjorde det vitterligt for Almuen, at han om Sommeren vilde have Leding ude over Landet, baade Skibe og Folk, fra hvert Fylke; han ſagde og, hvor mange Skibe han vilde have der af Fjorden. Siden ſendte han Bud baade nord og ſyd i Landet, langs Kyſten og indenfor, og lod Folk opbyde. Han lod Ormen den lange og alle ſine andre Skibe, baade ſtore og ſmaa, drage frem: ſelv ſtyrede han Ormen lange. Da man ſkulde beſætte den med Folk, var man ſaa omhyggelig i Valget af dem, at ingen maatte være ombord der, ſom var ældre end 60 eller yngre end 20 Aar; alle ſkulde være mere end almindelig ſterke og modige. Dertil toges nu førſt Kong Olafs Hirdmænd, thi diſſe vare udvalgte baade blandt indenlandſke og udenlandſke Mænd, ſom de ſterkeſte og meſt uforfærdede. Ulf Røde heed den Mand, ſom bar Kong Olafs Merke (263)

og var i Stavnen paa Ormen; der var ligeledes Kolbjørn Stallare, Thorstein Oxefot og Vikar af Tiundaland, Arnljot Gellinas Broder. Paa Raasnen i Saxet vare følgende: Vakr Raumessøn fra Alfheim, Berse Bollessøn den Sterke, Aan Skyte fra Jamteland, Thrond Ramme og hans Broder Uthyrme fra Thelemarken; Haaleygerne Thrond Skjaalge, Agmund paa Sand, Løbve Lange af Saltvik og Haaret Hvasse; Indthrønderne Ketil den Høje, Thorfinn Eisle, Haavard og hans Brødre fra Orkedal. I For-Rummet vare: Bjørn af Studla, Børk af Fjordene, Thorgrim fra Hvin, Thjodolfs Søn, Asbjørn og Orm, Thord af Njardarlag, Thorstein Hvite af Opreſtad, Arnor fra Møre, Hallstein og Hauk fra Fjordene, Eivind Snaak, Bergthor Bestil Hallkel af Fjale, Olaf Dreng, Arnfinn fra Sogn, Sigurd Bild, Einar fra Hørdaland og Finn, Ketil fra Rogaland, Grjotgard den Raske. I Krapperummet vare: Einar Thambarskelve (han tyktes de Andre ej var deres fuldkomne Ligemand, da han kun var 18 Aar gammel) Hallstein Livessøn, Thoralf, Ivar Smetta, Orm Skogarnev. Mange andre udmerkede Mænd vare paa Ormen, skjønt vi ej kunne nævne dem. Aatte Mænd vare i hvert Halvrum paa Ormen, og var hver og een af dem udsøgt. 30 Mænd vare i For-Rummet. Der sagdes almindeligt, at det Udvalg af Folk, som var paa Ormen, stod ligesaa højt over Andre i Skjønhed, Styrke og Kjekhed, som Ormen selv over andre Skibe. Thorkel Nevja, Kongens Broder, styrede Ormen skamme (korte), Thorkel Dyrdil og Jostein, Kongens Morbrødre, havde Tranen; begge Skibe vare saare vel bemandede. Elleve Storskibe havde Kong Olaf med sig fra Throndhjem, foruden Tyvesesser, mindre Skibe og Vistebyrdinger (Proviantskibe).

(264) Da Kong Olaf næsten var ferdig til at forlade Nidaros med sin Hær, beskikkede han Folk til Sysselmænd og Aarmænd over hele Thrøndelagen. Da sendte han ogsaa Gisur Hvite og Hjalte Skeggessøn til Island for der at forkynde Christendommen og medgav dem en Præst ved Navn Thormod og flere viede Mænd. Han beholdt tilbage hos sig fire Islændinger som Gisler, dem han anſaa for de ypperste af dem, nemlig Kjartan Olafssøn, Halldor Gudmundssøn, Kolbein Thordssøn og Sverting Runulfssøn. Der fortælles om Gisurs og Hjaltes Ferd, at de kom til Island før Althinget og droge strax til Things; paa det Thing blev Christendommen lovtagen paa Island, og alt Folket i Landet blev døbt den Sommer.

(265) Samme Vaar sendte Kong Olaf ogsaa Leif Eiriksøn til Grønland for der at forkynde Christendommen. Om Sommeren drog han til Grønland og bjergede i Havet et Skibsmandskab, der laa hjelpeløst paa et Vrag; dengang fandt han ogsaa Vinland det gode. Om Høsten kom han til Grønland, havde en Præst og Lærere med sig og tog sit Ophold i Brattelid hos sin Fader Eirik. Siden kaldte

m ham Leif den Heppne (d. e. Heldige). Men hans Fader Eirik
ede, at disse to Ting gik op imod hinanden, nemlig at han havde
erget hiint Skibsmandskab i Havsnød, og at han havde flyttet
lade-Manden (dermed mente han Præsten) til Grønland.

Kong Olaf og Dronning Thyre sad i Nidaros Vintren, efter (266)
Kongen havde christnet Haalogaland. Thyre havde Sommeren
forn født et Drengebarn, som hun havde med Kong Olaf. Dren-
n var baade stor og evnelig, og blev kaldet Harald efter sin Mor-
der. Kongen og Dronningen holdt saare meget af ham og havde
t bedste Haab om, at han skulde voxe og tage Arv efter sin Fader;
en han levede ikke fuldt et Aar efter, at han var født, og begge
ndt dette at være stor Skade. Den Vinter var der mange Is-
ndinger hos Kong Olaf, som forhen er skrevet, og mange andre gjeve
ænd. Ved Hoffet var dengang ogsaa Ingebjørg Tryggvedatter,
ng Olafs Syster: hun var smuk af Udvertes, nedladende og blid
d Almuen, fast og usvigelig af Sind og saare vennesæl. Hun
les godt om Islændingerne, som vare der: dog var Kjartan
fsson hende kjærest, thi han var den iblandt dem, som længst
de været hos Kongen; han fandt ogsaa ofte Morskab ved at tale
hende, thi hun var baade forstandig og talte godt for sig.
g Olaf var altid glad og lystig med sine Mænd og spurte
ud om mægtige Mænds Adferd og Høvdingskab i de nærmeste
e, naar der kom Folk til ham fra Danmark eller Svithjod.
red Vandrædaskald var om Sommeren kommen østenfra Gaut-
og havde opholdt sig hos Jarlen Ragnvald Ulfsson, som da
ommen til Magten i Vestergautland. Ulf, Ragnvalds Fader,
en Broder af Sigrid Storraade: saaledes vare Kong Olaf
ke og Ragnvald Jarl Syskendebørn. Hallfred fortalte Kong
meget om Jarlen, sagde, at han var en dygtig Høvding, som
rstod at holde paa Herredømmet, gavmild, redelig og venne-
han lagde til, at Jarlen havde megen Lyst til at indgaa Ven-
ned Kong Olaf, og havde talt om, at han vilde bede om Inge-
Tryggvedatters Haand. Denne Vinter kom der ogsaa virkelig
mænd fra Ragnvald Jarl, østenfra Gautland, og traf Kong
nord i Nidaros. De frembære Jarlens Erende for Kongen,
s saaledes som Hallfred forhen havde sagt, nemlig at Jarlen
være Kongens fuldkomne Ven, og derfor ønskede at komme i
rskab med Kongen, saaledes at han fik hans Syster Ingebjørg
te. Sendemændene fremlagde ogsaa for Kongen tydelige Jertei-
a Jarlen, at de foor med hans sande Erende. Kongen op-
res Tale vel, men sagde, at Ingebjørg selv fik raade mest for
stermaal. Siden talte han herom med sin Syster og spurte
hvorledes hun syntes om denne Sag. Jeg har, svarer hun

været hos Eder en Stund, og I har viiſt mig broderlig O
og elſkelig Hæder i alle Dele, ſiden I kom til dette Land. T
vil jeg ſamtykke i, hvad I beſtemmer om mit Giftermaal, me
venter dog, at I ei gifter mig med en hedenſk Mand. Kongen
at faa ſkulde det være. Han talte nu med Sendemændene, og
rede førend de droge bort, blev det beſtemt, at Ragnvald Jar
Sommeren ſkulde møde Kong Olaf øſter i Landet, hvis det var
Alvor at ſlutte fuldkommen Venſkab med ham; naar de da vare
ſammen, ſkulde de ſelv nærmere tale om diſſe Ting med hina
Med diſſe Erender droge da Jarlens Sendemænd øſter igjen,
Kong Olaf ſad om Vintren i Nidaros med megen Anſeel
mange Mænd.

(267) Om Sommeren drog Kong Olaf med ſin Hær ſydefter Le
udenom Stad. Med ham fulgte Dronning Thyre og Inge
Tryggvedatter, hans Syſter; derhos ſøgte ogſaa mange af
Venner og mægtige Mænd til ham, ferdige til at tage Deel
ham i hans Tog. Den fornemſte af diſſe var Erling Skjalg
hans Maag; han havde ſin ſtore Skeid paa 30 Rum og ſaar
udruſtet. Til Kongen kom ogſaa hans Maager Hyrning og
geir; hver af dem ſtyrede et ſtort Skib. Mange andre mæ
Mænd fulgte ham, og ſaaledes drog han med hele Hæren ſy
Landet. Da han kom ſyd. til Rogaland, ſtandſede han der en S
thi Erling Skjalgsſøn havde beredet et herligt Gjeſtebud for
paa Sole. Her kom ogſaa Ragnvald Ulfsſøn Jarl øſtenfra
land forat treffe Kong Olaf og afgjøre den Sag, ſom Vintre
forn havde været afhandlet ved Budſkab og Sendemænd, nemli
at faa Ingebjørg Tryggvedatter til Egte. Kong Olaf tog vel
ham, og der blev talt om Sagen. Olaf ſagde, at han vilde
alle ſine Tilſagn desangaaende og give ham ſin Syſter Inge
derſom han vilde tage mod den rette Tro og chriſtne alt det
han var ſat til at raade over. Heri ſamtykkede Jarlen og blev
med alt ſit Følge. Det Gjeſtebud, Erling havde ladet berede,
nu forøget, idet der ved ſamme Gjeſtebud blev holdt Brylluf
Ingebjørg Tryggvedatter. Saaledes havde Kong Olaf da bor
alle ſine Syſtre. Jarlen gjorde ſig nu rede til at reiſe hjem
Ingebjørg, og Kongen gav ham Lærere med til at chriſtne Fo
Gautland og lære det den rette Tro. Kongen og Jarlen ſkiltes
den ſtørſte Kjærlighed.

(268) Efter ſin Syſter Ingebjørgs Giftermaal ſkyndte Kong Ol
ſaa hurtigt ſom muligt af Landet med ſin Hær; han havde v
og meget Folk. Han forlod Landet med ſexti Langſkibe og ſ
ſyd forbi Danmark gjennem Øreſund, derpaa til Vendland.
aftalte Stevne med Kong Burislav, og begge Kongerne mødtes

talede da om de Ejendomme, ſom Olaf fordrede; deres hele Sam-
tale lød meget vel af, og der blev gjort god Greidſkab paa de
Ejendomme, ſom Kong Olaf tyktes der i Landet at have Ret til.
Kong Olaf opholdt ſig længe om Sommeren i Vendland og traf der
mange af ſine Venner.

Kong Svein Tjugeſkegg var da gift med Sigrid den Storraade, (269)
ſom før er ſkrevet. Sigrid var den ſtørſte Uven af Kong Olaf
Tryggvesſøn og havde det til Grund, at han havde ophævet Afta-
len med hende og ſlaaet hende i Anſigtet, ſom før er ſkrevet. Hun
eggede Kong Svein meget til at paaføre Olaf Tryggvesſøn Krig;
du har, ſiger hun, Sag nok med ham, fordi han har ligget hos din
Syſter Thyre uden dit Samtykke; ikke vilde dine afdøde Frender
have taalt Sligt. Saadanne Lokke-Taler havde Dronning Sigrid
ofte paa Bane og bragte det tilſidſt dertil, at Kong Svein var
ſtaaet beſtemt paa at gjøre dette. Tidligt om Vaaren ſendte han Mænd
ſine i Svithjod til ſin Maag Olaf Sviakonge og Eirik Jarl og
bød dem ſige, at Olaf, Norges Konge, havde Leding ude og agtede
om Sommeren at drage til Vendland. Med Danekongens Ord-
ſending fulgte ogſaa den Anmodning, at Sviakongen og Eirik Jarl
ſkulde have en Hær ude og dermed ſtøde til Kong Svein; de ſkulde
de alle tilſammen lægge til Striid med Kong Olaf Tryggvesſøn.
Til denne Ferd vare Sviakongen og Eirik Jarl heel villige; de ſam-
lede en ſtor Skibshær fra Svithjod og droge dermed ſyd til Dan-
mark, dog kom de ikke bid, førend Kong Olaf Tryggvesſøn allerede
var ſejlet øſtefter fra dem. Dette omtaler Halbor Uchriſtne i den
Draapa, han digtede om Eirik Jarl. Sviakongen og Eirik Jarl
ſtevnede til Møde med Danekongen, og de havde da alle tilſammen
en utallig Hær.

Da Kong Svein havde ſendt Bud til Svithjod efter Hæren, (270)
ſendte han Sigvalde Jarl til Vendland forat udſpeide Kong Olaf
Tryggvesſøns Hær og Reiſe, og gildre ſaaledes for ham, at han
kunde treffe ſammen med Kong Svein og de øvrige Forbundne.
Sigvalde Jarl reiſte derfor ſin Vej og kom frem i Vendland, drog
til Jomsborg og ſiden til Kong Olaf Tryggvesſøn. Her blev der
talt ſaare venſkabeligt mellem dem, og Jarlen ſattes i den ſtørſte
Indeſt hos Kongen. Aſtrid, Jarlens Kone og Burislavs Datter,
var en ſtor Veninde af Kong Olaf, iſær formedelſt deres fordums
Svogerſkab, da Kong Olaf havde været gift med hendes Syſter
Geira. Sigvalde Jarl var en forſtandig og raadig Mand: da han
kom til at raadſlaa med Kong Olaf, ſinkede han længe hans Afreiſe
her østenfra og fandt dertil ſaare mange og forſkjellige Grunde.
Kong Olafs Hær var meget ilde tilfreds hermed; hans Mænd læng-
edes ſaare efter at komme hjem, da de laa ſejlfærdige, og Vejret

tegnede ſig til god Vør. Sigvalde Jarl fik hemmelig Efterretning fra Danmark og erfarede, at Sviakongens Hær da var kommen øſtenfra, ligeledes at Eirik Jarl havde ſin Hær rede; at disſe Høvdinger nu vilde komme øſter under Vendland og havde aftalt, at de der ſkulde oppebie Kong Olaf ved den Ø, ſom heed Svalder, ſaa at Jarlen ſkulde mage det ſaa, at de der kunde treffe Kong Olaf.

(271) Der kom ogſaa et løſt Rygte til Vendland om, at Svein Danekong havde en Hær ude, og ſnart gik der Tale om, at Svein vilde have fat paa Kong Olaf. Men Sigvalde Jarl ſiger til Olaf: Kong Svein tænker ſlet ikke paa at binde an med dig, naar han ej har mere end Danehæren, ſaa ſtor en Hær, ſom I have. Men have I Mistanke om, at Ufred venter Eder, da ſkal jeg følge Eder med mit Folk, og endnu anſees det dog ſom en god Støtte for Høvdinger at ledſage af Jomsvikinger; jeg ſkal ſkaffe Eder elleve veludruſtede Skibe. Kongen tog herimod; Vinden var ubetydelig, men gunſtig; Kongen lod Flaaden løſe og blæſe til Bortſejling. Sejlene bleve nu heiſede; Smaaſkibene gik hurtigſt og ſejlede bort ud paa Havet. Jarlen ſejlede nær Kongens Skib, raabte over til dem og bad Kongen ſejle efter ſig; jeg veed bedſt Beſked, ſiger han, om hvor der er dybeſt i Sundene mellem Øerne; det kan nok behøves for Eder med de ſtore Skibe. Jarlen ſejlede altſaa foran med ſine Skibe, elleve i Tallet; efter ham ſejlede Kongen med ſine Storſkibe; han havde og elleve: hele den øvrige Hær ſejlede ud paa Havet. Da Sigvalde Jarl ſejlede ind til Svalder, kom en Skude roende imod dem og lod Jarlen vide, at Danekongens Hær laa der ligefor dem i Havnen. Strax lod Jarlen Sejlene ſænke paa ſine Skibe, og de roede ind under Øen. Herom taler Haldor Uchriſtne og ſiger, at Kong Olaf og Sigvalde Jarl havde 70 Skibe og eet derforuden, da de ſejlede ſøndenfra.

(272) Svein Danekonge, Olaf Sviakonge og Eirik Jarl vare der da med al ſin Hær; Vejret var fagert, og Solen ſkinnede klart. Alle Høvdingerne gik nu op paa Holmen med ſtore Skarer af Folk og ſaa, hvorledes Skibene ſejlede ud paa Havet, ſaare mange tilſammen. De ſee nu, hvor der ſejler et ſtort og prægtigt Skib. Da ſagde begge Kongerne: dette er et ſtort og ſjeldent fagert Skib, det er viſt Ormen lange. Nej, ſvarer Eirik Jarl; ej er dette Ormen lange; og han havde Ret, thi dette Skib tilhørte Eindride af Gimſe. Kort efter ſee de et andet Skib ſejle, langt ſtørre end det førſte. Da ſagde Kong Svein: nu er Olaf Tryggvesſøn ræd, ſiden han ej tør ſejle med Hoved paa ſit Skib. Eirik Jarl ſvarer: dette er ikke Kongens Skib; jeg kjender baade Skib og Sejl, thi Sejlet er ſtavet; dette er Erling Skjalgsſøn; lad dem kun ſejle, det er bedre, at disſe ſavnes i Kong Olafs Flaade, end at dette Skib, der er ſaa vel udruſtet, ſkulde være der. En Stund efter ſaa de og kjendte

valde Jarls Skibe, der drejede ind under Holmen. Derpaa ſaa
hvor der ſejlede tre Skibe, eet meget ſtort. Kong Svein talte
til de Andre og bad dem gaa til ſine Skibe, thi der, ſiger han,
i Ormen lange. Eirik Jarl ſiger: de have mange andre ſtore
prægtige Skibe end Ormen lange, lader os bie lidt endnu. Da
e en Mængde Mænd: Eirik Jarl vil nok ikke ſtride i Dag og
n ſin Fader; dette er en ſtor Skam, ſom vil ſpørges i alle Lande,
vi ligge her med en ſaa talrig Hær, og Kong Olaf ſejler ud
ans lige for vor Næſe. Da de en Stund havde talt herom,
de, hvor der ſejlede fire Skibe: eet af dem var en ſtor Drage,
t prydet med Guld. Da reiſte Kong Svein ſig og ſagde: højt
Ormen lange bære mig i Kveld; ham ſkal jeg ſtyre. Mange
, at Ormen lange var et ſaare ſtort og dejligt Skib, og at det
t herligt Verk at lade et ſaa ſtort Skib bygge. Men Eirik
ſagde, ſaa Nogle hørte det: om ſaa Kong Olaf ikke havde større
end dette, vilde dog aldrig Kong Svein kunne tage det fra
med hele Danehæren. Nu drev Folket til Skibene, toge Tjel-
af og gjorde ſig ſlagferdige. Dog medens Høvdingerne talte
mellem ſig, ſom det nu er ſagt, ſaa de, hvor der ſejlede tre
ſtore Skibe og det fjerde ſidſt: det var Ormen lange. Af de
Skibe, ſom havde ſejlet i Forvejen, og ſom de antoge for Or-
var det første Tranen, det andet Ormen ſkamme. Men da de
rmen lange, kjendte alle den; Ingen negtede da, at det jo
laf Tryggvesſøn, ſom ſejlede der. De ginge nu til Skibene og
ſig rede til Angreb. Det var en faſt Aftale mellem Høvdin-
Kong Svein, Kong Olaf og Eirik Jarl, at hver ſkulde have
diepart af Norge, hvis de fik Bugt med Olaf Tryggvesſøn,
n af dem, ſom først beſteeg Ormen, ſkulde faa den og alt det
ſom gjordes paa den, ellers ſkulde Enhver have det Skib,
o ryddede. Eirik Jarl havde en overhaands ſtor Barde [1]),
n plejede at bruge i Viking; der var en Kam øverſt paa
Rande og nedenfor en tyk Jernplade, der var ligeſaa bred
nden og naaede helt ned til Vandgangen.

a Sigvalde Jarl og hans Mænd roede ind under Holmen, (273)
orkel Dyrdill fra Tranen og de øvrige Skibsbefalingsmænd,
re hos ham, at Jarlen drejede ſine Skibe ind under Holmen;
kede ogſaa de Sejlene, roede efter ham, raabte over til ham
rte, hvad det ſkulde betyde. Jarlen ſiger, at han vil bie paa
Olaf; det ſeer ligeſt ud til, at der er Ufred for os. De lode
bene drive, indtil Thorkel Nevja kom med Ormen ſkamme og
Skibe, ſom fulgte ham. Dem fortalte man ſamme Tidende og

[1]) eget Slags høibordet Skib.

de lode nu ogſaa Sejlene falde og Skibene drive, oppebiende
Olaf. Da Kongen ſejlede ind til Holmen, roede hele Hæren u
dem og frem paa Sundet. Kongens Mænd bade ham, da d
det, at ſejle ſin Vej og ikke lægge til Striid mod en ſaa ſtor
Kongen ſtod i Løftingen og ſvarede højt: ned med Sejlet; ej
mine Mænd tænke paa Flugten; jeg har aldrig flygtet i Striid;
maa raade for mit Liv, men aldrig begiver jeg mig paa F
Man gjorde da ſaaledes, ſom Kongen ſagde. Dette bevidner Hal
(274) Kong Olaf lod nu blæſe til Sammenlægning af alle Skibe
Midten laa Kongens Skib; paa den ene Side af den Ormen ſka
og paa den anden Tranen. Da man begyndte at tenge Stav
ſammen, bandt man ogſaa Stavnen paa Ormen den lange og
men ſkamme til hinanden, men da Kongen ſaa det, raabte han
og bad dem lægge det ſtore Skib bedre frem og ikke lade det
længſt tilbage af alle Skibe i hele Hæren. Da ſvarer Ulf den R
ſkal Ormen lægges ſaa meget længre frem, ſom den er længre
andre Skibe, da vil det nok blive en haard Dyſt om Sarene'
Dag. Kongen ſvarer: jeg vidſte ikke, at jeg havde en Stavnbo,
baade var rød og ræd. Ulf ſvarer: fegt du ikke mere bagfra i
tingen, end jeg i Stavnen! Kongen havde en Bue i Haanden;
lagde en Piil paa Strengen og ſigtede paa Ulf. Denne ſagde:
andenſtedshen, Konge, bid hvor det bedre behøves; hvad jeg g
det gjør jeg for dig.
(275) Kong Olaf ſtod i Løftingen paa Ormen og ragede højt
han havde et guldlagt Skjold og forgyldt Hjelm og var let at kj
fra Andre; han bar en rød kort Kjortel over Brynjen. Da
ſaa, at Flokkerne ordnede ſig og Merkerne opreiſtes foran Høvdinge
ſpurte han: hvem er Høvding for de Folk, der ligge her ligeoverfor
— Man ſagde, at det var Kong Svein Tjugeſkegg med Danehæ
Kongen ſvarer: de Uslinger ræddes jeg ikke for; i Danerne er
intet Mod; men hvem raader for de Folk, der ligge paa højre S
af Danerne? — Der blev ſvaret, at det var Kong Olaf med Sve
hæren. Kongen ſiger: Sviarne vilde nok ſynes bedre om at ſ
hjemme og ſlikke ſine Blotboller, end om at gaa op paa Or
lange og ſmage Eders Vaaben. Dog hvem ejer de ſtore Skibe,
ligge derude paa Bagbord af Danerne? — Der, ſagde man, lig
Jarlen Eirik Haakonsſøn. Han, ſvarer Kongen, kan nok tykkes
have god Grund til at finde os; af den Flok kunne vi vente os
ſkarp Striid, thi det ere Nordmænd, ligeſom vi.
(276) Nu ordnede Kongerne Angrebet. Kong Svein lagde ſit Skib
Ormen lange, men Kong Olaf Svenſke lagde ud fra ham igjen og

---

*) Den ſmale Deel nærmeſt Forſtavnen.

ſine Stavne mod de yderſte Skibe af Kong Olaf Tryggvesſøns Flaade. Paa den anden Side lagde Eirik Jarl til, og der begyndte nu en haard Striid. Sigvalde Jarl lod ſit Skib drage ſig tilſide og lagde ikke til Striid. Dette omtaler Skule Thorſteinsſøn, ſom da var med Eirik Jarl. Ogſaa Hallfred taler herom. Dette Slag var meget (277) ſkarpt og blodigt. Frembyggerne paa Ormen lange og Ormen ſtamme kaſtede Ankere og Stavnljaaer i Kong Sveins Skib og kunde ſkyde ſine Vaaben ovenfra nedad paa Fjenden; derved ryddede de alle de Skibe, ſom de fik holdt faſt. Men Kong Svein og de, der undkom, ſvømte over paa de andre Skibe og lagde bort ud af Skudmaal. Det gik da ganſke ſaaledes med denne Hær, ſom Kong Olaf Tryggvesſøn havde ſpaaet. Olaf Sviakonge lagde til i Steden, men ſaaſnart de kom nær Storſkibene, gik det dem ſom de forrige, at de tabte mange Folk og endeel Skibe og maatte med ſaa forrettet Sag lægge bort igjen. Men Eirik Jarl lagde ſin Barde ſibordes ved Kong Olafs yderſte Skib, ryddede det og hugg det ſtrax løs fra Tengſlerne; derpaa lagde han hen til det, ſom var dernæſt, og ſtreed, indtil det var ryddet. Nu begyndte Mandſkabet at løbe fra de mindre Skibe og op paa de høre, men efterhaanden ſom hvert Skib blev ryddet, hugg Jarlen det løſt. Danerne og Sviarne lagde nu til paa alle Kanter af Olafs Skibe i Skudmaal, men Eirik Jarl laa ſtedſe ſibordes ved Skibene og ſtreed med Huggvaaben. Saaſnart der faldt Folk paa hans Skibe, gik Andre op i Steden, Daner og Sviar. Dette beretter Halldor Skiriſtne. Da var Striden meget hidſig, og Folket faldt tæt; tilſidſt kom det dertil, at alle Kong Olaf Tryggvesſøns Skibe vare ryddede, undtagen Ormen lange; paa den vare nu alle de af hans Mænd komne, ſom vare iſtand til at ſtride. Eirik Jarl lagde Barden ſibordes ved Ormen, og der blev der endnu en ny Hugge-Striid, ſom ogſaa Halldor ſiger. Eirik Jarl var i For-Rummet paa ſit Skib, (278) hvor der var fylket med en Skjoldborg; der blev nu kæmpet baade med Huggvaaben og Spyd, og alle de Vaaben, man kunde faa, bleve kaſtede; Nogle ſkød med Bueſkud eller Haandſkud. Da blev der ſaa ſtor en Vaabenregn paa Ormen, at man neppe kunde verje ſig med Skjoldet, ſaa tykt fløj Spyd og Pile; thi rundt om Ormen laa der nu Hærſkibe. Kong Olafs Mænd vare nu ſaa raſende, at de løb op paa Randen af Skibet for at kunne naa Fjenderne med Sverdet og dræbe dem, men det var ikke mange af Fjenderne, ſom havde lagt ſig ſaa nær under Ormen, at de kunde ſtride med Huggvaaben. De fleſte af Kong Olafs Mænd gik derfor overbord, idet de ej hugſede paa andet, end at de ſloges paa en flet Vold, og ſank ſaa ned med ſine Vaaben. Dette omtaler Hallfred. Einar Thambarſkelve var i Krappe- (279) rummet agter paa Ormen: han ſkød med Bue, og ſkød haardere Skud end Andre. Han ſkød til Eirik Jarl, men traf Roerknappen ovenfor

Jarlens Hoved, ſaaat Pilen gik ind lige til Nørbaandene. ſaa efter den og ſpurte, om nogen vidſte, hvo der ſkød, men i det kom en anden Piil ſaa nær Jarlen, at den fløj mellem Si Armen paa ham, og ind i Hovedfjelen ſaaat Spidſen ſtod lan Jarlen ſagde nu til En, ſom nogle kalde Finn, men andre ſige finſk Herkomſt, en ypperlig Bueſkytte: ſkyd du den ſtore Mand Krapperummet! Finn ſkød, og Pilen kom midt paa Einars ſamme Øjeblik, ſom han trediegang ſpendte den. Buen braſt d Stykker. Da ſagde Kong Olaf: hvad braſt der ſaa højt? — N din Haand, Konge, ſvarer Einar. Saa ſtor Briſt er viſt end ſkeet, ſiger Kongen, tag min Bue og ſkyd med; i det ſamme han Buen til ham; Einar tog Buen, men drog den ſtrax frem Odden af Pilen og ſagde: for veeg, for veeg er Kongens kaſtede Buen tilbage, men tog ſit Skjold og Sverd og ſtreed mand

(280) Kong Olaf Tryggvesſøn ſtod i Løftingen paa Ormen o ofteſt om Dagen, ſtundom med Bue og ſtundom med Gavlaker, to ad Gangen. Kongen ſaa frem i Skibet, og lagde Merke hans Mænd løftede Sverdene og hugg tidt og ofte, men at d daarligt. Han raabte da højt: Løfte I Eders Sverd me liden Kraft, ſiden jeg ſeer, de ikke bide for Eder? En ſvarede: Sverd ere ſløvede og meget brudte. Da gik Kongen ned Rummet og lukkede Højſædeskiſten op; deraf fremtog han hvaſſe Sverd og gav ſine Mænd dem; men da han ſtrakte den Arm ned, ſaa Flere at der randt Blod ned under Armſkinnen, Ingen vidſte, hvor han var ſaaret.

(281) Paa Ormen ſkete det bedſte og for Fjenden farligſte Forſ For-Rums-Mændene og Stavnboerne; begge Steder var Mand meſt udſøgt og Skibsbordet højeſt. Paa Midten af Skibet be Folket først at falde. Da der kun ſtod ſaa Mænd tilbage run Maſten, begyndte Eirik Jarl at beſtige Ormen og kom ſelv fe op. Der kom Hyrning, Kong Olafs Maag, med een Flok imod og efter den haardeſte Striid maatte Jarlen vige tilbage og ned paa Barden, men de, ſom havde fulgt ham, bleve deels dræbte, ſaarede. Dette omtaler Thord Kolbeinsſøn. Nu begyndte att ſkarpeſte Striid, og da faldt der mange Mænd paa Ormen Mandſkabet, ſom ſkulde forſvare Ormen, begyndte at tyndes, Eirik Jarl anden Gang at beſtige den, og endnu engang fand haard Modtagelſe. Da Stavnboerne paa Ormen ſaa dette, agter i Skibet, ſatte ſig til Verje mod Jarlen og gjorde han Modſtand. Men da Mandſkabet paa Ormen nu var faldet i ſ Mængde, at Skibsbordene paa mange Steder ſtode tomme, be Jarlsmændene at gaa op paa mange Kanter. Alle de, ſom ſtode paa Ormen til dens Forſvar, ſøgte agter i Skibet, der

Kongen var, og prøvede endnu paa at gjøre Modstand. Halldor Uchristne omtaler, hvorledes Eirik Jarl nu eggede sine Mænd. Kol- (282)
bjørn Stallare gik op i Løftingen til Kongen, de vare meget lige i Klæder og Vaaben. Kolbjørn var stor og smuk fremfor Andre. Endnu blev der en saare skarp Striid i For-Rummet. Da vare saa mange af Jarlens Folk komne op paa Ormen, som kunde rummes der; hans Skibe lagde allevegne til mod Ormen, og saa Folk var der til at forsvare den mod saa stor en Hær; derfor faldt de Fleste paa en kort Tid, skjønt de vare baade sterke og modige. Kong Olaf selv og Kolbjørn Stallare med ham løb overbord, hver paa sin Kant; Jarlens Mænd havde lagt Smaaskuder udentil og dræbte dem, som styrtede sig i Vandet. Da Kongen selv var sprungen ud, vilde de fange ham og føre ham til Eirik Jarl. Men Olaf holdt Skjoldet over sig, idet han styrtede sig ned; Kolbjørn Stallare derimod skød Skjoldet under sig, for at beskytte sig mod de Spyd, der bleve stukne ud fra Skibene, som laa nedenunder. Han faldt derfor paa Søen saaledes, at Skjoldet kom under ham, og han kunde derfor ikke hurtigt nok komme til at dukke ned, men blev fangen og dragen op i Skuden, hvor man troede at have faaet fat paa Kongen selv. Han blev nu ført frem for Jarlen, men da denne saa, at det var Kolbjørn, ikke Kong Olaf, gav han ham Grid. I denne Vending løb alle Kong Olafs Mænd, som end vare i Live, overbord fra Ormen; Hallfred siger, at Thorkel Nevja, Kongens Broder, var den allersidste, som løb overbord.

Det er allerede før skrevet, at Sigvalde Jarl gav sig i Følge (283)
med Kong Olaf i Vendland og havde selv ti Skibe; paa det elleste var der Folk, som tjente hans Kone, Kongedatteren Astrid. Da Kong Olaf havde løbet overbord, raabte hele Hæren Sejrsraab: da toge Sigvalde Jarl og hans Mænd til Aarerne og roede til Striden. Dette omtaler Halldor Uchristne. Men den Vende-Snekke, hvorpaa Astrids Mænd vare, roede bort og tilbage under Vendland; og det var Manges Sagn, at Kong Olaf skulde have draget Brynjen af under Vandet, derpaa dukket ned under Langskibene, siden lagt hen til Vendesnekken og af Astrids Mænd være bleven ført til Vendland. Der er siden af flere gjort mange Fraſagn om Kong Olafs Reiser. Men saaledes siger Hallfred:

Ej veed jeg vist, om den ædle
Valravne-Feder er død alt,
eller paa Jord han ferdes
ukjendt, i andre Lande.

Thi begge Sagn nu siges;
Saar fik han, det er sikkert;
dyb er vor Sorg, da der spørges
sørgeligt blot om vor Drottinn.

Men hvorledes det end har sig, saa kom Olaf Tryggvessøn vistnok siden til at styre Norge. Dog siger Hallfred Vandrædaskald:

Storſindet Tryggvesſøn tjente
trofaſt en Ædling, ſom ſtedſe
ſagde, at Herren, der ſtyred
Stridsmænd, levede endnu.
Sluppen af Staalregnen Olaf
ſiges af Flere at være:
ja gid han var, dog desværre
viſtnok han tyngre Lod friſted'.

End ſiger En og Anden,
østfra dragen af Slaget,
at ſaaret, ja maaſkee uſtad
Olaf Tryggvesſøn flygted.
Dog ſydfra, der hvor Striden
ſtod, jeg har nu erfaret
Fyrſtens Fald: uſikkert Snak jeg
fæſter kun liden Lid til.

(284) Eirik Jarl Haakonsſøn fik med Sejren ogſaa Ormen lange og meget Bytte til Eje; fra Slaget ſtyrede Jarlen Ormen, ſom Halldor udtrykkeligt ſiger. Svein, Haakon Jarls Søn, havde da feſtet Holmfrid, Olaf Sviakonges Datter. Da Svein Danekonge, Olaf Sviakonge og Eirik Jarl nu ſkiftede Norges Rige imellem ſig, fik Kong Olaf fire Fylker i Throndhjem, begge Mører og Raumsdal, og øſter i Landet Ranrike fra Gautelv til Svineſund. Dette Rige overlod Kong Olaf til Svein Jarl paa ſlige Vilkaar, ſom Skattekonger eller Jarler forhen fik Land af Overkongerne. Eirik Jarl fik fire Fylker i Throndhjem, Haalogaland, Raumdal, Fjordene, Fjale, Sogn, Hørdaland, Rogaland og Agder fra Nord af ligetil Lidandesnes. Dette bevidner Thord Kolbeinsſøn. Svein Danekonge fik da atter Viken, ſaaledes ſom han før havde haft den, men han gav Eirik Jarl Raumarike og Hedemarken til Leen. Svein Haakonsſøn fik Jarleværdighed af Olaf Svenſke; han var den ſkjønneſte af alle Mænd, ſom nogen havde ſeet. Eirik og Svein Jarler lode ſig begge døbe og toge den rette Tro, men ſaalænge de raadde for Norge, lode de Enhver gjøre, ſom han vilde med Chriſtendommens Overhold; de gamle Love holdt de vel og alle Landſens Seder og vare venſæle Mænd, der godt forſtode at herſke. Eirik Jarl havde meſt at ſige af begge Brødrene i al Landſens Styrelſe.

Kong Olaf Haraldsſøns, den Helliges, Saga.

(285) Olaf, Harald Grenſkes Søn, opfødtes hos ſin Stiffader Sigurd Syr og ſin Moder Aaſta. Hos Aaſta var Rane den Vidfarle: han opfoſtrede Kong Olaf Haraldsſøn. Olaf tegnede ſig ſnart ſaare vel, var ſmuk af Udvortes, af middelmaadig Vext; han røbede tidlig god Forſtand og var ordſnild. Sigurd Syr ſyslede ivrigt med ſin Gaardsdrift

og havde sine Mænd idelig i Arbeide; selv gik han ofte ud at se til Agrene eller Engen eller Fæet, eller til de Arbeider, man havde fore, eller overalt, hvor Folk havde noget at bestille. Det traf sig (286) saaledes engang, at Kong Sigurd vilde ride fra Gaarden, men hjemme der paa Gaarden var der ingen Mand tilstede; han befalede derfor sin Stifføn Olaf at sadle sig en Hest. Olaf gik til Gedehuset, tog en Buk, den største han kunde finde, drog den hjem og lagde Kongens Sadel paa den; derpaa gik han hen og sagde ham, at nu havde han gjort hans Ridestyds færdig. Kong Sigurd gik nu hen, saa hvad Olaf havde gjort og sagde: det er let at se, at du vil intet vide af mine Befalinger: din Moder finder det vist ogsaa sømmeligt, at jeg ingen Befaling giver dig, som ej er efter dit Hoved; det viser sig altfor vel at vi slet ikke ere lige af Sind: du er langt mere storsindet end jeg. Olaf svarede lidet, lo og gik bort.

Olaf Haraldsson var i sin Opvext ikke høj, af middelmaadig (287) Vext, før af Lemmer, sterk af Kræfter, lysebruun af Haar, bredladen, lys og rødmusset i Ansigtet; han havde udmerket dejlige Øjne, var sagerøjet og snarøjet, saaat man kunde forfærdes ved at se ham i Øjnene, naar han var vreed. Olaf var en stor Idrætsmand i mange Stykker, skød godt med Bue og ualmindelig færdigt med Haandskud, svømmede godt, var nethendt og havde godt Skjøn paa alt Haandarbeide, hvad enten han selv eller Andre udførte det. Han blev kaldet Olaf Digre. Han var djerv og snild i sin Tale, tidligt for sin Alder udviklet saavel i Legemskræfter som Forstand, yndet af alle sine Frender og Kjendinger, kappelysten i Lege og vilde være fremfor alle Andre, som det sig da og hørte og burde formedelst hans Stand og Byrd.

Olaf Haraldsson var tolv Aar gammel, da han første Gang (288) steeg paa Hærskibe. Aasta, hans Moder, fik Rane, der kaldtes Kongsfostre, til at raade for Folket og have Tilsyn med ham, thi Rane havde ofte forhen været i Hærferd. Da Olaf tog ved Folk og Skibe, gav Krigsfolket ham Kongenavn, da det nemlig var Sedvane, at de Hærkonger, som vare i Viking, strax bare Kongenavn, skjønt de intet Land havde at raade over. Rane sad ved Roret, deraf kommer det, at Nogle sige, at Olaf kun hørte til Mandskabet, skjønt han dog var Konge over Hæren. De styrede østefter Landet, og først til Danmark. Dette omtaler Ottar Svarte i det Kvæde, han digtede om Kong Olaf. Mod Høsten sejlede han øster udenfor Sverige og begyndte at herje og brænde Landet, thi han tyktes at skylde Sviarne fuldt Fjendskab, da de havde taget hans Fader Harald af Dage. Ottar Svarte siger udtrykkeligt, at han da drog øster fra Danmark. Denne Høst holdt Olaf sit første Slag ved Sote-Sker, det er blandt (289) Sviaskærene. Der streed han med Vikinger, og den, som raadde for

dem, heed Sote; Olaf havde færre Folk, men større Skibe, og
fine Skibe mellem nogle Boder[1]), hvor Vikingerne ej havde
for at lægge til. De Skibe, som lagde sig nærmest, grebe d
med Stavnkjaaer, droge dem til sig og ryddede dem. Vikingerne st
sig bort, men havde tabt meget Folk. Dette Slag omtaler Sig
Skald i det Kvæde, hvori han opregnede de Slag, Kong Olaf
(290) Kong Olaf styrede nu øster langsmed Svithjods Kyst, lagde
Logen og herjede paa begge Land. Han lagde heelt op til S
og laa ved gamle Sigtun. Sviarne sige, at man endnu seer d
Steendynger, Olaf lod opkaste under sine Brygge-Sporder.
Høsten fik Olaf Haraldsson høre, at Olaf Sviakonge samlede er
Hær, ligeledes at han havde draget Jærnlenker foran Stokfur
sat Folk til Bevogtning. Sviakongen tænkte, at Olaf Harald
nok skulde blive nødt til at bie her, indtil det frøs paa, og brø
lidet om hans Hær, da han kun havde faa Folk. Kong Olaf Har
søn drog nu ud til Stokfund, men kunde ej komme ud derigjen
et Kastel var vestenfor Sundet, og en Hær stod søndenfor. Me
de hørte, at Sviakongen var gaaet til Skibs og havde en stor
og mange Skibe, lod Kong Olaf grave igjennem Agnafit ud
Havet. Paa den Tid var der just megen Regn, og i hele Svit
løber hvert rindende Vand ud i Logen, men fra denne gaar
kun eet Oos ud i Havet, og det er saa smalt, at mangen-A
brebere. Naar der er megen Regn og Snee-Tø, løbe
dene saa sterkt, at der gaar Fossefald ud fra Stokfund, men L
flømmer paa mange Steder op i Landet. Da man nu havde gr
lige til Søen, løb Vandet og Strømmen ud; Kong Olaf lo
Roret tage fra Skibene og drage Sejlet til Toppen. Det var
sende Bør. De styrede med Aarerne: Skibene gik med stor Far
over det Grunde og kom alle ubeskadigede ud i Havet. Svi
droge nu til Kong Olaf Sviakonge og sagde ham, at Olaf
allerede var kommen ud i Havet. Sviakongen skjendte storligen
dem, da de skulde have passet paa, at Olaf ej slap ud. Det
heder nu Kongssund og kan ej befares med Storskibe uden ved n
højt Vande. Nogle fortælle, at Sviarne merkede Uraad, da
og hans Mænd havde gravet Agnafit igjennem, og Vandet faldt
at de da skyndte sig derhen med en Hær forat hindre Olaf fr
komme ud, men at Strømmene paa begge Sider grove sig ud,
Bakkerne skrede ned og med dem Folket, hvorved en Mængde
nesker omkom. Dette negte dog Sviarne og sige, at det er Uf
hed, at Folk der skulde være omkomne.

Om Høsten sejlede Kong Olaf til Gotland og vilde til at

[1]) Saaledes (ubtales Baaer) kaldes endnu farlige Grunde eller Brændin

der. Goterne havde vel samlet Folk sammen, men sendte dog Mænd
til Kongen og bøde ham en Pengesum. Kongen tog derimod,
modtog Penge af dem og sad der om Vintren. Dette omtaler Ottar
Svarte. Han berører ogsaa, hvorledes Kong Olaf henimod Vaaren (291)
drog øster til Øysla (Øsel) og herjede og gjorde Landgang. Øsel-
boerne kom ned og holdt Slag med ham, men Kong Olaf fik Sejr,
forfulgte de Flygtende, herjede og ødelagde Landet. Der fortælles,
at allerførst, da Olaf og hans Mænd landede ved Øsel, bøde Bøn-
derne ham Penge, men da de kom ned, drog han dem imøde med
fuldbevæbnet Hær, og gik det da anderledes, end Bønderne tænkte,
thi de droge ned uden at have mindste Skat med sig, men tvertimod
med Hærvaaben og strede med Kongen, som forhen er sagt. Dette
omtaler Sighvat Skald. Siden sejlede han tilbage til Finland, (292)
herjede der og gik op i Landet; alle Folk flygtede til Skogene og
gjorde Bygden aldeles tom paa Gods. Kongen gik langt op i
Landet og over nogle Skoge; der laa nogle Dalbygder, som hede
Jevdale: de fik kun lidet Gods og fangede Ingen. Nu leed det ud
paa Dagen, og Kongen vendte om igjen til sine Skibe. Men da
de kom til Skogen, drev Folk fra alle Kanter imod dem, skød paa
dem og satte haardt ind paa dem. Kongen bad sine Mænd beskytte
sig med sine Forsvarsvaaben, men inden han kom ud af Skogen,
tabte han dog mange Folk, og mange bleve saarede; seent om Kvel-
den kom han til sine Skibe. Om Natten gjorde Finnerne med Trold-
dom et græsseligt Vejr og Storm paa Søen. Men Kongen lod
Ankerne lette og Sejlene drage op, og de krydsede om Natten
udenfor Landet. Denne Gang formaaede end, som oftere, Kongens
Lykke mere end Finnernes Trolddom: om Natten fik de krydset sig
frem forbi Balagardssiden og derfra ud i Havet. Finnernes Hær
fulgte efter paa Landet, alt som Kongen sejlede forbi Kysten. Dette
omtaler Sighvat.

Derpaa sejlede Kong Olaf til Danmark og traf der Thorkel den (293)
høje, Sigvalde Jarls Broder, som han gav sig i Følge med, thi han
laa just ferdig til at drage i Hærferd. De sejlede da sydefter langs
ved Jydlands Side, til det Sted, som heder Sudervik, hvor de vandt
mange Vikingeskibe. De Vikinger, som altid laa ude og befalede
over meget Folk, lode sig kalde Konger, skjønt de intet Land havde
at raade over. Her lagde Kong Olaf til Striid, og blev der et stort
Slag; Kong Olaf fik Sejr og meget Gods, hvad Sighvat ogsaa
vidner. Derfra sejlede Kong Olaf syd til Frisland og laa uden- (294)
for Kinnlimaside i hvast Vejr. Kongen gik op i Landet med sine
Folk, men Landets Mænd rede ned imod dem, og streed med dem.
Dette omtaler Sighvat Skald. Nu sejlede Kong Olaf vester til (295)
England. Det var just paa den Tid, da Danekongen Svein

Tjugeſtegg havde Tilhold i England med en danſk F
havde Kong Adalraads Land inde. Danerne havde da ga
over England, og det var kommet dertil, at Kong Adalr
flygtet ud af Landet og syd til Valland. Men denne
Høſt, ſom Kong Olaf kom til England, hændte det
Kong Svein Haraldsſøn pludſeligt døde om Natten i ſin
Engelſke Mænd ſige, at den hellige Eadmund ſkal have dra
paa ſamme Maade, ſom den hellige Merkurius dræbte Troe
teren Julian. Da den engelſke Kong Adalraad ſpurte dette
mingeland, vendte han ſtrax tilbage til England. Da han
bage til ſit Land, ſendte han Bud til alle dem, der mod
vilde hjelpe ham at vinde Landet tilbage, og der ſamlede ſi
Mængde Folk til ham; ogſaa Kong Olaf kom til hans Unde
med en ſtor Skare Nordmænd. De lagde først ind til Lo
ſtyrede med Skibshæren ind i Themſen, men Danerne fo
Borgen. Paa den anden Side af Aaen er der en ſtor Kjøbſt
heder Sudvirke: der havde Danerne gjort ſtore Forberedelſer,
ſtore Diger og opreiſt indenfor en Vegg af Bjelker, Stene o
der havde de mange Folk. Kong Adalraad lod det Sted
angribe, men Danerne forſvarede ſig, ſaaat han ingen V
komme. Der vare Brygger over Aaen, mellem Borgen og S
ſaa brede, at to Vogne kunde age hinanden forbi paa dem
den Side af Bryggerne, ſom vendte udad, vare Forſvarsſte
rettede, ſaavel Kaſteller ſom Bord-Tage, ſaa høje, at de na
Mand midt paa Livet: under Bryggerne vare Stave ſom ſt
i Grunden af Aaen. Naar Angreb ſkete, ſtod Hæren over
Bryggerne og verjede dem.

Kong Adalraad var meget bekymret for, hvorledes han
vinde Bryggerne. Han kaldte alle Hærens Høvdinger til S
og ſpurte dem til Raads, hvorledes de ſkulde faa Brygge
Da ſiger Kong Olaf, at han ſkal forſøge at lægge til med ſ
hvis de andre Høvdinger ogſaa ville lægge til. Ved denn
ſtevne blev det da aftalt, at de ſkulde lægge ſin Hær op unde
(296) gerne, og Enhver gjorde da ſine Folk og Skibe ferdige. Ko
lod nu gjøre ſtore Flager af Bjelker og flade Planker, hvo
lod forfaldne Huſe tage iſtykker; disſe Flager lod han ſæt
ſine Skibe, ſaa vidt, at de naaede udenfor Siderne; derun
han ſætte Stave ſaa tæt og højt, at man baade magelig
bruge Vaaben derunder, og at det kunde holde Stand mod
hvis disſe bleve kaſtede ovenfra. Da Hæren var ferdig, r
op efter Aaen, men ſaaſnart ſom de kom nær ved Bryggern
der baade ſkudt paa dem og kaſtet Stene ſaa ſtore at hverken
eller Skjolde kunde holde ſig, og Skibene ſelv lede overvættes

Mange lagde derfor fra. Men Kong Olaf og Nordmandshæren med dem roede lige op under Bryggerne, sloge Toug om Stavene, der stottede Bryggerne, og roede saa af alle Kræfter med alle Skibene ned ad Strømmen. Stavene bleve nu dragne langs Grunden, indtil de gik løs under Bryggerne, og da disse vare tæt besatte med væbnede Mænd og opfyldte med mange Stene og Vaaben, men Stavene brudte ifra, brast de istykker, og mange Folk faldt ned i Aaen, men alle de øvrige flygtede fra Bryggerne, deels til Borgen, deels til Sudvirke. Nu blev Sudvirke angrebet og indtaget. Da Mændene i Borgen saa, at Aaen Tems var indtagen, saaat de ej kunde hindre Skibene fra at gaa op i Landet, bleve de bange, gave Borgen op og modtoge Kong Adalraad. Dette omtaler baade Ottar Svarte og Sighvat.

Kong Olaf var om Vintren hos Kong Adalraad; da holdt de (297)
et stort Slag paa Ringmarehede i Ulfkelsland, som Ulfkel Snilling
hengang herskede over. Der fik Kongerne Sejr. Dette omtaler baade
Sighvat Skald og Ottar Svarte. Derpaa underkastede Landet sig
Adalraad vidt og bredt, men Thingmændene og Danerne havde
mange Borge inde og holdt sig endnu fast i mange Dele af Landet.
Kong Olaf var Høvding for Hæren, da de stevnede mod Kanter- (298)
borg. Der strede de, indtil de toge Staden, dræbte en Mængde
Folk og brændte Borgen. Ottar Svarte omtaler dette, ligesaa
Sighvat, der regner det for Kong Olafs aattende Slag. Kong
Olaf forestod nu Englands Forsvar, drog frem langs Landet med
Herskibe og lagde op i Nyemoda; der traf han Thingmændsskarer,
streed med dem og fik Sejr. Dette omtaler Sighvat Skald. Derpaa
drog Kong Olaf vide om Landet og tog Skat af Folk, eller herjede,
hvis han intet fik. Ottar taler herom i sit Kvad. Den tredie Vaar (299)
døde Kong Adalraad, og hans Sønner Eadmund og Eadvard toge
Kongedømmet efter ham. Da drog Kong Olaf syd over Søen og
streed i Ringsfjorden, hvor han indtog et Kastel paa Holene, som
Vikinger sade i. Kastellet nedbrød han. Dette omtaler Sighvat
Skald. Derpaa styrede Kong Olaf med sine Folk vester til Grisle- (300)
polle, hvor han streed med Vikinger udenfor Vilhjalmsby. Der sejrede
Kong Olaf. Dette omtaler ogsaa Sighvat. Derefter styrede han
vester i Fetlefjorden, hvilket ligeledes Sighvat nævner; saa drog han
heelt syd til Seljepolle, hvor han holdt Slag; der indtog han en
Borg, som heder Gunnvaldsborg; den var stor og gammel. Han
fangede der Jarlen, som raadde for Borgen, ved Navn Geirfinn.
Siden havde Olaf Samtale med Borgens Folk og lagde Skat paa
Borgen og Jarlen til Udløsning: 12,000 Guldskillinger. Al den
Skat, han lagde paa Borgen, blev ham udredet. Sighvat omtaler
dette. Nu styrede Kong Olaf med sin Hær vester ind i Karlsaaerne, (301)

herjede der og holdt et Slag. Men da han laa i Karlsaaerne og ventede paa Vør for at sejle ud til Njørvesund og derfra ud til Jærsalaland, drømte han en merkelig Drøm, nemlig at en anseelig og tækkelig, men og tillige frygtelig Mand kom til ham, talte med ham og bad ham lade den Agt fare at drage ud i fremmede Lande: fare tilbage, sagde han, til dit Odelsgods, thi du skal evindeligen være Konge i Norge. Olaf forklarede Drømmen saaledes, at han og hans Ættmænd i lang Tid skulde være Konger over Landet.

(302) Formedelst dette Syn vendte han om igjen, lagde sig ved Peitu Landet, herjede der og brændte den Kjøbstad, som heder Varrande Dette omtaler Ottar, ligeledes Sighvat.

(303) Kong Olaf havde været to Somre og en Vinter paa Tog vester i Valland: da vare 13 Vintre forløbne fra Kong Olaf Tryggvessøns Fald. I den Tid havde Jarler raadet for Norge først Eirik og Svein Haakonssønner, siden Svein og Haakon Eiriksøn. Haakon var Systersøn af Kong Knut Sveinssøn.

Paa denne Tid vare to Jarler i Valland, Vilhjalm og Robbert, Sønner af Rikard Rude-Jarl: de raadde for Nordmandie. Deres Syster var Dronning Emma, som Adalraad, Englands Konge, havde haft til Egte: hendes Sønner med ham vare Eadmund, Eadvard den Gode, Eadvig og Eadgeir. Rikard Rude-Jarl var Søn af Rikard, Søn af Vilhjalm Langespyd; denne var Søn af Gange-Rolf Jarl, som vandt Nordmandie; han var Søn af Ragnvald Møre-Jarl den Mægtige, som forhen er skrevet. Fra Gange-Rolf nedstamme Rude-Jarlerne, der længe sidenefter regnede sig i Slægtskab med Norges Høvdinger og agtede det højt, saa de altid vare de største Venner af Nordmændene, og at alle de Nordmænd, der vilde, havde Fredland i Nordmandie. Om Høsten kom Kong Olaf til Nordmandie, laa om Vintren i Signa (Seinen) og havde der Fredland.

(304) Efter Olaf Tryggvessøns Fald gav Eirik Jarl Einar Thambarskelve, Eindride Styrkaarssøns Søn, Grid, og Einar fulgte Jarlen nord til Norge. Der siges, at Einar har været den sterkeste og bedste Bueskytte, som nogensinde har været i Norge: han skød langt haardere, end alle Andre. Med en Kolv til at bruge paa Skydebanen skød han gjennem en raa og blød Orehud, der hang over en Stang. Han gik ogsaa bedre paa Skid; end de Fleste; han var den største Idrætsmand og den mest Uforfærdede; han var ættstor og rig. Eirik og Svein Jarler gave Einar deres Syster Bergljot Haakonsdatter til Egte, en saare rask Kvinde: deres Søn heed Eindride. Jarlerne gave Einar store Veitsler i Orkedalen, og blev han den mægtigste og gjeveste i Thrøndelagen og Jarlernes største Støtteste Ven.

Da Olaf Tryggvesøn raadde for Norge, gav han sin Maag (305)
Erling Halvdelen af sine Landskylder og af alle kongelige Indtægter
mellem Lidandesnes og Sogn. Kong Olaf giftede sin anden Syster
med Jarlen Ragnvald Ulfsøn, der længe raadde for Vestergautland.
Ulf, Ragnvalds Fader, var Broder til Sigrid Storraade, Olaf
Svakonges Moder. Eirik Jarl syntes heel ilde om, at Erling
skulde have saa stor Magt, og tog alle de kongelige Ejendomme un-
der sig, som Kong Olaf havde givet Erling i Veitsler. Men Erling
tog nu ligesaavel som før alle Landskylder over hele Rogaland, og
Landboerne maatte saaledes ofte betale Landskylden to Gange, ellers
forlagde han Jorde-Bygden. Lidet fik Jarlen af Sagøren, thi
Sysselmændene kunde ej holde sig der, og han selv drog ikke om
paa Veitsler, uden at have en talrig Skare om sig. Dette omtaler
Sighvat. Eirik Jarl turde ei binde an med Erling og stride med
ham af den Grund, at han havde store og mange Frender, var
vensæl og sad altid med mange Folk, som om det var en Konges
Hird. Erling var ofte om Somrene ude i Hærferd og fik sig Gods,
thi han vedblev, som han havde begyndt, med sin Pragt og for-
nemme Levemaade, omendskjønt han nu havde mindre og ikke saa
indbringende Veitsler, som i sin Maag Kong Olafs Dage. Erling
var smukkest, størst og sterkest af Alle, mere kampferdig end enhver
Kvden og i alle Idrætter ligest Kong Olaf Tryggvesøn; han var
forstandig og driftig i alle Stykker. Dette siger ogsaa Sighvat.
Det har stedse været Folks Sagn, at Erling har været den gjeveste
af alle Lendermænd i Norge. Erlings og Astrids Børn vare: As-
lak, Skjalg, Sigurd, Lodin, Thore og Ragnhild, der var gift
med Thorberg Arnessøn. Erling havde altid hos sig 90 Frigivne
eller flere, og baade Sommer og Vinter blev der drukket efter Maal
ved Dagverd-Bord, men umaalt ved Natverden. Naar Jarlerne
vare i Nærheden, havde han to Hundrede (240) Mand eller flere.
Aldrig reiste han med mindre Styrke end en fuldbemandet Tyvesesse.
Han havde en stor Skeid paa 32 Rum, og endda større end sæd-
vanligt i Forhold til det Antal: den brugte han i Viking eller
Stevne-Leding, og paa den var 240 Mand eller flere. Hjemme (306)
paa Gaarden havde han altid 30 Træle foruden andet livegent Folk.
Han foresatte sine Træle Dagarbeide og gav enhver, som vilde, Tid
og Lov til siden at arbeide for sig selv i Tusmørket eller om Nat-
ten; han gav dem Agerland til at saa sig Korn og gjøre sig Afgrø-
den til Fordeel. Enhver af dem bestemte han et vist Arbeide og
Løsningspenge; mange løste sig det første eller andet Aar, og Alle,
som der var nogen Trivsel ved, løste sig paa tre Aar. Med disse
Penge kjøbte Erling sig andre Træle, men sine Løsinger satte han

deels til Sildefiske, deels til andre Erhverv; Nogle ryddede Sk
og bosatte sig der. Alle bragte han i en eller anden god Vej.

(307) Da Eirik Jarl havde raadet for Norge 12 Aar, kom der
til ham fra hans Maag Knut Danekonge, at han skulde fare i H
ferd med ham vester til England; thi Eirik var meget berømt
sine Krigsbedrifter, da han havde sejret i de to haardeste Sl
som hidtil havde været holdt i de nordlige Lande; det ene,
Haakon og Eirik Jarl havde mod Jomsvikingerne; det andet,
Eirik havde mod Kong Olaf Tryggvesson. Denne Budsending
Kong Knut omtaler Thord Kolbeinsson. Jarlen vilde ikke forsø
Kongens Bud, han drog derfor af Landet og satte efter sig i N
sin Søn Haakon Jarl til at passe paa Landet, idet han betr
ham til sin Maag Einar Thambarskelve, for at denne skulde h
Tilsyn med ham i Landets Styrelse, thi Haakon var dengang
ældre end 18 Aar. Eirik kom til England, indfandt sig hos K
Knut og var med ham, da han vandt London. Eirik Jarl hold
Slag vestenfor London, der fældte han Ulfkel Snilling. Dette
vidner Thord Kolbeinsson. Eirik Jarl var een Vinter i Engl
og holdt nogle Slag; Vaaren efter agtede han at drage til N
men døde af Blod-Tab der i England.

(308) Kong Knut havde mangen Strid i England med den eng
Konge Adalraads Sønner, og snart sejrede han, snart de.
kom til England den Sommer, da Kong Adalraad døde: da fik
Dronning Emma til Egte, deres Børn vare Harald, Hardeknut
Gunnhild. Kong Knut sluttede omsider Forliig med Kong E
mund, saaledes at de skulde have hver sin Halvdeel af Engl
Samme Maaned blev Kong Eadmund dræbt af Heidrek Strj
Derefter jagede Kong Knut alle Adalraads Sønner ud af Engl

(309) hvilket Sighvat omtaler i Knutsdraapa. Denne samme Som
da Olaf kom vestenfra sit Vikingstog, kom Kong Adalraads Sø
fra England til Ruda i Valland til sine Morbrødre, og de vare
tilsammen den Vinter i Nordmandie og forbandt sig indbyrdes
den Aftale, at Kong Olaf skulde have Nordhumberland, hvis de
frataget Danerne England. Derpaa sendte Kong Olaf om Hø
sin Fosterfader Rane til England for der at skaffe sig Folkesty
Adalraads Sønner medgave ham visse Jerteiner til deres Ven
og Frender, og Olaf gav ham meget Løsøre i Hænde til at vi
Folk for deres Sag. Rane var om Vintren i England, va
mange af Magthavernes Tillid og erfoor, at Landets Mænd h
vilde have indenlandske Konger over sig: dog var Danernes M
dengang saa stor i England, at alt Landets Folk var tvunget un

(310) deres Herredømme. Om Vaaren droge Kong Olaf og Kong Ad
raads Sønner alle tilsammen vestenfra og kom til England paa

), som heder Jungofurda, ginge der op paa Land med sit Folk
imod Borgen. Der traf de mange af dem, som havde lovet
Bistand, vandt Borgen og dræbte mange Folk. Men da Kong
s Mænd bleve dette var, samlede de en Hær og bleve snart
mandsterke, at Kong Adalraads Sønner følte sig for svage til
aale sig med dem og derfor fandt det raadeligst at drage bort
til Ruda. Da skiltes Olaf fra dem og vilde ikke fare til Val-
, men sejlede nord langs England lige til Nordhumberland.
lagde han ind i den Havn som kaldes Vald, streed med By-
dene og Kjøbmændene, fik Sejr og meget Gods. Her lod Kong (311)
Langskibene blive tilbage, men gjorde to Knarrer rede og havde
dem 140 fuldbrynjede og saare udvalgte Mænd; han sejlede
østen nord i Havet. De fik et rasende haardt Vejr, saaat de
i Livsfare; men da de havde raske Folk og Kongens
med sig, gik det godt. Dette omtaler Ottar og siger udtryk-
t, at det Sted, hvor Kong Olaf kom fra Havet til Norge, var
paa Landet. Den Ø, hvor de landede, heder Sæla, ud fra
. Da sagde Olaf, at det var en heldig Dag, siden de havde
t ved Sæla [1]) i Norge, og at det var et godt Varsel, at det
des havde tilbraget sig. De gik nu op paa Øen. Der kom
gen til at træde med den ene Fod i noget Leere, saaat han med
anden Fod sank i Knæ. Da sagde han: nu faldt jeg. Nej,
Rane, du faldt ikke, Konge; nu fæstede du just Fødder i Lan-
Kongen lo og sagde: saa maa det vorde, om Gud vil. Nu
de ned til Skibene og sejlede syd til Ulvesund; der spurte de til
lon Jarl, at han var syd i Sogn, og at man kunde vente ham
efter, saasnart han fik Vør, og at han kun havde eet Skib.
g Olaf styrede derfor, da han nu kom syd forbi Fjale, ind fra (312)
almind lige Leed og snuede ind til Saudungssund, hvor de
e Skibene hvert paa sin Side af Sundet og havde et tykt
østoug mellem dem. I samme Stund roede Jarlen Haakon
ksjøn ind ad Sundet med en fuldbemandet Skeid; han og hans
troede ikke andet, end at det var to Kjøbmandsskibe, som laa der,
roede frem i Sundet mellem dem. Da droge Kong Olaf og hans
nd Touget op midt under Kjølen paa Skeiden og vandt det
Vindaaser; saasnart det tog noget fat i Skeiden, gik den op
r og stupede ned med Forenden, saaat Søen styrtede ind om
ene og fyldte Skibet, som snart hvelvede om. Kong Olaf lod
lon Jarl tage op af Vandet, der hvor han svømmede; alle de af
Mænd, som de fik fat paa, fangede de, men nogle dræbtes

[1]) „Sæla" betyder „Lykke."

ved Stene og Skud; Andre sank ned. Dette omtaler Ottar
Haakon Jarl blev ledet op paa Kongens Skib: han var den bel
ligste Mand, Nogen kunde se; han havde stort Haar og sa
fagert som Silke; om Hovedet havde han et Guld-Lad; han satt
sig ned i For-Rummet. Da sagde Kong Olaf: Det er ikke Løg
hvad der siges om Eder Frender, hvor dejlige I ere at se til, me
med Eders Lykke er det nu forbi. Haakon Jarl svarede: Ikke
det nogen Ulykke, som nu har hændt os; det har længe været Til
fældet, at snart den Ene, snart den Anden maa give tabt; saaledes
er det og gaaet med Eders og vore Frender, at nu En, nu
anden har spillet Mester. Jeg er neppe ude af mine Barneaar
heller ikke vare vi nu ret belavede paa at forsvare os og ventede
mindst at have Ufred for os; det kan nok være, at det en anden
Gang gaar os bedre end nu. Da svarer Kong Olaf: Men frygtede
du da ikke, Jarl, at saaledes som det er gaaet dig her, vil du fø
idag af hverken faa Sejr eller Usejr? Derfor raader du nu det
nesinde, Konge, siger Jarlen. Da siger Kong Olaf: hvad vil du
give til, Jarl, at jeg for denne Gang lader dig fare heel og usaa
hvorhen du vil? Jarlen spør, hvad han fordrede. Intet andet
siger Kongen, end at I farer af Landet og saaledes opgiver Eder
Herredømme og sverjer Eed paa, at I ej fra denne Stund vi
holde nogen Kamp med mig. Hertil svarer Jarlen, at han nu
vilde gjøre dette. Nu sverjer Haakon Jarl Kong Olaf Eed paa
at han aldrig siden skal stride mod ham og aldrig med væbnet
Haand verje Norge mod Kong Olaf eller søge at vinde det fra
ham. Derefter gav Kong Olaf ham og alle hans Mænd Grid
Jarlen tog atter ved sit Skib, som han var kommen paa, og
roe nu hver sin Vej. Dette omtaler Sighvat Skald. Jarlen
(313) skyndte sig saa fort, han kunde, fra Landet og sejlede vester til Eng
land. Der traf han sin Morbroder Kong Knut og fortalte ham
Alt, hvad der havde tildraget sig mellem ham og Kong Olaf. Kong
Knut tog overordentligt vel mod ham, satte ham inden Hirden hø
sig og gav ham stort Velde i sit Rige; der opholdt Haakon Jarl
sig en lang Tid hos Kong Knut.

I den Tid, da Svein og Haakon raadde for Norge, havde de
sluttet Forliig med Erling Skjalgsson og bundet dette fastere saaledes
at Aslak, Erlings Søn, fik Gunnhild, Svein Jarls Datter, til Eg
Erling og hans Søn Aslak skulde have alle de Veitsler, som
Kong Olaf Tryggvesson havde givet Erling. Erling blev nu Jar
lernes fuldkomne Ven, og de befæstede dette Venskab ved gjensidi
Eder.

(314) Kong Olaf Digre styrede nu østefter Landet og holdt mang
steds Thing med Bønderne. Mange gik ham til Haande, men Nog

rede sig derved, nemlig de, som vare Svein Jarls Venner eller
nder. Derfor drog Kong Olaf skyndsomst øster til Viken, styrede
d sine Folk derind, satte sine Skibe op og drog op i Landet
at finde sin Maag Sigurd Syr. Da han kom til Vestfold, blev
n godt modtagen af Mange, dem nemlig, som havde været hans
ders Kjendinger eller Venner; der omkring Folden havde han ogsaa
get Slegtskab. Om Høsten drog han op i Landet til sin Maag
igurd Syr og kom der en Dag tidligt. Da Kong Olaf var nær
d Gaarden, løb Tjenestesvende i Forvejen hjem til Gaarden og
d i Stuen. Derinde sad Aasta, Kong Olafs Moder, og nogle
inder med hende; Svendene fortalte hende om Kong Olafs Ferd,
at man snart kunde vente ham paa Gaarden. Strax staar Aasta
og kalder paa Karle og Kvinder, at de skulle gjøre Alt istand
n bedst; hun lod fire Kvinder hente Stadsen til Stuen og pryde
n i Hast med Tjeld og Benke; to Karle bare Halmen paa Gulvet,
satte Skjenkebordet og Øsekarret frem; to bare Bordet ind; to
te Maden frem; to sendte hun bort fra Gaarden forat skaffe saa
ttigt som muligt, hvad der behøvedes; to bare Ølet ind, og alle
dre baade Kvinder og Karle gik ud i Gaarden. Der blev sendt
ll til Kong Sigurd, der hvor han var, for at bringe ham hans
adsklædning og Hest med forgyldt Sadel; ogsaa Bidslet var be-
med farvede Stene og overalt forgyldt. Fire Mænd sendte hun
hver sin Kant i Bygden og indbød Storfolk til Gjestebud hos
, da hun vilde gjøre Velkomst-Øl for sin Søn. Alle Andre, som
re tilstede, lod hun pynte sig med den bedste Stads, de ejede:
n som ej havde Klæder, laante hun selv. Kong Sigurd Syr (315)
d just ude paa Agren, da Sendemændene kom til ham og sagde
m disse Tidender, saavelsom hvad Aasta lod forrette paa Gaarden.
m havde der mange Mænd: Nogle skare Kornet, Nogle bandt
, Nogle agede det hjem, og Andre kastede det op i Hjelme eller
der, men Kongen og to Mænd med ham gik stundom paa Agren
stundom der, hvor Kornet aflæssedes. Der fortælles om hans
aaklædning, at han havde en blaa Kjortel og blaa Buxer, høje
lo, der vare bundne til Leggen, en graa Kappe og en graa bred-
ygget Hat, Slør for Ansigtet og i Haanden en Stav med en
ølvhalk oventil og deri en Sølvring. Der fortælles om Kong
igurds Sind og Væsen, at han var en Mand, der ivrigt fyslede med
n Ejendom og tog vare paa sit Gods og Buskab og selv forestod
aardens Drift; han var ingen Elsker af Stads og temmelig saa-
lende; han var forstandigst og rigest paa Løssøre af dem, der da
re i Norge, fredsommelig og nøjedes med Sit. Aasta, hans
ne, var gavmild og storsindet. Deres Børn vare Guthorm, den
ldste; dernæst Gunnhild, saa Halfdan, saa Ingerid, saa Harald.

Sendemændene sagde: det Bud bad Aasta, vi skulde bringe dig, at det nu var hende overmaade meget om at gjøre, at du bar dig ad paa Stormandsviis og i dit Væsen mere lignede Harald Haarfagres Ætt end din Morfader Rane Mjonev (Smalnæse) eller Nereid Jarl den Gamle, hvor store Viismænd de end kunne have været. Kongen siger: store Tidender sige I, og dertil frembære I dem med megen Iver; Aasta har allerede før gjort stort Væsen af Mænd, som hun havde mindre Forpligtelse til end nu; den samme Tænkemaade see jeg, hun endnu har, og hun tager sig dette heel heftigt; bare hun nu faar ført sin Søn ud med samme Pragt, som hun nu fører ham ind! Men skal dette skee, tror jeg, at de, som sætte sig i Borgen for denne Sag, hverken maa tage sit Gods eller Liv i Betragtning. Denne Mand, Kong Olaf, binder an med en stor Overmagt, og driver han fremdeles derpaa, vil saavel Danekongens som Sviakongens (316) Vrede være ham og hans Foretagende vis. Da Kongen havde sagt dette, satte han sig ned, lod Skoene drage af sig, tog Korduans Hoser paa Fødderne og bandt gyldne Sporer derpaa; han tog Kappen og Kjortelen af sig, klædde sig i Silkeklæder og hængte en Skarlagenskappe udenom, omgjordede sig med et prydet Sværd, satte en forgyldt Hjelm paa Hovedet og besteeg sin Hest. Han sendte Arbeidsfolkene ud i Bygden og udvalgte sig 30 velklædte Mænd, som rede hjem med ham. Da de rede op i Gaarden udenfor Stuen, saa han paa den anden Side i Gaarden, hvor Olaf Merke kneisede frem; han selv var med og 120 Mand med ham, alle herligt klædte; overalt mellem Husene vare og Folk opstillede. Strax hilste Sigurd Syr Kong Olaf, sin Stifsøn, og hans Mænd til Velkomst og bød ham ind til Drikkelag hos sig, men Aasta gik til, kyssede sin Søn, bad ham at være hos hende og sagde, at alt det Land og de Folk, hun kunde yde ham, var til hans Tjeneste. Kong Olaf takkede hende venligen for hendes Tilbud. Hun tog ham ved Haanden, og førte ham ind i Stuen og til Højsædet. Kong Sigurd sik Mænd til at passe paa deres Klæder og give deres Heste Korn; han selv gik til sit Højsæde, og der blev bevertet med (317) største Overflødighed. Kong Olaf havde endnu ikke været der længe, da han en Dag kaldte sin Maag, Kong Sigurd, sin Moder Aasta og sin Fosterfader Rane til Samtale og Raadslagning med sig. Dernæst begyndte han saaledes: Som I vide, siger han, saa er jeg nu kommen hid til Landet efterat have været en lang Stund udenlands: i hele denne Tid har jeg og mine Mænd ikke haft andet at holde os med, end hvad vi have søgt i Hærferd; mangesteds have vi maattet vove baade Liv og Sjæl, og mangen sagesløs Mand har maattet lade sit Gods for os, ja Nogle Livet med. Men over de Ejendomme, som min Fader ejede, og hans Fader og

alle af mine Forfædre efter hverandre, og som jeg er odelsbaaren til — over dem sidde nu udenlandske Mænd. Heller ikke lade de sig nøje hermed, men have taget under sig alle de Ejendomme, der tilhøre vore Frender, som i lige Række stamme fra Harald Haarfagre; Nogle give de kun lidet deraf, Andre slet Intet. Nu skal jeg aabenbare for Eder, hvad jeg saare længe har haft i Sinde, nemlig at jeg agter at indfordre min Fædrenearv, og vil jeg hverken begive mig til Danekongen eller Sviakongen forat bede disse om nok saa lidet, skjønt de nu en Stund have kaldet det sin Ejendom, som var Harald den Haarfagres Arv; thi sandt at sige Eder, tænker jeg heller at søge min Frende-Arv med Odd og Egg og faa mig Bistand dertil af alle mine Frender og Venner og ellers alle dem, der ville gjøre fælles Sag med mig. Og saaledes skal jeg fremføre denne Fordring, at enten skal jeg erhverve hele det Rige, de bemægtigede sig ved at fælde Kong Olaf Tryggvesøn, eller og skal jeg falde her paa min Frende-Jord. Nu venter jeg af dig, min Maag Sigurd, og de andre Mænd her i Landet, der ere odelsbaarne til Kongedømmet efter den Lov, Harald den Haarfagre gav, at I ej ere saa tilbøjelige til at reise Eder op for at hevne denne Frende-Skam, at I jo Alle ville bidrage af yderste Evne til at understøtte den Mand, der vil føre Eder an til igjen at hæve vor Ætt. Ville I nu blot vise nogen Manddom i denne Sag, da kjender jeg nok Almuens Sind, at Alle ville Intet hellere end slippe løs fra udenlandske Høvdingers Trældom, saasnart de kun have noget sikkert at fortrøste sig til. Derfor har jeg ikke forebragt Nogen denne Sag før end dig, da jeg veed, at du er en forstandig Mand, som godt kan finde den rette Maade at tage dette Forehavende fat paa fra Begyndelsen; enten man nu først i al Stilhed skal nævne nogle Ord derom for Høvdingerne, eller strax bære det frem for Mængden og Almuen. Allerede have de faaet en Forsmag paa, hvad jeg kan bide, da jeg fangede Haakon Jarl, som nu er rømt af Landet og gav mig med ædelige Løfter den Deel af Riget, han forhen havde; og lettere tror jeg det vil falde os at have med Svein Jarl alene at gjøre, end om de Begge vare her til at verje Landet. Kong Sigurd svarer: det er ikke lidet, hvad du, Kong Olaf, har i Sinde, og denne din Beslutning røber mere Lyst til Magten end Forsigtighed, efter hvad jeg kan skjønne; dog andet var ikke at vente, end at der er stor Forskjel mellem mit Sind, der ej flyver højere, og den store Tanke, du nu nærer; thi du var neppe kommen over Barne-Aarene, førend du strax vilde byde og ikke vide af nogen Ligehed i Alt, hvad du kunde komme til med, og nu er du desuden bleven meget prøvet i Striid og har dannet dig efter udenlandske Høvdingers Sedvane. Nu veed jeg, at du saa ivrigt har taget denne Sag op, at det ej kan

nytte at fraraade dig den, heller ikke kan man fortænke den, som [illegible] et højt Sind, at han tager sig det meget nær, hvis Harald Haa[r]fagres hele Ætt og Kongedømme gaar til Grunde. Men ille [illegible] jeg binde mig ved noget Løfte, førend jeg veed, hvad de andre Kon[ger] ger paa Oplandene ville beslutte eller tage sig for; du har imidler[tid] gjort vel i, at du lod mig først vide denne din Agt, førend du [of]klærede den aabenlyst for Almuen. Jeg skal love dig at tale [din] Sag for Kongerne og andre Høvdinger eller andet Folk i Lan[det] ogsaa skal alt mit Gods, Kong Olaf, staa rede til din Understø[t]telse. Men for Almuen vil jeg ikke, at vi skulle bære dette frem, førend jeg seer, at der kan komme noget ud deraf, eller nogen Hjælp faaes til et saa stort Anslag, thi du maa betænke, at du tager [dig] meget over, naar du vil stride om Magten med Olaf Sviakonge [og] med Knut, som nu er Konge baade i England og Danmark; [store] sterke Vern behøve vi nok at reise, hvis det skal gaa godt; dog seer det mig ej saa uliigt ud til, at du jo bliver heldig i at faa Folkehjelp, thi Almuen vil gjerne have Forandring: saaledes [var] det før, da Kong Olaf Tryggvesson kom til Landet: Alle bleve glade derover, dog nød han ikke længe godt af Kongedømmet. Efter han saaledes havde talt, tog Aasta til Orde: med mig er det saaledes, min Søn, at jeg er glad i dig, og gladere, jo større din Forfremmelse bliver; dertil vil jeg intet spare af, hvad jeg kan byde over vel kan jeg ikke give videre Raad, men naar jeg skulde velje, vilde jeg dog heller, at du skulde være Overkonge i Norge, om du saa ikke levede længer i Kongedømmet end Olaf Tryggvesson, end du ikke skulde være større Konge end Sigurd Syr og dø af Elde. Efter disse Ord endte de Sammenkomsten. Kong Olaf forblev der en Stund med alt sit Folk. Kong Sigurd bevertede dem anden hver Dag ved Bordet med Fisk og Melk og anden hver Dag med Kjød og Øl.

(318) I denne Tid var der paa Oplandene mange Konger, som raadde for Fylker og for det meste vare komne af Harald den Haarfagres Ætt. For Hedemarken raadde to Brødre, Rørek og Ring i Gudbrandsdalen Gudrød; paa Raumarike var der en Konge, som ogsaa havde Thoten og Hadeland; ligeledes var der og en Konge i Vardal. [1]) Kong Sigurd havde en Stevne med Fylkeskongerne

[1]) Her staar der i alle Haandskrifter „Valdres," men det er tydeligt, saavel af Sagens Sammenhæng som deraf, at den samme Konge senere (i Cap. 357) kaldes Konge paa Hadeland, at der kun er Tale om den nordligste Deel af Hadafylke, der ogsaa stundom kaldes Hadeland, det vil sige om Vardal og Biri, ligesom der overhoved her kun er Tale om Kongaer omkring Mjøsen. Valdres laa for langt afsides og hørte ikke til Oplandene, men til Gulathing.

ve paa Hadeland; der indfandt ogsaa Olaf Haraldssøn sig. Her
abenbarede Sigurd for disse Fylkeskonger sin Maag Olafs Be-
ætning og bad dem om Hjelp baade med Folk og Raad og Sam-
tke; han paaminder, hvor nødvendigt det var for dem at afkaste
t Aag, som Daner og Sviar havde lagt paa dem, og at man
i nok kunde finde den, som vilde være deres Formand hertil: han
regner alle de snilde Bedrifter, Kong Olaf havde udført paa sine
oge og i Hærferd. Da siger Kong Rørek: det er sandt nok, at
ng Harald den Haarfagres Herredom er heel forfaldet, siden ingen
hans Ættmænd er Overkonge i Norge. Folk her i Landet have
saa forsøgt Et og Andet: Haakon Adelsteensfostre var Konge, og
le vare glade derved. Men da Gunnhilds Sønner raadde for
ndet, blev deres Undertrykkelser og Uretfærdighed Alle saa for-
dt, at de heller vilde have Udlændinger til Konge over sig og
ade sig selv desto mere; thi de udenlandske Høvdinger vare altid
ngt borte og brød sig libet om, hvad Folk tog sig for, men oppe-
re kun den Skat af Landet, som de havde bestemt. Da Harald
anekonge og Haakon Jarl bleve uenige, og Jomsvikingerne her-
de i Norge, da rejste hele Folket sig som een Mand imod dem og
g sig den Ufred fra Halsen; derpaa eggede man Haakon Jarl
at forsvare Landet mod Danekongen og verje det med Odd og
gg; men aldrig saasnart tyktes han at være i fuldkommen Besid-
se af Magten ved sine Landsmænds Understøttelse, førend han
v saa haard og ubillig mod Folket, at man ej taalte det af ham.
rønderne dræbte ham selv og hævede Olaf Tryggvessøn til Ri-
: han var adelsbaaren til Kongedømmet og i alle Stykker vel
let til at være Høvding, ogsaa var hele Mængden i Landet for-
pet paa at faa ham til Konge over sig og paany reise det Her-
omme, Harald den Haarfagre havde oprettet. Men da Kong
f tyktes fuldkommen sikker i Riget, kunde Ingen raade sig selv
ham: han gik haardeligen ind paa os Smaakonger forat ind-
re alle de Indtægter, Harald den Haarfagre havde taget her,
han var i flere Stykker endnu mere nærgaaende; og saa libet
e Folk raade sig selv for ham, at Ingen engang fik raade for,
Gud han vilde tro paa. Siden han blev stødt fra Landet,
vi nu holdet Venskab med Danekongen og af ham nydt stor
rstøttelse i Alt, hvad vi behøvede at kræve, Selvraadighed og
ghed indenlands og ingen Undertrykkelse. Nu kan jeg sige, hvad
Mening er, nemlig at jeg synes godt om Alt saaledes, som vi
det, og om end min Frende bliver Konge over Landet, veed
ikke, hvorvidt min Ret vil forbedres; thi skeer ikke det, vil jeg
have med denne Sag at gjøre. Da sagde hans Broder, Kong
g: nu skal jeg aabenbare min Mening: om jeg end kun behol-

der samme Magt og Ejendomme, tykkes jeg dog bedre om, at min Frende er Konge over Norge, end udenlandske Høvdinger, og jeg saa gjerne, at vor Ætt endnu reiste sig noget i Vejret her i Landet. Det er nu min Tanke om denne Olaf, at hans Held og Lykke maa raade for, om han skal faa Riget eller ej; men bliver han Enevoldskonge over Norge, da vil den synes at have det bedst, som har størst Adkomster til hans Venskab. Nu har han jo ikke i nogen Henseende mere at raade over end Enhver af os, ja saameget mindre, som vi dog have noget Land og Rige at forestaa, men han slet intet, og vi ere jo fuldt saa vel odelsbaarne til Kongedømmet som han, men naar vi nu blive ham saa gode Hjelpere, at vi unde ham den højeste Heder her i Landet, og med al vor Magt understøtte ham heri: hvorfor skulde han da ikke lønne os det godt og længe erindre det med Taknemlighed, hvis han er saa stor en Manddomsmand, som jeg tror, og som Alle sige? Hvis jeg skal raade, ville vi nu derfor se, hvad der kommer ud af at knytte Venskab med ham. Derefter opstod Enhver og talte, og det viiste sig, at de fleste vilde helst binde Fælligskab med Kong Olaf. Han lovede dem sit fuldkomne Venskab og god Forfremmelse, hvis han blev Enevoldskonge over Norge. Denne Overeenskomst bestyrkede de nu med edelige Løfter.

(319) Herpaa stevnede Kongerne Thing. Der gjorde Kong Olaf denne Beslutning bekjendt for Almuen og ligesaa den Fordring, han havde paa Riget. Han bad Bønderne at antage ham til Konge over Landet og lovede dem derimod at overholde de gamle Love og verje Landet mod udenlandske Krigsfolk og Høvdinger; han talede herom baade langt og smildt, og blev der yttret stort Bifald ved hans Tale. Da stode Kongerne op, talte den ene efter den anden og drev paa denne Sag og Ærende for Folket. Tilsidst blev det da saaledes, at Kong Olaf fik Kongenavn over hele Landet, og Landet blev ham
(320) tildømt efter de oplandske Love. Derpaa begyndte Kong Olaf strax sin Reise og lod tilsige Veitsler for sig der, hvor der vare Kongsgaarde. Han drog først over Hadeland, derpaa søgte han nord til Gudbrandsdalen, og det gik da saa, som Sigurd Syr havde gjettet, at der drev saameget Folk til ham, at han ej tyktes at behøve halv saamange; han havde da næsten 360 Mand. Derfor rak ikke de Veitsler til, som vare paabudne, thi det havde været Sedvane at Kongerne droge over Oplandene med 60 eller 70 Mand, men aldrig med flere end 120. Kongen skyndte sig derfor gjennem Landet, og var kun een Nat paa hvert Sted. Da han kom nord til Fjeldet, satte han strax til Fjelds og reiste lige over, ned til Opdal. Der blev han om Natten. Saa foor han over Opdalsskogen og kom frem i Medaldal, hvor han krævede Thing og stevnede Bønderne til sig. Her talte Kongen paa Thinget, krævede af Bønderne, at de

skulde antage ham til Konge, og bød dem til Gjengjeld Ret og Lov, ligesom Kong Olaf Tryggvessøn havde budet dem. Bønderne havde ingen Styrke til at sætte sig imod Kongen, og det blev da saaledes, at de antoge ham og svore Eed derpaa. Dog havde de i Forvejen sendt Bud ned i Orkedal og ligeledes i Skaun og ladet melde om Kong Olafs Reise alt, hvad de vidste. I Skaun havde Einar (321)
Thambarskelve sin Bopæl paa Husebø [1]). Da han fik Nys om Kong Olafs Reiser, lod han strax opskære Hærør, sendte den til fire Kanter og stevnede sammen Thegn og Træl med fuld Bevæbning og den Befaling, at de skulde verje Landet mod Kong Olaf. Krigsbudet foer til Orkedalen, derpaa til Gauldalen, og her samledes hele Hæren sammen. Kong Olaf drog med sine Folk ned til Orkedalen; han (322)
foer meget roligt og fredeligt frem. Da han kom ud til Grjote, mødte han Bøndernes Flok, og de havde mere end syv Hundreder (840 Mand). Han fylkede da sin Hær i den Tanke, at Bønderne vilde stride. Da disse saa det, begyndte de ogsaa at fylke, men det gik baarligt for dem, da de ikke i Forvejen havde afgjort, hvo der skulde være Anfører. Da Kong Olaf saa, at Bønderne ingen Vej kunde komme, sendte han Thore Gudbrandssøn til dem; denne sagde, at Kongen helst ikke vil stride med dem, og nævnede tolv Mænd, de fornemste i Flokken, til at holde et Møde med Kongen. Dette Tilbud modtoge Bønderne, og de tolv Mænd gik frem over en Egg, som var der, hen til Kongens Fylking. Da sagde Kong Olaf: I Bønder have gjort vel i at lade mig faa tale med Eder, thi jeg vil sige Eder mit Erende hid til Throndhjem. Først og fornemmelig veed jeg, I allerede have hørt, at Haakon Jarl og jeg traf hinanden i Sommer, og at Enden paa vort Møde blev den, at han gav mig hele det Rige, han havde her i Throndhjem; det er, som I vide, Orkdøla-Fylke, Gauldøla-Fylke, Strinda-Fylke og Eyna-Fylke; her har jeg Vidner, som dengang vare tilstede, saa mit og Jarlens Haandlag, hørte Ord og Eder og alt det Tilsagn, Jarlen gav mig. Nu vil jeg byde Eder Lov og Fred, saaledes som Kong Olaf Tryggvessøn bød før mig. Han talede langt og smildt og sagde tilsidst, at han bød Bønderne eet af to: enten at gaa ham til Haande og love ham Lydighed, eller at holde Slag med ham. Nu fore Bønderne tilbage til sin Flok, sagde, hvorledes det var gaaet dem, og spurte alle de øvrige til Raads, hvad de skulde velje. Herom blev der nu vel trættet en Stund, men tilsidst valgte de dog at gaa Kon-

[1]) Saaledes bør dette Sted vistnok gjengives. I den nu forhaandenværende Text staar „ok Husabø" (d. e. og Husebygning) hvilket maa være Fejllæsning for „á Husabø" — paa Husebø, saaledes heder netop en Gaard i Børgse-Skaun, hvor Einar efter Sagnet skal have boet.

gen til Haande. Dette blev da paa Bøndernes Side bekræftet med Eed. Derefter ordnede Kongen sin Reise, og Bønderne gjorde Veitsler imod ham. Kongen drog først ned til Søen og skaffede sig der Skibe. Et Langskib, en Tyvesesse, fik han fra Gunnar paa Gelmen, et andet, ogsaa en Tyvesesse, fra Lodin paa Viggen; en tredje Tyvesesse fra Angran i Nes: denne Gaard havde Haakon Jarl ejet, og en Aarmand, ved Navn Baard Hvite, styrede den nu. Kongen havde 4 eller 5 Skuder, drog skyndsomt afsted og styrede ind efter
(323) Fjorden. Svein Jarl var just inde i Throndhjem paa Steinker, hvor han lod berede Juleveitsle; der var dengang en Kjøbstad. Einar Thambarskelve spurte, at Orkdølerne vare gangne Kong Olaf til Haande, og sendte Mænd med Bud derom til Svein Jarl. De fore først til Nidaros, hvor de toge en Ro-Skude som Einar ejede; siden droge de ind efter Fjorden og kom en Dag silde ind til Steinker, hvor de frembare dette Erende for Jarlen, og sagde Alt hvad de vidste om Kong Olafs Ferd. Jarlen havde et Langskib, som stod tjeldet udenfor Byen; paa det lod han strax om Kvelden bringe sit Løsøre, sine Folks Klæder og Mad og Drikke, saameget som Skibet kunde rumme. Samme Nat roede de ud og kom i Dagslysningen i Skarnsund; der saa de Kong Olaf ro udenfra ind efter Fjorden med sine Skibe. Strax drejede derfor Jarlen ind til Land ved Maasarvik, der var en tyk Skov. De lagde saa tæt ind til Bjerget, at Løvet og Grenene naaede ud over Skibet, ligeledes hugg de store Træer og satte dem overalt udenbords lige ned til Søen, saaat man ikke kunde se Skibet for Løvet: heller ikke var det endnu blevet ganske lyst, da Kongen roede ind forbi dem. Vejret var stille, og Kongen roede ind om Øen. Men da de ej længer kunde se til hinanden, roede Jarlen ud i Fjorden, ligetil Frosten, hvor de lagde til Land, thi der var hans Rige.

(324) Svein Jarl sendte nu Mænd ud til Gauldalen efter sin Maag Einar; da han kom til Jarlen, sagde denne ham alt, hvorledes det var gaaet mellem ham og Kong Olaf, og at han nu vilde samle Folk, drage mod Kong Olaf og stride med ham. Einar svarede: vi skulle fare frem med Klogskab og altid udspeide, hvad Kong Olaf har fore, men aldrig lade ham høre andet fra os, end at vi ere rolige: hvis han da ikke merker, at vi samle Folk, kan det nok hende, at han til Julen slaar sig til Ro inde paa Steinker, thi der er nu Alt vel istand for ham. Men spør han, at vi have Folk om os, stevner han strax ud efter Fjorden, og faar vi saaledes ikke fat paa ham. Saaledes som Einar sagde, skete det nu; Jarlen drog op i Stjoredalen til Veitsler hos Bønderne. Da Kong Olaf kom til Steinker, optog han Alt, hvad der var beredet til Gjestebudet, lod det bære ud paa sine Skibe, ladede ogsaa Fragtskibe, havde med sig

Mad og Drikke, skyndte sig bort saa hurtigt, han kunde, og
heelt ud til Nidaros; der havde Kong Olaf Tryggvessøn
anlægge en Kjøbstad og en Kongsgaard opsætte; men forhen
ot en eneste Gaard paa Nidarnes, som forhen er skrevet. Da
d Eirik Jarl kom til Landet, gjorde han Anlæg paa Lade,
jans Fader havde ladet sin Hovedgaard være, men forsømte
se, Olaf havde ladet gjøre ved Nidelven; nogle vare derfor
faldne, nogle stode vel, men vare saagodtsom ubeboelige. Kong
yrede sine Skibe op i Nidelven: der lod han strax gjøre alt istand
i de Huse, som endnu stode; de nedfaldne lod han reise og brugte
en Mængde Folk. Al Maden og Drikken lod han og flytte
Husene og agtede at sidde der om Julen. Da Svein Jarl
nar hørte dette, fandt de paa et andet Raad.

Thord Sigvalde-Skald heed en islandsk Mand. Han havde (325)
været hos Sigvalde Jarl og siden hos Thorkel Høje, Jarlens
r. Efter Jarlens Fald blev han Kjøbmand. Han traf Kong
da han var i Vesterviking, blev hans Mand og fulgte ham
da dette, vi nu fortælle, forefaldt, var han hos Kongen. Sig-
heed Thords Søn: han opfostredes hos Thorkel paa Apavatn.
m næsten var voxen, drog han med nogle Kjøbmænd fra Lan-
; deres Skib kom om Høsten til Throndhjem, hvor de toge sig
d i Heredet. Samme Vinter kom Kong Olaf til Throndhjem,
s som nu er skrevet. Da Sighvat spurte, at hans Fader
var der hos Kongen, drog Sighvat til Kongen, traf sin Fader
og dvælede der en Stund. Sighvat var allerede tidligt en
Skald: han havde digtet et Kvæde om Kong Olaf og bad
t høre derpaa. Kongen svarede, at han ej vilde lade digte
t, og at han ej kunde meb at høre Skaldskab. Da kvad
t:

ge, lyt til min Sang, og	Skjønt andre Skaldes Hylding,
buldrigt — thi jeg kan digte —	Sikling, du modtager ikke: —
g, medens jeg kvæder;	hvor det end gaar: frem jeg fører
du een Skald dog din kalde!	for dig mit Hæderskvæde.

Kong Olaf gav Sighvat i Brager-Løn en Guldring, som vog
l. Sighvat blev Kong Olafs Hirdmand, da kvad han:

ns Njord! ved dit Sverd jeg	Ej kunde bedre os bydes;
f at tjene dig, Bolde!	bolde Guldgiver, saa huld en
d Lyst; ej jeg laster	Huuskarl du fik; jeg en herlig
d; min Id var det siden.	Herre saa mild og velvillig.

Svein Jarl havde om Høsten ladet tage halve Landører af Js-
rerne, saaledes som det før var Sedvane, thi Jarlerne Eirik
kon havde Halvdelen af de Indtægter, som af de øvrige, der
ndhjem. Da Kong Olaf var kommen did, sendte han sine

Mænd hen for at kræve de halve Landører af Islandsfarerne, m
de droge til Kongen og bade Sighvat om Bistand. Da gik ha
for Kongen og kvad en Vise, hvori han bad ham skaane sine Land
mænd.

(326) Svein Jarl og Einar Thambarskelve samlede en stor Hær, dro
ovenom til Gauldalen og stevnede ud til Nidaros. De havde næs
20 Hundreder (2400 Mand). Kong Olafs Mænd vare ude p
Gaularaasen og holdt Hestvagt; de bleve var, at Hæren kom f
fra Gauldalen, og bragte Kongen Nys herom ved Midnat. Ko
Olaf stod op og lod sine Folk vække: strax gik de paa Skibene o
bare derud alle sine Klæder og Vaaben og alt andet, hvad de kun
faa med sig; derpaa roede de ud af Aaen. I det samme kom Ja
lens Hær til Byen, hvor de da tog al Julekosten, men brændte a
Husene. Kong Olaf drog ud efter Fjorden til Orkedalen og gik d
af Skibene, drog med sine Mænd op om Orkedalen ligetil Fjeld
og øster over Fjeldet til Dalene. Om denne Begivenhed, at Sve
Jarl brændte Byen Nidaros, fortælles i den Flok, som er digtet a
Kløing Brusessøn:

Nær ved Nidelven halvbygt'
ned til Grunden brunde
Olafs Stuer. Om Salen
spraged Ilden og braged.

(327) Kong Olaf drog nu sydefter Gudbrandsdalen og derfra ud p
Hedemarken. I den høje Vinter drog han omkring paa Gjestebu
men imod Vaaren samlede han en Hær og drog ud i Viken. H
havde meget Folk fra Hedemarken, som Kongerne skaffede ham. D
fra fulgte ham mange Lendermænd og mægtige Bønder; blandt d
Ketil Kalf paa Ringenes. Kong Olaf havde og Folk fra Raumari
Hans Maag, Kong Sigurd Syr, kom ogsaa til hans Bistand m
en stor Skare. De søgte nu ud til Søen, skaffede sig Skibe og gjor
sig rede til at drage ud fra Viken. De havde meget og vakk
Folk. Da de vare ferdige, sejlede de ud til Tunsberg.

(328) Svein Jarl samlede strax efter Julen Folk overalt i Throndhje
udbød Leding og gjorde sine Skibe ferdige. Paa denne Tid v
der i Norge en Mængde Lendermænd; mange af dem vare mægti
og saa storættede, at de vare komne af Konge- eller Jarle-Ætt,
ikke havde langt at regne til Harald den Haarfagre; meget rige v
de ogsaa. Kongerne eller Jarlerne, som raadde for Landet, ha
al sin Trøst hos Lendermændene, thi i hvert Fylke var det, s
om Lendermændene raadde for Bondefolket. Mellem Svein Jarl
Lendermændene var godt Venskab, og var han derfor heldig i at f
Folk. Einar Thambarskelve, hans Maag, var hos ham, mange and
Lendermænd, og mange som før om Vintren havde svoret Kong Ol

Troſſabs-Eed, baade Lendermænd og Bønder. Strax, da de vare (329)
redige, roede de ud af Fjorden, ſtyrede ſydefter Landet og ſamlede
Folk til ſig af hvert Fylke. Da de kom ſyd for Rogaland, indfandt
Erling Skjalgsſøn ſig hos dem med meget Folk; med ham fulgte
mange Lendermænd; de ſtyrede nu med hele Hæren øſter til Viken.
Da Svein Jarl ſøgte ind i Viken, var det juſt Slutningen af Lange-
ſaken. Jarlen ſtyrede med Hæren ind om Grenmar og lagde ſig
ved Nesje. Paa ſamme Tid ſejlede Kong Olaf med ſin Hær ud
efter Viken; der var nu ikke langt imellem dem, og Løverdagen før
Palmeſøndag vidſte de til hinanden. Kong Olaf havde et Skib ved
Navn Karlhøvde, hvor et Kongehoved var udſkaaret paa Forſtavnen:
han ſelv havde ſkaaret det. Det Hoved blev ſidenefter længe brugt
i Norge paa de Skibe, Høvdinger ſtyrede.

Søndags Morgen, ſaaſnart det lyſte ad Dagen, ſtod Kong Olaf (330)
op og klædte ſig paa, gik i Land og lod blæſe alt Folket til Land-
ting. Der talte han for Folket, og ſiger til den menige Hær, at
han nu har ſpurt, at det ikke var langt mellem dem og Svein Jarl.
Nu, ſagde han, ſkulle vi gjøre os rede, thi det vil ikke vare længe,
førend vi komme ſammen. Nu bør Enhver væbne ſig og gjøre ſig
og ſit Rum ferdige, eftersom det allerede er beſtemt, ſaaat alle kunne
være rede, naar jeg lader blæſe til at lægge bort; lader os ſiden ro
ſamt tilſammen, ſaaat Ingen farer foran hele Flaaden, og heller In-
gen tøver efter, naar jeg ror ud af Havnen, thi vi kunne ikke vide, om
vi treffe Jarlen der, hvor han nu ligger, eller om de ville ſøge mod
os. Naar vi da treffe ſammen, og Slaget begynder, ſkulle vore
Folk drage Skibene tæt til hinanden og være rede til at tenge dem
ſammen; lader os først bruge Skjoldene og paſſe paa vore Vaaben,
ſaaat vi ej ſlænge dem i Søen eller kaſte dem paa Havet. Men
naar Striden er bleven alvorlig, og Skibene ere ſammenbundne, da
ſkulle I gjøre det haardeſte Anfald, og Enhver bruge ſig ſaa man-
digt ſom muligt.

Kong Olaf havde paa ſit Skib 120 Mand: de havde Ring- (331)
brynjer og valſke Hjelme; de fleſte af hans Mænd havde hvide
Skjolde, hvorpaa det hellige Kors var ſat med Guld; paa andre
var det malet med rød eller blaa Farve. Ogſaa lod han male et
Kors i Panden paa alle Hjelmene med Hvidt. Han havde et hvidt
Mærke, det var en Orm. Han lod nu holde Meſſe for ſig; derpaa
gik han paa ſit Skib og bad ſine Mænd tage noget Mad og Drikke
til ſig. Siden lod han blæſe Hærblæſt og lægge ud af Havnen.
De roede nu affted forat lede efter Jarlen, og da de kom foran den
Havn, hvori han havde ligget, fandt de hans Folk bevæbnet og juſt
i Ferd med at ro ud af Havnen. Men da de ſaa Kongens Hær,
begyndte de at tenge Skibene ſammen, ſatte Mærket op og gjorde

sig istand. Da Kong Olaf saa dette, roede hans Folk strax t
Kongen lagde til Jarlens Skib, og saa begyndte da Striden. De
omtaler Sighvat Skald og siger udtrykkeligt, at Kong Olaf styre
til Striden, og at Svein laa for ham i Havnen. Sighvat Sk
var nemlig med i Slaget og digtede strax efter om Sommeren en Fl
der kaldes Nesjeviserne; heri fortæller han saa nøje om disse Tide
der. Striden var saare skarp, og det var en lang Stund, at m
ej kunde skjønne, hvorledes det vilde løbe af; Mange faldt paa beg
Sider, og en heel Deel bleve saarede. Dette omtaler Sighv
Jarlen havde flest Folk, men Kongen de mest udvalgte Mæ
paa sit Skib, som havde fulgt ham paa hans Krigstog og vare
herligt udrustede, som forhen er sagt, at hver Mand havde Rin
brynje; derfor bleve de ej saarede. Dette omtaler Sighvat. M
(332) da Folket begyndte at falde paa Jarlens Skibe, og noget var saar
og Besætningen tyndedes paa Skibsbordene, da begyndte Ko
Olafs Mænd at gaa op, og Merket blev baaret op paa det Sk
som laa nærmest Jarlsskibet. Kongen selv fulgte Merket. De
omtaler Sighvat. Da var Striden haard; Svein Jarls Mæ
faldt i Mængde; nogle løb overbord, hvilket Sighvat ogsaa forsikre
Da begyndte Mandfaldet at vende sig paa Jarlens Side; Konge
Mænd søgte op paa hans Skib, og det var ikke langt fra, at
vare komne ombord. Men da Jarlen saa, hvortil det var komm
befalede han sine Frembygger at hugge Tengslerne over og l
Skibene ud: de gjorde saa; Kongens Mænd hagede Stavnsjaar
Skeidekølvene og holdt dem saaledes fast. Jarlen sagde da, at Stav
boerne skulde hugge Kølvene af, hvilket ogsaa skede. Dette omtal
Sighvat. Einar Thambarskelve havde lagt sit Skib paa den and
Side af Jarlsskibet; hans Folk kastede nu et Anker i Forstavn
paa dette, og saaledes drog de sig alle tilsammen ud paa Fjorde
Efter dette flygtede alt Jarlens Folk og roede ud paa Fjord
Berse Skaldtorvesson var i Forrummet paa Svein Jarls Skib.
Skibet skreed frem fra Flaaden, og Kong Olaf kjendte Berse, hvil
ej var vanskeligt, da han var vænere end de fleste Andre og forsyn
med herlige Klæder og Vaaben, sagde Kongen: Lykke paa Reis
med Eder, Berse! Iligemaade, Konge, svarede Berse. Dette o
talte Berse i den Flok, han siden digtede, da han var kommen
(333) Kong Olafs Vold og sad i Bolt og Jern. Nu flygtede nogle af Jarle
Mænd op i Landet, Andre modtoge Grid. Svein Jarl og de Øvri
roede ud paa Fjorden og lagde sine Skibe sammen. Høvdinger
taltes nu ved, og Jarlen spurte Lendermændene til Raads. Erli
Skjalgsson raadede til, at de skulde sejle nord i Landet, faa sig Fo
og stride mod Kong Olaf, men da de havde lidt et stort Tab p
Folk, vilde de fleste Andre helst, at Jarlen skulde fare af Landet

in Maag Sviakongen og hos ham faa Folkehjelp. Dette Raad
nderstøttede Einar Thambarskelve, thi han tyktes, at de ikke for
Tiden havde Evne til at stride mod Kong Olaf. Saaledes skiltes
Herren ad; Jarlen sejlede syd om Folden og med ham Einar Tham-
barskelve. Erling Skjalgsson og endnu mange flere Lendermænd,
om ej vilde fly fra sit Odelsgods, droge nord til sit Hjem, og
Erling havde en talrig Skare om sig denne Sommer.

Da Kong Olaf og hans Mænd saa, at Jarlen havde lagt sine (334)
Ætte sammen, opfordrede Sigurd Syr til, at de skulde lægge mod
Jarlen og atter lade Sverdet afgjøre Sagen. Kong Olaf siger,
at han først vil see, hvad Raad Jarlen fatter, enten hans Mænd
holde Flokken sammen, eller Hæren skiller sig fra ham. Sigurd sagde,
at han maatte gjøre, som han vilde; men, siger han, jeg er bange
for, at med dit Sindelag og din Egenraadighed vil du seent faa Stor-
folkene til at blive dig troe: de ere allerede nokſom vante til at
trodse Høvdingerne. Der blev da intet af Angrebet, og snart
saa de, at Jarlens Hær skiltes ad. Kong Olaf lod nu Valen ran-
sage; de laa der nogle Nætter og skiftede sit Hærfang. Da kvad
Sighvat Skald trende Viser, som endnu mindes. Kong Olaf gav
sin Maag, Kong Sigurd Syr, gode Gaver, da de skiltes ad, og
ligesaa de andre Høvdinger, der havde ydet ham Bistand. Ketil paa
Ringenæs gav han en Karfe (etslags Fartøi) paa 15 Sæder; denne
rettede Ketil op efter Raumelv og lige op i Mjøsen.

Kong Olaf lod udspeide, hvor Jarlen foor, og da han spurte, (335)
at Jarlen var faren af Landet, drog han vester efter Viken, og Folk
samlede sig om ham. Paa Thingene blev han tagen til Konge og
foer saaledes lige til Lidandesnes. Da spurte han, at Erling
Skjalgsson havde en Mængde Folk forsamlede om sig, og dvælede der-
for ikke paa Norder-Agder, thi han fik god Bør, men drog skyndsomst
nord til Throndhjem, thi der tyktes ham al Landsens Hovedstyrke
at være, hvis han kunde faa det lagt under sig, medens Jarlen var
borte af Landet. Da Kong Olaf kom til Throndhjem, skede der
ingen Opstand imod ham, og han blev tagen til Konge der. Han
sad om Høsten sit Sæde i Nidaros, lagede sig der til Vinterophold,
lod en Kongsgaard opsætte og Klemenskirke reise paa det Sted,
den nu staar. Han merkede Tomter til Gaarde og gav dem til
Bønder og Kjøbmænd eller Andre, som han syntes, og som vilde
bygge. Han sad der med mange Folk, thi han tiltroede ikke Thrøn-
derne stor Troskab, hvis Jarlen kom tilbage i Landet. Dette lagde
Judithrønderne klarest for Dagen, thi af dem fik han ingen Landskyld.

Svein Jarl drog først til Svithjod, til sin Maag Olaf Svia- (336)
konge, sagde ham Alt, hvad der var forefaldt mellem ham og Olaf
Digre, og spurte Sviakongen til Raads om, hvad han skulde tage

sig fore, Kongen siger, at Jarlen, hvis han ønskede det, kun
være hos ham og faa saadant Land at raade over, som sømmel
kunde synes; i andet Fald, siger han, skal jeg skaffe dig Folkehj
nok til at søge Landet tilbage fra Olaf. Det sidste valgte Jarl
thi dertil opmuntrede alle hans Mænd ham, af hvilke mange, s
da vare hos ham, havde store Ejendomme i Norge. Da de nø
mere havde eftertænkt dette Raad, kom de overeens om, at de sid
om Vintren skulde se til at fare landvejs om Helsingeland og Jam
land og saa ned i Throndhjem, thi Jarlen ventede mest Hjelp
Bistand af Indthrønderne, hvis han kom til dem. Dog aftale
at de om Sommeren først skulde drage paa Tog i Austerveg og sk
(337) sig Gods. Svein Jarl drog da med sine Mænd øster til Gard
rike, herjede der og tilbragte Sommeren der. Mod Høsten vilde h
med sine Skibe vende tilbage til Svithjod. Da fik han en Sy
dom, som endtes med Døden. Efter Jarlens Død drog det Fo
som havde fulgt ham, tilbage til Svithjod; nogle styrede til Helf
geland, derfra til Jamteland og saa vest over Kjølen til Thron
hjem. De fortalte, hvad der havde mødt dem paa deres Ferd,
(338) saaledes fik man Vished om Svein Jarls Død. Einar Thamb
skelve og den Skare, som havde fulgt ham, drog om Vintren
Sviakongen og opholdt sig der, vel behandlet; der vare og mange
de Andre, som havde fulgt Jarlen. Sviakongen fortrød det storlig
at Olaf Digre havde sat sig i hans Skatlande og jaget Svein Jo
bort; for den Sags Skyld truede han Olaf med den haardeste Mo
fart, naar han kunde komme dertil, og sagde, at Olaf vel ej tor
være saa djerv, at tage under sig det Herredømme, Jarlen har
haft. Det samme sagde alle Sviakongens Mænd. Men da Thro
derne spurte for vist, at Svein Jarl var død, og at man ikke me
kunde vente ham til Norge, vendte hele Almuen sig til Lydigh
mod Kong Olaf. Mange af Indthrønderne droge nu til Ko
Olaf og bleve hans Mænd, og Nogle sendte Bud og Jertei
paa, at de vilde tjene ham. Om Høsten foor han derfor ind
Throndhjem og holdt Thing med Bønderne: nu blev han tagen
Konge i ethvert Fylke. Derpaa drog han ud til Nidaros, lod a
de kongelige Indtægter bringe did og beredede sig der til Vint
sæde.

(339) Kong Olaf lod en Kongsgaard opsætte i Nidaros: der bl
indrettet en Hirdstue med en Dør paa begge Ender. Midt i Stu
var Kongens Højsæde; indefter fra dette sad Grimkel, hans Hir
biskop, dernæst hans øvrige Præster; udefter sade hans Raadgive
I det andet Højsæde sad hans Stallare Bjørn Digre, dernæst G
sterne. Naar gjeve Mænd kom til ham, fik de hæderlige Plad
Paa den Tid skulde man altid drikke Øl ved Ildene. Han bestikke

Folk i visse Tjenester, som Kongers Sedvane var. Han havde om sig 60 Hirdmænd og 30 Gjester og bestemte dem Løn og Love; ogsaa havde han 30 Huuskarle, der skulde forrette det Arbeide i Gaarden, som behøvedes, og flytte det Nødvendige dertil; mange Træle havde han ogsaa. I Gaarden var en stor Skaale, hvor Hirdmændene sov; der var og en stor Stue, hvor Kongen holdt Hirdstevner.

Det var Kongens Sedvane at staa tidligt op om Morgenen, (340)
klade sig paa og vaske sine Hænder; siden at gaa i Kirke og høre Tidesang og Morgenmesse, derefter at gaa i Stevner og forlige Folk, eller tale om Andet, han fandt nødvendigt. Han stevnede til sig Høje og Lave og alle de forstandigste Mænd. Ofte lod han fremsige for sig den Lov, Haakon Adelsteensfostre havde sat sig i Throndhjem. Han bestikkede Loven efter de forstandigste Mænds Raad, tog fra eller lagde til, eftersom han fyntes. Christenretten satte han med Biskop Grimkels og andre Presters Raad og lagde al Vind paa at udrydde Hedenskaben og gamle Vaner, som han fyntes, der var Christendomsspilde i. Det kom omsider dertil, at Bønderne samtykte de Love, Kongen gav. Dette omtaler Sighvat. Kong Olaf var en sædelig og sindig Mand, faatalende, gavmild, men dog kjær efter Gods.

Paa den Tid var Sighvat Skald hos Kong Olaf, som forhen er sagt, og flere Islændinger. Kong Olaf spurte nøje efter, hvorledes Christendommen overholdtes paa Island, men fandt, at det angaaende ikke var godt, thi de fortalte Kongen angaaende Christendommens Overholdelse, at det var tilladt i Loven at æde Hestekjød og bare Børn ud, som Hedningerne gjorde, og endnu flere Ting, som der var Christendomsspilde i. De fortalte Kongen ogsaa om mange Stormænd, som dengang vare paa Island. Skafte Thorodsson var dengang Lovsigemand der. Vide af Landene udspurte han dem, der vidste bedst Besked om Folks Seder; mest spurte han om Christendommen, hvorledes den overholdtes, baade i Orknøerne, i Hjaltland og Færøerne, og merkede efter, hvad han hørte, at paa de fleste Steder skortede endnu meget i, at det var, som det burde. Sadanne Taler havde han oftest i Munden, eller ogsaa talte han om Lov og Landsret.

Samme Vinter kom østenfra Svithjod Sviakongens, Olaf Sven- (341)
nes, Sendemænd: for dem raadede to Brødre, Thorgaut Skarde og Asgaut Aarmand, og havde 24 Mand. Da de kom østfra over Kjølen ned i Verdalen, stevnede de Thing med Bønderne, talede med dem og krævede i Sviakongens Navn Skat og Skyld der i Egnen. Bønderne raadsloge med hverandre og kom overeens om at betale, hvad Sviakongen fordrede, hvis Kong Olaf Digre ej fordrede Landskylder af dem for sig, thi de vilde ikke, sagde de, be-

tale Skat til begge to. Sendemændene droge bort og ud efter Dale
paa hvert Thing, de holdt, fik de af Bønderne samme Svar, n
intet Gods. De droge nu ud i Skaun, hvor de holdt Thing
frembeles krævede Skatter, men Alt gik ligesom før. Derpaa dr
de til Stjoredalen, hvor de paabød Thing, men Bønderne vilde
komme. Sendemændene saa nu, at det blev intet af deres Eren
og Thorgaut vilde fare hjem igjen øster. Jeg synes dog ikke, at
have udrettet Kongens Ærende til Gavns, siger Asgaut: jeg
hen og tale med Olaf Digre selv; til ham henskyde jo Bønderne
Sag. Det skede, som han vilde: de fore ud til Byen og toge
Herberge der. Dagen efter, da Kongen sad tilbords, ginge de
ham, hilste ham og sagde, at de kom med Ærender fra Sviakong
Kongen bad dem komme til sig længer ud paa Dagen. Næste D
da Kongen havde hørt Messe, gik han til sit Thinghuus, lod Sv
kongens Mænd kalde derhen og bad dem komme frem med sit Eren
Da talede Thorgaut og sagde først, i hvad Ærende de kom og v
sendte; dernæst hvorledes Indthrønderne havde svaret. Nu bad h
Kongen at give dem Besked paa deres Ærende til Landet. Kon
siger: medens Jarlerne raadede her for Landet, var det ikke und
ligt, at Landets Mænd vare dem undergivne, da de vare ættbaa
her til Riget, heller end at man skulde hylde udenlandske Kong
skjønt Jarlerne dog havde gjort rigtigere i at lyde og tjene Kong
der med Rette vare fødde til dette Rige, end udenlandske Kong
og med Ufred at reise sig mod de rette Konger og fælde dem
Landet. Men Kong Olaf den Svenske, som fordrer Rige i Nor
— om ham veed jeg ikke, hvad rimelig Fordring han kan ha
tvertimod erindre vi altfor godt, hvor stor Mandskade vi have l
af ham og hans Frender. Da siger Asgaut: det er ikke underli
at man kalder dig Olaf Digre, thi med store Ord svarer du sa
dan en Høvdings Budskab; du veed nok ikke rigtigt, hvor tung Ko
gens Vrede vil blive dig at bære; thi det har den været for de
som havde større Magt, end du seer mig ud til at have; vil
endelig beholde Riget, saa er der intet andet for, end at du dra
hen at tale med Kongen og bliver hans Mand: da skulle vi b
med dig, at han giver dig dette Rige til Leen. Da siger Kong
og tog roligen til Orde: jeg skal give dig et andet Raad, Asga
drager nu tilbage og siger Eders Konge, at tidligt i Vaar skal
gjøre mig rede og drage øster til det Grændseskjel, som fra gamm
Tid af har skillet mellem Norges og Svithjods Kongeriger: der
han komme, om han vil, forat vi kunne slutte Forliig, og enhver
os beholde det Rige, han er odelsbaaren til. Sendemændene
nu sin Vej tilbage til Herberget og gjorde sig reiseferdige; Ko
gen gik til Bords. Da gik Sendemændene til Kongens Gaa

men da Dørvogterne saa det, sagde de det til Kongen, som bad dem ej slippe dem ind: jeg vil ikke tale med dem, sagde han. Nu maatte da Sendemændene drage bort. Thorgaut siger, at han vil vende tilbage med sine Mænd; Asgaut derimod siger, at han vil udrette Kongens Ærende. De skiltes nu ad; Thorgaut drog ind paa Strinden, men Asgaut og de Andre, tilsammen tolv, toge Vejen op til Gauldalen og dernæst til Orkedalen; han agtede at fare syd til Møre og der udrette Sviakongens Ærende. Men da Kong Olaf hørte dette var, sendte han Gjesterne ud efter dem; de traf dem paa Nes (Byneset) ved Steine, fangede dem, bandt dem, førte dem ind paa Gulaaasen, reiste der en Galge og hængte dem saaledes, at man kunde se dem fra Skibene, som sejlede i Fjorden. Thorgaut spurte disse Mænder, inden han forlod Throndhjem, drog siden afsted lige til Sverrig traf Sviakongen, og sagde ham, hvorledes det var gaaet paa denne Ferd. Kongen blev skrækkelig vreed, da han hørte dette, og sagde det ej skorte paa store Ord. Dette omtaler Sighvat.

Sidenefter om Vaaren bød Kong Olaf Folk ud af Throndhjem (342)
og lavede sig til at drage øster i Landet. Paa samme Tid vare Islandsfarerne sejlferdige fra Norge; med dem sendte Kong Olaf Bud og Jerteiner til Hjalte Skeggessøn og stevnede ham til sig; ligeledes sendte han Bud til Skafte Lovsigemand og de andre, som mest skadede for Loven paa Island, at de skulde tage ud af Loven, hvad han syntes streed mest mod Christendommen. Endelig sendte han venlige Ord til alle Landets Mænd tilsammen. Kongen drog nu videre Landet, dvælede i hvert Fylke og thingede med Bønderne; paa hvert Thing lod han oplæse Christendomslov og de Befalinger, som dermed fulgte; strax afskaffede han saaledes hos Folket mange Skikke og megen Hedendom, thi Jarlerne havde overholdt de gamle Skik og Landsens Ret nok saa godt, men med Christendommens Overholdelse lode de Enhver gjøre, som han vilde. Følgen deraf var, at paa de fleste Steder i Søbygderne vare Folk nok døbte, men den christne Lov var ukjendt for de Fleste. Derimod i de øvre Dale og Fjeldbygderne var Folket vidt og bredt hedensk, thi saasnart Mængden kunde raade sig selv, festede det sig helst i deres Minde angaaende Troen, som de havde nemmet i Barndommen. Dem, der nu vilde rette sig efter Kongens Ord om Christendommens Overholdelse, lovede han haard Medfart, baade Rige og Urige.

Kong Olaf blev tagen til Konge paa hvert Lagthing i hele Landet, og da opløftede ingen sin Stemme mod ham. Da han laa i Karmtsund, gik der Budskab mellem ham og Erling Skjalgssøn, at de skulde forliges, og blev der til den Ende et Møde berammet paa Sulingssø. Da de kom sammen, taltes de ved om Forliget, og Erling tyktes da at finde andet i hans Ord, end hvad der var

blevet ham fortalt. Erling fordrede nemlig at have alle de Be-
ſler, Olaf Tryggvesſøn først, og siden Jarlerne Svein og Haak-
havde givet ham; da, sagde han, skal jeg blive din Mand og fuldkom-
Ven. Kongen siger: mig synes det, Erling, at det ej kan være d-
verre at modtage af mig ligesaa store Veitsler, som du tog af Ei-
Jarl, den Mand, der havde gjort dig den største Mand-Skad-
nu skal jeg lade dig være den største Lendermand i Landet, men j-
vil uddele Veitsler efterſom jeg selv finder for godt, og ej betrag-
Eder Lendermænd, som om I vare odelbaarne til mine Ættlande
jeg forpligtet til at kjøbe mig Eders Tjeneste for mangefold Ver-
Erling kunde ej bringe over sit Sind at bede Kongen om mindste Fo-
andring heri, thi han saa, at Kongen ej var den, som lod sig lede
hvad det skulde være; tillige saa han, at kun to Vilkaar vare for Haande-
enten intet Forliig at slutte med Kongen og forsøge, hvorledes det
vilde gaa, eller ogsaa lade Kongen alene raade. Dette valgte ha-
skjønt det langtfra ikke var efter hans Sind, og sagde til Kongen: M-
Tjeneste vil være dig gavnligst, naar jeg af egen fri Vilje yder d-
den. Derpaa endte de Samtalen. Siden ginge Erlings Frend-
og Venner til ham, bade ham give noget efter og fare frem m-
Forstand og ej med Haardnakkethed: du vil jo, sagde de, alliger-
altid være den gjeveste og mest anseede Lendermand i Norge, baa-
formedelst din Dygtighed, dine Frender og din Rigdom paa God-
Erling fandt, at dette var et nyttigt Raad og velmeent af dem, d-
gav ham det; han gjorde derfor saa og gik Kongen til Haan-
paa de Vilkaar, denne fandt for godt at bestemme. Herpaa stilt-
de ad, tilsyneladende forligte. Kong Olaf fortsatte sin Reise ø-
efter Landet.

(343) Saasnart Kong Olaf kom i Viken, og dette blev spurt, droge
Daner bort, som der havde Sysler af Danekongen, søgte til Da-
mark og vilde ikke oppebie Kong Olaf. Kongen drog indefter Vik-
og holdt Thing med Bønderne; her gik alt Landsfolket under ha-
og han tog alle kongelige Rettigheder. I Viken opholdt han sig
om Sommeren, siden seilede han fra Tunsberg øster over Folden
alt øster om Svinesund. Her begyndte Sviakongens Herredømm
Han havde indsat tvende Sysselmænd herover, Eilif Gautske over d-
nordre Deel, og Roe Skjaalge over den østre lige til Elven; den-
havde sin Ætt paa begge Sider af Elven og ejede store Gaar-
paa Hisingen; han var en mægtig og grundriig Mand. Eilif v-
ogsaa grundriig og af god Ætt. Da Kong Olaf kom med sine Fo-
til Ranrike, stevnede han der Thing med Landets Folk, og de in-
fandt sig, der boede paa Udøerne, eller nær ved Søen. Da Thi-
get var sat, talte Bjørn Stallare i Kongens Navn og bad Bø-
derne tage mod Kong Olaf der saaledes, som andensteds var skeet

landet. Brynjulf Ulvalde heed en Mand, en gjev Bonde; han stod op og sagde: vi Bønder vide nok, hvad der er det retteste Landskifte mellem Norges Konge, Danekongen og Sviakongen, nemlig at Gautelven har gjort Grændsen fra Væneren til Søen; derfra Skogstrækningerne nord til Eidskogen og derfra Kjølens Fjelde heelt nord til Finmarken; saa vide vi og, at snart den Ene, snart den Anden har søgt at tage Land fra hinanden, og at Sviarne lange Stunder have haft Magten ligetil Svinesund. Men sandt at sige, tjender jeg Manges Vilje, at de tykkes bedre om at tjene Norges Konge; dog tør de slet ikke være de første dertil, thi baade øster og syd for os og hele Vejen oventil er Sviakongens Herredømme, og det er vel rimeligst, at Norges Konge snart drager nord i Landet, hvor Magten er større: da ere vi ikke sterke nok til at gjøre Gauterne Modstand. Nu faar Kongen finde paa et godt Raad for os: vi have Lyst nok til at blive hans Mænd. Efter Thinget var Brynjulf om Kvelden og næste Dag til Gjest hos Kongen, og de talte Mangt og Meget sig imellem under fire Øjne. Kongen drog nu østefter Viken. Da Eilif spurte, at Kongen var kommen bid, lod han hans Fart udspeide. Eilif havde 30 Mand, hans Bygdefolk; han var øverst oppe i Bygden ved Skogstrækningerne, og der havde han samlet en Hob Bønder om sig. Mange Bønder droge til Kong Olaf; Nogle sendte ham Venskabsbud. Nu blev der sendt Mænd frem og tilbage mellem Kong Olaf og Eilif, og Bønderne bade længe dem Begge om at holde Thingstevne med hinanden og gjøre Fred paa en eller anden Maade; til Eilif sagde de, at hvis han og hans Mænd ej rettede sig efter Kongens Ord, kunde de vente sig den haardeste Medfart af ham, men at Eilif ej skulde mangle Hjelp; det blev da bestemt, at Eilif med Sine skulde komme ned og holde Thing med Kongen og Bønderne. Nu sendte Kong Olaf sin Gjestehøvding Thore Lange selv sjette til Brynjulf: de havde Brynjer under Kjortlerne og Hetter over Hjelmene. Sidenefter om Dagen kom Bønderne talrige ned med Eilif: i dennes Følge var da Brynjulf og med ham igjen Thore. Kongen lagde ind med Skibene til et Sted, hvor der var en Klint, som gik frem i Søen; der gik han op og satte sig med sine Folk paa Klinten; en jevn Vold var ovenfor; der stod Bondehoben og Eilifs Mænd bade i Skjoldborg for ham. Bjørn Stallare talte langt og smildt i Kongens Navn. Da han satte sig, reiste Eilif sig og tog til Orde, men i samme Øjeblik stod Thore Lange op, drog Sværdet og hugg til Eilif paa Halsen, saa at Hovedet gik af. Nu løb alt Bondefolket op, men Gauterne løb sin Vej; Thore og hans Folk fik dog dræbt Nogle af dem. Da nu Mængden standsede, og Tummelen lagde op, reiste Kongen sig og sagde, at Bønderne skulde sætte sig

ned. De gjorde saa, og der blev Mangt og Meget talt, men t
sidst blev Udfaldet, at Bønderne ginge Kongen til Haande og lov
Lydighed; han paa sin Side lovede ikke at skilles fra dem, men forbl
der, indtil han og Olaf Sviakonge paa en eller anden Maade fik e
deres Uenighed. Herpaa lagde Kong Olaf under sig hele den n
dre Syssel og drog om Sommeren lige øster til Elven; han fik o
kongelige Rettigheder langs Søen og paa Øerne. Da det leed n
Sommeren, vendte han tilbage nord i Viken og lagde op e
Raum-Elv. Der er en stor Fos, som heder Sarpen; nordenfor F
sen gaar der et Nes ud i Elven; tværsover dette Nes lod K
Olaf gjøre et Gjerde af Stene, Tørv og Bjelker, og et Dige gr
udenfor; der gjorde han en stor Jordborg, og i Borgen beste
han Plads til Kjøbstevne; der lod han og bygge en Kongsgaard
Mariekirke opføre; ogsaa lod han merke Tomter til andre Gaa
og fik Mænd til at bebygge dem: om Høsten lod han flytte derh
alt, hvad der behøvedes til Vinterophold, sad der med mange F
og satte sine Mænd i alle Sysler. Kongen forbød al Tilførsel f
Viken op i Gautland, baade Sild og Salt: dette kunde Gaute
ikke vel undvære. Kongen havde stort Julegjestebud, hvortil h
(344) indbød mange Storbønder fra Herederne. Der var en Mand v
Navn Eivind Urarhorn, som havde sin Herkomst fra Øster-Agd
han var en anseet Mand af stor Slægt. Hver Sommer drog h
i Hærferd, stundom vestover Havet, stundom i Austerveg eller syd
Friisland, han havde en Snekke paa tyve Sæder og vel udrust
Han havde været med udenfor Nesje og ydet Kong Olaf Hjel
da de der skiltes ad, lovede Kongen Eivind sit Venskab og Eivi
Kongen sin Bistand, hvor han krævede den. Eivind var nu den
Vinter i Julegjestebudet hos Kong Olaf og fik gode Gaver af ha
Hos Kongen var da ogsaa Brynjulf Ulvalde: han fik i Julega
et guldprydet Sværd af Kongen og dermed den Gaard, som heb
Vetteland, en meget stor Hovedgaard. Brynjulf digtede om Gaver
en Vise, der ender saa:

Kongen skjenked mig
Sværdet og Vetteland.

Derhos gav Kongen ham Lendermands Navn, og Brynjulf va
(345) stedse Kongens bedste Ven. Den samme Vinter drog Thrond Hvi
fra Throndhjem øster i Jamteland for at kræve Skat i Olaf Digre
Navn. Da han havde samlet Skatten, kom Sviakongens Mænd
dræbte ham selv tolvte, toge Skatten og bragte den til Sviakonge
Dette spurte Kong Olaf og syntes heel ilde derom.

(346) Kong Olaf lod Christendomslov paabyde her i Viken paa sam
me Maade som nord i Landet, og dette gik vel frem, thi Vikve
jerne vare langt mere bekjendte med christne Seder end Folk nord

Landet. I Viken var der nemlig baade Sommer og Vinter fuldt af Kjøbmænd, baade danske og saxiske; Vikverjerne plejede og meget at drage i Kjøbferder til England og Saxland, Flæmingeland eller Danmark: nogle vare i Viking og havde Vintersæde i christne Lande.

Om Vaaren sendte Kong Olaf Bud til Eivind Urarhorn, at (347)
han skulde komme til ham. De talte længe i Eenrum. Snart efter drog Eivind i Viking. Han sejlede sydester Viken og lagde til i Eyler-Oerne ud fra Hisingen. Der spurte han, at Roe Skjaalge var dragen nord til Ordost, hvor han havde samlet Leding og Landskyld i Sviakongens Navn, og at man nu kunde vente ham nordenfra. Eivind roede da ind til Haugesund, men Roe kom just da nordenfra; de støtte paa hinanden i Sundet og strede. Der faldt Roe Skjaalge med næsten 30 Mand, men Eivind tog alt det Gods, Roe havde havt. Derpaa drog Eivind i Austerveg og laa der i Viking om Sommeren.

Der var en Mand ved Navn Gudleik Gerdske, hvis Herkomst (348)
var fra Oster-Agder; han var en stor Farmand og Kjøbmand, riig paa Gods, og drog i Kjøbferder til forskjellige Lande. Ofte drog han øster i Gardarike og blev for den Sags Skyld kaldet Gudleik Gerdske. Denne Vaar gjorde Gudleik sit Skib istand og agtede at fare om Sommeren øster i Gardarike. Kong Olaf sendte Bud til ham, at han vilde tale med ham. Da Gudleik kom til Kongen, siger denne, at han vil gjøre Fællig med ham, og beder ham kjøbe sig saadanne kostbare Sager, som i Norge vare vanskelige at overkomme. Gudleik siger, at det skal være, som Kongen vil. Nu lader Kongen Gudleik overantvorde saameget Gods, som han syntes, og Gudleik drog da om Sommeren i Austerveg. De laa en Stund ved Gotland, og gik det da, som det ofte kan gaa, at ikke Alle kunde holde tæt, saaat Folkene i Landet fik Nys om, at paa det Skib var Olaf Digres Handels-Fælle. Gudleik drog om Sommeren i Austerveg til Holmgard og kjøbte der herligt Pell, som han ætlede Kongen til Hædersdragt, derhos og dyrebare Skind og fortrinligt Bordtøj. Om Høsten, da Gudleik foer østenfra, fik han Modvind og laa meget længe ved Oland. Thorgaut Skarde havde om Høsten ladet udspeide, hvor Gudleik ferdedes; nu kom han der imod dem med et Langskib og streed med dem. De verjede sig længe, men da Folkemonen var stor, faldt Gudleik og mange af hans Skibsfolk; en Mængde blev saaret. Thorgaut tog alt deres Gods og de Kostbarheder, der vare bestemte for Olaf, Norges Konge. Thorgaut skiftede al Fangsten ligeligen mellem sine Mænd, men sagde, at Sviakongen skulde have Kostbarhederne; det er dog kun, siger han, en Deel af den Skat, der tilkommer ham af Norge. Thorgaut drog nu øster til Svithjod. Disse

Tidender spurtes snart. Kort efter kom Eivind Urarhorn til Olaf
Da han spurte dette, sejlede han øster efter Thorgaut, traf ham
Sviaskærene og streed med ham. Der faldt Thorgaut og de fle
af hans Folk; mange løb overbord. Eivind tog da alt det Go
de havde taget fra Gudleik, og ligesaa Kong Olafs Kostbarhede
Siden om Høsten foor han tilbage til Norge og bragte Kong Ol
hans Sager; Kongen takkede ham meget for hans Ferd og love
ham paa ny sit Venskab. Da havde Olaf i tre Vintre været Kong
over Norge.

(349) Samme Sommer havde Kong Olaf Leding ude og drog d
atter lige øster til Elven, hvor han laa længe om Sommeren. D
gik der Ordsendinger mellem Kong Olaf og Ragnvald Jarl, o
Ingeborg Tryggvesdatter, Jarlens Kone. Hun gjorde sig al Uma
for at yde Kong Olaf i Norge Bistand og var saare ivrig heri
hertil bidrog saavel, at der var stort Frendskab mellem hende og Kon
Olaf, som og, at hun aldrig kunde glemme Sviakongen, at han havd
været med at fælde hendes Broder Kong Olaf Tryggvesson; hu
meente endog, at hun for den Sags Skyld kunde have etslags For
dring paa at raade for Norge. Ved hendes Overtalelser blev Jarle
meget stemt til Venskab med Kong Olaf, og det kom saavidt, at Kon
gen og Jarlen lagde Stevne mellem sig, og mødtes ved Elven. De
talte de om Mangt og Meget, især om hvad der var forefalde
mellem Norges Konge og Sviakongen. De sagde begge, som sand
var, at baade for Vikverjerne og Gauterne var det den største Land
skade, at der ej skulde være Kjøbefred mellem Landene; tilsidst sat
de Grid og Fred mellem sig indtil næste Sommer, gave hinande
Gaver ved Skilsmissen og sluttede Venskab med hinanden. Konge
(350) drog derpaa nord i Viken; da havde han alle kongelige Indtægte
lige til Elven, og alt Landets Folk var gaaet under ham. Kon
Olaf Svenske lagde nu saa stort Had til Olaf Haraldsson, at Inge
maatte kalde ham med sit rette Navn, saa Kongen hørte det; h
kaldte ham kun den digre Mand og havde altid meget Ondt at sig
paa ham, naar han blev omtalt.

(351) Bønderne i Viken talte imellem sig om, at der intet andet va
for, end at Kongerne sluttede Forliig og Fred med hinanden; h
sagde, de vare ilde stedte, naar Kongerne herjede paa hinanden
Lande. Men Ingen torde djerveligen forebringe Kongen denn
Tale. De bade da Bjørn Stallare tale med Kongen herom og bed
ham at sende Mænd til Sviakongen for at byde Forliig i han
Navn. Bjørn vilde nødig til og undslog sig, men paa mange
sine Venners Bøn lovede han dog tilsidst at tale herom for Konge
idet han dog sagde, at han var overbeviist om, at Kongen høist nød
vilde gaa ind paa at give efter for Sviakongen i en eneste Tin

Denne Sommer kom Hjalte Skeggesøn udefra Island efter Kong Olafs Budsending; han drog strax til Kongen, som tog vel imod ham, indbød ham til at være hos sig og viste ham til Sæde hos Bjørn Stallare; disse to vare Madfæller, og der blev snart godt Fælligskab mellem dem. Engang, da Kong Olaf havde Stevne med sine Mænd og Bønderne forat tale om Landets Anliggender, sagde Bjørn Stallare: Hvad er Eders Agt, Konge, angaaende den Ufred, som nu staar paa mellem Olaf Sviakonge og Eder? nu have I begge tilføjet hinanden stort Tab paa Mænd, men ligesaa lidet nu som før er der blevet nogen Afgjørelse paa, hvad Enhver af Eder skal have af Riget. Her har I nu siddet i Viken een Vinter og to Somre, og vendt alt Landet nordenfor Ryggen; Folk ere kede af at sidde her, de som have Ejendomme eller Odel nord i Landet. Nu er det saavel Lendermændenes, som de andre Krigsmænds og Bøndernes Vilje, at Sagen paa en eller anden Maade maa blive afgjort. Og siden der nu allerede er Grid og Fred med Jarlen og Vest-Gauterne, der bo her nærmest, synes Folk, det er bedst, at I sender Mænd til Sviakongen forat byde Forliig i Eders Navn; dette vil blive vel understøttet af mange af de Mænd, som ere hos Sviakongen; thi det er Fordeel for begge Landes Indbyggere baade her og der. Ved Bjørns Tale yttrede Folk stort Bifald. Da sagde Kongen: hvad dette Raad angaar, Bjørn, som du har forebragt, da er det billigt, at det og kommer paa din egen Kappe; derfor skal du fare i denne Sendeferd; er da Raadet godt, nyder du godt deraf, og er der nogen Fare derved, er du selv mest Skyld deri; det er jo desuden alligevel dit Embede at tale i Forsamlinger, hvad jeg vil have forebragt. Derpaa stod Kongen op, gik i Kirke og lod synge Højmesse for sig. Siden gik han til Bords. Dagen efter sagde Hjalte til Bjørn: hvorfor er du saa tungsindig, Mand, er du syg eller vreed paa Nogen? Bjørn fortæller Hjalte sin Samtale med Kongen og siger, at dette var en yderst farlig Sending. Hjalte siger: saa er det at tjene Konger: man nyder stor Hæder og bliver mere anseet end Andre, men ofte kommer man i Livsfare, og dog maa man finde sig i begge Dele. Kongens Lykke er stor, og stor Forfremmelse kan man faa ved Ferden, hvis den løber godt af. Bjørn sagde: du taler om denne Ferd som en meget let Sag og vil vist drage med mig; Kongen sagde jo desuden, at jeg skulde have mine nærmeste Staldbrødre i Ferden med mig. Jeg skal visselig følge dig, hvis du vil, siger Hjalte, thi skilles vi ad, vil jeg lede længe, førend jeg finder slig en Sidemand.

Faa Dage efter, da Kong Olaf var til Stevne, kom Bjørn selv (352)
tolvte til ham; han siger da Kongen, at de nu vare rede til at fare Sendeferden, og at deres Heste stode opsadlede udenfor; nu vil jeg, siger

Bjørn, vide, med hvilke Erender jeg skal fare, eller hvilke Raad forelægger os. Kongen svarer: I skulle bringe Sviakongen de Bud fra mig, at jeg vil sætte Fred mellem vore Lande, til de Grænd skjel, Olaf Tryggvessøn havde før mig, og at dette skal bindes m faste Løfter, saaat ingen overtræder dem. Hvad Mandtabet anga da behøver dette ej at omtales, hvis der skal blive noget Forliig af, Sviakongen kan ej med nok saa meget Gods bøde os al den Mar skade, vi have lidt af ham. Derpaa stod Kongen op og gik ud m Bjørn og de Øvrige; han tog frem et smuktprydet Sverd og Guldfingerring, rakte Bjørn Sverdet og sagde: Dette giver jeg d i Sommer fik jeg det af Ragnvald Jarl: til ham skal I fare bringe ham dette mit Bud, at han i Raad og Daad maa hjelpe til at udrette Erendet; dette kalder jeg vel udført, naar du hø Sviakongens egne Ord, enten han saa siger Ja eller Nej. Den Ring skal du ogsaa bringe Ragnvald Jarl, og han vil da kjen disse Jerteiner. Hjalte gik nu til Kongen, hilste paa ham og sagd nu, Konge, trænge vi højligen til, at du lægger din Lykke til den Ferd; gid vi maa mødes igjen velbeholdne! Kongen spurte, hv han skulde hen. Med Bjørn, sagde Hjalte. Det vil være til st Gavn for denne Ferd, siger Kongen, om du bliver med, thi det h ofte viist sig, at du har Lykke med dig; du kan være vis paa, at j skal lægge al min Hug til, hvis dette vejer noget, at lade min Ly følge dig og Eder alle. Bjørn og hans Følge rede nu sin Vej kom til Ragnvald Jarls Hird, hvor de bleve vel favnede. Bjø var navnkundig og bekjendt baade af Udseende og Tale for a dem, som havde seet Kong Olaf; thi paa hvert Thing stod Bjørn og talte i Kongens Navn. Ingebjørg, Jarlens Kone, gik hen Hjalte, saa paa ham og kjendte ham; thi hun havde just været h sin Broder Olaf Tryggvessøn, da Hjalte var der. Hun regne ogsaa Frendskab mellem Kong Olaf og Vilborg, Hjaltes Kone; Eirik Bjodaskalle, Astrids Fader og Olaf Tryggvessøns Morfad og Bødvar, Fader til Aaluf, Gisfur Hvites Moder og Vilbor Farmoder, vare Brødre, Sønner af Vikinge-Kaare, Lendermand p Vors. De vare nu her og nød den venligste Behandling. En D gik Bjørn og Hjalte hen at tale med Jarlen og Ingebjørg; Bjø kom frem med sit Erende og viiste Jarlen Jerteinerne. Jarlen sv rer: hvad har der hendt dig, Bjørn, siden Kongen vil din Dø det er saa meget mindre raadeligt for dig at fare med denne Bu sending, som jeg tror, at Ingen, der taler disse Ord for Sviakonge slipper ureffet bort; Olaf Sviakonge er altfor overmodig til, at m skulde kunne for ham selv holde saadanne Taler, som ej ere efter ha Hoved. Da siger Bjørn; der er intet hendt mig, hvorved jeg h paadraget mig Kong Olafs Vrede, men mange af de Raad, h

udfinder baade for sig selv og sine Mænd, ere af det Slags, at
Folk, der ikke have stort Mod, nok kunne være bange for, hvorledes
det skal spende af. Men hidtil have alle hans Raad haft nok saa
heldigt Udfald, og saaledes, haaber jeg, skal det ogsaa nu gaa. Sandt
at sige, Jarl, saa vil jeg drage til Sviakongen og ej vende om, før-
end jeg har ladet ham høre alle de Ord, Kong Olaf bad mig at
bringe ham for Øre, med mindre enten Døden hindrer mig, eller jeg
bliver saaledes heftet, at jeg ej kan komme frem; dette er jeg fast
bestemt paa at gjøre, enten I nu vil tage Eder af Kongens Bud-
skab eller ej. Da sagde Ingebjørg: jeg skal strax lægge min Hug
for Dagen; jeg vil, Jarl, at I skal lægge al Vind paa at under-
støtte Olafs, Norges Konges, Budsending, saaat dette Ærende kan
komme frem for Sviakongen, hvorledes han nu end vil svare; om
det end derved maaske kunne paadrage os Sviakongens Vrede, eller
koste al vor Ejendom eller Magt, saa vil jeg dog langt heller lade
det komme derpaa an, end at det skal spørges, at du af Rædsel for
Sviakongen tilsidesætter Kong Olafs Budskab; du har jo baade
Ære og Frendestyrke og al Adkomst til saa stor Frihed her i Sverige,
at du kan sige, hvad der ligger dig paa Hjertet, som det vel sømmer sig,
og som Alle synes lader sig vel høre, enten Mange høre derpaa
eller faa, Rige eller Urige, ja om det saa var Kongen selv. Jarlen
svarer: det er klart nok at see, hvad du egger mig til, det kan nok
ogsaa være, at jeg føjer dig i at love Kongens Mænd min Bistand,
naar de kunne komme til at fremføre sit Ærende for Sviakongen,
uden han synes vel eller ilde derom. Men jeg vil raade for, hvor-
ledes vi skulle tage Sagen fat; thi i saa farlig en Sag vil jeg ej
løbe efter Bjørns eller Andres Fremfusenhed. Jeg vil, at de skulle
dvæle her hos mig til den Stund, da det seer mig ligest ud til, at
dette Ærende kan faa nogen Fremgang. Da Jarlen saaledes havde
tilkjendegivet, at han vilde staa dem bi i denne Sag og yde dem sin
Hjelp dertil, takkede Bjørn ham paa det Bedste og sagde, at han vilde
følge hans Raad. Bjørn og hans Følge dvælede nu der hos Jar-
len en meget lang Stund. Ingebjørg var overordentlig venlig mod (353)
dem; Bjørn talte for hende om sit Anliggende, og syntes ilde om,
at Reisen skulde trækkes saa i Langdrag. Baade Hjalte, Bjørn og
Finn talte ofte sammen om denne Sag. Hjalte sagde: hvis I ville,
skal jeg drage til Kongen; jeg er ingen norsk Mand, og Sviarne
ville derfor ingen Sag give mig; jeg har spurt, at der hos Svia-
kongen ere islandske Mænd vel anseede som Kongens Skalde, nem-
lig Gisur Svarte og Ottar Svarte; af dem kan jeg udforske, hvad jeg
kan blive klog paa, angaaende Sviakongen, om denne Sag seer saa
ud, som det nu heder, eller om den ej lader sig tage fat paa
andre Maader; jeg skal nok hitte paa et passeligt Ærende at give mig.

Dette tyktes baade Ingebjørg og Bjørn at være et meget [illegible] Raad, og de aftalte dette ganske bestemt indbyrdes. Ingebjørg gede nu for det Fornødne til Hjaltes Reise, medgav ham to [illegible] Mænd og bød dem at følge ham og være ham lydige [illegible] opvarte ham, som i de Erender, han vilde sende dem. Til [illegible] stride sine Udgifter gav Ingebjørg ham 20 Merker Sølv [illegible] sendte Bud og Jerteiner med ham til Ingegerd, Olaf Svialandskonges Datter, at hun af al Magt skulde tage sig af hans Sag, hvad [illegible] saa var, han kunde være nødsaget til at bede hende om. [illegible] drog afsted, strax han var reisefærdig. Da han kom til Kong [illegible] fandt han snart Skaldene Gisfur og Ottar, der bleve meget [illegible] i ham og ginge strax med ham for Kongen. De sagde, at der [illegible] kommen en Landsmand af dem, som var en af de mest anseede [illegible] deres Land, og bade Kongen modtage ham vel. Kongen bød [illegible] at have Hjalte og hans Følgesvende med sig i deres Flok. De [illegible] havde opholdt sig der en Stund og gjort Bekjendtskab med [illegible] Folk, syntes alle meget godt om ham. Skaldene vare ofte hos Kongen, thi de vare djerve i sin Tale; ofte om Ugen sad de fremme hos Kongens Højsæde, og Hjalte med dem: de viste ham mest Hæder og Ære i alle Dele. Han blev da ogsaa kjendt med Kongen, der gjerne talte med ham, og spurte ham om Tidender fra Island.

(354) Førend Bjørn drog hjemmefra, havde han bedet Sighvat Skald, som da var hos Kong Olaf, at følge med sig; men til den Rejse havde Folk just ingen videre Lyst. Bjørn og Sighvat vare gode Venner, og Sighvat kvad en Vise, hvori han lovede ham at [illegible] med, for deres Med eller Venskabs Skyld. Da de rede op i Gautland, kvad Sighvat disse Viser:

Ofte, naar Storm-Stød heftigt
Sejlet paa Konge-Skuden
rysted paa Strind-Sø, lystig
stod jeg i Slud derude.
Dybt vaded Havhesten; Listers
høje Bølger pløjed'
Kjølen, da snart ind i Sundet
Skuden med Bor os førte.

Først i Sommer vi Fyrstens
Fartøj paa Sø ved Øen
under det vndige Land hist
ude lod tjeldprydet flyde.
Men i Høst, mens Sø-Hesten
hurtigt paa Havet traver,
rider jeg der; saa man seer mig
snart hiint, snart dette forrette.

Men da de seent om Aftenen rede op over Gautland, kvad Sighvat:

Hen ad den lange Vej hungrigt
Hallen søger nu Øget
i Mørket. Hov sliver Marken;
megen Dag er ej tilbage.

Over Bekke nu Blakken
bær' mig fra Daner fjærmer;
gleed dybt i Diget; nu mødes
Dag og Nat saa sage.

Da rede de ind i Kjøbstaden Skara og langs Gaden frem mod [illegible]lens Gaard; han kvad:

Smukke Kvinder vil sikkert
stikke ud til os Blikke;

Møen vil Støv-Skyen see, hvor
snart vi langs Ragnvalds By

Brug Sporen hvast, saaat Hestens hørες kan af den kjære
haarde Tramp til Gaarden Kvinde, som sidder derinde.

En Dag gik Hjalte frem for Kongen, og Skaldene med ham. (355)
Da tog Hjalte saaledes til Orde: Som I veed, Konge, saa er jeg kommen her forat finde Eder, og har faret en lang og besværlig Reise, men siden jeg nu kom over Havet, og hørte om Eders Anseelse, syntes det mig uforstandigt at fare tilbage, uden at have seet Eder og Eders Herlighed. Det er Lov mellem Island og Norge, at Islændingerne skulle betale Landører, naar de komme til Norge; da jeg kom over Havet, modtog jeg alle mine Skibsfællers Landører. Men fordi jeg veed, at Herredømmet over Norge retteſt tilkommer Eder, drog jeg til Eder forat bringe Eder Landørerne. Han viste Kongen Sølvet, og heldte 10 Merker Sølv i Gisſur Svartes Skjød. Kongen sagde: det er længe siden Nogen bragte os sligt fra Norge; jeg vil derfor, Hjalte, vide Eder Tak og Bevaagenhed, fordi I har gjort Eder saadan Flid for heller at bringe os Landørerne, end at betale vore Mænner dem. Dog vil jeg, at du modtager disse Penge af mig som en Gave og derhos mit Venskab. Hjalte takkede Kongen med mange Ord. Fra den Stund af kom han i den største Yndest hos Kongen og var ofte i Tale med ham; Kongen fandt, hvad der og var en Sandhed, at han var en forstandig og ordsnild Mand. Hjalte siger Gisſur og Ottar, at han er sendt til Ingegerd, Kongens Datter, med Jerteiner, der skulde sikkre ham hendes Bistand og Venskab, og bad dem at skaffe ham hende i Tale. De sagde, at dette var en let Sag, og gik en Dag hen til hendes Huse; hun modtog Skaldene vendt, thi hun kjendte dem. Hjalte bragte hende Ingebjørgs, Jarlens Arnes, Hilsen, sagde, at hun havde sendt ham did forat nyde hendes Bistand og Venskab, og viste hende Jerteinerne. Kongedatteren tog vel herimod og sagde, at han kunde regne paa hendes Venskab. De sade der længe om Dagen og drak; Kongedatteren spurte Hjalte om mange Tidender og bad ham flittigt komme og tale med hende. Han gjorde saa, kom ofte did, talte med Kongedatteren, aabenbarede hende i al Hemmelighed, hvorledes det hang sammen med hans og Bjørns Reise, og spurte om hendes Formening, hvorledes Sviakongen vilde optage det, naar man bragte paa Tale, at der burde sluttes Forliig mellem Kongerne. Kongedatteren svarede og sagde, at det ikke kunde nytte at forsøge paa noget saadant, som at Kongen skulde ville slutte Forliig med Olaf Digre; ja, Kongen var bleven saa vreed paa Olaf, sagde hun til, at han ej engang taalte at høre ham nævne.

Det var en Dag, at Hjalte sad for Kongen og talte med ham; Kongen var heel lystig og meget drukken. Da sagde Hjalte til Kongen: megen og mangfoldig Pragt faar man her see, og nu har jeg ved egne Øjne seet, hvad jeg ofte har hørt fortælle, at der er ingen

Konge i Nordlandene saa gjev som du; det er stor Skade, at vi skul
have saa lang og saa farlig en Vej at reise hid til Eder; først er n
det store Hav og dernæst er det jo ej fredeligt at drage gjennem
Norge for de Mænd, som ville søge hid til Eder med Venskab: hvor
for prøve da ikke Folk paa at bære Forligelsemaal mellem Eder o
Olaf Digre? Meget hørte jeg saavel i Norge som Vestergautlan
tale om, at alle saa inderligen ønskede, der blev Fred; det er ogsa
sagt mig for sandt om Norges Konges Tale, at han har Lyst til s
forliges med Eder; dertil, veed jeg, det bidrager, at han nok indse
hvorlunde han har langt mindre Magt, end J. Der gik Ord o
at han agtede at bejle til din Datter Ingegerd; derved vilde Forlig
højligen bestyrkes; ogsaa er han en meget udmerket Mand, efter hva
jeg hørte sandfærdige Mænd sige. Da svarer Kongen: Sligt maa d
ej tale, Hjalte: dog skal jeg for denne Gang ikke tage dig dine Ord il
op, thi du veed endnu ikke, hvad du har at vogte dig for; her i mi
Hird maa man ikke kalde hiin digre Mand Konge: heller ikke er det pa
langt nær saameget bevendt med ham, som mange snakke om; ogsa
du vil vist finde, at dette Svogerskab ikke er passende, naar du høre
hvad jeg siger; thi nu er jeg nemlig den tiende Konge i Uppsale, sa
ledes at vi Frender have taget Riget, den ene efter den anden, o
ret Enevoldskonger over mange andre store Lande, og alle været
andre Kongers Overkonger i Nordlandene. Norge er kun lidet o
spredt bebygget; der har blot været Smaakonger, men Harald d
Haarfagre var den største Konge i det Land; han havde at stri
med Fylkeskongerne og tvang dem under sig; han tog sig vislige
vare for at eftertragte Sviakongens Rige; derfor lode Sviakonger
ham sidde i Fred: hertil kom desuden, at der var Frendskab mell
dem. Da Haakon Adelsteensfostre var i Norge, sad han i Fr
indtil han herjede paa Gautland og Danmark. Siden blev der re
en Flok imod ham, og han blev fældt fra Riget. Gunnhilds Sønn
bleve og tagne af Dage, saasnart de bleve ulydige mod Danekonge
da lagde Harald Gormsson Norge som skatskyldigt til sit Rige,
alligevel tyktes os Harald Gormsson at staa langt tilbage for Up
salakongerne, thi Styrbjørn, vor Frende, underkuede ham, og Hara
blev hans Mand. Men Eirik den Sejrsæle, min Fader, steeg d
over Styrbjørns Hoved, da de prøvede Styrke med hinanden. D
Olaf Tryggvesson kom til Norge og kaldte sig Konge, taalte vi ik
dette af ham, men jeg og Svein Danekonge droge hen og toge ha
af Dage. Nu har jeg erhvervet mig Norge, ikke med mindre Vald
end du nu kunde høre, og ikke med verre Adkomst end ved at sø
det med Kamp, og sejre over den Konge, som før raadde derfo
Du kan nok derfor skjønne, saa klog som du er, at det er langtfr
at jeg vil give Slip paa det Rige for hiin digre Mand; det er ik

...ligt, at han ikke erindrer, hvor haardt det holdt for ham at slippe ... af Logen, da vi havde stengt ham derinde; dengang, tror jeg ..., at han tænkte paa alt Andet, hvis han blot slap bort med Livet, ... oftere at give sig i Kast med os Sviar. Nu skal du, Hjalte, ... oftere have disse Taler i Munden for mig. Hjalte fandt, at det ... ikke saa ud til, at Kongen vilde lytte til nogen Forligsprøve; han ... det altsaa fare, og slog Talen hen paa noget andet. Noget efter, ... Hjalte var i Tale med Kongedatteren Ingegerd, fortalte han hende ... Kongens og sin Samtale. Slige Svar, sagde hun, maatte man ... sig af Kongen. Hjalte bad hende lægge nogle Ord ind hos Kon... og sagde, at det nok vilde hjelpe bedst. Hun sagde, at Kongen ... ikke vilde bryde sig om, hvad hun sagde, men tale skal jeg nok ..., sagde hun, hvis du vil. Hjalte svarede, at han vilde takke ... meget derfor.

Kongedatteren Ingegerd sad en Dag og talte med sin Fader, ... Olaf. Da hun fandt, at han var i godt Lune, sagde hun: ... Agt har du nu angaaede Spliden mellem dig og Olaf Digre? ... klage nu over denne vanskelige Sag; nogle sige, at de have ... Gods, andre, at de have mistet Frender for Nordmændenes ...; Alle klage over, at de ikke længer have Fred der i Landet, ... Ingen af Eders Mænd kan komme til Norge, saalænge dette ... paa. Du handlede dog meget daarligt i at tragte efter Mag... i Norge. Landet er fattigt og slemt at fare over, og Folket ikke ... lide paa; der til Lands ville Folk heller have enhver Anden end ... til Konge. Skulde jeg raade, da burde du lade af med dit Til... paa Norge, men heller i Austerveg tilkæmpe dig det Rige, som ... Forfædre, de fordums Sviakonger, have ejet, og som vor Frende, ...bjørn, for nylig underlagde sig, men lade Olaf Digre beholde ... Frende-Arv og slutte Forliig med ham. Kongen svarer vrede... det er altsaa dit Raad, Ingegerd, at jeg skal give Slip paa ... i Norge og gifte dig med Olaf Digre; nej, siger han, før skal ... ske; hellere skal jeg i Vinter paa Uppsalathing gjøre aaben... for alle Sviar, at Almenning skal være ude, baade med Folk ... Skibe, inden Isene løsner i Vandene; da skal jeg fare i Norge, ...lægge alt Landet med Odd og Egg, brænde det altsammen og ... gjengjelde dem sin Utroskab. Kongen var nu saa gal og vreed, ... hun ikke kunde faa et eneste Ord ind, og derfor gik hun bort. Hjalte havde passet paa og gik strax hen til hende: han spurte hende ..., hvorledes hendes Erende hos Kongen var løbet af. Hun sagde, ... det var løbet af, som hun ventede, nemlig at man ikke kunde faa ... Ord ind hos Kongen, og at han kun svarede med Trusler; hun ... Hjalte aldrig bringe dette paa Bane for Kongen.

Naar Ingegerd og Hjalte talte sammen, kom de ofte paa Snak

om Olaf Digre; han fortalte hende ofte om ham og hans Sedvan
og Hjalte roste Norges Konge, som han bedst kunde; det var og
det sandeste, han kunde sige. Hun lod sig dette heel vel beha
Engang, da de taltes ved, sagde Hjalte: faar jeg Lov til at tale
dig, Kongedatter, hvad der ligger mig paa Hjertet? Tal du, sig
hun, dog saa, at ingen andre hører det. Da sagde Hjalte: hvorle
vilde du svare, hvis Olaf, Norges Konge, sendte Mænd til dig i
Erende at bejle til dig? Hun rødmede, taug en Stund og svare
dog roligen: Jeg har just ikke belavet mig paa, hvorledes jeg s
besvare dette Spørsmaal, thi jeg tror ej, jeg kommer til at beh
at give noget saadant Svar; dog hvis Olaf er en saa herlig Ma
i alle Dele, som du siger, da kunde jeg ikke ønske mig min Ma
anderledes, hvis du ellers ikke har rost ham for meget i mange St
ker. Hjalte siger, at han ikke i noget Stykke havde sagt mere
Kongen, end hvad sandt var. Herom talte de ofte med hinand
Ingegerd bad Hjalte tage sig vare forat nævne noget herom
Andre, af den Grund at Kongen vilde blive vreed paa ham, h
han fik det at vide. Hjalte fortæller det dog til Skaldene Gis
og Ottar; de sagde, at dette var et saare lykkeligt Raad, hvis
kunde faa Fremgang. Ottar var en maaldjerv Mand og yndet
Høvdinger; han fik snart bragt dette paa Bane for Kongedatter
og opregnede, ligesom Hjalte, Kong Olafs Fuldkommenheder for hen
hun, Hjalte og de øvrige talte ofte sammen herom. Da Hjalte
anfaa sig vis paa, hvorledes hans Erinde var løbet af, sendte h
de gautske Mænd, der havde fulgt ham did, afsted og lod dem dra
tilbage til Jarlen med Breve fra Kongedatteren Ingegerd og h
selv, baade til Jarlen og Ingebjørg. Hjalte gav disse ogsaa et Bi
om, hvad han havde bragt paa Bane for Ingegerd, og ligesaa
hendes Svar. Sendemændene kom til Jarlen lidt før Juul.

(356) Da Kong Olaf havde sendt Bjørn og de Øvrige øster til Ga
land, sendte han andre Mænd til Oplandene i det Erinde at pa
byde Veitsler for sig. Han agtede den Vinter at fare over Opla
dene paa Veitsler, thi det havde været de forrige Kongers Skik, h
trede Vinter at fare paa Veitsler over Oplandene. Han begyndte
Ferd fra Borg om Høsten og drog først om Vingulmark. S
Reise ordnede han saaledes, at han optog Veitslerne i Nærheden
Skogbygderne og stevnede alle Bygdemændene til sig: alle dem fo
nemmelig, som boede længst borte fra Hoved-Herederne. Han ra
sagede, hvorledes Christendommen overholdtes, og hvor han synt
noget at raade Bod paa, lærte han Folket de rette Sed
raf bestemte han, om Nogen ej vilde aflade fra Hed
nogle drev han bort af Landet, Nogle lod han lemlæ
eller Fødder, Andre lod han hænge eller hugge, m

n lod han ustraffet, som ikke vilde tjene Gud. Saaledes drog over hele det Fylke; lige strengt straffede han Rige og Urige; gav dem Lærere og satte saa mange af dem i hvert Hereb, han saa, at det bedst passede; paa denne Maade drog han over Fylke. Da han drog op paa Raumarike, havde han 360 vaabenige Mænd. Snart merkede han, at jo længer han kom op i det, desto daarligere overholdtes Christendommen. Han gik frem samme Vis, omvendte alt Folket til den rette Tro og gav dem Refselser, som ej vilde lyde hans Ord.

Da den Konge, som raadede for Raumarike, spurte dette, tyktes (357)
ham være en meget slem Sag, thi hver Dag kom mange Mænd am, som klagede for ham herover, baade Rige og Urige. Kongen det Raad at drage op paa Hedemarken til Kong Rørek, thi han den klogeste af de Konger, som da vare der. Kongerne talede hinanden og kom overeens om at sende Bud nord i Dalene til rød Dale-Konge, og ligesaa til Hadeland, til den Konge, som var, og bede dem komme til dem paa Hedemarken. De vare rede, og disse fem Konger kom saaledes sammen paa Hedemarpaa det Sted, som heder Ringsaker. Den femte Konge var lig Ring, Kong Rørels Broder. Kongerne ginge først i Eenrum amtale. Han, som var kommen fra Raumarike, tog først til Orde talte om Kong Olaf Digres Ferd og den Ufred, han gjorde, de ved at dræbe og lemlæste Folk; nogle jagede han af Landet, re fratog han deres Verdigheder og inddrog deres Gods, om de end saa lidet modsatte sig ham, og han drog gjennem Landet med en stor , ikke med det Antal, Loven bestemte. Han siger, at for den Ufred han selv flygtet did, og at ligeledes mange anseelige Folk paa umarike havde flygtet fra sin Odel; omendskjønt nu, siger han, ne Fare er os nærmest, vil det dog ikke vare længe, førend den aa hænger over Eders Hoved, og det er derfor nu bedst, at vi alle ammen raadslaa om, hvad Raad vi skulle tage. Da han endte Tale, henholdt de sig alle til, hvad Rørek vilde svare. Han sagde: er det indtruffet, som jeg frygtede vilde finde Sted, dengang vi de Stevne paa Hadeland, og I Alle vare saa forhippede paa, vi skulde hæve Olaf op over vore Hoveder, nemlig at han vilde e haard at drages med, saasnart han fik Enevældet over Landet. Kaar ere nu for Haanden, enten at vi alle drage til ham og e ham skalte og valte mellem os, som han vil; det tror jeg — er bedste vi kunne velje, — eller ogsaa, at vi rejse os imod ham, nd han endnu kommer videre frem over Landet. Om han endog tre eller fire Hundreder af Folk, saa er det dog ingen Overmagt os, naar vi alle ere enige. Men ofte er det vanskeligere at sejre den Hær, hvor flere lige mægtige Mænd ere sammen, end for

den, hvor en Eneste staar i Spidsen: derfor raader jeg helst til
vi ikke forsøge vor Lykke mod Kong Olaf. Derefter talte enhver
Kongerne sligt, som ham syntes; nogle fraraadede at drage til Ko
Olaf, Andre opmuntrede dertil, og der blev ingen Beslutning tage
enhver havde at udsætte paa den Andens Forslag. Da tog Gudr
Dalekonge til Orde, og sagde: Underligt synes det mig, at J s
længe kunne tale frem og tilbage om denne Sag; J ere da tilgav
rædde for Kong Olaf. Her ere vi nu fem Konger tilsammen: J
gen af os er verre ættbaaren end Olaf selv. Vi ydede ham Hjelp
at stride mod Svein Jarl, og han har med vor Styrke erhver
dette Land. Vil han nu formene enhver af os dette lille Rige, s
vi før have haft, og fare frem mod os med Haardhed og Tvang,
kan jeg sige for min Part, at jeg ikke vil finde mig i Kongens U
dertrykkelser, og kalder jeg den af Eder ingen Mand, som er ban
for at tage Olaf af Dage, naar han farer i Hænderne paa os h
op paa Hedemarken, thi J maa vide, at aldrig ville vi bære Hove
frit, saalænge Olaf er i Live. Efter denne Opeggelse fulgte de A
hans Raad. Da sagde Rørek: hvad dette Anslag angaar, da syn
det mig nødvendigt at bestyrke vort Forbund, for at Ingen skal svig
den Anden i Troskaben. Nu agte J, naar Olaf kommer hid p
Hedemarken, at anfalde ham til aftalt Stevne, men da vil jeg il
stole saa sikkert paa Eders Løfter, at Nogle af Eder skulle da kun
være nord i Dalene, andre ude paa Hedemarken. Skal dette Ra
stadfestes mellem os, da vil jeg, at vi Dag og Nat skulle være t
sammen, indtil det faar sin Fremgang. Heri samtykte Kongerne,
de droge alle tilsammen; de lode berede Veitsler for sig paa Ring
aker og drikke der rundt, men sende Speidere ud paa Raumarik
de lode strax andre fare afsted, naar de forrige kom tilbage, saaat
Dag og Nat vide, hvorledes det har sig med Olafs Ferd og med ha
Folk-Skare.

Kong Olaf drog ind om Raumarike paa Veitsler, aldeles p
samme Maade, som forhen er sagt. Men da Veitslefortæringen
strak til for Folkemængdens Skyld, lod han Bønderne tilholde
skaffe mere til Veje, naar han fandt det nødvendigt at opholde sig læ
gere paa et Sted; sommesteds dvælede han ogsaa kortere, end beste
var, og blev derfor hans Reise op til Vandet hurtigere, end det v
aftalt. Da Kongerne havde stadfestet hiint Anslag imellem sig, send
de Bud omkring og stevnede Lendermændene og de mægtige Bønd
til sig af alle disse Fylker. Da de kom, holdt Kongerne Stevne m
dem alene, aabenbarede Anslaget for dem og aftalte en Stevneda
naar denne Beslutning skulde udføres; de aftalte, at hver af Ko
skulde have 360 Mand. Derpaa sendte de Lendermænde
at samle Folk og støde til Kongerne paa det bestemte Ste

tte Anslag fandt de Flestes Bifald: dog gik det her, som man siger, Enhver har en Ven blandt Uvenner. Ved denne Stevne var (358)
lig ogsaa Ketil af Ringenes. Da han kom hjem om Kvelden, e han Natverd, siden klædde han og hans Huuskarle sig, gik til Vandet og toge den Karfe, han ejede og havde faaet af ; i Naustet tætved var alt Tilbehør; dette tog de, satte sig til rne og roede ud efter Vandet. Ketil havde 40 vel bevæbnede ud; tidligt om Morgenen kom de ud til Vats-Enden, hvorfra l drog afsted med 20 Mand og lod de andre 20 blive tilbage t passe paa Fartøjet. Kong Olaf var da just paa Eid, øverst Raumarike. Ketil kom did, da Kongen gik fra Ottesang; han tog Ketil vel; denne sagde, at han strax maatte tale med Kon- De gaa begge to tilside og tale sammen; Ketil fortæller Kon- hvilket Anslag Kongerne havde fore, og alle de Forberedelser, havde hørt. Da Kongen erfarede dette, kaldte han Mænd til sendte Nogle om i Bygden at tilsige Ridefyds; Andre sendte til Vandet forat tage de Rofartøjer, de kunde faa fat paa og me ham imøde med dem; han selv gik til Kirke og lod synge se for sig; derpaa gik han til Bords. Da han havde spiist, dte han sig saa hurtigt afsted, som han kunde, og drog op til det, hvor Fartøjerne mødte ham. Han selv gik ombord paa fen, og med ham saamange, som den kunde rumme; hver af de re sik sig Fartøj, hvor han bedst kunde. Da det leed ud paa den, satte de fra Land; det var stille Vejr; de roede langsefter det, og havde da Kongen næsten 480 Mand. Førend det dagedes, han op til Ringsaker, og Vagterne vidste ikke Ordet af, førend en kom lige op til Gaarden. Ketil og hans Folk vidste nøje ed om, i hvilke Herberger Kongerne sov; alle disse Herberger Kongen omringe og passe paa, at Ingen kom ud: saaledes e de til det blev lyst. Kongerne havde ikke Folk nok til at gjøre noget svar: de bleve alle fangne og førte frem for Kongen. Kong Rørek en overmaade klog Mand og haard i sine Raad; Kong Olaf de, at han ikke var at lide paa, om han end gjorde noget Forliig ham, lod ham derfor blinde paa begge Øjne og førte ham med Tungen lod han skære af Gudrød Dale-Konge; Ring og de ndre lod han sverje sig Eed paa, at de skulde fare bort af Norge aldrig komme tilbage. De Lendermænd og Bønder, som vare enbart skyldige i disse svigagtige Anslag, drev han deels fra Lan- deels lod han dem lemlæste, af nogle modtog han Forliig. Herom Ottar Svarte:

Gjengjeldt har Guldets milde Giver vred de lede
Smaa-Fyrster bele det fule fiint tænkte Spind af Ranker.

Bjørn, vide, med hvilke Erender jeg skal fare, eller hvilke Raad
forelægger os. Kongen svarer: I skulle bringe Sviakongen
Bud fra mig, at jeg vil sætte Fred mellem vore Lande, til de Græ
stjel, Olaf Tryggvessøn havde før mig, og at dette skal bindes
faste Løfter, saaat ingen overtræder dem. Hvad Mandtabet ang
da behøver dette ej at omtales, hvis der skal blive noget Forliig af.
Sviakongen kan ej med nok saa meget Gods bøde os al den Ma
skade, vi have lidt af ham. Derpaa stod Kongen op og gik ud
Bjørn og de Øvrige; han tog frem et smuktprydet Sverd og
Guldfingerring, rakte Bjørn Sverdet og sagde: Dette giver jeg
i Sommer fik jeg det af Ragnvald Jarl: til ham skal I fare
bringe ham dette mit Bud, at han i Raad og Daad maa hjelpe
til at udrette Erendet; dette kalder jeg vel udført, naar du hører
Sviakongens egne Ord, enten han saa siger Ja eller Nej. Denne
Ring skal du ogsaa bringe Ragnvald Jarl, og han vil da kjende
disse Jerteiner. Hjalte gik nu til Kongen, hilste paa ham og sagde:
nu, Konge, trænge vi højligen til, at du lægger din Lykke til denne
Ferd; gid vi maa mødes igjen velbeholdne! Kongen spurte, hvor
han skulde hen. Med Bjørn, sagde Hjalte. Det vil være til stort
Gavn for denne Ferd, siger Kongen, om du bliver med, thi det har
ofte viist sig, at du har Lykke med dig; du kan være vis paa, at jeg
skal lægge al min Hug til, hvis dette vejer noget, at lade min Lykke
følge dig og Eder alle. Bjørn og hans Følge rede nu sin Vej og
kom til Ragnvald Jarls Hird, hvor de bleve vel favnede. Bjørn
var navnkundig og bekjendt baade af Udseende og Tale for alle
dem, som havde seet Kong Olaf; thi paa hvert Thing stod Bjørn op
og talte i Kongens Navn. Ingebjørg, Jarlens Kone, gik hen til
Hjalte, saa paa ham og kjendte ham; thi hun havde just været hos
sin Broder Olaf Tryggvessøn, da Hjalte var der. Hun regnede
ogsaa Frendskab mellem Kong Olaf og Vilborg, Hjaltes Kone; thi
Eirik Bjodaskalle, Astrids Fader og Olaf Tryggvessøns Morfader,
og Bødvar, Fader til Aaluf, Gissur Hvites Moder og Vilborgs
Farmoder, vare Brødre, Sønner af Vikinge-Kaare, Lendermand paa
Vors. De vare nu her og nød den venligste Behandling. En Dag
gik Bjørn og Hjalte hen at tale med Jarlen og Ingebjørg; Bjørn
kom frem med sit Erende og viiste Jarlen Jerteinerne. Jarlen sva-
rer: hvad har der hendt dig, Bjørn, siden Kongen vil din Død?
det er saa meget mindre raadeligt for dig at fare med denne Bud-
sending, som jeg tror, at Ingen, der taler disse Ord for Sviakongen,
slipper ureffet bort; Olaf Sviakonge er altfor overmodig til, at man
skulde kunne for ham selv holde saadanne Taler, som ej ere efter hans
Hoved. Da siger Bjørn; der er intet hendt mig, hvorved jeg har
paadraget mig Kong Olafs Vrede, men mange af de Raad, han

udfinder baade for sig selv og sine Mænd, ere af det Slags, at Folk, der ikke have stort Mod, nok kunne være bange for, hvorledes det skal spende af. Men hidtil have alle hans Raad haft nok saa heldigt Udfald, og saaledes, haaber jeg, skal det ogsaa nu gaa. Sandt at sige, Jarl, saa vil jeg drage til Sviakongen og ej vende om, førend jeg har ladet ham høre alle de Ord, Kong Olaf bad mig at bringe ham for Øre, med mindre enten Døden hindrer mig, eller jeg bliver saaledes hæftet, at jeg ej kan komme frem; dette er jeg fast bestemt paa at gjøre, enten I nu vil tage Eder af Kongens Budskab eller ej. Da sagde Ingebjørg: jeg skal strax lægge min Hug for Dagen; jeg vil, Jarl, at I skal lægge al Vind paa at understøtte Olafs, Norges Konges, Budsending, saaat dette Ærende kan komme frem for Sviakongen, hvorledes han nu end vil svare; om vi end derved maaske kunne paadrage os Sviakongens Vrede, eller miste al vor Ejendom eller Magt, saa vil jeg dog langt heller lade det komme derpaa an, end at det skal spørges, at du af Rædsel for Sviakongen tilsidesætter Kong Olafs Budskab; du har jo baade Gods og Frendestyrke og al Adkomst til saa stor Frihed her i Sverige, at du kan sige, hvad der ligger dig paa Hjertet, som det vel sømmer sig, og som Alle synes lader sig vel høre, enten Mange høre derpaa eller faa, Rige eller Urige, ja om det saa var Kongen selv. Jarlen svarer: det er klart nok at see, hvad du egger mig til, det kan nok ogsaa være, at jeg føjer dig i at love Kongens Mænd min Bistand, saaat de kunne komme til at fremføre sit Ærende for Sviakongen, enten han synes vel eller ilde derom. Men jeg vil raade for, hvorledes vi skulle tage Sagen fat; thi i saa farlig en Sag vil jeg ej løbe efter Bjørns eller Andres Fremfusenhed. Jeg vil, at de skulle blive her hos mig til den Stund, da det seer mig ligest ud til, at dette Ærende kan faa nogen Fremgang. Da Jarlen saaledes havde tilkjendegivet, at han vilde staa dem bi i denne Sag og yde dem sin Hjelp dertil, takkede Bjørn ham paa det Bedste og sagde, at han vilde følge hans Raad. Bjørn og hans Følge dvælede nu der hos Jarlen en meget lang Stund. Ingebjørg var overordentlig venlig mod (353)
dem; Bjørn talte for hende om sit Anliggende, og syntes ilde om, at Reisen skulde trækkes saa i Langdrag. Baade Hjalte, Bjørn og hun talte ofte sammen om denne Sag. Hjalte sagde: hvis I ville, skal jeg drage til Kongen; jeg er ingen norsk Mand, og Sviarne ville derfor ingen Sag give mig; jeg har spurt, at der hos Sviakongen ere islandske Mænd vel anseede som Kongens Skalde, nemlig Gissur Svarte og Ottar Svarte; af dem kan jeg udforske, hvad jeg kan blive klog paa, angaaende Sviakongen, om denne Sag seer saa gal ud, som det nu heder, eller om den ej lader sig tage fat paa andre Maader; jeg skal nok hitte paa et passeligt Ærende at give mig.

Heidſte Herrer lod du,
Hær-Ordner, nyde fordum
Løn ſom fortjent, da du fandt dem
farligt at true og ſvarligt.

Smaakongerne, ſtrenge
Stridsmand, drev ud af Landet;
din Magt ej de mægted
modſtaa, men faldt til Fode.
For dig flygted, ſom hver veed,
fjernt ſaa Mangen beel bange;
ſtreng ſtar du Tungen fra Konge
ſom længſt fra Nord var kommen.

Der, hvor fem Drottner før bød',
du ſkalter nu og valter;
dig ſkjenker Gud den gode
Gavn og Held og Vælde.
Ud til Eid de brede
Ættlande under dig ſtande;
didtil ingen Spyd-Slynger
ſaadant Rige har raadet.

Kong Olaf lagde da under ſig det Rige, diſſe fem Konger havd haft, og tog Gisler af Lendermænd og Bønder. Han tog Veitſl gjeld nord fra Dalene og vide om Hedemarken; derpaa vendte ha tilbage til Raumarike og ſiden veſter til Hadeland. Den Vinter dø hans Maag, Sigurd Syr. Kong Olaf tog da ſin Vej til Ring rike, og hans Moder Aaſta gjorde et ſtort Gjeſtebud mod ham. D bar Olaf ene Kongenavn i Norge.

(359) Der fortælles, at da Kong Olaf var i Gjeſtebudet hos ſin Mode Aaſta, ledede hun ſine Børn frem og viiſte ham dem. Kongen ſat ſin Broder Guthorm paa det ene Knæ, og paa det andet Halfdan Kongen betragtede Drengene; han ſatte et barſkt Anſigt op og ſa vreedt paa dem: da forfærbedes Drengene. Aaſta bar nu til ham ſi yngſte Søn ved Navn Harald; han var dengang treaarsgamme Kongen ſaa barſkt paa ham ogſaa, men Drengen ſaa op paa Konge igjen. Kongen tog ham nu i Haaret og drog til, men Drengen to fat i Kongens Mundſkegg og luggede. Kongen ſagde: hevnlyſte bliver du med Tiden, Frende. Dagen efter gik Kongen med ſi Moder Aaſta omkring ude paa Gaarden; de kom hen til et Tjern der ſtode Smaadrengene, Guthorm og Halfdan, Aaſtas Sønner o legte ſig. De havde gjort ſig ſtore Gaarde og Kornlader, mang Nød og Faar, ſom de legte med. Ikke langt derfra ved en Leervi ſtod Harald og havde en Mængde Træſpaaner, der flode ved Lan det. Kongen ſpurte ham, hvad det ſkulde betyde: det var hans Hær ſtibe, ſagde han. Kongen lo og ſagde: det kan nok hende ſig, Frende at du kommer til at raade for Skibe. Da kaldte Kongen Halfdan og Guthorm derhen. Han ſpurte Guthorm: hvad vilde du eje meſ af, Frende? Agre, ſiger han. Hvor ſtore Agre vilde du eje, ſige Kongen. Jeg vilde, ſvarer han, at dette Nes, ſom gaar ud i Van det, hver Sommer var tilſaaet. Paa Neſet ſtode ti Gaarde. De kunde ſtaa meget Korn, ſvarer Kongen. Han ſpurte nu Halfdan hvad han vilde eje meſt af. Køer, ſiger han. Hvor mange vilde d da eje, ſiger Kongen. Naar de gik til Vands, ſagde Halfdan, ſkulb d[illegible]leſt rundt om Vandet. Store Ejendomme ville ſ gen; deri ligne I Eders Fader. Kongen ſpør m

Harald, hvad han vilde eje mest af. Huuskarle, siger han. Hvor mange vilde du da eje, sagde Kongen. Saamange, svarede han, at de i eet eneste Maal kunde opæde min Broder Halfdans Køer. Kongen lo og sagde: her opføder du vist en Konge, Moder. Flere af deres Ord dengang have vi ej hørt fortælle.

I Svithjod var det en gammel Skik, medens Landet var hedensk, (360) at Hoved-Blotet skulde være i Uppsale ved Gømaanedstid: da skulde man blote til Fred og Sejr for Kongen, og dertil skulde Folk søge fra hele Sverige. Der skulde da ogsaa alle Sviars Thing holdes, ligeledes var der Marked og Kjøbstevne, som stod en Uge. Efterat Christendommen var indkommen i Svithjod, vedvarede dog Lagthinget og Markedet, men nu, siden Christendommen forlængst er almindelig antagen i Svithjod, og Kongerne ikke længer pleje at have sit Sæde i Uppsale, er Markedet flyttet til Kyndelsmisse; saaledes har det nu vedvaret i lang Tid, dog staar det nu ikke længere end tre Dage [1]). Der er Sviarnes Thing, og dithen søge de fra hele Landet. Sverige bestaar af mange Dele. En af disse er Vester-Gautland, Vermeland og Marker, og alt hvad dertil ligger: denne Deel er saa stor, at 1320 Kirker ligge under den Biskop, som er derover. En anden Deel af Landet er Øster-Gautland, ogsaa et Biskopsdømme; dertil hører nu Gotland og Øland, og udgjør alt det tilsammen et endnu større Biskopsdømme. I Svithjod selv er der en Deel af Landet, som heder Sudermanland: det er et Biskopsdømme. Dernæst heder en Deel Vestmanland eller Fjadrundaland, ogsaa et Biskopsdømme. Den tredje Deel af Svithjod heder Tiundaland, den fjerde Attundaland, den femte Sjøland med Tilliggende, øster langs Havet. Tiundaland er den fornemste og bedste Bygd i Svithjod, thi af den hænger hele Riget; der ligger Uppsale; der er Kongesædet og Erkesædet, og derefter har ogsaa Uppsale-Øde sit Navn; saaledes kalde nemlig Sviarne Svia-Kongens Ejendom [2]). Enhver Deel af Landet har sit Lagthing og sin egen Lov i mange Stykker; over hver Lag er en Lagmand, og han raader mest hos Bønderne, thi det skal være Lov, som han finder for godt at opsige. Naar Kongen eller Jarlen eller Biskopperne fare over Landet og holde Thing med Bønderne, svarer Lagmanden i disses Navn, og de følge ham alle sammen, saavel overmægtige Mænd neppe tør komme paa deres Thing, hvis ikke Bønder og Lagmand tilstede det. Hvor Lovene ere forskjellige, skulle de alle rette sig efter Uppsalelovene, og de andre Lagmænd skulle være den Lagmands Undermænd, som er i Tiundaland. Paa (361) den Tid var der i Tiundaland en Lagmand ved Navn Thorgny; hans Fader heed Thorgny Thorgnyssøn; deres Forfædre, Søn efter Fader,

[1]) Dette er det saakaldte Distingens Marked. [2]) Se ovenfor Cap. 12, Side 9.

havde i mange Kongers Tid været Lagmænd i Tiundaland. Thorgny var nu gammel; han havde en stor Hird om sig og sagdes at være den forstandigste Mand i Sverige. Han var Ragnvald Jarls Frende og Fosterfader.

(362) Nu skulle vi gaa tilbage til, hvad der blev fortalt, at de Mænd, som Ingegerd Kongedatter og Hjalte havde sendt østenfra, kom til Ragnvald Jarl. De frembare sit Ærende for Ragnvald Jarl og Ingebjørg, hans Kone, og sagde, at Kongedatteren ofte havde talt for Sviakongen om at slutte Forliig med Olaf Digre, og at hun var den bedste Ven af Kong Olaf, men at Sviakongen blev vreed hver Gang, hun nævnte Olaf, og at det ikke saa hende ud til noget Forliig, saaledes som Sagerne nu stode. Jarlen sagde Bjørn, hvad han havde spurt østenfra, men Bjørn sagde endnu som før, at han ikke vilde vende tilbage, førend han havde fundet Sviakongen; han siger, at Jarlen havde lovet at følge med ham til denne. Nu lider Vintren frem. Strax efter Julen giver Jarlen sig paa Reisen med sexti Mand, i Følge med ham var ogsaa Bjørn og dennes Ledsagere: Jarlen drog øster lige til Svithjod. Da han søgte op i Landet, lod han sine Mænd drage i Forvejen til Uppsale og sendte Bud til Ingegerd Kongedatter, at hun skulde komme ham imøde ud til Ulleraker, der havde hun store Gaarde. Da Kongedatteren fik Jarlens Bud, forsømte hun ikke Reisen, men gjorde sig rede med mange Mænd. Hjalte lavede sig til at drage med hende. Da han skulde reise, gik han for Kong Olaf og sagde: sid du nu lykkeligst af alle Konger; det er sandt at sige, at jeg ingensteds er kommen, hvor jeg har seet saadan Pragt, som hos dig; det skal jeg fortælle, hvorsomhelst jeg herefter kommer, og vil jeg bede dig, Konge, om at du vil være min Ven. Kongen svarer: hvorfor har det saadan Hast med dig, Hjalte, hvor skal du hen? Hjalte svarer: jeg skal ride ud paa Ulleraker med din Datter Ingegerd. Kongen sagde: saa farvel da; du er en forstandig og beleven Mand, der kan vel med at omgaaes de fornemste Mænd. Hjalte gik da bort. Ingegerd Kongsdatter reed ud til sin Gaard paa Ulleraker: der lod hun berede et stort Gjestebud for Jarlen. Jarlen kom og blev vel modtagen; han dvælede der nogle Nætter. Han og Kongedatteren talede Mangt og Meget sammen, især om den svenske og den norske Konge: hun siger til Jarlen, at det ikke tyktes hende være stort Haab om Forliig. Da sagde Jarlen: Hvorledes vil du blive til Sinds, Frenke, hvis Olaf, Norges Konge, bejler til dig? Os synes dette allerhelst at maatte kunne bidrage til Forliig, hvis der stiftedes Svogerskab mellem Kongerne. Men jeg vil ej befatte mig med den Sag, hvis jeg veed, at den er tvertimod din Vilje. Hun svarer: min Fader faar vel raade for mit Giftermaal; men blandt mine andre Frender er du den, hvem jeg helst

Det overlade at sørge for mig i Sager, der synes mig sær vigtige; hvor raadeligt finder du nu dette? Jarlen tilskyndede hende meget dertil og opregnede mange herlige Egenskaber hos Kong Olaf til hans Roos; han fortalte hende omstændeligere om de sidste Tildragelser, hvorledes Kong Olaf paa een Morgen havde fanget fem Konger og stødt dem alle fra Riget, men lagt deres Ejendomme og Riger under sit Velde. Mangt og Meget talte de om denne Sag og kom i alle Samtaler vel overeens.

Da Jarlen var ferdig, drog han bort, og Hjalte med ham. (363) Dagen om Kvelden kom Ragnvald Jarl til Thorgny Lagmands Bolig: der var en stor og prægtig Gaard; mange Mænd stode ude. De favnede Jarlen godt og toge mod Hestene og de øvrige Sager. Jarlen gik ind i Stuen; derinde var en stor Sværm af Mennesker; Højsædet sad en gammel Mand, hvis Lige i Storhed Bjørn og hans Følge aldrig havde seet; Skægget var saa sidt, at det laa i hans Knæ og udbredte sig om hele Bringen; han var en væn Mand, af et verdigt Udseende. Jarlen gik hen for ham og hilste ham. Thorgny bød ham hjertelig velkommen og bad ham gaa til det Sæde, hvor han plejede at sidde; Jarlen satte sig paa den anden Side ligeoverfor Thorgny. De vare der i nogle Nætter, indtil Jarlen kom frem med sit Ærende og bad, at Thorgny skulde gaa i Maalstuen med ham. Bjørn og hans Følge gik didhen med Jarlen. Da tog Jarlen til Orde og fortalte, hvorledes Olaf, Norges Konge, havde sendt Mænd øster til ham forat faa Fred istand, han talte ogsaa vidtløftigt om, hvor slemt det var for Vestgauterne, at der var Ufred mellem dem og Norge; han sagde ligeledes, hvorledes Olaf, Norges Konge, nu havde sendt Mænd heelt hid, og at disse Sendemænd nu vare der tilstede, og at han havde lovet at følge dem til Sviakongen; men lagde til, at Sviakongen tog denne Sag saa tungt, at han truede Enhver med, at det ikke skulde bekomme ham vel at befatte sig med denne Sag. Nu er det saa, Fosterfader, siger Jarlen, at jeg alene ikke er denne Sag voxen, derfor har jeg begivet mig til dig, og venter nu af dig gode Raad og Bistand. Da Jarlen holdt op at tale, taug Thorgny en Stund, men da han tog til Orde, sagde han: Underligt bære I Eder ad; I attraar at bære Hedersnavn, men kunne ikke raade eller overlægge for Eder selv, saasnart I komme i nogen Knibe; hvorfor betænkte du ikke i Forvejen, førend du lovede denne Ferd, at du ej er mægtig nok til at tale med Olaf? Da synes det mig ligesaa hederligt at være i Bøndernes Tal, men have fri Raadighed over sine Ord, til at tale hvad man vil, om endog Kongen er tilstede. Men jeg skal komme til Upsala-Thing og staa dig bi, saaat du uræd kan tale for Kongen, hvad du lyster. Jarlen takkede ham venligt for dette Løfte, blev hos Thorgny og reed med

ham til Uppsala-Thing. Der var en Mængde Folk; Kong O
var ogsaa tilstede med sin Hird.

(364) Den første Dag, da Thinget var sat, sad Kong Olaf paa
Stol, og hans Hird rundt om ham. Paa den anden Side af Th
get sad Ragnvald Jarl og Thorgny paa een Stol; foran dem
Jarlens Hird og Thorgnys Huuskarle-Skare; bag Stolen og ru
om paa alle Kanter stod hele Bonde-Mængden. Nogle ginge
paa Højder og Hauge for derfra at høre til. Da Kongens Erend
som plejede at tales paa Thingene, vare behandlede, og man
ferdig dermed, stod Bjørn Stallare op ved Jarlens Stol og sa
højt: Kong Olaf sendte mig hid i det Erende, at han vil byde Sv
kongen Forliig og det Landeskifte, som fra gammel Tid har væ
mellem Norge og Svithjod. Han talte højt, saaat Sviakongen gr
hørte det. I Førstningen, da denne hørte Kong Olaf nævne, tro
han, at Manden havde et eller andet Erende hos ham selv at
rette, men da han hørte tale om Forliig og Landeskifte mellem Svith
og Norge, skjønnede han, hvorfra det kom; da foor han strax
raabte højt, at den Mand skulde tie, og at saadant ikke gik an. Bj
satte sig da ned. Saasnart det blev stille igjen, stod Ragnvald J
op og talte. Han nævnte om Olaf Digres Sendebud og Forliig
tilbud til Sviakongen, og om at Vestergauterne sendte Kong O
den indstændige Begjering, at han skulde slutte Forliig med Norg
Konge; han opregnede alt det Afbrek, Vestergauterne lede ved
savne alt det fra Norge, som de behøvede til sit Underhold, og p
den anden Side at være udsatte for deres Angreb og Herjen, hv
Norges Konge samlede en Hær, og herjede hos dem. Jarlen sag
og, at Olaf, Norges Konge, havde sendt Mænd derhen i det Eren
at bejle til hans Datter Ingegerd. Da Jarlen endte sin Tale, st
Olaf Sviakonge op. Han svarede heel tungeligen paa Forliigsti
budet, men gav Jarlen haarde og store Bebreidelter for hans Djervhe
at han havde vovet at slutte Stilstand og Fred med den digre Ma
og stiftet Venskab med ham; han kaldte ham en sand Landsforræd
mod sin Konge, erklærede det billigt, at Ragnvald Jarl blev jag
ud af Riget, og sagde, at alt Sligt kom af hans Kone Ingebjør
Opeggelser, og at det var det uklogeste Raad, at han skulde ha
faaet Lyst til at egte slig en Kone. Han talte langt og haar
og sluttede atter med Udfald mod Olaf Digre.

(365) Da han satte sig, var der først en Stilhed. Derpaa stod Thorg
op. Da han reiste sig, stod ogsaa alle de Bønder op, som forh
havde siddet, og alle de, som forhen havde været paa andre Kante
flokkede sig til forat høre efter, hvad han sagde. Der var da fø
et stort Gny af Mennesker og Vaaben, men da det blev stille, sag
Thorgny: anderledes ere nu Sviakongerne til Sinds, end før i T

den. Thorgny, min Farfader, kunde erindre Uppsalakongen Eirik Eimundsson og fortalte om ham, at saalænge han var i den raskeste Alder, havde han hver Sommer Leding ude, drog til forskjellige Lande og underlagde sig Finland og Karelen, Eestland og Kurland og mange Stykker af Østerlandene; man kan jo endnu se de Jordborge og andre Storverk, han gjorde, men dog var han ikke saa overmodig, at han ej vilde høre paa Folk, der havde Nødvendigt at tale med ham. Thorgny, min Fader, var lang Tid hos Kong Bjørn og hjendte hans Maade at være paa; i Bjørns Tid stod hans Rige med stor Kraft og led intet Tab: han var god at komme til Rette med for sine Venner. Jeg selv kan erindre Kong Eirik den Sejrsæle og var med ham paa mangt et Tog; han søgede Sviarnes Rige og verjede det tappert; ogsaa han tog godt imod Raad af os. Men denne Konge, vi nu have, tillader ingen Mand at tale med sig uden alene det, han selv vil have; herpaa driver han af al sin Magt, men lader sine Skatlande gaa fra sig af Mangel paa Raskhed og Driftighed. Han attraar at have Norges Rige under sig, noget som ingen Sviakonge forhen har attraaet, og det forvolder mangen Mand Uro. Nu er det vor, Bøndernes, Vilje, at du, Kong Olaf, slutter Forliig med Olaf Digre, Norges Konge, og giver ham din Datter Ingegerd til Egte. Men hvis du vil atter underkaste dig de Lande i Austerveg, som dine Frender og Forfædre der have ejet, da ville vi Alle staa dig bi deri. Vil du ikke samtykke i hvad vi sige, da ville vi angribe og dræbe dig og ikke taale Ufred og Ulov af dig; saaledes have vore Forfædre gjort i fordums Dage; de styrtede fem Konger ned i en Kilde paa Morathing, fordi de vare altfor opblæste af Overmod, ligesom du mod os: sig os nu paa Timen, hvad du veljer af disse to. Strax gjorde Mængden Vaabenbrag og stort Gny. Kongen staar da op og siger, at han i Alt vil rette sig efter Bøndernes Vilje, at saaledes havde alle Sviakonger gjort, at de lode Bønderne raade med sig i Alt hvad de vilde. Da standsede Bøndernes Knurren. Derpaa talte Høvdingerne, Kongen, Jarlen og Thorgny sammen, og sluttede Fred og Forliig fra Sviakongens Side, eftersom Norges Konge havde sendt Bud om; paa det Thing blev det aftalt, at Ingegerd, Kong Olafs Datter, skulde giftes med Kong Olaf Haraldsson. Kongen haandgav Jarlen hendes Festemaal og overdrog ham sit hele Ombud i dette Anliggende; efter saa forrettet Sag skiltes de ad paa Thinget. Da Jarlen drog hjemover, kom han sammen med Ingegerd Kongedatter, og de talede med hinanden om denne Sag. Hun sendte Kong Olaf en Kaabe af Pell med Silkebaand. Jarlen drog tilbage til Gautland og Bjørn med ham. Bjørn blev en liden Stund hos ham og drog derpaa tilbage til Norge med sit Følge. Da han kom til Kong Olaf og sagde ham, hvorledes

Erendet var løbet af, takkede Kongen ham meget for hans Ferd
ſagde, ſom ſandt var, at Bjørn havde haft Lykke med ſig, ſom
denne Ufred kunde faa ſit Erende udrettet.

(366) Mod Vaaren drog Kong Olaf ud til Søen, lod ſine Skibe gj
ferdige, ſtevnede Folk til ſig og drog om Vaaren heelt ud efter Vi
til Lidandesnes; han drog lige nord til Hordaland. Han ſendte
Bud til alle Lendermænd og opnævnede tillige alle de mægtig
Mænd af Herederne; denne Ferd beredede han nemlig paa det Præ
tigſte, da han vilde drage ſin Feſtemø imøde. Gjeſtebudet ſkulde ſt
om Høſten, øſter ved Elven, ved Landemæret.

Kong Olaf førte den blinde Kong Rørek med ſig. Da ha
Saar vare lægte, gav Olaf ham to Mænd til hans Tjeneſte, l
ham ſidde i Højſædet hos ſig og holdt ham med Drik og Klæder
alle Dele ligeſaagodt, ſom han forhen havde holdt ſig ſelv. Rør
var ſaatalende og ſvarede tvert og kort, naar Folk talte til ha
han havde for Skik at lade ſin Skoſvend lede ſig ude om Dage
afſides fra andre Folk: da pryglede han Drengen. Da nu den
løb fra ham, ſagde han til Kong Olaf, at den Dreng ej vilde tje
ham: Olaf ſkiftede nu Tjeneſtefolk for ham, men det gik ganſke ſo
forhen, at ingen af Tjeneſtefolkene kunde holde ud med Kong Røre
Da ſatte Olaf til at følge og gjæte Rørek en Mand ved Na
Svein, ſom var Kong Røreks Frende og fordum havde været ha
Mand. Rørek holdt fremdeles ved med ſin Tverhed og ſine eenli
Udfarter. Men naar han var alene med Svein, var han lyſtig o
ſnakſom; han mindtes da paa mange Ting, ſom før havde ſkeet o
tildraget ſig i hans Dage, da han var Konge; han mindtes
forrige Liv, og hvem der havde gjort Forandring deri, ødelagt ha
Magt og Lykke og gjort ham til en Almisſemand. Men det tykk
mig dog allertungeſt, ſagde han, at du eller mine andre Frender, d
tegnede Eder til at blive dygtige Mænd, ſkulde vanſlegte ſaa ſkamm
ligen, at I ej prøve at hevne nogen af de Beſkjemmelſer, der e
tilføjede vor Ætt. Saadanne Harmtaler havde han ofte i Munde
Svein ſvarer og ſiger, at de havde med overmægtige Mænd at b
ſtille, og ſelv faa Kræfter. Rørek ſagde: hvorfor ſkulle vi leve ſ
længe beſkjemmede og lemlæſtede, uden fordi det maaſke kun
falde ſig ſaa, at jeg blinde Mand ſejrede over ham, der ſejre
over mig Sovende? ſaa velan da! lader os dræbe Olaf Digr
Han venter nu ingen Fare; jeg ſkal give Raadet, og hell
ikke vilde jeg ſpare mine Hænder, hvis jeg kunde nytte dem, m
det kan jeg ikke for min Blindheds Skyld; derfor ſkal du bæ
Vaaben paa ham. Naar Olaf førſt er dræbt, veed jeg, af hvad j
kan forudſe, at Riget kommer under hans Uvenner: da kan d
hende, at jeg bliver Konge, og ſkal du da være min Jarl. S

mit brev han det ved sin Foresnakken, at Svein lovede at følge dette Uraad. Anslaget blev saaledes lagt, at da Kongen skulde gaa til Aftensang, stod Svein ude i Svalen med draget Sax under Kappen. Men da Kongen gik ud af Stuen, gik han fortere frem, end Svein havde ventet; han saa Kongen i Ansigtet, da blegnede han og blev hviid som et Liig; hans Hænder sank ned. Kongen saa hans store Rædsel og sagde: hvad er nu paa Ferde, Svein, vil du dræbe mig? Svein kastede Kappen og Saxet fra sig, faldt ned for Kongens Fødder og sagde: jeg giver mig ganske i Guds og Eders Vold, Konge! Kongen bød sine Mænd tage Svein, og blev han da lagt i Jærn. Han lod nu Røreks Sæde flytte over paa den anden Bænk, men Svein gav han Grid, og han forlod Landet. Kongen gav nu ogsaa Rørek et andet Herberge at sove i, end det hvori han selv sov; i det Herberge sov mange Hirdmænd; to Hirdmænd satte han til at følge Kong Rørek Dag og Nat, som længe havde været hos Kong Olaf, og af prøvet Troskab mod ham; det er ikke omtalt, at de skulle have været storættede Mænd. Kong Rørek var enten stum i mange Dage, saaat Ingen kunde faa et Ord af ham, eller ogsaa var han stundom saa lystig og glad, at man fandt Gammen i hvert Ord, han sagde; stundom sagde han kun Lidet og Ondt. Stundom hændte det og, at han drak Enhver af Bænken og gjorde alle usøre, som vare om ham, men oftest drak han lidet. Kong Olaf gav ham rigeligt Penge at holde sig for. Ofte, naar han kom til sit Herberge, og førend han lagde sig til at sove, lod han tage Mjød frem, nogle Bytter, og gav alle Mændene i Herberget at drikke. Heraf blev han meget afholdt.

Der var en Mand ved Navn Finn Litle, fra Oplandene; Andre (367)
sige, at han var finsk af Ætt; han var mindre end de Fleste, men
saa rappere paa Foden, saaat ingen Hest kunde naa ham. Han var
fremfor Alle øvet i at løbe paa Skid og skyde med Bue; han havde
længe været Kong Røreks Tjenestemand og ofte faret i hans Ærend,
hvor det kom an paa Troskab; han kjendte Vejene overalt paa
Oplandene og var kjendt med alt Storfolket der. Da Kong Rørek
var tagen i Bevogtning paa Reisen, slog Finn sig i deres Ferd, og
holdt sig oftest i Drengenes og Tjenestemændenes Flok. Saa ofte
han kunde, søgte han at opvarte Kong Rørek og komme i Tale med
ham; Kongen vilde ikke tale længe med ham ad Gangen, forat In-
gen skulde fatte Mistanke til deres Samtaler. Da det leed ud paa
Vaaren, og de søgte ud i Viken, blev Finn borte fra Følget i nogle
Dage; da kom han tilbage igjen og var rolig en Stund. Saaledes
gik det ofte, og man brød sig intet derom, thi der fulgte altid mange
Omløbere med Hæren.

Kong Olaf kom til Tunsberg før Paaske og dvælede der længe (368)

om Vaaren; til Byen kom der da mange Kjøbskibe, baade Saxer o
Daner, østenfra Viken og nordenfra Landet. Der var en Mængd
Folk samlede. Aaringen var god, og der var megen Sviir og Dri
Det hendte sig en Kveld, at Kong Rørek var kommen til sit Herbe
temmelig seent; han havde drukket meget og var meget lystig. D
kom ogsaa Finn Litle ind med en Mjødbytte; Mjøden var paa
med Urter og saare sterk. Kongen lod give Alle dem, der vare ind
at drikke, indtil Enhver sovnede i sit Rum. Finn var imidlert
gaaet bort, men der brandt Lys i Herberget. Da vakte Kong Rø
de Mænd, der plejede at følge ham, og sagde, at han skulde ud
Gaarden. De havde en Lygte med sig, men ude var det belgmør
I Gaarden var der et stort Vandhuus, som stod paa Stolper, og
Trappe at gaa op til Døren. Da nu Rørek og de to Andre sa
i Gaarden, hørte de en Mand sige: hugg du den Djevel. I d
samme hørte de en Bragen og Dunk, som om noget faldt. Ko
Rørek sagde: de have da drukket tilgavns, som slaas der, skynd
Eder hen og skiller dem ad. De skyndte sig strax og løb ud, m
da de kom paa Trappen, blev den Bagerste huggen først ned,
begge dræbte. Det var Røreks Mænd, som da vare komne di
Sigurd Hiit, der havde været hans Merkesmand, selv tolfte; d
var ogsaa Finn Litle. De droge Ligene op mellem Husene og to
Kongen med sig, løb ud paa en Skude, de havde, og roede bor
Sighvat Skald sov i Kong Olafs Herberge; han stod op om Na
ten og hans Skosvend med ham, og gik til det store Vandhuus. D
de skulde gaa tilbage og ned ad Trappen, skreed Sighvat med Fod
og faldt paa Knæ; han tog for sig med Hænderne og følte, der v
vaadt under; han sagde da: Kongen har nok i Kveld gjort mange af
ustøde paa Foden, og lo. Da de kom ind i Herberget, hvor d
brandt Lys, spurte Skosvenden: har du skrubbet dig, eller hvors
er du saa blodig overalt? Han svarer: skrubbet mig har jeg ik
men dette betyder nok Eet eller Andet. Han vakte da Thord Fole
søn, Merkesmanden, sin Sengefælle; de ginge ud med en Lygte
fandt snart Blodet; de søgte da videre, fandt strax Ligene og kjend
dem igjen; de saa og, hvor der laa en stor Træstubbe med sto
Hugg i, og det viiste sig siden, at dette havde været saaledes gjo
for at skuffe og lokke ud dem, der vare dræbte. Sighvat og Tho
talte mellem sig om, at Kongen nødvendigviis burde vide disse T
dender saa snart som muligt; de sendte strax Svenden til det He
berge, hvor Kong Rørek havde været: der sov alle Mænd, m
Kongen var borte. Han vakte nu de Mænd, som vare derinde,
fortalte, hvad der var skeet; de stode op og gik ud i Gaarden, d
hvor Ligene laa. Men uagtet man fandt det saa nødvendigt,
Kongen som snarest burde vide dette, torde dog Ingen vekke ha

sagde Sighvat til Thord: hvad vil du helst, Staldbroder, enten
ke Kongen eller fortælle ham, hvad der er skeet? Vekke ham tør
aldeles ikke, sagde Thord, men jeg skal fortælle ham Tidenden.
ghvat sagde da: der er endnu en stor Deel af Natten tilbage, og
nske har Rørek inden Dag faaet sig saa godt Gjemmested, at han
en ikke bliver god at finde; men endnu kan de ikke være langt
tte. Den Skam skal dog aldrig hende os, at vi ej lade Kongen
e denne Sviig; gak du op i Herberget, Thord, og bi der, til jeg
mmer. Da gik Sighvat til Kirken, vakte Klokkeren, bad ham ringe
r Kongens Hirdmænds Sjæl, og nævnte de Dræbtes Navne. Klok-
ren gjorde, som han bad. Ved Ringningen vaagnede Kongen,
te sig op og spurte, om det alt nu var Otteſangstid. Thord sva-
r: nej, det er verre paaferde; store Tidender ere skeede; Rørek
bleven borte og to af Eders Hirdmænd dræbte. Kongen spurte
, om hvorledes Alt var tilgaaet. Thord sagde ham, hvad han vidste.
stod Kongen op og lod blæse til Hirdstevne. Da Folk vare komne
mmen, nævnte Kongen Mænd til at fare allevegne fra Byen forat
e efter Rørek paa Sø og Land. Thore Lange tog en Skude og
g afsted med 30 Mand; da det lysnede, saa de to smaa Skuder
re foran sig. Da de saaes, roede de paa begge Sider saa hurtigt
m muligt. Der var Kong Rørek med 30 Mand. Da de kom
rmere sammen, drejede Røreks Skuder mod Landet, og der løb
le Folkene paa Land, undtagen Kongen, som satte sig i Løftingen,
d dem fare vel og ønskede, at de maatte mødes igjen i god Behold.
traz derpaa roede ogsaa Thore med sine Folk til Land. Da flød
m Litle en Piil, som traf midt paa Thore, der fik sin Bane deraf;
gund Hiit og de øvrige løb alle ind i Skoven. Thores Mænd
te hans Liig saavelsom Kong Rørek med sig ud til Tunsberg. Kong
laf tog nu Kong Rørek i sin Forvaring, lod ham nøje gjæte og
g sig saare ivare for hans svigagtige Anslag; Dag og Nat fik han
ænd til at gjæte ham. Kong Rørek var da meget lystig, og man
nde ikke merke andet paa ham, end at han jo fandt sig nok saa vel
rnøjet.

Christi Himmelfartsdag gik Kong Olaf i Højmesse. Biskoppen gik (369)
Processión og ledsagede Kongen om Kirken, og da de kom tilbage
g gik ind, ledede Biskoppen Kongen til hans Sæde nordentil i
Choret; næst ham sad Kong Rørek, som han plejede, og havde Kap-
en for sit Ansigt. Da Kong Olaf havde sat sig, tog Kong Rørek
ed Haanden paa hans Axel og trykkede; du er jo silkeklæd idag,
Konde, sagde han. Ja, svarede Kong Olaf; idag holdes stor
Højtid til Minde om, at Jesus Christus steeg fra Jorden til Himlen.
Kong Rørek svarede: hvad I fortælle om Christus, skjønner jeg dog
ke saameget af, at det fester sig i min Hu; dog der er jo skeet meget

forunderligt i gammel Tid. Da Messen begyndte, stod Kong Ol
op, løftede Hænderne over Hovedet og bøjede sig mod Alteret, saa
Kappen gleed ned af Skuldrene paa ham. Da sprang Kong Rør
hurtigt og haardt op og stak til Kong Olaf med en Sarkniv, af d
Slags, som kaldes Rytinger; Stikket kom i Kappen ved Skuldren
da Kongen havde ludet frem; Klæderne fik svære Skaar, men Ko
gen selv gik fri. Da Kong Olaf mærkede dette Anfald, løb ha
frem paa Gulvet. Kong Rørek stak anden Gang efter ham m
Saret, men traf ham ikke, og sagde: flyr du nu, Olaf Digre, f
mig, som er blind? Kongen bød sine Mænd gribe ham og føre ha
ud af Kirken; saa skeede. Efter disse Tildragelser eggede Folk Ko
Olaf til at lade Kong Rørek dræbe; I frister Eders Lykke alt
meget, Konge, sagde de, ved at have ham hos Eder og skaa
ham, hvad Ondt han end finder paa; han grunder jo Dag
Nat paa at tage Livet af Eder. Saasnart I sender ham fra Ed
se vi Ingen, der kan passe ham saa godt, at man jo maa frygt
han slipper bort. Kommer han løs, vil han strax faa en Flok p
Benene og gjøre meget Ondt. Kongen svarer: I have Ret i,
Mangen har lidt Døden for mindre Ting end Rørek, men nød
vilde jeg forspilde den Sejr, jeg vandt over Oplændingekongern
da jeg tog dem alle fem paa een Morgen og fik alt deres Rig
uden at jeg behøvede at vorde en Enestes Banemand, thi de va
alle mine Frender. Dog veed jeg nu neppe, om ikke Rørek tilsid
nøder mig til at lade ham dræbe. Aarsagen, hvorfor Rørek hav
taget med Haanden paa Kong Olafs Axel, var den, at han vil
vide, om han havde Brynje paa.

(370) Der var en Mand ved Navn Thorarin Nefjulfsson, en Isle
ding; han havde sin Herkomst nordenfra Landet; ikke var han sto
ættet, men forstandig og ordspag fremfor Alle og djerv i at ta
med fornemme Mænd. Han var en dygtig Farmand og var lan
Stunder udenlands. Thorarin var den styggeste Mand, man kun
se for sine Øjne, fornemmelig derved at hans Lemmer vare saa fæ
skabte; han havde store og stygge Hænder, men Fødderne vare do
endda styggere. Da disse Tildragelser, vi nu have fortalt, gik fo
sig, var Thorarin i Tunsberg; han var kjendt med Kong Olaf. Ha
gjorde just et Kjøbskib, han ejede, ferdigt, og agtede sig til Islan
om Sommeren. Kong Olaf havde Thorarin til Gjest hos sig
nogle Dage og talede Mangehaande med ham; Thorarin sov
Kongens Herberge. En Morgen tidlig, da Kongen var vaage
men de andre sov, var Solen nylig staaet op, og var det meget ly
inde. Kongen saa, at Thorarin havde rakt den ene Fod frem und
Sengklæderne, og betragtede Foden en Stund. Nu vaagnede Fo
i Herberget, og Kongen sagde da til Thorarin: jeg har været vaag

Stund og seet et Syn, der tykkes mig heel merkeligt; det er en
landsfod saa styg, at jeg tror ikke der findes nogen styggere i hele
Kjøbstaden. Han bad nu ogsaa de Andre se, om de ikke syntes det
samme, og Alle, der saa Foden, sandede Kongens Ord. Thorarin
kjendte, hvad Talen var om, og sagde: der er saa Ting i Verden,
vis Mage man ikke skulde kunne finde; ogsaa her tror jeg nok det
lader sig gjøre. Da vil jeg dog heller paastaa, sagde Kongen, at
saa styg en Fod findes ikke, om jeg endog skulde vedde derom. Jeg,
sagde Thorarin, er strax rede til at vedde om, at jeg skal finde en
styggere Fod her i Kjøbstaden. Saa skal den af os, der har Ret, kunne
have en Bøn af den anden, siger Kongen. Ja nok, svarer Thorarin.
Han rakte nu ogsaa den anden Fod frem af Sengklæderne; den var
ingen Maade fagrere end den forrige, og dertil var den mindste
Taa borte. Her, Konge, kan du se den anden Fod, sagde Thorarin;
den er saameget styggere, som den mindste Taa er borte paa den;
jeg har altsaa vundet Veddemaalet. Nej, sagde Kongen, den første
Fod er den styggeste, fordi paa den ere fem fæle Tæer, her kun fire;
det er mig, som skal fordre en Bøn af dig. Dyrt er Drottins Ord,
siger Thorarin; hvad vil du da forlange af mig? Du skal flytte
Rørek til Grønland og bringe ham til Leif Eiriksson, siger Kongen.
Jeg har aldrig været paa Grønland, svarede Thorarin. Da er det
vel en Anledning for Dig til at komme til Grønland, siden du ej
har været der før, siger Kongen, slig en Farmand som du er. Thorarin
svarer i Førstningen kun lidet hertil; men da Kongen bestandig holdt
ham med at bede ham herom, undslog han sig ikke ganske, men sagde:
jeg skal sige Eder, Konge, hvad jeg havde tænkt at bede om, hvis
jeg havde vundet: det var om at blive Eders Hirdmand; opfylder
I denne Bøn, da bliver jeg ogsaa sterkere forpligtet til ufortøvet at
udrette, hvad I ønsker. Kongen samtykte heri, og Thorarin blev
hans Hirdmand. Han gjorde nu sit Skib rede, og da han var fer-
dig, tog han imod Kong Rørek. Da Kong Olaf og Thorarin skiltes
ad, sagde denne: om nu saa skeer, Konge, som ej er saa umuligt
og ofte kan treffe, at det ej lykkes os at komme til Grønland, men
vi drive til Island eller andre Lande, hvorledes skal jeg da skilles
ved denne Konge, saaat I er tilfreds dermed? Kommer du til Is-
land, sagde Kongen, saa skal du overgive ham til Gudmun Eyjulfs-
søn eller Skafte Lovsigemand, eller en anden Høvding, som vil mod-
tage mit Venskab og mine Jerteiner. Men drives du til andre
Lande her i Nærheden, saa mag det saaledes, at du er vis paa, at
Rørek aldrig kommer til Norge igjen; dog maa du blot gjøre det i
det ene Tilfælde, at du ingen anden Udvej seer. Da Thorarin var
ferdig og fik Vør, sejlede han udenskjers, udenfor alle Øerne, nord
Hjaltlandenes, og stevnede ud i Havet. Det varede længe, før

han fik god Bør, dog tog han sig meget vare for at komme n
Landet. Han sejlede sønden for Island, saaat han havde Landkj
ding, derpaa vester om Landet i Grønlandshavet; der fik han sv
Storm og Søgang; mod Slutningen af Sommeren landede ha
Breidefjorden paa Island. Thorgils Aressøn var den første anse
Mand, som kom til dem; Thorarin sagde ham Kong Olafs Send
bud, Vennetale og Jerteiner, om at tage mod Kong Rørek. Th
gils optog dette vel og bød Kong Rørek til sig, som ogsaa var h
ham om Vintren. Han likte sig ikke der, men bad Thorgils at le
ham følge til Gudmund, sigende, at han syntes have hørt, at h
Gudmund var størst Pragt paa Island; han vilde derfor helst
ham. Thorgils gjorde, som han bad, og fik Mænd til at følge ha
til Gudmund paa Madrevalle. Gudmund tog formedelst Konge
Budsending vel imod Rørek, som var hos ham den anden Vint
men da blev han og keed af at være der, og fik Gudmund ham
Ophold paa en lille Gaard ved Navn Kalvskind, hvor der var f
Husfolk; der var Rørek den tredie Vinter og sagde, at siden h
mistede Kongedømmet, havde han ingensteds fundet sig saa vel f
der, thi der var han mest anseet af Alle. Sommeren efter fik Rø
Sygdom, hvoraf han døde. Der siges, at han er den eneste Kon
som ligger begraven paa Island. Thorarin Nefjulfsson var sid
længe paa Reiser, men opholdt sig stundom hos Kong Olaf.

(371) Den samme Sommer, da Thorarin drog til Island med Rør
drog Hjalte Skeggesson ogsaa til Island, og Kong Olaf skjenk
ham ved Afskeden Vennegaver. Samme Sommer drog Eivind Ur
horn i Vesterviking og kom om Høsten til Irland, til Kong Konofog
Irekongen og Einar Jarl fra Orknøerne stødte om Høsten paa h
anden i Ulfreksfjorden, hvor der blev et stort Slag; Kong Konofo
havde langt flere Folk og fik derved Sejr; Einar Jarl flygtede m
et eneste Skib og kom om Høsten tilbage til Orknøerne efterat h
mistet de fleste af sine Folk og alt det Hærfang de havde tag
Jarlen var heel ilde tilfreds med sin Ferd og gav de Nordmæn
der havde været med Irekongen i Striden, Skylden for at han hav
tabt.

(372) Nu maa vi gaa tilbage til, hvor vi før slap, at Kong Olaf d
Digre drog i Brudeferd for at søge sin Festemø, Ingegerd, Ol
Sviakonges Datter. Kongen havde meget Folk, og saa udvalgt,
alle de Stormænd, han kunde faa, fulgte ham, og enhver mægt
Mand havde igjen med sig udvalgte Folk, saavel i Ætt som Rasth
Hele Følget var udrustet paa det bedste, baade med Skibe, Vaab
og Klæder. De styrede allesammen øster til Kongehelle. Men
de kom did, hørte de intet til Sviakongen, heller ikke var der nog
k[illegible] Navn. Kong Olaf laa ved Kongehelle længe o

mmeren, og spurte flittigt efter, om Folk ikke kunde sige ham, Sviakongen ferdedes, eller hvad han tog sig for, men ingen kunde ham noget vist derom. Han sendte da sine Mænd op i Gautland Ragnvald Jarl og lod forespørge, om han vidste, hvoraf det kom, Sviakongen ikke indfandt sig ved Stevnen efter Aftale. Jarlen at han ikke vidste det; men faar jeg Kundskab derom, siger han, jeg strax sende mine Mænd til Kong Olaf og lade ham vide, ledes det har sig, om denne Tøven kommer af andet, end af de ge Forretninger, hvorved det ofte kan hende sig, at Sviakongens r sinkes længere, end han bestemmer.

Sviakongen Olaf Eiriksson havde først en Frille ved Navn (373)
Datter af en Jarl i Vendland; hun havde været hærtagen og s derfor Kongens Trælkvinde; deres Børn vare Eimund, Astrid olmfrid. Siden fik Kongen endnu en Søn med sin Dronning; var fød Jakobsaften. Da Drengen skulde døbes, lod Biskoppen hede Jakob; dette Navn syntes Sviarne ilde om og sagde, at g havde nogen Sviakonge hedet Jakob. Alle Olafs Børn vare lle af Udvortes og havde godt Vid. Dronningen var storsindet ikke god mod sine Stifbørn. Kongen sendte sin Søn Eimund Vendland, hvor han opfødtes hos sine mødrene Frender, og ikke e holdt ved Christendommen. Kongens Datter Astrid opfødtes stergautland hos en gjev Mand ved Navn Egil; hun var en dejlig Kvinde, som herligt forstod at belægge sine Ord, glad- og omgængelig, gavmild paa Gods. Da hun blev voxen, var ofte hos sin Fader og vandt Alles Yndest. Kong Olaf var indet og uvenlig i sin Tale; han harmedes saare over, at Lands- n havde gjort Larm mod ham paa Uppsalathing og truet ham haard Medfart; den største Skyld derfor gav han Ragnvald Ingen Anstalter gjorde han til Brudeferden, saaledes som om Vintren havde været aftalt, nemlig at han skulde gifte sin ter Ingegerd med Olaf Digre, Norges Konge, og nu om Som- n drage til Landemæret. Da det leed ud paa Sommeren, bleve nge heel nysgjerrige efter at vide, hvad Kongens Agt monne , om han vilde holde Forliget med Norges Konge, eller bryde el det, som Freden. Mange vare i sit Sind ængstelige herover, var Ingen saa djerv, at han torde spørge Kongen selv derom; nge klagede herover for Ingegerd Kongedatter og bade hende til at blive viis paa, hvad Kongen monne ville. Jeg har just n Lyst, sagde hun, til at tale med Kongen om hans og Olaf res Mellemværende, thi Ingen af dem er den Andens Ven; den ie Gang, jeg talte Kong Olaf Digres Sag, svarede han mig nok. Denne Sag forvoldte hende store Grublerier; hun var mret og sørgmodig og saare ængstelig efter at vide, hvad Kon-

gen vilde tage sig til; hun frygtede kun altfor meget, at han ik
dennesinde vilde holde sit Løfte til Norges Konge, thi man saa tyd
ligt, at han blev vreed, hver Gang Olaf Digres Navn blev nævn
(374) Det var en Dag tidligt, at Kongen reed ud med sine Høge o
Hunde, og med ham hans Mænd; da de slap Høgene, dræbte Kon
gens Høg to Orrer i et Rend; strax efter rendte den end frem o
dræbte tre Orrer. Hundene løb under og toge hver Fugl, som fal
til Jorden. Kongen jagede efter, tog selv sin Fangst, roste sig meg
deraf og sagde: de Fleste af Eder skulle bie længe, førend de veid
saaledes; de sandede dette og sagde, at de ikke troede, nogen Kong
var saa heldig i sin Jagt. Kongen reed da hjem og var saare glad
Ingegerd Kongedatter var ogsaa glad tilsinds og gik just ud af s
Herberge. Da hun saa, at Kongen reed ind paa Gaarden, gik hu
ham imøde og hilste ham. Han modtog hende leende, fortalte hend
om sin Fangst og sagde: veed du vel nogen Konge, der paa saa lide
Stund har gjort saa stor en Fangst? Dette er jo en god Morgen
fangst, Herre, svarer hun, at I har veidet fem Orrer, men det e
dog mere, at Olaf, Norges Konge, paa een Morgen tog fem Konge
og lagde alt deres Rige under sig. Da Kongen hørte dette, løb ha
af Hesten, foer imod hende og sagde: det maa du vide, Ingegerd
at saa stor en Elsk, som du har lagt til denne digre Mand, skal d
dog aldrig faa ham, og heller ikke han dig. Jeg skal gifte dig me
en Høvding, som jeg kan holde Venskab med, men aldrig kan je
være nogen Ven af den Mand, som har taget mit Rige med Hæ
fang og gjort mig mangen Skade med Ran og Manddrab. Herv
(375) endtes deres Tale, og de gik hver sin Vej. Ingegerd Kongedatter v
nu bleven vis paa Kong Olafs, hendes Faders, sande Vilje
sendte strax Mænd ned i Vestergautland til Ragnvald Jarl og l
ham sige, hvorledes det var fat med Sviakongen, at hele Forlig
med Norges Konge var brudt, og at Jarlen og de øvrige Veste
gauter skulde tage sig vare, thi de kunde nu ikke være sikkre paa Fr
fra Nordmændene. Da Jarlen spurte disse Tidender, sendte h
Bud over hele sit Rige og bad Folk tage sig vare, ifald Norg
Mænd vilde herje paa dem. Jarlen sendte ogsaa Mænd til Kon
Olaf Digre, lod ham sige, hvad han havde hørt, og tillige at h
selv nok vilde holde Fred og Venskab med ham; derhos b
han, at han ikke vilde herje paa hans Rige. Da dette Budsk
kom til Kong Olaf, blev han saare vreed og bekymret; i flere Da
kunde Ingen faa et Ord af ham. Siden holdt han Hustthing me
sine Mænd. Da opstod først Bjørn Stallare og begyndte sin Ta
med at fortælle, hvorledes han Vintren forud havde faret øster fo
at faa Fred istand, og sagde, hvor godt Ragnvald Jarl havde tag
sig af ham; han sagde og, hvor tvert og tungt Sviakongen i Førs

gen havde optaget denne Sag. Det Forliig, som er sluttet, siger
n, skylde vi mere Mængdens Overmagt, Thorgnys Vælde og
gnvald Jarls Bistand, end Sviakongens egen gode Vilje; af
t Aarsag kunne vi vel vide, at det er Kongen, som volder Forligets
ydelse, og ikke give Jarlen Skylden derfor, thi ham prøvede vi
n en sand Ven af vor Konge. Nu vil Kongen vide af Høvdin-
me og de øvrige Mænd i Følget, hvad Raad han skal tage, om
n skal gaa op i Gautland og herje med de Folk, vi nu have, eller
synes bedre om noget Andet. Han talte baade langt og snildt.
ter ham talte mange mægtige Mænd, og deres Tale gik mest ud
a det samme, at Alle fraraadede Hærferden og sagde ham saa:
have vel meget Folk, men det er kun de mægtigste og gjeveste
ænd, som her ere samlede. Til at fare i Hærferd ere derimod
tsaagodt unge Mænd stikkede, der gjerne ville skaffe sig Gods og
æder. Det er og de Mægtiges Viis, naar de skulle drage i Slag
er Kamp, at de have mange Mænd med sig til at gaa foran dem
verne om dem; og ofte stride de, som kun eje lidet Gods, ikke
arligere end de, der ere opfødde i Rigdom. Ved deres Overtalelser
g Kongen da det Raad at hæve Ledingen, og gav Alle og En-
er Lov at fare hjem, men lyste op, at næste Sommer skulde han
are Leding ude af hele Landet og strax drage mod Sviakongen forat
ænne denne Fragaaelse af hans Løfter. Dette fandt Alles Behag.
ong Olaf drog nu nord i Viken og satte sig om Høsten i Borg.
Tidhem lod han samle Alt, hvad han behøvede til Vinterophold, og
ad der med mange Folk om Vintren.

Folk talte heel forskjelligt om Ragnvald Jarl. Nogle sagde, at (376)
am var Kong Olafs sande Ven; Andre fandt dette ikke troligt, men
sagde, at han nok kunde have faaet Sviakongen til at holde sine Løfter
g Forliget mellem ham og Kong Olaf Digre. Sighvat Skald var
altid i sine Ord en stor Ven af Ragnvald Jarl og talede ofte herom
for Kong Olaf. Han tilbød Kongen, at han skulde drage til Ragn-
vald Jarl og udforske, hvad han kunde erfare om Sviakongen, samt
vide paa, om han kunde faa noget Forliig istand. Dette tog Kongen
imod med Glæde, thi han syntes godt om ofte at tale om Ingegerd
Kongedatter med sine fortrolige Mænd. I Begyndelsen af Vintren
drog Sighvat Skald selv trebje fra Borg, øster over Marker og saa
til Gautland; men førend han skiltes fra Kong Olaf, kvad han
denne Vise:

Sid nu glad, Olaf Ædling,
indtil vi atter findes
der; din Hal jeg ret snarlig
haaber med Glæde betræde.

Stedse med Ære, store
Stridsmand, Livet og Landet
holde du; sligt ønsker Skalden;
saa denne Vise jeg ender.

Konge, de Ord, som angaa
os mest af Taler fleste,
har du nu hørt; dog end flere
have vi rede at kvæde.

Guldgiver! Gud dig lade
ganske bevare dit Land, thi
du er jo fød — det veed vi —
dertil: slig er min Vilje.

Siden droge de øster over til Eide og fik slem Overfart ov
Aaen, paa en Ege-Karfe; det var med Nød og Neppe, at de k
over. Sighvat kvad en Vise:

I veltsom Karfe jeg valtred
vaad til Eid; nær os Baaden
havde om hjem at komme
Haab rovet; Lykken vi prøved.

Trold slig Narrebaad tage,
thi verre Fartøj mit Øje
ej stued; jeg lod det staa til:
stod mig dog godt mod Formodning

Derpaa droge de over Eidskogen; Sighvat kvad en Vise:

Først, da jeg foer tretten Raster
fra Eide, over Skogen,
var intet Huusly at vente;
vist jeg Ulempe fristed.

Dog paa vor Fod den Dag vi
dygtigt gik, tror jeg sikkert;
men paa hver Fod-Saale store
Saar omsider monn' svide.

Siden droge de om Gautland og kom ved Kveldetid til en Gaa
ved Navn Hov. Der var Døren stengt, saaat de ikke kom in
Huusfolkene sagde, at det var Helligdag; de maatte da bort derfr
Sighvat kvad:

Til Hov med Slid jeg streed mig;
stengt var Døren; jeg spør om
Huusly, og netop kun Næsen
nedludet ind stak fra uden.

Studs man mig svarte og bortjog;
sagde, at Helligdag der
holdtes; jeg bandte til Helved
Hedningerne i Vrede.

Derpaa kom han til en anden Gaard; der stod Huusfruen
Døren og bad, at han ej vilde komme ind, sigende, at de havde Alf
Blot fore. Sighvat kvad:

Vend om igjen, sagde Kvinden,
arme Dreng; gak ej længer!
Vild, vi ræddes for Odins
Vrede: her er Alt hedensk.

Hist i Huset just jeg
har, sagde Kvinden, inde
Alfe-Blot; som en Ulv mig
jog hun afsted, den Lede.

Kvelden derefter kom han til tre Bønder, af hvilke enhver he
Ølve: men Alle joge ham ud. Sighvat kvad.

Nægtet forsand har nu trende
Navner i Huus mig at favne;
ærelysten just er
ej den, som Ryggen mig vendte.

Jeg tror bestemt, at Enhver, der
Ølve kaldes, blandt alle
Mænd har den meste Lyst til
modig Gjest bort at støde.

De droge da videre om Kvelden og traf den fjerde Bonde, so
havde Ord for at være den bedste af dem Alle at komme af me
men ud jagede han dem ogsaa. Sighvat kvad:

Siden til ham da streed jeg,
som bedst og mest gjestfri
kaldtes blandt andre Bønder;
Blidhed der ventes og Fred jeg.

Med et koldt Blik kun maalte
mig Grebets Fører: da bør jo
ond kaldes vist kun den Værste,
var hiin Ugjestfrie den Bedste.

Aastas Søn savned jeg østfor
Eideskog paa min Vej, da
til disn Hedning med Bøn om
Huusly for Natten jeg tved;
Sares Søn jeg ogsaa
slet ikke traf; paa een Aften
ugjestfrit væk jeg vistes
vred'ligt paa fire Steder.

Da de kom til Ragnvald Jarl, sagde denne, at de havde haft et møisommelig Reise. Sighvat kvad:

Ja, meget møisom Reise
Mændene havde, som sendtes
fra Sygners Herre med Sagn og
snare Bud til Jarlen.
Ej vi os spared; den svære
Skogvej rask vi trasked;
bid Norges Herre bød os
den fra Nord at vende.
Øster, til Jarlen den bedste,
Eideskog paa Vejen
drøj var for Drenge at gange.
(Dig bædre alle, o Ædling).
Væk mig af Huset vise,
vakkre Jarl, dine Karle
burde dog mindst, naar min Herre
milde jeg finde vilde.

Ragnvald Jarl gav Sighvat en Guldring. En Kvinde sagde, at han dog ikke havde gaaet for Intet med disse svarte Øjne. Sighvat kvad:

Os, Kvinde, Øjnene disse
islandske, svarte, monn' vise
til Guldringe den trange,
tornfulde Vej og stejle.
Denne min Fod, du Mjødens
Dise, har redelig fredet
ældgamle Stier, som aldrig
end din Mand monne kjende.

Da Sighvat kom hjem til Kong Olaf og gik ind i Hallen, kvad han, idet han saa paa Veggen:

Langs Kongens Sal Hirdmænd stolte
Staalhjelme lade straale
og Brynjer; glad jeg beundrer
begge Dele paa Veggen.
Stoltere Huus-Smykker vise
sikkerligen ikke
kan nogen ung Konge;
kostelig Hallen maa kaldes.

Siden fortalte Sighvat om sin Reise og kvad disse Viser:

Storsindet Hird skal nu høre,
hvilken Møje jeg døjed;
Fyrste, om Ferden jeg gjorde
freidig Viser paa Vejen.
Fra Svanevejens Skier
sendtes i Høst jeg øster
til Svithjod; saare lidet
sov jeg paa lange Reise.

Da han talte med Kongen, kvad han:

Alt, hvad jeg loved, ædle
Olaf, holdt jeg troligt;
mægtige Ragnvald rigtigt
rak jeg, o Hersker vakkre!
Kraftigt din Sag, da jeg, Kriger,
klogt førte Taler hørte
af disn gerdske Hirdmand,
hist talte forvist jeg.

Gavmilde Herre! vel holde
hver Huuskarl bad dig Jarlen,
af dans store Skare,
som hid monne komme.
Fuldt saa vist hver din Hirdmand,
Herskeres Pryd, vil nyde
Bistand af Jarlen, hvis øster
i hans Land han vandrer.

Eiriks Søn, der svare
Svig voldte, i sit Rige,
Fyrste, hver Mand til Fjende
fik næsten, da jeg kom vestfra.
Ulfs Broder du bad om
Bistand til Forsvar af Landet,
(sagde jeg) som du tog fra
Svein og Jarlernes Frende.

Vise Ulf tvrig proved
Eder at stemme for Freden;
„skarpe Strid nu lader
strax fare," lød Svaret.

Ragnvald, hiin strenge Tyv-Tvinger
tro'de, at til dig stod det,
Freds-Brudet blidt at lade
blive uhevnet, Guldgiver.

I Begyndelsen af Vintren drog altsaa Sighvat selv tredje fra Borg, øster over Marker og saa til Gautland. Han fandt paa den Ferd ofte slet Modtagelse; een Kveld kom han til tre Bønder, som alle jagede ham ud; da kvad Sighvat Skald Østerferdsviserne om sin Reise. Sighvat kom til Ragnvald Jarl og var en lang Stund hos ham, vel behandlet; da fik Jarlen vide af skriftlige Budskaber fra Ingegerd Kongedatter, at der vare komne Sendemænd til Olaf Sviakonge fra Kong Jarisleif øster i Holmgard, for at bejle til Ingegerd Kongedatter i Jarisleifs Navn; der lagdes og til, at Kong Olaf modtog dette Tilbud meget vel. Da kom ogsaa til Ragnvalds Hird Astrid, Kong Olafs Datter, og der blev i den Anledning gjort et stort Gjestebud. Sighvat gjorde sig snart kjendt med Kongedatteren; hun kjendtes ogsaa ved ham og hans Slægt, thi Ottar Skald, Sighvats Systersøn, havde længe været hos Olaf Sviakonge i stor Kjærlighed. Der blev Mangt og Meget talt. Ragnvald Jarl spurte Sighvat, om ikke maaske Olaf, Norges Konge, kunde ville have Astrid Kongedatter til Egte; i saa Fald, sagde han, tror jeg visselig, at vi ej spørge Sviakongen derom; det samme sagde Astrid Kongedatter. Derpaa drog Sighvat med Ledsagere hjem og kom lidt før Juul til Borg, til Kong Olaf. Strax sagde han Kongen de Tidender, han havde spurt; denne blev først heel ilde tilmode, da Sighvat fortalte ham om Kong Jarisleifs Bejlen; jeg vidste nok, sagde Kongen, at jeg ikke kan vente mig andet end Ondt af Sviakongen, men vi skal nok gjengjelde ham det, saa han husker det. Længere hen spurte Kongen Sighvat om mange Tidender østenfra Gautland. Sighvat fortalte ham meget om Astrid Kongedatters Dejlighed og Maalsnildhed, og hvorledes alle dersteds sagde at hun ikke i noget Stykke stod tilbage for sin Syster Ingegerd. Dette faldt godt i Kongens Øre; Sighvat sagde ham nu alle de Samtaler, han og Jarlen og Astrid havde haft med hverandre. Kongen var meget opmerksom derpaa og sagde: Sviakongen tænker nok ikke, at jeg tør egte hans Datter uden hans Vilje. Dette blev dog ikke omtalt for Flere. Kong Olaf og Sighvat talte ofte herom. Kongen udspurte Sighvat nøje, hvad han kunde skjønne om Ragnvald Jarl, hvorvidt han var Kongens Ven. Sighvat siger, at Jarlen var Kong Olafs bedste Ven, og kvad:

Forliget fast med Jarlen,
Fyrste bolde, du holde;
din Tarv tilvisse han passer
troligt Nat og Dag, Olaf.

Bedre Ven, maa du vide,
vil du sikkerlig ikke,
Konge, i Osten, langs Kysten,
kunne faa, det jeg paastaar.

Efter Julen drog Thord Skotakoll, Sighvat Skalds Syster- (377)
søn, og med ham Sighvats Skosvend lønligen fra Hirden og øster i Gautland, hvorhen de forhen om Høsten havde fulgt Sighvat. Da de kom til Ragnvald Jarls Hird, fremlagde de Jerteiner, som Kong Olaf selv havde sendt Jarlen i Fortrolighed. Strax gjorde Jarlen sig rede til at reise, og med ham Astrid Kongedatter. De havde henved 120 Mand og udvalgt Følge, baade af Hirden og mægtige Bondesønner, herligt forsynet baade med Vaaben, Klæder og Heste. Siden rede de til Norge til Sarpsborg og kom did ved Kyndelsmisse. Der havde Kong Olaf ladet Alt berede til deres (378)
Modtagelse; der var alskens Drik, den bedste man kunde faa, og alle andre Sager af bedste Slags. Han havde da ogsaa stevnt til sig mangt Storfolk fra Herederne. Da Jarlen kom med sit Følge, modtog Kongen ham over al Maade godt; man skaffede Jarlen store og gode og herligt indrettede Herberger, tilligemed Tjenestemænd og Folk, som skulde se til, at Intet skortede, der kunde pryde et Gilde. Da Gjestebudet havde staaet nogle Dage, gik Kongen, Jarlen og Astrid Kongedatter Maalstevne; og blev det herved bestemt, at Ragnvald Jarl bortfestede Astrid, Olaf Sviakonges Datter, til Olaf Norges Konge, med den Medgift, som det allerede var aftalt, at hendes Syster Ingegerd skulde have haft: Kongen skulde og give Astrid saadan Brudegave, som han skulde have givet Ingegerd. Gjestebudet blev da forlænget, og blev nu Kong Olafs og Dronning Astrids Bryllup drukket med stor Pragt. Derefter drog Ragnvald Jarl tilbage til Gautland; ved Afskeden gav Kongen Jarlen gode og store Gaver, og de skiltes ad som de kjæreste Venner. Dette Venskab vedligeholdt de, saalænge de begge levede.

Vaaren efter kom Kong Jarisleifs Sendemænd østenfra Holm- (379)
gard til Svithjod for at høre, hvorledes det gik med det Løfte, Kong Olaf Sommeren tilforn havde givet, om at Kong Jarisleif skulde faa hans Datter Ingegerd til Egte. Kong Olaf talte herom med Ingegerd og sagde, at det var hans Vilje, at hun skulde egte Kong Jarisleif. Hun svarer: skal jeg gifte mig med Kong Jarisleif, da vil jeg have i Brudegave Aldegjeborg og det Jarledømme, som dertil hører. Dette lovede de gerdske Sendemænd i deres Konges Navn. Da sagde Ingegerd: skal jeg drage øster i Gardarike, da vil jeg velje den Mand af Sverige, der tykkes mig dertil mest passende, til at drage med mig; jeg vil og betinge mig, at han der øster ikke skal have mindre Ærestitel, end her, og heller ikke i nogen Maade mindre Ret eller Anseelse. Heri samtykte saavel Kongen, som Sendemændene, og baade Kongen og Sendemændene satte sin Tro i Pant derpaa. Nu spurte Kongen Ingegerd, hvad det da var for en Mand i hans Rige, som hun vilde udkaare til at følge sig.

Det fik de for deres Ufornøjelighed. Det er en stor Tidende, siger Kongen, og verd at fortælle, men hvad er dit Erende hid? Jeg kommer, Herre, svarer Emund, for at faa Afgjørelse paa en vanskelig Sag, hvori vor Lov er forskjellig fra Uppsalaloven. Hvad er det da, som du har at kære, spør Kongen. Der var, siger Emund, to ættbaarne Mænd, lige i Ætt, men ulige i Ejendom og Sind; de tvistede om Jorder og gjorde hinanden Skade; den mest, som var mægtigst. Denne deres Tvist blev afgjort og dømt paa Alsherjarthinget, og den Mægtigste blev dømt til at betale. Men ved første Sal (Betalingstid) betalte han Gæsling istedetfor Gaas, Griis istedetfor gammelt Svin; istedetfor en heel Mark brændt Guld gav han en halv, og den anden Halvpart i Leer og Jord, og ovenikjøbet truede han den Anden, som tog dette for sit Tilgodehavende, med haard Medfart. Hvad dømmer I nu herom, Herre? Kongen svarer: han skal betale fuldt ud, hvad der blev dømt, og til Kongen tregange det samme. Er det ej betalt inden et Aar, fare han utlæg af al sin Ejendom, og falde hans Gods halft til Kongen og halft til den, hvis Skade han skulde bøde. Paa denne Afgjørelse krævede Emund alle de mægtigste Mænd, som vare der tilstede, til Vidner og henskød Sagen til den Lov, som gik ved Uppsalathing. Derpaa hilste han Kongen og gik ud. Nu begyndte andre Folk at foredrage sine Kæremaal for Kongen, og han sad længe om Dagen forat afgjøre Folks Sager. Da Kongen kom til Bords, spurte han, hvor Emund Lagmand var henne. Der blev svaret, at han var hjemme i sit Herberge. Da sagde Kongen: gaar efter ham, thi han skal være min Gjest idag. Nu bleve Retterne bragte ind; derefter kom Spillemænd med Harper og Giger og andet Sangredskab, saa begyndte Skjenkningen; Kongen var da meget lystig, havde mange mægtige Mænd til Gjest og lagde ikke Mærke til Emund. Hele den Dag drak Kongen og sov om Natten efter. Om Morgenen, da han vaagnede, erindrede han, hvad Emund havde talt Dagen forud, og da han var klæd, lod han sine vise Mænd kalde til sig. Kong Olaf havde nemlig altid hos sig tolv af de viseste Mænd, som sade over Dommene med ham og raadsloge om vanskelige Sager; det var just ikke saa lige til, thi Kongen blev vreed, naar Dommene afveg fra det Rette, og dog kunde det ikke nytte at sige ham imod. Ved denne Talestevne tog Kongen til Orde og bad, at man skulde kalde Emund Lagmand til ham. Men da Sendemanden kom tilbage, sagde han: Herre, Emund Lagmand reed bort igaar, strax han havde spiist. Da sagde Kongen: nu I gode Høvdinger, siger mig, hvortil sigtede vel det Lovspørsmaal, Emund fremsatte igaar? De svarede: det har I vel selv udsundet, Herre, hvis det skulde sigte til noget Andet end det han sagde. Kongen sagde: naar

han fortalte om de to ættbaarne Mænd, der havde været ueens, og den ene mægtigere end den anden, og havde gjort hinanden Skade, sigtede han dermed til mig og Olaf Digre. Ja, Herre, sagde de, det er som I siger. Vor Sag blev dømt paa Uppsalathing, vedblev Kongen; men hvad skulde det betyde, han fortalte, at der blev betalt saa baarligt, nemlig Gæsling for Gaas, Griis for gammelt Sviin, og Halvdelen Leer for Guld? Herre, svarer Arnvid Blinde, uligest er rødt Guld og Leer, men større Forskjel er der dog mellem Konge og Træl. I lovede Olaf Digre Eders Datter Ingegerd; hun er kongebaaren i alle Kvisler af Upp-Sviarnes Ætt, som er den ypperste i Nordlandene, thi den Ætt stammer fra Guderne selv. Men nu har Kong Olaf faaet Astrid, der vel er en Konges Barn, men hendes Moder er dog Trælkvinde, og dertil vendisk. Stor Forskjel er der paa Kongerne, naar den Ene af dem tager til Takke med Sligt; det er, som vi kunde vente, at ikke een Nordmand kan maale sig med Uppsalekongen; lader os alle takke for, at dette maa holde ved, thi Guderne have længe haft stor Omhu for sine Ættmænd, skjønt Mange nu foragte den Tro. Der var i alt tre Brødre, først Arnvid Blinde; han saa saa baarligt, at han neppe kunde være med i Krig, men var saare klog; dernæst Thorvid Stamme, han fik neppe talt mere end to Ord i Træk; han var den djerveste og uforsagteste Mand; den tredje var Freyvid Døve; han hørte baarligt. Alle disse Brødre vare rige og mægtige Mænd, højbaarne og overmaade vise, og meget afholdte af Kongen. Kong Olaf sagde nu: hvad skulde det betyde, som Emund fortalte om Atte den Dolske? Ingen svarede, og den Ene saa paa den Anden. Sig kun frem, sagde Kongen. Da sagde Thorvid Stamme: Atte . . . trættekjær . . . vindesyg . . . avindsyg . . . dolsk . . . dum[1]). Hvem gjelder denne Snert, spurte Kongen. Freyvid Døve svarer: vi skulle nok tale tydeligere, Herre, hvis I giver os Lov dertil. Kongen sagde: du har frit Lov, Freyvid, at tale, hvad du vil. Freyvid tog da til Orde: min Broder, Thorvid, som anses for den viseste af os, siger, at det kommer ud paa eet, Atte og trættekjær, dolsk og dum; den kalder han saa, som kjædes ved Freden, saaat han stræber efter Smaating, som han dog ikke faar, men mister derved store Fordele. Nu er jeg rigtignok døv, men saameget har jeg dog kunnet skjønne af, hvad Mange have talt, at saavel de Mægtige som Almuen synes ilde om, at I, Herre, ikke holder Eders Ord til Norges Konge. Men endnu verre er det, at I bryder Alsherjardommen, som blev afsagt paa Uppsalathing: hverken Norges Konge eller Danekongen eller nogen Anden behøver I at være ræd

[1]) I Grundsproget: Atti — attsamr — ágjarn — illgiarn — dœlskr — fólskr. Ordspillet forklares i Texten selv.

for, saalænge Sviahæren vil følge Eder, men vender først Lan
Folk sig alle som een imod Eder, da se vi, Eders Venner, slet i
Raad for Haanden, som med Vished kan hjelpe. Hvad er det
for Folk, spør Kongen, som ere Hovedmænd for at forraade
Landet fra? Freyvid svarer: alle Sviarne ville have sin gamle
og fulde Ret; seer kun nu til, Herre, hvor mange af Eders S
dinger sidde nu og raadslaa med Eder; sandt at sige, tror jeg, vi
ikke mere end sex her tilstede; de Øvrige, tænker jeg, ere redne
og dragne ud i Herebet, og holde der Thing med Landsens F
og sandt at sige, da er Hær-Ør opskaaren og udsendt over hele L
det, og Reffething stevnt; alle vi Bønder have været anmodede
at tage Deel i denne Beslutning, men ingen af os vil fortjene
Navn, at kaldes Drottins-Sviger, thi det var ikke vor Fader. K
gen tog da til Orde: hvad Udvej skulle vi da nu finde paa? de
stor Nød forhaanden; giver mig nu, I gode Høvdinger, et Ra
hvorved jeg kan beholde Kongedømmet og min Fædrenearv; jeg
ikke prøve Styrke med hele Sviahæren. Arnvid Blinde sva
det bedste, I kan gjøre, synes mig er, at I rider ned til Aarose
med de Mænd, som ville følge Eder, tager der Eders Skibe, farer
i Logen og saa stevner Folket til Eder. Nu maa I ej fare frem
Stivsind, men byde Folk Lov og Landsret; I maa standse Hær-Øren,
thi den kan endnu ikke være kommen langt over Landet, da endnu
kort Tid er hengaaet, — og sende Eders Mænd, som I tror be
hen til dem, der have hiint Anslag fore, forat prøve, om ej de
Knur skulde kunne bilægges. Kongen siger, at han samtykker i d
Raad. Jeg vil, siger han, at I Brødre farer i dette Ærende,
Eder tror jeg bedst af mine Mænd. Da sagde Thorvid Stam
jeg..jeg bliver tilbage, men Jak..Jakob skal fa..fare, det..
behøves. Freyvid sagde: lader os gjøre, Herre, som Thorvid si
han vil ikke skilles fra Eder i denne Fare, men Arnvid og jeg sk
drage afsted. Dette Raad blev da fulgt: Kong Olaf drog til
Skibe og styrede ud i Logen; snart blev han heel mandsterk. Brød
Freyvid og Arnvid rede ud til Ulleraker og havde Kongens
Jakob med sig, skjønt ganske hemmeligt. De mærkede snart, at
var Sammenstimlen og stort Hærløb, da Bønderne holdt Thing be
Dag og Nat. Men da Freyvid og Broderen traf Frender
Venner iblandt dem, sagde de, at de vilde slaa sig i Flokken til d
alle toge glade herimod: til dem bleve strax alle Raad henskudte,
Mængden samlede sig om dem. Men Alle sagde det samme, a
ikke længere vilde have Kong Olaf over sig og taale hans Ulo
Overmod, idet han ikke vilde lyde nogens Ord, skjønt Storhøvding

---

1) Det nuværende Uppsala.

sagde ham Sandheden. Da Freyvid merkede, hvor hidsig Mængden var, saa han, til hvilken Yderlighed det allerede var kommet; han holdt da Stevner med Landets Høvdinger, talte for dem og sagde som saa: skal dette store Anslag, at støde Olaf Eiriksson fra Riget, gaa frem, da synes det mig, at vi Upp-Sviar maa være i Spidsen; altid har det været saaledes, at hvad Upp-Sviarnes Høvdinger have stadfestet imellem sig, de Raad have de øvrige Mænd i Landet lydt: ikke behøvede vore Fædre at modtage Raad af Vestgauterne om Landsstyrelsen. Nu ville vi ikke vanslægte saaledes, at Emund skal behøve at give os Raad; jeg vil, at vi, Frender og Venner, forene vore Beslutninger. Hertil sagde alle ja og fandt det vel talt; og derpaa slog hele Mængden sig til den Forening, Upp-Sviarnes Høvdinger havde indgaaet; Freyvid og Arnvid bleve nu Høvdinger for Skaren. Da Emund erfoor dette, kunde han nok kjønne, hvad Fremgang deres Anslag vilde faa; han drog derfor hen til Brødrene og holdt Samtale med dem. Freyvid spør nu Emund: hvad er nu Eders Agt, hvis Olaf Eiriksson bliver tagen af Dage, hvem ville I da have til Konge? Den, svarer Emund, som tykkes os bedst at passe dertil, enten han nu er af Høvdinge-Ætt eller ej. Da ville ikke vi Upp-Sviar, sagde Freyvid, at Kongedømmet skal gaa fra den gamle Kongeslægt i vore Dage, hvor der er saa godt Raad som nu. Kong Olaf har to Sønner: een af dem ville vi velje til Konge, og stor Forskjel er der dog mellem dem, thi den ene er ættbaaren og svensk i al sin Slægt; den anden er en Trælkvindes Søn og halv af vendisk Herkomst. Ved denne Erklæring blev der yttret stort Bifald, og Alle vilde have Jakob til Konge. Da sagde Emund: Dennegang have I Upp-Sviar Magten til at raade heri, men jeg siger Eder, hvad der nok vil indtreffe, at Flere af dem, der nu ikke ville høre om andet end, at Kongedømmet over Svithjod skal forblive i den gamle Ætt, skulle opleve den Tid, da de selv samtykke i, at Kongedømmet gaar til andre Ætter: og saaledes vil det gaa bedre. Derpaa lode Brødrene Freyvid og Arnvid Kongesønnen Jakob lede frem paa Thinget, og lode ham der give Kongenavn. Tillige gave Sviarne ham Navnet Anund, og saaledes blev han kaldet, saalænge han levede. Da var han ti eller tolv Aar gammel. Derefter tog Kong Anund sig en Hird og valgte Høvdinger med sig; allesammen havde de saameget Folk, som det tyktes fornødent. Han gav nu hele Bondehoben Lov til at fare hjem. Efter alt dette droge der Sendemænd mellem Kongerne, derpaa kom det saavidt, at de selv mødtes og sluttede Forliig: Olaf skulde da være Konge over Landet, saalænge han levede; han skulde og holde Fred og Forliig med Norges Konge; ligesaa med alle de Mænd, der havde været med i dette Foretagende. Anund skulde ogsaa være

Konge og have saameget af Landet, som han og Faderen overeens om; men pligtig skulde han være at følge Bønde- hvis Kong Olaf gjorde Noget, som disse ikke vilde taale af h-

(381) Derpaa droge Sendemænd til Norge, til Kong Olaf, med de E- der, at han skulde drage i Stevne-Leding til Kongehelle for møde Sviakongen, som vilde, at de der skulde bekræfte sit Forliig. Kong Olaf hørte dette Budskab, var han nu som før tilbøjelig Fred og drog afsted med sine Folk, efter Aftale; da kom ogsaa S- kongen. Da disse tvende Maager saaledes mødtes, sluttede de -liig og Fred mellem hinanden. Olaf Sviakongen var da god at med og myg i Sindet. Thorstein den Frode (Kyndige) siger, at laa en Bygd paa Hisingen, der snart havde hørt til Norge, s- til Gautland, og at Kongerne da talte med hinanden om, at de sk- kaste Lod om denne Ejendom med Terninger, saaledes at den, kastede højst Øjne, skulde have den. Da kastede Sviakongen Se- alle og sagde, at Kong Olaf nu ikke behøvede at kaste; han svare- idet han rystede Terningerne i Haanden: Sexer alle ere endnu pa- Terningerne, og for Gud min Herre er det en let Sag at lade de- komme op endnu engang. Han kastede, og Sexer alle kom op- Da kastede Olaf Sviakonge igjen, og atter Sexer alle. Da kastede Olaf, Norges Konge; den ene kom op med sex, men den anden gik istykker, saaat der laa syv Øjne oppe, og saaledes fik Norges Konge Bygden til Ejendom. Vi have ikke hørt, hvad mere der forefaldt ved dette Møde; Kongerne stiltes ad forligte og i al Kjærlighed.

(382) Efter disse Begivenheder, som nu fortaltes, vendte Kong Olaf med sine Folk tilbage i Viken, drog først til Tunsberg, hvor han opholdt sig en kort Stund, og siden nord i Landet. Om Høsten styrede han lige nord til Throndhjem, hvor han lod berede Vinterophold, og sad der om Vintren. Da var Kong Olaf Haraldsson Enevoldskonge over Norge og alt det Rige, Harald den Haarfagre havde haft, og det saameget bedre, som han ene var Konge over Landet. Han havde nu med Fred og Forliig faaet den Deel af Landet, som Olaf Sviakonge tilforn havde haft, men den Deel af Landet, som Danekongen havde haft, tog han med Magt og raadede der, som andensteds i Landet. Knut Danekonge raadede i denne Tid baade over Danmark og England; selv sad han de længste Stunder i England, men satte Høvdinger til at styre Danmark og gjorde imidlertid ingen Fordring paa Norge.

(383) Saa er sagt, at i Harald den Haarfagres, Norges Konges, Dage, bebyggedes Orknøerne, forhen var der kun Vikingebole. Sigurd heed den første Jarl paa Orknøerne; han var en Søn af Eystein Glumra, og Broder af Ragnvald Mørejarl; efter Sigurd var Guthorm, hans Søn, eet Aar. Efter ham tog Torv-Einar, Ragnvald Jarls

Søn, Jarldømme og var længe Jarl og en mægtig Mand. Halfdan Haalegg, Harald Haarfagres Søn, drog imod Torv-Einar og drev ham bort fra Orknøerne, men Einar kom tilbage og dræbte Halfdan i Rinansø. Derefter drog Kong Harald med en Hær til Orknøerne; Einar flyede op paa Skotland. Kong Harald lod Orkningerne tilsverje sig al deres Odel. Derpaa forligtes Kongen og Jarlen: Jarlen blev hans Mand og tog Landene i Leen af Kongen, men skulde ingen Skat betale af dem, thi de vare meget udsatte for fjendtligt Overfald. Jarlen betalte Kongen 60 Mark Guld. Da herjede Kong Harald paa Skotland, saaledes som det er omtalt i Glymdraapa.

Efter Torv-Einar raadede over Landene hans Sønner Arnkel, Erlend og Thorfinn Hausakljuv. I deres Dage kom Eirik Blodøxe fra Norge, og vare Jarlene da ham undergivne. Arnkel og Erlend faldt paa Krigstog, men Thorfinn raadede over Landene og blev gammel. Hans Sønner vare Arnfinn, Haavard, Løbve, Ljot og Skule: deres Moder var Grelad, Datter af Dungad Jarl paa Katanes; hendes Moder var Gro, Thorstein Rødes Datter. I Thorfinn Jarls sidste Dage kom Blodøxes Sønner fra Norge, da de havde flygtet for Haakon Jarl; deres Fremferd i Orknøerne var da heel voldsom. Thorfinn Jarl blev sotdød; efter ham raadede hans Sønner over Landene, og der ere store Fraſagn om dem. Løbve levede længst af dem og raadede da ene for Landene. Hans Søn var Sigurd Digre, som tog Jarldømmet efter ham, han var mægtig og en stor Hærmand. I hans Dage kom Olaf Tryggvesſøn med sit følge fra Vesterviking og lagde til Orknøerne, hvor han fangede Sigurd Jarl i Aasmundvaag, hvor han laa for ham med et eneste Skib. Kong Olaf bød Jarlen at løse sit Liv ved at modtage Daaen og den rette Tro, blive hans Mand og paabyde Christendommen over alle Orknøerne. Kong Olaf tog til Gisſel hans Søn ved navn Hvalp eller Hunde[1]). Derfra drog Olaf til Norge og blev der Konge. Hunde var nogle Aar hos Kong Olaf og døde der. Siden viste Sigurd Jarl ingen Lydighed mod Kong Olaf; han egtede en Skotekongen Mælkolms Datter, og deres Søn var Thorfinn. Sigurd Jarl havde desforuden de ældre Sønner, Sumarlide, Bruse og Einar Brangmund. Fem eller fire Aar efter Olaf Tryggvesſøns fald drog Sigurd Jarl til Irland, men satte sine ældre Sønner til at styre Landene. Thorfinn sendte han til hans Morfader, Skotekongen. Paa dette Tog faldt Sigurd Jarl i Briansſlaget. Da dette spurtes til Orknøerne, bleve Brødrene Sumarlide, Bruse og Einar tagne til Jarler, og deelte Landene i tre Dele mellem sig.

[1]) Se foran, Capitel 213.

Thorfinn Sigurdsſøn var kun fem Aar, da Sigurd Jarl fald
Jarlens Fald ſpurtes af Skotekongen, gav han ſin Frende T
Katanes og Suderland med Jarlsnavn, og fik Mænd til
Riget med ham. Thorfinn Jarl var ſtrax i Opvexten forud
Alder i al Legemsdygtighed; han var ſtor og ſterk og ſtyg;
han voxede til, blev det øjenſynligt, at han var en griſk,
(384) grum og ſaare klog Mand. Dette omtaler Arnor Jarlaſkald. B
Einar og Bruſe vare ulige af Sindelag; Bruſe var ſagtmo
forligelig, forſtandig, maalſnild og venſæl. Einar var ſti
faaladen og ublid, griſk og gjerrig og en ſtor Hærmand. Su
var lig Bruſe i Sindelag, han var ældſt og levede korteſt
drene: han blev ſotdød. Efter hans Død gjorde Thorfinn F
paa ſin Deel af Orknøerne: Einar ſvarede dertil, at Thorfinn
Katanes og Suderland, hvilket Rige Sigurd Jarl, deres
ogſaa havde haft; dette, ſagde han, var langt ſtørre end Tre
af Orknøerne, og vilde ikke unde Thorfinn noget Skifte. Br
imod tillod Skifte for ſin Deel; jeg vil ikke, ſagde han, trag
at have mere af Landene, end den Tredjedeel, ſom mig til
med Rette. Da tog Einar under ſig de to Dele af Øerne
da mægtig og mandſterk. Han var ofte om Somrene i Hær
havde ſtort Udbud af Landet, men hans Lykke til Fangſt paa
togene var heel forſkjellig. Bønderne begyndte nu at blive
dette Slæb, men Jarlen holdt med Haardhed ved alle Paal
og taalte ingen Modſigelſe af Nogen: han var en ſaare
Mand. I hans Rige blev der Dyrtid af det Slæb og den
ning, Bønderne havde. Men i den Deel af Landet, Bruſe
var der ſtor Overflod og Rolighed: hos Bønderne var han
(385) Der var en mægtig og riig Mand ved Navn Aamunde: ha
paa Roſsø i Sandvik paa Laupandanes. Thorkel heed han
den raſkeſte af Alle paa Orknøerne. Aamunde var en ſaare fo
Mand og meſt anſeet paa Øerne. Det var en Vaar, a
Jarl fremdeles havde Udbud, ſom han plejede, men Bønder
rede derover, beklagede ſig for Aamunde og bade ham
dem til Jarlen. Han ſvarer: Jarlen er ikke god at kom
Rette med; det bekommer os ikke vel at vove nogen Bøn
herom; vel er der godt Venſkab mellem Jarlen og mig, ſom
nu ſtaa, men blive vi uenige, tykkes det mig heel farligt fo
vores Begges Sindelag; jeg vil ikke befatte mig med noge
talte de med Thorkel herom; han vilde nødig til, men lovede
omſider, da man trængte ſterkt paa ham. Aamunde ſyntes,
Løfte var uoverlagt. Da Jarlen nu holdt Thing, talte Th
Bøndernes Navn og bad Jarlen lindre Folket i Paalæggen
fremſtillede den trængende Nød. Jarlen ſvarer vel hertil o

at han skal lægge Thorkels Ord nøje paa Hjertet. Jeg havde just, ager han, tænkt at drage med sex Skibe fra Landet, men nu skal jeg e have flere end tre. Men du, Thorkel, maa ikke ostere komme med saadan Bøn. Bønderne takkede Thorkel meget for hans Bistand. Jarlen drog i Viking og kom tilbage om Høsten. Vaaren efter havde Jarlen samme Udbud, som han plejede, og holdt Thing med Bønderne; da talte Thorkel endnu engang og bad Jarlen skaane Bønderne. Jarlen svarede vredeligen, at Bønderne skulde blive saameget dere farne ved hans Forbøn; han slog sig saa vreed og gal, at han sagde, at næste Vaar skulde ikke baade Thorkel og han komme heelfindede fra Thinget: saaledes endtes dette Thing. Da Aamunde hørte, hvad der var blevet talt mellem Thorkel og Jarlen, raadede han Thorkel til at drage bort. Thorkel drog da over til Katanes til Thorfinn Jarl. Der var han længe og var meget kjær i Jarlen, eftersom denne var ung, derfor blev han siden kaldet Thorkel Fostre og var en udmerket Mand. Der var ogsaa flere anseede Mænd, (386) der flygtede fra sin Odel for Einar Jarls Overvold; de fleste begave sig over til Katanes til Thorfinn Jarl. Nogle flygtede fra Orknøerne til Norge, andre til forskjellige andre Lande. Da Thorfinn Jarl blev voxen, sendte han Bud til sin Broder Einar og forlangte af ham det Rige, han tyktes at have Ret til i Orknøerne: det var Tredjedelen af Øerne. Einar var ikke videre villig til at minke sit Rige. Da Thorfinn hørte dette, bad han Folk ud fra Katanes og drog over til Øerne. Da Einar Jarl erfarede dette, samlede han Folk og agtede at forsvare sine Lande. Bruse Jarl samler ogsaa Folk, drager dem imøde og bærer Forligelsesmaal mellem dem; der kom da og saadant Forliig istand, at Thorfinn skulde have Tredjedelen af Landet i Orknøerne, som det med Rette tilkom ham, men Bruse og Einar lagde sine Dele sammen, saaledes at Einar skulde raade for dem. Døde den Ene før den Anden, da skulde den, som levede længst, have den Andens Lande. Denne Bestemmelse tyktes ikke billig, thi Bruse havde en Søn ved Navn Ragnvald, men Einar var sønneløs. Thorfinn Jarl satte da sine Mænd til at bevogte det Rige, han havde paa Orknøerne, men var selv oftest paa Katanes. Einar Jarl var oftest om Somrene i Hærferd om Irland, Skotland og Bretland.

Det var en Sommer, da Einar Jarl herjede paa Irland, at (387) han strøed i Ulfreksfjorden med Irekongen Konofoger, saaledes som derhen er strevet, hvorledes Einar der fik en stor Usejr og Mandskabe. Sommeren efter drog Eivind Urarhorn vesterfra Irland og begtede sig til Norge, men da Vejret var hvast, og Strømmene usøre, lagde han ind til Aasmundvaag, hvor han laa vejrfast en Stund. Da Einar Jarl spurte dette, styrede han derhen med meget Folk,

for at forlige dem, og det blev tilsidst saa, at Thorfinn intet andet vilde vide af, end at han skulde have halve Øerne; desuden, sagde han, behøver Bruse ej mere end Tredjeparten, med det Sindelag, han har. Bruse svarer: jeg nøjedes med at have den Tredjedeel af Landene, jeg tog i Arv efter min Fader, heller ikke fordrede Nogen den af mig; nu har jeg taget den anden Tredjedeel i Arv efter min Broder efter ret Aftale, og skjønt jeg ej har Magt til at prøve Styrke med dig, Broder, vil jeg dog forsøge Andet, førend jeg frasiger mig mit Rige, saaledes som Sagerne nu staa. Saaledes endte de denne Samtale. Da Bruse saa, at han ej havde Magt til at staa jevnfodes med Thorfinn, som havde langt større Rige og sikker Bistand at vente af sin Morfader Skotekongen, tog han det Raad at drage af Landet, øster til Kong Olaf, og havde med sig sin Søn, Ragnvald, som da var ti Aar gammel. Da Jarlen traf Kongen, modtog denne ham vel. Jarlen frembar sit Ærende og sagde Kongen alle de Omstændigheder, der vare mellem ham og hans Broder; han bad Kongen hjelpe sig til at kunne faa beholde sit Rige, og tilbød ham til Vederlag sit fuldkomne Venskab. Kongen svarede og begyndte med at omtale, hvorledes Harald den Haarfagre havde tilegnet sig al Odel paa Orknøerne, og at Jarlerne stedse siden havde haft de Lande til Leen, men aldrig til Ejendom. Til Beviis derpaa kan det tjene, siger han, at da Eirik Blodøxe og hans Sønner vare i Orknøerne, vare Jarlerne dem undergivne. Da min Frende Olaf Tryggvesøn kom dit, blev Sigurd Jarl, din Fader, hans Mand. Nu har jeg taget al Arven efter Kong Olaf og vil forelægge dig dette Vilkaar, at du bliver min Mand; da skal jeg give dig Øerne i Leen, og skulle vi da, naar jeg yder dig Hjelp, forsøge, om den ikke skal udrette mere, end Skotekongens Bistand for din Broder Thorfinn. Men vil du ikke dette, da vil jeg selv søge de Ejendomme og Odelsgodser tilbage, som vore Frender og Forfædre have ejet der vester. Disse Taler overtænkte Jarlen for sig selv og aabenbarede dem for sine Venner; han spurte dem til Raads, hvad han skulde samtykke i, om han paa sligt Vilkaar skulde indgaa Forliig med Kong Olaf og blive hans Mand; siger jeg Nei, sagde han, da indseer jeg ikke saa lige, hvorledes det gaar mig ved Skilsmissen, thi Kongen har tydeligt nok fremsat den Fordring, han har paa Orknøerne, og med hans Storhed i Raad, og fordi vi nu engang ere komne hid, er det ham en Ubetydelighed at gjøre med os, hvad han synes. Skjønt nu Jarlen fandt Betænkeligheder ved begge Dele, valgte han dog at give Alt i Kongens Vold, baade sig og sit Rige. Kong Olaf tog da af Jarlen Magt og Raadighed over alle hans Arvelande, og Jarlen blev saaledes hans Mand og forbandt sig til alt dette med Eed.

(380) Thorfinn Jarl hørte, at hans Broder Bruse var dragen øster til

Kong Olaf, forat søge Bistand af ham; men da han vidste, at han selv forhen havde været hos Kongen og skaffet sig hans Venskab, troede han, at hans Sag der stod meget godt, og havde mange Talsmænd. Flere ventede han dog at faa, hvis han selv kom til, og tog derfor det Raad, at han gjorde sig skyndsomst rede, og drog over til Norge i den Tanke, at Bruse ikke skulde komme ham videre i Fortjødet, og at hans Erender ikke skulde være tilendebragte, førend han selv fandt Kongen. Men det var anderledes end Jarlen havde tænkt, thi da Thorfinn Jarl kom til Kong Olaf, var Altsammen sluttet og afgjort mellem ham og Bruse Jarl: Thorfinn vidste heller ikke, at Bruse havde opgivet sit Rige, førend han var kommen til Kong Olaf. Saasnart som nu Thorfinn Jarl og Kong Olaf mødtes, fremkom Kongen med den samme Fordring paa Riget i Orknøerne, som han havde fremsat for Bruse, og bad Thorfinn om det samme, at han skulde tilstaa Kongen den Deel af Landene, han forhen ejede. Jarlen svarer vel og sagtmodigt til Kongens Ord og siger, at Kongens Venskab var ham saare magtpaaliggende. Hvis I, Herre, siger han, tykkes at behøve min Bistand mod andre Høvdinger, da har I allerede gjort nok for fuldeligen at fortjene den; men haandgangen kan jeg ej saa godt være Eder, siden jeg allerede er Skotekongens Jarl, og ham undergiven. Da Kongen mærkede, at Jarlen gav undvigende Svar paa den Fordring, han havde gjort, sagde han: hvis du, Jarl, ikke vil blive min Mand, da er intet andet for, end at jeg sætter den Mand over Orknøerne, som jeg vil; men da vil jeg og, at du sværjer Eed paa, ikke at gjøre nogen Fordring paa de Lande, og lade dem, som jeg sætter derover, være i Fred for dig. Men vil du ingen af Delene, da maa det tykkes den, der raader over Landene, som om Ufred er at vente af dig, og maa du da ikke finde det underligt, om Dal og Bakke mødes. Jarlen svarede og bad Kongen give sig Betænkningsfrist i denne Sag; Kongen gjorde saa og gav Jarlen Tid til at raadslaa med sine Mænd, om hvad han skulde kaare. Jarlen bad nu Kongen at give ham Frist til næste Sommer, at han først kunde drage vesterover Havet, thi hans Raadgivere vare hjemme, og han selv endnu saagodt som et Barn for Alderens Skyld. Men Kongen bød ham velje strax. Thorkel Fostre var da hos Kong Olaf: han sendte lønligen en Mand til Thorfinn Jarl og bad ham, hvad han saa havde i Sinde, ikke at være saa paastaaelig, at han denne Gang skiltes uforligt fra Kong Olaf, saaledes som han nu befandt sig i Kongens Vold. Af slige Advarsler indsaa Jarlen, at der intet andet Valg var, end at lade Kongen raade; det tyktes ham ikke ønskeligt, selv at maatte frasige sig alt Haab om sine Arvelande, og dertil sværje, at de, som ej vare fødte til Riget, skulde beholde det i Ro. Men da det tyktes ham usikkert nok, om han kom bort

Det fik de for deres Ufornøjelighed. Det er en stor Tidende, siger Kongen, og verd at fortælle, men hvad er dit Ærende hid? Jeg kommer, Herre, svarer Emund, for at faa Afgjørelse paa en vanskelig Sag, hvori vor Lov er forskjellig fra Uppsalaloven. Hvad er det da, som du har at kære, spør Kongen. Der var, siger Emund, to ættbaarne Mænd, lige i Ætt, men ulige i Ejendom og Sind; de tvistede om Jorder og gjorde hinanden Skade; den mest, som var mægtigst. Denne deres Tvist blev afgjort og dømt paa Alsherjarthinget, og den Mægtigste blev dømt til at betale. Men ved første Sal (Betalingstid) betalte han Gæsling istedetfor Gaas, Griis istedetfor gammelt Svin; istedetfor en heel Mark brændt Guld gav han en halv, og den anden Halvpart i Leer og Jord, og ovenikjøbet truede han den Anden, som tog dette for sit Tilgodehavende, med haard Medfart. Hvad dømmer I nu herom, Herre? Kongen svarer: han skal betale fuldt ud, hvad der blev dømt, og til Kongen tregange det samme. Er det ej betalt inden et Aar, fare han utlæg af al sin Ejendom, og falde hans Gods halft til Kongen og halft til den, hvis Skade han skulde bøde. Paa denne Afgjørelse krævede Emund alle de mægtigste Mænd, som vare der tilstede, til Vidner og henskød Sagen til den Lov, som gik ved Uppsalathing. Derpaa hilste han Kongen og gik ud. Nu begyndte andre Folk at foredrage sine Kæremaal for Kongen, og han sad længe om Dagen forat afgjøre Folks Sager. Da Kongen kom til Bords, spurte han, hvor Emund Lagmand var henne. Der blev svaret, at han var hjemme i sit Herberge. Da sagde Kongen: gaar efter ham, thi han skal være min Gjest idag. Nu bleve Retterne bragte ind; derefter kom Spillemænd med Harper og Giger og andet Sangredskab, saa begyndte Skjenkningen; Kongen var da meget lystig, havde mange mægtige Mænd til Gjest og lagde ikke Mærke til Emund. Hele den Dag drak Kongen og sov om Natten efter. Om Morgenen, da han vaagnede, erindrede han, hvad Emund havde talt Dagen forud, og da han var klæd, lod han sine vise Mænd kalde til sig. Kong Olaf havde nemlig altid hos sig tolv af de viseste Mænd, som sade over Dommene med ham og raadsloge om vanskelige Sager; det var just ikke saa lige til, thi Kongen blev vreed, naar Dommene afveg fra det Rette, og dog kunde det ikke nytte at sige ham imod. Ved denne Talestevne tog Kongen til Orde og bad, at man skulde kalde Emund Lagmand til ham. Men da Sendemanden kom tilbage, sagde han: Herre, Emund Lagmand reed bort igaar, strax han havde spiist. Da sagde Kongen: nu I gode Høvdinger, siger mig, hvortil sigtede vel det Lovspørsmaal, Emund fremsatte igaar? De svarede: det har I vel selv udfundet, Herre, hvis det skulde sigte til noget Andet end det han sagde. Kongen sagde: naar

han fortalte om de to ættbaarne Mænd, der havde været ueens, og den ene mægtigere end den anden, og havde gjort hinanden Skade, sigtede han dermed til mig og Olaf Digre. Ja, Herre, sagde de, det er som I siger. Vor Sag blev dømt paa Uppsalathing, vedblev Kongen; men hvad skulde det betyde, han fortalte, at der blev betalt saa daarligt, nemlig Gæsling for Gaas, Griis for gammelt Sviin, og Halvdelen Leer for Guld? Herre, svarer Arnvid Blinde, uligest er rødt Guld og Leer, men større Forskjel er der dog mellem Konge og Træl. I lovede Olaf Digre Eders Datter Ingegerd; hun er kongebaaren i alle Kvisler af Upp-Sviarnes Ætt, som er den ypperste i Nordlandene, thi den Ætt stammer fra Guderne selv. Men nu har Kong Olaf faaet Astrid, der vel er en Konges Barn, men hendes Moder er dog Trælkvinde, og dertil vendisk. Stor Forskjel er der paa Kongerne, naar den Ene af dem tager til Takke med Sligt; det er, som vi kunde vente, at ikke een Nordmand kan maale sig med Uppsalekongen; lader os alle takke for, at dette maa holde ved, thi Guderne have længe haft stor Omhu for sine Ættmænd, skjønt Mange nu foragte den Tro. Der var i alt tre Brødre, først Arnvid Blinde; han saa saa daarligt, at han neppe kunde være med i Krig, men var saare klog; dernæst Thorvid Stamme, han fik neppe talt mere end to Ord i Træk; han var den djerveste og uforsagteste Mand; den tredje var Freyvid Døve; han hørte daarligt. Alle disse Brødre vare rige og mægtige Mænd, højbaarne og overmaade vise, og meget afholdte af Kongen. Kong Olaf sagde nu: hvad skulde det betyde, som Emund fortalte om Atte den Dolske? Ingen svarede, og den Ene saa paa den Anden. Sig kun frem, sagde Kongen. Da sagde Thorvid Stamme: Atte . . . trættekjær . . . vindesyg . . . avindsyg . . . dølsk . . . dum [1]). Hvem gjelder denne Snert, spurte Kongen. Freyvid Døve svarer: vi skulle nok tale tydeligere, Herre, hvis I giver os Lov dertil. Kongen sagde: du har frit Lov, Freyvid, at tale, hvad du vil. Freyvid tog da til Orde: min Broder, Thorvid, som anses for den viseste af os, siger, at det kommer ud paa eet, Atte og trættekjær, dølsk og dum; den kalder han saa, som kjedes ved Freden, saaat han stræber efter Smaating, som han dog ikke faar, men mister derved store Fordele. Nu er jeg rigtignok døv, men saameget har jeg dog kunnet skjønne af, hvad Mange have talt, at saavel de Mægtige som Almuen synes ilde om, at I, Herre, ikke holder Eders Ord til Norges Konge. Men endnu verre er det, at I bryder Alsherjardommen, som blev afsagt paa Uppsalathing: hverken Norges Konge eller Danekongen eller nogen Anden behøver I at være ræd

[1]) I Grundsproget: Atti — attsamr — ágjarn — illgiarn — dœlskr — fólskr. Ordspillet forklares i Texten selv.

kom istand, saa er det dog fortalt i Jarlesagaerne, at da Knut den Mægtige havde underlagt sig hele Norge, og Kong Olaf var faren af Landet, fik Skiftet sin Fremgang, saaledes at Thorfinn fik de to Dele, og Bruse den tredje. Thorfinn Sigurdsson er den gjeveste Jarl, som nogensinde har været paa Øerne, og har haft størst Rige af alle Orkø-Jarlerne. Han erhvervede sig Hjaltland, Orkøer, Syderøer; ogsaa havde han et stort Rige paa Skotland og Irland. Herom kvad Arnor Jarleskald. Thorfinn var den største Hærmand; han var fem Aar gammel, da han tog Jarldømmet, og herskede i mere end sexti Aar. Han blev sotdød i Kong Harald Sigurdssøns sidste Dage. Bruse døde i Knut den Mægtiges Dage, lidt efter Kong Olaf den Helliges Fald.

(394) Vi have nu tvende Beretninger at forfølge og skulle nu begynde der, hvor vi forhen slap, nemlig ved Fortællingen om, hvorledes Kong Olaf Haraldsson havde sluttet Fred med Olaf Sviakonge, og tillige at Kong Olaf den Sommer drog nord til Throndhjem. Da havde han været Konge fem Aar. Denne Høst lavede han sig til Vintersæde i Nidaros og sad der om Vintren. Den Vinter var Thorkel Fostre Aamundeson hos Kong Olaf, som forhen er sagt. Kong Olaf spurte da ideligen efter, hvorledes Christendommen overholdtes i Landet, og erfarede, at, saasnart man kom nord til Haalogaland, overholdtes den saagodtsom slet ikke, og i Naumdal og inde om Throndhjem skortede ogsaa meget derpaa.

Der var en Mand ved Navn Haarek, Søn af Eivind Skaldespilder: han boede paa den Ø, som heder Thjotta paa Haalogaland. Eivind havde ikke været nogen videre riig Mand, men han var storættet og meget storsindet. I Thjotta havde der først boet mange Smaabønder; der kjøbte Haarek sig i Førstningen en ikke meget stor Gaard og bosatte sig der. Men paa faa Aar havde han ryddet bort alle de Bønder, som forhen vare der, saaat han da havde hele Øen, og gjorde der en stor Hovedgaard. Haarek blev snart meget riig; han var saare klog af Vid og havde Lykke med sig; længe havde han nydt stor Anseelse af Høvdinger; han var i Frendskab med Norges Konger; derfor havde Haarek været i stor Anseelse hos Landshøvdingerne. Gunnhild, hans Farmoder, var Datter af Halfdan Jarl og Ingebjørg, Harald den Haarfagres Datter. Da disse Tidender forefaldt, var Haarek temmelig til Aars. Haarek var den mest anseede Mand paa Haalogaland; han havde da i lang Stund haft Finne-Kjøbet og Kongens Sysel i Finmarken; stundom havde han haft det ene, stundom tilsammen med Flere. Ikke var han kommen til Kong Olaf: dog havde der faret Bud og Sendemænd mellem dem, Alt heel venskabeligt. Den Vinter, da Kong Olaf sad i Nidaros, droge fremdeles Mænd mellem ham og Haarek af Thjotta. Da

lyste Kongen op, at han næste Sommer agtede at fare til Haalogaland, og heelt nord til Landsenden. Men Haaleygerne tænkte saare forskjelligt om denne Ferd.

Kong Olaf gjorde sig nu om Vaaren rede med fem Skibe og (395)
havde nærved 360 Mand. Da han var ferdig, begyndte han sin Reise nordefter Landet, og da han kom i Naumdølafylke, stevnede han Thing med Bønderne. Paa hvert Thing blev han da tagen til Konge. Han lod da og der som andensteds oplæse de Love, hvori han bød Folk der i Landet at overholde Christendommen, og satte Livs eller Lemmers eller Ejendoms Fortabelse for Enhver, som ej vilde antage christne Love. Mange Mænd der lod Kongen lide store Resselser, og lod dette gaa saavel over Rige som Urige; i hvert Hered stiltes han saaledes ved Folket, at det samtykte i at overholde den rette Tro. De fleste mægtige Mænd og mange Storbønder gjorde Veitsler mod Kongen, og saaledes drog han alt nord til Haalogaland. Haarek i Thjotta gjorde en Veitsle for Kongen; der var en talrig Forsamling, og Gildet selv saare herligt; da blev Haarek Lendermand. Kong Olaf gav ham da slige Indtægter, som han forhen havde haft af de forrige Landshøvdinger.

Der var en Mand ved Navn Grankel eller Granketil, en riig (396)
Bonde, der paa denne Tid var noget til Aars. Da han var ung, havde han været i Viking, og dengang en stor Hærmand; ligeledes var han da overordentlig rask i de fleste Stykker, som regnes til Idrætter. Aasmund heed hans Søn: han var i alle Stykker liig sin Fader eller overgik ham endog. Det var mange Folks Sagn, at med Hensyn til Dejlighed, Styrke og Idrætter, har han været den tredie ypperligste Mand i Norge, næst efter Kong Haakon Adelsteensfostre og Olaf Tryggvesson. Grankel bød Kong Olaf til Gjestebud; der blev bevertet i største Overflod, og Grankel skjenkede Kongen Vennegaver ved Afskeden. Kongen tilbød Aasmund at drage med sig og bad ham meget indstændigt derom; Aasmund tyktes ikke at kunne staa sin Heder imod, gav sig paa Reisen med Kongen, blev siden hans Mand og kom i den største Kjærlighed med ham. Kong Olaf dvælede Størstedelen af Sommeren i Haalogaland, drog til alle Thinglag og christnede alt Folket. I Bjarkø boede da Thore Hund; han var den mægtigste Mand der nordpaa; ogsaa han blev da Kong Olafs Lendermand. Mange mægtige Bondesønner sloge sig i Følge med Kong Olaf fra Haalogaland. Da det leed ud paa Sommeren, kom Kongen nordenfra, styrede indefter Throndhjemsfjorden til Nidaros og sad der om Vintren. Den Vinter kom Thorkel Fostre vestenfra Orknøerne, efterat have dræbt Jarlen Einar Braamund. Denne Høst var der i Throndhjem Dyrtid paa Korn. Før havde der i lang Tid været gode Aaringer, men nu var der

Dyrtid heelt nord i Landet, og desto større, jo nordligere man kom. Men øster i Landet var der godt for Korn og ligesaa paa Oplandene. I Throndhjem kom det til gode, at Folk der havde meget gammelt Korn liggende.

(397) Denne Høst bleve disse Tidender fortalte Kong Olaf indenfra Throndhjem, at Bønderne der havde haft talrige Gjestebud ved Vinternat, og at der da vare store Drikkelag: der blev sagt Kongen, at alle Skaalerne signedes til Æserne efter gammel Skik. Det blev ogsaa fortalt, at man der havde dræbt Naut og Heste, stænket Blodet paa Staller, forettet Blot og talt saaledes derved, at det skulde være til Aaringens Forbedring. Det heed og endvidere, at Alle syntes, de kunde godt skjønne, at Guderne vare blevne vrede over, at Haaleygerne vare gangne over til Christendommen. Da Kongen spurte disse Tidender, sendte han Mænd ind i Throndhjem og stevnede til sig alle de Bønder, han fandt for godt at nævne. Der var en Mand ved Navn Olve paa Egg; han kaldtes efter den Gaard han boede paa, en mægtig og storættet Mand: han var Hovedmand for denne Ferd fra Bønderne til Kongen. Da de kom til Kongen, forekastede han dem denne Beskyldning. Olve svarer i Bøndernes Navn og siger, at de ingen Gjestebud havde haft denne Høst, uden sine Gilder eller Omgangsdrikkelag; nogle havde haft Vennelag. Men hvad det angaar, sagde han, som er blevet Eder fortalt, om hvad Ord vi Thrønder skulle have brugt, naar vi drikke, da vide alle forstandige Folk at tage sig vare for slige Taler; men jeg kan jo ikke svare for, hvad dumme og ølgale sige. Olve var en maalsnild og maaldjerv Mand: han forsvarede Bønderne mod alle disse Beskyldninger. Men tilsidst siger Kongen, at Indthrønderne selv skulde bære Vidne, om hvad Tro de havde; Bønderne fik da Lov at drage hjem,

(398) hvilket de og gjorde, saasnart de vare ferdige. Siden om Vintren blev der sagt Kongen, at Indthrønderne havde en talrig Forsamling paa Mæren, og at der vare store Blot ved Midvinterstid; de blotede da til Fred og en god Vinter. Da Kongen tyktes at have faaet Sandheden at vide herom, sendte han sine Mænd og Budskab ind i Throndhjem og stevnede Bønderne til Byen; ogsaa nu udnævnte han hertil de Mænd, som tyktes ham de forstandigste. Bønderne talte nu med hinanden og raadsloge om dette Budskab; alle de, som havde faret før om Vintren, vilde nu meget nødig fare. Dog efter alle Bøndernes Bøn paatog Olve sig at fare. Da han kom ud til Byen, drog han strax til Kongen, og de taltes ved. Kongen beskyldte strax Thrønderne for det samme som før, at de havde holdt Midvintersblot. Olve svarer og siger, at Bønderne vare usandferdigt beskyldte for dette; vi havde, sagde han, Julegjestebud og Drikkelag mangesteds i Herederne; Bønderne forsyne sig just ikke saa knapt til Julegilde,

at der jo bliver meget tilovers; dette brak man, Herre, længe efter; paa Mæren er en stor Hovedgaard, store Huse, og Egnen rundt om talrig bebygget; der finde Folk stor Glæde i at drikke mange tilsammen. Kongen svarer lidet hertil og var ikke ret bliid: han tyktes inde sandere Besked, end han nu havde faaet; Kongen bad Bønderne drage tilbage; om I end dølge Sandheden, sagde han, skal jeg dog nok faa den at vide, og da nytter det Eder ikke at negte: men hvad der end har skeet hidtil, saa gjører det ikke oftere! Bønderne droge derpaa hjem igjen og sagde, hvorledes det var gaaet dem, og at Kongen var temmelig vreed.

Kong Olaf havde ved Paasken et stort Gjestebud og havde (399)
mange Bymænd og Bønder som Gjester hos sig. Efter Paasken lod han sine Skibe sætte frem, Aarer og andet Tilbehør bringe tilstede, Skibene belægge med Tiljer, tjelde og berede, og lod Skibene saaledes flyde ved Bryggerne. Strax efter Paaske sendte Kong Olaf Mænd hen i Verdalen. Der var en Mand ved Navn Thoralde, Kongens Aarmand, som forestod hans Gaard Haug; til ham sendte Kongen Bud, at han skulde komme til ham saa skyndsomt som muligt. Thoralde opsatte ikke Reisen, men drog strax ud til Byen med Sendemændene. Kongen kalder ham til Samtale med sig i Eenrum, og spør, hvad sandt der var, i hvad man havde fortalt om Indthrøndernes Skikke; om det var saa, at de igjen begyndte at blote. Jeg vil, siger Kongen, at du siger mig alt saaledes, som det er, og du veed sandest; du er pligtig at sige mig sandt, thi du er min Mand. Thoralde svarer: det vil jeg først sige Eder, Herre, at jeg har flyttet hid til Byen min Kone og to Sønner og alt mit Løsøre, som jeg kunde faa med mig. Men vil du have Sandheden at vide af mig, saa er det til din Tjeneste. Men siger jeg saa, som det er, da faar du se til, hvorledes det gaar mig. Kongen sagde: sig du sandt, om hvad jeg spør dig: jeg skal se til for dig, saaat du ingen Skade skal lide. Da sagde Thoralde: det er sandest at sige Eder, Konge, hvis jeg skal sige Eder saaledes, som det er, at inde omkring i Throndhjem er næsten alt Folket hedensk i sin Tro, skjønt Enkelte der ere døbte. Det er deres Viis, Herre, at have Blot om Høsten, forat hilse Vintren, et andet midt om Vintren, og det tredje om Sommeren. De, som deeltage heri, ere Eynerne, Sparbyggerne, Verdølerne og Skeynerne. Tolv Mænd er det, som forestaa Blotgilderne: det er Olve, som nu i Vaar har at holde Gjestebudet; nu har han meget at bestille paa Mæren, og dibhen er Alt ført, som behøves til Gjestebudet. Da Kongen fik Sandheden at vide, lod han sine Mænd blæse sammen og lod sige dem, at de skulde gaa til Skibene. Kongen udnævnte Mænd til at styre Skibene og ligeledes Høvdinger for de enkelte Skarer, og bestemte hvor enhver Skare skulde indskibes; man

var da snart ferdig; Kongen havde fem Skibe og 360 Mand, o
styrede ind efter Fjorden; der var god Bør, og Snekkerne gjord
ikke lang Reise for Vinden; ikke en Eneste tænkte, at Kongen sa
hurtigt skulde komme derind. Kongen kom om Natten ind til Mære
strax blev der slaaet en Ring af Folk om Husene; der blev Olv
tagen, og Kongen lod ham dræbe med en Mængde Andre. Me
Kongen tog al Gjestebudskosten og lod den flytte til sine Skibe, lig
saa alt det Gods, baade Hussprydelser, Klæder og andre Kostba
heder, Folk havde bragt did, og lod det skifte som Hærfang mellem
sine Mænd. Kongen lod og gjøre Hjemsøgelse hos de Bønder, so
tyktes ham at have haft mest Deel i disse Foretagender; Nogle bl
tagne og satte i Jern, Andre undkom; for Mange blev deres Go
optaget. Kongen stevnede derpaa Thing med Bønderne, og, for
han nu havde taget mange mægtige Mænd og havde dem i sin Vol
besluttede deres Frender og Venner sig til at love Kongen Lydighe
Dennesinde blev derfor ingen Opstand gjort mod Kongen, og h
omvendte alt Folket i de Egne til den rette Tro, indsatte Lærer
lod gjøre Kirker og indvie dem. Kongen erklærede Olve for ugil
og inddrog som sin Ejendom alt det Gods, han havde ejet. Men o
de Øvrige, der tyktes ham mest skyldige, lod han Nogle dræbe, Andr
lemlæste; Nogle jagede han af Landet, Andre fratog han Gods
Derpaa drog Kongen tilbage til Nidaros.

(400) Der var en Mand ved Navn Arne Arnmodssøn; hans Kon
heed Thora, Datter af Thorstein Galge. Deres Børn hedte Kal
Finn, Thorberg, Aamunde, Kolbjørn, Arnbjørn, Arne og Datter
Ragnhild; hun var gift med Haarek i Thjotta. Arne var Lende
mand, mægtig og ansect, og en stor Ven af Kong Olaf. Paa denn
Tid vare hans Sønner Kalf og Finn hos Kongen, i stor Anseelse
Den Kone, Olve paa Egg havde haft, var ung og smuk, storætte
og riig, og ansaaes for et særdeles godt Gifte; for hendes Bort
giftning raabede da Kongen; hun havde to unge Sønner med Olve
Kalf Arnessøn bad Kongen at give ham den Kone til Egte, som Olv
havde haft; denne hans Bøn opfyldte Kongen for Venskabs Skyl
og gav ham derhos alle de Ejendomme, Olve havde haft. Konge
gjorde ham til Lendermand og fik ham sit Ombud inde i Throndhjem
Kalf blev nu en stor Høvding og var en saare klog Mand. D
(401) havde Kong Olaf været syv Vintre Konge i Norge; denne Somme
kom Jarlerne Thorfinn og Bruse til ham fra Orknøerne, og tog Kon
Olaf de Lande til Eje, saaledes som forhen er skrevet. Denne Som
mer drog Kong Olaf over begge Møerne, og over Raumsdalen o
Høsten: der gik han op af sine Skibe, drog derpaa til Oplanden
og kom frem i Lesje. Der lod han tage alle de bedste Mænd baad
paa Lesje og Dovre, og de maatte enten tage mod Christendomme

der taale Døden, eller flygte bort, naar de kunde komme dertil. De, som toge mod Christendommen, maatte give Kongen sine Sønner i Hænder som Gisler for sin Troskab. Kongen var nogle Nætter paa det Sted, som heder Bø, paa Lesje, og indsatte der Præster. Siden drog han over Lordalen og kom ned paa det Sted, som heder Stavabrekka; langs gjennem Dalen rinder en Elv ved Navn Otta, og der er paa begge Sider af Elven en fager Bygd, som heder Loe [1]); her kunde Kongen se Bygden endelangs. Det er Skade, sagde Kongen, at man skal brænde en saa fager Bygd. Han stevnede ned i Dalen med sit Folk, og de vare om Natten paa en Gaard, som heder Nes: der tog Kongen sig Herberge i et Loft, hvor han selv lov; det staar endnu den Dag idag, og der er ingen Forandring siden gjort dermed. Der var Kongen fem Nætter og opskar Thingbud og stevnede Bønderne til sig, baade af Vaage og Lom og Hedal; han lod det følge med Budet, at de enten skulde stride med ham og taale Brand af ham, eller og tage mod Christendommen og give ham sine Sønner til Gisler. Siden kom de til Kongen og gik ham til Hande; men Nogle flyede syd i Dalene.

Dale-Gudbrand heed en Mand; han var saagodtsom Konge (402)
over Dalene, og dog blot Herser af Navn. Sighvat Skald stillede ham, i sit Kvad om Erling Skjalgsson, i Magt og store Besiddelser ved Siden af denne. Gudbrand havde en Søn, som her er omtalt. Da Gudbrand hørte disse Tidender, at Kong Olaf var kommen til Lom og tvang Folk til at antage Christendommen, opskar han Hærde og stevnede alle Mand fra Dalene til at møde med ham paa Gaarden Hundthorp. De kom alle, og det var en utallig Mængde Folk, fordi i Nærheden ligger et Vand ved Navn Logen, saaat man kunde fare saavel til Vands som til Lands. Der holdt Gudbrand Thing med dem og sagde: der er kommen en Mand til Lom, som heder Olaf: han vil byde os en anden Tro, end den vi hidtil have havt, og bryde vore Guder isønder, sigende, at han har en langt større og mægtigere Gud. Det er et Under, at Jorden ikke brister sønder under ham, eller at vore Guder lade ham gaa længer, naar han tør tale Sligt. Jeg er sikker paa, at hvis vi bære Thor ud af vort Hov, som staar her paa Gaarden og altid har hjulpet os, og han seer Olaf og hans Mænd, da vil hans Gud og han selv og alle hans Mænd smelte hen og blive til Intet. Da raabte Bønderne alle som en og sagde, at Olaf aldrig skulde komme bort derfra, hvis han kom til dem; men han tør vist ikke fare længer sydefter Dalene, sige de. Siden satte de 840 Mand til at fare paa Speideri nord til Breiden. Høvding for den Flok var Gudbrands Søn, atten Aar

[1]) Loe eller Lom; kaldes nu med det sidste Navn.

gammel, og mange andre udmerkede Mænd med ham; de kom t
den Gaard, som heder Hov; der fik de høre fra Kongen, og var d
der tre Nætter; der kom meget Folk til dem, som havde flygtet fr
Lesje, Lom og Vaage, fordi de ej vilde antage Christendommen
Kong Olaf og Biskop Sigurd satte Lærere efter i Lom og Vaag
Siden droge de over om Vaage-Rosten og kom ned til Sel; d
vare de om Natten og hørte der den Tidende, at en stor Skare l
i Vejen for dem. Bønderne, som vare paa Breiden, hørte ogsaa f
Kongen og lavede sig til at stride med ham. Da Kongen stod o
iførte han sig Hærklæder, drog syd efter Selvoldene og standsede i
førend paa Breiden; der saa han en stor Hær for sig, rede til Sl
Siden fylkede Kongen sin Hær, reed selv foran, talte til Bønder
og bød dem antage Christendommen. De svarede: du skal nok f
andet at gjøre i Dag, end at spotte os; i det samme raabte
Hærraab og slog Vaabnene mod sine Skjolde. Kongens Mænd l
frem og kastede sine Spyd; strax gave Bønderne sig til at flyg
saaat kun faa Mænd stode tilbage. Da blev Dale-Gudbrands S
fangen; Kong Olaf gav ham Grid og tog ham med sig; der v
Kongen fire Nætter. Da sagde Kongen til Dale-Gudbrands Sø
drag du nu kun tilbage til din Fader, og sig ham, at jeg nok sna
tør komme. Han foer nu hjem igjen og sagde sin Fader den slemm
Tidende, at de havde truffet Kongen og stredet med ham; men a
vort Folk flygtede strax i Førstningen, siger han, og jeg blev fanget
Kongen gav mig Grid og bad mig sige dig til i Forvejen, at h
snart kommer her. Nu have vi ikke mere end 240 Mand af alt d
Folk, vi da havde til at møde ham. Jeg raader dig derfor t
Fader, ikke at stride med denne Mand. Nu kan man da høre, sig
Gudbrand, at alt Hjertet er banket af dig; i en uheldig Stund dre
du hjemmefra, og din Ferd vil længe mindes; nu tror du strax p
de Galskaber, hiin Mand farer med, som har gjort dig og din Sk
sig Spot og Spe. Men Natten efter dræmte Dale-Gudbrand,
der kom en høi Mand til ham, som der stod megen Skrak af; h
sagde til ham: din Søn havde ingen Ære af sin Ferd med Kon
Olaf, men langt mindre vil du faa, hvis du agter at holde Stri
med Kongen; selv vil du falde og alt dit Folk; Ulve ville rive
Ravne ville æde dig og alle Dine. Gudbrand blev meget ked v
dette skrækkelige Syn, og fortalte det til Thord Illarmage, som v
Høvding for Opdalene. Det samme havde ogsaa for mig, for
denne. Om Morgenen lode de blæse til Things og sagde, at
fandt det vanskeligt at holde Ting med den Mand, som kom nord
fra Trondhjem, og rede med hvad Standhed han fo
mand ved sin Side: nu skal du faare med ville Mæ
at gaa dig Grid. Saa rede [illegible] drog han af

mødte Kongen paa den Gaard, som heder Lidsstad. Da de kom
Kongen, sige de ham sit Erende, at Bønderne vilde holde Thing
ham, og sætte Grid mellem sig og ham. Dette fandt Kongens
ald, og de tilsvore hinanden ved faste Løfter Grid, saalænge denne
me varede. Herpaa droge de bort og fortalte Gudbrand og
rd, at Grid var sat og bunden ved faste Løfter. Efter Mødet
Gudbrands Søn var Kongen faren til Lidsstad og var der
Nætter. Da drog Kongen hen til Bønderne og holdt Thing
dem. Der var megen Væde om Dagen. Siden, da Thinget
sat, stod Kongen op og sagde, at de paa Lesje og Lom og Vaage
de taget ved Christendommen, brudt ned sine Blothuse, og troede
alle paa den sande Gud, som skabte Himmel og Jord, og som
alle Ting. Siden satte Kongen sig ned, men Gudbrand sva-
e: vi vide ikke, hvem du taler om; kalder du da den Gud, som
ken du selv, eller nogen Anden kan se? Vi have en Gud, som
hver Dag kunne se; idag er han ikke ude, fordi Vejret er vaadt,
han vil nok synes Eder frygtelig og veldig at se til; jeg er
paa, at der farer Skræk i Bringen paa Eder, hvis han kommer
Thinget. Men siden du nu siger, at Eders Gud formaar saa-
get, saa lad ham nu mage det saa, at der i Morgen er skyet
r, men ikke Regn, og lader os da mødes her. Siden drog Kon-
hjem til sit Herberge, og med ham Gudbrands Søn som Gissel;
Kongen gav Bønderne en anden Mand som Gissel fra sin Side.
Kvelden spør Kongen Gudbrands Søn, hvorledes deres Gud
gjort; han siger, at han er merket efter Thor, har en Hammer
aanden, er stor af Vext og huul inden i; under ham er der gjort
som en Hjeld, der ovenpaa staar han, naar han er ude. Han
ngler ikke Guld og Sølv paa sig; fire Lever Brød bringes ham
r Dag, og dertil Kjød. Derpaa gik de til Sengs. Men Kon-
vaagede hele Natten under idelige Bønner. Da det blev Dag,
Kongen til Messe, siden til Maaltidet og derfra til Things.
ret var saaledes beskaffet, som Gudbrand havde nævnt; da stod
Kopen op i Chorkaabe, med Mitra paa Hovedet og Bagal (Stav)
Haanden, fremsatte Troen for Bønderne og sagde dem mange
stein, som Gud havde gjort; han endte sin Tale vel. Da svarer
Jørd Istermage: Mangt og Meget taler hiin Hornmand, med den
tav i Haanden, hvorpaa der er en Bøining, ligesom et Væderhorn.
den siden I nu, mine Venner, sige, at Eders Gud gjør saamange
ertein, saa tal til ham, at imorgen før Solopgang lader han det
ere klart Vejr og Solskin; lader os da mødes her og gjøre en af
Delene, enten forliges om denne Sag, eller holde Slag; men lader
s for dennesinde skilles ad.

Kolbein Sterke heed en Mand, som var hos Kong Olaf; han (403)

var fød i Fjordene, han plejede at gaa saaledes bevæbnet, at h
var omgjordet med et Sverd og havde en stor Træ-Kjølve i Haa
den, saadan som man kalder Klubbe. Kongen sagde til Kolbei
at han skulde staa ham nærmest om Morgenen; siden sagde han
sine Mænd: i Nat skulle I gaa did, hvor Bøndernes Fartøjer er
og bore Huller i dem alle, men ride deres Heste bort fra Gaarden
saa skede. Kongen tilbragte hele Natten med Bønner og bad G
ved sin Mildhed og Miskund at løse denne vanskelige Sag. D
Messerne vare endte, og det var mod Dag, drog Kongen til Thing
Da han kom paa Thinget, vare nogle Bønder komne: da saa
en stor Mængde Bønder fare til Things og bære imellem sig et sto
Billede, dannet som et Menneske og overalt prydet med Guld
Sølv. Da de Bønder, som allerede vare komne paa Thinget, s
dette, løb de alle op og ludede sig ned for det Skræmsel. Sid
blev det sat midt paa Thingvolden; paa den ene Side sade Bø
derne, og paa den anden Kongen og hans Folk. Derpaa stod Dal
Gudbrand op og sagde: hvor er nu din Gud, Konge? nu tænk
jeg, at han bærer Hageskegget saa temmelig lavt; du synes m
ogsaa nu mindre modig end forleden Dag; ligesaa den Hornman
som I kalde Biskop, og som sidder der hos dig; thi nu er vor G
kommen, som raader for Alt, og seer paa Eder med hvasse Øjn
jeg seer, at I nu ere fulde af Frygt og neppe tør se op med Øjnen
lader derfor Eders Overtro fare og tror paa vor Gud, som h
Eders hele Skjebne i sin Haand! Hermed endte han sin Tale. Ko
gen sagde nu til Kolbein Sterke, saaat Bønderne ikke kunde h
det: naar det falder sig saaledes i min Tale, at Bønderne se
sin Gud, da slaa du til den med Klubben, saa sterkt du kan. Sid
stod Kongen op og sagde: Mangt og Meget har du i Morges t
til os, og undrer du dig højligen over, at du ikke kan se vor Gu
men jeg tænker nok, at han snart kommer til os; du skræmmer
med din Gud, som baade er blind og døv og hverken kan bjerge
selv eller andre, og ikke kan flytte sig af Stedet, uden han bær
nu, haaber jeg, skal det ikke vare længe, førend han faar en Ulykk
thi passer nu paa og seer i Øster, der kommer just vor Gud m
meget Lys. Da randt Solen op, og vendte alle Bønderne sig m
Solen. Men i samme Øjeblik slog Kolbein saaledes til deres Gud
billede, at det brast heelt isønder, og derudaf løb Muus, næsten s
store som Katte, Øgler og Ormer. Bønderne bleve saa rædde,
de flygtede. Nogle løb til Fartøjerne, men da de skøde disse u
løb der Vand i dem og fyldte dem op, saaat man ej kunde komm
ud paa dem. Men de, som løb til Hestene, fandt dem ikke. Sid
lod Kongen Bønderne kalde, og siger, at han vil samtales med de
[illegible] derfor tilbage igjen og sætte Thing. Siden st

gen op og talede saa: jeg veed ikke, hvad denne Styr og dette
som I gjøre, skal betyde. Nu kunne I se, hvad Magt der
i Eders Gud, som I bare Guld og Sølv, Mad og Spise til,
hvad det er for nogen, som har nydt godt deraf, det er Muus
Ormer, Ogler og Padder; ja, de som tro paa Sligt og ikke
lade sin Daarskab fare, have det slemt nok; tager nu Eders
d og Kostbarheder, som ligger her rundt om paa Marken, og
ger det hjem til Eders Kvinder, men hæng det aldrig mere paa
te eller Stene. Nu sætter jeg Eder tvende Vilkaar: enten skulle
ge ved Christendommen, eller strax i Dag holde Striid med mig;
aar de sejre, som den Gud, vi tro paa, vil give Sejren. Dale-
brand stod nu op og sagde: stor Skade have vi faaet paa vor
; dog siden han ej kunde hjelpe os, ville vi nu tro paa den
, som du tror paa. Alle toge da ved Christendommen; Biskopen
e Gudbrand og hans Søn, og Kong Olaf og Biskop Sigurd
Lærere efter sig. Saaledes skiltes de som Venner, der før vare
mer og Gudbrand lod gjøre en Kirke der i Dalene.

Kong Olaf drog siden ud paa Hedemarken og christnede Folket der, thi (404)
ang, da han havde taget Kongerne, trøstede han sig ej til med lidet
at fare vide over Landet efter sligt Storverk; derfor blev der da
christnet paa faa Steder paa Hedemarken. Men i denne Ferd
sede Kongen ej, førend hele Hedemarken var christnet, Kirker
iede og Lærere indsatte. Derefter drog han ud paa Thotn og
aland, rettede der paa Folkets Seder og lod ej af, førend alt der
christnet. Derfra drog han paa Ringerike, og Alle gik under
istendommen. Raumerne hørte nu, at Olaf lavede sig til at drage
til dem; de samlede meget Folk sammen og sagde sig imellem,
e aldrig kunde glemme den første Reise, Kong Olaf gjorde gjen-
deres Land, og at han aldrig mere skulde fare saaledes. Ikke
mindre gav Kongen sig paa Reisen. Da Kong Olaf drog op
Raumarike mødte Bondeflokken ham ved den Aa, som heder
a, og havde Bønderne en stor Hær. Da de stødte sammen, gave
nderne sig strax til at stride, men snart kom de tilkort, vege strax
age og bleve bankede til Bedring, thi de toge strax ved Christen-
mmen. Kongen drog nu over det Fylke og skiltes ej derfra, før-
alle Mænd der havde taget ved Christendommen. Derfra drog
efter til Solør og christnede den Bygd; der kom Skalden Ottar
arte til ham og bad om at maatte gaa ham til Haande. Før om
aaren var Olaf Sviakonge død, og Anund Olafsson var da ene
ge i Svithjod. Herpaa vendte Kong Olaf tilbage til Rauma-
, og var da Vintren næsten forbi. Kong Olaf stevnede nu et
igt Thing paa det Sted, hvor Eidsævisthing siden har været
dt; da satte han i Loven, at dette Thing skulde Oplændingerne

ſøge, og at Eidſævislov ſkulde gjelde over alle Fylker paa Oplandene og ſaa vide andenſteds, ſom den ſiden har gjeldt. Da det vaa redes, ſøgte han ud til Søen, lod ſine Skibe gjøre rede og drog om Vaaren ud til Tunsberg. Der ſad han om Vaaren, da der va fleſt Folk paa det Sted, og Kornvarer førtes til Byen af andre Lande Der var da god Aarferd over hele Viken, og alt ſaa godt ud lig nord til Stad, men overalt nordenfor var der ſtor Dyrtid.

(405) Om Vaaren ſendte Kong Olaf Bud veſter om Agder og heel nord om Rogaland og Hørdaland, at han forbød at lade Korn, Ma eller Meel flytte eller ſælge derfra; han lagde til, at han vilde komm derhen med ſit Folk og drage om paa Veitſler, ſaaledes ſom Sk og Brug var. Dette Bud gik nu over alle Fylker, men Konge tilbragte Sommeren i Viken og drog heelt øſter til Landsenden Einar Thambarſkelve havde været hos Olaf Sviakonge, ſiden han Maag Svein var død, han var bleven Sviakongens Mand og havd ſtort Leen af ham der i Landet. Men efter Kongens Død fik Eina Lyſt til at bede Olaf Digre om Grid, og om Vaaren var der gaae Ordſendinger mellem dem. Da Kong Olaf laa i Elven, kom Eina Thambarſkelve did med nogle Mænd; han talte da med Kongen om Forliget, og det blev aftalt mellem dem, at Einar ſkulde drage nor til Throndhjem og beholde alle ſine Ejendomme, ſaa og dem, ha havde faaet i Hjemmegift med Bergljot. Einar drog da ſin Ve nordefter; men Kongen forblev i Viken og var længe i Borg om Høſten og Begyndelſen af Vintren.

(406) Erling Skjalgsſøn vedligeholdt ſin Magt ſaaledes, at heelt nord fra Sognſø og øſter til Lidandesnes raadde han i Alt for Bønderne, men havde langt mindre kongelige Indtægter, end forhen. Alligevel ſtod der ſaadan Skræk af ham, at Ingen torde gjøre andet, end hvad han vilde. Kongen ſyntes, at det gik for vidt med Erlings Magt. Der var en Mand ved Navn Aslak Fitjaſkalle, ſtorættet og mægtig. Skjalg, Erlings Fader, og Askel, Aslaks Fader, vare Sønner af to Brødre. Aslak var en ſtor Ven af Kong Olaf; Kongen ſatte ham ned paa Søndhørdaland, gav ham der ſtor Syſſel og ſtore Indtægter og bad ham at holde Erling Stangen. Men dette gik ikke ſaaledes, naar Kongen var borte: da var det Erling, der ene raadede dem imellem, ſom han vilde, og blev ikke mygere, fordi Aslak vilde drage ſig frem ved Siden af ham. Deres Handel endtes ſaaledes, at Aslak ikke kunde holde ſig i Syslen, ſtyndte ſig til Kong Olaf og fortalte denne om, hvorledes det var gaaet ham med Erling. Kongen bad Aslak være hos ſig, indtil han traf ſammen med Erling. Kongen ſendte nu Bud til denne, at han om Vaaren ſkulde komme til Tunsberg forat tale med Kongen. Da de mødtes, holdt de Stevner, og Kongen ſagde: det er mig fortalt om din Magt, Erling,

der er ingen Mand fra Sognſø og til Lidandesnes, ſom kan be-
de ſin Frihed for dig; der ere mange, ſom vel kunde tykkes odels-
rne til at nyde Ret af Mænd, der ej ere af højere Byrd end de
; her er nu Aslak, Eders Frende; han tykkes at have mødt ikke
n Kulde i ſine Handeler med dig. Nu veed jeg ej, om han virkelig
gjørt ſig ſkyldig dertil, eller om han ſkal undgjelde, fordi jeg har
ham over min Ejendom, og ſkjønt jeg nu blot nævner ham, ſaa
der dog mange Andre, der klage for os over det Samme, ſaavel
der ſidde i Sysler, ſom Aarmænd, der paſſe paa vore Gaarde
ſkulle gjøre Veitſler imod mig og mit Folk. Dertil ſkal jeg ſtrax
re, ſiger Erling: jeg benægter, at jeg giver Aslak eller andre
nd Sag, fordi de ere i Eders Tjeneſte, men tilſtaar ogſaa, at
er nu, ſom det længe har været, at Enhver af os Frender vil
e mere end den anden; ligeledes tilſtaar jeg, at jeg med Glæde
er Hovedet for dig, Kong Olaf, men har ondt ved at bukke mig
Sel-Thore, der er trælbaaren i alle Ætter, ſkjønt han nu er
ers Aarmand, eller for Andre, der ere hans Mage i Herkomſt,
I end ſkjenker dem Ære og Verdighed. Begges Venner toge nu
Orde og bade dem forliges; de ſige til Kongen, at Ingen kunde
e ham ſaa faſt en Støtte ſom Erling, hvis han var Kongens
komne Ven. Til Erling ſige de derimod, at han bør vige for
ngen; naar han bare holdt Venſkab med ham, vilde det være ham
let Sag at udrette med enhver Anden, hvad han vilde. Denne
vne endtes ſaaledes, at Erling ſkulde have de ſamme Indtægter,
ſør havde haft, og at alle de Sager, Kongen havde mod ham,
de bortfalde; ogſaa ſkulde Skjalg, Erlings Søn, drage til Kongen
være hos ham. Aslak drog nu hjem til ſine Gaarde, og vare
han og Erling tilſyneladende forligte. Erling drog ogſaa hjem
ſine Gaarde og holdt ved, ſom han forhen plejede, med ſit Velde.
Der var en Mand ved Navn Sigurd Thoresſøn, en Broder af (407)
re Hund i Bjarkø. Sigurd var gift med Sigrid Skjalgsdatter,
ngs Søſter. Asbjørn heed deres Søn: han tyktes at være ſaare
befuld i Opvexten. Sigurd boede paa Throndenes i Amd; han
en meget riig og anſeet Mand; ikke havde han gaaet Kongen
jaande, og Thore var meſt anſeet af Brødrene, da han var Kon-
s Lendermand. Hjemme paa Gaarden førte dog Sigurd ſig ikke
ngen Henſeende mindre prægtigt op; det var hans Viis, medens
enſkabet varede, at have tre Blot aarlig, et ved Vinternat, det andet
Midvinter, det tredje ved Sommertid. Da han tog ved Chriſten-
men, vedblev han dog, ſom han plejede, med Gjeſtebudene; han
de da om Høſten et ſtort Vennelag, et Julegilde om Vintren,
til han og indbød mange; det tredje Gjeſtebud havde han ved
ſte, og havde da ogſaa mange Gjeſter. Saaledes holdt han ved

saalænge han levede. Sigurd blev sotdød; da var Asbjørn 18 A gammel; han tog al Arven efter sin Fader og vedblev med samm Skik; holdt hvert Aar tre Gjestebud, saaledes som hans Fader plejed Kort efter at Asbjørn havde taget ved sin Fædrenearv, begynd Aaringerne at forverres og Sæden at slaa fejl. Asbjørn vedbl dog paa samme Maade med sine Gjestebud, og kom det ham da t Gode, at der var gammelt Korn liggende og andre Nødvendighede som man behøvede. Da nu dette Aar leed hen, og et andet kom, g det ej bedre med Afgrøden end forhen. Sigrid vilde nu, at nog af Gjestebudene eller alle skulde ophøre, men det vilde ikke Asbjørn han drog om Høsten til sine Venner og kjøbte Korn, hvor han kun faa det, af Nogle fik han det til Foræring. Saaledes leed da ogs dette Aar hen, at han holdt alle sine Gjestebud. Vaaren efter man kun lidet saaet, thi Ingen kunde faa Sædekorn kjøbt. Sigr talte nu om, at Huuskarlenes Antal burde formindskes; Asbjørn vil ikke og holdt endnu ved som forhen. Denne Sommer tegnede t sig til et overmaade slet Korn-Aar, hertil kom ogsaa, at det blev sa søndenfra Landet, at Kong Olaf lagde Forbud paa at flytte Kor Malt og Meel søndenfra nord i Landet. Da kom Asbjørn i Fo legenhed forat skaffe det Nødvendige til sit Huus og tog det Raa at han lod sætte frem en Byrding, han ejede; den var stor nok at bruges paa det aabne Hav; Skibet var godt og dets Redsk saare udsøgt; dertil hørte et med Striber stavet Sejl. Asbjørn b gav sig paa Rejsen og med ham 20 Mand; de droge nordenfra o Sommeren, og er der intet fortalt om deres Reise, førend de Aften kom ind i Karmtsund og lagde til ved Agvaldsnes; ikke lan derfra staar en stor Gaard paa Øen Karmt, der og heder Agvald nes; det var en Kongsgaard, en ypperlig Gaard; for den raad Thore Sel; han var Kong Olafs Aarmand der paa Stedet. Tho var af ringe Ætt, men havde artet sig vel, en driftig Mand, tal godt for sig, slog stort paa, stak sig gjerne frem og firede ikke f Nogen; dette kunde han trygt gjøre, siden han havde Kongen i Ry gen; han plejede at tale raskt og heftigt. Asbjørn og hans Mæn laa der om Natten, men om Morgenen, da det var blevet lyst, g Thore ned til Skibet med nogle Mænd; han spurte, hvem der raadt for det prægtige Skib; Asbjørn svarede, nævnte sig og navngav s Fader. Thore spurte, hvor langt han skulde hen, og hvad har Erende var. Asbjørn siger, at han vil kjøbe sig Korn og Malt; h siger, som sandt var, at der var stor Dyrtid nord i Landet, men de havde hørt, at der skulde være gode Aaringer paa den Kan Vil maaskee du, Bonde, sælge os Korn? Jeg seer, at her ere sto Hjelme, og vi sparede megen Umag, hvis vi ej behøvede at sø længer. Thore svarer: den Umag skal jeg nok spare dig for,

trage længere efter Kornkjøb, eller videre om paa Rogaland, thi jeg kan sige dig, at du ligesaagodt strax kan vende om herfra og ej fare længer; her kan du nemlig intet Korn faa, og ligesaalidet andensteds, da Kongen forbyder at sælge Korn herfra nord i Landet; far derfor tilbage, Haaleyging, det er bedst for dig. Asbjørn svarer: er det saa, som du siger, Bonde, at vi her ikke kunne faa Korn tilkjøbs, da kan jeg dog tage den Beslutning at gjøre Besøg paa Sole og se, hvorledes Erling, min Frende, lever. Hvor nær er du i Slægt med Erling, spør Thore. Min Moder er hans Syster, svarer Asbjørn. Kanske jeg har talt uforsigtigt, siger Thore, hvis du er en Systersøn af Ryge-Kongen. Imidlertid kastede Asbjørn og hans Folk Tjeldingerne ned og droge ud med Skibet. Thore raabte efter dem: farvel, kommer indom her paa Tilbagevejen. Det skal vi nok, siger Asbjørn. De droge nu sin Vej og kom om Kvelden til Jederen. Asbjørn gik op med ti Mænd, men de andre ti passede paa Skibet. Da Asbjørn kom til Gaarden, blev han overmaade vel modtagen, og Erling var saare lystig mod ham, satte ham nærmest sig og spurte ham om mange Tidender nordenfra Landet. Asbjørn fortæller paa det klareste om sine Erinder; Erling svarer, at det var meget ilde, at Kongen skulde lægge Forbud paa Kornsalg; her, sagde han, veed jeg ingen, der trøster sig til at bryde Kongens Ord; jeg har ondt nok for at holde hans Vrede fra mig, da der ere Mange, som søge at spilde vort Venskab. Asbjørn siger: seent faar man dog Sandheden at høre; man har sagt mig fra min Barndom, at min Moder var fribaaren i alle Ætter, og tillige at Erling paa Sole var den gjeveste af hendes Frender. Nu hører jeg derimod, at du formedelst Kongens Træle her paa Jederen ej er saa fri en Mand, at du kan raade for dit Korn, som du finder for godt. Erling saa paa ham, trak paa Smilet og sagde: I Haaleyger føle ikke saameget til Kongens Velde, som vi Ryger; du er nok heel svær i dine Ord hjemme, Frende, men det ligger ogsaa til Ætten. Lader os nu drikke først, Frende, og i Morgen se til, hvad der kan gjøres ved dit Ærende. De gjorde saa og vare lystige om Kvelden. Dagen efter taltes Erling og Asbjørn ved, og sagde Erling: jeg har udtænkt et Raad for dit Kornkjøb, Asbjørn; ligger det dig Magt paa, hvem du kjøber af? Asbjørn sagde, at det var ham det samme, hvem han kjøbte af, naar det, de solgte, kun var hjemmelt. Erling sagde: mine Træle have rimeligviis saameget Korn, at du kan faa kjøbt hos dem, hvad du behøver: de ere ikke i Lov eller Landsret med Andre. Asbjørn siger, at han vil modtage dette Forslag. Man talte til Trælene om dette Kjøb; de kom frem med Korn og Malt og solgte Asbjørn det; han ladede da sit Skib, som han vilde. Da han var reisefærdig, ledsagede Erling ham ud med Vennegaver, og de skiltes kjærligen ad; Asbjørn

fik god Bør og lagde om Kvelden til i Karmtsund ved Agvaldsnes, hvor han laa om Natten. Thore Sel havde strax spurt om Asbjørns Ferd, og at hans Skib var fuldladet; Thore stevnede Folk til sig om Natten, saaat han før Dag havde 60 Mand; førend det endnu var ganske lyst, drog han hen til Asbjørn og gik strax ud paa Skibet med sine Folk. Asbjørn og hans Folk vare da just paaklædde, og Asbjørn hilsede Thore. Thore spurte, hvad for Varer han havde paa Skibet. Det er Korn og Malt, siger Asbjørn. Nu gjør Erling, som han plejer, sagde Thore, at agte alle Kongens Ord for Intet; endnu er han ikke kjed af at være hans Modstander i alle Stykker: det er underligt, at Kongen taaler alt dette af ham. Thore skjeldte en Stund som en Rasende, og da han taug, sagde Asbjørn, at dette Korn havde tilhørt Erlings Træle. Thore svarer hastigt, at han ikke kærede sig om Erlings og hans Venners Kneb; enten skulle I nu gaa i Land, Asbjørn, eller vi kaste Eder overbord, thi vi ville ikke have nogen Fortrængsel af Eder, medens vi rydde Skibet. Asbjørn saa, at han ikke var mandsterk nok mod Thore, og gik op paa Landet med sine Folk; men Thore lod flytte al Farmen af Skibet. Da Skibet var ryddet, gik Thore langsefter det og sagde; det er da et overmaade godt Sejl, disse Haaleyger have; tag vort gamle Byrdingssejl og giv dem det, det er godt nok for dem, naar de sejle med tomt Skib. Saaledes skede; Sejlene bleve byttede. Asbjørn og hans Mænd fore nu sin Vej med saa forrettet Sag, stevnede nordefter Landet og standsede ikke, førend han kom hjem i Førstningen af Vintren. Denne hans Rejse rygtedes langvejs, og blev han da sparet for den Umag at gjøre Gjestebud det Aar. Thore Hund bød Asbjørn, hans Moder og saamange Mænd, de vilde have med sig, til Julegjestebud. Asbjørn vilde ikke fare og sad hjemme; men man mærkede paa Thore, at Asbjørn tyktes ham at foragte hans Indbydelse, siden han ikke vilde fare. Thore gjorde sig lystig over Asbjørns Rejse; baade, sagde han, er der stor Forskjel i Anseelse mellem os, Asbjørns Frender, og tydeligt viser han det og, saadan Umag han i Sommer gjorde sig, for at besøge Erling paa Jederen, og nu ikke vil fare til næste Huus, til mig; kanskee han er bange for at træffe en Sel-Thore i hver Holme. Saadanne Ord og lignende spurte Asbjørn fra Thore; ilde tilmode var han over sin Ferd, og end verre, da han hørte, at man havde sligt til Latter og Spot. Han sad hjemme om Vintren og foor ikke til noget Gjestebud.

(408) Asbjørn ejede et Langskib, der var en tyvesædet Snekke, som stod i et stort Naust. Efter Kyndelsmisse lod Asbjørn Skibet sætte frem, Redskaber bære til og Skibet gjøre ferdigt. Da stevnede han sine Mænd og Venner til sig, og havde næsten 90 Mand, alle

vel bevæbnede. Da han var ferdig og der blev Bør, sejlede han sydefter Landet; de droge frem, men havde kun liden Bør; da de kom syd i Landet, droge de mere ud paa Havet, end den almindelige Leed, saaofte det lod sig gjøre. Der traf sig intet paa deres Ferd, førend de om Kvelden femte Dag Paaske[1]) kom udenfra til Karmt. Denne Ø er saaledes beskaffen, at den er stor og lang, men paa de fleste Steder ikke breed; den ligger ved den almindelige Leed paa den ydre Side; den er sterkt bebygget, dog paa den Kant, som vender mod Havet, mangesteds ubebygget. Asbjørn lagde til ved et ubebygget Sted paa Øen, ud imod Havet. Da de havde tjeldet, sagde Asbjørn: nu skulle I være efter her og bie paa mig; jeg skal gaa op paa Øen og udspeide, hvorledes det har sig her; thi vi have ikke spurt os for i Forvejen. Asbjørn var stygt klæd, havde en stid Hat og en Fork i Haanden, men bar et Sverd om Livet under Klæderne. Han gik op paa Land og henover Øen; da han kom op paa en Højde, hvorfra han kunde se til Gaarden Agvaldsnes, og lige frem i Karmtsund, saa han allevegne en Mængde Folk paa Farten baade til Lands og Vands; alt det Folk søgte hen til Agvaldsnes Gaard: dette tyktes ham underligt. Siden gik han ind paa Gaarden, didhen, hvor Tjenestemændene lavede Maden; han hørte da strax og forstod paa deres Tale, at Kong Olaf var kommen der til Gjestebud, og at han nu just var gaaet til Bords. Asbjørn begav sig da til Stuen; da han kom i Forstuen, gik En ud, en Anden ind; ingen gav Agt paa ham, og Stuen stod aaben. Han saa, at Thore Sel stod foran Højsædes-Bordet: det var da lidet langt ud paa Kvelden. Asbjørn hørte, at man spurte Thore om, hvad der havde tildraget sig mellem ham og Asbjørn, og tillige at Thore fortalte en lang Beretning, men som Asbjørn tydeligt synes han fordrejede. Da hørte han En sagde: hvorledes teede nu Asbjørn sig, da I ryddede Skibet? Thore siger: han bar sig saa taalelig, dog ikke godt, da vi ryddede Skibet; men da vi toge Sejlet fra ham, græd han. Da Asbjørn hørte dette, drog han Sverdet haardt og hastigt, løb ind i Stuen og hugg strax til Thore: Hugget kom bag paa Halsen; Hovedet faldt paa Bordet for Kongen, og Kroppen paa hans Fødder; Borddugene bleve fulde af Blod baade oppe og nede. Kongen befalede strax, at man skulde tage ham og føre ham ud, og saa skede; Asbjørn blev strax tagen og ført ud af Stuen; Bordtøjet og Dugene bleve tagne bort, saa og Thores Lig, og alt det Blodige blev sopet bort; Kongen var meget vreed, men styrede godt sine Ord, som han altid plejede. Skjalg (409)
Erlingsson stod op, gik frem for Kongen og sagde: nu er det som ofte sees, Konge, at man af dig tør vente sig alt Godt; jeg vil byde

[1]) D. e. 18de April.

Gods for denne Mand, at han kan beholde Liv og Lemmer; men I, Konge, kan afgjøre og bestemme alt det Øvrige. Kongen svarer: er det da ikke en Dødsforbrydelse, naar en Mand bryder Paaskefreden, den anden, naar han dræber en Mand i Kongens Herberge, den tredie, som rigtignok Eders Fader vil finde ubetydelig, at han brugte mine Fødder til Huggeblok? Skjalg svarer: det er ilde, Konge, at dette mishager Eder saa, ellers var det et saare godt Stykke Arbeide. Men om end dette Værk gaar Eder nær, saa haaber jeg dog, at jeg nyder noget Godt af Eder for min Tjeneste; Mange ville sige, at I gjerne kan gjøre det. Om du end er højt fortjent, Skjalg, siger Kongen, saa kan jeg dog ikke for din Skyld bryde Loven, eller give Slip paa den kongelige Værdighed. Skjalg gik da sin Vej og ud af Stuen. Tolv Mænd havde været der med Skjalg; alle disse fulgte ham, mange Andre gik ogsaa bort med ham. Skjalg sagde til Thorarin Nefjulfssøn: vil du have mit Venskab, saa læg al Vind paa, at Manden ej bliver dræbt før Søndag. Siden drager Skjalg afsted med sine Mænd; de toge en Roe-Skude, han ejede, roede sydefter saa hurtigt, de kunde, og kom ved Daggry til Jederen; strax gik de op til Gaarden, og til det Loft, hvor Erling sov. Skjalg løb saa haardt paa Døren, at den brast om Naglerne. Herved vaagnede Erling og de andre, som vare derinde; han var hurtigst paa Benene, greeb sit Skjold og Sværd, løb til Døren og spurte, hvo der tog saa rasende afsted. Skjalg navngav sig og bad ham lukke Døren op. Det var ogsaa rimeligst, sagde Erling, at det maatte være dig, som tog saa galt afsted; sætter der da Folk efter Eder? Nu blev Døren oplukket, og Skjalg sagde: da tror jeg, at om du end synes, at jeg farer rasende frem, saa kan jeg ikke synes din Frende Asbjørn for snar: han, som nu sidder i Bolt og Jern paa Agvaldsnes; det er mandigere at fare til og hjelpe ham. Siden taltes Fader og Søn ved, og Skjalg sagde Erling Alt, hvorledes det var tilgaaet med Sel-Thores Drab.

(410) Kong Olaf satte sig i sit Sæde, da alt var gjort istand i Stuen; han var meget vreed. Han spurte, hvorledes det var med Drabsmanden. Det blev ham sagt, at man bevogtede ham ude paa Svalen. Hvorfor dræber man ham ej, siger Kongen? Kalder I da ikke det Mord, Herre, at dræbe Folk om Natten, svarer Thorarin Nefjulfssøn? Da sagde Kongen: sætter ham i Fjeter, og dræber ham imorgen. Asbjørn blev da lagt i Fjeter og forvaret i et Hus om Natten. Dagen efter hørte Kongen Morgenmessesserne, siden gik han paa Stevner og sad der lige til Højmesse. Da han gik fra Messen, sagde han til Thorarin: er nu ikke Solen saa højt oppe, at Eders Ben Asbjørn kan blive hængt? Thorarin bøjede sig for Kongen og sagde: Herre, Biskop Sigurd sagde forrige Fre-

dag, at den Konge, som har Magt over Alt, taalte dog Forhaanelser, og at den er salig, som ligner ham, og ikke hine, der dengang dømte Mennesket til Døde, eller dem, der vare Skyld i Manddrabet. Nu er det ej langt til i Morgen, og da er det Søgnedag. Kongen saa paa ham og sagde: jeg skal føje dig heri, at han ikke bliver dræbt idag; nu skal du tage mod ham og bevogte ham; men vid forvist, at du skal svare med dit Liv, hvis han paa nogen Maade kommer bort. Kongen gik da sin Vej. Thorarin gik didhen, hvor Asbjørn sad i Jern, tog Fjeteren af ham og fulgte ham ind i en lille Stue, hvor han skaffede ham Mad og Drikke, og sagde ham, hvad Kongen havde truet ham med, hvis Asbjørn løb bort. Asbjørn svarer, at Thorarin ej behøvede at være bange derfor. Thorarin sad der hos ham længe om Dagen, og sov ogsaa der om Natten. Om Løverdagen stod Kongen op og gik til Morgenmesse, siden gik han paa Stevner, hvor der var kommen en Mængde Bønder, som havde meget at kære for ham. Kongen sad der længe om Dagen, og man gik temmelig seent til Højmesse. Derefter gik Kongen til Bords. Da han havde spiist, drak han en Stund, uden at Bordene bleve tagne bort. Thorarin gik til den Præst, som foresød Kirken, og gav ham to Ører Sølv, for at han skulde ringe Helgen ind i samme Øieblik, som Kongens Bord blev borttaget. Da Kongen havde drukket, saalænge ham syntes, blev Bordet taget bort. Da sagde Kongen, at det nu var paa Tide, at Trælene toge Drabsmanden og dræbte ham. I samme Øieblik ringedes til Helg; da gik Thorarin for Kongen og sagde: Manden skal dog vel have Grid under Helgen, skjønt han har forbrudt sig svarligen? Pas da paa ham, Thorarin, saaat han ej kommer bort, sagde Kongen. Kongen gik nu til Kirke og hørte Aftensang, men Thorarin sad endnu om Dagen hos Asbjørn. Om Søndagen gik Biskopen til Asbjørn, skriftede ham og gav ham Lov til at høre Højmessen. Da gik Thorarin til Kongen og bad ham saa Folk til at passe paa Drabsmanden; thi nu vil jeg, sagde han, ikke have mere at bestille med hans Sag. Kongen takkede ham for hans Umag og fik Folk til at bevogte Asbjørn: der blev da sat Fjeter paa ham. Da man gik til Kirken, blev ogsaa Asbjørn ført derhen og stod udenfor Kirken tilligemed de, der vogtede ham. Kongen og hele Mængden stode og hørte Messen.

Nu maa vi begynde der, hvor vi slap, at Erling og hans Søn (411)
Skjalg raadsloge med hinanden om denne vanskelige Sag: det blev da saa, ved Skjalgs og hans øvrige Sønners Tilskyndelse, at de samlede Folk og opskare Hær-Ør. Snart kom da meget Folk sammen; de gjorde Skibene istand; der blev taget Mandtal, og var det næsten femten Hundreder (1800) Mand. De droge afsted med denne Skare og kom om

Søndagen til Karmt paa Agvaldsnes; de gik op til Gaarden
hele Flokken, og kom derhen just, som Evangeliet var læst. S
gik de op til Kirken, toge Asbjørn og brød Fjeterne af ham.
dette Gny og Vaabenbrag løb alle de ind i Kirken, som før
ude, men de, som vare i Kirken, saa alle ud, undtagen Kongen;
stod stille og saa sig ikke om. Erling stillede sin Skare paa be
Sider af Vejen, der førte fra Kirken og til Gaarden; Erling
hans Sønner stode nærmest Stuen. Da alle Messerne vare sung
gik Kongen strax ud af Kirken; han gik først frem i Raden, og si
den ene af hans Mænd efter den anden. Da han kom hjem
Huus-Døren, gik Erling for Døren, bøjede sig for Kongen og
sede ham; Kongen svarede og bad Gud hjelpe ham. Da tog
ling til Orde: jeg hører, at min Frende Asbjørn har forseet
svarligen; og det er ilde, Konge, hvis Sligt er skeet, som misha
Eder. Nu er jeg kommen i det Ærende at byde Forliig og Bø
for ham, saadanne som du selv vil bestemme, men til Gjengjeld
Raade for ham med Hensyn til Liv og Lemmer og Landsvist. K
gen svarer: mig synes det, Erling, som om det nu er Eder,
tykkes have at raade for Asbjørns Liv, og jeg veed ikke, hvor
du lader, som om du vilde byde Forliig for ham; jeg kan jo skjøn
at du har draget denne Hær sammen just i den Tanke, at du
agter at raade os imellem. Erling svarer: I skal raade, Kon
og raade saa, at vi stilles forligte. Kongen sagde: agter du
stræmme mig, Erling, og kommer du derfor saa mandsterk?
siger han. Ja, om der end er noget Andet derunder, vil dog
nu ikke flye, siger Kongen. Erling svarer: du behøver ikke at mi
mig paa det, at de Gange, vi have truffet sammen, har jeg a
haft saa Folk mod dig; nu skal jeg ikke dølge, hvad jeg har i Si
nemlig at jeg vil, at vi skulle stilles ad forligte, eller ogsaa er
venteligst, at jeg ikke søger flere Møder med dig. Erling var
rød som Blod i Ansigtet. Da gik Biskop Sigurd frem og sa
til Kongen: Herre, jeg beder Eder for Guds Skyld lyde mine
og slutte Forliig med Erling, saaledes som han beder, nemlig
Manden faar Raade paa Liv og Lemmer, men at I ene raader
de øvrige Vilkaar. Kongen sagde: I skal raade. Da sagde
fyen: Erling, sæt Kongen den Sikkerhed, han ønsker; siden skal
bjørn tage mod Kongens Raade og give sig i Kongens Vold.
ling satte Kongen Sikkerhed; Kongen tog derimod. Saa gik
bjørn til Gard, gav sig i Kongens Vold og hyssede hans Ha
Erling vendte tilbage med sin Hær, men uden nogen Hilsen.
gen gik nu ind i Stuen, og Asbjørn med ham. Siden bes
Kongen Forliigsvilkaarene og talte saaledes: Begyndelsen af
Jer [illegible] Asbjørn, at du underkaster dig den Lands

at hvo som dræber Kongens Tjenestemand, skal paatage sig samme Tjeneste, hvis Kongen vil. Nu vil jeg, at du tager ved den Aarmenning, Sel-Thore har haft, og forestaar min Gaard her paa Agvaldsnes. Asbjørn svarede, at det skulde være, som Kongen vilde; dog, siger han, maa jeg først fare hjem til min Gaard og beslikke dem. Kongen var hermed tilfreds og drog derfra til en anden Leitsle, som var gjort mod ham. Asbjørn begav sig paa Vejen med sit Følge, som havde ligget i en affides Viig hele den Stund, han var borte; de havde skaffet sig at vide, hvorledes det stod til med ham, og vilde ikke fare bort, førend de vidste, hvad der vilde blive af. Asbjørn begav sig nu paa Vejen og standsede ikke før (412)
om Vaaren, end han kom nord til sin Gaard; siden blev han kaldet Asbjørn Selsbane. Da Asbjørn ikke havde været længe hjemme, traf han sin Frende Thore, og de taltes ved. Thore udspør Asbjørn nøje om hans Ferd og om alle de Tidender, der paa den havde tildraget sig. Asbjørn fortalte Alt, som det var tilgaaet. Nu mykes du vel, sagde Thore, at have hevnet den Forhaanelse, at du blev røvet i Høst. Ja, sagde Asbjørn, men hvad synes dig, Frende? Det er snart at sige, sagde Thore: den første Ferd, du gjorde syd i Landet, var saare haanlig, men stod dog til at rette paa; denne derimod er en Skam baade for dig og dine Frender, hvis det skal have sin Fremgang, at du bliver Kongens Træl og Jevning med den slette Karl, Thore Sel. Viis dig nu som en Mand deri, at du heller sidder her paa dine Ejendomme; vi, dine Frender, skulle nok understøtte dig saaledes, at du ikke oftere kommer i saadan Knibe. Asbjørn fandt dette rigtigt, og førend han og Thore skiltes ad, blev dette Raad stadfæstet, at Asbjørn skulde sidde paa sin Gaard og ikke siden drage til Kongen eller give sig i hans Tjeneste. Saaledes gjorde han og sad hjemme paa sine Gaarde.

Siden Kong Olaf og Erling Skjalgsøn havde truffet hinanden (413)
paa Agvaldsnes, begyndte paany Uenighed mellem dem og voxede, indtil der blev fuld Fjendskab. Kong Olaf drog om Vaaren paa Gjæstebud over Hørdaland; derfra drog han op paa Vors, thi han hørte, at Folket der var lidet rettroende. Han holdt Thing med Bønderne paa det Sted, som kaldes Vangen; der kom Bønderne i stor Mængde og fuldbevæbnede. Kongen bød dem at tage ved Christendommen, men de bøde ham Strid igjen; det kom saavidt, at man paa begge Sider fylkede Hæren, men da gik det Bønderne saaledes, at der kom Skræk i Bringen paa dem, og ingen vilde paa forrest. Det blev da tilsidst, hvad der bekom dem bedst, at de gik Kongen til Haande og toge ved Christendommen; Kongen skiltes ej fra dem, førend der var blevet christnet. Det var en Dag, at Kongen reed fremad sin Vej og sang sine Psalmer; da han kom

ligefor Haugene, standsede han og sagde: disse mine Ord skulle
fra Mand til Mand, at det er mit Raad, at aldrig nogen n
Konge efterdags farer mellem disse Hauge. Der siges og, at
fleste Konger have taget sig vare derfor. Kong Olaf drog nu
Osterfjorden, kom der til sine Skibe, foer nord i Sogn og tog
Veitsler om Sommeren. Da det begyndte at høstes, vendte
indefter Fjorden og drog derfra op paa Valdres; der var h
Folket hedensk. Kongen skyndte sig saa hastigt som muligt op
Vandet; der kom han uforvarende paa Bønderne, tog deres
tøjer og gik selv ombord derpaa med alt sit Folk. Siden op
han Thingbud og satte Thinget saa nær Vandet, at han selv h
alle Fartøjerne i sin Magt, hvis han tyktes behøve dem; Bønd
søgte Thinget med en stor, fuldbevæbnet Hær; Kongen bød
Christendommen, men Bønderne raabte imod og bade ham tie;
gjorde strax et stort Gny og Vaabenbrag. Da Kongen saa, a
ikke vilde høre paa, hvad han lærte dem, og tillige at de havde
stor en Flok, at han ej kunde binde an med dem, vendte han
Tale om og spurte dem, om der var Folk paa Thinget, som h
slige Sager med hinanden, at de vilde, Kongen skulde forlige
Man merkede strax paa Bøndernes Ord, at Mange vare ue
indbyrdes, men som dog nu havde løbet sammen, for at tale
Christendommen. Da Bønderne nu begyndte at kære sine Sa
skaffede Enhver sig en Hob til at hjelpe hans Sag frem; saaledes gi
hele den Dag; om Kvelden endtes Thinget. Saasnart Bønd
havde spurt, at Kong Olaf havde faret over Valdres og var
men i Bygden, havde de ladet Hær-Or gaa om og stevnet sam
Thegn og Træl; med den Hær droge de mod Kongen; men da
ogsaa de fleste Steder i Bygden tomme for Folk. Bønderne h
sig endnu sammen, efterat Thinget var endt: dette fik Kongen
Da han kom paa sine Fartøjer, lod han om Natten ro tvers
Vandet; der lod han sine Mænd gaa op i Bygden, brænde og r
Dagen efter roede de fra Nes til Nes; overalt lod Kongen Byg
brænde. Men da Bønderne i den samlede Hob saa, hvad Kon
tog sig fore, hvorledes han lod brænde og røve, og saa Røg
Ildsluer i sine Gaarde, bleve de strax løse i Sammenholdet; h
stevnede da bort og søgte hjemad, om han kunde finde sine Hus
folk. Saasnart der kom Brudd i Hoben, gik den ene bort efter de
anden, indtil alt deeltes i smaa Flokke. Kongen roede over Vand
og brændte paa begge Sider; da kom Bønderne til ham, bade o
Miskund og tilbøde at gaa ham til Haande. Nu gav han Enhv
Grid, som kom til ham og bad derom; ogsaa lod han dem beho
Ingen mod Christendommen; Kongen lod Fo
af Bønderne. Kongen [illegible] længe der

neren og lod Fartøjerne drage over Eidet mellem Vandene;
jelden reiste han over Land op fra Vandene; thi han troede ikke
erne godt. Han lod der opbygge og indvie Kirker og tilsatte
re. Da Kongen ventede Frosten, søgte han op paa Landet og
frem paa Thotn. Dette, nemlig at Kong Olaf havde brændt
Oplandene, omtaler Arnor Jarleskald i et Kvæde han digtede
hans Broder Harald. Siden drog Kong Olaf nord om Dalene
til Fjeldet og standsede ikke, førend han kom i Throndhjem og
til Nidaros; der lagde han til Vintersæde og sad der om Vin-
. Dette var hans Kongedømmes tiende Vinter.

Tidligere, den samme Sommer, drog Einar Thambarskelve af (414)
det, og først vester til England, traf der sin Maag Haakon Jarl
opholdt sig hos ham en Stund. Siden drog Einar til Kong
t og fik store Gaver af ham. Derefter drog Einar syd over
n, lige til Rom, kom tilbage den anden Sommer og drog til
Gaarde: Kong Olaf og han traf da ikke sammen.

Alfhild heed en Kone, der kaldtes Kongens Trælkvinde; dog (415)
hun kommen af god Ætt; hun var en dejlig Kvinde og opholdt
ved Kong Olafs Hird. Det tildrog sig der, at Alfhild blev
gjommelig, og Kongens fortrolige Venner vidste, at han var
der til Barnet. Det traf sig en Nat, at Alfhild kom i Barnsnød;
vare kun faa Folk tilstede, nogle Kvinder, en Præst og Sighvat
ald, samt nogle faa Andre. Alfhild leed meget og havde nær
let Livet: hun fødde et Drengebarn, og man vidste en Stund
, om Barnet var levende eller ej. Da Barnet drog Aande, dog
get svagt, bad Præsten Sighvat gaa hen at sige det til Kongen.
n svarer: jeg tør ikke for Alt i Verden vække Kongen, thi han
byder Enhver at forstyrre ham i sin Søvn, førend han vaagner
sig selv. Det er dog nu nødvendigt, siger Præsten, at Barnet
ner døbt, thi det seer mig ikke ud til at kunne leve. Sighvat
yde: heller tør jeg da vove paa at lade dig døbe Barnet, end at
kke Kongen; jeg skal nok paatage mig Bebreidelserne derfor, og
ve det Navn. De gjorde saa: Drengen blev døbt og fik Navnet
Magnus. Morgenen efter, da Kongen var vækket og klæd, blev
lt berettet ham om denne Tildragelse. Da lod Kongen kalde Sig-
rt til sig og sagde: hvor kunde du være saa djerv at lade mit
rn døbe, førend jeg vidste deraf? Fordi jeg heller vilde give
) to Mennesker, end Fanden eet, svarer Sighvat. Hvorfor maatte
ke, sagde Kongen. Barnet var Døden nær, siger Sighvat, og
derfor høre Fanden til, hvis det døde hedensk; nu vilde det
ud til; for det andet, skjønt jeg vidste, at du var mig vreed,
eg dog ogsaa, at det kunde ikke gjelde mere end mit Liv, og
at jeg skal miste det for denne Sags Skyld, saa venter jeg,

at jeg bliver Guds Mand. Kongen ſagde: hvorfor lod du Dren-
gen hede Magnus: det Navn er jo ikke i vor Ætt. Jeg opkald-
ham efter Kong Karl Magnus (Karl den Store), ſvarer Sighva-
han, vidſte jeg, var den bedſte Mand i Verden. Da ſagde Konge-
du er en ſtor Lykkes-Mand, Sighvat; det er ikke underligt, at Ly-
og Vid følges ad, men beſynderligt er det, ſom ſtundom kan tref-
at den Lykke følger uvittige Mænd, at deres uvittige Raad vend-
til Held. Da var Kongen ſaare glad. Drengen opfødtes og bl-
ſnart evnelig, efterſom han voxede til.

(416) Samme Vaar gav Kong Olaf Aasmund Grankelsſøn hal-
Syslen paa Haalogaland mod Haarek i Thjotta; denne havde f-
havt den hele, deels i Veitſle, deels i Leen. Aasmund havde
Skude og paa den næſten 30 velbevæbnede Mænd. Da Aasmu-
kom nord, traf han Haarek; Aasmund ſiger ham, hvorledes Kong-
havde beſtemt det med Syslen og fremviſte Kongens Jerteiner de-
paa. Haarek ſiger: Kongen ſaar raade for, hvem der har Syſle-
men dog gjorde ikke vore forrige Høvdinger ſaaledes, at minke d-
Ret til at raade paa deres Vegne, ſom vi ere ættbaarne til, m-
overlade den til Bondeſønner, der ej forhen have haft ſligt i Hænd-
Men ſkjønt man tydeligt kunde ſe paa Haarek, at dette ikke v-
efter hans Sind, lod han dog Aasmund tage ved Syslen, ſo-
Kongen havde ſendt Bud til ham om. Aasmund drog nu hjem
ſin Fader, dvælede der en liden Stund og drog derpaa i ſin Sy-
ſel nord paa Haalogaland. Da han kom nord til Langø, boede d-
to Brødre, den ene heed Gunnſtein, den anden Karle, de vare ri-
og meget anſeede Mænd. Gunnſtein ſyslede meſt med Gaarder-
Drift; han var den ældſte; Karle var vakker af Udvortes og elſte-
meget Stads; begge to vare Idrætsmænd i de ſeſte Stykker. Aa-
mund blev der godt modtagen, blev der en Stund og ſamlede
Syslen Indtægter, hvad han kunde faa. Karle talte for Aasmun-
om, at han vilde fare ſydpaa med ham til Kong Olaf og bede o-
Hirdviſt. Aasmund opmuntrede ham hertil og lovede ſin Anbefa-
ling hos Kongen, til at Karle ſkulde faa, hvad han ønſkede; denn-
gav ſig da i Følge med ham. Aasmund ſpurte, at Asbjørn Sel-
hane var dragen ſyd i Vange-Stevnen med et ſtort Fragtſkib, ha-
ejede, bemandet med næſten 20 Mand, og at man da kunde ven-
ham ſondenfra. Aasmund og hans Reiſefeller droge ſydefter lang-
Landet og havde Modvind, dog ikke ſterk; de mødte flere Skibe, ſo-
hørte til Vangeſkaaden, og ſpurte da i al Stilhed om Asbjørn
Selſkabd; der blev ſagt dem, at han nu var paa Veien ſondenfr-
Aasmund og Karle vare Sangefeller, og der var ſtor Kjærlighe-
mellem dem. Det var en Dag, da Aasmund og hans Mænd roe-
over Vandet, at et Fragtſkib kom imod dem; Skibet var l-

at kjende, det var prydet i Forstavnen og malet baade med hvidt og rødt; de havde et med Striber stavet Sejl. Da sagde Karle til Aasmund: ofte taler du om, at du er meget nysgjerrig efter at se Asbjørn Selsbane; jeg kan ej med at kjende Skibe, hvis det ikke er ham, som sejler der. Aasmund svarer: gjør mig den Tjeneste, Staldbroder, og sig mig til, om du kjender ham. I det samme mødtes Skibene, og da sagde Karle: der sidder han, Selsbane, ved Styret, i en blaa Kjortel. Jeg skal give ham en rød Kjortel, svarede Aasmund, og skød til Asbjørn med et Spyd, der traf ham paa Midten og fløj igjennem ham, saaat det stod fast i Hovedskjelen. Asbjørn faldt død fra Styret; siden drog hvert Skib sin Vej. Asbjørns Mænd førte hans Liig nord til Throndenes; Sigrid lod da sende Bud til Bjarkø efter Thore Hund; han kom, da man begravede Asbjørns Liig efter deres Sedvane. Da de droge bort, uddelte Sigrid Gaver til sine Venner; hun fulgte Thore til Skibet, og, førend de skiltes ad, sagde hun: nu er det saaledes skeet, Thore, at min Søn Asbjørn fulgte dine Venneraad. Der forundtes ham ikke Liv til at lønne dig derfor efter Fortjeneste, og, skjønt jeg ikke forstaar mig saa godt derpaa, som han vilde have forstaaet det, mangler jeg dog ikke Viljen; her er nu en Gave, jeg vil give dig og ønske, at den maa bekomme dig vel: det var et Spyd. Her seer du det Spyd, sagde hun, som stod igjennem min Søn Asbjørn, og endnu er Blodet derpaa; des bedre kan du erindre, at dette passer til det Saar, du saa paa din Broderson Asbjørn. Nu vilde du opføre dig som en Mand, hvis du saaledes skiltes ved dette Spyd, at det stod i Brystet paa Olaf Digre, og derhos erklærer jeg, at du er hver Mands Niding, hvis du ikke hevner Asbjørn. Dermed gik hun bort. Thore blev saa vreed over hendes Tale, at han ikke kunde svare et Ord, glemte at slippe Spydet, ja glemte endog Bryggen, saaat han havde gaaet lige i Vandet, hvis ikke hans Mænd havde holdt paa ham og støttet ham, da han gik ombord. Det var et Maalespyd,[1]) ikke stort, og med guldbeslagen Fal. Thore og hans Mænd roede nu bort og kom hjem til Bjarkø. Aasmund og hans Reisefæller droge videre, indtil de kom syd til Throndhjem til Kong Olaf: Aasmund fortalte da Kongen, hvad der havde tildraget sig i hans Ferd. Karle blev Kongens Hirdmand, og han og Aasmund holdt stedse Venskab med hinanden. De Ord, Aasmund og Karle havde talt med hinanden før Asbjørns Drab, bleve ikke bulgte, thi de fortalte dem selv til Kongen. Men det gik der, som man siger, at Enhver har Ven blandt Uvenner, thi der var

[1]) Maalespyd kaldtes Spyd, hvor der paa Bladet var indristet Runer eller andre Tegn.

Nogle, som lagde dette paa Hjertet, og derfra kom det til Tho
Hund.

417) Da det leed ud paa Vaaren, gjorde Kongen sig rede og ruste
sine Skibe. Siden drog han om Sommeren sydefter Landet, ho
Thing med Bønderne, forligte Folk og ordnede Landet og tog k
gelige Indtægter, hvor han drog frem. Om Høsten drog han he
syd til Landsenden: da havde han christnet Landet overalt, hvor St
hereder vare: ogsaa havde han da ordnet Loven over hele Land
Da havde han og underlagt sig Orknøerne, saaledes som forhen
sagt. Han havde tillige haft Budsendinger og skaffet sig mar
Venner baade paa Island og Grønland og i Færøerne. Ko
Olaf havde sendt Kirketømmer til Island: denne Kirke blev byg
paa Thingvoldene, hvor Althinget er, tillige sendte han den st
Klokke, som endnu er der. Dette skede, efterat Islændingerne ha
ordnet sin Lov og sat Christenretten efter det Bud, Kong Olaf ha
sendt dem. Siden droge mange anseede Mænd fra Island
bleve Kong Olaf haandgangne: det var Thorkel Eyjulfsson, Th
leik Bollesson, Thord Kolbeinsson, Thord Børksson, Thorgeir Ho
vardsson, Thormod Kolbrunesskald. Kong Olaf havde sendt V
negaver til mange Høvdinger paa Island; de sendte ham tilbø
slige Ting, som der fandtes, og, som de ventede, kunde være h
kjærkomne. Men i disse Venskabstegn, Kongen viiste Island, bo
dog noget mere under, som siden kom for Dagen.

(418) Denne Sommer sendte Kong Olaf Thorarin Nefjulfsson
Island med sine Erender; han styrede da ud fra Throndhjem,
Kongen drog afsted, og fulgte ham syd paa Møre. Thorarin f
lede derfra ud paa Havet og fik saa god Vind, at han efter 4 Døg
Sejlads naaede Øerne ved Island; strax drog han til Althing
og kom did, da Folk vare ved Lagberget; strax gik han did. S
alle Lovmaal vare afgjorte, tog Thorarin Nefjulfsson saaledes
Ordе: for fire Nætter siden skiltes jeg fra Kong Olaf Haraldss
og sendte han alle Høvdinger og Landsstyrere, derhos hele Almu
Karle og Kvinder, Unge og Gamle, Rige og Fattige her paa La
det Guds og sin Hilsen, tilføjende, at han vil være Eders Drott
hvis I ville være hans Thegner, men baade I og han være hi
andens Venner og Hjelpere til alt Godt. Man svarede vel p
hans Tale; Alle sagde, at de med Glæde vilde være Kongens Ve
ner, hvis han vilde være en Ven af Landsens Mænd. Derpaa t
Thorarin atter til Ordе: med Kongens Hilsen følger ogsaa d
Bøn til Nordlændingerne, at de for Venskabs Skyld ville give h
den Ø eller det Ud-Skær, der ligger udenfor Eyjafjorden og kald
so; til Gjengjeld vil han af sit Land give saadanne go
som man maatte forlange af ham; han sendte fornemmel

Bud til Gudmund paa Madrevolde om at understøtte denne Bøn, thi han har spurt, at Gudmund raader mest i den Egn. Gudmund svarer: højt ønsker jeg Kong Olafs Venskab, og jeg skjøtter langt mere derom, end det Udskær, han forlanger, dog har Kongen ikke spurt rigtigt, hvad det angaar, at jeg skulde have større Magt derover, end Andre, thi nu er det gjort til Almenning. Nu skulle vi, der have mest Gavn af Den, holde Stevne med hinanden derom. Folk gik derpaa til sine Boder, og Nordlændingerne holdt siden Stevne mellem sig og talte herom; Enhver sagde da, hvad ham syntes; Gudmund tilskyndede dertil, og mange Andre fulgte hans Tale. Da spurte Folk, hvorfor ikke hans Broder Einar talte herom; han tykkes os bedst at kunne skjønne de fleste Sager, sige de. Einar svarer: Jeg er saa ordknap herom, fordi endnu Ingen har tilspurt mig, men skal jeg sige min Mening, da tror jeg, at Folk her i Landet ikke burde underkaste sig Skattegaver til Kong Olaf og alle de Paalæg, han har paaført Folket i Norge; derved vilde vi bringe Undertrykkelse ej alene over os, men og over vore Sønner og deres Sønner, og al vor Ætt, og hele Mængden, som bebor dette Land; og vil da denne Trældom aldrig forlade dette Land; thi om end denne Konge er en god Mand, hvilket jeg gjerne tror, saa kan det dog gaa efterdags, som hidtil, naar der bliver Kongeskifte, at Kongerne ere forskjellige, nogle gode, nogle onde. Men hvis Landets Mænd ville beholde sin Frelse, som de have haft, siden dette Land bebyggedes, da er den eneste Udvej den, ikke at give Kongen noget at hænge sig ved, enten i Besiddelser her paa Landet, eller i Udredelsen af bestemte Skatter herfra, der kunde udtydes som Underhalds-Skyldighed. Men det anseer jeg for meget passende, at de, som ville, sende Kongen Vennegaver, Høge eller Heste, Tjelde eller Sejl eller andre Sager, som det skikker sig at sende; det er vel anvendt, hvis hans Venskab bliver Lønnen. Men om Grimsø er dette at sige, at hvis intet derfra føres, som er tjenligt til Mad, da kan man der føde en stor Hær, og er der en udenlandsk Hær, som farer med Langskibe, da er jeg bange for, at mangen Kot-Bonde vil finde det trangt nok foran Døren. Strax, da Einar havde talt dette og forestillet disse Ting, var hele Almuen eenstemmig af den Mening, at det ej skulde indrømmes, og Thorarin saa nu, at der ikke var mere at gjøre ved denne Sag. Dagen efter gik han til Lagberget (419)
og holdt endnu en Tale, saaledes: Kong Olaf sender Bud til sine Venner her paa Landet, navnlig Gudmund Eyjulfsson, Snorre Gode, Thorkel Eyjulfsson, Skafte Lovsigemand, Thorstein Hallsson; han sender Bud til Eder, at I skulle modtage hans venlige Indbydelse og komme til ham; han sagde, at I ej skulde opsætte denne Reise, hvis det var Eder noget om hans Venskab at gjøre. De

svarede hertil, takkede Kongen for hans Indbydelse og sagde, at
skulde tale med Thorarin om sin Reise, naar de først havde o
lagt om dette for sig selv og sine Venner. Snorre Gode og Sk
fraraadede at stille sig saa blot for Norges Mænd, at alle de,
mest raadede for Landet, skulde paa een Gang drage fra Island
didhen; de sagde, at ved dette Budskab fattede de sterk Miste
om, hvad Einar havde gjettet paa, at Kongen havde Tvang i Si
mod Islændingerne, hvis han fik raade. Gudmund og Thorkel Eyjú
søn derimod opmuntrede meget til at følge Olafs Budskab, og ka
det en hederlig Reise. De drøftede nu dette mellem sig, og det
aftalt, at de ikke selv skulde fare, men at enhver skulde sende
Mand i sit Navn, som de fandt mest passende dertil; saaledes
tes de paa Thinget, og der blev intet af nogen Udenlandsreise
Sommer. Thorarin gjorde dobbelt Reise om Sommeren, kom
Høsten til Kong Olaf og sagde ham, hvorledes hans Erende
løbet af, og at Høvdingerne paa Island vilde komme efter h
Indbydelse, eller og deres Sønner.

(420) Samme Sommer kom, paa Kong Olafs Budsending, til No
fra Færøerne Gille Lovsigemand, Leif Asserssøn, Thoralf af Din
og mange andre Bondesønner. Thrond i Gøta gjorde sig og re
ferdig, men da han netop skulde afsted, fik han en pludselig S
dom, saaat han ikke kunde komme af Stedet, og blev derfor tilbe
Da hine Færøinger kom til Kong Olaf, kaldte han dem til Sa
tale, holdt Stevne med dem, aabenbarede den Hensigt, han ha
med deres Komme, og sagde, at han vilde have Skat af Færøer
samt derhos, at Færøingerne skulde have den Lov, Kong Olaf
dem. Ved denne Stevne merkede man paa Kongens Ord, at
gjerne vilde have Sikkerhed herpaa af de færøiske Mænd, som
vare komne did, saaledes at de edeligt besvore denne Aftale;
tilbød de Mænd, der tyktes ham de fornemste paa Landet, at bl
ham haandgangne og nyde Heder og Venskab af ham. De F
øiske fandt Kongens Ord saaledes beskafne, at det var usikkert, hv
ledes det vilde gaa dem, hvis de ej underkastede sig alt, hvad K
gen forlangte. Skjønt der nu blev holdt flere Stevner i de
Sag, inden den endtes, saa skede dog alt, hvad Kongen fordre
de gik Kongen til Haande og bleve hans Hirdmænd, baade
Gille og Thoralf; alle de, som vare i deres Følge, aflagde Eed
Kong Olaf paa at holde den Lov og Landsret i Færøerne,
han satte dem, og betale den Skat, han bestemte. Siden bered
disse Færøinger sig til Hjemferden: ved Skilsmissen gav Kon
dem Vennegaver, som havde gaaet ham til Haande; da de v
ferdige, droge de sin Vej. Kongen lod udruste et Skib, fik
derpaa og sendte dem til Færøerne, for der at modtage den S

Færøingerne skulde yde ham. Det varede længe, førend de kom afsted, og det er om deres Ferd at sige, at de ikke kom tilbage, og heller ikke kom der nogen Skat næste Sommer, thi hverken vare de komne til Færøerne, eller havde nogen krævet Skatten der.

Kong Olaf drog om Høsten ind i Viken og sendte Bud i For- (421)
øjen til Oplandene og lod paabyde Veitsler, thi han æslede sig om Vintren til at fare over Oplandene. Siden begyndte han Ferden og drog til Oplandene; han blev der den Vinter, drog rundtom paa Veitsler og rettede paa de Ting, der syntes ham trænge til Bedring; hvor det tyktes ham nødvendigt, befæstede han fremdeles Christendommen. Det tildrog sig, da Kong Olaf var paa Hedemarken, at Ketil Kalf paa Ringenes begyndte at bejle til Gunnhild, en Datter af Sigurd Syr og Aasta, Kong Olafs Moder; Gunnhild var saaledes en Syster af Kong Olaf, og han havde at svare og raade i denne Sag. Han laante villigt Øre hertil, fordi han vidste om Ketil Kalf, at han var storættet og riig, forstandig og en stor Høvding; Ketil havde og allerede længe været en stor Ven af Kong Olaf, saaledes som det tilforn er fortalt. Alt dette tilsammen bidrog til, at Kongen unde Ketil dette Giftermaal, og det blev saaledes, at Ketil fik Gunnhild til Egte: ved dette Bryllupsgilde var Kong Olaf tilstede. Kong Olaf drog siden nord i Gudbrandsdalen og tog der Veitsler; der boede en Mand ved Navn Thord Guthormsøn paa den Gaard, som heder Steig; han var den mægtigste Mand i den nordre Deel af Dalen. Da han traf Kongen, begyndte han at bejle til Isrid Gudbrandsdatter, Kong Olafs Modersyster; ogsaa derfor havde Kongen at svare. Efter nærmere Overvejelse blev det bestemt, at dette skulde bevilges ham; Thord fik Isrid og blev siden en ivrig Ven af Kong Olaf, tilligemed mange andre hans Frender og Venner, der rettede sig efter ham. Derpaa drog Kong Olaf syd igjen tilbage over Thotn og Hadeland, derfra paa Ringerike og saa til Viken; om Vaaren drog han til Tunsberg og dvælede der længe, medens Kjøbstevnen og Tilførselen var størst. Da lod han sine Skibe gjøre rede og havde en Mængde Folk hos sig.

Denne Sommer kom fra Island efter Kong Olafs Ordsending (422)
Stein, Søn af Skafte Lovsigemand, Thorodd, Snorre Godes Søn, Helle, Søn af Thorkel Eyjulfsson, Egil, Side-Halls Søn, Thorsteins Broder: Gudmund Eyjulfsson var død Vintren forud. Disse islandske Mænd droge til Kong Olaf, saasnart de kunde komme dertil. Da de traf ham, bleve de godt modtagne og vare allesammen hos ham. Samme Sommer spurte Kong Olaf, at det Skib, han forrige Sommer havde sendt til Færøerne efter Skat, var bleven borte og ingensteds kommet i Land, saavidt Folk havde spurt; Kongen lod da et andet Skib fare, og Mænd derpaa, som han

sendte til Færøerne efter Skat; de droge afsted og stak i Søen, men man hørte ikke mere til dem end til de forrige, og der hørtes nu mangehaande Gjetninger om, hvad der kunde være blevet af disse Skibe.

(423) Knut den Mægtige, som Nogle kalde Gamle Knut, var i den Tid Konge over England og Danmark. Knut den Mægtige var Søn af Svein Tjugeskegg Haraldsson; i lang Tid havde dennes Forfædre raadet over Danmark. Harald Gormsson, Knuts Farfader, havde faaet Herredømmet over Norge efter Harald Gunnhildssøns Fald og taget Skatter af Landet, men sat Haakon Jarl den Mægtige til at vogte det. Svein Danekonge, Haralds Søn, raadede og over Norge og satte sin Maag Eirik Jarl, Haakons Søn, til at vogte Landet; da raadede Brødrene Eirik og Svein Haakonssønner derover, indtil Eirik Jarl drog vester til England efter sin Maag, Knut den Mægtiges, Ordsending og satte efter sig til at raade for Norge sin Søn, og Knuts Systerson, Haakon Jarl. Siden, da Olaf Digre kom i Norge, fangede han allerførst Jarlen Haakon Eiriksson og satte ham fra Riget, som før er skrevet. Da drog Haakon til sin Morbroder Knut og havde været hos ham den hele Tid, indtil de Begivenheder, vi nu fortælle. Knut den Mægtige havde vundet England med Vaabenmagt og kæmpet derfor og haft langvarig Møje, indtil Landets Folk var blevet ham lydigt. Men da han tyktes sig at være fuldkommen fast i Herredømmet over det Land, mindedes han, hvad Ret han tyktes at have til det Rige, han dog ikke selv raadede for: det var Norge. Han meente at have Arveret til hele Norge; hans Systerson Haakon meente ligeledes at have Fordring paa en Deel deraf og tillige at have mistet den med Vanære. Endnu en Grund, hvorfor Knut og Haakon i Førstningen havde ladet det bero med sine Fordringer paa Norge, var den, at, da Kong Olaf Haraldsson allerførst kom i Landet, løb hele Almuen og Mængden op og vilde intet andet høre, end at Olaf skulde være Konge over hele Landet; men nu siden, da Folk ikke tyktes at kunne raade sig selv for hans Velde, søgte Nogle bort fra Landet; mange anseede Mænd eller mægtige Bondesønner vare dragne til Kong Knut, og under forskjellige Paaskud. Men enhver af dem, som kom til Kong Knut og vilde lyde ham, fik af ham Hænderne fulde af Gods; der var og større Glands at se end andensteds, baade med Hensyn til den talrige Skare, der dagligen var hos ham, og med Hensyn til al anden Prydelse i de Herberger, Kongen ejede og selv var i. Knut den Mægtige tog Skat og Skyld af de rigeste af alle de nordlige Lande, og saameget mere, som han havde at tage, end andre Konger, saameget mere gav han og, end hver anden Konge. I hele hans Rige var der saa god Fred, at Ingen torde bryde den, og selve

ndsens Mænd beholdt Fred og sin gamle Landsret. Af alt Saa-
mt blev han meget berømt rundtom i alle Lande. Mange af dem,
m kom fra Norge, klagede over den Undertrykkelse, de lede, og
trede for Haakon Jarl, Nogle ogsaa for Kong Knut selv, at Nor-
s Mænd nu vare rede til atter at underkaste sig Kong Knut eller
aakon Jarl og modtage sin Frihed af dem. Disse Taler beha-
de Jarlen vel; han kærede herom for Kongen og bad ham for-
ge, om Kong Olaf vilde opgive Riget for dem, eller afstaa noget
ed det Gode; mange forenede sig med Jarlen om at tilskynde her-
. Knut den Mægtige sendte da Mænd vest fra England til Norge, (424)
deres Ferd var saare prægtigt udstyret; de havde Brev og Ind-
gl fra Kong Knut i England. De kom til Kong Olaf Haralds-
n i Tunsberg om Vaaren. Da man sagde Kongen, at der vare
mme Sendemænd fra Kong Knut den Mægtige, blev han meget
rbittret og sagde, at Knut vist ikke sendte Mænd til ham med
render, der kunde være ham eller hans Mænd til Gavn; det va-
de nogle Dage, førend Sendemændene fik Kongen i Tale. Da de
Lov til at tale med ham, gik de frem for Kongen, frembare Kong
nuts Breve og fremførte de dermed følgende Erender: at Kong
nut kalder hele Norge sin Ejendom og paastaar, at hans Forfædre
we haft det Rige før ham. Men, fordi Kong Knut vil byde alle
nde Fred, vil han heller ikke fare med Hærskjold mod Norge, der-
m andet lader sig gjøre. Men vil Kong Olaf Haraldssøn være
onge over Norge, da fare han til Kong Knut og tage Landet i
en af ham, blive hans Mand og yde ham slige Skatter deraf, som
rlerne før ydede. Siden frembare de Brevet, hvori det samme
d. Da svarer Kong Olaf: i gamle Fraſagn har jeg hørt, at
orm Danekonge ansaaes for nok saa gild en Folkekonge, og dog
adede han for Danmark alene. Men de Danekonger, som siden
we været, ville ikke lade sig nøje dermed; nu er det kommet saa-
dt, at Knut raader ene over Danmark og England og derforuden
r underkastet sig en stor Deel af Skotland; alligevel gjør han nu
saa Fordring paa mit Arverige, i mine egne Hænder: han skulde
g engang omsider vide at holde Maade med sin Herskesyge. Agter
n da ene at raade over alle Lande i Nord, eller tænker han ene
ede al Kaalen i England? Det maa han før kunne orke, før-
d jeg bringer ham mit Hoved eller viser ham mindste Hyldest.
u skulle I sige ham disse mine Ord, at jeg skal verje Norge med
dd og Egg, saalænge mit Liv holder ud, men at jeg ikke betaler
kat af mit Rige til noget Menneske. Efter denne Bestеed droge
ng Knuts Sendemænd bort, ikke glade over sit Erende. Sig-
at Skald havde været hos Kong Knut, som gav ham en Guld-
ng, der vejede en halv Mark; paa samme Tid var ogsaa Berse

Skald-Torvasſøn hos Kong Knut, ſom gav ham to Guldringe, hvoraf hver vejede en halv Mark, og dertil et Sverd med Tilbehør. Herom kvad Sighvat en Viſe. Sighvat gav ſig i Snak med Kong Knuts Sendemænd og ſpurte dem om mange Tidender. De fortalte ham Alt, hvad han ſpurte om, angaaende deres Samtale med Kong Olaf og Udfaldet paa deres Ærende. De ſagde, at Kongen havde optaget deres Tale ugunſtigt, og vide vi ej, ſige de, hvor han tager Mod fra til at negte at blive Kong Knuts Mand og fare til ham, hvilket dog vilde være bedſt for ham; thi Kong Knut er ſaa mild, at hvor grovelig end Høvdinger forbryde ſig mod ham, tilgiver han dem dog Alt, ſaaſnart de drage til ham og viſe ham Hyldeſt. Det var ikke for længe ſiden, da kom der to Konger til ham nordenfra Skotland, fra Fife, hvilke han eftergav al ſin Vrede og lod beholde alle de Lande, de forhen havde ejet: derhos gav han dem ſtore Vennegaver. Da kvad Sighvat en Viſe, hvori han gav at forſtaa, at, om end Kongerne fra Skotland havde underkaſtet ſig Knut og ført ham ſit Hoved, var dog ikke Olaf den, der ſaaledes ydmygede ſig for noget Menneſke. Kong Knuts Sendemænd droge ſin Vej tilbage og fik god Vør over Havet. Siden droge de til Kong Knut og ſagde ham Udfaldet paa ſit Ærende og de Ord, Kong Olaf allerſidſt talte til dem. Kong Knut ſvarer: Kong Olaf gjetter ikke ret, hvis han tror, at jeg alene vil æde al Kaalen i England; jeg vil heller han ſkal finde, at jeg har andet inden Ribbenene end bare Kaal; thi fra nu af ſkulle kolde Raad komme frem mod ham fra hvert af mine Ribbeen. Denne Sommer kom til Knut fra Norge Aslak og Skjalg, Erlings Sønner paa Jederen: de fik der god Modtagelſe; thi Aslak var gift med Sigrid, Datter af Jarlen Svein Haakonsſøn, og Syſkendebarn til Haakon Eiriksſøn Jarl. Kong Knut gav diſſe Brødre ſtore Veitſler der hos ham, og de vare meget anſeede.

(425) Kong Olaf ſtevnede ſine Lendermænd til ſig og havde en Mængde Folk hos ſig om Sommeren, thi der gik Ord af, at Knut den Mægtige om Sommeren vilde komme veſtfra England: man troede at vide, efter hvad man havde ſpurt fra de Kjøbſkibe, ſom kom veſtenfra, at Knut ſamlede en ſtor Hær i England. Da det leed ud paa Sommeren, paaſtod En, at Hæren vilde komme, en Anden negtede det. Kong Olaf var om Sommeren i Viken og havde Folk ude at efterſpore, om Knut kom til Danmark. Om Høſten ſendte Kong Olaf Mænd øſter til Svithjod til ſin Maag Kong Amund og lod ham fortælle Ordſendingerne fra Kong Knut og den Fordring, han hos Olaf gjorde paa Norge. Derhos lod han tilføje, at, naar Knut førſt havde lagt Norge under ſig, var det at frygte for, at ogſaa Amund fra den Stund af ikke længe vilde have

Sverige i Fred; han anſaa det derfor raadeligſt, at de gjorde For-
mund med hinanden og reiſte ſig mod den fælles Fjende; han ſagde,
at de tilſammen ikke manglede Styrke til at beſtaa en Dyſt mod
Kong Knut. Kong Anund tog vel mod Kong Olafs Ordſending
og ſendte de Ord tilbage, at han fra ſin Side vilde indgaa Fællig-
hab med Kong Olaf, ſaaat Enhver ydede den Anden Hjelp fra ſit
Rige, hvor det først behøvedes; der blev og afgjort i Ordſendingen
mellem dem, at de ſkulde mødes og gjøre Raad for ſig; Kong
Anund agtede næſte Vinter at drage over Veſter-Gautland, men
Kong Olaf beredede det Fornødne til Vinterſæde i Sarpsborg.
Denne Høſt kom Knut den Mægtige til Danmark og ſad der om (426)
Vintren med en ſtor Mængde Folk. Det blev ham ſagt, at Mænd
og Ordſendinger havde faret mellem Norges Konge og Sviakongen,
og at der maatte være ſtore Raad derunder. Om Vintren ſendte
Kong Knut Mænd til Svithjod til Kong Anund og ſendte ham
ſtore Gaver og Venſkabstilbud, ſigende, at han nok kunde ſidde kverr
ved Striden mellem ham og Olaf Digre, thi du, Anund, ſiger han,
skal dit Rige ſkal være i Fred for mig. Da Sendemændene kom
til Kong Anund, frembare de Gaverne, ſom Kong Knut havde
ſendt, og derhos Tilbudet om hans Venſkab. Men Kong Anund
viſte ingen Luſt til at indlade ſig herpaa. Sendemændene ſyntes
at finde, at han var ſaare venſkabelig ſindet mod Kong Olaf. De
droge tilbage, fortalte Kong Knut, hvorledes det var gaaet dem, og
ſagde, at han ikke maatte vente ſig noget Venſkab af Kong Anund.

Denne Vinter ſad Kong Olaf i Sarpsborg med mange Folk; (427)
da ſendte han Karle den Haaleygſke nord i Landet med ſine Erender:
Karle drog først til Oplandene, ſiden nordover Fjeldet, og tog der
ſameget af Kongens Gods, ſom denne havde ſendt Bud om, tilli-
gemed et godt Skib, der ſyntes ham vel ſkikket til den Ferd, Kongen
havde foreſat ham: dette var at fare nord til Bjarmeland. Det
var nemlig ſaaledes aftalt, at Karle ſkulde være i Fællig med Kon-
gen, og at de ſkulde holde halvt med hinanden. Tidligt om Vaaren
gjorde Karle med Skibet nord paa Haalogaland; der gav ogſaa
hans Broder Gunnſtein ſig paa Reiſen med ham og havde ſit eget
Kjøbegods; de vare tilſammen næſten 25 Mand paa Skibet og kom
raſk om Vaaren tidligt nord til Finmarken. Dette ſpurte Thore
Hund; han ſendte Mænd og Bud til diſſe Brødre med den Beſked,
at ogſaa han agtede at fare nord til Bjarmeland om Sommeren
og ønſkede, at de ſkulde holde Samflaade og have lige Andeel i alt,
hvad de erhvervede. Karle og hans Fæller ſendte det Bud til-
bage, at Thore ſkulde have 25 Mand, ligeſom de, og at de vilde
have alt, hvad man fik til Fangſt, deelt ligt mellem Skibene, und-
tagen det Kjøbegods, Folkene ſelv havde med ſig. Da Thores

Sendemænd kom tilbage, havde han ladet sætte frem en stor Langskibs-Busse, som han ejede, og ladet den gjøre ferdig; han bemandede Skibet med sine Huuskarle, og der var næsten 80 Mand ombord; for denne Skare raadede Thore alene, og han skulde ligeledes tage alt det Erhverv, de fik paa Reisen. Da Thore var ferdig, styrede han med sit Skib nord efter Landet og traf Karle og hans Følge nord i Sandver. Siden droge de alle tilsammen videre og fik god Bør. Gunnstein sagde til sin Broder Karle, strax efterat Thore var kommen til dem, at Thore tyktes ham være vel mandsterk; saavidt jeg skjønner, sagde han, er det raadeligst at vende om igjen og ikke fare saa, at Thore har os aldeles i sin Magt, thi jeg tror ham ilde. Karle sagde: vende tilbage vil jeg ikke; men det er rigtignok sandt, at havde jeg vidst, da vi vare hjemme i Langø, at Thore Hund vilde komme i Følge med os med saamange Folk, som han nu har, da vilde vi haft flere Folk med os. Brødrene talte herom med Thore og spurte, hvad det skulde betyde, at han havde langt flere Folk med sig end efter det Bud, han havde faaet. Han svarer: vi have et stort Skib, som behøver mange Folk, og efter min Mening kan man ikke have for mange flinke Gutter i saa farlig en Ferd. De fore da oftest om Sommeren saaledes, som Skibene gik: naar Vinden var svag, gik Brødrenes Skib sterkest, og da sejlede de fra Thore, men, naar Vinden var hvassere, hentede han dem ind: sjelden vare de sammen, men de vidste dog altid til hinanden. Da de kom til Bjarmeland, lagde de til Kjøbstaden; der holdt de Kjøbstevne, og alle de, som havde noget at handle for, fik fuldt op af Gods. Thore fik og en Mængde Gods i Graavare, Bever og Sobel. Karle havde ogsaa meget Gods, hvormed han kjøbte megen Skindvare. Da Kjøbstevnen var sluttet, styrede de ud igjen af Elven Vina: da opsagde de Freden med Landets Mænd. Da de kom ud af Elven, holdt de Skibsfolksstevne, og spør Thore, om nogen har Hug til at gaa op i Landet og skaffe sig Gods: hertil svarede man, at de nok havde Lyst dertil, hvis der var nogen let Udsigt til Fangst. Thore svarede, at Gods vilde man nok faa, hvis Ferden løb vel af, men at det ikke var umuligt, at dermed kunde være Livsfare forbunden. Alle sagde, at de vilde forsøge derpaa, hvis der var Udsigt til Fangst. Thore svarer, at der i Landet var Skik og Brug, naar rige Mænd døde, at Løsøret skiftedes mellem den Afdøde og hans Arvinger; han skulde have Halvdelen eller Tredjedelen, stundom mindre: det Gods skulde bæres ud i Skoge, stundom i Høje, og øses sammen med Muld; stundom gjordes ogsaa Huse dertil. Han siger, at de skulde gjøre sig rede til Ferden mod Aftenen. Det blev aftalt, at Ingen skulde løbe fra de Andre, og at heller Ingen skulde være efter, naar Styremændene

sagde, at man skulde bort. De satte Mænd efter til at passe paa Skibene og gik siden op paa Land; der vare først slette Volde og dernæst en stor Skog: Thore gik foran, og Brødrene Karle og Gunnstein sidst. Thore bad Folk fare stilferdigt og tage Barken af Træerne, saaat man kunde se fra Træ til Træ. De kom frem i en stor Rydning; der var en høj Skid-Gaard med en Dør for og først. Over Skid-Gaarden skulde sex af Landets Mænd vaage hver Nat, to og to hver Tredjedeel. Da Thore og Følge kom til Skid-Gaarden, vare just Vagtmændene gangne hjem, og de, der skulde vaage dernæst, vare ikke komne paa Vagt. Thore gik til Skid-Gaarden, krøgede Øxen fast oventil, halede sig opefter og kom saaledes indenfor paa den ene Side af Gedet; da var ogsaa Karle kommen over paa den anden Side; begge kom paa een Gang til Døren, trak Slagbommen fra og lukkede den op. Da gik Alle ind i Gaarden. Thore sagde: i denne Gaard er en Høj, sammenrørt af Guld, Sølv og Muld; paa den skulle vi tage fat. I Gaarden staar ogsaa Bjarmernes Gud, som heder Jomale, men ingen maa understaa sig at rane den. Siden gaa de løs paa Højen, tage saa meget Gods, de kunne, og bære det i sine Klæder; der fulgte ogsaa meget Muld med, som venteligt var. Siden sagde Thore, at man skulde fare bort; nu skulle I Brødre, Karle og Gunnstein, siger han, gaa først ud, men jeg sidst. Alle vendte da om og ud ad Gedet. Thore vendte tilbage til Jomalen og tog en Sølvbolle, der stod i hans Knæ, fuld af Sølvpenninge; han styrtede Sølvet i sit Kjortel-skjød, stak Armen i Hadden, som var over Bollen, og gik siden ud af Gedet. Alle i Følget vare da komne ud af Skid-Gaarden og bleve var, at Thore var efter. Karle vendte om for at lede efter ham og traf ham ved Gedet: der saa han, at Thore havde Sølv-bollen. Strax løb Karle til Jomalen og saa, at et tykt Smykke var om dens Hals; han hævede Øxen og hugg Snoren isønder, hvormed Smykket var festet, bag paa Halsen; Hugget var saa sterkt, at Hovedet røg af Jomalen, og derved blev der saa stort et Skrald, at Alle forundrede sig; Karle tog da Smykket, og de droge siden afsted. Men aldrig saasnart hørtes Skraldet, førend alle Vagtmæn-dene kom frem paa Pladsen og blæste i sine Horn; derpaa hørte de allevegne omkring sig, hvorledes der blæstes i Lurr; de skyndte sig fremad til Skogen og gjennem denne; fra Pladsen hørte de Raab og Skrig, og da vare Bjarmerne komne der. Thore Hund gik bagerst af alle sine Mænd: to Mænd gik foran ham og bar en stor Sæk mellem sig, hvori der var noget, der saa ligest ud som Aske; Thore stak Haanden deri og spredede det om paa Vejen: stundom kastede han det frem over Folket: saaledes fore de frem af Skogen og ud paa Voldene: de hørte, at Bjarmehæren foor efter

dem med Raaben og fæl Skraalen, tilsidst styrtede den frem paa Volden bag dem, og til begge Sider, men Bjarmerne kom dem dog ikke saa nær, at de fik noget Meen. Deraf sluttede de, at Bjarmerne ikke kunde se dem. Da de kom til Skibene, gik Karle med sit Følge først ombord, thi de havde den hele Tid været forrest: Thore derimod var længst tilbage paa Landet. Saasnart Karle og hans Mænd kom op paa Skibet, kastede de Tjeldene af, kappede Landtougene og heisede Sejl; Skibet gik rask ud paa Havet. For Thore gik alt langsommere, thi hans Skib var ej saa let at haandtere. Da de toge til Sejls, var Karle kommen langt fra Land: begge Skibene sejlede da over Gandviken. Endnu var der lyst om Natten; de sejlede begge baade Nat og Dag, indtil Karle en Aften lagde til ved nogle Øer, lod Sejlet falde, kastede Anker og biede paa Strømfaldet, thi der var stor Brænding for dem. Da kom Thore efter og kastede Anker. En Baad blev skudt frem; Thore gik i den med flere Mænd og roede til Brødrenes Skib, hvor Thore gik op. Brødrene hilste ham. Thore bad Karle lade ham faa Smykket; det tykkes mig, siger han, rimeligt, at jeg faar de Kostbarheder, som bleve tagne der henne, thi jeg skjønner ej rettere, end at det var min Skyld, at vi slap uden Mandtab; du derimod, Karle, synes mig at udsætte os for den største Fare. Da sagde Karle: Kong Olaf ejer halvt i alt det Gods, jeg vinder i denne Ferd. Nu æsler jeg ham Smykket, og far derfor til ham, om du vil; kanske han da giver dig det, hvis han ikke vil have det, fordi jeg tog det af Jomalen. Thore siger, at han vil, at de skulle fare op paa Øen og skifte sin Fangst. Gunnstein svarer, at det netop var Strømskifte og Tid at sejle. De lette da Anker. Da Thore saa det, gik han ned i Baaden og roede til sit Skib. Gunnstein og Karle havde da allerede faaet Sejlet op og vare allerede komne langt, inden Thore havde sejlet ud. Gunnstein og Karle vare altid forud. Paa begge Skibe brugte man sig saa godt, man kunde. Saaledes fore de, indtil de kom til Geirsver, hvilket er det første Bryggeleje, naar man kommer nordenfra. Did kom de om Aftenen og lagde til Havnen i Bryggelejet. Thore lagde til inde i Havnen, Gunnstein og Karle holdt sig længere ude. Da Thore havde tjeldet, gik han i Land med en heel Deel Folk og kom til det Sted, hvor Karles Skib laa. Han raabte ud til Skibet og bad Styremændene komme i Land. Brødrene gjorde saa og havde nogle Folk med sig. Thore begyndte nu med det samme som før, nemlig at bede dem bringe det Gods, de havde taget i Hærfang, op paa Land til Skifte. Brødrene mente, at dette ikke behøvedes, førend de kom hjem i Bygden. Thore sagde, at det ikke var Skik og Brug at bie med at skifte Hærfang, til man kom hjem, og saaledes lade det staa sin

prøve, om man vilde være redelige mod hinanden. Herom talte de
r frem og tilbage en Stund; hver havde sin Mening. Omsider
k Thore bort, men han havde ikke gaaet langt, førend han gik tilbage,
det han sagde til sine Folk, at de skulde vente paa ham; han kaldte
paa Karle og sagde, at han vilde tale under fire Øjne med ham.
Karle gik hen til ham, men i det samme de mødtes, stak Thore et
Spyd tvers igjennem ham paa Midten, idet han sagde: her, Karle,
kun du kjende en Bjarkøing: jeg tænker nok, du skulde kjende Spy-
det Selshevner. Karle døde øjeblikkeligt, og Thore gik strax med sit
Følge bort til sit Skib. Gunnstein og hans Mænd saa Karle falde,
løb strax til, toge Liget og bare det til Skibet; de toge strax Tjeldene
ned og Bryggerne fra og lagde fra Land; derpaa heisede de Sejl
og fore afsted. Da Thore og hans Folk saa dette, sloge de ogsaa
Tjeldene ned og skyndte sig af alle Kræfter at komme bort; men,
det de droge Sejlet op, gik Staget af, saaat Sejlet faldt ned
vers over Skibet. Dette sinkede dem længe, indtil de anden Gang
k Sejlet op. Førend Thores Skib var kommet ret i Fart, var
Gunnstein allerede langt borte. Thores Mænd gav sig baade til
at roe og sejle; det samme gjorde Gunnsteins; paa begge Skibe
fort man saa skyndeligt som muligt, Dag og Nat. Det varede
længe, førend Thore fik indhentet dem; thi da først Sundene mellem
Øerne begyndte, var Gunnsteins Skib lettere at vige. Alligevel
ygede Thore ind paa dem, saaat Gunnstein, da han kom udenfor
Lengvik, satte til Land og løb op med sine Mænd; strax efter kom
Thore, løb ligeledes i Land med sine Folk og satte efter dem.
Men en Kone fik hjulpet og skjult Gunnstein; — der siges, at hun
skal have været meget troldkyndig —. Thore og hans Mænd gik
ned igjen til Skibet, tog alt det Gods, der var ombord paa Gunn-
steins Skib, og fyldte det med Stene i Stedet, førte det ud paa
fjorden, hugg Hul i det og sænkede det ned; derpaa droge de hjem
til Bjarkø. Gunnstein og hans Folk fore først i al Hemmelighed,
rede paa Smaabaade, droge kun videre om Nætterne, men laa stille
om Dagen: saaledes holdt de ved, indtil de kom forbi Bjarkø og ud
i Thores Syssel. Gunnstein begav sig først hjem til Langø, men
lev kun en kort Tid der og tog strax Vejen sydefter, uden at
andse, førend han kom til Throndhjem. Her fandt han Kong Olaf
g fortalte, hvorledes det var gaaet dem i Bjarmelandsferden.
Kongen lod ilde over deres Ferd og tilbød Gunnstein at være hos
am, lovende, at han skulde rette paa hans Sag, saasnart det var
om muligt. Gunnstein takkede for Tilbudet og blev hos Kong Olaf.

Det er forhen sagt, at Kong Olaf var øster i Sarpsborg den (428)
Vinter, da Knut den Mægtige sad i Danmark. Anund Sviakonge
ved den Vinter over Vester-Gautland med flere end tredive Hundreder

[illegible] Der gik da Mæglinger og Ordsendinger mellem dem [illegible] Dag [illegible] Sandag mellem sig og aftalte, at de [illegible] Dagen [illegible] paa Slagmarken. De indfandt siden Mødet, for [illegible] ret [illegible] ville [illegible] med Kong Olaf og sig til. Da det led [illegible] paa Dagen, gjorde Kong Olaf sig rede til at drage til Englan[illegible] Han [illegible] var [illegible] sig i Danmark fra Sin Gyrdelinat, og med ham [illegible] Jarl Sven Tjugeskjæg Tordenskjæg. Ulf var gift med Astrid, Kn[illegible] Svens Datter og Kong Knuds Søster; deres Søn var Svein, h[illegible] Ulf [illegible] Konge i Danmark. Ulf Jarl var en saare mærkelig Ma[illegible] [illegible] han [illegible] Kongen [illegible] [illegible] [illegible]

en Byrding (Fragtskib), som han ejede, og skaffede sig Mandskab dertil, de vare i alt ti eller tolv. Da de vare ferdige og kun ventede paa Vør, hendte det sig i Austerø paa Gøta hos Thrond, at denne om Godvejrsdag kom gaaende ind i Stuen, medens hans tvende Brodersønner Sigurd og Thord, Thorlaksønner, saavelsom deres Frænde, Gaut den Røde, laa paa Stuepallene. Alle disse tre havde Thrond opfostret; de vare dygtige unge Mænd, Sigurd var den ældste og fremfor dem i de fleste Stykker; Thord havde Kjendingenavnet Thord den Laage, skjønt han dog var meget høj, dog var han dygtignok mere før og havde større Kræfter. Idet Thrond kom ind, sagde han: meget kan dog forandre sig i en Mands Levetid; da vi vare unge, var det ikke Skik og Brug, at unge og arbeidsføre Folk skulde sidde eller ligge stille slige Godvejrsdage; det skulde ikke de ældre Mænd have troet, at Thoralf af Dimun skulde være mere for sig end I; men her staar jo den Byrding, jeg har ejet, i Naustet og bliver saa gammel, at jeg frygter, den raadner under Tjæretaraaden, medens dog hvert Huus er fuldt af Uld, som ikke bliver gjort i Penge: saa skulde det ikke gaa, hvis jeg var nogle Aar yngre. Sigurd sprang op og raabte paa Thord og Gaut, sigende, at han ikke kunde taale slige Bebreidelser af Thrond; de gik ud til Huskarlene, fik dem med sig og satte Byrdingen ud. De lode siden Farmen flytte til og Skibet lade: Farm skortede det ikke paa, endog der hjemme paa Gaarden, ligesaalidet som alt Skibsredskab. I faa Dage var Skibet sejlferdigt: ombord paa det vare de ogsaa i Alt 10 eller 12 Mand. Saavel de, som Thoralf, sejlede ud med samme Vind og saa som oftest til hinanden i Havet. De kom til Land en Aften ved Hernøerne, og Sigurd lagde sig længst ude ved Stranden, dog var der ikke langt mellem begge Skibe. Da det var blevet mørkt om Aftenen, og Thoralf skulde til at gaa til Sengs med sine Mænd, gik han først op paa Land selv anden, for at søge sig et Sted at gøre sit fornødne. Men da de vare ferdige og vilde gaa ned igjen, blev der (sagde siden den, der fulgte ham) kastet et Klæde over dennes Hoved, og han blev løftet i Vejret; i det samme hørte han et Brag; derefter man bar ham videre og tilsidst kastede ham ned, hvor han faldt i Søen og sank ned til over Hovedet. Han fik dog arbeidet sig til Land og gik hen til det Sted, hvor han og Thoralf havde skilts ad; han fandt ham kløvet lige ned til Herderne og død. Da de øvrige Skibsfolk fik dette at vide, bare de hans Lig ud paa Skibet og lode det staa der om Natten. Kong Olaf var da just til Veisle paa Lygren; man sendte Bud derhen, der blev strax stevnt Tvarthing, og Kongen selv indfandt sig paa Thinget. Han havde ladet Færøingerne fra begge Skibe stevne did, og de vare komne til Thinget. Da Thinget var sat, stod Kongen op og sagde: En Tidende

er her skeet, som Gud skee Lov sjelden høres: en god Dreng er tag
af Dage, og, som vi tro, sagesløs; er der nogen her paa Thing
som kan sige, hvo der voldte dette Verk? Ingen vedgik det. D
sagde Kongen: jeg vil ikke dølge, hvad jeg tror herom; jeg tiltænk
Færøingerne det; mig synes det rimeligst, at Sigurd Thorlakssøn h
dræbt Manden, men Thord Laage baaret den anden bort og kast
ham i Vandet. Jeg vil nemlig lægge til, at jeg gjetter paa dett
som Aarsagen til Drabet, at de ikke vilde, at Thoralf skulde paasi
dem den Morddaad og Ugjerninger, han nok vidste god Beskeed o
og som jeg allerede havde Mistanke om, nemlig at mine Sendemæ
have været hemmeligt myrdede der i Øerne. Da Kongen hav
endt sin Tale, stod Sigurd Thorlakssøn op. Jeg har ikke, sag
han, forhen talt til Thinge, og jeg er bange for, at man vil find
at jeg kun daarligt belægger mine Ord, men her anseer jeg det hø
nødvendigt at svare noget. Jeg maa gjette paa, at denne Tale, so
Kongen har fremført, maa være oprunden under Tungerødderne p
Mænd, der baade ere meget uforstandigere og meget verre end ha
og det er tydeligt nok, at de maa være vore afsagte Uvenner. D
er nu for det første ganske urimeligt, at jeg skulde ville tilføje Thor
nogen Skade, thi han var min Fostbroder og gode Ven. Og d
næst, om det end forholdt sig anderledes, saaat Thoralf og j
virkelig havde noget udestaaende med hinanden, saa er jeg dog s
klog, at jeg heller vilde forsøge paa et saadant Verk hjemme i Fa
øerne, end her under Eders Haand, Konge. Jeg benegter nu den
Sigtelse for mig og alle mine Skibsfæller; jeg tilbyder at sve
slige Eder derpaa, som Loven her bestemmer, og dersom I tr
Jærnbyrd et endnu bedre Beviis, da er jeg rede til at underka
mig den: jeg vil, at I selv er tilstede ved Skirslen. Da Sigu
endte sin Tale, var der mange, som lagde gode Ord ind for ham
bad Kongen, om at han maatte faa Tilladelse til at bevise sin Usk
dighed; de fandt, at han havde talt godt, og at han vist ikke v
skyldig i den Gjerning, han sigtedes for. Kongen svarer: om den
Mand gjelder den ene eller den anden Yderlighed; er Beskyldning
der paasiges ham, usand, da maa han være en god Mand, me
modsat Fald er han frekkere, end man hidtil har seet Magen, d
er jeg nu mest tilbøjelig til at antage, og jeg tænker nok, at
selv vil bære Vidnesbyrd for sig derom. Men paa flere Ma
Bøn tillod Kongen dog Sigurd at feste sig til Jærnbyrd, og
skulde komme den følgende Dag til Lygren, hvor Biskopen skulde
tage Skirslen; dermed hævedes Thinget. Kongen vendte tilba
Lygren, men Sigurd og hans Følgesvende til deres Skib. D
gyndte det stærkt at mørkne til Natten. Sigurd sagde nu t
[illegible] at sige, saa ere komme i stor Ulejlig

ede ud for stor Løgn. Denne Konge er fuld af Kneb og
Raad; skal han raade, da er det let at se, hvorledes det gaar
det er ham, som først lod dræbe Thoralf, og nu vil han
s til Ubødemænd. Det er let Sag for dem at gjøre Fusk i
Jærnbyrd. Jeg tror det vil gaa den ilde, som vover sig til
saadant under hans Øjne. Der blæser just en Fjeldvind ud
n Sundene; jeg raader til, at vi heise Sejl og stevne til Havs:
kan selv en anden Sommer fare med sin Uld, om han vil
en. Kommer jeg vel bort herfra, saa tænker jeg nok, at jeg
mere skal komme til Norge. Hans Følgesvende fandt dette
re et klogt Raad, de satte Sejlet op og lod det samme Nat
til Havs, som de bedst kunde. De standsede ikke, førend de
em til Gøta i Færøerne. Thrond lod ilde over deres Ferd. De
ikke godt igjen, men bleve dog der paa Gaarden hos Thrond.
ong Olaf spurte strax den næste Morgen, at Sigurd og
følge vare bortdragne, og da tog Talen om dem en høist
lagtig Vending. Mange af dem, som før havde forsvaret
og sagt, at han var uskyldig, fandt det nu rimeligt, at Be-
ngen var sand. Kong Olaf selv talte ikke stort herom: han
um sin tidligere yttrede Mistanke bestyrket. Han reiste derpaa
og tog Veitsler der, hvor de vare beredte for ham.

ong Olaf kaldte til sig til Samtale de Mænd, der vare komne (430)
sland, nemlig Thorodd Snorressøn, Gelle Thorkelssøn, Stein
sson og Egil Hallsson. Han tog saaledes til Orde: I have
mer talt til mig, om at I vilde gjøre Eder ferdige til at
jem til Island, men hidtil har jeg ikke givet nogen Bestem-
derpaa. Nu vil jeg sige Eder, hvorledes jeg agter at gjøre
Du, Gelle, skal drage til Island, dersom du vil bære mit
e bud; men af de andre islandske Mænd, som nu ere her, faar
Lov til at reise til Island, førend jeg hører, hvorledes man
paa det Forslag, du, Gelle, skal bringe med dig derhen. Da
n havde forkyndet dette, tyktes det dem, der vare lystne paa at
men ikke fik Lov dertil, som om der var handlet meget uredeligt
em, og de betragtede deres Ophold som en Ulykke og en Tvang.
gjorde sig reiseferdig og foer om Sommeren til Island, med-
nde den Budsending, som han Sommeren efter fremførte paa
et. Den lød saaledes, at Kongen bad Islændingerne om at
de Love, han havde sat i Norge, og tilstaa ham Thegn-
og Nevgilde af Landet, nemlig for hvert Nev (hver Person)
ning af det Slags, hvoraf 10 gik for en Alen Vadmaal. Det
s, at han lovede dem sit Venskab, hvis de vilde samtykke heri,
modsat Fald haard Medfart, hvis han fik fat paa nogen af
an raadslog længe om dette Budskab, og Sagen fik tilsidst, med

Alles Samtykke, saadant Udfald, at man negtede Skatteydelse og a
de Paalæg, som vare krævede. Gelle reiste den Sommer fra Isla
til Kong Olaf og traf ham den Høst øster i Viken, da han v
kommen ned fra Gautland, saaledes som jeg haaber, det siden sk
blive fortalt i Kong Olafs Saga.

Da det leed ud paa Høsten, søgte Kong Olaf nord til Thron
hjem, styrede med sin Hær til Nidaros og lod der berede for s
det fornødne til Vintersæde. Denne Vinter, som nu fulgte, sa
(431) Kong Olaf i Kjøbstaden. Dette var hans Kongedømmes 13de Vi
ter. Ketil Jamte heed en Mand, Søn af Anund Jarl i Sparb
i Throndhjem. Han flygtede for Kong Eystein den Ildraade øst
over Kjølen; han opryddede Skogene og byggede der, som nu hed
Jamteland. Did øster flygtede ogsaa en Mængde Folk fra Thron
hjem for den Ufred, thi Kong Eystein gjorde sig Thrønderne sa
skyldige, og satte sin Hund, der heed Saur, til Konge der. Keti
Søn var Thore Helsing, efter hvem Helsingeland har faaet sit Nav
thi der byggede han. Da Kong Harald Haarfagre ryddede Rig
for sig, flygtede endvidere en Mængde Folk af Landet for ha
Thrønder og Naumdøler, og der skede da nye Bebyggelser øster
Jamteland; nogle fore lige til Helsingeland, øster ved Havet, og va
Kongen af Sverige undergivne. Da Kong Haakon Adelsteensfost
var over Norge, stiftedes Fred og Kjøbferder mellem Throndhjem o
Jamteland, men for Kongens Vensælheds Skyld søgte Jamter
østenfra til ham, tilsagde ham deres Lydighed og betalte ham Sk
han satte dem Lov og Landsret, thi de vilde heller lyde under ha
Kongedømme end under Sviakongen, saasom de vare komne
Nordmænds Ætt; saaledes gjorde og alle de Helsinger, der hav
deres Ætt nordenom Kjølen, og dette vedblev saaledes længe derefte
indtil Olaf den Digre og Olaf Svenske, Sviakongen, tvistede o
Landeskifte; da gav Jamter og Helsinger sig under Sviakongen, o
Landeskiftet der øster gik da først efter Eidskogen, og saa efter Kjøle
lige nord til Finmarken. Sviakongen tog da Skatter af Helsing
land saavelsom af Jamteland. Men Olaf, Norges Konge, ment
at det fulgte af hans Forliig med Sviakongen, at Skatten f
Jamteland ikke skulde længer gaa den samme Vej som før; dog hav
Sagen længe staaet saaledes, at Jamterne havde betalt Sviakonge
Skat, og at der fra Sverige havde været Sysselmænd over Land
Sviarne vilde heller ikke høre andet, end at alt Landet østenfor Kjøle
hørte under Sviakongen. Det gik da saa, som man ofte seer Exemp
paa, at, skjønt der var Svogerskab og Venskab mellem Kongerne, vil
dog enhver af dem have alt det Rige, hvorpaa han troede at have nog
Fordring. Kong Olaf havde ladet gaa Bud til Jamteland, om at d
var hans Vilje, at Jamterne viiste ham undersaatlig Lydighed, o

de dem i modſat Fald med haard Behandling. Men Jamterne
de aftalt ſig imellem, at de vilde adlyde Sviakongen.
Thorodd Snorresſøn og Stein Skaftesſøn vare meget utaal- (432)
ige over, at de ikke havde deres fulde Frihed til at raade ſig ſelv.
n Skaftesſøn var en særdeles ſmuk Mand, ypperlig i alle Slags
ætter, en god Skald, holdt ſig prægtigt i Klæder og var meget
nodig. Skafte, hans Fader, havde digtet en Draapa om Kong
f og havde lært Stein den; Aftalen var, at han ſkulde fremføre
det for Kongen. Men Stein kunde ikke bare ſig for at ſige
erheder og gjøre alleſlags Udfald mod Kongen, baade i almindelig
e og paa Vers. Saavel han ſom Thorodd vare meget uforſig-
i deres Tale; de ſagde ſom ſaa, at det vilde blive verre for
gen, end for dem, der havde betroet ham ſine Sønner, ſiden han
e dem i Ufrihed. Kongen blev vreed derover. En Dag ſtod
n Skaftesſøn for Kongen og ſpurte ham, om han vilde høre
Draapa, hans Fader Skafte havde digtet om ham. Kongen
er: først vil jeg høre den, ſom du ſelv har digtet om mig. Stein
r, at det var ingenting, han havde digtet; jeg er ikke Skald, ſiger
, og, om jeg end kunde med at digte, ſaa vilde vel det, ſom alt
et, hvad jeg gjør, tykkes Eder temmelig ubetydeligt. Derpaa gik
n bort og mente nok at ſkjønne, hvad Kongen ſigtede til. Der
en kongelig Aarmand, ved Navn Thorgeir, der ſtyrede for en
Kongens Gaarde i Orkedalen. Han var juſt paa den Tid hos
gen og hørte hans Samtale med Stein; kort efter reiſte han
n. En Nat løb Stein bort fra Byen, ledſaget af ſin Skoſvend.
lige Vejen op over Gaularaaſen og videre udefter, indtil de kom
Orkedalen. Om Kvelden kom de til den kongelige Gaard, ſom
rgeir foreſtod. Thorgeir tilbød Stein at blive der om Natten
ſpurte, hvad der var Aarſag til hans Reiſe. Stein bad ham
e ſig Heſt og Slede; han ſaa, at der juſt blev aget Korn ind paa
rden. Jeg veed ikke, ſvarer Thorgeir, hvorledes det hænger
men med din Reiſe; om du har faaet Lov af Kongen til at fare,
ſaavidt jeg kunde ſkjønne forleden Dag, ſaa faldt der ikke videre
Ord mellem dig og Kongen. Stein ſagde: om jeg end ikke
kunne raade mig, ſom jeg vil, for Kongen, vil jeg dog ikke taale
ant af hans Træle: idetſamme drog han Sværdet og dræbte
manden, tog Heſten, ſatte ſig i Sleden og bød Skoſvenden at
bagpaa; ſaaledes fore de da afſted, agede den hele Nat og
deles videre, indtil de kom ned i Surendalen paa Møre. Siden
de de ſig Overſætning over Fjordene og reiſte ſaa ſkyndſomt
muligt. De nævnte intet om Drabet, hvor de kom, men ſagde,
e vare Kongens Mænd, og fik derfor overalt god Hjelp og
rdring. De kom en Kveld til Thorberg Arnesſøns Gaard paa

Giske. Han selv var ikke hjemme, men hans Kone Ragnhild, Er[li]
Skjalgssøns Datter. Der fik Stein den bedste Modtagelse, thi
vare allerede gode Venner og Bekjendte. Det traf sig nemlig saa
ledes, da Stein kom fra Island, at han allerførst kom til Land ve
Giske og laa med Skibet, som han selv ejede, der ved Øen, juf
som Ragnhild skulde føde et Barn og havde meget tungt for de
der var ingen Præst paa Øen og heller ingen i Nærheden, hvorfo
man sendte Bud ned til Kjøbmandsskibet og spurte, om der her va
nogen Præst ombord. Der var nok en Præst, ved Navn Baard, fra
Vestfjordene, men han var ung og ikke videre lærd; da Sende
mændene bade ham følge op med til Gaarden, syntes han, det var
en meget vanskelig Sag, da han vidste, hvor ukyndig han var, o
vilde ikke fare; men da talte Stein for ham og bad ham endeli
gaa med. Præsten svarede: jeg skal gaa, hvis du bliver med, thi d
føler jeg mig tryggere, naar jeg kan faa Raad hos dig. Stei
lovede at hjelpe ham; saaledes gik de da op til Gaarden og bidhen
hvor Ragnhild var; kort efter fødte hun et Barn, det var en Pige
og meget svagt; Præsten døbte det, og Stein holdt hende under Daa
ben; hun fik Navnet Thora, og Stein gav hende en Guldfingerring
Ragnhild lovede Stein sit fuldkomne Venskab og bad ham komme di
til hende, dersom han troede at trænge til hendes Hjelp. Stei
svarede, at han nok ikke vilde komme til at holde flere Pigebørn unde
Daaben, dermed skiltes de ad dengang. Men nu stod Sagern
saaledes, at Stein erindrede Ragnhild om hendes gode Løfte, o
sagde hende, hvad der havde hendt ham, og at han var kommen u
for Kongens Vrede. Hun svarede, at hun skulde gjøre alt, hvad de
stod i hendes Magt, for at hjelpe ham, men sagde, at han fik oppeb
hendes Mands, Thorbergs, Hjemkomst, og anviiste ham imidlerti
Plads ved Siden af hendes Søn Eystein Orre, som da var tol
Aar gammel. Stein gav baade Ragnhild og Eystein Forærninge
Thorberg havde allerede hørt den hele Sammenhæng med Stei
førend han kom hjem, og saa ikke videre bliid ud. Ragnhild gik he
at tale med ham, fortalte ham, hvorledes det var gaaet Stein, o
bad ham at tage imod ham og se til at hjelpe ham. Jeg har hø
siger Thorberg, at Kongen har ladet holde Ørvarthing efter Tho
geir, og at Stein er lyst utlæg, ligesaa, at Kongen er overvæt
vreed; jeg er derfor klogere end som saa, at jeg skulde paatage m
at beskytte en udenlandsk Mand og høste Kongens Vrede derfor; m
lad du Stein fare herfra saa fort som muligt. Ragnhild sagde,
enten skulde hun og Stein begge være der, eller de skulde begge fa
bort. Thorberg sagde, at hun fik fare, om hun vilde; farer du bo
sagde han, tænker jeg nok, du kommer snart tilbage igjen, thi her h
du dog mest at sige. Da gik deres Søn Eystein Orre frem

at han heller ikke vilde blive der, hvis Ragnhild reiste. Thor-
agde, at de lagde stor Tverhed og Heftighed for Dagen i dette;
en I tager Eder denne Sag saa ivrigt, faar det vel blive, som
; men altfor meget slægter du, Ragnhild, paa din Ætt i at
kong Olafs Ord lidet. Ragnhild svarede: hvis det i dine
r saa farlig en Sag at beholde Stein her, saa reis selv med
l min Fader Erling, eller skaf ham et sikkert Følge, saaat han
nme der i Fred. Thorberg sagde, at han ikke vilde sende Stein
rling havde alligevel nok at svare for, som Kongen ikke syntes
Saaledes blev da Stein der om Vintren. Efter Juul kom
ndemænd fra Kongen til Thorberg med streng Befaling, at
rg skulde komme til ham før Midfaste. Thorberg talte med
nner herom og ædede deres Raad, om han skulde vove sig
are til Kongen, saaledes som Sagerne nu stode; de fleste fra-
ham det og meente, han gjorde bedst i først at sende Stein
og derpaa reise til Kongen. Thorberg havde mest Lyst til
uden Forhaling. Lidt efter drog han hen til sin Broder
forebragte ham denne Sag og bad ham at følge med. Finn
at det forekom ham daarligt at staa saaledes under sin Kones
mme, at man for hendes Skyld ikke torde gjøre sin Pligt
n rette Herre. Du behøver jo ikke at reise, naar du ikke vil,
horberg, men jeg tror jo rigtignok, at det er mere af Rædsel
ngen end Huldskab til ham; dermed skiltes de ad, begge vrede.
drog Thorberg til sin Broder Arne Arnesson, fortalte ham,
n Sagerne stode, og bad ham følge med til Kongen. Det
mig underligt, sagde Arne, med dig, en saa forstandig og
g Mand, at du skulde kunne have raget i saa stort Uheld og
aadraget dig Kongens Vrede, uden nogen Nødvendighed; man
jo nok finde det undskyldeligt, om du tog en Frende eller
der i Forsvar, men slet ikke, at du har taget dig en islandsk
paa Halsen, som dertil er lyst utlæg af Kongen, og saaledes
baade din egen og alle dine Frenders Lykke paa Spil. Thor-
arer: det er, som man siger, at der er en Vanslægtning i en-
Ætt; dette synes mig dog at være vor Faders største Uheld,
i sidst af alle sine Sønner skulde faa en, der ikke har nogen
med vor Ætt, men er baadløs; var det ikke, fordi jeg derved
l at tale skammeligt om vor Moder, vilde jeg finde det rimeligst
at kalde dig vor Broder. Med disse Ord gik Thorberg bort,
ilde til Mode, og reiste hjem. Siden sendte han Bud nord
ndhjem til sin Broder Kalf og bad ham møde sig ved Agdenes.
endemændene kom til Kalf, lovede han at komme, uden nogen
ading. Ragnhild sendte Mænd øster til Jederen, til sin Fader
, og bad ham sende hende Folkehjelp. Han sendte sine Sønner

Sigurd og Thore, med hver sin Tyvesesse og 90 Mand. Da de
nord til Thorberg, modtog han dem som bedst og med største Gl
Derpaa gjorde han sig selv reisefærdig med en Tyvesesse, og de fore
sammen nordover. Da de kom til Throndhjemsmynne, laa der
rede Finn og Arne, Thorbergs Brødre, med hver sin Tyvese
Thorberg hilste sine Brødre venligt og sagde, at det havde hju
godt, at han brynede dem op. Det havde man sjelden behøvet
dem, sagde Finn. Siden droge de alle tilsammen nord til Thro
hjem, og Stein var i Følge med dem. Da de kom til Agder
fandt de Kalf liggende der; ham havde en velbemandet Tyvese
Med hele dette Følge fore de nu ind til Nidarholmen og laa
om Natten. Sidenefter om Morgenen holdt de Raadslagning
hverandre; Kalf og Erlings Sønner vilde, at de med alle Skib
skulde lægge ind til Byen og saa lade alt gaa, som det bedst kun
Thorberg derimod vilde, at man først skulde fare frem med Lem
og gjøre Kongen antagelige Tilbud. Heri samtykkede Finn og Ar
Det blev da saaledes, at Finn og Arne med nogle faa Folk fo
begave sig ind, for at tale med Kongen. Kongen havde allerede hø
hvor mandsterke de vare, og var derfor temmelig barsk i sin T
med dem. Finn tilbød Kongen i Thorbergs og Steins Navn
Vilkaar, at han bestemte saa store Pengebøder, som han vilde, m
at Thorberg dog fik beholde sin Landsvist og sine Veitsler, og St
Liv og Lemmer. Kongen svarer: saavidt jeg seer, saa have J
allerede hjemmefra laget den Ferd saaledes, at J nu mene Eð
at raade halvt, eller mere, med mig; det havde jeg dog allersi
ventet af Eder, Brødre, at J vilde fare med en Hær imod mi
men jeg skjønner nok, at det er Jederboerne, fra hvem dette komm
Dog nytter det ikke at byde mig Penge. Da svarede Finn: Ac
sagen, hvorfor vi Brødre have samlet Folk, er ikke den, at vi vi
byde Eder Ufred, Konge, men tvertimod, at vi ville byde Eder, f
nogen Anden, vor Tjeneste; men negter J at modtage den, og de
mod truer Thorberg med haard Behandling, da ville vi alle m
det Folk, vi have, drage til Knut den Mægtige. Kongen saa p
ham en Stund og sagde derpaa: hvis J, Brødre, ville tilsverje m
at følge mig inden- og udenlands og ikke skilles fra mig uden m
Lov og min Tilladelse, samt heller ikke skjule for mig, om J vi
svigagtige Anslag lagte imod mig, da vil jeg tage Forliig af Eð
Dermed vendte Finn tilbage til Sine og sagde, hvilke Vilkaar Ko
gen havde gjort dem. De raadslaa nu med hverandre. Thorbe
sagde strax, at han gjerne modtog dette Vilkaar for sin Part. Je
har, siger han, ingen Lyst paa at flye fra mine Ejendomme og sø
til udenlandske Høvdinger: jeg tror, at det altid vil være mig en Æ
at følge Kong Olaf og være der, hvor han er. Da svarer Kal

ingen Eder vil jeg sværje Kongen, og kun saa længe vil jeg være i Landet, som jeg beholder mine Veitsler og anden Heder, og Kongen vil være min Ven: saaledes er det min Vilje, at vi alle skulle gjøre. Finn svarer: mit Raad er dette, at vi lade Kong Olaf alene raade for al Aftale imellem os. Arne Arnessøn siger: jeg er bestemt paa at følge dig, Broder Thorberg, om du end vil indlade dig i Kamp med Kongen: saa meget mindre vil jeg skilles fra dig, naar du veljer et bedre Raad: derfor vil jeg følge dig og Finn og velje det Vilkaar, I finde tjenligst. De tre Brødre Thorberg, Finn og Arne gik da ombord paa eet Skib og roede ind til Byen; siden gik de hen til Kongen, og da blev saadant Forliig indgaaet, at Brødrene svore Kongen Eder. Siden anholdt Thorberg hos Kongen om Forliig for Stein. Kongen sagde, at Stein skulde fare i Fred for ham, hvor han vilde; men ikke maa han være hos mig, siger han. Derefter tog Thorberg og de to andre ud til sine Folk igjen, og Kalf foer ud ind til Egg, men Finn til Kongen, og Thorberg med de øvrige sydefter og hjem. Stein foer sydefter med Erlings Sønner, og tidligt om Vaaren vester til England, hvor han siden gik Knut den Mægtige til Haande og var længe hos ham, vel holden.

Da Finn Arnessøn havde været en liden Stund hos Kong Olaf, (433)
var det en Dag, at Kongen kaldte ham til Samtale med sig, og end fere Mænd, som han var vant til at have ved sine Raadslagninger. Kongen tog til Orde og sagde saa: den Beslutning er nu stadfestet i mit Sind, at jeg i Vaar agter at udbyde Leding af hele Landet, baade af Folk og Skibe, og siden fare med den Hær imod Knut den Mægtige, thi jeg veed om den Fordring, hvormed han er fremkommen, paa det Rige, jeg nu har i mine Hænder, at han ikke agter at lade den blive til Tant. Nu er det at sige, Finn Arnessøn, at jeg vil, at du farer min Sendeferd nord til Haalogaland og der forkynder Udbud; at du udbyder Almenning baade af Folk og Skibe, og stevner allesammen til at møde mig ved Agdenes. Siden opvarmede Kongen andre Mænd og sendte nogle ind i Throndhjem og andre syd i Landet, saaledes at dette Udbud gik over det hele Land. — Det er om Finns Ferd at sige, at han havde en Skude, hvorpaa der var henved 30 Mand. Da han var ferdig, drog han afsted og kom til Haalogaland; her stevnede han strax Thing med Bønderne, bar Kongens Erende op og krævede Leding. Bønderne havde der i Heredet store Ledingsfartøier; de adløste Kongens Bud og begyndte at udruste sine Skibe. Da Finn derpaa kom nord i Haalogaland, holdt han ligeledes Thing, men sendte sine Mænd fra sig for at kræve Udbudet, hvor det syntes ham nødvendigt. Saaledes sendte han Mænd til Bjarkø til Thore Hund, for at kræve Leding der som andensteds. Da Kongens Bud kom til Thore,

berede han ſig til Ferden og beſatte med ſine Huuskarle det S
han forhen om Sommeren havde haft til Bjarmeland. Han
ruſtede det paa ſin Bekoſtning alene. Finn ſtevnede alle de Haaleyg
der havde hjemme der nordpaa, til Vaagen. De kom ſammen
Vaaren med meget Folk og biede alle, indtil Finn kom nord til d
da var ogſaa Thore Hund kommen. Da Finn kom, lod han ſt
blæſe til Huusthing for den hele Ledingsſkare. Paa dette Th
viiſte Mændene ſine Vaaben frem: ligeledes blev Udbudet fra h
Skibrede ranſaget. Da dette var greidet, ſagde Finn: nu tilſ
jeg dig, Thore Hund, hvad Tilbud du vil byde Kong Olaf, fo
du dræbte hans Hirdmand Karle, eller for det Ran, at du
Kongens Gods nord i Lengvik. Jeg har nu Kongens Ombud
dette, og vil nu vide dit Svar. Thore lod Øjnene gaa rundt
ſaa, at der paa begge Sider ſtod mange fuldtvæbnede Mænd; bla
dem kjendte han Gunnſtein og en Mængde andre af Karles Fr
der. Han ſvarede da: mit Tilbud er ſnart ſagt, nemlig at jeg
feſte hele min Sag i Kongens Dom, hvad han finder, at jeg
forbrudt imod ham. Finn ſvarer: du faar nu finde dig i, at
undes dig mindre Heder, thi min Dom maa du nu feſte, hvis no
Forliig ſkal komme iſtand. Thore ſvarer: dermed er jeg ogſaa me
vel tilfreds, og jeg vegrer mig ikke derved. Derpaa gik Thore fr
til Feſte, og Finn beſtemte ganſke, hvorledes alt ſkulde være. Si
fremſagde han Forliigsvilkaarene, nemlig at Thore ſkulde bet
Kongen ti Merker Guld, men til Gunnſtein og hans Frender an
ti Merker; ſamt endelig for Ran og Skade paa Gods de tredj
Merker; og det ſkal betales nu ſtrax, ſiger han. Thore ſvarer: d
er en ſtor Pengebod. Finn ſiger: i modſat Fald er hele Forli
hævet. Thore ſagde, at Finn fik unde ham Friſt til at ſkaffe
Laan hos ſine nærmeſte Venner og Undergivne. Finn ſvarede,
han ſkulde betale ſtrax paa Stedet og endda ovenikjøbet udlevere
ſtore Smykke, han tog af Karles Liig. Thore ſvarede, at han i
Smykke havde taget. Da gik Gunnſtein frem og ſagde: Karle ha
et Smykke om Halſen, da vi ſkiltes ad, men det var borte, da
toge hans Liig. Thore ſiger, at han ikke havde agtet videre
Smykket; og om vi end havde noget Smykke, ſiger han, da maa
ligge hjemme i Bjarkø. Nu ſatte Finn Spydsodden for Bryſtet
Thore og ſagde, at han ſkulde ſtrax udlevere Smykket. Thore
da Smykket af Halſen og rakte Finn det; derpaa ſnuede han om
gik ud paa ſit Skib. Finn gik efter ham ud paa Skibet og ma
Mænd med ham. Finn gik langs ad Skibet og lod Rummene
tage; ved Maſten ſaa de nede under Tiljerne to Tønder ſaa ſvæ
at det tyktes dem ganſke forunderligt. Finn ſpurte, hvad der va
de Tønder: Thore ſagde, at det var hans Drikkeforraad. Hvor

gjør du da ikke os, dine Fælligsmænd, at drikke, ſpurte Finn, ſaa meget Drikke ſom I have? Thore ſagde til en af ſine Mænd, at de ſkulde tappe af Tønden i en Bolle. Derpaa gav man Finn og hans Mænd at drikke: det var den bedſte Drik, man kunde ønſke ſig. Da bad Finn Thore at udrede Pengene. Thore gik frem og tilbage paa Skibet og talte ſnart med den ene, ſnart med den anden. Finn raabte til ham og bad ham komme frem med Pengene. Thore bad ham følge med op i Land, ſaa ſkulde han betale der. Da gik Finn og hans Mænd op paa Land; her kom Thore og betalte endeel Sølv: af een Pung blev der betalt ti Merker vejede. Derpaa kom han frem med mange Knytter: i nogle af diſſe var der en Mark vejet, i andre en halv Mark eller nogle Ører. Thore ſagde: dette er laante Penge, ſom forſkjellige Mænd have laant mig, thi det Sølv, jeg havde til at holde mig og Mine, er allerede forbi. Siden gik Thore ud paa Skibet. Da han kom tilbage, udbetalte han Sølvet i ſmaat og ſmaat. Saaledes leed Dagen hen. Da Thinget var til Ende, gik Alle til ſine Skibe og gjorde ſig rede til at lægge bort; ſaaſnart Enhver var ferdig, ſejlede han affted. Tilſidſt vare næſten Alle affejlede. Finn ſaa da, at Folket tyndedes om ham: hans Mænd raabte til ham og bade ham ſkynde ſig. Endda var ikke en Tredjedeel af Pengene betalt. Da ſagde Finn: Det gaar ſeent med Udbetalingen, Thore; jeg ſeer, at det gaar dig haardt til Hjerte at udrede Pengene; det kan nu ogſaa bero dermed for det første, ſaa kan du betale Kongen det, ſom ſtaar tilbage. Med diſſe Ord ſtod Finn op og vilde til at gaa bort. Thore ſagde: det tykkes mig nok ſaa godt, Finn, at vi ſkilles ad; men Vilje ſkal jeg have til at betale denne Gjeld ſaaledes, at hverken Kongen eller du ſkal finde Betalingen for liden. Derpaa gik Finn til ſit Skib og ſejlede frem efter ſine Folk. Thore blev ſeent ferdig til at ſejle ud af Havnen. Da hans Sejl vare heiſede, ſtyrede de ud ad Veſtfjorden og ſiden ud til Havs; derpaa ſejlede han ſydefter Landet ſaa langt ude, at Øen ſyntes at naa til midt paa Liderne, eller at Landet ſtundom neſten var i Vandſkorpen; ſaaledes lod han det gaa ſydover, lige til han ſejlede ud i Englandshavet og kom frem ved England. Siden begav han ſig til Kong Knut, der tog godt imod ham. Da viiſte det ſig, at han havde Løsøre nok; han havde der alt det Gods, ſom baade han og Karle havde taget i Bjarmeland. I hine ſtore Tønder var der en anden Bund lidt indenfor den ydre, og mellem begge Bunde var der Drikke, men hver af Tønderne i ſig ſelv var fuld af Graaſkind, Bæverſkind og Sobel. Thore opholdt ſig nu hos Kong Knut. Finn Arnesſøn drog med den førnmtalte Folkeſtyrke til Kong Olaf og ſagde ham Alt, hvorledes det var tilgaaet paa hans Ferd, ſaa og at han formodede, at Thore var faren af Landet og veſter til England til Kong Knut; og frygter jeg, ſagde han, at han bliver

os meget farlig. Kongen ſagde: jeg tror gjerne, at Thore vil v
os en Uven, men jeg ſynes dog altid bedre om, at han er fjernt
mig end nær ved.

(434) Aasmund Grankelsſon havde den Vinter været paa Haalogal
i ſin Syſſel, og var hjemme hos ſin Fader Grankel. Der lig
ud mod Havet et Udver, hvor der baade kunde veides Sele og Fu
og hvor der var Eggver og Fiſkever. Det havde fra gammel
ligget til den Gaard, Grankel ejede, men Haarek i Thjotta gj
Forbring derpaa og havde faaet drevet det dertil, at han i n
Aar havde haft al Gavn af Veret. Men nu, da Aasmund og h
Fader tyktes at have Kongens Beſkyttelſe i Ryggen til alle retm
ſige Forbringer, begave de ſig om Vaaren begge til Haarek og ſa
ham Kong Olafs Ord og Jerteiner, at han ſkulde afſtaa fra
Forbring paa Veret. Haarek ſvarede vredeligen herpaa og ſagde,
Aasmund foor med ſlig og anden Bagvaſkelſe til Kongen; jeg
ſagde han, Retten ganſke paa min Side, og du, Aasmund, bu
dog vide at holde dig inden de tilbørlige Grændſer, ſkjønt du
anſeer dig for en ſtor Mand, ſiden du har Kongen at ſtole paa:
kan du viſt ogſaa behøve, hvis du ſkal ſlippe vel fra at dræbe f
Høvdinger, uden at bøde for dem, og rane fra os, der hidtil ty
at kunne holde faſt paa vor Ret, om vi end havde med jevnbaa
Mænd at beſtille; hvorimod det er langt fra, at J kunne kaldes m
Lige med Henſyn til Ætt. Aasmund ſvarer: Mange faa nok det
føle, Haarek, at du er frendeſtor og anmaſſende; der er Mange,
maa ſe ſin Ret afkortet for dig; men nu ſeer det dog ud til, at
faar vende dig andenſteds hen for at drive din Uretfærdighed ig
nem end mod os, eller tage ſaa ulovligt affted ſom her. Der
ſkiltes de ad. Haarek ſendte ti eller tolv af ſine Huuskarle med
ſtor Ro-Ferje til Veret, hvor de toge alſkens Veidefang og la
Ferjen. Men da de ſkulde til at drage hjem igjen, kom Aasm
Grankelsſon til dem med 30 Mand, og bød dem at give Slip
al Fangſten. Haareks Huuskarle ſvarede noget langſomt her
men Aasmund og hans Mænd angrebe dem, og da de havde O
magten paa ſin Side, bleve Haareks Huuskarle deels bankede, d
ſaarede, deels jagede ud i Søen, og al Fangſten baaren ud af d
Skib, hvorpaa Aasmund tog den med ſig. Haareks Huuskarle
hjem med ſaa forrettet Sag og fortalte Haarek, hvorledes det
gaaet dem. Haarek ſvarer: her ſkeer nu den ene nye Ting efter
anden: det har dog aldrig hendt ſig før, at mine Mænd have f
Bank. Det blev dog ſtilt med denne Sag; Haarek nævnte ikke vi
derom og var nok ſaa lyſtig. Om Vaaren lod Haarek udruſte
tyveſedet Snekke og beſatte den med ſine Huuskarle; Fartøjet
ypperligt udruſtet baade med Henſyn til Mænd og Redſkab, han

derpaa i Ledingen. Da han kom til Kong Olaf, traf han ogsaa Aasmund, som allerede var kommen der før ham. Kongen fik et Møde bragt istand mellem Aasmund og Haarek og forligede dem, saaledes at han selv skulde dømme mellem dem. Aasmund lod nu føre Vidner paa, at Grankel havde ejet Veret, og Kongen dømte derefter. Denne Afgjørelse satte begges Vilkaar meget skakke, thi Haareks Huskarle bleve ubødte, medens derimod Veret blev tildømt Grankel. Haarek sagde, at det ingen Skam var for ham at finde sig i Kongens Dom, hvorledes end den Sag siden ordnede sig.

Thorodd Snorressøn havde efter Kong Olafs Ønske opholdt sig (435)
i Norge, da Gelle Thorkelsøn fik Lov til at fare til Island, saaledes som det ovenfor er berettet, og var han da hos Kong Olaf, men fandt sig ilde ved den Tvang, hvori han var, at han ikke kunde reise frit, hvorhen han vilde. I Førstningen af Vintren, da Kong Olaf sad i Nidaros, lyste Kongen til, at han vilde sende Mænd til Jamteland for at kræve Skat. Men til denne Ferd havde Folk ingen Lyst, thi Kong Olafs Sendemænd, som han tidligere havde sendt med Thrond Hvite, og denne selv, tilsammen tolv, vare tagne af Dage, saaledes som det ovenfor er berettet, og havde Jamterne siden holdt sig i Undersaatsforhold under Sviakongen. Thorodd Snorressøn bød sig til denne Reise, thi han brød sig da kun lidet om, hvad der overgik ham, naar han kun var sin egen Herre. Kongen modtog Tilbudet, og Thorodd afreiste selv tolvte. De kom frem øster i Jamteland og toge ind til en Mand ved Navn Thorar: han var Lagmand der og mest anseet. De fandt der en god Modtagelse. Da de havde været der en kort Tid, bare de sit Ærende op for Thorar. Han siger, at han ikke havde mere med at svare derpaa end de andre Landets Mænd og Høvdinger, og sagde, at der maatte stevnes Thing. Dette skede: Thingbud blev opskaaret, og et talrigt Thing tilstevnet. Thorar foer til Things, men imidlertid bleve Sendemændene i hans Huus. Thorar bar denne Sag op for Almuen, men de bleve alle enige om, at de ingen Skat vilde betale Norges Konge, og Sendemændene vilde Nogle lade hænge, Andre gjemme til Blotning. Tilsidst blev det afgjort, at man skulde holde dem i Forvaring der, indtil Sviakongens Sysselmænd kom: da skulde disse bestemme om dem, hvad de vilde, med Indbyggernes Samtykke, men imidlertid skulde man behandle Sendemændene vel og foregive, at de kun bleve holdte tilbage forat afvente Skatten: man skulde skifte dem i Kost og Herberge to og to sammen. Thorodd var selv anden hos Thorar; der var et stort Julegjæstebud og Sammenskuds-Øl. Der vare mange Bønder der i Thorpet og de drak alle tilsammen om Julen. Et andet Thorp var ikke langt ifra: der boede Thorars Maag, en riig og mægtig Mand: han havde en voxen Søn; disse Maager skulde drikke den halve Juul

hos enhver af dem og først hos Thorar. Begge Maagerne k
hinanden til, ligeledes Thorodd og Bondens Søn; der blev
drukket, og om Kvelden var der Kapmæle og Mandjevning me
Nordmænd og Sviar, tilsidst ogsaa om de Konger, der før ha
været, og dem, der nu vare; saa og om de Fjendtligheder, der ha
været øvede mellem Landene i Ran og Manddrab. Da sagde B
dens Søn: om vore Konger end have mistet flere Folk, da
Sviakongens Sysselmænd snart jevne det ud med tolv Mænds
naar de efter Juul komme søndenfra; og I, stakkels Mænd,
nok ikke rigtigt, hvorfor man holder Eder tilbage her. Thor
merkede sig dette; Mange smilede suult og henkastede Smæde-
mod dem og deres Konge. Nu da Jamterne talte i Ølrusen,
det op, som Thorodd ikke før havde haft nogen Mistanke om. Sid
efter om Dagen tog Thorodd og hans Ledsager alle sine Vaab
og Klæder, og lagde dem saaledes, at de kunde gribe til dem, na
det skulde være. Om Natten, da alle vare sovnede, løb de bort
Skogs. Om Morgenen da man blev var, at de vare borte, sa
man efter dem med Sporhunde, fandt dem i Skogen, der hvor
havde skjult sig, førte dem hjem og bragte dem ind i en Skemm
Der var en dyb Grav, i den bleve de slupne ned, og Døren læst fo
de havde lidet Mad og ikke flere Klæder end sine egne. Da Midt
af Julen kom, begav Thorar sig, og alle Frelsinger med ham,
hans Maag; der skulde han drikke i den sidste Deel af Julen. Thor
Træle skulde passe paa Graven. Der var givet dem Drikke n
og de passede sig ikke nok for at drikke og begyndte strax om Kveld
at tale over sig af Drukkenskab. Da de tyktes sig at være fu
drukne, sagde de sig imellem, at de burde give Mændene i Gra
Mad, saaat de ikke leed nogen Mangel. Thorodd kvad Kvæder
fornøjede Trælene; de sagde, at han var en herlig Mand, og g
ham et stort brændende Lys. Nu kom de Træle ud, som før v
inde, og raabte af alle Kræfter, at hine skulde komme ind. M
baade hine og disse vare øre af Ølet, saaat de hverken lukk
Graven eller Skemmen til. Da skare Thorodd og hans Ledsa
sine Kapper i Strimler, knyttede dem sammen, gjorde en Lykke p
Enden og kastede den op paa Skemmegulvet; den viklede sig
Foden paa en Ark, og blev fast. De forsøgte nu at klavre
Thorodd løftede sin Kammerat op, indtil han stod paa hans Ar
siden halede han sig op gjennem Gluggen. Der var Reeb no
Skemmen; et af dem lod han gaa ned til Thorodd; men da h
skulde drage Thorodd op, var han ikke istand dertil. Thorodd sag
da: at han skulde kaste Rebet over en Bjelke, som var der i Hu
gjøre en Lykke paa den ene Ende, og binde Steen og Ved fast i d
indtil det blev tungere end han selv; han gjorde saa: da gik Vegt

ud i Graven, men Thorodd op. De toge sig der i Skemmen de Klæder, som de behøvede. Der inde var der endeel Reensskind, af dem stare de Fodstykkerne og bandt dem bag frem under sine Fødder. Men førend de begav sig bort, satte de Ild paa en stor Kornlade, som var der, og løb siden bort i Belgmørke. Laden og mange andre Huse der i Thorpet brandt ned. Thorodd og hans Følgesvend vandrede hele Natten gjennem Ødemarker, men skjulte sig om Dagen. Om Morgenen savnede man dem; der blev da faret med Sporhunde allevegne fra Gaarden, for at lede efter dem, men Hundene førte Sporet tilbage til Gaarden; thi de fulgte Reensfødderne ad den Vei, som Kløvene viiste. Saaledes blev der ikke ledet efter dem. De fore længe om i Ødemarker og kom en Kveld til en liden Husebygning, hvor de gik ind. Der sad en Mand og en Kone ved Ilden. Han kaldte sig Thore og sagde, at det var hans Kone, som sad der, samt at de ejede dette Huus-Kot. Bonden tilbød dem at være der, og de modtoge Tilbudet. Han sagde, at han var kommen ud, fordi han formedelst en Drabssag havde maattet flygte fra Bygden. Der blev sørget vel for Thorodd og hans Følgesvend, og de sniste alle ved Ilden. Siden blev der redet Seng for Thorodd og Følgesvenden der i Sædet, og de lagde sig der til at sove. Da var der endnu Lue paa Ilden. Thorodd saa nu, at der gik en Mand frem fra et andet Huus, saa stor, at han ikke havde seet hans Mage; han havde Skarlagens Klæder, prydede med Guld-Lad, og var overmaade statelig at se til. Thorodd hørte ham skjende paa dem, fordi de modtoge Gjester, naar de neppe havde Madbjerging til sig selv. Husfruen svarer: vær ikke vreed, Broder, dette har jo hændt saa sjelden. Vil du heller være dem til nogen Hjelp, saa jeg det gjerne, thi du er mere skikket dertil end vi. Thorodd hørte den høje Mand kaldes Arnljot Gelline, og at Husfruen var hans Syster. Thorodd havde tidligere hørt Arnljot omtale, med det Tillæg, at han var en stor Stimand og Ugjerningsmand. Thorodd og hans Følgesvend sov om Natten, thi de vare meget trætte af at gaa. Men da der var som en Trediedeel tilbage af Natten, kom Arnljot til dem, bad dem staa op og gjøre sig reiseferdige. De stode strax op og klædte sig, derpaa blev der givet dem Dagverd. Siden skaffede Thore Skider til dem begge. Arnljot gav sig paa Vej med dem; han steeg ogsaa paa Skider, de vare baade brede og lange. Men aldrig saasnart havde han sat Skidstaven mod Jorden, førend han allerede var et godt Stykke fra dem. Han biede paa dem og sagde, at paa den Viis kom de ikke frem; men bad dem derimod at staa bag paa Skiderne med ham. De gjorde saa: Thorodd stillede sig nærmest og ham og holdt i hans Belte; Følgesvenden holdt igjen i Thorodd. Arnljot skreed ikkedestomindre ligesaa fort afsted, som om han ingen

havde paa med sig. Da det var ledet som en Trebjedeel af Natten, kom de til et Sælehuus. Der sloge de Ild og holdt Maaltid. Medens de spiiste, bad Arnljot dem ikke kaste noget ned af Maden, hverken Been eller Smuler. Arnljot tog af sin Sekk en Sølv-Disk og spiiste paa den. Da de havde spiist og vare mette, gjemte Arnljot Levningerne. Derpaa gik de til Sengs. I den ene Ende af Huset var der et Loft oppe paa nogle Tvertræ; i det Loft gik de op og lagde sig til at sove. Arnljot havde et stort Huggspyd med guldindlagt Fal og Skaftet ikke længere, end at man kunde naa med Haanden til Falen. Han var omgjordet med et Sverd. De to andre havde ogsaa sine Vaaben og Klæder oppe i Loftet hos sig. Arnljot bad dem at være stilferdige: han laa fremst paa Loftet. Lidt efter kom der til det samme Huus tolv Mænd: det var Kjøbmænd, der fore til Jamteland med sine Varer. Da de kom ind i Huset, gjorde de stor Larm og vare lystige; de tændte op store Ilde for sig, og da de spiiste, kastede de alle Been ud. Siden redede de sig Seng og lagde sig ned i Sæderne der ved Ilden. Men de havde ikke sovet længe, førend der kom en stor Troldkone til Huset. Da hun kom ind, sopede hun fast om sig, tog Benene og alt hvad der syntes hende spiseligt og slog i Munden paa sig; siden greeb hun den Mand, der var hende nærmest, reev og sleed ham aldeles i Stykker og kastede ham i Ilden. Da vaagnede de andre ved en slem Drøm og sprang op. Men hun gjorde Ende paa den ene efter den anden, saa at der tilsidst kun var een tilbage i Live. Han løb ind under Loftet og raabte om Hjelp, hvis der var nogen paa Loftet, som kunde staa ham bi. Arnljot bøjede sig frem, tog ham i Herderne og kippede ham op i Loftet. Da vendte hun sig til Ilden igjen og gav sig til at æde de Mænd der vare stegte. Men nu stod Arnljot op, greeb sit Spyd og satte det mellem Skulderbladene paa hende, saa at Odden stod ud af Brystet. Hun foor op i en Fart, skreeg fælt og løb ud. Arnljot kom til at slippe Spydet, saaat hun havde det med sig, idet hun løb bort. Arnljot gik til, ryddede ud de døde Kroppe og satte Dør og Hængsler for Skaalen igjen, thi hun havde brudt alt dette fra, idet hun løb ud. De sov da den øvrige Deel af Natten: da det lysnede, stode de op og holdt først Maaltid. Da de havde spiist, sagde Arnljot: her monne vi nu skilles ad: I skulle fare denne opbrudte Agevej, som Kjøbmændene igaar fore hid, men jeg vil lede efter mit Spyd. Jeg vil have i Løn for mit Verk det, jeg anseer Penge verd, af det Gods, disse Mænd have haft. Du, Thorodd, skal frembære min Hilsen til Kong Olaf og sige ham, at han er den Mand, jeg er mest nysgjerrig efter at finde; men min Hilsen vil vel tykkes ham af intet Verd. Han tog da op Sølvdisken, strøg den med Dugen og sagde: bring du Kongen denne Disk og sig, at det

[illegible] min Hilsen. Siden beredede de sig paa begge Sider til at drage [illegible]dere, og saaledes skiltes de ad. Thorodd og hans Følgesvend saavelsom den Mand, der var undkommen af Kjøbmændenes Flok, fore tilsammen. Thorodd reiste, indtil han fandt Kong Olaf i Lampangen (Nidaros), og sagde ham Alt, hvorledes det var gaaet ham i hans Ferd; han bragte ham Arnljots Hilsen og gav ham Sølvdisken. Kongen sagde, det var ilde, at Arnljot ikke var kommen til ham, og at det var stor Skade, at saa meget Ondt skulde lægges for en saa god Dreng og berømmelig Mand. Thorodd var siden hos Kong Olaf den øvrige Deel af Vintren; da fik han Lov af ham til at fare til Island Sommeren efter. Han og Kong Olaf skiltes ad i al Venskabelighed.

Om Vaaren gjorde Kong Olaf sig ferdig til at drage fra (436)
Nidaros, og der samlede sig meget Folk til ham baade der fra Throndhjem og ligesaa nordenfra Landet. Da han var sejlklar, drog han med sin Krigsflaade først syd til Møre og samlede Ledingsfolk sammen der, saavelsom fra Raumsdal; siden foor han til Sondmøre. Han laa længe i Herøerne og oppebiede sit Krigsfolk. Han havde da ofte Hunsthing: der kom ham mangt og meget for Øre, som tyktes ham at behøve Omraad. Paa et af disse Hunsthing, han holdt, talte han om den Mandskade, han havde lidt fra Færøerne, men Skatten, siger han, som de have lovet mig, kommer ikke frem. Nu agter jeg endnu engang at sende Mænd derhen efter Skatten. Kongen henvendte sig i sin Tale til enkelte Mænd, at de skulde tilbyde sig til denne Ferd. Men Svaret lød overalt kun saaledes, at Enhver undslog sig for at fare. Da reiste sig der paa Thinget en høj og drabeligt udseende Mand, iført en rød Kjortel, med Hjelm paa Hovedet, Sverd ved Siden og et stort Huggespyd i Haanden. Han tog saaledes til Orde: det er sandt at sige, at her er stor Forskjel paa Folk. I har en god Konge, og han daarlige Folk, siden I undslaa Eder for den Sendeferd, han byder Eder, skjønt I modtage af ham Vennegaver og mange Æresbevisninger. Jeg har hidindtil ikke været nogen Ven af denne Konge: han har ogsaa været min Uven, paaberaabende sig dertil god Grund. Nu vil jeg tilbyde dig, Konge, at jeg farer denne Ferd, siden bedre Folk ikke ere at faa dertil. Kongen svarer: hvo er denne drabelige Mand, som svarer paa min Tale? Du gjør stor Skam af de Andre, som her ere tilstede, siden du byder dig til at fare, medens de undslaa sig, uagtet jeg troede at have sørget nok saa vel for dem. Men jeg kjender ikke det mindste til dig, og veed ikke engang dit Navn. Mit Navn, svarer Manden, er ikke saa rart; jeg tror nok, du har hørt mig omtale: man kalder mig Karl den Mørske. Javist, svarer Kongen, har jeg hørt dig omtale før, Karl, og sandt at sige, har der

været Tider, hvor du ikke var sluppen levende bort, om vi havde stødt sammen. Men nu vil jeg ikke vise mig mindre ædelmodig end du, at jeg ikke skulde lønne dig med Tak og Yndest, naar du byder mig din Hjelp. Du, Karl, skal idag være min Gjest, saa ville vi tale nærmere om denne Sag. Karl siger, at saa skulde det være.
(437) Karl den Mørske havde været Viking og den største Ransmand, og Kongen havde heel ofte sendt Mænd ud for at tage ham af Dage. Han var ellers en Mand af stor Ætt og megen Foretagelsesaand, en Idrætsmand og dygtig i mange Stykker. Da Karl nu var bestemt paa at fare i denne Ferd, tog Kongen ham til Naade og dernæst i sin Yndest: han lod hans Ferd berede paa det bedste; paa det Skib, han fik, var der henved 20 Mand. Kongen sendte Hilsener og Jerteiner med ham til sine Venner i Færøerne, nemlig Leif Asfersson og Gille Lovsigemand, og anbefalede ham til deres Beskyttelse og Bistand.

Karl reiste, saasnart han var ferdig; han fik god Vør og kom til Færøerne, hvor han lagde ind i Thorshavn paa Straumø. Siden blev der stevnet Thing der, og der indfandt sig mange Folk. Der kom Thrond af Gøta med en stor Flok; der kom ogsaa Leif og Gille: de havde ogsaa mange med sig. Da de havde tjeldet og gjort sig istand, gik de hen at møde Karl den Mørske, og man hilstes venligt fra begge Sider. Derpaa fremførte Karl Kong Olafs Ord og Jerteiner saavelsom hans Hilsen til Leif og Gille. De modtoge den venligt, indbøde Karl til sig og tilbøde sig at befordre hans Ærende og yde ham saa megen Hjelp, som stod i deres Magt. Han tog med Takke derimod. Lidt efter kom Thrond til og hilste Karl og hans Følge venligt. Jeg er, sagde han, glad over, at en saa brav Mand er kommen hid til Landet med vor Konges Ærende, hvilket vi alle ere skyldige at fremme. Jeg vil ikke høre om andet, Karl, end at du tager dit Vinter-Ophold hos mig, med saa mange af dine Mænd, som det kan være dig til størst Heder. Karl svarer, at han allerede havde bestemt sig til at tage sit Ophold hos Leif, ellers, sagde han, havde jeg med Glæde modtaget dit Tilbud. Thrond svarer: da har Leif været lykkelig nok til at nyde større Ære end jeg, men er der da ingen andre Ting, hvori jeg kan tjene Eder? Karl svarede, at han vilde være Thrond meget taknemmelig, hvis han samlede Skatten sammen af Austerø og alle Norder-Øerne. Thrond svarede, at han var ligesaa villig som skyldig til at yde ham denne Hjelp i at fremme Kongens Ærende. Derpaa gik Thrond tilbage til sin Bod. Paa dette Thing forefaldt der ikke flere Tidender. Karl fulgte hjem med Leif Asfersson og var der den følgende Vinter. Leif indbrev Skatten fra Straumø og alle Øerne søndenfor.

Om Vaaren derefter fik Thrond i Gøta megen Vanhelse, baade Øjenverk og mange andre Ulemper. Alligevel beredede han sig paa at fare til Things, som hans Sedvane var. Da han kom paa Thinget og hans Bod skulde tjeldes, lod han indenfor tjelde med sorte Tjeld, for des bedre at holde Lyset ude. Da nu nogle Dage vare henledne af Thinget, gik Leif og Karl til Thronds Bod med et talrigt Følge. Da de kom til Boden, stod nogle Mænd udenfor. Leif spurte dem, om Thrond var derinde. De sagde, at han var der. Leif sagde, at de skulde bede Thrond om at komme ud, da han og Karl havde noget at tale med ham om. Men da de kom ud igjen, sagde de, at Thrond havde saa slem en Øjenverk, at han ej kunde gaa ud, derimod bad han, at Leif vilde komme ind til ham. Leif sagde til sine Følgesvende, at de skulde fare varligt, naar de kom ind i Boden, ikke trænge sig sammen, og passe det saaledes, at den, som sidst gik ind, gik først ud. Leif selv gik først ind, og næst ham Karl, derpaa de øvrige. De vare fuldt bevæbnede, som om de skulde gaa i Kamp. Leif gik heelt ind til de sorte Tjeld og spurte, hvor Thrond var. Thrond svarede og hilsede Leif. Leif modtog hans Hilsen og spurte siden, om han havde faaet nogen Skat fra Norder-Oerne, og hvad Rede der nu vilde blive gjort for Sølvet. Thrond svarede, at han ikke havde glemt, hvad han havde talt med Karl om, og at der skulde blive gjort Rede og Rigtighed for Skatten: her, Leif, sagde han, er en Pung, som du skal modtage; den er fuld af Sølv. Leif saa sig om og saa kun faa Mænd i Boden; der laa nogle paa Pallene, og nogle faa sad oppe. Derpaa gik han til Thrond, modtog Pungen og bar den længer ud i Boden, hvor der var lyst, heldte der Sølvet ned i sit Skjold, rørte i det med Haanden og sagde, at Karl skulde tage det i Øjesyn. De saa paa det en Stund, endelig spurte Karl Leif, hvorledes han syntes om det. Han svarede: jeg tror ikke, at der er en eneste daarlig Pening i alle Norderøerne, uden den findes her. Thrond hørte disse Ord og sagde: synes du ikke godt om Sølvet, Leif? Nej vist ikke, svarede han. Thrond sagde: Da ere dog vore Frender ret nogle Kjeltringer, som man ikke kan lide paa i Nogetsomhelst: jeg sendte dem i Vaares til Norderøerne for at opkræve Skatten der, da jeg selv ikke var istand til at reise, men de have ladet sig bestikke af Bønderne til at modtage slige daarlige Penge, der vrages i al Betaling; det er derfor nok det bedste, Leif, at du seer paa dette Sølv her, som jeg har faaet indbetalt i Landskyld. Leif bar da hiint Sølv tilbage, men tog imod en anden Pung og bragte den til Karl. De ransagede nu disse Penge, og Karl spurte Leif, hvorledes han syntes om dem. Leif svarede, at han fandt dem daarlige, skjønt de dog nok kunde tages i Betaling ved Fordringer,

hvorpaa det ej kom saa nøje an, men til Kongen, sagde han, vil jeg ikke modtage dette Sølv. En af de Mænd, der laa paa Pallen, kastede nu Felden fra Hovedet og sagde: det er sandt, som det gamle Ordsprog siger, at jo ældre En bliver, desto uslere bliver han: saaledes gaar det ogsaa dig, Thrond, som lader Karl den Mørske vrage Penge for dig i hele Dag. Dette var Gaut den Røde. Thrond sprang op ved Gauts Ord og skjendte forfærdeligt paa sine Frender; men tilsidst sagde han, at Leif skulde give ham hint Sølv tilbage, og i dets Sted modtage en tredje Pung; denne sagde han, have mine Landboer bragt mig i Vaar, og skjønt jeg ikke feer godt, er dog Ens egen Haand huldest. Ved disse Ord reiste en Mand sig lidt op fra Pallen, støttede sig paa Albuen, — det var Thord Laage — og sagde: det er ikke med Maade, at denne Mørre-Karl opvarter os med Grovheder; det burde han ikke have gjort for Intet! Leif modtog Pungen og bragte den ligeledes til Karl: de betragtede Pengene, og Leif sagde: disse Penge behøver man ikke længe at se paa; her er den ene Pening bedre end den anden, og disse ville vi beholde; faa du, Thrond, en Mand til at se til ved Optællingen. Thrond svarede, at han fandt sig bedst tjent med, at Leif saa til paa hans Vegne. Leif og Karl gik da ud, satte sig ned et Stykke fra Boden og begyndte at veje Sølvet. Karl tog Hjelmen af sit Hoved og heldte Sølvet deri, eftersom det blev vejet. De saa en Mand gaa ved Siden af dem med en beslaaet Knappe-Stok i Haanden, en stid Hat paa Hovedet, iført en grøn Kappe uden Ermer, barfodet med Leredsbuxer knyttede om Benet. Han satte Stokken ned i Jorden, traadte hen for Karl og sagde: se du dig for, Karl, at du ikke faar Skade af min Stok! Strax efter kom en Mand løbende, raabte af al Magt paa Leif Asserssøn og bad ham skynde sig, saa fort han kunde, til Gille Lovsigemands Bod. Sigurd Thorlaksøn, sagde han, kom løbende ind gjennem Tjeld-Aabningen og har saaret en Mand i Gilles Bod til Ulivs. Leif stod strax op og gik til Gilles Bod, og med ham alle hans Mænd; Karl derimod sad efter, og Østmændene stode tæt omkring ham. Da løb Gaut Røde til og hugg med en Haandøxe over de Andres Skuldre, saa at Hugget kom i Hovedet paa Karl. Saaret var dog ikke stort, men da greeb Thord Laage Stokken, der stod i Jorden hos ham, og slog med den paa Øxehamren, saaat Øxen stod lige ind i Hjernen. I det samme styrtede en Mængde Folk ud af Thronds Bod. Karl blev baaren død derfra. Thrond lod ilde over dette Verk, men bød dog Pengebøder til Forliig for sine Frender. Leif og Gille paatoge sig Eftermaalet og vilde ingen Bøder modtage: Sigurd blev utlæg for det Aaverk, han tilføjede Gilles Bodmand, og Gaut saavelsom Thord den Laage for Karls Drab. Øst-

mandene gjorde det Skib, Karl var kommen med, sejlferdigt, fore
sin til Kong Olaf og fortalte ham, hvad der var skeet. Han
blev ikke bliid derover og truede strax med Hevn. Men det var
ke saaledes bestikket, at Kong Olaf fik hevnet dette paa Thrond
ller hans Frender, formedelst den Ufred, som da havde fundet Sted
i Norge, og som fremdeles skal omtales. Og hermed ender Beret-
ningen om de Tidender, som tilbrog sig paa Grund af, at Kong
Olaf sendte Mænd til Færøerne for at kræve Skat af dem. Dog
blev der siden store Stridigheder i Færøerne efter Karl den Mørskes
Drab, idet nemlig Thrond i Gøtas Frender og Leif Asserssøn laa
i Strid med hinanden: herom haves der store Fraſagn.

Nu maa vi fortælle om, hvad der før var paabegyndt, nemlig (438)
at Kong Olaf foer med sin Flaade og havde Leding ude langs
Kysten. Da fulgte alle Lendermænd nordfra Landet ham, undtagen
Einar Thambarskelve: han havde siddet roligt hjemme paa sine Gaarde,
siden han kom i Landet, og tjente ikke Kongen. Einar besad store Ejen-
domme og førte stort Huus, endskjønt han ingen kongelige Veitsler havde.
Kong Olaf styrede med sin Flaade syd forbi Stad, og der samlede sig
fremdeles meget Folk til ham fra Herederne. Da havde Olaf det Skib,
han havde ladet gjøre Vintren forud, ved Navn Visunden; det var
overmaade stort, og paa Fremstavnen var et Visundshoved [1]), prydet
med Guld. Dette omtaler Sighvat Skald. Kongen drog syd til
Hordaland og fik der høre, at Erling Skjalgsson var faren af
Landet med en betydelig Styrke, fire eller fem Skibe: han havde
selv en stor Skeid, og hans Sønner tre Tyvesessær; de havde sejlet
efter til England til Knut den Mægtige. Kong Olaf drog nu
efterefter Landet og havde en stor Hær. Han spurte nøje ud, om
Kongen vidste Besked om, hvor Knut den Mægtige ferdedes. Alle
unde sige ham, at han var i England, men det blev ogsaa sagt, at
an havde Leding ude og agtede sig til Norge. Men fordi Kong
Olaf havde saa stor en Hær, og han ikke fik spurt for vist, hvorhen
an skulde styre for at møde Knut, medens hans Mænd tyktes sig
de tjente med at skulle ligge stille paa eet Sted med saa stor en
Hær, besluttede han at sejle med Hæren syd til Danmark: han be-
holdt alt det Folk hos sig, der tyktes ham mest krigersk, og som var
bedst udrustet, men gav de øvrige Hjemlov. Saaledes vendte den
Deel af Hæren tilbage, som der syntes at være mindst Gavn i, og
Kong Olaf havde dog meget og vakkert Folk om sig. Deriblandt
vare de fleste Lendermænd i Norge, undtagen de, der, som før er
sagt, vare dragne af Landet, eller sad efter hjemme.

[1]) Visund (tydsk Wisent) kaldes den store Pukkel-Oxe (Bison), der i fordums Tider fandtes i hele Mellem-Europas Skoge, men nu kun i en enkelt Skog i Polen; derimod er der mange af dem i Amerika.

(439) Da Kong Olaf kom til Danmark, styrede han til S
Da han kom der, begyndte han at herje og gjorde Landg
forskjellige Steder. Landets Folk blev baade plyndret, o
dræbte, Andre fangne og bundne, og saaledes førte til
men alle, som kunde komme til, flygtede, og der blev inge
stand gjort. Kong Olaf gjorde det største Hærverk der.
Kong Olaf var paa Sjæland, fik han høre, at Kong Anund
søn havde Leding ude og foer med en stor Hær udenom Sk
herjede. Da viiste det sig, hvad Aftale Kong Anund og Ko
havde gjort i Elven, da de indgik Forbund og Venskab, n
de begge skulde gjøre Kong Knut Modstand. Kong Anu
videre, indtil han fandt sin Maag Kong Olaf. Da de ko
men, gjorde de det vitterligt baade for sine Krigsfolk og
Indbyggere, at de agtede at underlægge sig Danmark o
Antagelse af Landets Folk. Det gik her, som man saa o
naar Indbyggerne hjemsøges med Herjen og ikke faa noge
til at gjøre Modstand, at de fleste underkaste sig alle Paal
derved at kjøbe sig Fred. Saaledes skede det da, at mang
ginge Kongerne til Haande og tilsagde dem Lydighed. D
da Landet vide under sig, der hvor de fore frem, eller i
Fald herjede de. Sighvat Skald omtaler denne Herjen i de
pa, han digtede om Knut den Mægtige.

(440) Knut den Mægtige havde spurt vester til England, o
Norges Konge, havde Leding ude, saa og at han foer n
Hær til Danmark, og at der var Ufred i hans Rige. Ko
begyndte da at samle Folk, og snart droges der en stor Hæ
Mængde Skibe sammen. Haakon Jarl var den anden Høv
for denne Hær. Den samme Sommer kom Sighvat Skald
land vester fra Ruda i Valland, og med ham en Mand ve
Berg; de havde faret i Kjøbferd derhen Sommeren forud.
digtede herom en Flok, som kaldtes Vesterfare-Viserne.
kom til England, foer han strax til Kong Knut og vilde
Orlov at fare til Norge. Kong Knut havde nemlig lagt
for alle Kjøbstibes Afgang, indtil han var ferdig med sine
ninger. Da Sighvat kom til Kongen, gik han til det H
hvor Kongen var inde; han fandt Herberget læst og stod læ
Men da han endelig kom ind til Kongen, fik han det Orl
bad om. Da kvad han en Vise herom. Da Sighvat blev
Kong Knut rustede sig til et Krigstog mod Kong Olaf, og
vide, hvor stor en Styrke Kong Knut havde, kvad han en
hvilken han tilkjendegav sin Frygt for, hvorledes det vilde ga
Olaf. Sighvat digtede endnu flere Viser om Knuts og
Jarls Ferd.

Da Kong Knut var ferdig med sine Udrustninger, havde han (441)
Mængde Folk og forferdelig store Skibe. Han selv havde en
age, der var saa stor, at den havde 60 Rum; den havde ogsaa
gyldte Hoveder. Haakon Jarl havde en anden Drage, der holdt
Rum, og som ligeledes havde guldprydede Hoveder. Sejlene
a begge Skibe vare overalt stavede med blaat, rødt og grønt.
le Skibene vare malede ovenfor Vandgangen, og deres hele Ud-
r var overvættes glimrende. De havde ogsaa mange andre store
vel udrustede Skibe. Dette omtaler Sighvat Skald i Knuts-
apa. Saa er sagt, at Kong Knut styrede med denne store Hær
ienfra England og kom med hele sin Flaade velbeholden til Dan-
nt og lagde ind til Limfjorden. Der forefandt han en stor For-
ning af Landets Indbyggere. Ulf Jarl, Sprakaleggsſøn, havde (442)
nt sat til Landevern i Danmark, da Kong Knut foor til Eng-
d, og Kongen havde betroet ham sin Søn ved Navn Hardeknut;
e var Sommeren forud, saaledes som det ovenfor er skrevet.
n aldrig saasnart var Kong Knut borte, førend Ulf Jarl sagde,
Kongen ved Afskeden havde givet ham den Besked, at det var
s Ønske, at de toge hans Søn Hardeknut til Konge over Dane-
et. For den Sags Skyld, sagde han, lod han ham blive til-
t hos os. Jeg har og, sagde han, saavelsom mange andre
shøvdinger her, ofte foreholdt Kong Knut, at Folk her i Lan-
finde det meget slemt at sidde uden Konge; de forrige Danekon-
syntes at have fuldt op at gjøre med Kongedømmet over Dane-
t alene, og endnu længer tilbage i Tiden raadede mange Kon-
over dette Rige. Men nu er dog Vanskeligheden større end
sinde, thi hidtil have vi dog opnaaet at sidde i Fred for uden-
le Høvdinger: nu derimod spørge vi, at Norges Konge agter
erje hos os, og dertil har man en Mistanke om, at ogsaa
Kongen vil være med i samme Ferd. Men Kong Knut er nu
gland. Siden foreviste Jarlen Kong Knuts Brev og Indsegl,
andede alt det, Jarlen nu havde sagt. Denne hans Tale un-
ttede mange andre Høvdinger, og efter deres Fore-Talen be-
de Landets Folk at tage Hardeknut til Konge, og dette stete
det samme Thing. Den egentlige Ophavsmand hertil havde
ning Emma været. Hun havde ladet dette Brev og Indsegl
og havde ved List faaet sat paa Kongens Segl, men for ham
bulgte man Altsammen. Da Hardeknut og Ulf Jarl fik høre,
ng Olaf var kommen med en stor Hær nordenfra Norge, be-
de sig til Jydland, thi det er Hovedstyrken af Dane-Veldet.
stare de Hær-Ør op og stevnede en stor Hær sammen. Men
spurte, at ogsaa Sviakongen var kommen med sin Hær, tyktes
le være sterke nok til at lægge til Striid med dem begge: de

holdt da Folkene samlede i Jydland i den Hensigt at forsvare
Land mod Kongerne, men hele Skibsflaaden droge de samm
Limfjorden og oppebiede saaledes Kong Knut. Da de hørte
Kong Knut var kommen vestenfra til Limfjorden, sendte de M
til ham og til Dronning Emma, og bad om, at hun skulde søg
komme til Kundskab om, hvorvidt Kongen var vreed paa dem
ej, og lade dem det vide. Dronningen talte om denne Sag
Kongen og sagde, at Hardeknut, deres Søn, gjerne vilde bøde
det, Kongen fordrede, dersom han havde gjort noget, der var
imod. Han svarede, at Hardeknut ikke havde handlet efter
Indskydelse: her, sagde han, er det gaaet saaledes til, som
kunde vente af ham, der kun er et Barn og uvittig, at han gj
vilde hede Konge, især da han ogsaa befandt sig i den Forlegen
at alt dette Land vilde blive overfaret med Hærskjold og lagt u
udenlandske Høvdinger, hvis ikke vor Hjelp kom til. Hvis han
virkelig vil indgaa noget Forliig med mig, da maa han indfinde
hos mig og nedlægge Kongenavnet, hvormed han utilbørligt har l
sig kalde. Disse samme Ord lod Dronningen siden melde Ha
knut og lod ham tillige bede ikke at tøve med denne Reise;
sagde, som sandt var, at han ikke havde Styrke nok til at staa i
sin Fader. Da denne Ordsending kom til Hardeknut, raadførte
sig med Jarlen og de andre Høvdinger, som vare hos ham.
det viiste sig strax, at saasnart Landets Folk hørte, at Knut
Gamle var kommen, dreev hele Mængden til ham og tyktes de
have al sin Trøst. Jarlen og hans Staldbrødre saa, at de m
velje et af to, enten at begive sig til Kong Knut og give Alt i
Vold, eller ogsaa at fare af Landet. Men alle tilskyndede Ha
knut til at begive sig til sin Fader, og han gjorde saa. D
mødtes, faldt han sin Fader til Fode og lagde det Indsegl,
hørte til Kongedømmet, i hans Knæ. Kong Knut tog ham
Haanden og satte ham i lige saa højt Sæde, som han før h
siddet. Ulf Jarl sendte sin Søn Svein, der tillige var Kon
Systersøn, til Kong Knut; Svein bad om Grid for sin Fade
om Forliig med Kongen, og tilbød sig at gaa som Gisel paa
lens Vegne. Svein og Hardeknut vare jevnaldrende. Kong
lod Jarlen sige, at han skulde samle Hær og Skibe og siden be
sig til Kongen, saa kunde de derefter tale om sit Forliig. Ja
gjorde saa.

(443) Men da Kong Olaf og Kong Anund fik spurt, at Kong
var kommen vestenfra, og at han havde en ustyrtelig Hær, sejled
øster for Skaane og begyndte at herje og brænde Herederne.
ledes søgte de øster langs Landet til Grænsen mod Sviakon
Rige. Men saasnart Folkene i Landet hørte, at Kong Knut

kommen vestenfra, blev der ikke af nogen Underkastelse under Kongerne. Dette omtaler Sighvat Skald. Kongerne søgte nu øster forbi Landet og lagde til ved den Aa, der kaldes Helge-Aa, hvor de bleve liggende en Tid. Da fik de høre, at Kong Knut foer øster efter dem med sin Hær: de raadsloge da sammen og toge det Raad, at Kong Olaf med en Deel af sin Hær gik op paa Land og lige til Skogene, indtil det Vand, af hvilket Helge-Aaen rinder ud. Der i Aa- Osen gjorde de en Dæmning af Tømmer og Torv og stemmede saaledes Vandet op; ligeledes skare de store Diger og fik flere Vande til at løbe sammen, saa at store Strækninger bleve overswømmede, men i Elveløbet fældte de store Tømmerstokke. De arbeidede hermed i mange Dage, og Kong Olaf var den, som ordnede al denne Tilstilning; Kong Anund derimod styrede Skibshæren.

Kong Knut spurte, hvor begge Kongerne ferdedes, og erfarede al den Skade, de havde gjort paa hans Rige. Han styrede da imod dem, der hvor de laa i Helge-Aaen, og havde mere end dobbelt saa mange Folk som begge tilsammen. Dette omtaler Sighvat. En (444)
Dag om Kvelden fik Kong Anunds Spejdere Øje paa Kong Knuts Sejling, og da havde han allerede ikke langt til dem. Da lod Kong Anund blæse Hærblæst; Folkene toge da Tjeldene ned og hærklædte sig, roede ud af Havnen og øster foran Landet, lagde der sine Skibe sammen, tengede dem og gjorde sig ferdige til Striid. Kong Anund sendte Spejderne op paa Land; de ilede til Kong Olaf og sagde ham denne Tidende. Da lod Kong Olaf bryde Dæmningen ned og lede Aaen i sit gamle Løb, men om Natten drog han ned til sine Skibe. Da Kong Knut kom udenfor Havnen, saa han, hvorledes Kongernes Hær laa slagferdig; men det tyktes ham for seent paa Dagen at lægge til Striid, da der vilde gaa for lang Tid hen med, at hans Hær kom i Orden; hans Flaade behøvede nemlig stort Rum paa Søen til at sejle; der var langt imellem det første og det sidste Skib, saavelsom mellem det, der var yderst, og det der sejlede nærmest Land, og Vinden var svag. Men da han saa, at Sviarne og Nordmændene havde rømmet Havnen, lagde han ind i Havnen, tilligemed de øvrige Skibe, saa vidt de fik Rum. Den største Deel af Flaaden laa dog ude paa Havet. Om Morgenen, da det paa det varmeste var lyst, vare mange af hans Folk ovre paa Land, deels for at tale sammen, deels for at fornøje sig. Men da vide de ikke Ordet af, førend Vandet kommer styrtende over dem med Fossefald, hermed fulgte store Tømmerstokke, der støde mod deres Skibe, saaat disse toge Skade, men Vandet strømmede over alle Voldene: der omkom de Folk, der vare i Land, og mange af dem, der vare paa Skibene; men alle de, der kunde komme til, kappede Anker og løsede Skibene, der nu dreve uordentligt her og der. Den store Drage,

som Kongen selv var ombord paa, dreev ud for Strømmen; det var ingen let Sag at vende den med Aarerne, og den dreev lige ud mod Anunds og Olafs Flaade. Da de her kjendte Skibet, lagde de strax til rundt omkring det; men da det var bordhøjt, ligesom om det var en Borg, og en Mængde ombord, udsøgte Folk og ypperligt bevæbnede, var det ikke let at faa Bugt med, og det varede heller ikke længe, førend Ulf Jarl lagde til med sine Folk, og da begyndte Slaget. Strax efter samlede ogsaa Knuts Hær sig til fra alle Kanter. Da saa Kongerne Olaf og Anund, at de nok allerede for dette Sinde havde vundet den Sejr, som var dem bestikket; de lode derfor sine Skibe hamle tilbage og droge sig bort, ud af Knuts Hær, og skilte Flaaderne ad. Men fordi dette Angreb ikke var kommet til at ske paa den Maade, Kong Knut havde forud bestemt, blev der intet af Efter-Roningen, men Kong Knut og hans Høvdinger efterfaa sine Folk, begyndte at ordne det og gjorde sig rede. Men da de havde skilt sig fra hverandre, og hver Flaade foer for sig, efterfaa ogsaa Kongerne sine Folk og fandt nu, at de intet Mandetab havde lidt. Dog indsaa de ogsaa, at, om de der biede, indtil Kong Knut havde faaet ordnet hele den Hær, han havde, og derpaa lagde til Angreb, vilde Folkemonnen være saa stor, at der dog var libet Haab for dem om at sejre, men derimod sikkert, at hvis det kom til Slag, vilde der blive det største Mandefald. De toge derfor det Raad at ro med hele Flaaden øster langs Landet. Men da de saa, at Knuts Flaade ikke foer efter dem, reiste de Masterne og satte sine Sejl op. Dette omtaler Ottar Svarte i den Draapa, han digtede om Knut den Mægtige. Skalden Thord Sjaareksson digtede en Ervedraapa om Kong Olaf den Hellige, kaldet Rodadraapa[1]); her tales der ogsaa om dette Møde.

(445) Kongerne Olaf og Anund sejlede øster langs Sviakongens Rige og lagde om Aftenen til Land ved et Sted, der heder Barvik. Der laa Kongerne om Natten. Man kunde da merke paa Sviarne, at de stundede efter at komme hjem, thi den største Deel af Flaaden sejlede om Natten øster langs Landet og standsede ikke, førend enhver kom til sit Hjemsted. Da Kong Anund blev dette var, og det lyste af Dag, lod han blæse til Husthing: alle Mand gik da op paa Land, og der blev sat Thing. Kong Anund tog saaledes til Orde: saa er det, siger han, som I veed, Kong Olaf, at vi i Sommer have faret alle tilsammen og herjet vidt og bredt i Danmark; vi have faaet meget Gods, men intet Stykke Land. Jeg har i Sommer haft halvfjerdehundrede (420) Skibe, men nu er der ikke flere end

[1]) D. e. Crucifix-Draapen; „Roda" betegner nemlig et Billede af Christus paa Korset.

hundrede (120) tilbage, og det forekommer mig, som om vi ej ville kunne udrette Noget til vor Heder med ikke større Hær end vi nu have, skjønt I har 60 Skibe, som I i Sommer har haft. Mig tykkes det derfor raadeligst at fare tilbage i mit Rige: det er godt at age hjem med heel Vogn; vi have vundet i denne Ferd og intet tabt. Nu vil jeg, Svoger Olaf, tilbyde Eder at fare med mig, og at I allesammen blive hos mig i Vinter; I kan tage saa meget af mit Rige, som I behøver til at holde Eder selv vel og alt det Mandskab, som følger Eder. Naar Vaaren kommer, kunne vi da tage den Beslutning, der synes os bedst. Men hvis I heller vil fare Landvejen hjem til Norge, skal vort Land staa Eder til Tjeneste at gjennemfare [1]). Kong Olaf takkede Kong Anund for hans venlige Tilbud. Men hvis jeg skal raade, siger han, ville vi beslutte noget andet, nemlig at holde den Hær samlet, som vi endnu have tilbage. I Sommer, førend jeg foor fra Norge, havde jeg først halvfjerdehundrede (420) Skibe. Men da jeg foor af Landet, valgte jeg af hele denne Styrke det Mandskab, der tyktes mig bedst, og jeg bemandede de 60 Skibe, jeg nu har. Nu forekommer det mig ogsaa med Eders Folk, som om kun den Deel er løben bort, der var daadløsest og mindst Nytte ved; derimod seer jeg her endnu alle Eders Høvdinger og Hirdstjorer, og jeg veed, at af alt Mandskabet er Hirdfolket mest øvet i Vaaben; vi have endnu en stor Hær og saa gode Skibe, at vi meget vel kunne ligge ude paa Skibe hele Vintren, saaledes som Hærkonger før have gjort. Knut vil kun blive liggende en kort Tid i Helge-Aaen, thi der er ingen Havn for en saa stor Mængde Skibe, som han har. Enten vil han fare øster efter os, da skulle vi fare undaf, og da vil der snart samle sig Folk til os; eller ogsaa vender han om og drager bid, hvor der findes Havne, i hvilke han kan ligge med sin Flaade: da er jeg vis paa, at ikke mindre der end her ville mange længes hjem. Jeg tror nok, at vi i Sommer have maget det saaledes, at Thorperen baade i Skaane og paa Sjæland veed, hvad han skal fysle med. Knuts Hær vil snart adsplitte sig vidt og bredt, og da veed jeg ikke saa vist, hvo der kommer til at gaa af med Sejren. Vi ville for det første lade Spejdere holde Øje med, hvad Beslutning han tager. Da Olaf endte sin Tale, yttrede alle sit Bifald, og det blev besluttet at gjøre, som han sagde. Der blev da udsendt Folk for at iagttage Knuts Hær, men begge Kongerne bleve liggende der, hvor de vare.

Kong Knut saa, at Norges Konge og Sviakongen styrede med (446)
sin Flaade øster langs Landet. Han sendte da strax Folk op paa

[1]) Meningen heraf er, at Kong Olaf ogsaa skulde paa Gjennemfarten kunne tage Veitsler og forsyne sig, som om han var Landets egen Konge.

Land og lod dem ride landvejs Dag og Nat, alt efterſom hine ſejlede forbi Kyſten. Naar nogle af Spejderne vendte tilbage, reiſte andre frem, ſaaat Kong Knut hver Dag vidſte Beſked om deres Ferd, ja der var endog Spejdere i Kongernes Hær. Da han hørte, at en ſtor Deel af deres Hær havde forladt dem, vendte han med ſin Hær tilbage til Sjæland og lagde ſig med ſin hele Flaade i Øresund; nogle af Skibene laa ved Sjæland, andre ved Skaane. Dagen før Michelsmesſe reed Kong Knut op til Roeskilde med et ſtort Følge. Hans Maag Ulf Jarl havde der gjort et Gjeſtebud for ham. Jarlen bevertede paa det ypperligſte og var meget lyſtig. Kongen derimod var faatalende og temmelig uvenlig. Jarlen talte til ham og ſøgte at bringe de Ting paa Bane, ſom han troede Kongen ſyntes bedſt om, men Kongen ſvarede kun lidet. Jarlen ſpurte da, om han vilde ſpille Skak. Han ſagde Ja. De toge da et Skaktavl og begyndte at ſpille. Ulf Jarl var ſnarordet og uſkaanſom baade i ſine Ord og alt andet, men den driftigſte Mand til at beſtyre ſit Rige og en ſtor Hærmand: der er en lang Fortælling om ham. Hans Syſter var Gyda, der var gift med Godvine Jarl Ulfnadsſøn, og deres Sønner vare Harald, der ſiden blev Konge i England, Toſte Jarl, Valthjof Jarl, Morkaare Jarl og Svein Jarl. Gyda heed deres Datter, ſom blev gift med Edvard den Gode, Englands Konge.

(447) Medens nu Kong Knut og Ulf Jarl ſpillede Skak, kom Kongen til at gjøre et ſtort Fejltræk, ſaaat Jarlen ſlog en Ridder fra ham. Kongen ſatte Brikken tilbage og vilde gjøre et andet Træk. Jarlen blev vreed, kaſtede Tavlbordet ned, ſtod op og gik bort. Kongen ſagde da: render du nu, Ulf den Rage [1])? Jarlen vendte ſig om i Døren og ſagde: længere vilde du have rendt i Helgeaa, om du havde kunnet komme til; da kaldte du mig ikke Ulf den Rage, da jeg lagde til for at hjelpe dig, men Sviarne bankede Eder ſom Hunde. Dermed gik han ud og ſiden til Engs. Lidt efter gik ogſaa Kongen hen at ſove. Morgenen efter, da Kongen klædte ſig, ſagde han til ſin Skoſvend: gak du til Ulf Jarl og dræb ham. Svenden gik, blev borte en Stund og kom tilbage. Kongen ſpurte nu: dræbte du Jarlen? Nei, ſvarede han, jeg dræbte ham ikke, fordi han var gaaet i Lucii-Kirke. Der var en Mand ved Navn Ivar Hvite, norſk af Herkomſt, han var da Kong Knuts Hirdmand og Herbergsmand. Til denne Ivar ſagde nu Kongen: gak du hen og dræb Jarlen. Ivar gik til Kirken og lige op i Choret og ſtak der ſit Sverd igjennem Jarlen, ſaaat han døde paa Stedet. Ivar gik tilbage til Kongen med det blodige Sverd i Haanden. Kongen ſpurte: dræbte du Jarlen? Juſt nu dræbte jeg ham, ſvarede Ivar. Deri gjorde du

[1]) „Rag" (ragr) betyder „modløs", „feig", „Kujon".

vel, sagde Kongen. Men strax efter, at Jarlen var dræbt, lode Munkene Kirken læse. Dette blev sagt Kongen. Han sendte en Mand til Munkene og bad dem lukke Kirken op og synge Tider. De gjorde saaledes, som Kongen bød. Men da han kom til Kirken, skødede han Jorder til den, saa store, at de udgjøre et stort Hered, og fra den Tid af kom Kirken i stor Opkomst. Dette er Aarsagen, hvorfor disse Jorder siden have ligget til Kirken. Kong Knut reed siden ud til sine Skibe og laa længe der om Høsten med en meget stor Flaade.

Da Kongerne Olaf og Anund hørte, at Kong Knut havde styret (448)
til Øresund og laa der med sin Hær, holdt Kongerne Huusthing og talede mangt og meget om, hvad Beslutning man skulde tage. Kong Olaf vilde, at de skulde ligge der med hele Hæren og oppebie Kong Knuts Beslutning, men Sviarne sagde, det ikke var raadeligt at ligge der og bie til Frosten kom. Det blev da besluttet, at Kong Anund foer hjem med hele sin Hær, men Kong Olaf laa efter.

Medens Kong Olaf saaledes laa der, havde han ofte Samtaler (449)
og Raadslagninger med sine Mænd. En Nat traf det sig saaledes, at Egil Hallsøn og en Mand ved Navn Tove Valgautsøn skulde have Vagthold paa Kongens Skib. Denne Tove var en ættstor Mand, der havde sin Herkomst fra Vester-Gautland. Medens disse nu sad og holdt Vagt, hørte de megen Graad og Veeklage af de hærtagne Folk, der sad i Baand. De vare nemlig om Nætterne bundne oppe paa Land. Tove sagde, at det tyktes ham slemt at høre paa deres Gaulen, og bad Egil gaa hen med ham at løse dem. Dette gjorde de, skare Baandene over og lode dem allesammen løbe. Dette Stykke Arbeide blev meget ilde optaget af Krigsfolket, og Kongen selv blev saa vreed, at det saa farligt ud for dem. Da Egil siden blev syg, var det længe, at Kongen ikke vilde komme hen at se til ham, førend mange Mænd bade for ham. Da angrede Egil meget, at han havde gjort Kongen til Mishag, og bad Kongen tilgive ham. Da lod Kongen sin Vrede mod ham fare, lagde sine Hænder paa hans Side, hvor Verken var under, og sang sine Bønner derover; strax ophørte al Verk, og derefter blev det bedre med Egil. Tove blev ogsaa, som det fortælles, tagen til Naade imod det Løfte, at han skulde se til at faa sin Fader Valgaut til at komme til Kong Olaf. Valgaut var aldeles hedensk, men ved Kongens Overtalelser antog han Christendommen og døde strax efter, at han var bleven døbt.

Da Kong Olaf nu holdt Samtale med sine Folk, spurte han (450)
Høvdingerne til Raads, hvad de skulde beslutte sig til. Men de kunde ikke komme til nogen Enighed herom, idet den ene kaldte det Uraad, som andre fandt raadeligt, og der blev i meget lang Tid

raadet frem og tilbage. Kong Knuts Spejdere vare ideligen i de[illegible] Hær og gave sig i Snak med mange Mænd. De tilbød Penge [illegible] lovede Venskab paa Kong Knuts Vegne, og Mange lode sig over[illegible] derved og solgte sin Tro, saaledes at de lovede at ville blive K[illegible] Knuts Mænd og holde Landet ham til Haande, hvis han kom[illegible] Norge. Dette blev siden bekjendt om Mange, skjønt det i Førstnin[illegible] holdtes ganske hemmeligt. Nogle fik strax Gaver; Andre fik L[illegible] derom siden. Men der var Mange, som allerede havde modt[illegible] store Vennegaver af ham, thi det var sandt at sige om Kong K[illegible] at enhver Mand, som søgte til ham, og som han syntes, der var no[illegible] Dygtighed ved, fik, naar han kun vilde gjøre sig lidt fore for at vi[illegible] hans Yndest, Hænderne fulde af Penge. Derved blev han storli[illegible] vensæl. Denne hans Gavmildhed viste sig især mod udenlandske Mæ[illegible] og mest dem, der vare komne fra de længst bortliggende Steder.

(451) Kong Olaf havde ofte Samtaler og Stevner med sine M[illegible] og spurte dem om, hvad Raad man skulde hitte paa. Men da [illegible] fandt, at hver sagde sit, fik han Mistanke om, at der var No[illegible] der yttrede andet, end der syntes dem raadeligt, og at det ikke [illegible] saa sikkert, om alle holdt sine Troskabsløfter til ham. Ma[illegible] raadede ivrigt til, at de skulde benytte den første den bedste Bør, [illegible] sejle til Øresund samt videre nord til Norge; Danerne, sagde de[illegible] torde nok ikke angribe dem, om de end laa foran dem med en sto[illegible] Styrke. Men Kongen var saa forstandig en Mand, at han saa, at [illegible] sligt var den rene Undergang; han vidste og, at det havde gaaet anderledes for Olaf Tryggvessøn, da han med en ringe Styrke lagde til Striid mod en stor Hær, end at Danerne da ikke turde slaas; han vidste ligeledes, at der i Kong Knuts Hær var en Mængde Nordmænd, og han havde en Mistanke om, at de, der raadede ham til sligt, nok vare Kong Knut huldere end ham. Kong Olaf tog da sin Bestemmelse og sagde, at de Mænd, der vilde følge ham, skulde gjøre sig rede og drage landvejs gjennem det øvre Gautland og saa til Norge. Men vore Skibe, siger han, og alle de Sager, som vi ikke kunne føre med os, vil jeg sende øster i Sviakongens Rige, og

(452) lade det der opbevare for os. Haarek af Thjotta svarer saaledes paa Kong Olafs Tale: det er let at se, at jeg ikke kan fare til Fods til Norge; jeg er en gammel og tungfør Mand og libet vant til at gaa: hertil kommer, at jeg nødig skiller mig fra mit Skib; jeg har gjort mig saa megen Flid for at indrette og udruste dette Skib, at det vil gjøre mig ondt at lade mine Uvenner faa Fingre paa det. Kongen svarer: far du med os, Haarek, vi skulle bære dig efter os, hvis du ikke kan gaa. Da kvad Haarek en Vise, hvori han erklærede, at han var bestemt paa at drage derfra paa sit Skib, heller end at gaa til Fods, om saa Knut laa med hele sin Flaade i Øresund.

Kong Olaf lod da alt gjøre rede til Reisen. Hans Mænd havde sine Gangklæder og Vaaben, og de Skydsheste, de kunde faa, bleve løsfede med Klæder og Løsøre. Han sendte Folk hen og lod dem flytte Skibene øster til Kalmar: der lode de Skibene sætte op og bringe al Redskaben og alt andet Gods i Land til Bevogtning. Haarek gjorde, som han havde sagt, at han biede paa Bør, og sejlede siden vest forbi Skaane, indtil han kom østenfra til Halene; det var en Aften og der var blæsende Bør. Han lod da Sejlet saavelsom Masten lægge ned, Vindfløjen tage af og hele Skibet ovenfor Vandgangen indsvøbe i graa Tjeld; han lod kun ro i nogle faa Rum forud og agter, men lod de fleste Mænd sidde lavt nede i Skibet. Kong Knuts Vagtmænd saa det og talte imellem sig, om hvad Skib det kunde være: de gjættede paa, at det var en Salt- eller Sildestude, siden de saa kun faa Mænd og liden Roning, hvorhos Skibet syntes dem graat og uden Brædning, som om det havde lidt af Solskin; de saa derhos, at det laa meget dybt. Men da Haarek kom frem i Sundet og forbi Flaaden, lod han Masten rejse, Sejlet drage op og forgyldt Vindfløj sætte paa: Sejlet var hvidt som nyfalden Sne og stavet med røde og blaa Striber. Da saa Kong Knuts Mænd, hvor han sejlede, og sagde til Kongen, at de vare bange for, at det var Kong Olaf selv, der saaledes havde sejlet forbi dem. Men Kong Knut svarede, at Kong Olaf var for klog en Mand til at fare med et eneste Skib igjennem hans Flaade, og at det var langt rimeligere, at det var Haarek af Thjotta eller hans Mage. Man antager for vist, at Kong Knut har vidst Besked om Haareks Ferd, og at den ikke vilde have løbet saaledes af, hvis der ikke i Forvejen havde faret venskabelige Budsendinger mellem dem; man fandt Bestyrkelse herpaa sidenefter, da Venskabet mellem Kong Knut og Haarek blev almindeligt bekjendt. Da Haarek sejlede nord forbi Vederø, digtede han en Vise, hvori han yttrede, at Kvinderne i Lund og de danske Møer ikke skulde faa Anledning til at le ham ud, fordi han ikke havde tordet fare hjem langs Danmarks Kyster. Haarek drog da videre og standsede ikke, førend han kom nord til Haalogaland, og til sin Gaard paa Thjotta.

Kong Olaf begav sig da afsted, og tog først Vejen op igjennem (453)
Smaaland, men kom siden frem i Vestergautland. Han foer ordentligt og fredeligt frem, og Landets Indbyggere viiste ham og hans Mænd god Hjelpsomhed. Saaledes drog han frem, indtil han kom ned i Viken, og fremdeles nord efter Viken, indtil han naaede Sarpsborg. Der slog han sig til Ro og indrettede sig til Vinterfæde. Han gav nu den største Deel af sine Folk Hjemlov, men beholdt hos sig saamange Lendermænd, som ham syntes. Der vare alle Arne Arnmodssøns Sønner med ham; de nøde da størst Anseelse

hos Kongen. Der kom ogsaa Gelle Thorkelsſøn til ham: han var allerede Sommeren forud kommen fra Island, saaledes som før er skrevet.

(454) Sighvat Skald havde længe været med Kong Olaf, saaledes som det her er skrevet, og Kongen havde gjort ham til sin Stallare. Sighvat talte ikke synderligt raskt for sig i ubundne Ord, men Skaldskabet faldt ham saa let, at han kvad frem af Tungen, som om det var sædvanlig Tale. Han havde været i Kjøbferd til Valland, og paa denne Reise været i England og besøgt Knut den Mægtige, samt faaet Tilladelse af ham til at fare til Norge, saaledes som før er skrevet. Saasnart han kom til Norge, opsøgte han Kong Olaf og fandt ham i Borg, gik frem for Kongen, da han sad til Bords, og hilste ham. Kongen saa paa ham, men taug. Sighvat kvad da en Vise, hvori han bad Kongen anvise ham den Plads, hvor han nu skulde sidde som Stallare, og berømmede den smukke, af Stridsmænd opfyldte Skaale. Da sandedes det gamle Ordsprog, at Kongen har mange Øren, thi Kong Olaf havde hørt Alt om Sighvats Reiser, og at han havde været hos Kong Knut. Jeg veed ikke, sagde Kong Olaf, om du nu agter at blive min Stallare, eller om du nu er bleven Kong Knuts Mand. Sighvat kvad en Vise, hvori han sagde, at Knut virkelig havde spurt ham, om han vilde tjene ham, ligesom Olaf, men at han havde svaret, at han ikke kunde tjene mere end een Herre ad Gangen. Da sagde Kong Olaf, at Sighvat skulde gaa til det samme Sæde, han før havde plejet at have. Det varede nu ikke længe, førend Sighvat var i den samme Yndest som før.

(455) Erling Skjalgsſøn og alle hans Sønner havde om Sommeren været i Kong Knuts Hær og i Følge med Haakon Jarl. Der var paa samme Tid ogsaa Thore Hund, og nød stor Anseelse. Da Kong Knut hørte, at Kong Olaf havde taget Landvejen til Norge, opløste han Ledingen og gav alle Mand Lov til at berede sig Vinterophold. Der var da i Danmark en stor Hær af Udlændinger, baade Engelskmænd og Nordmænd, og fra flere andre Lande, hvilke vare komne med Tropperne om Sommeren. Erling Skjalgsſøn drog om Høsten til Norge med sine Mænd og fik ved Afskeden store Gaver af Knut. Thore Hund blev derimod tilbage hos Knut. Med Erling fulgte Sendemænd fra Kong Knut til Norge, og havde en Mængde Løsøre med sig. De fore om Vintren vide om Landet og udredede da de Penge, som Knut om Høsten havde lovet Flere, for at de skulde staa ham bi, men gave desuden Penge til mange Andre, som de derved fik kjøbt til at blive Kong Knuts Venner. De reiste om under Erlings Beskyttelse. Saaledes gik det da til, at en Mængde Mænd vendte sig til Venskab med Kong Knut og

lovede ham sin Tjeneste, samt derhos at gjøre Modstand mod Kong Olaf. Nogle gjorde dette aabenbart, men der var langt Flere, som gjorde det hemmeligt, saaat Almuen ikke vidste noget deraf. Kong Olaf hørte alt dette, thi der var Mange, som kunde fortælle ham derom, og der blev talt meget derom i Hirden. Sighvat Skald kvad en Vise om, at Kongens Fjender droge om i Landet med aabne Punge og bød Folk stor Betaling for Kongens Hoved, men at Enhver, som fulgte den hulde Herre for Guld, kunde være vis paa at brænde i Helvedes Ild. Man talte ligeledes ofte om, hvor ilde det sømmede Haakon Jarl at drage med en Hær mod Kong Olaf, der havde skjenket ham Livet, da han havde ham i sin Vold. Men Sighvat var en meget god Ven af Jarlen, og, da han hørte ham ilde omtalt, kvad han en Vise, hvori han vel yttrede, at Kongens Huuskarle havde været for føjelige mod Jarlen, hvis de havde taget Penge af ham for at stræbe Olaf efter Livet, men at enhver burde passe sig selv, om han kunde sige sig fri for Sviig. Kong Olaf holdt et stort Jule- (456)
gjestebud, hvor mange Stormænd vare komne til ham. Den syvende Dag Juul gik Kongen med faa Mænd, blandt dem Sighvat, der fulgte ham Dag og Nat, ind i et Huus, hvor Kongens dyrebare Sager laa forvarede; han havde nemlig da gjort store Forberedelser, som sædvanligt, og samlet alle sine Kostbarheder sammen for at give Vennegaver den aattende Dag Juul. Blandt Andet stod der ikke faa guldprydede Sverd. Sighvat kvad en Vise, hvori han roste Sverdene, og sagde, at han gjerne skulde modtage et af dem. Kongen tog strax et med guldprydet Hjalt og guldomviklet Haandtag og gav ham: det var et ypperligt Stykke. Men Gaven undlod ikke at vække Avind, hvilket man nok siden fik høre.

Strax efter Julen tiltraadte Kong Olaf sin Reise til Oplandene; thi han havde mange Folk hos sig; men ingen Indtægter nordenfra Landet vare komne til ham om Høsten, thi der havde været Leding ude om Sommeren, og Kongen havde dertil anvendt al den Bekostning, man kunde skaffe; heller ikke var der nogen Skibe, paa hvilke han kunde fare nord i Landet med sine Folk. Af Alt, hvad han hørte der nordenfra, kunde han ogsaa skjønne, at der ej saa fredeligt ud for ham, hvis han ikke reiste med en stor Folkestyrke. Derfor bestemte Kongen sig til at fare over Oplandene, skjønt der endnu ikke var hengaaet saa lang Tid, siden han havde faret paa Veitsler der, som Loven bød, eller Kongerne havde brugt. Men, da han søgte op paa Oplandene, bøde Lendermænd og rige Bønder ham til sig og lettede ham saaledes i hans Omkostninger.

Bjørn heed en Mand, gautsk af Herkomst, en Ven og Bekjendt (457)
af Dronning Astrid, og noget beslægtet med hende: hun havde skaffet ham Aarmenning (Aarmands-Ombud) og Sysfel i den nedre Deel

af Hedemarken; han havde ogsaa Raadighed i Østerdalen. Kongen holdt ikke af ham, og han var ikke yndet af Bønderne. I den Bygd, hvor Bjørn raadede, havde der skeet store Tyverier af Kvæg og Svin; Bjørn lod i den Anledning stevne Thing og talte om Tyverierne: han sagde, at de ligeste til at have øvet slige slette Streger vare de, der sad i Skogbygderne, langt fra andre Folk; hermed sigtede han især til dem, der boede i Østerdalen; thi denne Bygd var meget spredt bebygget, ved Vand eller Rydninger i Ske-
(458) gene, men kun paa faa Steder laa større Bygder sammen. Raud heed en Mand, der boede i Østerdalen: hans Kone heed Ragnhild, hans Sønner Dag og Sigurd, de eneligeste Mænd. De vare tilstede paa hiint Thing, svarede paa Dølernes Vegne og erklærede dem uskyldige. Bjørn syntes, at de teede sig storagtigt og brammede meget i Vaaben og Klæder: han vendte Talen hen mod Brødrene og sagde, at det ej var saa uligt til, at de vare Gjerningsmændene. De negtede Beskyldningen, og saaledes hævedes det Thing. Lidt efter kom Kong Olaf til Bjørn Aarmand med sine Folk og tog Veitsle der. Den samme Sag, der før havde været fore paa Thinget, blev nu paaklaget for Kongen, og Bjørn sagde ham, at Rauds Sønner tyktes ham ligest til at have begaaet slig Ugjerning. Der blev nu sendt Bud efter Rauds Sønner, men, da de kom til Kongen, sagde han, at de ikke saa ud som Tyve, og frikjendte dem for Beskyldningen. De indbøde Kongen til at tage tre Nætters Veitsle hos deres Fader med alle sine Folk. Bjørn fraraadte Kongen at fare derhen, men Kongen foor ligefuldt. Hos Raud var den prydeligste Veitsle. Kongen spurte da, hvad Mand Raud eller hans Kone var. Raud svarede, at han var en svensk Mand, riig og højbyrdig, men var flygtet fra Sverige med den Kone, han havde, en Syster af Kong Ring Dagsøn: da stod strax begge deres Ætt klart for Kongen. Han fandt, at baade Faderen og Sønnen vare overmaade forstandige, og spurte om deres Idrætter. Sigurd sagde, at han kunde udtyde Drømme og skjønne Dagens og Nattens Tider, om man end ikke saa Sol, Maane eller Stjerner: Kongen prøvede ham i denne Idræt, og det var, som Sigurd havde sagt. Dag sagde sin Idræt at være den, at han kunde se Dyd og Last paa enhver Mand, der kom ham for Øje, naar han først vilde lægge nøje Mærke til ham. Kongen bad ham da sige, hvad Fejl han saa paa ham selv, og Dag nævnte, hvad Kongen fandt at være rigtigt. Derpaa spurte Kongen ham om Bjørn Aarmand, hvad Fejl han havde. Dag sagde, at Bjørn var en Tyv, og nævnte endog, hvor Bjørn paa sin Gaard havde skjult baade Been, Horn og Huder af de Kvæg, han havde stjaalet den Høst; han, siger Dag, er den, der har begaaet alle disse Tyverier i

Høst, men beskyldt andre derfor. Dag sagde Kongen alle Mærker, hvor han skulde lede. Da Kongen reiste bort fra Rauds, blev han ledet ud med store Vennegaver, og Rauds Sønner fulgte med ham. Kongen drog først til Bjørn, og alt viiste sig at være saaledes, som Dag havde sagt. Siden lod Kongen Bjørn fare bort af Landet. Det var kun for Dronningens Skyld, at han beholdt Liv og Lemmer.

Thore, Søn af Olve paa Egg, Kalf Arnessøns Stifføn og (459)
Thore Hunds Systersøn, var den dejligste Mand, stor og sterk: han var da atten Aar gammel og havde faaet et godt Gifte, med megen Rigdom, paa Hedemarken. Han var en meget vensæl Mand og tyktes passende til at være Høvding. Han indbød Kongen til sig og holdt et prægtigt Gjæstebud, hvor der blev bevertet ypperligt, og alle Sager vare de bedste. Kongen og hans Mænd talte mellem sig om, at alle Ting her passede til hinanden, og at de ikke vidste, hvad der var ypperst, Thores Husleilighed eller Husets Prydelser, Bordets Tilbehør, eller Drikken, eller Manden selv, der gav Gjestebudet. Dag yttrede dog ikke stort herom. Kong Olaf plejede ofte at tale med Dag, og spurte ham om mangeslags Ting; og Alt, hvad Dag sagde, viiste sig at være sandt, enten det nu var forbigangne eller tilkommende: derfor festede Kongen megen Lid til hans Udsagn. Engang kaldte Kongen Dag til sig i Eenrum og talte om Mangt og Meget for ham; endelig kom Kongens Tale paa, hvor herlig en Mand Thore var, som gjorde dem et saa prægtigt Gjestebud. Dag yttrede ikke stort dertil, men lod dog til at give Kongen Ret i, hvad han sagde. Kongen spurte nu Dag, hvad Fejl eller Sindslyde han egentlig saa paa Thore. Dag mente, at Thore vilde være nok saa vel faren, hvad Sindelaget angik, hvis han virkelig var saadan, som Alle og Enhver kunde se; Kongen bad ham da sige, hvad han spurte ham om, og at det var hans Skyldighed. Da, Konge, sagde Dag, maa du og tillade mig at raade for Hevnen, hvis jeg skal nævne Lyden. Kongen svarede, at han ej vilde skyde sine Domme under andre Mænd, men at Dag ligefuldt maatte give ham Besked paa, hvad han spurte om. Dyrt er Drottnens Ord, svarede Dag: jeg finder den Sindslyde hos Thore, som Mange kunne have, nemlig at han er altfor begjerlig efter Gods. Er han da Tyv eller Ransmand? spurte Kongen. Nei, ikke det, svarede Dag. Hvad er da paa Ferde med ham? spurte Kongen. Dag svarer: han er bleven Drottins-Sviger, for at vinde Gods, thi han har modtaget Gaver af Knut den Mægtige for at staa dig efter Livet. Hvorledes vil du bevise det? spurte Kongen. Dag svarede: paa sin højre Arm ovenfor Albuen bærer han en diger Guldring, som Kong Knut har givet ham, og lader ingen se den. Dermed endte Kongen og Dag denne Samtale, og Kongen var meget vreed.

Da Kongen sad til Bords, og man havde drukket en Stund, saaat Alle vare lystige, men Thore gik om og saa sine Gjester til Gode, lod Kongen ham kalde til sig. Han gik da fremmenfor Bordet og lagde sine Hænder op paa dette. Kongen spurte: hvor gammel er du, Thore? Atten Aar, svarede Thore. Du er en stor og drabelig Mand til at være saa ung, Thore, sagde Kongen, idet han tog om hans højre Arm og strøg op over Albuen. Tag varligt der, sagde Thore, jeg har en Byld paa Armen. Kongen holdt Haanden stille og kjendte, at der var noget haardt derunder. Har du da ikke hørt, at jeg er Læge? sagde han, lad mig se Bylden. Thore saa, at det ikke nyttede at ville skjule Ringen, og tog den frem. Kongen spurte, om det var en Gave fra Kong Knut. Thore sagde, at det var ej at negte for. Da lod Kongen Thore gribe og sætte i Jærn. Kalf gik nu til, bad om Fred for Thore og bød Penge for ham: mange Andre understøttede hans Bøn og bøde ligeledes sit Gods frem, men Kongen var saa vreed, at man ikke kunde komme til Orde med ham; han sagde, at Thore skulde have den samme Dom, som han havde tiltænkt ham. Siden lod Kongen Thore dræbe. Dette Verk vakte den største Uvilje, baade der paa Oplandene, og ikke mindre nord i Throndhjem, hvor Thore havde sin meste Slægt. Kalf tog sig ogsaa hans Drab meget nær, da Thore i Opvexten
(460) havde været hans Fosterson. Grjotgard, Olves Søn og Thores Broder, var den ældste af dem begge; han var og den gjeveste Mand og holdt en Sveit om sig: han opholdt sig ogsaa just da paa Hedemarken. Da han hørte om Thores Drab, begyndte han at gjøre Anfald paa de Steder, hvor Kongens Mænd eller Gods fandtes, og derimellem holdt han sig i Skogene eller andre Skjulesteder. Da Kongen spurte denne Ufred, lod han udspejde, hvor Grjotgard ferdedes, og fik saaledes vide, at han havde taget sig Natte-Ophold ikke langt fra det Sted, hvor Kongen var. Kong Olaf drog strax derhen om Natten, kom did i Dagningen og slog Mande-Ring om Stuen, hvor Grjotgard og hans Mænd vare inde. Disse vaagnede ved Mandegnyet og Vaabenbraget, de grebe strax til Vaaben, og Grjotgard løb ud i Forstuen og spurte, hvo der raadede for disse Folk. Det blev ham sagt, at det var Kong Olaf selv, som nu var kommen. Grjotgard spurte, om Kongen kunde høre hans Ord. Kongen, som stod foran Døren, sagde, at Grjotgard kunde sige, hvad han vilde; jeg hører dine Ord, siger han. Ikke beder jeg om Grid, sagde Grjotgard og styrtede ud, med Skjold over Hovedet og draget Sverd i Haanden; det var endnu ikke videre lyst, og derfor saa han ikke godt. Han stak med Sverdet efter Kongen, men rammede Arnbjørn Arnessøn: Stikket kom under

Brynjen og op i Bugen, saaat Arnbjørn strax fik sin Bane. Men ogsaa Grjotgard blev strax dræbt, og de fleste af hans Folk.

Efter disse Tildragelser vendte Kong Olaf om og tog atter (461)
Veien sydover til Viken. Da han kom ud til Tunsberg, sendte han Mænd fra sig i alle Sysler og krævede Leding. Med Skibe gik det da daarligt, thi der var ingen andre Skibe at faa end Bøndernes Farkoster; Folk samlede der sig nok saa vel til ham fra de nærmeste Herreder, men langvejsfra kom faa, og det viiste sig snart, at det var forbi med Indbyggernes Troskab mod Kong Olaf. Kongen sendte endeel Folk øster til Gautland efter sine Skibe og alt det Øvrige, som de havde ladet blive tilbage om Høsten. Men med disse Mænds Ferd gik det seent, thi det var ikke bedre at fare gjennem Danmark da, end om Høsten, eftersom Kong Knut havde en Hær ude om Vaaren over hele Daneveldet, og havde ikke færre end tolv Hundrede (1440) Skibe. De Tidender spurtes til Norge, at Kong (462)
Knut samlede en uimodstaaelig Hær i Danmark, og at han med den agtede at fare til Norge for at lægge Landet under sig. Og da dette først blev spurt, da bleve Folkene endnu verre for Kong Olaf at tage til, og han fik fra det Øjeblik af kun liden Hjelp af Bønderne. Hans Mænd talte ofte herom imellem sig. Sighvat Lagede i en Vise over, at der var saa faa Folk og Skibe at faa, medens Englands mægtige Herfker udbød sine Skarer, og sagde, at det var en Skam, hvis Landsfolket lod Kongen, der selv ikke kjendte Frygt, blive hjelpeløs, men at det var Pengene, der undergrov Folkenes Troskab. Kongen holdt Hirdstevner og stundom Hausthing med alle sine Mænd og spurte dem om, hvad Raad de fandt bedst at tage til: det nytter ikke at dølge for os, sagde han, at Kong Knut vil komme og se til os i Sommer; han har en stor Hær, som I nok have spurt, men saaledes, som Sagerne nu staa, have vi liden Styrke til at møde hans Hær med, og Landsfolket lader heller ikke til at være at tro paa. Til denne Kongens Tale svarede de Mænd, til hvem han henvendte sig, forskjelligt. Sighvat skal have kvædet en Vise, hvori han yttrede, at Flugt vilde blive udlagt som Mangel paa Mod, og at Enhver i denne Tid, da Kongens Fjender udbetlte Penge, og hans Venner faldt fra, maatte bruge sig saa godt, han kunde, om end Hjelpen svigtede.

Den samme Vaar tildrog det sig paa Haalogaland, at Haarek (463)
i Thjotta mindedes, at Aasmund Grankelsson havde ranet og banket hans Huskarle. Det Skib, Haarek ejede, en Tyvesesse, flød tjeldet og tiljet foran hans Gaard, og han lod sig forlyde med, at han agtede at fare syd til Throndhjem. En Kveld gik Haarek til Skibs med sine Huskarle og havde henved 80 Mand. De roede om Natten og kom henimod Morgenen til Grankels Gaard. De sloge

der Ring om Husene, gik siden paa og satte Ild paa Husene: der brandt Grankel inde med sine Hjemmefolk, men nogle bleve dræbte ude: i Alt bleve der 30 Mand tagne af Dage. Efter dette Verk drog Haarek hjem og sad i sit Bo. Aasmund var hos Kong Olaf, da han spurte dette, og hvad de Mænd angik, der vare paa Haalogaland, da krævede ingen af dem Bod af Haarek for dette Verk, ligesaa lidt, som han selv bød nogen Bod.

(464) Knut den Mægtige drog sin Hær sammen og styrede til Limfjorden. Men, da han var ferdig, sejlede han derfra med hele sin Hær til Norge, foor skyndeligen frem og lagde ikke til Land østen Fjorden, men sejlede lige over Folden og lagde til ved Agder. Her krævede han Thing; Bønderne kom ned og holdt Thing med Kong Knut: der blev Kong Knut tagen til Konge over hele Landet. Han satte da Mænd i Sysler og tog Gisler af Bønderne: ingen Mand mælte imod ham. Medens Knuts Hær foor udentil over Folden, var Kong Olaf i Tunsberg. Kong Knut foor nordefter langs Landet: der kom Mænd til ham fra Herederne og tilsagde ham alle deres Lydighed. Kong Knut laa nogen Tid i Eikundsund, der kom Erling Skjalgsson til ham med meget Folk. Da knyttede han og Kong Knut Venskab paany; blandt Kong Knuts Løfter til Erling var dette: at han skulde have alt Landet at raade over mellem Stad og Rygjarbit. Siden foor Kong Knut videre, og det er kortest om hans Ferd at sige, at han ikke standsede, førend han kom nord i Throndhjem og styrede ind til Nidaros. Der i Throndhjem stevnede han 8 Fylkers Thing og blev paa det Thing tagen til Konge over hele Norge. Thore Hund havde faret af Dannmark med Kong Knut og var nu der tilstede; Haarek af Tjotta var ogsaa kommen der, og saavel han som Thore bleve nu gjorte til Kong Knuts Lendermænd og svore ham Troskabs-Eed. Kong Knut gav dem store Veitsler og overdrog dem Finneferden, han gav dem derforuden store Gaver. Alle de Mænd, der vilde slutte sig til ham, gav han rigeligt baade Veitsler og Løsøre og lod dem alle faa større Magt, end de før havde haft.

(465) Kong Knut havde da lagt alt Landet under sig i Norge og holdt nu et Thing, hvor der var en Mængde tilstede baade af hans egne Folk og Landets Mænd. Her gjorde han vitterligt, at han vilde give sin Frende Haakon Jarl alt det Land at raade over, som han i denne Ferd havde vundet. Derhos ledede han sin Søn Hardeknut op i Højsædet hos sig og gav ham Kongenavn samt dermed hele Daneveldet. Kong Knut tog Gisler af alle Lendermænd og Storbønder, nemlig deres Sønner eller Brødre eller andre Nærfrender eller de Mænd, der vare dem kjærest og tyktes bedst at egne sig dertil. Paa denne Maade sikkrede Kongen sig Mændenes Tro-

Rab. Saasnart Haakon Jarl havde taget ved Riget i Norge, slog hans Maag Einar Thambarskelve sig i Lag med ham og tog da op alle de Veitsler, han før havde haft, da Jarlerne raadede for Landet. Kong Knut gav Einar store Gaver, bandt ham i stor Kjærlighed til sig og lovede ham, at han skulde være den største og ypperste af alle utigne Mænd i Norge, saa længe han havde Magt over Landet, men lod sig derhos forlyde med, at Einar eller hans Søn Eindride, for hans Ætts Skyld, tyktes ham bedst skikket til at bære Tignarnavn i Norge, hvis der ellers ingen Jarl var. Disse Løfter satte Einar stor Priis paa og lovede til Gjengjeld sin Troskab. Da begyndte paany Einars Høvdingskab. Thorarin Løvtunga (466) kaldtes en Mand, han var islandsk af Herkomst, en stor Skald og havde været meget med Konger eller andre Høvdinger. Han var med Knut den Mægtige og havde digtet en Flokk[1]) om ham. Men, da Kongen fik at vide, at Thorarin kun havde digtet en Flokk om ham, blev han vreed og bød ham at kvæde ham en Draapa Dagen efter, naar han sad til Bords; hvis han ikke gjorde det, skulde han blive hængt, fordi han havde understaaet sig at digte en „Dræpling" om Kong Knut. Thorarin digtede da et Stev (Omkvæd) og satte det i Kvædet, samt tilføjede nogle Viser. Stevet lyder saaledes:

Knut verier Grunden, som Græklands Gæter Himmeriget.[2])

Kong Knut lønnede det Kvæde med 50 Merker Sølv. Den Draapa kaldes „Hovedløsen." Thorarin digtede en anden Draapa om Kong Knut, kaldet Tog-Draapa, hvori der fortælles om denne hans nys omtalte Ferd sønden fra Dannark til Norge. Her siges der, at for den, der kvad dette, var Syn bedre end Sagn om Kong Knuts Ferd; Thorarin roser sig nemlig af, at han var i Følge med Kong Knut, da han kom til Norge.

De Mænd, som Kong Olaf havde sendt øster til Gautland efter (467) sine Skibe, toge kun de Skibe, som tyktes dem de bedste, men brændte de øvrige; derimod havde de med sig Redskaben og al den øvrige Gjendom, der tilhørte Kongen og hans Mænd. De sejlede østenfra, da de hørte, at Kong Knut var faren nord til Norge. De sejlede østover gjennem Øresund, saa nord til Viken, og til Kong Olaf, og bragte ham hans Skibe. Han var da endnu i Tunsberg. Da Kong Olaf hørte, at Kong Knut med sin Hær foer nord langsmed Landet, styrede han med sin Flaade ind i Oslo-Fjord og op i det Vand, der kaldes Dramn: der holdt han sig, indtil Knuts Hær var faret forbi sydefter igjen. Idet Kong Knut saaledes sejlede norden-

[1]) D. e. et mindre eller kortere Digt, der plejede at digtes om Jarler og ringere Mænd; om Konger plejede man derimod at digte længere Digte, der kaldtes „Draaper." [2]) Grækenlands Gæter, d. e. Christus.

fra langsmed Landet, holdt han Thing i hvert Fylke, og paa hve
Thing blev Landet ham tilsvoret og Gisler givne. Han foer østov
Folden til Borg og holdt Thing der; Landet blev ham der tilsvor
som andensteds. Siden foer Kong Knut syd til Danmark og havd
da underlagt sig Norge uden Sverdslag: han raadede nu for t
Thjodlande. Dette omtaler Hallvard Haareksblese i sit Kvad o
Knut.

(468) Saasnart Kong Olaf spurte, at Kong Knut var dragen syd t
Danmark, styrede han med sine Skibe ud til Tunsberg. Sid
beredede han sig til at drage afsted med det Folk, der vilde følg
ham, og havde da tretten Skibe. Han styrede derpaa ud efter V
ken, men fik lidet saavel af Gods som af Folk; kun de fulgte han
der beboede Oer eller Ud-Nes. Han gik ingensteds op paa Lan
og fik af Gods og Folk alene, hvad der kunde falde paa hans Ve
Han fandt da, at Landet var sveget fra ham. Han sejlede efterfo
han fik Bør til. Dette var i Begyndelsen af Vintren, og de f
kun seen Bør. De laa længe i Seløerne,[1]) og spurte der Tide
der af de Kjøbmænd, der kom nordenfra af Landet. Det blev d
sagt Kongen, at Erling Skjalgsson havde en stor Folkesamling pa
Jederen, og at hans Skeid laa fuldtudrustet ved Landet, saavelso
en Mængde andre Skibe, der tilhørte Bønderne, Skuder, Fisterfartøie
og store Ro-Ferjer. Kongen sejlede videre vestover og laa en Stun
i Eikundasund: der spurte man fra begge Sider til hinanden, o
Erling samlede saa mange Folk til sig, som han kunde. Thomas
(469) messe før Juul (21de December) lige i Dagningen lagde Konge
ud af Havnen, da var der en ypperlig Bør, men temmelig hva
Han sejlede da nord langs Jederen; Vejret var vaadt, med mørk
Drivskyer. Men alt eftersom Kongen sejlede der ude, gik der stra
Bud til Lands over Jederen, og, da Erling fik Vished om, at Kon
gen kom sejlende østenfra, lod han blæse alle Mand til Skiben
Alt Folket flokkede sig da ombord og lagede sig til Striid. Me
Kongens Skibe kom hurtigt nord forbi Jederen, og han tog da de
indre Leed: han agtede nemlig saaledes at fare ind i Fjordene o
der staffe sig Folk og Gods. Erling sejlede efter ham med en sto
Hær og en Mængde Skibe; Skibene strede hurtigt frem, da de ik
havde andet ombord end Mænd og Vaaben, men Erlings Skib gi
dog meget fortere end de andre. Han lod derfor tage Rev i Seile
og biede paa sine Folk. Da saa Kong Olaf, at Erlings Skib
halede sterkt ind paa dem, thi Kongens Skibe vare meget tunge o
opsvulmede, da de havde ligget i Vandet hele Sommeren, Høste
og Vintren. Han saa ogsaa, at Folkemonen vilde blive stor, hvi

[1]) I Haandskrifterne staar der urigtigt „Soløerne."

han og hans Folk skulde møde hele Erlings Hær paa een Gang. Han lod derfor raabe fra Skib til Skib, at de skulde lade Sejlene ige, men meget langsomt, og svøfte den nedre Deel ind ved Haand-Rev. Dette skete, og, da man fra Erlings Skib saa det, raabte Erling til sine Krigsfolk og bød dem at sejle fortere: I seer jo, sagde han, at deres Sejl blive lavere og lavere, og at de hale undaf os. Han lod tillige Revene tage ud af Sejlet paa Skeiden, og kom snart forud for de øvrige Skibe. Kong Olaf stevnede ind (170)
i Bukn-Fjorden, og da kunde man ikke længer se til hinanden. Kongen bød siden at lægge Sejlene ned og ro frem i et trangt Sund, som der var: de lagde da Skibene sammen. Et Klippe-Nes gik frem udenfor dem, og alle Mand vare hærklædte. Erling sejlede nu henimod Sundet, og han og hans Mænd vidste ikke af, førend Kongens Hær laa for dem, og de saa, at Kongens Mænd med alle Skibene paa een Gong roede imod dem. Erlings Folk lode Sejlene falde og grebe til Vaaben, men Kongens Skibe lagde til paa alle Kanter af Skibet. Der begyndte den skarpeste Striid. Snart vendte Mandefaldet sig paa Erlings Side. Erling stod i Løftingen paa sit Skib, med Hjelm paa Hovedet, Skjold foran sig og Sværd i Haanden. Da begyndte Erlings Folk at falde, og, da Striden blev heftigere, og Kongens Mænd begyndte at gaa op paa Skeiden, faldt enhver i sit Rum. Kongen selv gik hart frem. Erlings Folk faldt saaledes til sidste Mand, at der omsider ikke stod nogen opreist paa Skeiden uden ham selv alene. Thi hverken blev der bedet synderligt om Grid, eller fik man, om man bad derom. Heller ikke kunde nogen komme paa Flugt, thi Skibe laa rundt omkring Skeiden. Der siges og, at Ingen forsøgte paa at flye. Man satte nu ind paa Erling baade fra For-Rummet og fra de andre Skibe; men Ingen kunde komme ham nær uden med Skud og enkelte Spydstik, og alle disse Spyd hugg han Odden af for dem. Han verjede sig saa prudeligen, at Ingen vidste Exempel paa, at en eneste Mand havde staaet sig saa længe mod saa mange Mænds Anfald. Men aldrig søgte han at undkomme, eller bad om Grid. Kong Olaf gik nu agter i For-Rummet og saa, hvad Erling tog sig ior. Kongen talte til ham og sagde: du sætter ret Aasynet mod os idag, Erling! Aasyn til Aasyn skulle Ornene hugges, svarede Erling. Da sagde Kongen: vil du gaa mig til Haande, Erling? Det vil jeg, sagde han, tog Hjelmen af Hovedet, lagde Sværdet og Skjoldet ned og gik frem i For-Rummet. Kongen stak Øxespidsen i Kindet paa ham, sigende: merke skal man Drottins-Svigeren. Da løb Aslak Fitjaskalle til og hugg Erling med en Øxe i Hovedet, saaat den stod ned i Hjernen; det var strax Banesaar. Kong Olaf sagde da til Aslak: du skulde have en Ulykke for dit Hugg: nu hugg

du Norge af min Haand. Aslak svarer: det er ilde, Konge, du skulde have Meen af dette Hugg; jeg tænkte just nu at h Norge i din Haand; men har jeg herved gjort dig Skade, og du mig Utak for dette Verk, da har i alle Fald ikke jeg vundet n derved, thi jeg faar vel saa mange Mænds Fjendskab for dette, jeg heller kan trænge til Eders Beskyttelse og Venskab. Ko siger, at saa skulde det være. Siden bød Kongen hver Man gaa paa sit Skib og skynde sig bort, saa fort de kunde. Vi ikke plyndre de Faldne, siger han, og Enhver faar have, hvad har faaet. Just som de vare ferdige, kom Bøndernes Flaade lende sønden fra ind i Sundet. Men det gik her, som ofte, Krigsfolk lide stor Skade og miste sine Høvdinger, at, om de udgjøre en stor Styrke, blive de raadløse uden Høvding. Inge Erlings Sønner var der, og der blev saaledes intet af noget greb fra Bøndernes Side. Kongen sejlede sin Vej nordefter, Bønderne toge Erlings Liig, stellede om det og førte det hje Sola, saavelsom hele Valen, som der havde falden. Erling meget begrædt, og man har sagt, at Erling Skjalgsson har den gjeveste og mægtigste Mand i Norge af alle dem, der ikke større Tignar-Ravn. Sighvat Skald var bleven tilbage i Vike hørte der denne Tidende. Han var en særdeles Ven af Erlin havde faaet Gaver af ham og været hos ham. Sighvat di en Flokk om Erlings Fald, hvori alt det her omtalte berøres. hvat omtaler her og, at Aslak havde meget utilbørligt yppet F bedrab.

(471) Af Erlings Sønner vare nogle nord i Throndhjem hos kon Jarl, nogle nord paa Hørdaland, nogle inde i Fjordene fo samle Folk. Da Erlings Fald spurtes, fulgte der med denne tælling et Udbud heelt østenfra over Agder, Rogaland og H land. Der blev en Hær buden ud, og blev meget talrig: d Hær foor med Erlings Sønner nord efter Kong Olaf. Da Olaf foor fra Slaget med Erling, sejlede han nord igjennem dene; da var Dagen næsten omme. Der siges, at han da di en Vise om alt dette, hvori han tilkjendegav sin Tilfredshed at hans Fjender havde lidt saa stort Tab. Kongen drog siden n efter langs Landet med sit Krigsfolk. Han fik da fuld Besked hvorledes Bønderne havde slokket sig sammen. Hos Olaf var da mange Lendermænd, blandt dem alle Arnessønnerne. Dette taler Bjarne Guldbraa-Skald i det Kvæde, han digtede om Arnessøn. Kong Olaf foor, indtil han kom til Stad, og lagde til Herserne. Her spurte han den Tidende, at Haakon Jarl ha en stor Hær i Throndhjem. Siden raadførte Kongen sig med s Mænd. Kalf Arnessøn opmuntrede meget til at søge til Thron

og stride med Haakon Jarl, skjønt Folkemonen var stor. Dette
understøttede mange Andre; men Nogle fraraadede det; man
det da komme an paa Kongens Bestemmelse. Kong Olaf sty- (472)
da ind til Steinavaag og laa der om Natten. Men Aslak
skalle styrede med sit Skib ind til Borgund, der blev han om
n; Vigleik Arnessøn var der før ham. Om Morgenen, da
vilde gaa til sit Skib, anfaldt Vigleik ham for at hevne Er-
der faldt Aslak. Da kom nogle af Kongens Hirdmænd, der
e siddet hjemme om Sommeren, til ham nordenfra Frekø-Sund
meldte Kongen den Tidende, at Haakon Jarl og mange Lender-
d med ham vare komne om Kvelden til Frekøsund med en
gde Folk, i den Hensigt at tage Kongen og hans Folk af
, hvis de kunde komme til. Kongen sendte sine Mænd op paa
jeld der i Nærheden, men, da de kom op paa Fjeldet, saa de
til Bjarnø, at der kom en stor Hær og mange Skibe norden-
de skyndte sig ned igjen og sagde til Kongen, at Hæren kom
enfra. Kongen laa der med tolv Skibe. Siden lod han blæse;
leve Tjeldene tagne ned, og de toge til Aarerne. Da de vare
e ferdige og lagde ud af Havnen, kom Bondehæren farende
enomkring Thjotande med 25 Skibe. Da stevnede Kongen in-
r Nyrve, ind om Hundsver. Da Kong Olaf kom lige ud for
und, kom ogsaa det Skib imod ham, som Aslak havde haft, og,
Folkene ombord traf Kong Olaf, sagde de ham, hvad de havde
elde, nemlig at Vigleik Arnessøn havde dræbt Aslak Fitjaskalle,
han havde dræbt Erling Skjalgssøn; Kongen lod ilde over
e Tidende, men kunde dog ikke forhale sin Ferd for Ufredens
d, og foor da indom Vegsund og Skottet. Da skiltes nogle af
Folk fra ham, blandt dem Kalf Arnessøn og mange andre
ermænd og Skibsstyrere, og styrede Jarlen imøde. Men Kong
fortsatte sin Reise og standsede ikke, førend han kom ind i
arfjord og lagde til i Valdalen. Der gik han af sine Skibe,
da kun vare fem i Tallet, satte dem op der og lod Sejl og
skab forvare. Siden satte han Landtjeld der paa Øren paa et
, som heder Sylte, hvor der er fagre Volde, og reiste et Kors
paa Øren. En Bonde ved Navn Bruse boede da paa Murin;
var Høvding over Dalen. Siden kom Bruse og mange andre
nder ned til Kong Olaf og modtoge ham godt, som han og for-
nte. Han viiste sig ogsaa bliid mod deres venlige Modtagelse.
ngen spurte da, om det var fremkommeligt der op fra Dalen over
Lesje. Bruse sagde ham, at der var en Urd der i Dalen, som
Skjervs-Urden, hvor hverken Folk eller Heste kunde komme frem.
ng Olaf svarede ham: vi faar dog forsøge, Bonde; det gaar,
Gud vil: kommer nu her i Morgen med Eders Heste og ude-

bliver heller ikke selv, saa ville vi se, hvorledes det har sig, naa
vi komme til Urden, om vi se noget Snit til at komme derover me
(473) Heste eller Folk. Da Dagen kom, droge Bønderne ned med sin
Og, saaledes som Kongen havde sagt dem til: alt Gods og all
Klæder bleve da befordrede paa Øgene, men alt Folket og Konge
selv gik. Han gik indtil han kom til det Sted, der heder Kros
brekka, og hvilede sig, da han kom op paa Brekken. Han saa ne
paa Fjæren og sagde: en møjefuld Ferd have mine Lendermænd for
voldt mig, som nu have skiftet Troskab, efterat de en Stund hav
været mine Venner og fuldbetroede Mænd. Der staar nu to Kor
paa Brekken, hvor Kongen sad. Kongen steg da op paa en He
og reed op efter Dalen, uden at standse, førend de kom til Urden
Da spurte Kongen Bruse, om der var noget Sel der i Nærheden
hvor de kunde have Tilhold i. Han sagde, at der var. Konge
lod sætte sit Landtjeld op og var deri om Natten. Men om Mor
genen bad Kongen dem fare til Urden og friste, om de kunde fa
banet en Vej over Urden. Da fore de til, men Kongen sad hjemm
i Landtjeldet. Om Aftenen kom Kongens Hirdmænd og Bønderne
hjem til ham og sagde, at de havde haft stor Møje uden at udrett
noget: de sagde, at der aldrig vilde kunne komme eller lægges noge
Vej derover, og de vare der ogsaa den anden Nat. Kongen til
bragte hele Natten i Bønner, og, saasnart han fandt, at det dage
des, bød han sine Mænd fare til Urden og atter friste, om de kund
faa lagt en Vej over Urden. De fore derhen, skjønt heelt nødigt
de sagde, at de vist ikke fik udrettet noget. Men, da de vare borte
kom den Mand til Kongen, som stod for Levnetsmidlerne, og sagde
at der ikke var flere Madvarer tilbage end to Stykker Slagtekvæg
men du, Konge, har tre Hundreder (360) af dine egne Folk, o
hundrede (120) Bønder. Da sagde Kongen, at han skulde lade all
Kjedler op og i hver Kjedel lade noget af Slagtet: saaledes sket
det; men Kongen gik til og gjorde Korsets Tegn derover og ba
dem gjøre Maden ferdig. Men Kongen gik selv til Skjervs-Urden
hvor de skulde rydde Vejen. Da Kongen kom did, sad de alle o
vare ganske mødige af at arbeide. Da sagde Bruse: jeg sagd
Eder før, Konge, at det ikke nyttede at gjøre noget ved denne Urd
men I vilde ikke tro mig. Siden lagde Kongen sin Kappe af si
og sagde, at de skulde gaa til Urden. Dette skete, og da flytted
tyve Mænd de Stene, hvorhen de vilde, som forhen ikke 120 Mæn
kunde flytte af Stedet; og midt paa Dagen var Vejen ryddet, saad
den var fremkommelig baade for Mænd og Heste med Kløv, ik
verre end paa slette Volden. Siden drog Kongen ned igjen til d
Sted, hvor Maden var, og som nu heder Olafsheller; der er e
Kilde der i Nærheden af Helleren, og i den toede Kongen sig. Naa

Bosæ bliver sygt for Folk i Dalen og drikker af det Vand, bliver det bedre for sin Sygdom. Siden gik Kongen og alle de øvrige at fryse, og, da Kongen var mæt, spurgte han efter, om der var noget Seter der i Dalen op fra Urden og nær Fjeldet, hvor de kunde holde til om Natten. Bruse siger: der er nogle Setre, der hede Grøninger, men intet Menneske kan være der om Natten for Trolde og Meenvætter, som gaar der ved Setret. Kongen sagde dog, at de skulde drage videre, og at han vilde være der om Natten paa Setret. Da kom den Mand til ham, som stod for Madforraadet, og sagde, at der fandtes en ustyrtelig Mængde Mad, og at han ikke vidste, hvorfra den var kommen. Kongen takkede Gud for sin Sending og lod Manden gjøre Byrder af Mad for de Bønder, der skulde ned efter Dalen, men var paa Setret om Natten. Ved Midnatstid, da man laa og sov, lød det meget fælt ud paa Stødlen, og man hørte de Ord, som den Vætt sagde: Kong Olafs Bønner brænde mig nu, saaat jeg ikke længer kan være paa mine Hybeler: jeg maa nu flytte bort og kommer aldrig mere paa denne Stødl. Men om Morgenen, da Folk vaagnede, drog Kongen til Fjelds og sagde til Bruse: her skal man nu gjøre en Bø (Gaard), og den Bonde, her bor, vil altid have Fremgang; aldrig skal Kornet fryse her, om det end fryser baade ovenfor og nedenfor. Derpaa kom Kong Olaf over Fjeldet og kom frem i Einbu, og var der om Natten. Da havde Kong Olaf været Konge i Norge i 15 Vintre, med den Vinter, han og Svein Jarl vare begge paa een Gang i Landet, og denne sidste, om hvilken der nu en Tid er fortalt, og som allerede var leden frem over Julen, da han forlod sine Skibe og gik op paa Land, saaledes som nys var sagt. Denne Tidsregning for hans Kongedømme skrev allerførst Are Thorgilsson den frode, der baade var sandsigende, havde godt Minde og var saa gammel, at han mindedes og havde faaet Beretninger fra de Mænd, der igjen vare saa gamle, at de for sin Alders Skyld kunde mindes disse Tidender, saaledes som han selv har sagt i sine Bøger og nævnt de Mænd, af hvilke han havde faaet sin Kundskab. Det almindelige Sagn er, at Olaf var 15 Vintre Konge over Norge, førend han faldt, men de, som sige saaledes, regne den Vinter til Svein Jarls Rige, som denne sidste tilbragte i Landet, thi Olaf var siden i femten Aar Konge, medens han levede.

Da Kong Olaf havde været om Natten paa Lesja, foer han (474)
med sine Folk Dag efter Dag, først til Gudbrandsdalene og derfra ud paa Hedemarken. Da viiste det sig, hvo der var hans Venner, thi de fulgte ham frembeles, medens de, der havde tjent ham med mindre Troskab, skilte sig fra ham, og Andre vendte sig ligefrem til Uvenskab og fuldt Fjendskab imod ham, saaledes som det viiste sig.

Det var især at merke paa mange Oplændinger, at de syntes om Thores Drab, saaledes som det før er omtalt. Kong Olaf mange af sine Mænd Hjemlov, dem som havde Bo og Børn at for, thi det tyktes usikkert, hvorvidt der var nogen Fred at vent de Mænds Huus og Ejendom, der droge af Landet med Kor Kongen gjorde det da vitterligt for sine Venner, at det nu hans Agt at fare bort fra Landet, først øster i Sviavelde og tage sin Beslutning, hvor han dernæst vilde drage hen. Men bad sine Venner ikke tvivle paa, at han nok agtede at vende tilbag Landet og søge at gjenvinde sit Rige, hvis Gud forundte ham langt Liv; det bares ham for, sagde han, som om alt Folket i N endnu skulde blive tjenestebundet til ham. Jeg har den Formod sagde han endvidere, at Haakon Jarl kun en liden Stund vil Magt over Norge, og Mange ville heller ikke finde det saa under thi Haakon Jarl er allerede engang før kommen tilkort i Lykke mig. Men der er vist kun Faa, der ville tro, hvad jeg her siger mine Anelser angaaende Knut den Mægtige: at han inden faa vil være død og hele hans Velde forbi; der vil heller ikke blive no Fremgang med hans Stamme, hvis det gaar saaledes, som m Ord tyde hen paa. Da Kongen endte sin Tale, gjorde hans Ma sig reiseferdige, og Kongen tog med de Folk, der da fulgte h Vejen øster til Eidskogen. Da vare med ham Dronning Ast Ulfhild, deres Datter, Magnus, Kong Olafs Søn, Ragnvald B sessøn, Arnessønnerne Thorberg, Finn og Arne, og end flere Len mænd: han havde udvalgte Mænd om sig. Bjørn Stallare Hjemlov; han vendte om og drog hjem til sit Bo. Mange a af Kongens Venner droge ligeledes hjem til sit Bo med h Tilladelse. Kongen bad dem, at de skulde lade ham vide, om skete noget saadant i Landet, som det var af Vigtighed for ham vide. Derefter begav Kongen sig paa Vejen.

(475) Om Kong Olafs Ferd er dette at fortælle, at han drog fra Norge øst over Eidskogen, til Vermeland, derpaa ud i Vat og derfra over den Skog, hvor Vejen gaar, til han kom fre Nærike; der fandt han for sig en riig og mægtig Mand ved N Sigtrygg. Ivar heed hans Søn, som siden blev en gjev Ma Kong Olaf blev der om Vaaren hos Sigtrygg. Da det leed Sommeren, beredede Kongen sig til at drage videre og fik sig St om Sommeren reiste han afsted og standsede ej, førend han kom i Gardarike, til Kong Jarisleif og hans Dronning Ingegerd, Dronning Astrid og Kongens Datter Ulfhild bleve tilbage i Sver derimod havde Kongen sin Søn Magnus med sig. Kong Jaris modtog Kong Olaf venskabeligt og tilbød ham at være hos sig have Land der til at bestride Omkostningerne med at holde sine F

Dette Tilbud modtog Kong Olaf og blev der. Saa er sagt, at Kong Olaf til enhver Tid af sit Liv var sedelig og ivrig i at bede til Gud; men siden han fandt, at hans Magt begyndte at aftage, og hans Modstandere at vinde Styrke, lagde han al sin Hu paa at gjøre Guds Tjeneste, og hindredes ikke derfra ved anden Omsorg eller det Arbeide, han tidligere havde haft at udrette; thi i den Tid, der han sad i Kongedømmet, havde han arbeidet med, hvad han fandt at være nyttigst, først at frede og frelse Landet for udenlandske Høvdingers Herredømme, siden at omvende Landsfolket til den rette Tro, og derhos at sætte Lov og Landsret. For Retfærdigheds Skyld straffede han dem, der vilde handle Uret. Hidtil havde det været (476) meget brugeligt i Norge, at Lendermænds eller mægtige Bønders Sønner fore paa Hærskibe og vandt sig Gods ved at herje baade udenlands og indenlands. Men, siden Olaf tog Kongedømmet, fredede han sit Land saaledes, at han afskaffede alle Ran der i Landet, og om det end var mægtige Mænds Sønner, der gjorde Fredsbrud, eller hvad Kongen fandt ulovligt, lod han, saa sandt det var ham muligt at rette det, Ingen slippe med ringere Straf end Livets eller Lemmers Tab: det hjalp hverken, at man bad for dem, eller at de bød Penge for sig. Dette omtaler Sighvat i flere Viser. Han gjorde ingen Forskjel i sin Retting mellem den Mægtige og den Ringe. Men dette tyktes Landets Mænd altfor strengt, og de opfyldtes med Fiendskab over, at de mistede sine Frender efter Kongens retfærdige Dom, hvor sande end Beskyldningerne vare. Og dette var Ophavet til den Opstand, Landets Mænd gjorde mod Kong Olaf, at de ikke vilde finde sig i hans Retfærdighed. Men han vilde heller lade Ugeverdigheden fare, end Retfærdigheden. Den Beskyldning, at han skulde være knap paa Penge mod sine Mænd, var ikke rigtig, thi han var overmaade gavmild mod sine Venner. Aarsagen til, at man reiste Ufred imod ham, var, at man fandt ham haard og altfor hastig til at rette; derhos bød Kong Knut overvættes mange Penge ud, og Storhøvdingerne lode sig forføre derved, at han lovede enhver dem langt større Heder og Magt, end de før havde; endelig kom det til, at man i Norge havde særdeles Længsel efter at tage Haakon Jarl til Herre, thi han var allerede før, da han raadede for Landet, i en overordentligt venskæl hos Landsfolket.

Haakon Jarl havde styret med sin Flaade ud af Throndhjems- (477) fjorden og faret Kong Olaf imøde syd paa Møre, saaledes som før skrevet; men, da Kongen holdt ind i Fjordene, søgte Jarlen efter ham; da kom Kalf Arnesson og flere af de Mænd, der havde skilt sig fra Kong Olaf, til ham, og Kalf blev vel modtagen. Siden førte Jarlen ind til det Sted, hvor Kongen havde sat sine Skibe op i Todrarfjorden i Valdalen: der tog Jarlen de Skibe, der tilhørte

Kongen; han lod dem ſætte ud og gjøre ſejlferdige, og der udvalgtes da Skibsſtyrere efter Lodkaſtning. Med Jarlen var der en islandſk Mand, ved Navn Jøkul, Søn af Baard Jøkulsſøn fra Vatsdal. Lodden traf Jøkul til at ſtyre Viſunden, ſom Kong Olaf ſelv havde haft. Derom kvad Jøkul en Viſe. Vi ville her allerede i Korthed berette, hvad der ſkete langt ſenere, at Jøkul ſtødte paa Kong Olafs Folk paa Gotland og blev tagen til Fange, hvorpaa Kongen lod ham føre hen at halshugges; der blev da ſnuet en Vond i hans Haar, og en Mand holdt i den; Jøkul ſatte ſig ned paa en Bakke, og en Mand ſkulde til at hugge ham. Men da Jøkul hørte Hvinen, rettede han ſig op, ſaaat Hugget kom i hans Hoved. Det blev dog et ſtort Saar; Kongen ſaa, at det var Banefaar, og ſagde, at de kunde være nok. Jøkul blev endnu ſiddende og kvad en Viſe om ſi dybe Saar og Kongens Vrede, derpaa døde han.

(478) Kalf Arnesſøn fulgte med Haakon Jarl nord til Throndhjem. Jarlen bød ham til ſig og foreſlog ham at gaa ſig til Haande, men Kalf ſagde, at han førſt vilde fare ind til ſin Gaard Egg, og ſiden tage ſin Beſtemmelſe. Kalf gjorde ſaa. Da han kom hjem, fandt han ſnart, at hans Kone Sigrid var heel gram i Hu: hun beklagede ſig over al den Harm, Kong Olaf, ſom hun meente, havde forvoldt hende, idet han førſt lod hendes Mand Olve dræbe, og nu ſidſt begge hendes Sønner. Du var ſelv, Kalf, ſagde hun, tilſtede ved deres Drab, og det ventede jeg mig allerſidſt af dig. Kalf ſiger, at det var meget imod hans Vilje, at Thore blev tagen af Dage. Jeg bød, ſagde han, Penge for ham, og, da Grjotgard blev dræbt, miſtede jeg min Broder Arnbjørn. Det er godt, ſiger hun, at du har Kongen at takke for ſligt, thi det kan hende, at du vil hevne ham, om du end ikke vil hevne min Sorg. Du ſaa ogſaa, da din Fosterſøn Thore blev dræbt, hvor høit Kongen dengang agtede dig. Saadanne Harmtaler holdt hun ideligen for Kalf. Kalf ſvarede hende efte vredeligen, men tilſidſt gik det dog ſaa, at han lod ſig lede af hendes Overtalelſer og lovede at ville gaa Jarlen til Haande, derſom Jarlen ville ſvrage hans Beſtillar. Sigrid ſendte Bud til Jarlen og lod ham ſige, hvad det da var blevet til med Kalf. Men, ſaasnart Jarlen fik Vished herom, ſendte han Bud til Kalf, at han ſkulde komme til Byen for at tale med ham. Kalf lod ikke længe vente paa ſig, men drog ſtrax ud til Kildarnes og fandt der Haakon Jarl, ſom dog gjorde imod ham. Jarlen og han havde en Samtale med hinanden, og det blev afgjort, at Kalf gik Jarlen til Haande og vog ſine Beſtillar af ham. Siden drog Kalf hjem til ſin Gaard og havde da mod at ſige hude i Throndhjem. Men, ſaasnart det paagaaede, gjorde han ſig Klar, han gjorde vide, og ſtrax han var rede, ſejlede han ud i Havet og ſtevnede øſtover til England, thi han

havde spurt om Kong Knut, at han sejlede tidligt om Vaaren fra Danmark vester til England. Da havde Kong Knut givet Harald, Thorkel Højes Søn, Jarldom i Danmark. Kalf Arnessøn opsøgte Kong Knut, saasnart han kom til England. Dette omtaler Bjarne Guldbraa-Skald i sit Kvad. Da Kalf kom til Kong Knut, modtog denne ham overvettes vel og havde flere Samtaler med ham. I disse bad han ham blandt Andet om at forbinde sig til at faa Folket til at reise sig mod Olaf Digre, hvis denne søgte tilbage til Landet: jeg, sagde Kongen, skal da give dig Jarldom og lade dig raade for Norge, men Haakon, min Frende, skal fare til mig, og det passer sig bedst for ham, thi han er saa redelig, at jeg tror, han ille vilde skyde saa meget som et eneste Skaft mod Kong Olaf, hvis denne søgte tilbage i Landet. Kalf lyttede til, hvad Kong Knut sagde, og blev meget lysten efter Jarleverdigheden. Denne Aftale stadfestedes nu mellem Kong Knut og Kalf, som derefter beredede sig til at reise hjem igjen. Ved Affeden gav Kong Knut ham hederlige Gaver. Dette omtaler Skalden Bjarne. Kalf drog siden tilbage til Norge og kom hjem til sit Bo. Samme Sommer foer (479)
Haakon Jarl af Landet og vester til England. Da han kom did, modtog Kong Knut ham venligt. Jarlen havde en Festemø der i England og reiste for at besøge hende. Han vilde gjøre sit Bryllup i Norge, men anskaffede sig i England de Sager, der tyktes ham ønskeligst at faa i Norge. Om Høsten beredede han sig til Hjemreisen, men blev temmelig seent ferdig: han sejlede da til Havs, men om hans Ferd er det at sige, at Skibet gik under, og ingen levende Sjæl kom derfra. Nogle sige, at Skibet havde været seet nordenfor Katanes en Aften i en svær Storm, der stod ud ad Pettlandsfjorden: de, der holde paa dette, sige, at Skibet maa være drevet ned i Swelgen [1]), men kun dette veed man med Vished, at Haakon Jarl omkom i Havet, og at intet af, hvad der var paa Skibet, kom i Land. Samme Høst kom Kjøbmænd til Norge og sagde disse Tidender, der saaledes bleve baarne om i Landet, at man antog, at Jarlen var omkommen; men Alle vidste idetmindste dette, at han hverken kom til Norge eller til England denne Høst. Saaledes var da Landet høvdingeløst om Vintren.

Bjørn Stallare sad hjemme i sit Bo, siden han havde forladt (480)
Kong Olaf. Bjørn var en navnkundig Mand, og det spurtes snart videnom, at han havde sat sig ned i Ro: det spurte saavel Haakon Jarl som de øvrige Høvdinger. Siden sendte de Mænd og Budsendinger til Bjørn, og, da Sendemændene kom til ham, tog han

---

[1]) En farlig Strømhvirvel i Pettlandsfjorden, mellem Katanes og Orknoerne; den kaldes endnu „Swelchie".

godt imod dem. Siden kaldte han dem til Samtale med sig og spurte dem efter deres Erender. Deres Formand sagde, at de havde Hilsen til ham fra Kong Knut og Haakon Jarl og end flere Høvdinger; dertilmed, siger han, har Kong Knut hørt mangt og meget om dig, og om at du længe har fulgt Olaf Digre, men været en stor Uven af Kong Knut, hvilket tykkes ham ilde, thi han vil være din Ven, som alle andre duende Mænds, saasnart du vil lade af med at elske Olaf og blive hans Uven. Du har nu intet andet Valg, end at henvende dig om Trøst og Venskab der, hvor den er klækkeligst at faa, og hvor alle Mænd i Verdens Nordhalve nu gjøre sig en Ære af at søge den: I, der have fulgt Kong Olaf den Digre, kunne nu se til, hvorledes han har forladt Eder uden mindste Beskyttelse mod Kong Knut og hans Mænd, skjønt I herjede hans Land og dræbte hans Venner forleden Sommer. Du maa saameget mere modtage med Tak, at Kongen byder dig sit Venskab, som det jo var rimeligere, at du bønfaldt derom, eller bød Penge til. Da Manden havde endt sin Tale, svarede Bjørn: jeg vil nu sidde roligt hjemme og ikke tjene Høvdinger. Sendemanden svarer: saadanne Mænd som du, passe just til Kongens Tjeneste, og jeg kan sige dig, at du har to Kaar at velje imellem, enten at fare utlæg af dine Ejendomme, saaledes som Olaf selv, Eders Fælligsmand, farer, eller og, hvad der dog maa tykkes dig fordeelagtigere, at modtage Kong Knuts og Haakon Jarls Venskab, blive deres Mand, og give din Tro derpaa: tag her din Sold: i det samme heldte han engelske Sølvpenge ud af en stor Pung. Bjørn var begjerlig efter Penge, og meget gjerrig; da han saa Sølvet, taug han stille og tænkte ved sig selv over, hvad han skulde beslutte sig til: han syntes, det var svært at skulle give Slip paa sine Ejendomme, men fandt det ikke rimeligt, at Kong Olaf vilde faa nogen Opreisning i Norge. Da Sendemanden saa, at Bjørns Hu bevægedes ved Synet af Pengene, kastede han to digre Guldringe frem og sagde: tag nu mod Pengene, Bjørn, og sverj Eden til Kong Knut; jeg lover dig, at disse Penge ville være en Ubetydelighed i Sammenligning med, hvad du faar, naar du indfinder dig hos Kong Knut selv. Og formedelst Mængden af Pengene og de fagre Løfter og de store Gaver, blev han betagen af Pengebegjerlighed, saaat han tog Pengene og gik siden Kong Knut og Haakon Jarl til Haande og svoor dem Troskabs-
(481) eed. Derpaa droge Sendemændene bort. Men siden spurte Bjørn Stallare den Tidende, som fortaltes, at Haakon Jarl var omkommen. Da vendte sig snart hans Sind, og han angrede meget, at han havde brudt sin Troskab mod Kong Olaf. Han meente da, at han ikke længer var bunden ved sine Løfter om Lydighed mod Haakon Jarl. Han tyktes ogsaa, at der nu virkelig var nogen Udsigt til Fremgang

for Kong Olaf om han kom til Norge, siden Landet laa høvdingeløst for ham. Bjørn gjør sig da reiseferdig i al Hast og havde nogle Mænd med sig; han foor Nat og Dag, til Hest hvor dette kunde ske, til Skibs, hvor det saaledes faldt sig: han standsede ikke, førend han om Vintren ved Juletid kom øster i Gardarike til Kong Olaf. Kongen blev overmaade glad, da Bjørn kom til ham, og han spurte ham om mange Tidender nord fra Norge. Bjørn sagde, at Jarlen var omkommen og Landet for Øjeblikket høvdingeløst. Ved disse Tidender bleve de Mænd heel glade, der havde fulgt Kong Olaf fra Norge, og der havde haft Ejendomme, Frender og Venner; store Landmoner lokkede dem nu til Hjemferden. Mange andre Tidender sagde Bjørn Kongen fra Norge, hvilke han var meget nysgjerrig efter at erfare. Derpaa spurte Kongen efter sine Venner, hvorvidt de bevarede Troskaben imod ham. Bjørn sagde, at det var heel forskjelligt. I det samme stod han op, faldt ned for Kongens Fødder, tog om hans Fod og sagde: Alt i Guds og Eders Vold, Herre, jeg har modtaget Penge af Knuts Mænd og svoret dem Troskabseed, men nu vil jeg følge dig og ikke skilles fra dig medens vi begge ere i Live. Kongen svarer: staa du op Bjørn, min Tilgivelse har du; bød dette mod Gud: jeg kan jo skjønne, at der nu kun maa være faa Mænd i Norge, som bevare Troskaben mod mig, naar slige Mænd som du svigte: det er og sandt, at de ikke have godt ved at gjøre, da jeg er langt borte, og mine Fjender true dem med Ufred. Bjørn siger nu fra, hvilke der især lagde Vind paa at reise Fjendskab og Ufred mod Kongen og hans Mænd; som saadanne nævnte han Erlings Sønner paa Jederen og andre deres Frender, Einar Thambarskelve, Kalf Arnessøn, Thore Hund og Haarek af Thjotta.

Lige siden Kong Olaf kom til Gardarike, havde han mange (482)
Betænkninger og grublede over hvad Raad han skulde tage. Kong Jarisleif og Dronning Ingegerd tilbøde Kong Olaf at være hos dem og tage Bestyrelsen over det Rige, som heder Vulgaria: det er en Deel af Gardarike, og Folket der i Landet var hedensk. Kong Olaf overvejede dette Tilbud først for sig selv; men da han bar det frem for sine Mænd, fraraadede alle ham at slaa sig ned der, men opmuntrede ham derimod til at vende tilbage til Norge til sit Rige. Kongen var endvidere i Beraad med at nedlægge sin Kongeverdighed og fare ud til Jorsale eller andre hellige Steder og gaa i Kloster. Men hans Hu kom dog idelig tilbage paa den Tanke, om det ikke skulde lade sig gjøre for ham at vinde sit Rige i Norge tilbage. Idet han nu overvejede dette, mindtes han, at i de første 3 Aar af hans Kongedømme gik alle Ting let og ønskeligt for ham, men siden faldt ethvert Foretagende ham haardt, tungt og vanskeligt, og enhver Prøve af Lykken gik ham imod. Han tvivlede der-

for om, hvorvidt det var forstandigt at stole saa meget paa Lykk
at han med saa liden Styrke skulde vove sig imod sine Fjend
efterat hele Folkehoben havde slaaet sig til at gjøre ham Modstan
Saadanne Bekymringer havde han ofte og henskød sin Sag
Gud, bedende ham at lade det komme op, som han fandt gavnlig
Han tænkte frem og tilbage herpaa og vidste ikke, hvad han skul
bestemme sig til, thi han syntes at se den visse Undergang i, hv
(483) han end fandt paa. En Nat hendte det sig, at Kongen laa i
Seng og længe ikke kunde sove, da han tænkte over alle sine For
havender og havde store Bekymringer i sit Sind. Men da ha
Hu blev meget mødig, sank der imod Dagen en Søvn over ha
dog ikke dybere, end at han troede sig at vaage og se Alt, hvad
gik for sig i Huset. Han saa da en stor og veldigt udseende Man
med en prægtig Klædning, staa foran Sengen, og han troede
forstaa, at det maatte være Kong Olaf Tryggvessøn. Mand
sagde til ham: er du nu saa syg i Hu af Uvished om hvad S
slutning du skal tage? Det tykkes mig underligt, at du kan grub
saa længe frem og tilbage herover, saavelsom at du agter at ne
lægge den Kongeverdighed, Gud har givet dig, eller at forblive h
og modtage et Rige af udenlandske og ukjendte Konger: far
heller tilbage til dit Rige, som du har taget i Arv og længe ra
det for med den Bistand, Gud forundte dig; og lad ikke dine U
dermænd rane det fra dig. Det er en Konges Heder at sejre ov
sine Uvenner, og en ærefuld Død at falde i Slag tilligemed si
Krigsmænd. Eller tvivler du maaske om, hvorvidt du har Ret
paa din Side i Eders Tvist? det skal du ikke gjøre at frakjende d
selv din Ret; søg du kun djerveligen tilbage til Landet, og G
selv skal bære dig Vidne om, at det er din Ejendom. Da Kong
vaagnede, forekom det ham, som han endnu saa Skuldrene p
Manden, idet han gik bort. Fra dette Øjeblik af hærdede han
Hu og fattede den faste og urokkelige Beslutning at fare tilbage
Norge, hvad han og før havde haft mest Lyst til, og som han fan
at alle hans Mænd helst ønskede. Han tænkte da og som saa,
Landet nu var let at vinde, siden det var høvdingeløst, saaledes s
han nys havde hørt; han troede, at, om han selv kom til, vil
endnu mange slutte sig til ham og staa ham bi. Da Kongen kun
gjorde denne Beslutning for sine Mænd, modtoge alle denne Kun
gjørelse med Tak.

(484) Der fortælles, at, medens Kong Olaf opholdt sig i Gardari
tildrog det sig, at en anseet Enkes Søn fik en stor Halsbyld, d
tog saaledes til, at Drengen ikke kunde faa nogen Mad ned, og
man ventede hans Død. Moderen gik til Dronning Ingegerd, s
hun var bekjendt med, og viiste hende Drengen. Dronningen sagt

at hun ikke vidſte noget Lægemiddel, men, ſagde hun, gaa til Kong Olaf, han er den bedſte Læge her, og bed ham føle med Hænderne paa Drengens Meen; hils ham fra mig, om han ellers ikke vil. Hun gjorde, ſom Dronningen ſagde. Da hun fandt Kongen, ſagde hun ham, at hendes Søn var nær ved at dø af en Halsbyld, og bad ham føle med Hænderne paa Bylden. Men Kongen ſagde, at han ej var nogen Læge, og bad hende at henvende ſig til en ſaadan. Da ſagde hun, at Dronningen havde viiſt hende til ham; hun bad mig, ſagde hun, hilſe fra hende, at I maatte anvende, hvad Lægedom I kjendte, hun ſagde, at du var den bedſte Læge her i Staden. Da tog Kongen til, følte med Hænderne om Drengens Hals og tuklede meget længe paa Bylden med ſine Hænder, indtil Drenden rørte Munden; da tog Kongen Brød og brød det i Stykker og lagde Stykkerne i Kors i ſin Haand; ſiden lagde han dem i Munden paa Drengen og lod ham ſvelje dem ned. Fra dette Øieblik ophørte al Verk i Bylden, og om faa Dage var Drengen aldeles friſk. Hans Moder blev meget glad, ſaavelſom alle hans øvrige Frender og Bekjendte. I Førſtningen betragtede man nu dette kun ſaaledes, ſom om Kong Olaf havde særdeles gode Lægehænder, efter hvad man nemlig plejer at ſige om de Mænd, der med Held udøve Lægekunſten, at de have gode Hænder. Men ſiden det blev almindeligt bekjendt, at han gjorde Jertein, blev dette anſeet for et ſandt Jertein.

Det tildrog ſig paa en Søndag, at Kong Olaf ſad til Bords (485)
i ſit Højſæde og var falden i ſaa dybe Tanker, at han ikke erindrede Tiden; han havde en Kniv i den ene Haand og i den anden et lidet Stykke Træ, af hvilket han telgjede nogle Spaaner. En Stutilſvein ſtod foran ham og holdt et Bordkar: han ſaa, hvad Kongen gjorde og kunde ſkjønne, at han tænkte paa noget ganſke andet; han ſagde da: imorgen er det Mandag, Herre. Kongen ſaa op paa ham, da han hørte dette, og kom da i Hu, hvad han havde gjort. Siden bad han, at man ſkulde bringe ham et tændt Lys, derpaa ſopede han alle de Spaaner, han havde telgjet, ſammen i ſin hule Haand, ſatte Luen til, og lod dem brænde i Haanden. Deraf kunde man ſe, at han vilde faſt overholde Lov og Budord og ikke vilde overtræde, hvad han vidſte var retteſt at gjøre.

Da Kong Olaf havde fattet den Beſlutning at begive ſig paa (486)
Hjemvejen, meddeelte han den til Kong Jarisleif og Dronning Ingegerd. De fraraadte ham dette Tog og ſagde, at han i deres Rige ſkulde faa det Velde, der tyktes ſømmeligt for ham, men bade ham endelig ikke fare i ſine Fjenders Vold med ſaa liden Styrke, ſom han havde om ſig. Da ſagde Olaf dem ſin Drøm og det med, at han troede det at være Guds Beſkikkelſe. Men, da de

fandt, at Kongen var fast besluttet paa at vende tilbage til N
da tilbøde de ham al den Bistand til Reisen, som han vilde
tage af dem. Kongen takkede dem med fagre Ord for deres
vilje og sagde, at han gladeligen vilde modtage af dem Alt,
(487) han behøvede til sin Ferd. Strax over Juul gjorde Kong
sig rede og havde henved to Hundreder (240) af sine egne M
Kong Jarisleif skaffede dem alle Heste og alt andet, hvad de
vede til denne Reise. Da han var ferdig, drog han afsted.
Jarisleif og Dronning Ingegerd viiste ham ved Afskeden m
Heder, og sin Søn Magnus lod han blive tilbage der hos Ko
Kong Olaf drog da østerfra, først paa de frosne Elve og V
lige ud til Havet; da det vaaredes, og Isen løstes, gjorde de
Skibe rede; da de vare ferdige hermed og fik Vør, sejlede de a
og deres Ferd gik heldigt. Kong Olaf landede med sine Skibe
Gotland; der spurte han Tidender baade fra Sverige og Dan
og lige fra Norge. Her fik han da sikker Underretning om, at
kon Jarl var omkommen, men Landet i Norge høvdingeløst.
gen og hans Mænd fattede da de bedste Forhaabninger om sin
De sejlede videre, saasnart de fik Vør, og styrede til Svit
Kongen lagde med sine Skibe ind i Logen og styrede op i L
til Aaroos, siden sendte han Mænd til Anund Sviakonge og
Stevne med ham. Kong Anund blev glad ved sin Maags
sending og drog ned at møde Kong Olaf, saaledes som denne h
sendt Bud om. Til Kong Olaf kom da og Dronning Astrid
de Mænd, der havde fulgt hende. Der blev da et glædeligt
mellem alle disse, og Sviakongen modtog venligt sin Maag
Olaf, da de mødtes.

(488) Nu skulle vi sige, hvad man imidlertid tog sig for i N
Thore Hund havde haft Finneferd i disse to Vintre og havde
Vinter været længe paa Fjeldet og faaet overvettes meget
Han havde mangeslags Kjøb med Finnerne. Han lod sig der
tolv Reenkofter med saa stor Trolddom, at intet Vaaben beed
festede sig paa dem, langt mindre end paa en Ringbrynje;
den anden Vaar udrustede Thore et Langskib, som han ejede, og
mandede det med sine Huuskarle; han stevnede Bønderne sam
og krævede Leding, heelt op om den nørdste Thinghaa; der
han sammen en stor Mængde Folk og drog om Vaaren no
med alt dette Mandskab. Haarek af Thjotta gjorde sig ogsaa
Flid for at samle Folk og fik en betydelig Styrke draget sa
I denne Ferd deeltog ogsaa mange flere anseede Mænd, sjøn
der nu nævntes, ere de navnkundigste. De gjorde vitterligt,
nu samlede Hær skulde fare imod Kong Olaf og verje L
ham, om han kom østenfra.

Einar Thambarskelve havde mest at raade ude i det Throndhjemske, siden Haakon Jarls Frafald spurtes. Han meente, at han selv og hans Søn Eindride vare mest berettigede til alle de Ejendomme og Løsøre, som Jarlen havde ejet. Einar mindtes da de Løfter og Vennetaler, som Kong Knut ved Afskeden havde yttret for ham; han lod derfor udruste et godt Skib, han ejede, gik selv ombord derpaa med et stort Følge og styrede, da han var ferdig, sydøster langsmed Landet, og siden vester over Havet, uden at standse, førend han kom til England; der begav han sig strax til Kong Knut, som modtog ham godt. Siden forebragte Einar sine Erender for Kongen og sagde, at han nu var kommen for at bede om Opfyldelsen af de Løfter, Kong Knut havde gjort ham, nemlig at han skulde bære Tigne-Navn over Norge, hvis Haakon Jarl ikke var til. Kong Knut svarede, at nu stod Sagerne anderledes; thi nu, sagde han, har jeg sendt Mænd og Jerteiner til Danmark, til min Søn Svein, med det Budskab, at jeg har lovet ham Riget i Norge; men jeg vil holde Venskab med dig, og du skal nyde de Navnbøder af mig, som du har Byrd til, nemlig at være Lendermand og have store Veitsler, samt være saa meget fremmenfor de andre Lendermænd, som du er en dygtigere Mand end de andre Lendermænd. Einar saa da, hvorledes han var faren, og hvilket Udfald hans Erende vilde faa; han beredede sig da til Hjemferden. Men, da han nu kjendte Kongens Bestemmelse, og vidste, at, hvis Kong Olaf kom østenfra, var der ikke Udsigt til, at det vilde blive fredsommeligt i Landet, faldt det ham ind, at det ikke var verd at skynde sig mere med Reisen, end som det kunde være belejligt, hvis de skulde stride mod Kong Olaf, og alligevel ingen større Forfremmelse faa end før. Einar sejlede i Havet, da han endelig var ferdig, og kom ikke til Norge, førend de Tildragelser, som skete der den Sommer, allerede havde fundet Sted. (489)

Høvdingerne i Norge havde Mænd til at passe paa, baade øster i Svithjod og syd i Danmark, om Kong Olaf skulde komme østenfra Gardarike; de fik strax spurt, saa hurtigt som Folk kunde fare, at Kong Olaf var kommen til Svithjod; men, saasnart det var landspurt, foer Hærbud over hele Landet. Der blev stevnet Almenning ud af Folk, og en Hær samledes. De Lendermænd, som vare fra Agder og Rogaland og Hørdaland, deelte sig nu hver til sin Kant, og hver af dem tyktes at faa tilstrækkelig Styrke. Erlings Sønner fra Jederen vendte sig østover med alt det Folk, der var derfor, og vare Høvdinger for denne Hær; men Aslak af Finnø med Folk af Gerde vendte sig nordover, og med dem de Lendermænd, der hørte hjemme nordenfor dem. Disse, som nu ere nævnte, havde svoret Kong Knut Troskabs-Eed og lovet at tage Kong (490)

(491) Olaf af Dage, hvis de kunde komme til. Men, da det ſpurtes Norge, at Kong Olaf var kommen øſtenfra til Svithjod, da ſamledes ſammen alle de af hans Venner, der vilde ſtaa ham bi. Den fornemſte Mand i denne Flok var Harald Sigurdsſon, Kong Olafs Broder: han var da femten Aar gammel, ſtor af Vext og næſten fuldvoxen at ſe til. Derforuden var der ogſaa mange andre gjeve Mænd; de havde i Alt ſex Hundreder (720) Mand, da de drog fra Oplandene, og ſtevnede ſiden med denne Flok øſter over Eidſkogen til Vermeland. Siden ſtevnede de øſter over de ſtore Skoge til Svithjod og ſpurte ſig da for, hvor Kong Olaf ferdedes.

(492) Kong Olaf var i Svithjod om Vaaren og lod derfra holde Øje med, hvad der foregik nord i Norge, men fik ikke ſpurt andet end at det ikke vilde blive fredſommeligt at fare derhen, og de Mænd, der kom nordenfra, raadede ham meget fra at komme til Landet. Men han holdt fremdeles faſt ved ſin Beſlutning at fare til Norge, og ſpurte Kong Anund, hvad Biſtand han vilde yde ham til at vinde ſit Land tilbage. Kong Anund ſvarer, at Sviarne vare libet for at fare i Hærferd til Norge. Vi vide, ſagde han, at Nordmændene ere haarde og ſtore Stridsmænd og ſlemme at hjemſøge med Ufred. Men jeg ſkal ſtrax ſige dig, hvad jeg vil give dig for Hjelp; jeg ſkal lade dig faa fire Hundreder (480) udvalgte Mænd af mine Hirdſveiter, gode og til Striid vel ſkikkede Mænd; dernæſt vil jeg give dig Lov til at fare gjennem mit Land og ſkaffe dig ſelv alt det Mandſkab, du kan faa, og ſom vil følge dig. Kong Olaf modtog dette Tilbud og beredede ſig til Toget. Dronning Aſtrid og Ulfhild, Kongens Datter, bleve tilbage i Svithjod. Da

(493) Kong Olaf nu tiltraadte Toget, kom de Folk til ham, ſom Sviakongen gav ham: det var fire Hundreder. Han lagde Vejen ſaaledes, ſom Sviarne kunde angive ham den: de ſtevnede op i Landet til de ſtore Skoge og kom frem igjen i det Landſkab, der kaldes Jarnberaland. Der kom den Flok til ham, der var dragen ham imøde fra Norge, ſaaledes ſom det her ovenfor er ſagt. Han fandt her ſin Broder Harald og mange andre Frender og Venner, og det blev et meget glædeligt Gjenſyn. De havde da tilſammen i Alt tolv Hundreder (1440 Mand).

(494) Dag heed en Mand, om hvem der er ſagt, at han var en Søn af den Kong Ring, der var flygtet af Landet for Kong Olaf, men denne Ring, ſiger man, var en Søn af Dag Ringsſon, Søn af Harald den Haarfagre. Dag var Kong Olafs Frende. Ring og hans Fader Dag havde nedſat ſig i Sverige, og der faaet et Rige at raade over. Om Vaaren, da Kong Olaf var kommen øſtenfra til Svithjod, ſendte han Bud til ſin Frende Dag og bad ham hilſe, at han ſkulde gjøre ham Følge paa det foreſtaaende Tog med

al den Styrke, han havde, og, om de da vandt Norges Land, skulde Dag faa ikke mindre Rige der, end hans Forfædre havde haft før ham. Da dette Budskab kom til Dag, behagede det ham særdeles vel; han fik stor Længsel efter at drage til Norge og der tage ved det Rige, som hans Frender før havde haft. Han svarede strax, at han skulde komme og blive med paa Toget. Dag var nemlig hastig i Ord og Raad, fremfusende og modig, men ikke forstandig. Han fik samlet næsten tolv Hundreder (1440 Mand) og begav sig afsted med denne Skare for at forene sig med Kong Olaf.

Kong Olaf sendte Bud fra sig ud i Bygderne og lod forkynde, (495)
at de Mænd, der vilde skaffe sig Gods, ved at samle Bytte og plyndre paa de Gaarde, hvor Kongens Uvenner boede, skulde komme til ham og følge ham. Kong Olaf førte da sin Hær videre og drog gjennem Skogbygderne, tildels ogsaa gjennem Ødemarker og sjøe over store Vand: de droge da eller bare Skibene efter sig mellem Vandene. Der drev da en heel Mængde Folk til Kongen, Markemænd og enkelte Stimænd. Mange af de Steder, hvor han overnattede, kaldtes siden Olafsboder. Han standsede ikke, førend han kom til Jemteland. Siden foor han nord til Kjølen. Nu fordeelte hans Folk sig i Bygderne og foor meget adspredt, saalænge de endnu ikke ventede nogen Ufred. Men sædvanligviis, naar de fordeelte sig, fulgte Nordmændenes Skare med Kongen; Dag foor paa et andet Sted med sine Mænd, og Sviarne paa et tredje Sted for sig selv. Tvende Mænd ere nævnte, den ene heed Gauta- (496)
Thore, den anden Afrafaste: de vare Stimænd og de største Ransmænd og havde 30 Mand med sig af sine Mager. Disse Brødre vare større og sterkere end andre Mænd, det skortede dem ikke paa Mod og Dristighed. De hørte om denne Hær, der foor gjennem Landet, der hvor de holdt til, og talte mellem hinanden om, at det var et herligt Raad at fare til Kongen, hjelpe ham i at vinde Landet og prøve, hvad de duede til, thi de havde ikke før været i ordentlige Slag, hvor Krigerne fylkedes, og de vare meget nysgjerrige efter at se Kongens Fylking. Dette Raad behagede deres Følgesvende vel; de begave sig da afsted for at finde Kongen, og, da de kom til ham, gik de frem for ham med sin Sveit. De selv og alle deres Mænd vare fuldt bevæbnede. De hilsede Kongen. Han spurte, hvad Mænd de vare. De navngave sig og sagde, at de vare der fra Egnen. Derpaa fremførte de sit Ærende og tilbøde Kongen at fare med ham. Kongen svarede, at slige Mænd saa ham ud til at kunne yde godt Følgeskab; jeg har, siger han, stor Lyst til at tage ved slige Mænd; men ere I Christne? Gauta-Thore svarede, at han var hverken hedensk eller christen; alle vi Staldbrødre, sagde han, have ingen anden Tro end den, at vi tro

paa nye Kraft og Styrke og Sejrslykke; herved have vi os
fuldkommen vel tjent. Det er jeg Sikker, sige Kongen, at
hedenske Mænd ikke skulle tro paa Christ, uden Skader. Th
hører: er der vel, Konge, i vit hele Følge nogen dristet Ma
der har noget mere om Dagen ved sig end sædvanligt? Kongen b
dem lade sig døbe og tage ved den rette Tro. Naar I da fø
mig, siger han, skal jeg gjøre Eder til meget anselige Mænd; m
ville I ikke, saa faar I lave tilbage til Eders Ø. Kristofer f
sede, at han ikke ville undvige Sejrsbestemmelsen. Derpaa begave
sig bort. Da sagde Gauta-Thore: dette er en lur Skam, at den
Konge vrager vor Hjelp, det har aldrig før hændt mig paa mi
Sted, at jeg ikke agtedes god nok til at gaa i Kamp med andre Mæ
aldrig skal jeg dog vende tilbage paa sig Skik. De søgte sig
i Følge med andre Markemænd og fulgte med Flokken.

(497) Kong Olaf søgte nu nedover til Kjølen. Men, da han kom o
Kjølen og søgte nedover ned efter Fjeldet, saavel Sandet begyndte
blive lavere og lavere nedenfor henimod Søen, og han kunde
ud over det, gik en stor Deel af Hæren ivrum dem, og en
Deel efter, medens han selv red saaledes, at der var et aabe
Rum omkring ham. Han var meget stille, og ingen Mand talte
ham. Han red saaledes længe om Dagen og saa sig kun li
om. Da red Biskopen til ham og talte til ham, spørgende, hv
han tænkte paa, siden han var saa stille. Thi ellers pleiede Kon
at være glad og snakkesom med sine Mænd paa Færden og glad
derved alle dem, der vare ham nær. Kongen svarede med me
Bekymring: underlige Ting have nu en Stund baaret for m
Jeg saa nu ud over Norge, idet jeg lod Øjet fare nedover fra Fj
det; det kom mig da i Hu, at jeg havde været mangen Dag g
i det Land. Jeg havde da det Syn, at jeg saa ud over
Throndhjem, og strax efter over hele Norge, og, jo længere d
Syn stod for mine Øjne, desto videre saa jeg, heelt indtil jeg
ud over al Verden, baade Land og Sø. Jeg kjendte nøje alle
Steder, hvor jeg før havde været, og som jeg havde seet, men li
saa grant saa jeg de Steder, jeg aldrig før har seet, nogle, f
jeg har hørt tale om, men ogsaa dem, jeg aldrig før har hørt o
tale, baade bebyggede og ubebyggede, saa vidt som Verden na
(498) Biskopen siger, at dette Syn var helligt og saare mærkeligt. Sid
da Kongen søgte ned af Fjeldet, laa en Gaard for dem, som he
Sunl, i den øverste Bygd i Verdølafylke. Da de kom ned im
Gaarden, laa der Agre ved Vejen, og Kongen bad sine Mænd fø
stille og ordentlig frem og ikke spilde Grøden for Bønderne. De
overholdt man nok saa godt, saalænge Kongen var nær, men
Sveiter, der kom sidenefter, gave ingen Agt derpaa, og der bl

saaledes over Ageren, at den traadtes ganske ned til Jorden. Bonde, som boede der, heed Thorgeir Flekk; han havde to n voxne Sønner. Thorgeir tog venligt mod Kongen og hans d og bød ham al den Tjeneste, han kunde yde. Kongen tak- ham for Tilbudet og spurte ham om Tidender, hvad der nu paa Ferde i Landet, eller om der var nogen Folkesamling imod der i Egnen. Thorgeir siger, at en stor Hær var samlet der i ndhjem, og at Lendermænd vare komne der baade sønden fra et og nordenfra Haalogaland. Men, sagde han, jeg veed just om de agte at stevne med den Hær imod Eder eller andensteds. n klagede Thorgeir for Kongen over den Skade, han havde og Kongsmændenes Ustyrlighed, som havde nedbrudt og ned- t alle hans Agre. Kongen siger, at det var ilde, at man havde ham Skade, reed siden hen til Ageren og saa nu, at den var es lagt ned til Jorden. Han reed da rundt omkring den og siden: jeg haaber sikkert, Bonde, at Gud vil oprette din Skade, t Ageren vil være bedre om en Uges Tid. Og det blev virke- en bedste Ager, som Kongen sagde. Kongen blev der om Nat- og beredede sig om Morgenen til at drage videre. Han sagde, horgeir Bonde skulde fare med ham, men Thorgeir bød sine er til Ferden. Kongen sagde, at han skulde fare, men Dren- vilde alligevel være med, og, skjønt Kongen selv bød dem at tilbage, vilde de dog ej lade sig afholde fra at fare. Da vilde mændene binde dem, men, da Kongen saa det, sagde han: lad kun fare, de komme nok tilbage. Og saaledes gik det med som Kongen sagde.

Hæren rykkede nu videre ud til Stav. Men, da Kongen kom (499)
aa Stavemyrene, lod han gjøre Holdt. Han fik nu sikker Ef- ning om, at Bønderne droge imod ham med en Hær, og at snart vilde komme til at holde Slag. Kongen mønstrede nu ær, og der blev optaget Mandtal. Det befandtes da, at der i n var ni Hundreder (1080) Hedninger. Men, da Kongen fik t vide, bød han dem at lade sig døbe og sagde, at han ikke have hedenske Mænd i Slaget med sig. Vi ville, sagde han, mme stole paa vort Folketal, men vi maa alene sætte vor Lid ud, thi ved hans Kraft og Miskund kunne vi faa Sejren; men il ikke blande hedenske Folk mellem mine Mænd. Da Hednin- hørte dette, raadsloge de med hinanden, og tilsidst lode fire eder (480) sig døbe, men fem Hundreder (600) negtede at antage Christendommen og vendte tilbage til sit Land. Da rødrene Gauta-Thore og Afrafaste frem med sit Følge og til- atter Kongen sin Tjeneste. Han spurte, om de da nu havde sig døbe. Gauta-Thore sagde Nej. Kongen sagde da, at de

enten maatte modtage Daaben og den rette Tro, eller fare bort. De gik da et Stykke bort, samtalede med hinanden og overlagde om, hvad Raad de skulde tage. Afrafaste sagde nu: saameget vil jeg sige Eder for min Deel, at jeg ikke agter at vende tilbage, men at jeg vil fare til Striden og hjelpe en af Parterne; det er mig ligegyldigt, i hvilken Flok jeg er. Gauta-Thore svarede: skal jeg fare til Striden, da vil jeg hjelpe Kongen, thi han trænger mest til Hjelp; og, naar jeg endelig skal tro paa en Gud, hvad vorre er det da for mig at tro paa den hvide Christ end paa nogen anden Gud? Mit Raad er dette, at vi lade os døbe, siden Kongen nu engang lægger saa megen Vegt derpaa; saa ville vi derpaa fare til Striden med ham. Heri samtykkede alle, gik siden til Kongen og sagde, at de vilde lade sig døbe. De bleve da døbte af Præster og siden biskopede.[1]) Kongen optog dem i sin Hirdlag og sagde, at de skulde staa under Merket i Striden.

(500) Kong Olaf havde nu faaet sikker Underretning om, at der kun var stakket Tid til, at det vilde komme til Slag med Bønderne. Da han havde mønstret sin Hær og optaget Mandtal, viiste det sig, at han havde mere end trehive Hundreder (3600 Mand), og tyktes det da at være en stor Hær at se til paa eet Sted. Siden talte Kongen for Hæren og mælte saaledes: vi have en stor Hær og vakkert Folk. Nu vil jeg sige alle Mand, hvilken Orden jeg vil have paa vor Hær. Jeg vil lade mit eget Merke fare frem midt i Hæren; med det skal min Hird følge og mine Gjester, saavelsom de Folk, der kom til os fra Oplandene, og det, der kommer til os her i Throndhjem. Til højre for mit Merke skal Dag Ringsson være, og med ham alt det Folk, som han bragte til vor Forsterkning: han skal have et andet Merke. Men til venstre for vor Fylking skal den Skare staa, som Sviakongen lod os faa, og alt det Folk, der kom til os i Sverige: de skulle have det tredje Merke. Jeg vil, at man skal ordne sig i Sveiter, og at Frender og Bekjendte slutte sig sammen, thi da vil Enhver passe bedst paa den anden og kjende hinanden. Vi skulle merke alt vort Folk og bære Hærtegn paa vore Hjelme og Skjolde, malede med hviid Farve; og, naar vi komme i Striden, skulle vi alle have eet Ordtag: frem, frem, Christmænd, Korsmænd, Kongsmænd. Vi komme nok til at have tynde Fylkinger, hvis vi have færre Folk, thi jeg vil ikke, at de skulle kringe om os med deres Hær. Man ordne sig nu i Sveiter; siden skulle Sveiterne ordnes i Fylking, da maa Enhver vide sin Plads og passe paa, hvor langt han skal staa fra det Merke, han skal følge. Vi

[1]) Det vil sige, confirmerede, hvilket efter de romerst-katholske Kirkestikke kun kan udføres af Biskopen og er meget forskjelligt fra den hos os brugelige Confirmation.

skulle nu holde Fylkingerne i Orden og bære vor fulde Væbning Dag og Nat, indtil vi vide, hvor vi og Bønderne skulle støde sammen. Da Kongen nu havde talt, fylkede de Hæren og ordnede den saaledes, som Kongen havde foreskrevet. Sidenefter havde Kongen (501)
Stevne med Sveiterhøvdingerne; da vare de Mænd komne tilbage, som Kongen havde sendt ud i Heredet for at kræve Hjelp af Bønderne. Men de kunde melde den Tidende fra Bygden, hvor de havde faret, at der vidt og bredt var ganske tomt for vaabenføre Mænd, thi alle havde begivet sig til Bondehæren, og der, hvor de hittede Mænd, vilde saa følge dem, men de fleste svarede, at de netop sad hjemme, fordi de ikke vilde være med nogen af Parterne, og ligesaa lidet vilde stride mod Kongen, som mod sine egne Frender. Derfor havde de kun faaet lidet Folk. Kongen raadspurte nu sine Mænd om, hvad der var bedst at tage sig til. Finn Arnessøn svarede paa Kongens Spørgsmaal saaledes: jeg skal sige, hvad der skulde ske, om jeg maatte raade, da skulde vi fare med Hærskjold om i alle Bygder, røve alt Godset og brænde Alt saa tilgavns ned efter os, at ikke et Kot skulde staa tilbage; paa den Maade skulde vi lade Bønderne undgjelde for deres Drottins-Svig: jeg tror, at mangen en da ikke vil hænge saa fast ved Flokken, naar han seer Røg eller Lue slaa op fra sin Gaard, og ikke veed, hvorledes det gaar Børn eller Koner eller gamle Folk, deres Fædre eller Mødre eller andre Frender: jeg er, siger han, vis paa, at, naar da flere begynde at skille sig fra Skaren, ville deres Fylkinger snart tyndes, thi det er saaledes beskaffet med Bønderne, at det nyeste Raad er alle kjærest. Da Finn endte sin Tale, yttrede Alle sit Bifald, thi mange syntes godt om at kunne skaffe sig Bytte, og Alle fandt, at Bønderne fortjente at lide Skade, saavelsom at det var høist rimeligt, hvad Finn sagde om, at mange Bønder ikke vilde blive stadige ved Hæren. Thormod Kolbrunarskald kvad en Vise, hvori han opfordrede til at brænde den hele Bygd ned indenfor Inderøen, saaat Indtrønderne skulde kun finde de kolde Kul efter sine Huse. Men, da Kong Olaf hørte, hvor hidsig Hæren var, paabød han Taushed og talte saaledes: Bønderne fortjente visselig, at det skete saaledes, som I ville; de vide og, at jeg før har brugt at brænde for dem og tildeelt dem andre store Resselser. Men, naar jeg før brændte for dem, da var det, fordi de havde forladt sin Tro og begyndte at blote igjen, uden at ville ense mine Ord. Da var det Guds Ret, vi havde at hævde. Nu," da de kun bryde sin Tro mod mig, er denne deres Drottins-Svig mindre strafverdig, skjønt den rigtignok ikke synes at sømme dem vel, der ville ansees for Manddomsmænd; jeg kan derfor her, hvor de kun have forbrudt sig mod mig, bedre forsvare at vise nogen Mildhed, end da de viiste Had mod Gud. Jeg

vil derfor, at man farer ſtille og ordentligt videre og ikke gjør noget Hærverk. Først vil jeg møde Bønderne, og, forliges vi da, er det vel; men, hvis de holde Slag med os, da ſkeer eet af to, enten falde vi, da er det godt, at vi ikke have faret i Striden med røvet Gods; eller vi ſejre, da ſkulle vi jo arve dem, der nu ſtride mod os, thi nogle ville falde paa Stedet, andre flygte, og alleſammen ville have forbrudt al ſin Ejendom: da er det godt at gaa til ſtore Bo og prægtige Huſebygninger, medens derimod Ingen nyder godt af, hvad der er brændt. Saaledes gaar der af røvet Gods meget mere til Spilde, end hvad man kan gjøre ſig nyttigt. Vi ſkulle nu fare ſpredt ud efter Bygden og have med os alle vaabenføre Mænd, vi kunne faa; man ſkal og hugge Kvæg ned og tage anden Madvare, ſom man kan behøve til at føde ſig med; men man ſkal ikke gjøre andet Spildeverk. Dog tykkes det mig godt, at Bøndernes Spejdere blive dræbte, om I tage dem. Dag og hans Folk ſkal fare nordentil ned efter Dalen, men jeg farer Alfarvejen udover. Vi ville mødes om Kvelden og alle have eet Natteboel.

(502) Saa er ſagt, at, da Kong Olaf fylkede ſin Hær, ſtillede han de Mænd, der ſkulde kæmpe lige for ham, i Skjoldborg og udvalgte dertil de ſterkeſte og modigſte Mænd. Han kaldte da ogſaa ſine Skalde til ſig og bød dem gaa i Skjoldborgen: I, ſagde Kongen, ſkulle være her og ſe, hvad der her tildrager ſig, ſaa behøver man ikke ſiden at fortælle Eder det, men I ſkulle ſelv fortælle det, og ſiden digte derom. Der var da Thormod Kolbrunar-Skald, Giſſur Guldbraa-Skald, Hovgarda-Revs Foſterſøn og Thorfinn Mund. Thormod ſagde til Giſſur: lad os ikke ſtaa ſaa trangt, Lagsmand, at Sighvat Skald ikke kan naa ſit Rum, naar han kommer; thi han vil endelig ſtaa foran Kongen, og Kongen vil heller ikke ſynes om noget andet. Kongen hørte dette og ſvarede: I behøve ikke at ſtikle paa Sighvat, om han end ikke er her; han har ofte fulgt mig vel; nu beder han for os, og det kan jeg trænge ſaa vel til. Thormod ſvarer: det kan nok være, Konge, at du nu trænger meſt til Bønner, men det vilde være tyndt om Merkesſtangen, hvis alle dine Hirdmænd nu vare i Romferd: det var og ſandt, at vi før klagede over, at Ingen fik Rum for Sighvat, om han end vilde tale med Eder ſelv. Da talte Skaldene mellem ſig og ſagde, at det faldt ſig godt til, om de nu digtede nogle Mindeviſer om de Tidender, der ſnart ſkulde ſke. De kvad da hver ſin Viſe, hvori de opmuntrede til Tapperhed i den foreſtaaende Kamp, og diſſe Viſer lærte flere af

(503) de Tilſtedeværende ſtrax. Siden lod Kongen bryde op og ſøgte ud efter Dalen. Han tog ſig Natteboel, hvor da alt hans Folk kom ſammen, og laa om Natten ude under ſine Skjolde. Saaſnart det lysnede, lod han atter bryde op, og, ſaaſnart de vare ferdige, droge de

mdeles ud efter Dalen. Da kom ret mange Bønder til Kongen, de fleste ginge i Hæren med ham: alle kunde sige det samme, at ndermændene havde samlet en veldig Hær, og at de agtede at be Striid med Kongen. Da tog Kongen mange Merker Sølv og rleverede dem til en Bonde, med de Ord: disse Penge skal du bevare og siden skifte: noget skal du give til Kirker, noget til Pre-, noget til Almissemænd, alt for de Mænds Liv og Sjæl, der e i Striden og kæmpe mod os. Bonden svarer: skal ikke disse nge gives til Sjælebod for Eders egne Mænd, Konge? Da svarer ngen: nei, du skal give disse Penge for de Mænds Sjæle, der de paa Bøndernes Side og falde for vore Mænds Vaaben; men de end, der følge os i Striden og falde der, vi alle ville blive frelste.

Den Nat, da Kong Olaf laa sammen med Hæren, og som der (504)
nys er fortalt om, vaagede han lange Stunder og bad til Gud sig og sin Hær, men sov kun lidet. Mod Dagen kom der en ngde over ham, men, da han vaagnede, randt Dagen op. Kongen tes, at det var vel tidligt at vække Hæren. Han spurte, hvor hormod Skald var. Han var nær ved, svarede og spurte, hvad ngen vilde ham. Kongen sagde: fremsig os et Kvæde! Thormod te sig op og kvad højt, saaat det kunde høres over hele Hæren: n begyndte paa det gamle Bjarkamaal, hvis Ophav lyder saaledes:

Dag er opkommen,
dønne Hanens Fjedrer,
Tid er for Trælen
at træde til Arbeide.
Vaagner alle, vaagner
Venner kjære,
alle de ypperste
Adils's Sinder[1])!
Haar den Hardgreipe,
Hrolf Skjotande,
ættgode Mænd,
som aldrig flygte.
Ej vækker jeg Jer til Vinen,
ej til Vivs Hvisten[2]),
heller til Hildes
haarde Leg.

Da vaagnede Folkene. Og, da hele Kvædet var til Ende, takkede e ham derfor og roste det meget; de fandt, at det var vel valgt, kaldte det Huuskarles Opmuntring. Kongen takkede ham, fordi n havde fornøjet dem, og tog en Guldring, der vejede en halv Mark, gav ham. Thormod takkede Kongen for Gaven og sagde: en god nge have vi, men det er nu ikke let at se, hvor længe han kommer til leve. Min Bøn er den, Konge, at du aldrig lader os skilles ad, i et eller Døden. Kongen svarer: vi skulle alle fare sammen, saalænge raader derfor, hvis I ikke ville skilles fra mig. Thormod sagde: vedder jeg, Konge, at, hvad enten der er bedre eller verre Fred, skal

[1]) Adils's Sinder, Hofsinder, kaldes her de tappreste af Rolf Krakes Kæmper, der deels havde været laante Adils paa hans Tog mod Aale hin Oplandske, deels ogsaa ledsaget Rolf paa hans Besøg hos Adils, da denne vilde svige Rolf, se ovenfor Cap. 33. [2]) Vivs Hvisten, d. e. Hvisten, fortrolig Tale, med Viv d. e. Kvinden.

jeg altid, saalænge jeg raader derfor, være stædt nær ved Eder, hv
vi end spørge til, hvor Sighvat farer med Guldhjaltet. Han k
ogsaa en Vise herom, at han stedse vilde være nær ved Kongen, h
enten de skulde komme levende derfra, eller ligge døde paa Pladse

(505) Kong Olaf førte nu Hæren ud efter Dalen, medens Dag fre
deles drog ad en anden Vej med sin Skare. Kongen standsede i
førend han var kommen ud til Stiklestad; da saa han Bønder
Hær, der foer meget adspredt, og var saa stor en Mængde, at p
hver Stig kom der Folk drivende; paa mange Steder fore og
store Flokke tilsammen. De saa blandt andre en Flok Folk kom
ned fra Verdalen, der havde været oppe at spejde. Disse kom s
nær det Sted, hvor Kongen var, at man kjendte hinanden: det v
Ruut paa Viggen med 30 Mand. Kongen befalede Gjesterne
fare imod Ruut og tage ham af Dage: til dette Verk vare A
strax rede. Kongen sagde nu til de før omtalte Islændinger: s
er mig sagt, at det er Skik og Brug paa Island, at Bønderne o
Høsten skulle give sine Huskarle en Slagtesaud: nu vil jeg g
Eder en Ruut (d. e. Væder, Saudbuk), til Slagt! Islændinger
vare lette at egge til dette Verk og fore strax mod Ruut med end
Andre: Ruut blev da dræbt med hele den Sveit, der fulgte ha
Da Kongen kom hen paa Stiklestad, standsede han og lod sin H
gjøre Holdt. Han bød, at man skulde stige af Hestene og indre
sig der. Man gjorde, som Kongen sagde. Siden blev Fylking
stillet og Merkerne opsatte. Dag var endnu ikke kommen med
Skare, saaat man savnede denne Fylkinge-Arm. Kongen sagde
at Oplendingerne skulde gaa op i dens Sted og sætte sine Merk
op der, men, siger han, jeg tror dog ikke, det er raadeligt, at m
Broder Harald er med i Striden, thi han er endnu næsten et Ba
af Alder. Harald svarede: jo tilvisse skal jeg være i Striden,
om jeg er saa usterk, at jeg ikke kan holde Sverdet, saa veed j
nok Raad; man skal binde Haanden til Haandtaget. Ingen skal ha
bedre Vilje end jeg til at gjøre Bønderne Ugavn, og jeg vil fø
mine Sveitunger. Man siger, at Harald da ogsaa kvad en V
om, at han nok torde verje den Fylkingearm, hvori han kom til
staa, og at han, saa ung han var, ikke skulde vige tilbage for Sp
dene. Han fik sin Vilje frem og blev med i Slaget.

(506) Thorgils Halmessøn heed den Bonde, som da boede paa Stik
stad, han var Fader til Grim Gode. Thorgils tilbød sig at
Kongen Hjelp og være med ham i Slaget. Kongen takkede ham
hans Tilbud; men jeg vil, sagde han, at du, Bonde, ikke skal være m
i Slaget; gjør os heller den Tjeneste at bjerge vore Mænd ef
Slaget, dem der ere saarede, og sørg for at faa dem begravne,
falde; saa og, om det gaar saaledes, at jeg selv falder i dette Sl

da gjør mit Liig den Tjeneste, som kan være nødvendigt, hvis det ikke bliver dig formeent. Thorgils lovede Kongen, hvad han bad om.

Da Kongen havde fylket sin Hær, talte han for sine Mænd og (507) sagde, at de skulde herde sin Hu og gaa djerveligen frem, hvis det kom til Slag. Vi have, siger han, godt og meget Folk, og, om Bønderne end kunne have noget mere, da er det dog Lykken, der raader for Sejren. Dette vil jeg forkynde Eder, at jeg agter ikke at fly af dette Slag, men at jeg enten skal sejre over Bønderne eller falde her. Jeg vil bede om, at det maa ske, som Gud seer er mig til størst Gavn. Vi skulle fortrøste os til, at vi have retferdigere Sag end Bønderne, og tillige, at Gud vil frelse os vore Ejendomme efter dette Slag, men i modsat Fald skjenke os meget større Løn for det Tab, vi lide her, end vi selv kunne ønske os. Dersom det bliver min Lod at raade efter Slaget, da skal jeg berige enhver af Eder efter Fortjeneste, og saaledes som enhver gaar frem i Slaget. Dersom vi faa Sejr, vil der være nok at skifte mellem Eder, baade Land og Løsøre, der nu tilhøre vore Uvenner. Lader os gjøre saa haardt et Anfald som muligt i det første, thi, naar Folkemonen er her, skeer der snart Forandring: vi have Sejren at vente af hurtigt Angreb, men det vil falde os tungt, hvis vi stride, indtil vi vorde trætte, saaat Mænd derved blive ukampdygtige. Vi have ikke saa mange at bytte paa som de, der kunne skiftes til at gange frem, eller hvile sig bag sine Skjolde. Men, gjøre vi et saa haardt Anfald, at de, der ere fremmest, vende sig paa Flugten, da vil den ene falde over den anden, og deres Uferd bliver da saa meget større, som de ere flere sammen. Da Kongen holdt op at tale, yttrede man meget Anfald, og den ene eggede den anden. Thord Folessøn bar Kongens Merke. Sighvat Skald nævner dette i den Erfedraapa, han (508) digtede om Kong Olaf, og indrettede efter Uppreistarsaga[1]). Kong (509) Olaf var saaledes rustet: han havde en forgyldt Hjelm paa Hovedet og et hvidt Skjold, hvorpaa det hellige Kors var lagt med Guld. I den ene Haand havde han den Kesje (Spyd), der nu staar i Christkirken ved Altaret. Han var omgjordet med et Sverd, der heed Hneite. Det var det skarpeste Sverd, med guldomvundet Haandtag. Han havde Ringebrynje. Dette omtaler Sighvat Skald.

Da Olaf havde fylket sin Hær, vare Bønderne endnu ikke komne (510) der til. Da sagde Kongen, at Hæren skulde sætte sig ned og hvile sig. Kongen satte sig da selv ned og alle hans Krigsfolk. De sadde rolig. Kongen heldede sig og lagde sit Hoved paa Finn Arnessøns Knæ. Da faldt der en Søvn paa ham og varede ved en Stund. Men nu saa de Bondehæren, der stevnede imod dem og havde sat

[1]) D. e. en Saga om Christi Opstandelse.

ſine Merker op, og var det en ſvær Mængde Folk. Da v
Finn Kongen og ſagde, at Bønderne nu kom farende imod
Men, da Kongen vaagnede, ſagde han: hvi vekkede du mig,
og lod mig ikke nyde min Drøm? Finn ſvarede: hvad du end
drømme, ſaa var det dog mere magtpaaliggende for dig at vaa
berede dig til at møde Hæren, der farer mod os; eller ſeer d
ikke, at hele Bondehoben nu er kommen? Kongen ſvarer: de er
endnu ikke ſaa nær os, at det jo var bedre, om jeg havde
Da mælte Finn: hvad drømte du da, Konge, ſiden du tror a
tabt ſaa meget ved, at du ikke fik vaagne af dig ſelv? Kongen
nu ſin Drøm, nemlig at han tyktes at ſe en høj Stige, og gaa
den ſaa højt i Luften, at han ſyntes at ſe Himlen aabne ſi
Stigen ſelv at naa derop. Jeg var, ſiger han, juſt kommen
det øverſte Trin, da du vekkede mig. Finn ſvarer: ikke tykke
denne Drøm ſaa god, ſom du finder den, thi jeg mener, at
bebuder din Feigd (nær foreſtaaende Død), hvis det, der bare
for, ellers er noget andet end Søvn-Drhed alene.

(511) End tildrog det ſig, da Kong Olaf var kommen paa Stik
at der kom en Mand til ham. Dette var ikke underligt for den
Skyld, at der jo kom mange Mænd til Kongen der fra Here
men det tyktes heel merkeligt, fordi denne Mand ikke lignede de
der da vare komne til Kongen. Han var ſaa høj, at ingen
naaede længere end til Axlen paa ham; han var overmaade
af Aaſyn og fagerhaaret; han var vel væbnet, havde en p
Hjelm og Ringebrynje, rødt Skjold og et ſmukt prydet Sverd
om Livet: i Haanden havde han et ſtort guldbeſlaget Spy
digert, at det fyldte Haanden. Denne Mand gik frem for K
hilſede ham og ſpurte, om Kongen vilde tage til Takke me
Biſtand. Kongen ſpurte om hans Navn og Slægt, og hvad
mand han var. Han ſvarer: jeg har min Slægt i Jamtel
Helſingeland; jeg kaldes Arnljot Gelline og kan helſt melde
at det er mig, der tog mig af Eders Mænd, ſom I ſendte til
teland at kræve Skat; jeg overleverede dem en Sølvdiſk, ſ
vilde ſende Eder til Jertein paa, at jeg vilde være Eder
Da ſpurte Kongen, om Arnljot var chriſten Mand eller ej.
forklarede om ſin Tro, at han troede paa ſin Kraft og Styrke
Tro, ſagde han, har hidtil viiſt ſig tilſtrækkelig for mig, men
jeg heller tro paa dig, Konge. Kongen ſvarer: vil du tro pa
da ſkal du tro, hvad jeg lærer. Du ſkal tro, at Jeſus Chriſt
ſkabt Himmel og Jord og alle Mennesker, og at til ham ſku
Mennesker fare efter Døden, de ſom ere gode og rettroende.
ſvarer: jeg har nok hørt noget nævne om Hvitechriſt, men je
hvad han tager ſig for, eller hvad han raader fo

k seg nu tro Alt, hvad du siger mig, og overlade mig og alt Mit
i din Omsorg. Siden blev Arnljot døbt. Kongen lærte ham det
Troen, der tyktes ham at være nødvendigst, og anviiste ham Plads
emmest i Fylkingen, foran sit Merke. Der vare ogsaa Gautathore
Afrafaste og deres Sveitunger.

Nu maa vi fortælle om, hvad vi før kom fra, nemlig at Len- (512)
rmændene og Bønderne havde samlet en veldig Hær, saasnart de
urte, at Kongen var dragen østenfra Gardarike og kommen til
oithjod. Men, da de spurte, at han var kommen til Jamteland og
lede at fare østfra over Kjølen til Verdalen, stevnede de Hæren
d i Throndhjem og samlede der hele Almuen sammen, Thegn og
ræl. Saaledes fore de ud til Verdalen og havde der saa stor
olkestyrke, at der ikke fandtes nogen Mand i Norge, der syntes, han
avde seet en saa stor Hær samlet. Men det var der, som det ofte
n hende i saa stor en Hær, at der var Folk af meget forskjelligt
lags. Thi der vare mange Lendermænd og en stor Mængde mæg-
ige Bønder, men hele Mængden bestod dog mest af Thorpere og
rbeidsmænd. Saadan var hele denne Hovedhær, der nu havde
mlet sig der i Throndhjem. Men allesammen vare meget hidsige
aa at gaa mod Kong Olaf og øve Fjendskab mod ham.

Knut den Mægtige havde underlagt sig alt Land i Norge, saale- (513)
es som før er skrevet, ligeledes er det berettet, at han satte Haakon
arl til at raade der. Han gav Jarlen en Hirdbiskop ved Navn
igurd, dansk af Ætt, der længe havde været hos Kong Knut.
enne Biskop var heftig af Sind og voldsom i Ord. Han søgte i
ne Taler altid at understøtte Kong Knut saa meget, han kunde, men
ar den største Uven af Kong Olaf. Han var ogsaa med i denne
ær, talede ofte for Bondefolket og eggede det meget til Opstand
od Kong Olaf. Paa et Husthing, hvor en Mængde Folk vare (514)
amlede, talte han saaledes: her er nu en stor Mængde Folk kommen
ammen, saaat der i dette fattige Land ej er at vente, at man kan
aa nogen større indenlandsk Hær at se. Nu burde ogsaa denne
olkestyrke komme Eder til Gode, hvad der nokſom kan behøves, hvis
enne Olaf endnu ikke agter at lade af med at herje for Eder: han
ennede sig allerede i sin unge Alder til at plyndre og dræbe Folk,
g foer i det Øjemed vide om Land; tilsidst vendte han sig hid til
andet og begyndte med at gjøre sig de bedste og mægtigste Mænd
est til Uvenner, først Kong Knut, hvilke Alle ere skyldige at tjene,
om kunne det, men i hvis Skatlande han satte sig; det Samme gjorde
an mod Olaf Sviakonge; men Jarlerne Svein og Haakon drev
an bort fra deres Ættebesiddelser. Dog var han allergrummest
od sine egne Frender, idet han drev alle Kongerne bort fra Op-
ndene. Det var dog paa en vis Maade tilpas til dem, da de før

havde brudt sin Tro og sine Eder til Kong Knut, og fulgte d
Olaf ved hvert Uraad, han tog sig til; nu fik deres Venskab en
efter Fortjeneste; Kongen lod dem lemlæste, tog under sig b
Riger og udryddede saaledes alle tigne Mænd i Landet. S
vide I nok, hvorledes han har baaret sig ad mod Lendermænd
de ypperste ere dræbte, og mange blevne landflygtige for ham;
har og faret vide om i dette Land med Ransflokke, brændt Herede
men dræbt og plyndret Folket. Eller hvilken anseet Mand er
tilstede, som ikke har store Krænkelser af ham at hevne? Nu kom
han med en udenlandsk Hær, der mest bestaar af Markemænd
Stimænd eller andre Ransmænd: tror I, at han nu vil fare
med Eder, naar han kommer med sligt Skarnsfolk, han, der gj
sligt Hærverk, da endda alle de, der fulgte ham, bade ham lade
være? Nu mener jeg, det er raadeligst for Eder at mindes K
Knuts Ord, og hvad han raadede Eder til, hvis Olaf atter sk
søge til Landet, nemlig at I skulde bevare den Frihed, Kong K
lovede Eder, og han bad Eder staa imod slige Ugavnsflokke, o
til at faa dem af Halsen. Det Eneste, I nu kunne velje, er at
imod dem, slaa ned dette Skarnsfolk for Ulv og Ørn og lade en
ligge saaledes, som han er nedhugget, med mindre I heller
drage deres døde Kroppe i Holt og Røser: ingen maa understaa
at føre dem til Kiste, thi de ere alle tilhobe Vikinger og Ildgjerni
mænd. Da han sluttede denne Tale, yttrede man meget Bifald
(515). hans Ord, og alle samtykkede i at gjøre, som han sagde. De
dermænd, som der vare sammenkomne, havde Stevne og Sam
og Overlægning og bestemte da, hvorledes der skulde fylkes, og
der siden skulde være Høvding for Hæren. Kalf Arnesson sagde
Haarek af Thjotta passede bedst til at blive Høvedsmand for d
Hær, da han var af Harald Haarfagres Ætt, og Kongen des
havde et meget ondt Øie til ham formedelst Grankels Død, s
han var udsat for at lide den haardeste Medfart, hvis Kong
fik Riget igjen. Haarek var desuden meget prøvet i flere Slag
begjerlig efter Anseelse. Men Haarek sagde, at de Mænd pas
bedst dertil, som vare i den letteste Alder, men jeg er nu, siger
gammel og skranten, og ikke vel kampfør; derhos er der stort Fr
skab mellem Kong Olaf og mig, og, om han end ikke agter det
derligt, hvad mig angaar, sømmer det sig dog ikke for mig at
fremmere i denne Ufred mod ham, end enhver anden i vor
Du, Thore, passer godt til at være Høvedsmand i et Slag
Kong Olaf: dertil har du Sager nok med ham; baade har du
at fordre af ham for Tabet af dine Frender, og det, at han ja
dig i Utlegd fra alle dine Ejendomme, desuden har du lovet sa
Kong Knut som dine Frender at hevne din Frende Asbjørn;

ur du vel, at der bydes dig bedre Lejlighed til at tage Hevn over
Olaf paa een Gang for al den Forhaanelse, end just nu? Thore
barede hans Tale saaledes: ikke trøster jeg mig til at reise Merke
od Kong Olaf eller gjøre mig til Høvding for denne Hær; Thrøn-
dene have her størst Mandemængde, og jeg kjender deres Storladen-
ed saa godt, at jeg veed, de ikke ville adlyde mig eller nogen anden
aaleygsk Mand. Men man behøver ikke at minde mig om de Sager,
g har at lade Kong Olaf undgjelde for, jeg glemmer ikke det
Landdrab, at Kong Olaf har ladet fire Mænd tage af Dage, alle
ove af Anseelse og Slægt, min Broderson Asbjørn, mine Syster-
onner Thore og Grjotgard, og deres Fader Olve, hvilke hver især
g er pligtig at hevne. Nu kan jeg melde saameget om mig selv,
t jeg har udvalgt hertil elleve af mine Huuskarle, de allerdrabe-
igste, og tror jeg vist, at vi ikke skulle lade det blive Andres Sag
t stifte Hugg med Kong Olaf, hvis vi kunne komme i Ferd dermed.
Kalf Arnesson tog da saaledes til Orde: det er nødvendigt med (516)
Hensyn til det Verk, vi nu have sat i Gang, at vi ikke maa lade det
blive til et forgjeves Stykke Arbeide, at denne Hær er samlet. Der-
om vi skulle holde Slag med Kong Olaf, kan nok Andet behøves,
end at Enhver søger at unddrage sig al Vanskelighed, thi vi kunne
være forvisede om, at, har Kong Olaf end ikke saa stor Hær som
vi, er dog Anføreren urokkelig, og alt hans Folk trygt at stole paa
i Slaget og til at følge ham. Dersom nu vi, der især skulde være
denne Hærs Styrere, vise Vengstelse, og ikke ville sætte Mod i Hæren,
der egge den op og selv gaa i Spidsen, da vil hele Mængden af
vore Mænd blive hjerteangst, og det Første, som da skeer, er, at hver
søger Raad for sig selv. Om end en stor Hær er kommen sammen
paa dette Sted, saa ville vi dog, hvis vi støde sammen med Kong
Olaf og hans Hær, faa en saa alvorlig Prøve at bestaa, at Ulykken
for os vis, dersom ikke vi, selve de Raadende, ere kjekke, og den
menige Hob ikke styrter frem besjælet af een Villje: skeer ikke dette,
saa er det bedre, at vi slet ikke vove noget Slag; men isaafald er det
nut, at vi ikke have noget andet Valg, end at søge Kong Olafs
Samfund, om han end tyktes at være haard, da han havde mindre
Foranledning, end han nu tror at have; dog veed jeg for min Part,
der findes Folk i hans Hær, der nok kunne skaffe mig Grid, om
jeg beder derom. Hvis I nu ville som jeg, da skal du, Thore Maag,
du, Haarek, gaa under det Merke, som vi alle skulle reise og siden
lge; lader os alle være tappre og kjekke i at udføre den Beslut-
ng, vi nu have valgt, og lader os saaledes føre Bondehæren frem,
man ikke sporer Frygt hos os: det vil sætte Mod i Mængden,
vi gaa glade til at fylke og opmuntre Folket. Da Kalf havde
dt sin Tale, bifaldt Alle hans Ord og sagde, at Alt skulde være

mangler ikke Sag med dem, ſom ſtaa imod Eder, og de ville ikke
ære Eder, hvis de kunne komme Eder til Livs. Til denne hans
Tale blev der yttret ſterke Bifald: da hørtes der megen Raaben og
Eggen over hele Hæren.

Siden ſlyttede Bønderne ſin Hær til Stikleſtad, hvor Kong Olaf (520)
ærede ſtod med ſin Hær. I Spidſen for Hæren fore Kalf og
Haarek frem med Merket. Men, da Hærene mødtes, ſkete der ikke ſaa
ſnart noget Angreb, thi Bønderne biede med at gaa paa for
den Sags Skyld, at deres Rækker ikke paa meget nær gik jevnſides
frem, og de oppebiede derfor dem, der kom ſidſt. Thore Hund havde
ført allerſidſt med ſin Sveit, thi han ſkulde paſſe paa, at deres Folk
ikke drog ſig tilbage, naar Hærſkriget lød, eller begge Hære ſaa hinan-
den; derfor maatte Kalf og Haarek bie paa Thore. Bønderne havde
følgende Ordtag til at egge ſine Folk frem i Slaget: frem, frem,
Bøndernes Mænd! Kong Olaf gjorde heller intet Angreb, fordi
han ventede paa Dag og den Skare, der fulgte ham. Kongen og
hans Mænd ſaa nu Dags Skare, hvor den foer. Der ſiges, at
Bønderne havde ikke færre Folk end hundrede Hundreder (14,400
Mand). Sighvat Skald nævner i en Viſe, at Bønderne havde
dobbelt ſaa mange Folk ſom Kongen. Da nu ſaaledes begge Hære (521)
lede ſtille, og man kjendte hinanden fra begge Sider, ſagde Kongen:
vi er du der, Kalf, vi ſkiltes jo Vemmer ſyd paa Møre: det ſømmer
ig ilde for dig at ſtride imod os eller ſkyde Geirſkud [1]) i vor Hær;
vi her ere fire af dine Brødre. Kalf ſvarede: mangt og meget
aer nu anderledes, Konge, end ſom det egentlig ſømmede ſig bedſt;
i ſkiltes ſaaledes fra os, at det maatte tykkes nødvendigt at ſkaffe
ig Fred hos dem, der kom efter: nu faar Enhver at være der, han
r ſiedt, men forliges ſkulde vi endnu, om jeg kunde raade. Da
arer Finn: det er altid at merke paa Kalf, naar han taler vel, at
an juſt da er beſtemt paa at gjøre ondt. Kongen ſagde: det kan
jerne være, Kalf, at du nu vil forliges med mig, men Bønderne
mig juſt ikke ud til at lade ſaa fredeligt. Da ſvarer Thorgeir
Kviſtad: I ſkulle nu have ſlig Fred, ſom ſaa mange forhen have
ødt af Eder, og det ſkulle I nu undgjelde. Kongen ſvarer: du
ehøver juſt ikke at lyſte ſaa meget efter at møde os, thi dig bliver
ngen Sejr over os forundt i Dag; jeg har hævet dig til Magten
ra at være en ringe Mand. Nu kom Thore Hund, gik frem med (522)
in Sveit foran Merket og raabte: frem, frem, Bøndernes Mænd!

[1]) Geirſkud kaldtes i Hedendommen den for et Slag brugelig Skik, at en Anfører ligeſom indviede den fjendtlige Hær til Døden ved at kaſte en Geir (et let Spyd) hen over den med de Ord: Odin ejer Eder alle. Siden bibeholdtes Talemaaden, efterat Skikken var ophørt, kun i Betydningen at at føre fjendtlige Vaaben mod eller give Tegn til Angreb paa en Hær.

Da istemte Bønderne Hærskrig og slød baade med Pile og med Sp
Kongens Mænd raabte da ligeledes Hærskrig, og, da det var er
eggede de Hæren frem, sigende: frem, frem, Christmænd, Ko
mænd, Kongsmænd! Da de Bønder, der stode yderligt i Fylkin
armen, hørte dette, sagde de efter, hvad de hørte de andre sige, o
da andre Bønder igjen hørte dette, troede de, at det var Kongsmæn
og bare Vaaben paa dem: saaledes kom de da til at stride mod hi
anden indbyrdes, og mange faldt, førend de kjendtes ved hinande
Vejret var fagert, og Solen skinnede paa Himlen; men, da Slag
begyndte, slog der sig en Rødhed over Himlen og dernæst paa Sole
og, før den ophørte, blev det mørkt som om Natten. Kong Ol
havde fylket sin Hær paa et Sted, hvor der var nogen Højde, saa
hans Mænd styrtede ovenfra ned mod Bøndernes Hær og gjor
saa haardt et Anfald, at Bøndernes Fylking bøjede sig derfor,
Brystet af Kongens Fylking nu kom til at staa der, hvor før de bø
gerste i Bondehæren havde staaet, og en stor Deel af Bøndernes Fø
var allerede ferdig til at tage Flugten; men Lendermændene og Le
dermændenes Huskarle stode fast, og blev der da en meget hefti
Striid, hvilket ogsaa Sighvat omtaler i sit Kvad. Lendermænde
eggede sine Folk og stormede frem; dette omtaler ligeledes Sighva
Da søgte Bondehæren til fra alle Kanter. De, som stode frem
hugg, men de, som vare næst dem, stak med Spyd, og alle de, d
gik bagefter, slød med Spyd eller Pile, eller kastede Steen el
Haandøxer eller Skjeftefletter. Kampen blev da snart blodig, og d
faldt mange paa begge Sider. Allerede i den første Rid faldt Ar
ljot Gelline, Gautathore, Afrafaste og hele deres Sveit, men h
af dem havde dog først fældet sin Mand eller to, nogle flere.
tyndedes Rækkerne foran Kongens Merke. Kongen bød da Tho
bære Merket frem, men han fulgte det selv og den Sveit af Mæn
han havde udvalgt til at være ham nærmest i Slaget; de vare
vaabendjerveste og bedst udrustede i hans Hær. Dette omtaler Sl
hvat. Da Kong Olaf gik frem af Skjoldborgen i Spidsen f
Fylkingen, og Bønderne saa i hans Aasyn, ræddedes de og bl
haandfaldne. Dette omtaler Sighvat. Kampen blev da meget haar
og Kongen gik selv frem i Huggvexlingen, hvilket ogsaa Sighvat o
(523) taler. Kong Olaf streed nu saare djerveligt. Han hugg til Tho
geir af Kvistad, den føromtalte Lendermand, tvert over Ansigtet, s
Næseskjermen paa Hjelmen gik isønder, og kløvede Hovedet neden
Øjnene, saaat Stykket næsten gik af. Da han faldt, sagde Konge
er det ikke sandt, hvad jeg sagde dig, Thorgeir, at du ikke kom
at sejre i vort Møde? I det samme støde Thord Merkesstangen
haardt ned, at den stod; han havde da faaet Banesaar og faldt d
under Merket. Da faldt ogsaa sammesteds Thorfinn Mund

Gissur Guldbraa. Denne var bleven angrebet af to Mænd og havde dræbt den ene af dem, men saaret den anden, inden han faldt. Dette bevidner Skalden Hovgarde-Rev i en Vise. Da skete dette, som før er omtalt, at, medens Himlen var klar, forsvandt Solen, saa at man ikke kunde se den, og det blev mørkt. Dette omtaler Sighvat Skald, sigende, at det ansaaes for et stort Under, at den skyløse Sol ej kunde varme Krigerne, og at Dagen tabte sit fagre Udstende, samt at han selv havde spurt østenfra denne Hændelse ved Slaget. Ved denne Tid kom Dag Ringssøn med den Skare, der havde fulgt ham, begyndte at fylke den og satte sit Merke op; men, det var saa mørkt, gik det ikke saa hurtigt med Angrebet, thi de vidste ikke sikkert, hvem de havde for sig; dog vendte de sig mod den Sant, hvor Rygerne og Hørderne stode. Mange af disse Tildragelser skete paa eengang eller nogle lidt før, andre lidt senere.

Olaf og Kalf heed Kalf Arnessøns Frender; de stode paa den (524)
Side af ham med meget og tappert Folk. Kalf var Søn af Finn Arnmodssøn, og Brodersøn af Arne Arnmodssøn; paa den den Side af Kalf Arnessøn gik Thore Hund frem. Kong Olaf hugg Thore tvertover Herderne. Sverdet beed ikke, men det saa ud, som der røg Dust af Reenbjalvene. Dette omtaler Sighvat. Thore hugg til Kongen: de skiftede nogle Hugg med hinanden, men Kongens Sverd beed ikke, hvor det traf Reenbjalven, derimod blev Thore saaret paa Haanden. Sighvat omtaler, at Thore vovede at hugge imod Kongen. Kongen sagde til Bjørn Stallare: slaa du Haanden, som Jern ikke bider paa. Bjørn vendte Øxen i sin Haand og slog til med Hamren; Slaget traf Thore paa Axlen og var saa vidigt, at Thore vaklede derved; i samme Øjeblik vendte Kongen mod Kalfs Frender og gav den ene af dem, Olaf, Banesaar. Han stak Thore Hund til Bjørn Stallare med et Spyd midt paa Ansigt og gav ham Banesaar, idet han sagde: saaledes beite vi Hørnene. Thorstein Knarrarsmed hugg til Kong Olaf med en Øxe og traf ham i den venstre Fod ovenfor Knæet. Finn Arnessøn hjelpte strax Thorstein, men, da Kongen havde faaet Saaret, heldede han sig op mod en Steen, kastede Sverdet og bad Gud hjelpe sig. Han stak Thore Hund til ham med Spydet; Stikket kom nedenunder Brynjen og gik op i Underlivet. Da hugg ogsaa Kalf til ham; Hugg traf ham udentil i Halsen, paa venstre Side. Man er ikke uenige om, hvorvidt det var Kalf, som saarede Kongen i Halsen. Disse tre Saar fik Kong Olaf, og de voldte hans Død, og efter hans Fald faldt ogsaa Størstedelen af den Sveit, der havde gaaet ham med ham. Bjarne Guldbraaskald omtalter i sit Kvad over Kalf, han kæmpede tappert mod Olaf ved Stiklestad, og Sighvat Skald omtaler Bjørn Stallares Troskab, og hvorledes han faldt ved sin

(525) Konges Hoved. Dag Ringsſøn holdt nu Striden vedlige og gi
ſit første Angreb ſaa haardt, at Bønderne veeg tilbage for det
nogle toge endog Flugten; da faldt en Mængde af Bønde
Mænd, og blandt Lendermændene Erlend af Gerde og Aſla
Finnø; da blev det Merke nedhugget, ſom de havde haft mellem
og Striden var nu overvættes heftig: dette kaldte man Dags-Ri
Men nu vendte Kalf Arnesſøn, Haarek af Tjotta og Thore
ſig mod Dag med den Fylking, der havde fulgt dem, og da
Dag overmandet, ſaaat han tog Flugten med alt det Folk, der
tilbage. Mængden af de Flygtende ſatte opad en Dal, ſom
var; der faldt da mange, og Folket ſpredte ſig til begge Si
Mange vare meget ſaare og mange ſaa udmattede, at de ikke n
tede det Allermindſte. Bønderne forfulgte ikke de Flygtende la
thi Høvdingerne vendte ſnart tilbage til Valpladſen, efte
mange af dem havde Venner og Frender at lede efter bl
(526) de Faldne. Thore Hund gik did hen, hvor Kong Olafs Liig
og viiſte det den ſidſte Tjeneſte, idet han lagde det ned, rettede
ud og bredte et Klæde derover. Han ſagde ſiden, at, da han tør
Blodet af dets Anſigt, var dette ſaa fagert, at der endog
Rødme i Kinderne, ſom om Kongen ſov, men det var meget bje
end før, medens han levede. Da kom noget af Kongens Blod
Thores Haand og randt op over Fingeren, hvor han før h
faaet Saaret; men dette Saar behøvede ingen Forbinding fra
Øjeblik af, ſaa hurtigt groede det. Denne Tildragelſe bevid
Thore ſelv, da Kong Olafs Hellighed blev bekjendt blandt Mo
den. Thore Hund var den første af de Stormænd, der før h
været i hans Modſtanderes Flok, til at holde paa Kongens Hellig
(527) Kalf Arnesſøn ledte efter ſine Brødre, ſom der vare fal
han fandt Thorberg og Finn, og man ſiger, at Finn kaſtede et
efter ham og vilde dræbe ham, idet han tiltalte ham med ha
Ord og blandt Andet kaldte ham Gridniding og Drottinsſvi
Kalf gav ingen Agt derpaa og lod ſaavel Finn ſom Thorberg
bort fra Valpladſen; deres Saar bleve nu efterſeede, og ingen
fandtes at være farlige; de havde meſt faldet for Vaabenbyrd
Mødighed. Kalf gik altſaa hen at lade ſine Brødre flytte ned
Skibet og fulgte ſelv med dem. Men, ſaaſnart han fjernede
begav ogſaa alle de af Bondehæren ſig bort, der havde ſit Hje
Nærheden, undtagen de, der ſyſlede om ſine ſaarede Frender
Venner, eller ved de Faldnes Liig. De Saarede bleve flyttede h
paa Gaarden, ſaaat hvert Huus var fuldt af dem, og til n
blev der ſlaaet Tjeld op udenfor. Men ſaa forunderligt mange F
ſom havde ſamlet ſig i Bondehæren, ligeſaa forunderligt ſandt
ogſaa, hvor ſnart denne Mængde ryddedes bort, da Beg

ellen først var gjort; Aarsagen dertil var især, at den største Deel
af havde samlet sig fra de nærmeste Hereder og stundede meget
ter at komme hjem. De Bønder, der havde hjemme i Verdalen, (528)
wendte sig til Høvdingerne, Haarek og Thore, og klagede sin
od for dem, sigende som saa: disse Flygtninger, der her ere und-
mne, ville nu fare op efter Verdalen og holde et slemt Huus paa
re Gaarde, men vi tør ikke selv begive os hjem, saalænge de ere
r i Dalen. Gjører nu saa vel, at I farer efter dem med Folk,
g lader ikke en levende Sjæl komme levende bort; thi dette tiltænkte
s os, om de havde faaet Overhaand, ligesom de ville gjøre det
nnu, dersom vi møde dem siden, og de ere mandsterkere end vi;
t kan nok være, at de holde sig her i Dalen, hvis de ingen Fare
rygte, og de ville da strax fare ustyrligt frem gjennem vore Byg-
r. Bønderne talte vidt og bredt herom og skyndte særdeles ivrigt
a, at Høvdingerne skulde fare afsted og dræbe de Folk, der vare
dkomne. Og, da Høvdingerne nu raadsloge med hinanden herom,
ltes det dem, at der var meget sandt i, hvad Bønderne sagde.
e besluttede da, at Thore Hund skulde begive sig paa denne Ferd
ed Verdølerne og selv medtage 720 Mand af sine egne Folk. De
tte afsted, da det led ud mod Natten, og Thore standsede ikke,
rend han ved Nattetid kom op til Snul. Der fik han høre, at
ag Ringsson og mange andre Flokke af Kong Olafs Mænd vare
mne der om Kvelden og havde standset der, medens de aad Nat-
ard, men at de siden havde faret op til Fjelds. Da sagde Thore,
at han ikke vilde have det Besvær at forfølge dem over Fjeldet, og
ndte om igjen med sine Folk nedad Dalen, saaat de kun fik dræbt
la; siden droge Bønderne hver til sit Hjem, men Thore og hans
and begave sig senere paa Dagen ud til sine Skibe. De af
ongens Mænd, der ej vare vanføre, stak sig bort og skjulte sig i
kogene, men nogle fik Hjelp af Folk. Harald Sigurdsson var (529)
eget saaret, men Ragnvald Brusesson førte ham om Natten efter
laget til en Bonde, der tog imod ham og hemmeligt lægede hans
aar. Siden fik Bonden sin Søn til at følge ham bort; de reiste
bemerket over Fjelde og Ødemarker og kom frem i Jamteland.
arald Sigurdsson var femten Aar gammel, da Kong Olaf faldt.
arald fandt Ragnvald Brusesson i Jamteland, og de reiste begge
ilsammen øster til Gardarike, til Kong Jarisleif, saaledes som det
eretles i Harald Sigurdssons Saga.

Thormod Kolbrunarstald var i Slaget under Kong Olafs Merke, (530)
g, da Kongen var falden, og Striden rasede paa det heftigste, faldt
ongens Mænd, den ene ved den anden, men de fleste, der endnu
nde paa sine Fødder, vare saarede. Thormod blev haardt saaret;
an gjorde da som alle de øvrige, at de hopede tilbage fra der,

hvor der tyktes dem at være størst Livsfare, og Nogle løb. Da b
gyndte den Striid, som kaldtes Dags-Niden: did søgte da alle
af Kongens Mænd, som endnu vare vaabenføre, men Thormod ko
ikke med i den Striid, thi han var ukampdygtig baade af Saar o
Udmattelse. Alligevel stod han der ved Siden af sine Staldbrødre
skjønt han intet andet kunde tage sig til. Da blev han saaret
en Piil i den venstre Side. Han brød Pileskaftet af og gik bort fr
Striden hjem til Husene, hvor han kom til en Lade, det var
stort Huus. Thormod havde et bart Sverd i Haanden. Da ha
gik ind, kom en Mand gaaende ud imod ham, sigende: det er d
forferdeligt, hvor ilde man bærer sig her inde med Ynk og Gau
det er stor Skam, at raske Karlmænd ikke skulle kunne taale sin
Saar; det kan gjerne være at Kongens Mænd have kæmpet tap
pert, men sine Saar taale de daarligt. Hvad er dit Navn, spurg
Thormod. Manden kaldte sig Kimbe. Var du med i Slage
spurte Thormod. Jeg var, svarede den Anden, med Bønderne, hv
der og var bedst. Er du noget saaret? siger Thormod. Lidt, sag
Kimbe, var ellers du i Slaget? Thormod svarede: jeg var m
dem, der havde det bedst. Er du noget saaret, spurgte Kimbe. J
tet, som er verd at tale om, siger Thormod. Da saa Kimbe,
Thormod havde en Guldring paa Armen og sagde strax: du m
være en af Kongens Mænd, lad mig faa Guldringen, saa skal j
skjule dig, thi Bønderne ville dræbe dig, naar de finde dig p
sin Vei. Tag Ringen om du kan, siger Thormod, jeg har
tabt hvad mere er. Kimbe rakte Haanden frem for at tage Ring
men Thormod hugg til med Sværdet, saaat Haanden gik af,
fortælles der, at Kimbe ikke bar sit Saar bedre end de, han
havde lastet. Kimbe gik nu bort, men Thormod satte sig ned i L
den og blev siddende en Stund, idet han hørte paa Folks Ta
Samtalerne drejede sig mest om, at Enhver sagde, hvad han meer
at have seet i Slaget, og der blev talt om, hvor tappert denne el
hiin havde vist sig. Nogle rose især Kong Olafs Tapperhed, And
nævnte andre Mænd, der ikke skulde have udmærket sig mindre e
ham. Thormod hvad da en Vise, hvori han gav Olaf Prisen,
sagde, at han var den eneste, som ikke havde holdt Skjold for sig
(331) Pilregnen. Siden gik Thormod hen til en Stemme og gik i
Her vare allerede mange haardt saarede Mænd inde, og der var
Kone tilstede, som forbandt deres Saar. Der brændt en Ild p
Gulvet, og hun varmede Vand til at vaske Saarene med. Thorm
satte sig ned paa en Pidestok hosne ved Døren; imidlertid gik Folk ind
ud, som skulde med de Saarede. En af dem stødte sig mod Th
mod, saa paa ham og sagde: hvi er du saa blug, er du saar
eller hvorfor beder du ej om at blive lagt? Thormod svad

Vise, sigende, at der vist kun var faa, som brød sig om hans Saar, og at han var bleeg, fordi han bar dybe Spor af Dags-Riden og de danske Vaaben. Derpaa stod han op, gik længer ind til Ilden og stod der en Stund. Da sagde Lægekonen til ham: du, Mand, gak ud og tag mig de Skid (tyndt kløvet Ved), der ligge udenfor Døren. Han gik ud, tog Skid-Fanget og kastede ned paa Gulvet. Da saa Konen ham i Ansigtet og sagde: forferdeligt bleeg er denne Mand! Hvi er du det? Thormod kvad en Vise, sigende, at hun ej behøvede at undres over hans Bleeghed; faa bleve fagre af Saar; i Pileregnen var den mørke, hvasse Odd sløjen igjennem ham og havde, som han troede, truffet ham nær ved Hjertet. Lad mig se dine Saar, sagde Lægekonen, saa skal jeg stelle om dem. Thormod satte sig ned og kastede Klæderne af sig. Da Konen saa hans Saar, undersøgte hun det, han havde i Siden, og kjendte da, at der stod et Jern i, men vidste ikke sikkert, hvad Vej Jernet havde taget. Hun havde der i en Steenkjedel tilberedt noget af stødt Løg og andet Græs, som siden var kogt sammen, deraf gav hun de Saarede at æde for saaledes at erfare, om de havde Huulsaar, da man nemlig kunde kjende Løgen ud af Saaret, hvis det gik lige ind i Huulheden. Hun bar det ogsaa til Thormod og bad ham at æde deraf, men han svarede: bær dette bort, jeg har ikke Graut-Sott. Siden tog hun en Knibetang og vilde drage Jernet ud, men det sad fast og gik ikke, der stod ogsaa lidet ud, thi Saaret var hovnet. Da sagde Thormod: skær kun til Jernet, saaat man godt kan naa det med Tangen, giv mig saa Tangen og lad mig selv rykke. Hun gjørde, som han sagde. Da tog Thormod Guldringen af sin Haand og gav Lægekonen den, sigende, hun kunde gjøre med den, hvad hun vilde: den har tilhørt en god Mand, sagde han: Kong Olaf gav mig den i Morges. Siden tog Thormod Tangen og rykkede Jernet ud: der var Kroge paa det, og paa disse laa der Trevler af Hjertet, nogle røde, nogle hvide: da han saa det, sagde han: Kongen har født os vel, jeg er feed om Hjerterødderne. Derpaa helede han sig tilbage og var strax død. Hermed slutte vi Fortællingen om Thormod.

Kong Olaf faldt paa en Onsdag, qvarto kalendas Augusti (532)
d. e. 29de Juli). Det var nær Middag, da de mødtes, før Middmund (Kl. $1\frac{1}{2}$) begyndte Slaget, og han faldt før Noon (Kl. 3), den Mørket vedvarede fra Midmund til Noon. Sighvat Skald skiller i sit Kvad om Slagets sørgelige Udfald, Kong Olafs Fald og Bags Flugt. Bønderne plyndrede ikke de Faldne, og strax efter Slaget blev det næsten saa, at Rædsel slog Mange, der havde været med Kongen: de holdt dog paa med sin onde Vilje og fastsatte imellem sig, at ingen af de Mænd, der havde faldet med Kongen,

ſkulde nyde ſaadan Omſorg eller Begravelſe, ſom ſømmede ſig F
gode Mænd: de kaldte dem alle Ranſmænd og Utlæge. Men
Mænd, der vare mægtige og havde Frender blandt de Faldn
brøde ſig intet derom, men førte ſine Frender til Kirke og lode de
(533) begrave. Thorgils Halmesſøn og hans Søn Grim begave ſig
Valpladſen om Kvelden, da det var mørkt; de toge Kong Olafs Li
op og bar det bort til en liden og tom Skytje paa den anden Ka
fra Gaarden; de havde Lys og Vand med ſig. De toge nu Kl
derne af Liget, toede det, ſvøbte det med Liinduge og lagde det n
der i Huſet, tildækkende det med Ved, ſaaat Ingen ſkulde ſe d
om end Nogen kom ind i Huſet; ſiden gik de bort og hjem
Gaarden. Med begge Hære havde der fulgt mange Stavkarle
Fattigfolk, der bade om Mad, men denne Aften efter Slaget hav
mange af dem holdt ſig der, og, da Natten kom, ſøgte de ſig Huus
i alle Bygninger, ſmaa og ſtore. Blandt andre var der en bli
Mand, om hvem der er følgende Beretning. Han var fattig
havde en Dreng med ſig, ſom ledede ham. De gik udomkri
Gaarden og ſøgte Hunsly; de kom da til hiint øde Huus, hv
Døren var ſaa lav, at man næſten maatte krybe ind. Da d
blinde Mand kom ind i Huſet, famlede han for ſig paa Gulvet f
at finde et Sted, hvor han kunde lægge ſig; en Hat havde h
paa Hovedet, der gleed ned for hans Anſigt, idet han bøjede ſ
ned. Han kjendte med Hænderne, at der var en Dam paa Gulv
i det ſamme tog han op med den vaade Haand og rettede paa Ha
ten; i det ſamme kom Fingrene nær hans Øjne, og ſtrax blev d
en ſaa ſterk Kløe i Øjenlaagene, at han ſtrøg med de vaade Fing
paa ſelve Øjnene. Siden hopede han ud af Huſet og ſagde,
man ikke kunde ligge derinde, fordi alt var vaadt der. Men,
han kom ud af Huſet, ſaa han førſt ſine Hænder og alt, hvad d
var ham nær, forſaavidt han kunde ſe det for Nattemørket; ſtr
gik han da hen til Gaarden og ind i Stuen, og ſagde der til a
Mænd, at han havde faaet ſit Syn igjen, og nu kunde han ſe n
ſaa godt; men der vare Mange der, ſom vidſte, at han længe hav
været blind, thi han havde været der før og gaaet om i Bygdern
Han ſagde, at han allerførſt kunde ſe, da han kom ud af et lid
og daarligt Huus; der var alt vaadt inde, ſagde han, jeg greeb
det Vaade og gned mine Øjne med de vaade Hænder. Han ſag
og, hvor Huſet ſtod. De Mænd, ſom vare der og ſaa dette, undr
des meget herover og talte imellem ſig om, hvad der da vel kun
være inde i det Huus; men Thorgils Bonde og hans Søn Gri
ſkjønnede nok, hvad der havde været Aarſagen til denne Tildragel
og bleve meget rædde for, at en Uven af Kongen kunde gaa derh
og ranſage Huſet. De liſtede ſig derfor hemmelig bort, gik til H

tage Liget, flyttede det bort ud i Hagen og skjulte det der; siden
de tilbage til Gaarden og sov om Natten. Om Thorsdagen (534)
n Thore Hund ovenfra Verdalen ud til Stiklestad fulgt af mange
ll; der var ogsaa endnu meget Folk af Bondehæren tilbage, og
Faldne bleve da fremdeles flyttede, idet Nogle bortførte sine
nders og Venners Liig og hjalp dem blandt de Saarede, som
vilde helbrede; men en Mængde vare nu døde, siden Slaget var
ørt. Thore Hund gik hen til det Sted, hvor Kongen var fal=
, og ledte efter Liget; da han ikke fandt det, spurte han sig for,
Nogen kunde sige ham, hvor det var blevet af; men det kunde
gen sige. Da spurte han Thorgils Bonde, om han vidste noget
, hvor Kongens Liig var, og Thorgils svarede: jeg var ikke i
aget og veed ikke stort af, hvad som skete der; her gaa nu mange
gn, saaledes siges der nu, at Kong Olaf skal have været seet i
t oppe ved Stav og en Flok Folk med ham. Men, er han fal=
, da have vel nogle af Eders Folk skjult hans Liig i Holt eller
. Skjønt nu Thore troede at vide det Rette, nemlig at Kongen
falden, festede dog Mange Lid til hine Ord og satte det Rygte
at Kongen nok var undkommen af Slaget, og at det vist ikke
e vare længe, førend han atter fik sig en Hær og kom over dem.
rpaa begav Thore sig til sine Skibe og ud efter Fjorden, og da
yndte alt Bøndernes Folk at adsprede sig og bortføre alle de
rede, der kunde røres fra Stedet.

Thorgils Halmessøn og hans Søn Grim havde Kong Olafs (535)
i sin Forvaring og vare meget bekymrede for, hvorledes de
e faa maget det saa, at Kongens Uvenner ikke kom til at mis=
le Liget, thi saa meget hørte de af Bøndernes Tale, at man
e besluttet, hvis Kongens Liig fandtes, da enten at brænde det
flytte det ud paa Søen og sænke det ned. De havde begge
Natten seet ligesom et Kjertelys brænde over det Sted, hvor
g Olafs Liig laa i Valen, og siden, da de havde skjult det, saa
igeledes om Natten Lys der borte, hvor Kongen hvilede. De
tede derfor, at Fjenderne, naar de fik disse Tegn at se, vilde
efter Liget paa det Sted, og derfor stundede Thorgils og Grim
e efter at faa flyttet Liget bort til et Sted, hvor det laa sikkert
aret. De gjorde da en Kiste, saa godt og smukt, som de kunde,
lagde Kongens Liig deri; siden gjorde de en anden Kiste og
e Halm og Steen i den, saa det blev en Mands Tyngde, og
de den omhyggeligt til. Da nu alt Bondefolket var borte fra
lestad, gjorde Thorgils og hans Søn sig strax ferdige til at
; han fik sig en Roferje, og de vare ialt 7 eller 8 tilsammen,
Frender eller Venner af Thorgils. De bragte Kongens Liig
neligt ned til Skibet og satte Kisten ned under Tilserne, men

den anden Kiste, som Stenene vare i, havde de ogsaa med s
satte den saaledes i Skibet, at Alle kunde se den. Siden so
ud ad Fjorden, havde heldig Brise og kom om Kvelden, da d
gyndte at mørkne, til Nidaros, hvor de lagde til ved Kongebry
Her sendte Thorgils nogle Mænd op i Byen og lod sige til
Sigurd, at de havde Kong Olafs Liig ombord. Da Biskopen
dette, sendte han strax sine Mænd ned til Bryggerne; de to
Roskude, lagde til ved Thorgils's Skib og bade om, at man
lade dem faa Kongens Liig. Thorgils og hans Mænd toge
Kiste, der stod oppe paa Tiljerne, og bare den ned i Skuden,
roede hine Mænd ud paa Fjorden og sænkede Kisten ned der.
var det mørk Nat. Thorgils og hans Mænd roede nu vide
efter Aaen, indtil Byen hørte op; der lagde de til ved et
som kaldes Saurliid, det var ovenfor Byen. Der bare de Lig
og ind i en Ode-Skemme, der stod der oppe, affides fra
Huse. Der vaagede de om Natten over Liget. Thorgils gik
Byen og opsøgte de Mænd der, som især havde været Ko
Venner; dem spurte han nu, om de vilde tage imod Kongens
men det torde ingen gjøre. Saa førte da Thorgils og hans
Liget endnu videre op efter Aaen og grove det ned paa den
mele, som der er, samt magede Alt saaledes, at Ingen skulde
se, at der nylig havde været gravet paa det Sted. Med alt
vare de ferdige, førend Dagen brød frem, hvorpaa de atter b
sig til sit Skib, lagde strax ud af Aaen og fore sin Vej, ind
kom hjem til Stiklestad.

(536) Svein, Søn af Kong Knut og Alfiva, Datter af Alfrun
havde været sat til at raade i Vendland, i Jomsborg. Me
var der kommen Ordsending fra hans Fader Kong Knut, a
skulde fare til Danmark og derfra siden til Norge for at tage
ges Rige at raade over, samt have Kongenavn over Norge.
drog da til Danmark og havde derfra meget Krigsfolk med
med ham foor ogsaa Harald Jarl og mange andre mægtige
Dette omtaler Thorarin Lovtunga i det Kvæde, han digted
Svein Alfivesson, og som kaldes Glælognskvida. Siden foor
til Norge og med ham hans Moder Alfiva; og blev han der
til Konge paa hvert Lagthing. Han var just kommen østf
Viken, da Slaget stod paa Stiklestad, og Kong Olaf faldt.
standsede ikke sin Reise, førend han om Høsten kom nord i T
hjem; der blev han tagen til Konge som andensteds.

(537) Kong Svein bragte nye Love i Landet om mange Tin
de vare satte, efterson Loven var i Danmark, men noget dera
get haardere. Ingen Mand skulde fare af Landet uden med
gens Tilladelse, og, om han foor, skulde hans Ejendomme falde

Kongen. Enhver, som dræbte en Mand, skulde have forbrudt Land og Løsøre. Naar en Mand var utlæg, og en Arv tilfaldt ham, skulde denne Arv tilhøre Kongen. Til Juul skulde hver Bonde udrede til Kongen en Mæle Malt af hver Arne og et Laar af en treaars Oxe — det blev kaldet Vinjartodde [1]) — samt et Spand Smør. og hver Husfrue en „Rygjartoo,“ [2]) d. e. saa meget urendt Lin, som man kunde spænde om med Tommelfingren og Langfingren. Bønderne skulde være pligtige til at opføre alle de Huse, som Kongen vilde have paa sine Bosteder. Syv Mænd skulde udruste een Mand fuldstændigt til Leding og udrede for hver, der var fem Aar gammel, samt derefter have Hamler.[3]) Hver Mand, der roede ud paa Havet, skulde gjelde Kongen Landvarde, hvorfra han end foor, det er fem Fiske. Ethvert Skib, der foor bort af Landet, skulde gjelde Kongen et Rum tvertover Skibet. Enhver Mand, der foor til Island, skulde gjelde Landøre, enten han var der fra Landet eller udenlandsk. Med denne Lovgivning fulgte ogsaa, at danske Mænd da skulde have saa stor Anseelse i Norge, at en enestes Vidnesbyrd skulde fælde ti Nordmænds. Men da denne Lovfetning blev kundgjort for Almuen, begyndte man strax at reise sin Hu op derimod og knurrede imellem sig. De, som ikke havde været med i Ferden mod Kong Olaf, sagde: tager nu I, Indthrønder, Venskab og Løn af Knytlingerne, fordi I streed mod Kong Olaf og fældte ham fra Landet; der var lovet Eder Fred og Retsforbedring, men nu have I Tvang og Trældom og dertil stor Skjendsel og Foragt som de, der forraadte Eders Konge. Men der var det ikke godt at komme med nogen Indvending. Alle saa da, at man havde fattet et uheldigt Raad, men dog havde man ikke Mod til at gjøre Opstand mod Kong Svein, mest af den Grund, at man havde givet sine Sønner eller andre Nærfrender som Gisler i Kong Knuts Vold og tillige, at der ikke var Nogen til at sætte sig i Spidsen for Opstanden. Snart havde man Meget at sige paa Kong Svein, men mest gav man dog Alfiva Skylden for Alt, hvad man var misfornøjet med. Da kom mange Mænd til Sandheds Erkjendelse om Kong Olaf. Allerede den Vinter begyndte Mange der i Throndhjem at tale om, at Kong Olaf var en sandhellig Mand, og at der skete mange Jerteiner om hans Hellighed. Mange begyndte da at gjøre Bønner og Løfter til Kong Olaf om Ting, der tyktes dem (538)

[1]) Dette Ord betyder efter Ordsammensætningen „Græsgangs-Afgift.“ Man betragtede vel ogsaa denne Afgift som en Kjendelse for Afbenyttelsen af Græsgangene i Almenningerne, hvilke Kongen tilegnede sig. [2]) D. e. egentlig Kvinde-Gave. [3]) Ved Udredelsen af Ledingen, der bestod i Vaaben og Madvarer, navnlig Smør og Meel, regnedes efter Hamler eller Aarepladser; jo større Skib, jo flere Aarer og Folk.

magtpaaliggende. Og ved disse Bønner og Løfter fik Mange Hjelp. Nogle Helsebod, Andre Held paa Reiser eller andre Goder, som de kunde behøve.

(539) Einar Thambarskelve var da kommen hjem til sine Bo og havde de Veitsler, Kong Knut havde givet ham, da de vare sammen i Throndhjem: det var næsten saa meget som et Jarlsrige. Einar Thambarskelve havde ikke været med i at krige mod Kong Olaf, deraf roste han sig selv. Einar glemte ikke, at Kong Knut havde lovet ham Jarldom over Norge, og at han ej havde holdt sit Løfte. Einar var den første af alle Stormændene til at holde paa Kong

(540) Olafs Helligheb. — Finn Arnessøn opholdt sig kun i kort Tid paa Egg hos Kalf, thi han var meget forbittret over, at Kalf havde været i Slaget mod Kong Olaf, og han talte idelig Kalf haardt til Rette derfor. Thorberg Arnessøn var meget mere maadeholden i sine Ord end Finn, men længtes dog efter at fare bort og hjem til sit Bo. Kalf overlod disse sine Brødre et godt Langskib med fuldt Redskab og al anden Tilbehør; han skaffede dem ogsaa godt Følgeskab, og de droge hjem hver til sit. Arne Arnessøn laa længe af sine Saar, men blev dog lægt og uden Meen; siden om Vintren foor han hjem til sit Bo. Alle Brødrene toge sig Grid af Kong Svein og sloge sig til Ro i sine Hjem.

(541) Sidenefter om Vaaren blev der megen Tale om Kong Olafs Helligheb, og man yttrede sig nu ganske anderledes end før om Kongen. Der vare da Mange, som sandede, at Kongen maatte være hellig, hvilke før havde gaaet imod ham med det heftigste Fjendskab og ikke villet erkjende Sandheden om ham. Da begyndte man at dadle de Mænd, der især havde egget til at gjøre Modstand. Biskop Sigurd fik Skylden for meget af dette, og han fik saa ivrige Uvenner der i Egnen, at han fandt det raadeligst at fare bort og vester til England, til Kong Knut. Siden sendte Thrønderne Mænd til Oplandene med de Hilsener, at Biskop Grimkell skulde komme nord i Throndhjem. Kong Olaf havde nemlig sendt Biskop Grimkell tilbage til Norge, da han drog øster til Gardarike, og Grimkell havde siden den Tid været paa Oplandene. Men, da dette Budskab kom til Biskopen, gjorde han sig strax rede til at reise: hertil bidrog det ogsaa meget, at han troede det vist og sandt, hvad der fortaltes

(542) om Kong Olafs Jertein-Gjøren og hans Helligheb. Biskop Grimkell opsøgte først Einar Thambarskelve. Denne tog med Glæde mod Biskopen, og de talte siden Mangt og Meget imellem sig, navnlig om de store Begivenheder, som vare forefaldne der i Landet, og de bleve i Alt, hvad de talte om, indbyrdes enige. Derpaa foor Biskopen ind til Kaupangen (Nidaros), hvor hele Almuen tog vel imod ham. Han spurte nøje efter de Tegn, man sagde vare skete

Kong Olaf, og han fik gode Ting at høre. Siden sendte Bi=
n Bud ind til Stikleſtad, til Thorgils og hans Søn Grim,
evnede dem til ſig ud til Byen. De opſatte ikke Reiſen, men
ſtrax ud til Byen og indfandt ſig hos Biſkopen, hvem de nu
te alle de merkelige Ting, de ſelv havde erfaret, ſaa og, hvor
vde ſkjult hans Liig. Derefter ſendte Biſkopen Bud til Einar
bharſkelve, der nu kom til Byen. Einar og Biſkopen havde da
amtale med Kongen og Alfiva, og bad, at Kongen ſkulde give
il, at Kong Olafs Liig blev taget op af Jorden. Kongen gav
ertil, ſigende, at Biſkopen kunde gjøre dermed, ſom han vilde.
var juſt da en Mængde Folk i Byen. Biſkopen, Einar og
Mænd med dem gik hen til det Sted, hvor Kongens Liig var
, og lode der grave efter det. Kiſten var da næſten kommen
Jorden. Mange raadede nu til, at Biſkopen ſkulde lade Kon=
Liig grave ned i Jorden ved Clemenskirken, og ſaa ſkete. Men
2 Maaneder og fem Nætter vare henledne ſiden Kong Olafs
bleve hans hellige Levninger optagne, og da var ogſaa Kiſten
n kommen op af Jorden, og Kiſten ſelv lugtede af friſkt Træ,
om den var nyhøvlet. Biſkop Grimkell gik til, da Kongens
blev oplukket, og da fornam man en herlig Lugt. Da blottede
en Kongens Anſigt, og hans Aaſyn fandtes ikke det mindſte
bret; der var Rødme i Kinderne, ſom den vilde have været,
an nys var ſovnet ind. Men de, ſom havde ſeet Kong Olaf,
n faldt, ſaa ſtor Mon i, hvormeget hans Haar og Negle ſiden
voxet, næſten ſom de vilde have voxet, om han havde levet i
Verden hele Tiden, ſiden han faldt. Da gik Kong Svein og
de Høvdinger, ſom der vare, hen at ſe Kong Olafs Legeme,
Alfiva ſagde: ſvært ſeent pleje Folk at raadne i Sand: ander=
vilde det have været, om han havde ligget i Muld. Biſkopen
u en Sax og ſkar noget af Kongens Haar ſaavelſom af Over=
t (thi han havde haft langt Overſkegg, ſaaledes ſom man da
e), og ſagde til Kongen og Alfiva: nu er Kongens Haar og
kegg ſaa ſtidt, ſom det var, da han døde, men ſaa meget er
ſom I her ſe afſkaaret. Alfiva ſvarede: da først vil jeg tro,
t Haar er en Helligdom, naar det ikke brænder i Ild, thi ofte
vi ſeet Haaret heelt og uſkadt paa Folk, der have ligget længer
den end denne Mand. Biſkopen lod da bringe Ild i et Fyr=
læſte Velſignelſen derover og lagde Røgelſe paa; ſiden lagde
Kong Olafs Haar i Ilden. Men da al Røgelſen var opbrændt,
Biſkopen Haaret ud af Ilden, og det var ubrændt. Dette lod
Kongen og de andre Høvdinger ſe, men Alfiva ſagde, at man
lægge Haaret i uindviet Ild. Einar Thambarſkelve ſvarede,
hende tie og lod hende høre mange haarde Ord. Det blev da

Biskopens Erklæring og Kongens Samtykke og hele Mængdens Dom, at Kong Olaf var sandt og vist hellig. Da blev hans Legem baaret ind i Clemenskirken og bisat over Højalteret. Kisten blev svøbt i Pell, og der blev tjeldet heelt over den med Fløjel. Saa allerede da strax skete der mange Jertein ved Kong Olafs Helligdom

(543) Der paa Melen, hvor Kong Olaf havde ligget i Jorden, kom der op en sager Brønd, af hvis Vand mange fik Bod for sine Mein. Denne Brønd blev behørigt indbygget, og det Vand har siden været omhyggeligt bevaret. Der paa Stedet blev der ogsaa først bygget et Capell, og Altaret sat der, hvor Kongens Leje havde været, men nu staar paa det samme Sted Christkirken, og lod Erkebiskop Eystein Højalteret i denne sætte paa samme Sted, hvor Kongens Leje havde været, da han reiste dette store Munster, som nu staar: paa selve samme Sted havde ogsaa Altaret staaet i den gamle Christkirke. Der siges, at Olafs-Kirken nu staar der, hvor hiin Ode-Skemme stod, i hvilken Kong Olafs Liig blev indsat om Natten, og i det Sted, hvor Kong Olafs Helligdom blev baaren op fra Skibet, kaldes nu Olafslid og er midt i Byen. Biskopen vogtede Kong Olafs Helligdom og skar hans Haar og Negle, thi begge Dele voxede, saa da han var levende i denne Verden. Dette omtaler Sighvat Skald. Thorarin Lovtunga digtede det Kvæde om Kong Svein Alfivessøn, som heder Glælognskvida, og hvori disse Viser forekomme:

Nu haver sig
sit Sæde taget
Thjodkonningen [1])
i Throndhjem;
her vil nu
sin hele Tid
Baugebryderen
Bygderne styre,

her hvor Olaf,
inden han foer
til Himmerige
herskede forhen,
og hvor han,
som hver Mand veed,
blev kirkesat
fra en Konge at være.

Visselig havde
Haralds Søn
hevdet sig Ret
til Himmeriget,
alt før han drog
af denne Verden;
nu han ved Sønnens
Side throner.

Hist hviler nu
Herren saa reen,
lovsæl og herlig,
med Liig ufortæret;
og der vore,
som var han i Live,
paa Hoved og Hænder
Haar og Negle.

Der monne Bordveggens
Bjelder ringe
af sig selv
om Sengen, hans Leje;
og hver Dag
hører Folket
Klokkeklang
over Kongemanden.

Og der oppe
over Altaret

[1]) Nemlig Svein Alfivesson.

Chriſto bellige
Kjerter brænde;
ſaaledes Olaf
inden ſin Død
ſyndelos
ſin Sjæl har bjerget.

Der komme krybende
Kroblingeſtarer
til Kongens Grav —
gaa karſke tilbage;
Blinde og Stumme
ſøge der Hjelp —
Syn og Tale
ſtrax dem gives.

Bed da Olaf,[1])
at han under dig
ſin Grund og Jord,
den Guds Mand ſande;
thi han kan af Gud
til Gave faa
Aar og Fred
for os Alleſammen,

naar du kun ydmygt
for Altrets Fod
bærer frem
Bønnerne dine.

Thorarin Lovtunga var nemlig hos Kong Svein og hørte da ſe ſtore Tegn paa Kong Olafs Helligbed, at man ved himmelſke tæfter kunde høre en Lyd over hans Helligdom, ſom om der rin=des med Klokker, og at Lys tendte af ſig ſelv over Altaret ved mmelſt Ild. Men, naar Thorarin nævner, at der kom hele Ska=r af Halte, Blinde, eller paa anden Maade Syge, til Kong Olaf gik karſke derfra, omtaler eller betegner han det ikke anderledes, d at det monne være en utallig Mængde Folk, der allerede da i egyndelſen fik Helſe ved Kong Olafs Jertein. Ellers ere Kong laſs førſte Jertein mindre optegnede og beſkrevne, end de, der ſiden ve ſkeet.

De, ſom nøjagtigſt have regnet Tiden, ſige, at Kong Olaf den (544)
ellige var Konge over Norge i femten Vintre, ſiden Svein Jarl r af Landet, og at han om Vintren forud fik Kongenavn af Op=ndingerne. Sighvat ſiger ogſaa i ſit Kvæde, at han raadede nten fulde Vintre over det øvre Land, inden han faldt. Kong laf den Hellige var 35 Aar gammel, da han faldt, efter Preſten e Frodes Sigende, og han havde holdt 20 ordentlige Slag, hvil=ogſaa Sighvat bevidner.

Vi have nu berettet en Deel af Kong Olafs Saga, der hand=om de Begivenheder, ſom ſkete, medens han raadede over Norge, velſom om hans Fald, og om hvorledes hans Helligbed kom op. ville heller ikke undlade at berette om, hvad der er ham til ſtørſte re, nemlig om de Jertein, han har gjort, men dette ſkrive vi ſt længere henne i denne Bog.

[1]) Her henvender Skalden ſig til Kong Svein ſelv og anbefaler ham at hen=vende ſig til Kong Olaf i ſine Bønner.

Kong Magnus den Godes Saga.

(545) Kong Svein Knutsſøn raadede nogle Aar over Norge. Han v barnagtig baade af Alder og i Raad. Alfiva, hans Moder, havd da meſt at ſige over Landsſtyrelſen, og Landets Mænd vare baad da og ſenere hendes ſtore Uvenner. Danſke Mænd ſpillede da r Meſter i Norge, men Landets Mænd kunde ikke godt finde ſig der og, naar ſlige Ting kom paa Tale, gave de øvrige Indbyggere Thrø berne meſt Skylden for, at Kong Olaf den Hellige var ſtødt fr Thronen og dræbt, og at Norges Mænd vare komne under dett ſlemme Regimente, hvor Tvang og Ufrihed gik over alt Folket, baad Høje og Lave, Rige og Fattige; de ſagde, at det var Thrønderne Skyldighed at finde paa Raad og gjøre Opſtand, for at faa Lan dets Mænd befriede fra dette Regimente. Det var og den almin delige Mening i Landet, at Thrønderne havde den ſtørſte Styrke Norge, baade formedelſt deres Høvdinger og den talrige Folkemængde ſom der var. Men, da Thrønderne fik at vide, at Landets øvrig Indbyggere dadlede dem, erkjendte de ogſaa ſelv, at hine havde Re deri, og at de havde handlet meget daarligt i at berøve Kong Ola Liv og Rige; de maatte tillige erkjende, at deres daarlige Handlin havde baaret dem onde Frugter. Deres Høvdinger havde da Sam menkomſter og Raadſlagninger med hinanden, og den, ſom ſtod Spidſen for alt dette, var Einar Thambarſkelve. Saaledes var de og med Kalf Arnesſøn; han ſkjønnede nu, i hvilken Snare han havde ladet ſig lokke ved Kong Knuts Overtalelſer: de Løfter, denn havde givet ham, bleve nu alleſammen brudte. Kong Knut havd nemlig lovet ham Jarldømme og at ſætte ham over hele Norge, o Kalf havde derfor været Hovedmand i at holde Striid mod Kong Olaf og berøve ham Liv og Rige; men desuagtet fik Kalf ikke ſtørr Navnbøder (højere Titel) end før, og fandt ſig derfor ſkammelig bedragen. Der gik da Ordſendinger mellem alle de fire Brødre Kalf, Finn, Thorberg og Arne, og deres Frendſkab blev atter godt

(546) Da Kong Svein havde været tre Vintre i Norge, fik man ſpurt der i Landet, at der ſamlede ſig en Flok veſtenfor Havet, o at Høvdingen for ſamme Flok heed Tryggve, ſamt at han kaldte ſi en Søn af Olaf Tryggvesſøn og Gyda den Engelſke. Da Kon Svein hørte, at en udenlandſk Hær kunde ventes til Landet, udbø han Leding nordenfra Landet, og de fleſte Lendermænd fra Thrond hjem fore med ham. Dog blev Einar Thambarſkelve ſiddende hjem me og vilde ikke fare med Kong Svein; og, da der kom Bud fr Svein til Kalf Arnesſøn inde paa Egg, at han ſkulde ro Ledin

med Kongen, tog Kalf vel den Tyveſesſe, han ejede, gik ombord
paa den med ſine Huuskarle og gjorde ſig rede i flyvende Fart;
den han ſtyrede ud efter Fjorden, uden at bie paa Kong Svein,
og tog ſiden Vejen ſyd til Møre, hvor han ikke ſtandſede, førend
han kom ſyd i Giſke, til ſin Broder Thorberg. Siden lagde alle
diſſe Brødre, Arnes Sønner, Stevne mellem ſig og raadſloge med
hinanden. Derpaa vendte Kalf om igjen, men, da han kom ind i
Eids-Sund, fandt han Kong Svein liggende der med hele ſin Hær.
Det Kalf roede ſøndenfra i Sundet, raabte man over til hinanden
fra Skibene, og Kongens Mænd bade Kalf lægge til og følge Kon-
gen for at verje hans Land. Kalf ſvarede: det har jeg gjort nok
af, om ikke for meget, at ſlaas mod vore egne Landsmænd for at
kaffe Knytlingerne Magten. Dermed roede Kalf og hans Mænd
videre, lige til han kom hjem paa Egg. Heller ikke roede nogen af
de andre Arnesſønner denne Leding med Kongen. Kong Svein
ſtyrede med ſin Krigsmagt ſydefter langsmed Landet, og, da han
alle hørte noget til, at Hæren var kommen veſtenfra, drog han videre
til Rogaland og helt ſyd til Agder, fordi man gjettede paa, at
Tryggve først vilde ſøge øſter i Viken, efterſom hans Forfædre havde
havt ſit Tilhold og ſtørſte Trøſt der, og han ſelv der havde ſtor
Venneſtyrke.

Kong Tryggve kom paa Sejladſen veſtenfra med ſin Krigsmagt (547)
først til Kyſten udenfor Hørdaland; der ſpurte han, at Kong Svein
havde ſejlet ſydover. Han ſtyrede da ſyd til Rogaland, og, da Kong
Svein fik Nys om, at han var kommen veſtenfra, og hvor han havde
taget Vejen, vendte han om igjen og ſtyrede nordover med ſin Hær.
Saaledes mødtes han og Tryggve indenfor Bukn i Sokneſund, nær
ved det Sted, hvor Erling Skjalgsſøn var falden. Det blev en
ſtor og haard Kamp. Det var paa en Søndag. Der ſiges, at
Tryggve ſkød Gavlaker med begge Hænder paa een Gang, idet han
ſagde: ſaaledes lærte min Fader mig at meſſe. Hans Uvenner
kunde nemlig ſagt, at han var Søn af en Præſt, men han gjorde
ſig til af, at han da lignede mere Kong Olaf Tryggvesſøn; Tryggve
var ogſaa den drabeligſte Mand. I det Slag faldt Kong Tryggve
og meget af hans Folk; endeel flygtede, endeel gik til Grid. Dette
omtales i den ſaakaldte Tryggves-Flokk. Der nævnes ogſaa om
denne Kamp i den Flokk, der blev digtet om Kong Svein. Her
ſiges det, at Striden ſtod paa en Søndag. Kong Svein raadede
endnu en Vinter for Landet efter dette Slag, og da var der god
Fred. Den Vinter ſad Kong Svein ſyd i Landet.

Den ſamme Vinter havde Einar Thambarſkelve og Kalf Ar- (548)
nesſøn Sammenkomſter og Raadſlagninger; de holdt ſine Møder
paa Kampangen (Nidaros). Der kom der juſt da til Kalf Arnesſøn

en Sendemand fra Kong Knut og bragte ham den Budsending fr
denne, at Kalf skulde sende ham trende Tylfter Oxer, saa udsøgt
som muligt. Kalf svarede: ingen Oxer vil jeg sende Kong Knut
men sig ham, at jeg skal skaffe hans Søn Svein saa mange, a
(549) han ikke skal synes der skorter paa dem. Tidligt om Vaaren reis
Einar Thambarskelve og Kalf Arnessøn afsted med et stort Følg
og de mest udvalgte Folk, man kunde finde i Thrøndelagen. D
droge om Vaaren øster over Kjølen til Jamteland, saa til Helsing
land og kom frem i Svithjod. Der skaffede de sig Skibe, fore e
Sommeren øster i Gardarike og kom om Høsten til Aldegjeborg
Derfra lode de Sendemænd gaa op til Holmgard, til Kong Jaris
leif, med det Ærende, at de tilbøde Magnus, Kong Olaf den Hel
liges Søn, at tage ham til sin Herre, følge ham til Norge, sta
ham bi til at opnaa sit Fædrene-Rige, og hjelpe ham til at blive
Konge over Landet. Da denne Ordsending kom til Kong Jaris
leif, raadslog han med Dronningen og sine andre Høvdinger; dere
Beslutning blev den, at Nordmændene fik Bud om at indfinde sig
hos Kong Jarisleif og Magnus, og der blev tilsagt dem Grid fo
denne Reise. Da de kom til Holmgard, blev det afgjort mellem dem
at de Nordmænd, som der vare komne, gik Magnus til Haande o
bleve hans Mænd, og forbandt dertil ædeligen Kalf og de andre
Mænd, der havde kæmpet mod Kong Olaf paa Stiklestad; hvorimo
Magnus tilstod dem Trygder og fuld Tilgivelse og aflagde Ed pa
at han skulde være dem alle oprigtig og tro, naar han fik Rige o
Kongedom i Norge. Han skulde blive Kalf Arnessøns Fosterson
men Kalf skulde være forpligtet til at udføre alt det, hvorved Mag
nus troede, at hans Magt kunde blive større og friere end fø
(550) Magnus Olafssøn tiltraadte sin Reise østenfra Holmgard og ned t
Aldegjeborg efter Julen, og de begyndte at berede sine Skibe t
Overfarten, saasnart Isene løstes om Vaaren. Dette omtaler Arno
Jarleskald i Magnusdraapen, sigende, at Magnus var ikke fuld
elleve Vintre gammel, da han drog med Hærskibe fra Gardarike
Om Vaaren styrede Magnus østfra til Svithjod, hvilket Arnor og
saa omtaler, sigende, at han, da han kom fra Gardarike, først sej
lede med sit Følge til Svithjot og styrede op til Sigtuna. Da va
Anund Olafsson Konge i Svithjot. Der var paa den Tid ogsaa
Dronning Astrid, der havde været gift med Kong Olaf den Hellige
Hun modtog overmaade vel sin Stifsøn Magnus og lod strax stevne
et talrigt Thing af Sviarne paa et Sted, der heder Hangre. Paa
dette Thing talte Dronning Astrid og sagde følgende: her er nu den
hellige Kong Olafs Søn ved Navn Magnus kommen iblandt os
og agter nu at begynde sin Ferd til Norge for at søge sit fædrene
Rige. Jeg er især forpligtet til at styrke ham til denne Ferd, da

an er min Stifføn, som alle baade Sviar og Nordmænd nokſom
de. Jeg ſkal ikke ſpare noget af hvad jeg kan ſkaffe, for at
ans Styrke kan blive ſaa ſtor ſom mulig, baade med Henſyn til
enge og Folketal og Alt, hvad jeg har at raade over; ligeſaa ſkulle
le de Mænd, der ville ſlutte ſig til ham paa denne Ferd, være
rvisſede om mit fuldkomne Venſkab. Det vil jeg derhos kund-
føre, at jeg vil ſlaa mig til Ferden med ham: da kunne Alle nok-
m ſe, at jeg ikke ſparer noget Andet, jeg kan byde, til hans Un-
erſtøttelſe. Herom talede hun langt og ſmildt. Men, da hun holdt
n, ſvarede Mange og ſagde ſom ſaa, at Sviarne havde haft liden
re af ſin Ferd til Norge med Kong Olaf, hans Fader, og at
t ikke ſaa ud til at ville gaa dem bedre nu; denne Mand, ſagde
, er jo kun et Barn, og for den Sags Skyld have vi ingen Lyſt
denne Ferd. Aſtrid ſvarer: alle de Mænd, der ville anſees
e at have Mands Mod og Hjerte, frygte viſt ikke for noget Saa-
; men er der Nogen, der har miſtet Frender i Kampen for den
lige Kong Olaf, eller ſelv faaet Saar, da er det juſt Manddoms-
nd nu at fare til Norge og hevne dette. Og ſaa meget udret-
de Aſtrid med ſine Ord og ſin Hjelp, at hun fik en Mængde Folk
ed ſig i at følge Magnus til Norge. Dette omtaler Sighvat
Skald og ſiger udtrykkeligt, at der blev holdt Thing i Svithjod paa
ngre, hvor Aſtrid talte til Bedſte for ſin Stifføn, og at Magnus
ſtte ſin Stifmoders kloge Raad den ſtore Fremgang, han fik.
ſaa Thjodolf Skald omtaler i Magnus-Flokken, at Magnus kom
Skibs over til Sigtuna. Magnus reiſte da videre fra Sigtuna (551)
havde da en ſtor Skare, ſom Sviarne havde ſkaffet ham. De
ge til Fods gjennem Svithjod og ſaa til Helſingeland, hvilket
rnor Jarleſkald omtaler. Siden foer Magnus Olafsſøn øſtfra
nnem Jamteland og over Kjølen og kom ned i Throndhjem,
er alt Folket ſtrax tog vel imod ham. Men, ſaaſnart Svein Al-
ſøns Mænd ſpurte, at Magnus, Kong Olafs Søn, var kom-
n i Landet, flygtede de alle vidt og bredt og ſøgte Skjul; Mag-
s mødte ſaaledes ingen Modſtand, og Kong Svein ſelv var ſyd
Landet. Dette nævner Arnor Jarleſkald. Magnus Olafsſøn (552)
r med ſine Folk ud til Kaupangen, hvor han blev vel modtagen;
en lod han der ſtevne Orething, og, da Bondefolket kom til Things,
lev Magnus tagen til Konge over alt Landet, ſaa vidt ſom Kong
laf, hans Fader, havde haft det. Siden tog Kong Magnus ſig
Hird og gjorde Lendermænd. Overalt i Herederne indſatte han
Jarmænd og Sysſelmænd. Endnu ſamme Høſt udbød Kong
agnus Leding over hele Throndhjem og fik rigelig Folkeſtyrke;
den ſtyrede han med Hæren ſydover langsmed Landet. Kong Svein (553)
Ulfsſøn var i Sønd-Hørdaland, da han hørte dette Hærſagn.

Han lod strax opskære Hær-Or og sende til alle fire Kanter; ha
stevnede Bondefolket til sig, tilsøjende, at Almenning skulde være u
af Folk og Skibe, forat verje Landet med ham. Alle de Folk, so
befandt sig i den nærmeste Omegn af det Sted, hvor Kongen va
søgte nu hen til ham; Kongen holdt da Thing og Samtale me
Bønderne og frembar sit Erende, sigende som saa, at han vil
drage Kong Magnus Olafssøn imøde og holde Slag med ha
hvis Bønderne vilde følge ham. Kongen talte kun ganske kort, o
Bønderne yttrede kun lidet Bifald til hans Tale. Siden talte
danske Høvdinger, der vare med Kongen, lange og snilde Tale
men Bønderne svarede dem og talede imod; mange sagde vel,
de vilde følge Kong Svein og kæmpe for ham, men nogle sagd
reentud Nej, andre taug ganske stille; endeel sagde, at de vilde fø
hen til Kong Magnus, saasnart de fandt Lejlighed dertil. D
sagde Kong Svein: saa forekommer det mig, som om her kun fo
Bønder af dem, vi have sendt Bud til, ere komne; af disse Bø
der, som her ere, synes det mig, at de, der sige, at de ville sid
stille, og de, der sige, at de snarest muligt ville fare til Kong Ma
nus, ere for eet at regne, hvad Hjelpen angaar, saa og de, der t
stille; og blandt dem, der sige, at de ville følge os, tør det n
være, at hver anden, ja maaskee endda flere, ikke vil vorde os
nogen Nytte, naar vi lægge til Striid med Kong Magnus. M
Raad er derfor, at vi ikke betro os til disse Bønder, men hell
fare did, hvor alt Folket er os sikkert og trofast, og hvor vi da ha
Styrke nok til at vinde dette Land under os. Saasnart Konge
havde givet denne Mening tilkjende, bifaldt alle hans Mænd den
de vendte da Stavnene den anden Vej og droge sine Sejl op: sa
ledes sejlede da Kong Svein østefter langs Landet og standsede ikk
førend han kom til Danmark: der tog Hardeknut særdeles gø
mod sin Broder Svein. Da Brødrene mødtes, tilbød Hardekn
Kong Svein at have Rige sammen med ham der i Danmark, o
Svein modtog dette Tilbud.

(554) Kong Magnus drog om Høsten heelt øster til Lands-Enden, o
blev tagen til Konge over alt Landet, ligesom og alle Folk i Lande
(555) bleve glade ved hans Komme. Kong Svein Knutssøn foor, so
det ovenfor er berettet, til Danmark, og tog der ved Rige med si
Broder Hardeknut. Den samme Høst døde Kong Knut den Mæ
tige i England, Idus Novembris (13de November), da var han 4
Aar gammel; han blev jordet i Vincester. Da havde han være
Konge over Danmark 27 Vintre, men baade over Danmark og Eng
land 24 Vintre, og tillige over Norge i 7 Vintre. Derpaa ble
Kong Knuts Søn Harald tagen til Konge i England. Den samm
Vinter døde Kong Svein Alfivessøn i Danmark. Thjodolf Skal

vad om Kong Magnus, hvorledes Svein Alfivessøn flygtede for
m fra Landet, da han kom fra Svithjod, og Bjarne Guldbraa-
ald taler ligeledes i sit Kvad om Kalf Arnessøn, hvorledes denne
alp til at skaffe Magnus Riget, og at Svein maatte nøje sig med
t sidde i Danmark. Denne Vinter var Magnus Konge over
orge, men Hardeknut over Danmark. Vaaren efter bød hver af (556)
e twende Konger Leding ud, og der gik Ord om, at de vilde holde
Slag med hinanden ved Elven. Men, da begge Hære nærmede sig
inanden, sendte Lendermændene paa begge Sider hemmeligt Bud
l hinanden, med det Forslag, at man skulde stifte Fred mellem
ongerne. Og, da nu begge Konger vare unge og barnagtige, stod
e mægtige Mænd, som dertil vare tagne i hvert af Landene, for
ele Landsstyrelsen i deres Navn: saaledes kom det da dertil, at For-
igsstevne blev lagt imellem Kongerne. De mødtes nu selv, og
er blev handlet om Forliig. Dette kom og istand paa saadan
Maade, at Kongerne svore sig i Brødrelag med hinanden og satte
red mellem hinanden for hele den Tid, begge levede; men, hvis
n af dem døde sønneløs, da skulde den, der levede længst, tage
and og Thegner efter ham. Tolv Mænd, de ypperste, af hvert
ige svore tilligemed Kongerne selv Eed paa, at dette Forliig skulde
oldes, saalænge en af dem var i Live. Derefter skiltes Kongerne
d, og fore hjem, hver til sit Rige. Og Forliget holdtes, saalænge
e begge levede.

Dronning Astrid, der havde været gift med Kong Olaf, kom (557)
l Norge med sin Stifsøn, Kong Magnus, saaledes som det før er
ortalet, og var hos ham, nydende den bedste Behandling, som da
ke var mere end billigt. Da kom ogsaa Alfhild, Kong Magnus's
oder, til Hirden, og Kongen modtog hende strax med den største
ærlighed og satte hende paa en Hedersplads. Men det gik med
lfhild som med saa Mange, der komme til Magten, at de ogsaa
ed det samme faa Indbildninger; saaledes kunde hun ikke like, at
ronning Astrid blev agtet noget højere end hende med Hensyn til
æde eller anden Opvartning. Alfhild vilde sidde nærved Kongen,
en Astrid kaldte Alfhild sin Tjenestekvinde, saaledes som hun før
avde været, da Astrid var Dronning over Norge, og Kong Olaf
ædede for Landet; og Astrid vilde ikke for nogen Priis have Sæde
ed hende: saaledes kunde de ikke være i eet Herberge sammen.

Sighvat Skald havde faaet Hjemlov af Kong Olaf, da denne (558)
og øster til Gardarike, men den anden Sommer efter drog Sig-
at ud af Landet og syd til Rom, medens Slaget stod paa Stik-
ad. Han kvad en Vise om, hvorledes han lagde det guldom-
undne Sværd med Sølvhjaltet, som Kongen gav ham, til Side,
ket af at stride, men tog den indviede Pilegrimstav i Haanden for

at vandre til Rom. Om Høsten, da Sighvat var paa Tilbageveje sønden fra, spurte han Kong Olafs Fald, der gik ham haardt t Hjerte. Han kvad da, hvorledes han stod paa Mont (Alperne) o tænkte paa den svare Kamp, som havde staaet, idet han tillige min dedes Kong Olafs første Tid, da Sighvats Fader Thord var ho ham. En Dag gik han gjennem et Thorp og hørte, at en Hus bonde jamrede sig meget over, at han havde mistet sin Kone, sl sig for Brystet, reev Klæderne af sig og ønskede sig Døden. Si hvat kvad da en Vise, hvori han yttrede, at hiin Mands Sorg v var stor, og at Kjærligheden var dyrt kjøbt, naar man saaledes skulde græde efter den Døde; men at hans egen Sorg over Kon gens Død var endnu større, og at han fældte Vigtaarer (Drabe taarer) over ham. Sighvat drog hjem til Norge og til sit Bo, t han havde Bo og Børn i Throndhjem. Han kom sejlende sønden fra forbi Landet paa en Byrding, og, da de laa i Hilløsund, saa d en Mængde Ravne flyve. Sighvat kvad strax en Vise om, disse Ravne vist mindedes, hvorledes Kong Olaf ofte havde skjenk dem Føde i de Dage, da han sejlede her med sine Skibe. Da Sig hvat kom nord til Kaupangen, forefandt han der Kong Svein, de tilbød ham at komme til ham, da han før havde været hos ham Fader, Kong Knut den Mægtige. Men Sighvat svarede, at ha først vilde hjem til sit Bo. En Dag, da han gik paa Gaden o saa nogle af Kongens Mænd lege med hinanden, kvad han en Vis om, at han ikke taalte at se paa denne Leeg, at han ikke synte om den nye Konges Krigsmænd, men følte sig beklemt om Hjer tet ved at mindes, hvor ofte hans fordums Herre havde leget me sine Mænd paa deres egne Odelstomter. Saa drog han da til s Bo. Han hørte mange bebreide ham, sigende, at han havde løb fra Kong Olaf. Han kvad da en Vise, hvori han bad Christu lade ham komme i Helvedes Ild, om han nogensinde havde tænk paa at lade Olaf i Stikken. Han likte sig ikke hjemme. En Dag da han gik ude, kvad han, at før, da Olaf levede, tyktes ham al Norges Fjelde at smile; nu derimod var alt sørgeligt. Ved Vin trens Begyndelse drog han øst over Kjølen til Jamteland og s til Helsingeland, indtil han kom frem i Svithjod. Her opsøgte ha strax Dronning Astrid og var lang Tid hos hende, der viiste ha meget Venskab. Han var ogsaa en Tid hos hendes Broder, Kon Anund, og fik af ham 10 Mkr. brendt, som det siges i Knut draapa. Sighvat spurte idelig Holmgardsfarerne, naar han fan slige Kjøbmænd, hvad de kunde sige ham om Magnus Olafsfø Han kvad ogsaa en Vise herom, hvori han yttrede, at det var ha Lyst at høre godt Lov om den unge Kongesøn østenfra Gardarik og at det glædede ham at modtage de mindste Smuler, som Kjæ

ighedsfuglene, der fløj mellem ham og Fyrsteſønnen, bragte. Da (559)
Magnus Olafsſøn kom til Svithjod fra Gardarike, var Sighvat
ilſtede der med Dronning Aſtrid, og de bleve alle meget glade.
Sighvat tilkjendegav ſin Glæde i en Viſe. Siden ſlog han ſig i
Følge med Dronning Aſtrid og fulgte Magnus til Norge. Han
kvad en Viſe, hvori han yttrede ſin glade Forventning om Magnus's
Held og ſit Haab, at han vilde ſlægte ſin Fader paa. Da Magnus
var bleven Konge over Norge, fulgte Sighvat ham og var ham
meget kjær. Da Dronning Aſtrid og Alfhild, Kongens Moder, en-
gang havde været i Ordſtriid med hinanden, kvad han en Viſe,
hvori han foreholdt Alfhild, at hun ſkulde indrømme Aſtrid Heders-
ſkabſen, om hun end ſelv ved Guds Vilje var kommen til højere
Værdighed.

Kong Magnus lod gjøre et Skriin, pryde det med Guld og (560)
Sølv og Stene indſætte deri; det Skriin var baade i Størrelſe og
Skikkelſe i Form ſom en Liig-Kiſte, men Svaler nedenunder og oven-
over et Laag, dannet ſom et Huustag, med Hoveder og Burſt; paa
Laaget er der Hængſler bagtil, men Heſper foran, og der er det
lukt med en Nøgel. Siden lod Kong Magnus lægge i det Skriin
Kong Olafs hellige Levninger, og ſkete der mange Jerteiner ved Kong
Olafs Helligdom. Dette omtaler Sighvat Skald. Da blev det lov-
taget at helligholde Kong Olafs Højtid over hele Norge; den Dag blev
da helligholdt ſom de ſtørſte Højtider. Dette omtaler ogſaa Sighvat.

Thore Hund foer bort af Landet ſtrax efter Kong Olafs Fald. (561)
Han foer heelt ud til Jorſale, og det er Manges Sagn, at han ikke
er kommen tilbage. Hans Søn heed Sigurd, Fader til Ranneveig,
ſom var giſt med Jon, Søn af Arne Arnesſøn; deres Børn vare
Biskunn i Bjarkø og Sigurd Hund, Erling og Jardthrud.

Haarek i Tjotta ſad hjemme paa ſine Ejendomme, lige til Kong (562)
Magnus Olafsſøn kom i Landet og var bleven Konge. Da drog
han ſyd til Throndhjem for at gjøre Kong Magnus ſin Opvart-
ning. Hos Kong Magnus var paa den Tid Aasmund Grankels-
ſøn og ſtod i Loftſvalerne ved Siden af Kongen, juſt ſom Haarek
var kommen til Nidaros og gik op fra Skibet. De ſaa ham og
kjendte ham; og ſtrax ſagde Aasmund til Kongen: nu vil jeg gjen-
gjelde Haarek min Faders Drab! Han havde en liden og tyndſla-
gen Breedøxe i Haanden. Kongen ſaa til ham og ſagde: tag hel-
ler min Øxe: den var vel hamret og tyk. Du kan nemlig tro,
Aasmund, ſagde Kongen endvidere, at der er haarde Been i den
Kall. Aasmund tog Øxen og gik ned af Gaarden; da han kom
ned paa Tvergaden, mødte han Haarek og hans Mænd, ſom kom
gaaende nedenfra. Aasmund hugg i Hovedet paa Haarek, ſaaat
Øxen ſtrax ſtod nede i Hjernen; det var Haareks Bane. Men Aas-

mund gik op igjen i Gaarden til Kongen, og hele Egg
lagt ſig paa Oxen. Kongen ſagde da: hvad Nytte
nu haft af den tynde Oxen; ſaavidt jeg ſeer, er endog
ſkjemt. Siden gav Kong Magnus Aasmund Leen og
Haalogaland, og der har man mange og ſtore Fraſagn
der forefaldt mellem Aasmund og Haareks Sønner.

(563) Kalf Arnesſøn havde i Førſtningen meſt at ſige
Magnus angaaende Landets Styrelſe. Men da var der
mindede Kongen om, hvor Kalf havde været paa Stikleſtad:
det ham noget vanſkeligere at komme til Rette med Kongen
hendte ſig engang, da der var mange Mænd hos denne,
forebragte ham ſine Sager, at den Thorgeir Flekk fra
dalen, ſom forhen er omtalt i Kong Olaf den Helliges Saga,
for ham med et vigtigt Anliggende, uden at Kongen gav
hans Ord, men derimod hørte paa dem, der vare ham
Da ſagde Thorgeir ganſke højt til Kongen, ſaa at alle de,
i hans Nærhed, kunde høre det:

Mæl du med mig, Magnus Konning,
thi med din Fader
i Følge var jeg;
Hugg derfra
paa Hovedet bar jeg,
hvor Førſten faldt
for Fjendebander.
Men du elſker
det onde Folk,
ſom ſin Drottin føres
til Djevelens Glæde.

Herved gjorde man Ulyd, og Nogle ſagde, at Thorgeir ſkulde
ud; men Kongen kaldte ham til ſig og afgjorde ſiden hans
hans Tilfredshed ſamt lovede ham ſit Venſkab.

(564) Kort efter hendte det ſig, at Kong Magnus var til
Haug i Verdalen. Naar Kongen ſad til Bords, plejede Kalf
neſsøn at ſidde ved hans ene Side og Einar Thambarſkelve
anden. Da var det kommet ſaa vidt, at Kongen var fjendtlig
mod Kalf, men gjorde meſt af Einar. Kongen ſagde til
idag ſkulle vi ride hen til Stikleſtad, thi jeg vil ſe Merkerne
de Tildragelſer, ſom der have fundet Sted. Jeg kan ikke ſig
nogen Beſked derom, ſagde Einar, men lad din Foſterfader
være med, han kan fortælle, hvorledes Alt der er tilgaaet.
Bordene vare bortagne, gjorde Kongen ſig rede til Ferden og
til Kalf: du ſkal være med mig til Stikleſtad. Kalf ſvarede:
tror ikke det behøves. Da ſtod Kongen op og ſagde temmelig
deligt: fare ſkal du, Kalf. Derpaa gik han ud. Kalf klædte
al Haſt og ſagde til ſin Skoſvend: du ſkal ride ind til Egg og
til mine Huskarle, at de ſkulle have bragt hvert Fad ombord
mit Skib, førend Solen er nede. Kong Magnus reed hen til
leſtad og Kalf med ham. De ſtege af Heſtene og gik hen til
Sted, hvor Slaget havde ſtaaet. Kongen ſagde nu til Kalf:

et Sted, hvor Kongen faldt? Her laa han falden, svarede Kalf, akte Spydskaftet frem. Men hvor var du da, Kalf? spurgte em. Her hvor jeg nu staar, var Kalfs Svar. Saa kunde nok Øxe naa ham, sagde Kongen, og var da rød som Blod. Ikke e min Øxe til ham, svarede Kalf og gik bort til sin Hest, satte p og reed sin Vej med alle sine Mænd, men Kongen reed til- til Haug. Kalf standsede ikke, førend han kom ind til Egg Kvelden; hans Skib laa fuldt sejlklar ved Landet, alt hans e var bragt ombord, og det var bemandet med hans Huns- De sejlede endnu samme Nat ud ad Fjorden, og Kalf foor eles Dag og Nat, som han fik Vør til. Han sejlede da vest Havet og opholdt sig længe paa de Kanter, idet han herjede ng paa Irland, Skotland og Sydøerne. Dette omtaler ne Guldbraa-Skald i den Flokk, han digtede om Kalf.

Kong Magnus tilegnede sig som Ejendom Viggen, der havde (565)
t Ruut, ligesaa Kvistad, der havde tilhørt Thorgeir, saavelsom og alt det Gods, Kalf havde efterladt; mange andre store omme lod han ligeledes hjemfalde til Kongsgaarden, som havde t de Mænd, der vare faldne i Bøndernes Hær paa Stiklestad. lod ogsaa mange af de Mænd, der havde viist Kong Olaf det Fjendskab, haardeligen refse: nogle dræv han ud af Landet, nogle tog han meget Gods, for andre lod han deres Buskab e ned. Da begyndte Bønderne at knurre og sagde imellem sig: tænker denne Konge paa, siden han bryder de Love mod os, Kong Haakon den Gode gav? Mindes han da ikke, at vi al- have taalt Uret? Det kommer til at gaa ham som hans Fa- eller andre Høvdinger, som vi have taget af Dage, fordi vi ikke finde os i deres Overmod og Lovløshed. Denne Knurren des vidt og bredt i Landet. Sogningerne samlede sig endog sam- og der gik Ord om, at de vilde møde Kong Magnus og holde d med ham, om han foor ind i Fjorden. Da var Kong Mag- paa Hørdaland, hvor han havde opholdt sig meget længe; han meget Folk og lod som han da og vilde fare nord til Sogn. merkede Kongens Venner. Tolv af dem gik da til Maal- , og de bleve enige om at velje En ved Lodkastning til at rette Kongen om denne Knurren. Det blev saaledes tilstilt, dden traf Sighvat Skald. Sighvat digtede da en Flokk, som (566) kaldte Bersøglis-visur (Fritalenheds-Viser), og hvori han be- r med, at de tyktes det var et altfor farligt Spil af Kongen ve Kamp mod de Bønder, der truede at reise Ufred mod ham. kvad nemlig:

Jeg hører, at der herskер Uroligheder syd hos Sogningerne. vat fraraader Kongen at indlade sig i Kamp, skjønt han nok

følger med, hvis der endelig skal strides: da skulle vi hurtig va os til Mødet og forsvare Kongen med Sverd; hvor længe skal d det være i Sorg og Uro? — I dette samme Kvæde ere følge Viser: „Haakon, som faldt paa Fitje, kaldtes den Gode; han ref fjendtligt Ran, og Folket elskede ham. Siden holdt det fast paa huldsalige Adelsteensfostres Love, og end ere Bønderne vedhol ved disse gamle Sedvaner. — Jeg tror, at Bønderne forstode velje ret, eftersom baade Olaf'erne og Jarlerne lode deres Ejend nyde Fred. Saavel Tryggves Søn som Haralds gjeve Arving (E den Hellige) lode de ypperlige Love holde ved Magt, som Fo modtog af dem. — Eders Raadgivere, Konge, bør ikke vredes, n jeg her taler reent ud. Bønderne sige, at de have andre, v Love, end du lovede dem før i Ulvesund, hvis Landsfolket ikke ly — Hvo egger dig, du hevnstrenge Herre, til at vige fra dine D ofte prøver du det tynde Staal. Ordholden burde dog en Fr være; ja, sejrsæle Krigsmand, det sømmer sig aldrig for dig bryde dit Løfte! — Hvo egger dig, du Krigsbjerve, at nedla Thegnernes Buskab? Det er altfor haardt af en Konge at g sligt indenlands. Ingen har dog før givet nogen ung Konge dant Raad; jeg tror ogsaa, Konge, at dine Mænd blive kede Ran, hele Folket er vredt. — Tyves Ødelegger, tag dig i Vare det Rygte, som nu er i Omløb her blandt Haulderne; med Sindi skal Haanden standse alt Uvæsen; den er din sande Ven, du h nens Glæder, der byder Advarsel; jeg lytter kun til, hvad Bønd ville. — Det seer farligt ud, at graaherdede Mænd alle agte mod Kongen, som jeg hører; derimod bør man dog i Tide finde Raad. Det er ikke lidet uhyggeligt, at Thingmændene stikke H derne sammen og Næserne ned i Feldene; Thegnerne ere slagne Tausheb. — Een Ting er den slemmeste, som de gjeve Bønder om, at min Drottin lægger sin Eje paa Thegnernes Odel. Enh som efter en forkastet Dom maa udlevere sin Fædrene-Arv til k gens Grever (Ombudsmænd) regner dette som et Ran. — D er det sidste: jeg beder Olafs Søn om at høre mig med V heb; kun Daaren, siger man, venter til Aftenen; alt er jo nok godt mellem os. Vi ville ikke svigte dig, Magnus, der verjer ralds Høge-Ø[1]) med Sverdet; med dig, gavmilde Fyrste, vilde gjerne baade leve og dø." De vigtigste Paamindelsesord til k gen i dette Kvæde var, at han skulde holde de Love, hans F havde sat. Efter denne Advarsel besindede ogsaa Kongen sig;

[1]) Harald Gormsson, Danmarks Konge, kaldte Norge sin Høge-Ø i den da han havde Overherredømmet derover, fordi han derfra aarligt visl Antal Jagt-Høge, som Haakon Jarl sendte ham.

uden var der og mange Andre, som foreholdt ham det samme. Det kom da dertil, at Kongen havde en Samtale med de forstandigste Mænd, hvorved de kom overeens om, hvorledes Loven skulde være, og derpaa lod Kong Magnus den Lovbog skrive, som endnu er i Throndhjem, og er kaldet Graagaas. Siden blev Kong Magnus nemesæl og aastsæl blandt hele Landsfolket, og for den Sags Skyld blev han kaldet Magnus den Gode.

Harald, de Engelskes Konge, døde fem Vintre efter sin Faders, (567)
Knut den Mægtiges, Død; han blev jordet ved Siden af sin Fader i Vincester. Efter hans Død tog hans Broder Hardeknut Kongedømmet i England, Gamle-Knuts anden Søn; han var saaledes Konge over baade England og Danmark og raadede over det Rige i to Vintre; han blev sotdød i England og døde barnløs. Han er jordet i Vincester ved siden af sin Fader. Efter hans Død blev Edvard den Gode tagen til Konge, Søn af Adalraad, Englands Konge, og Dronning Emma, Datter af Richard Rude-Jarl. Kong Edvard den Gode var sammødre Broder til Harald og Hardeknut, Gamle-Knuts Sønner. Gunnhild heed Gamle-Knuts og Dronning Emmas Datter, hun blev gift med Keiser Henrik i Saxland, han kaldtes Henrik den Milde. Gunnhild var tre Vintre i Saxland, da fik hun Sot og døde fem Vintre efter sin Fader Kong Gamle-Knuts Død. Kong Magnus Olafsson spurte Hardeknuts Død; da sendte (568)
han sine Mænd syd til Danmark og medgav dem Ordsendinger til de Mænd, der havde forpligtet sig til ham ved Eed, da Forliget og den høstidelige Aftale sluttedes mellem begge Konger, Magnus og Hardeknut, og mindede dem om deres Løfte. Han lod tillige disse Slutningsord tilføje, at han endnu samme Sommer vilde komme selv til Danmark med sin Krigsmagt og tage hele Danmark i Besiddelse, ifølge Aftalen og de aflagte Eder eller ogsaa falde der med sin Hær i Kamp. Dette omtaler Arnor Jarleskald. Siden samlede (569)
han en stor Hær, stevnede til sig alle Lendermænd og mægtige Bønder og skaffede sig Langskibe. Da hele den Styrke kom sammen, var det det herligste Folk og ypperligt udrustet. Han havde, da han sejlede fra Norge, 70 Storskibe. Dette omtaler Thjodolf Skald, samt tillige, at Kong Magnus da havde den store Visund, som hans Fader, Kong Olaf den Hellige, havde ladet gjøre; den havde over 30 Rum, i Fremstavnen var et stort Visund-Hoved, men agter en Sporv, og saavel Hovedet som Sporven og begge Svirerne (Halsene) vare garske guldlagte. Dette omtaler Arnor Jarleskald. Kong (570)
Magnus sejlede ud fra Agder og over til Jydland; dette omtaler Arnor. Men, da Kong Magnus kom til Danmark, blev han der vel modtagen. Han holdt strax Thing og Stevner med Landets Mænd og fordrede at tages til Konge, saaledes som den høstidelige

Aftale var. Men, fordi de ypperſte Landshøvdinger i Danmark v
eedbundne til Kong Magnus og vilde holde ſine Ord og E
ſøgte de meget at befordre denne Sag hos Folket; hertil kom og
det andet, at da var Knut den Mægtige død, og alt hans Aft
uddøet, endelig, for det tredie, at Kong Magnus's Fader K
Olafs Helligheb og de Jertein, han gjorde, vare blevne almindel
(571) bekjendte i alle Lande. Saa lod da Kong Magnus ſtevne Vibo
Thing; der ſkulde Danerne baade før og nu kaare ſig deres Kon
Paa det Thing toge Danerne Magnus Olafsſøn til Konge o
hele Danmark. Magnus forblev i Danmark længe om Sommer
og modtog Folket ham vel, hvor han kom, og viiſte ham Lydigh
Han indſatte da Mænd til at ſtyre Syſſerne og Herederne over h
Landet og gav de mægtige Mænd Veitſler. Men, da det leed
paa Høſten, ſtyrede han med ſin Hær tilbage til Norge og blev
(572) Stund liggende i Elven. Svein heed en Mand, Søn af Ulf J
der igjen var en Søn af Thorgils Sprakalegg; Sveins Mo
var Aſtrid, Datter af Kong Svein Tjugeſkegg: hun var Knut
Mægtiges ſamfædre Syſter, men ſammødre Syſter til Olaf Eriks
Sviakongen; deres Moder var Dronning Sigrid Storraade, Da
af Skøglar-Toſte. Svein Ulfsſøn havde lige ſiden den Tid,
Kong Knut lod dræbe hans Fader, Ulf Jarl, længe opholdt ſig
ſine Frender Sviakongerne; det er nemlig ſkrevet i gamle K
Knuts Saga, at han lod dræbe ſin Maag Ulf Jarl i Roeskilde,
for den Sags Skyld var Svein ſiden ikke i Danmark. Svein
var ualmindelig vakker at ſe til, ſtor og ſterk, og den ſtørſte Idro
og Snildheds-Mand; alle de, der kjendte ham, vare enige om,
han beſad alle de Egenſkaber, der pryde en god Høvding. Med
Kong Magnus nu laa i Elven, ſaaledes ſom ovenfor er ſkre
kom Svein Ulfsſøn til ham; Kongen tog vel imod ham, og der
ogſaa Mange, ſom opmuntrede ham dertil, thi Svein var overma
meget afholdt. Derhos talte han og ſelv ſin Sag for Kon
baade fagert og ſnildt, ſaaat Enden blev, at Svein gik Kong M
nus til Haande og blev hans Mand. Siden talede Kong Mag
(573) og Svein Mangt og Meget i Eenrum ſammen. En Dag, da K
Magnus ſad i Højſædet, og der var mange Folk om ham,
Svein Ulfsſøn nede paa Fodtrinet foran Kongen. Da tog Kon
ſaaledes til Orde: jeg vil herved kundgjøre for Høvdingerne og
hele Almue den Beſlutning, jeg har taget: her er kommet til
en ypperlig Mand baade af Ætt og i ſig ſelv, nemlig Svein U
ſøn: han har nu ladet ſig gjøre til min Mand og givet mig der
ſin Tro. Da nu, ſom I vide, alle Daner i Sommer ere ble
mine Mænd, er Landet altſaa uden Høvding, naar jeg er dra
bort. Men, ſom I ogſaa vide, er man der ofte plaget med Ang

af Vender, Kurer eller andre Austervegsmænd, saa og af Saxer; jeg lovede at skaffe dem en Høvding der til Landets Vern og Styrelse, og dertil seer jeg ingen i alle Henseender bedre skikket, end Svein Ulfsson; han har desuden Ætt til at være Høvding. Nu vil jeg gjøre ham til min Jarl og overgive i hans Hænder Danmark til Bestyrelse, medens jeg er i Norge, ligesom Knut den Mægtige satte hans Fader, Ulf Jarl, til Høvding over Danmark, naar han selv var i England. Da svarede Einar Thambarskelve: for stor Jarl, for stor Jarl, Fostre! Kongen sagde dertil vredeligen: I mene nok, det er Lidet, jeg forstaar mig paa, Nogle, lader det til, at I finde at være for store Jarler, Andre ikke duende til Noget. Da stod Kongen op, tog et Sverd og festede det ved Sveins Side, tog derpaa et Skjold og festede det ved hans Axel, satte siden en Hjelm paa hans Hoved og gav ham Jarlsnavn samt saadanne Veitsler i Danmark, som hans Fader, Ulf Jarl, før havde haft der. Siden blev der frembaaret et Skriin med Helligdomme; paa det lagde Svein sine Hænder og svoor Kong Magnus Troskabs-Eed, hvorpaa Kongen ledede ham til Højsædet hos sig. Dette omtaler Thjodolf. Svein Jarl foer derpaa til Danmark og fandt der en god Modtagelse hos hele Almuen. Han tog sig da en Hird og blev snart en stor Høvding. Han drog om Vintren vide over Landet og gjorde sig meget til Vens med Stormændene; han var ogsaa vennesæl hos alt Landets Folk. Kong Magnus styrede med sin Hær nord i Norge og blev der om Vintren.

Da Vaaren kom, havde Kong Magnus en stor Hær ude, og (574)
styrede med den syd til Danmark. Da han kom der, spurte han de Tidender fra Vendland, at Venderne i Jomsborg vare faldne fra den Lydighed, de skyldte ham; der havde nemlig Danekongen før haft et stort Jarlsrige: de havde fra først af bygget Jomsborg, og det var blevet en sterk Befæstning. Da Kong Magnus hørte sligt fortælle, bød han ud en Skibshær og stor Folkestyrke af Danmark og sejlede om Sommeren med al Hæren til Vendland: han havde da en meget betydelig Styrke. Dette omtaler Arnor Jarleskald. Da Kong Magnus kom til Vendland, lagde han til Jomsborg, indtog strax Borgen, dræbte der mange Folk, men brændte Borgen og Landet vidt og bredt deromkring og gjorde det største Hærverk, hvilket ogsaa Arnor Jarleskald omtaler. En Mængde Folk i Vendland gik Kong Magnus til Haande, men der var dog flere, som undkom og flygtede paa vide Veje. Kong Magnus vendte derpaa tilbage til Danmark og beredede sig til at tage Vintersæde der, men sendte fra sig Hæren, saavel den danske, som meget af det Folk, der havde fulgt ham fra Norge.

Den samme Vinter, som Svein Ulfsson havde faaet Befalingen (575)

over hele Danmark, og han havde gjort sig til Vens med e
Deel Stormænd i Landet og vundet Almuens Yndest, lod h
give Konge-Navn, i hvilket Raad mange Høvdinger toge
Men om Vaaren, da han spurte, at Kong Magnus kom se
nordenfra Norge med en stor Hær, begav Svein sig til Skaa
derfra op i Gautland samt videre til Svithjod, til sin Frende
Anund, hvor han blev om Sommeren, men lod holde Øje med,
Kong Magnus ferdedes i Danmark, og hvor mandsterk han var.
Svein nu spurte, at Kong Magnus havde sendt fra sig en stor D
sine Folk, samt at han just da var syd i Jydland, reed Svein n
Svithjod med en betydelig Styrke, som Sviakongen havde givet
Da Svein kom ud i Skaane, toge Skaaningerne vel imod h
betragtede ham der som Konge. Da dreev der meget Folk til
Siden drog han ud til Sjæland, hvor man ogsaa tog vel
ham, og lagde han der alt Landet under sig. Derpaa satt
over til Fyn og lagde alle Øerne under sig. Folket gik under
og havde han da en stor Hær og mange Skibe.

(376) Kong Magnus spurte hine Tidender, saa og at Venderne
en Hær ude. Han stevnede da Folk til sig, og der samlede sig
en Hær til ham fra hele Jydland. Der kom ogsaa Hertug
af Saxland og Brunsvik til ham: han var da gift med U
Kong Olaf den Helliges Datter, Syster af Kong Magnus.
tugen havde en stor Skare Folk. Danernes Høvdinger eggede
Magnus til at fare imod Vendehæren og ikke tillade hedenst
at gaa over Landet der og ødelægge det. Det Raad blev da
at Kongen vendte sig med sin Hær sydefter paa Vejen til He
Men, da Kong Magnus laa ved Skotborg-Aa paa Lyrskogshed
han Nys om Vendernes Hær, og at de havde en saadan M
Mennesker, at man ikke engang kunde faa Tal paa dem, saa d
Kong Magnus, der havde en liden Styrke mod saa mange
var andet Valg end at flygte bort. Kongen vilde dog stride,
man paa nogen Maade troede at kunne vinde Sejr, men de
fraraadede ham at vove det, sigende Alle eet og det samme,
vidste med Vished, at Venderne havde en ustyrtelig Hær. H
Otto derimod raadede til helst at vove en Dyst. Da lod K
blæse hele Hæren sammen og befalede alle Mand at hærklæd
De laa om Natten under sine Skjolde, thi det var dem sag
Vendehæren nu var kommen dem nær. Kongen var meget hug
det tyktes ham slemt, om han skulde maatte fly, hvilket han
før havde prøvet; han sov kun lidet om Natten og sang sine
(377) nær. Den følgende Dag var Michelsmesse. Da det var nær
sovnede Kongen og drømte, at han saa sin Fader, Kong Olaf
Hellige, og at denne talte til ham saaledes: er du nu meget

og fuld af Otte, fordi Venderne fare imod dig med en stor
r? Du skal ikke ræddes for Hedningerne, om de end ere mange.
g skal følge dig i dette Slag, og begynder kun I Kampen med
nderne, naar I høre min Luur. Da Kongen vaagnede, sagde
n sine Mænd, hvad han havde drømt. Da begyndte det og at
ene af Dagen, og alt Folket hørte da oppe i Luften Lyden af
okker, hvorved de af Kong Magnus's Mænd, der havde været i
ærøs, troede at gjenkjende Glad, som om det var den, der rin-
des: den Klokke havde Kong Olaf givet til Clemenskirke i Ni-
ros Kaupang. Da stod Kong Magnus op og bød, at man skulde (578)
ræfe Hærblæst. Hele Vendehæren kom da søndenfra over Aaen
mod dem. Kongens hele Hær løb strax op og stevnede mod Hed-
ngerne. Kong Magnus tog Ringbrynjen af, saaat han kun havde
n rød Silkeskjorte yderst og tog i Haanden Øxen Hel, som Kong
Olaf havde ejet. Kong Magnus rendte foran alle sine Mænd mod
jendernes Hær og hugg strax den ene ned efter den anden med
begge Hænder. Dette omtaler Arnor Jarleskald. Denne Striid
ar ikke meget langvarig; Kongens Mænd vare overvættes hidsige,
d, hvor de kom sammen, faldt Venderne, saaat de laa saa tykt som
Sand, der opskylles af Havet; de, som længst bleve staaende, gav
sig paa Flugten og bleve hugne ned som Bofæ. Kongen selv for-
ulgte de Flygtende østover Heden, og Folket faldt over hele Heden.
Thjodolf Skald siger, at de Faldne skjulte Heden i en Rasts Brede.
Det er et almindeligt Sagn, at intet Mandfald har været større i
de nordlige Lande efter Christendommens Indførelse, end det, der
paa Lyrskogshede blev blandt Venderne. Derimod faldt der ikke
mange paa Kong Magnus's Side, men en heel Deel bleve saarede.
Efter dette Slag lod Kongen binde sine Mænds Saar, men af Læ-
ger var der ikke saa mange i Hæren, som man trængte til. Da
gik Kongen hen og følte paa Hænderne til de Mænd, ham syntes,
og efter at have taget og strøget dem indvendig i Haanden, opnævnte
han de tolv, der syntes ham at være de mest myghendte, og sagde
at de skulde forbinde de Saarede. Ingen af dem havde før for-
bundet Saar, men alle disse Mænd bleve siden de ypperligste Læger.
Blandt dem var ogsaa to islandske Mænd, den ene var Thorkell,
Søn af Geire fra Lauge, den anden Atle, Fader til Baard Svarte
fra Selaardal; fra dem begge nedstammede siden mange gode Læger.
Efter dette Slag blev det Jertein, den hellige Kong Olaf havde
gjort, meget berømt vide om Lande, og det var et almindeligt
Sagn, at det ikke nyttede Nogen at stride mod Kong Magnus, og
at hans Fader Kong Olaf var ham saa nær ved Haanden, at hans
Fjender desaarsag ikke kunde gjøre ham nogen Modstand.

Kong Magnus vendte sig nu strax med Hæren imod Svein, (579)

som han kaldte sin Jarl, medens de Danske kaldte ham sin Kong
Kong Magnus gjorde da Udveje til Skibe og udrustede Hære
paa begge Sider søgte man at blive saa mandsterk som muligt.
Sveins Hær var der mange Høvdinger, Skaaninger, Hallendinge
Sjælendinger, og Fynboer, men Kong Magnus havde mest Nor
mænd og Jyder. Han styrede da med sin Flaade mod Svein,
de mødtes nedenfor Vestlandet paa Ree (Rügen), hvor der da st
et stort Slag, der endtes saaledes, at Kong Magnus fik Sejr, m
Svein tog Flugten og mistede mange Folk. Han flygtede da t
bage til Skaane, fordi han havde sit Hælested oppe paa Gautlan
at tage til, naar han behøvede det. Men Kong Magnus vendte
tilbage til Jydland og sad der om Vintren heel mandsterk, idet h
lod passe paa sine Skibe. Disse Tildragelser omtaler Arnor Jarleskal

(580) Saasnart Svein Ulfsson fik spurt, at Kong Magnus ikke læ
ger var ombord paa Skibene, begav han sig strax til sine Skib
trak til sig alt det Folk, han kunde faa, en heel Deel, og foer d
om Vintren over Sjæland, Fyn og Øerne; da Julen nærmede sig
holdt han syd til Jydland og lagde til i Limfjorden: der gik meg
Folk under ham, men han tog Gjeld af andre; nogle begave sig t
Kong Magnus. Da denne spurte, hvad Svein havde fore, dro
han til sine Skibe og tog med sig de norske Krigsfolk, som da v
i Danmark, tilligemed endeel danske; derpaa styrede han sønder
fra langs Landet. Svein var da i Aaroos og havde meget Fol
Da han spurte til Kong Magnus, lagde han med sin Flaade ud
Byen og beredede sig til Striid. Da Kong Magnus havde spur
hvor Kong Svein var, og han vidste, at det ikke kunde være lan
imellem dem, holdt han Huusthing og talede saaledes for sine Krigs
folk: nu have vi da spurt, at Jarlen ligger her for os med
Flaade, og det er mig sagt, at de have en betydelig Styrke.
vil jeg kundgjøre Eder min Agt: jeg vil lægge til Møde med Ja
len og stride med ham, skjønt vi have noget færre Folk; vi ville
som før søge vor Trøst og Hjelp hos Gud selv og den hellige Ko
Olaf, min Fader: han har allerede nogle Gange forhen givet
Sejr, naar vi have kæmpet, skjønt vi ofte have haft mindre Styr
end vore Uvenner. Nu vil jeg, at vore Mænd belave sig paa,
vi skulle opsøge Fjenden, og, saasnart vi finde ham, skal man ro
og strax begynde Slaget: da maa alle mine Mænd være ferdi
til at slaas. De hærklædte sig nu, og enhver gjorde sig selv og
Rum rede til Striden; derpaa toge de til at ro og roede frem, in
til de saa Jarlens Flaade: da gave de sig strax iferd med Ang
bet. Da Sveins Mænd saa Hæren, væbnede de sig og tenje
sammen sine Skibe. Og strax begyndte da en haard Kamp, hvil
ogsaa Thjodolf Skald bevidner. De kæmpede Stavn mod Stav

t ingen andre kunde komme til at hugges end de, der vare i
mene; de, som vare i For-Rummet, maatte stikke med Kesjer, og
de, der vare endnu længer agter, skød med Snøresnyd eller
laker, eller Kaste-Pile; nogle kastede med Stene eller Skjefte-
r, og de, der vare agtenfor Masten, skød med Bue. Dette om-
Thjodolf og bevidner, hvor heftig Skud-Riden var. I Be-
delsen af Slaget stod Kong Magnus først i Skjoldborg, men,
det tyktes ham at gaa seent fra Haanden, løb han frem af
ldborgen og forud i Skibet, raabende højt og eggende sine
nd; han gik lige frem til Stavnen i Huggestriden, og, da hans
nd saa det, trængte de raskt frem og opeggede hinanden indbyr-
Da var der stort Raab over hele Hæren, hvilket ogsaa Thjo-
bevidner. Striden blev nu overhaands heftig, og i det samme
n ryddedes Sveins Skib fremmenfra om Stavnen og Saxene.
gik Kong Magnus med sin Sveit op paa Sveins Skib, og siden
s øvrige Mænd, den ene efter den anden. De gjorde et saa
rdt Angreb, at Sveins Mænd vege tilbage, og Kong Magnus
dede det Skib, samt derpaa det ene Skib efter det andet. Da
tede Svein og en stor Deel af hans Mænd, men mange af dem
t, mange af dem fik ogsaa Grid. Dette omtaler Thjodolf.
tte Slag stod Søndagen før Juul (18de December), og Kong
gnus tog der syv Skibe fra Sveins Mænd. Om alt dette taler
jodolf. Svein flygtede allerede Natten efter til Sjæland med de
k, der vare undkomne og vilde følge ham, men Kong Magnus
de til Land med sine Skibe og lod strax om Natten sine Folk
e op i Landet; tidligt om Morgenen efter kom de ned igjen med
re Strandhugg, som ogsaa Thjodolf bevidner. Kong Magnus (581)
te strax søndenfra over til Sjæland efter Svein, men, saasnart
ng Magnus's Flaade kom til, flygtede Svein strax op i Landet
d alle sine Folk. Kong Magnus satte efter dem og forfulgte
m, idet de dræbte dem, de kunde naa; Thjodolf Skald omtaler
tte og siger, at en Mængde af de Flygtende ilede til Ringsted.
ein flygtede nu over til Fyn, medens Kong Magnus foer med
rstjold over Sjæland og brændte vide om for de Mænd, der om
sten havde slaaet sig i Flok med Svein. Dette omtaler Thjodolf.
ten, saasnart Kong Magnus hørte, at Svein var dragen til Fyn (582)
ed sine Folk, satte han strax efter ham. Da Svein fik Nys herom,
k han strax til Skibs, sejlede afsted og kom frem i Skaane, derfra
gav han sig til Gautland og siden til Sviakongen. Men Kong
agnus gik op paa Fyn og lod der røve og brænde for Mange.
le de af Sveins Mænd, som der vare, flygtede vidt og bredt
m. Ogsaa herom taler Thjodolf, sigende, at Ilden luede op fra
sene paa Fyn til den dobbelte Højde, og at Nordmændene brændte

Salene op i Ejernes Paasyn. Herefter gik atter alt Folket i Dan-
mark under Kong Magnus; da var der god Fred i den sidste De-
af Vintren, og Kong Magnus satte nu sine Mænd til at syr-
overalt i Danmark. Da det leed hen paa Vaaren, drog han me-
sin Flaade til Norge og forblev der længe om Sommeren.

(583) Da Svein nu hørte, at Kong Magnus var dragen til Norge
reed han strax ud i Skaane med meget Krigsfolk fra Sviavelde
Skaaningerne toge godt imod ham, og han fik da endnu flere Folk
Siden foer han ud i Sjæland og lagde det under sig, saa og Fy
og alle Øerne. Da Kong Magnus spurte det, samlede han Fol
og Skibe og drog syd til Danmark. Han spurte, hvor Svein la
med sin Hær, og styrede imod ham. De stødte sammen ved de
Sted, som heder Helgenes. Det var om Kvelden, at Slaget be
gyndte; Kong Magnus havde mindre Folkestyrke, men større o
bedre udrustede Skibe. Arnor Jarleskald omtaler dette, at Konge
bød, at lægge til Kamp, da det begyndte at blive mørkt, og at Sla
get varede den hele Høstnat igjennem. Slaget var overhaands hid
sigt, og, da det leed ud paa Natten, blev Mandfaldet stort. Kon
Magnus skød Haandskud hele Natten. Dette omtaler Thjodol
Det er snarest at sige om dette Slag, at Kong Magnus fik Sej
men Svein tog Flugten. Hans eget Skib blev ryddet fra Stav
til Stavn, og mange af hans øvrige Skibe bleve ligeledes rydded
Herom tale baade Thjodolf og Arnor. Der faldt mange af Svein
Mænd, og Kong Magnus og hans Mænd fik et stort Bytte, hvilk
ogsaa Thjodolf Skald bevidner. Svein flygtede nu op paa Skaan
med alt det Folk, der undkom, men Kong Magnus og hans Mæn
forfulgte de Flygtende langt op i Landet, og der skete da liden Mo
stand af Sveins Mænd eller Bønderne. Herom taler Thjodol
Siden lod Kong Magnus fare med Hærskjold over hele Bygden
de gave sig derpaa til at brænde den, og alt Folket flygtede afveje
vidt og bredt. Om alt dette taler Thjodolf i sit Kvæde. Svei
flygtede nu østefter forbi Skaane, men Kong Magnus vendte tilbag
til sine Skibe og styrede derpaa øster langs Skaanesiden; til dem
Sejlads havde man maattet gjøre sig ferdig i største Skyndin
saaat Thjodolf kvad, at han, som fulgte med Kongen paa Toge
ikke havde andet at drikke end Søvand, og maatte døje meget On
udenfor Skaanesiden. Svein flygtede da op til Gautland og søg
siden hen til Sviakongen, hos hvem han blev Vintren efter og nu
(584) den venligste Behandling. Kong Magnus vendte tilbage, da ha
havde underlagt sig hele Skaane; han styrede først til Falster, gjor
Landgang der, herjede og dræbte mange Folk, som før havde u
derkastet sig Svein. Herom taler Arnor. Siden styrede han m
sin Flaade til Fyn, gjorde der Landgang, herjede og øvede meg

Herverk. Dette omtaler Arnor. Den Vinter sad Kong Magnus i (585)
Danmark, og var der da god Fred. Han havde i Danmark holdt
mange Slag og sejret i dem alle. Odd Kikinaskald siger, at Slaget
mod Venderne stod før Michelsmesse, og Slaget ved Aaroos lidt
før Juul; Arnor siger, at Kong Magnus i een Vinter holdt fire
Slag. Tre Slag holdt han med Svein Ulfsson, hvilket Thjodolf
mærkeligt siger.

Kong Magnus den Gode, Søn af Olaf den Hellige, raadede (586)
for Norge, som det før er sagt; da var Jarlen Ragnvald Brusessøn
hos ham. Paa den Tid raadede for Orknøerne Thorfinn Jarl Si-
gurdsson, Ragnvalds Farbroder. Kong Magnus sendte da Ragn-
vald vester til Orknøerne og bød, at Thorfinn skulde lade ham faa
sin fædrene Arv. Thorfinn gav ham Tredjedelen af Landene, medens
han selv beholdt det øvrige, thi mere havde heller ikke hans Fader
Bruse haft ved sin Død. Thorfinn Jarl var da gift med Inge-
sjørg Jarlemoder, Datter af Finn Arnessøn. Ragnvald Jarl
mente at have Ret til to Tredjedele af Landene, saaledes som Olaf
den Hellige havde lovet hans Fader Bruse, og denne havde i hans Tid.
Dette blev Begyndelsen til Strid mellem begge Frender, og derom
er det en lang Fortælling; de holdt et stort Slag i Pettlandsfjorden.
Ralf Arnessøn var da med Thorfinn Jarl og herom taler Bjarne
Guldbraaskald.

Kong Magnus raadede da baade for Danmark og Norge. (587)
Men, efterat han havde underkastet sig Danevelde, sendte han Mænd
vester til England, der indfandt sig hos Kong Eadvard og bragte
ham Brev og Indsegl fra Kong Magnus. I Brevet stod, med
Kong Magnus's Hilsen: I have vel hørt om den særlige Over-
enskomst, som Hardeknut og jeg gjorde imellem os, at den af os,
der levede efter den anden, skulde tage alle de Lande og Thegner,
som han havde haft. Nu har det faldt sig saaledes, som jeg veed,
I maa have hørt, at jeg har taget Danevelde i Arv efter Harde-
knut, men, førend han døde, havde han ligesaavel England som
Danmark. Jeg paastaar derfor at eje England efter de rette Af-
taler, og vil jeg nu, at du opgiver Riget for mig; i modsat Fald
vil jeg søge at vinde det med Hærstyrke baade fra Danevelde og
Norge, og det vil da komme an paa Sejren, hvo der skal raade for
Landene. Da Kong Eadvard havde læst dette Brev, svarede han (588)
saaledes: det er alle Mand bekjendt her i Landet, at Kong Adal-
raad, min Fader, var odelbaaren til dette Rige baade fra Fortid og
Nutid. Vi vare fire Sønner af ham: da han var falden fra Lan-
det, tog min Broder Eadmund dette Rige og Kongedømme, thi
han var ældst af os Brødre: dermed var jeg nok saa vel tilfreds,
saalænge han levede. Men efter ham tog min Stif-Fader Kong

Knut Riget, og det var ikke greit, at komme med nogen Ford derpaa, medens han levede. Efter ham blev min Broder Ha Konge, saalænge Livet blev ham forundt. Da han døde, raa min Broder Hardeknut baade for Danmark og England, og det tes da nok saa ret Brødreskifte mellem os, at han skulde være K baade over England og Danmark, men jeg intet Rige hav raade over. Nu døde han, da besluttede alle Landets Mænd at tage mig til Konge her i England. Saalænge jeg intet Ti Navn bar, tjente jeg mine Høvdinger ikke storagtigere end de, ingen Ætt havde til at fordre Riget her i Landet. Men nu, har taget Kongenavn og kongelig Vielse her, og saa fuldeligt feste og Kongedømme, som min Fader havde før mig, vil jeg opgive dette Navn, saalænge jeg lever. Dog, om Kong Ma kommer hid til Landet med sin Hær, vil jeg ikke samle Folk ham, og det kan da staa til ham at underkaste sig England, først at have taget mig af Dage. Siger ham disse Ord fra Sendemændene fore da tilbage til Kong Magnus og sagde ham hvorledes det var gaaet dem. Kongen svarede roligt saaledes: tror det er rettest og mest passende, at jeg lader Kong Ead have sit Rige i Ro for mig, men selv beholder dette Rige, som har forundt mig.

Harald Haardraades Saga.

(589) Harald, Sigurd Syrs Søn, Olaf den Helliges sammødre Br var i Slaget paa Stiklestad, og 15 Aar gammel, da Kong den Hellige faldt, som det forhen er skrevet: Harald blev saare undkom med de øvrige Flygtende. Dertil hentyder Thjodolf S i den Draapa, han digtede om Kong Harald, og som kaldes stevja. Ragnvald Brusessøn fik Harald bragt ud af Slaget kom med ham om Natten efter til en Bonde, der boede i Sk langt fra Andre; denne Bonde tog imod Harald og havde hemmeligt hos sig. Harald blev der læget, indtil han var g frisk. Siden fulgte Bondens Søn ham østerover Kjølen, saal at, hvor de kunde, fore de gjennem Skog og Mark, ikke Alfa Bondesønnen vidste ikke, hvem det var, han fulgte. Da de reed Odeskoge, kvad Harald en Vise, der endte med de

hvo ved, om jeg ikke tilsidst bliver en vidtberømt Mand. Han drog østover Kjølen, gjennem Jamteland og Helsingeland og kom frem i Svithjod, hvor han fandt Ragnvald Brusessøn tilligemed mange andre af dem, der havde flygtet fra Slaget paa Stiklestad, alle Kong Olafs Mænd. Der tilbragte de Vintren. Om Vaaren efter (590) lastede Harald og Ragnvald sig Skibe, og drog om Sommeren øster i Gardarike til Kong Jarisleif, hos hvem de tilbragte Vintren. Herom taler Bølverk Skald i den Draapa, han digtede om Kong Harald. Kong Jarisleif tog vel mod Harald og Ragnvald, og Harald blev da Høvding over Kongens Landvernsmænd i Forening med Eilif, Ragnvald Jarls Søn, hvilket ogsaa Thjodolf Skald omtaler, sigende, at de tvende Høvdinger fylkede tilsammen, og at saavel Øster-Vender som Læsser ikke i nogen Krog kunde bjerge sig for deres Krigsfolk. Arnor Jarleskald taler om, at Ragnvald Brusesøn længe var Landvernsmand i Gardarike og der holdt store Slag, i alt ti. Harald blev nogle Aar i Gardarike og foer vide om Auferveg. Siden begav han sig ud til Grækenland med et stort Følge; han styrede til Myklegard og kom sejlende did, som Bølverk Skald siger. Over Grækenland herskede paa den Tid Dronning Zoe den (591) Mægtige, og med hende Michael Katallaktus. Da Harald kom til Myklegard og havde fundet Dronningen, tog han Krigstjeneste der, og sik strax om Høsten ud paa Galejerne med de Hærmænd, der fore ud i Græklandshavet. Harald havde et Følge af sine egne Mænd. Høvdingen over alle Hærmændene var en Mand ved Navn Gyrge, Frende af Dronningen, men Harald havde ikke længe været i Hæren, førend Væringerne tyede meget til ham, saaat han var sammen med dem, naar der blev holdt Slag; tilsidst kom det dertil, at Harald blev Høvding over alle Væringerne. Gyrge og Harald fore nu vide om blandt Græklands-Øerne, og fejdede der meget mod Korsarerne.

Engang, da de havde faret over Land og skulde tage sig Natte- (592) leje ved nogle Skoge, kom Væringerne først til Nattestedet og valgte sig de Telt-Pladser, som de saa vare de bedste og laa højest, thi der er det saa beskaffent, at Landet er blødt, og, saasnart der kommer Regn, er det slemt at holde til paa Steder, der ligge lavt. Siden kom Gyrge, Hærens Høvding, til, og, da han saa, hvor Væringerne havde tjeldet, bød han dem fare bort og tjelde paa et andet Sted, sigende, at han vilde tjelde der. Harald svarede saaledes: naar I komme først til Natte-Bool, da tage I Eder Teltpladse, saaat vi maa tjelde andetsteds, hvor vi finde for godt; nu kunde I engang gjøre det samme og tjelde hvor I vil, paa et andet Sted; jeg vidste ikke bedre, end at det var Væringernes Ret her i Grækerkongens Rige, at de skulle være frie og selvraadende i alle Dele for alle andre, men kun være Kongen alene og Dronningen tjenestebundne.

Herom trættede de med stor Heftighed, indtil de grebe til Vaab
paa begge Sider, og det var ikke langt fra, at de vare komne
at slaas. Men de forstandigste Mænd kom til og skilte dem a
sigende, at det var rimeligere, at de indgik Forliig om denne Sa
og gjorde en bestemt Aftale med hinanden engang for alle, saa
man ikke oftere skulde komme i slig Trætte. De aftalte da e
Stevne, hvor de bedste og forstandigste Mænd skulde dømme mellem
dem. Paa denne Stevne blev det med alles Samtykke bestemt, at
der skulde lægges Lodder i Skjød og drages Lod mellem Græker og
Væringer om, hvo der først skulde ride eller ro eller lægge til Havn
eller velje Teltplads; hvad Lodden bestemte, skulde enhver finde sig i.
Siden bleve Lodder gjorte og merkede. Da sagde Harald til Gyrge:
lad mig se, hvorledes du merker din Lod, forat vi ikke begge skulle
merke vore Lodder eens. Gyrge viiste ham den. Nu merkede Ha-
rald sin Lod og kastede den i Skjødet; ligesaa kastede Gyrge sin.
Den Mand, der skulde drage Lodden, tog da en op, holdt den mel-
lem sine Fingre, løftede Haanden i Vejret, og sagde: disse skulle
først ride og ro, lægge til Havn og velje sig Teltpladse. Harald
greeb hans Haand, tog Lodden og kastede den i Søen, sigende:
dette var vor Lod. Hvorfor lod du ikke Flere se den, sagde Gyrge.
Se kun her denne, som er tilbage, sagde Harald, du kan selv kjende
dit Merke paa den. Man undersøgte da den tilbageblevne Lod, og
Alle kjendte Gyrges Merke; siden blev det dømt, at Væringerne
skulde have Ret til at velje blandt alle de Ting, de trættede om.
Der forefaldt ogsaa andre Ting, som de ej kunde blive enige om,
men Enden blev altid den, at Harald fik sin Vilje frem.

(593) De fore alle tilsammen om Sommeren og herjede. Naar de
hele Hæren var sammen, lod Harald sine Mænd være udenfor Kam-
pen, eller i alle Fald der, hvor der syntes ham at være mindst
Livsfare, yttrende, at han vilde tage sig i Vare for at miste sine
Krigsfolk. Men, naar han var for sig selv med sin Skare, opmun-
trede han saa ivrigt til Kamp, at han sagde, at enten vilde han
sejre eller dø. Det hendte da ofte, naar han var Høvding over
Krigsfolket, at han vandt Sejr, naar Gyrge ikke vandt. Dette
lagde Hærmændene Merke til og sagde, at Alt vilde gaa bedre,
dersom Harald var ene Høvding over Hæren, men de dadlede Gyrge
for, at han og hans Mænd intet udrettede. Gyrge sagde nu, at
Væringerne ikke vilde yde ham nogen Hjelp, og bad Harald fare
paa et andet Sted med sine Mænd, end han med sine, saaat hver
Afdeling for sig udrettede, hvad den kunde. Harald foer da afsted
fra den øvrige Hær med Væringerne og Latinmændene, medens
Gyrge foer med Grækerhæren. Da viiste hver, hvad de duede til.
Harald fik altid Sejr og Bytte, men Grækerne fore hjem til Mø-

gard med hele sin Styrke, undtagen nogle unge Drenge, der vilde slaffe sig Gods, de flokkede sig til Harald og stillede sig under hans Anførsel. Han begav sig nu med sin Hær vester til Afrika, som Væringerne kalde Serkland, og han fik der stor Tilvext paa Folk. I Serkland vandt han 80 Borge: nogle bleve ham opgivne, andre tog han med Storm. Derpaa drog han til Sikel-Ø. Thjodolf Skald omtaler, at den unge Harald vandt 80 Borge i Serkland, førend han drog at kæmpe paa Sikel-Ø, og Illuge Bryndølaskald, at han underkastede Michael de sydlige Lande. Her siges udtrykkelig, at Michael var Grækernes Konge paa den Tid. Harald tilbragte mange Aar i Afrika, og fik der en Mængde Løssøre, Guld og Kostbarheder og alskens dyrebare Sager. Men alt det Gods, han fik, og som han ikke behøvede til at holde sig selv med, sendte han med paalidelige Mænd nord til Holmgard, i Kong Jarisleifs Varetægt; de samlede da efterhaanden en ustyrtelig Rigdom, som rimeligt var, da han netop herjede i den Deel af Verden, der er rigest paa Guld og Kostbarheder, og, som det nys er sagt og ganske vist, indtog 80 Borge ved sin mandige Ferd.

Da Harald kom til Sikel-Ø, herjede han der og lagde med (594)
sin Hær til en stor og folkerig Borg; han satte sig om den, thi Veggene vare saa sterke, at det tyktes ham umuligt at bryde dem. Men Mændene i Borgen havde nok af Fødevarer og andre Nødvendigheder forat kunne holde længe ud. Da fandt Harald paa følgende Raad. Han lod sine Fuglefængere tage Smaafugle, der havde sine Reder i Borgen, men fløj ud i Skogen om Dagen forat søge Føde. Han lod derpaa binde Høvelspaaner af Tyrived bag paa Fuglene, helde smeltet Vox og Svovel derpaa og siden tænde Ild i dem. Da nu Fuglene bleve slupne løs, fløj de strax allesammen paa een Gang ind i Borgen for at se til sine Unger og de Reder, de havde oppe under Huustagene, der vare af Rør eller Halm; i disse tog nu Ilden fra Fuglene fat, og, skjønt hver Fugl kun bar en liden Byrde af Ild, blev det dog snart en stor Brand, da der var saa mange Fugle, og Ilden kom paa saa mange Steder. Snart kom Huus ved Huus i Brand, indtil hele Borgen stod i Lue. Da gik alle Folk ud af Borgen og bad om Naade, de samme, der før i mange Dage havde viist Overmod og Haan mod Grækernes Hær og deres Høvding. Harald gav alle dem, der bad derom, Grid, og tog derpaa Borgen i Besiddelse.

Der var en anden Borg, som Harald ogsaa lagde til med sin (595)
Hær; den var baade folkerig og sterk, saaat der var intet Haab om at kunne faa den brudt. Der vare jevne og haarde Sletter rundt om den. Da fandt Harald paa at lade grave en Grav fra et Sted, hvor der randt en Bekk i et dybt Gjel, hvortil man ej kunde

se fra Borgen; de kastede al Mulden ud i Vandet og lod Strø
men drive den bort; dette Verk fortsatte de baade Dag og Nat o
stiftedes dertil skareviis, men Hæren gik alle Dage hen mod Borge
og Borgmændene op i Vigskaardene, hvorefter de stød paa hinande
indbyrdes; om Natten sov man paa begge Sider. Da Harald
kunde skjønne, at Graven eller Jordhuset var gravet saa langt ind,
at det var kommet indenom Borgveggen, lod han sine Folk væbne
sig; derpaa gik de ind i Jordhuset, just som det dagedes. Da de
kom til Enden, grove de opad over sine Hoveder indtil de mødte
nogle Stene, sammensøjede med Kalk, det var Gulvet i en Steen-
hall. De brøde dette Gulv op og gik op i Hallen; der forefandt de
mange af Borgmændene, som sad og aad og drak, og som nu bleve
tagne ganske med Overraskelse; Væringerne gik strax paa med dragne
Sverd og dræbte endeel af dem; de øvrige, som kunde komme til, toge
Flugten. Væringerne satte efter dem, men nogle besatte Borge-
ledene og lukkede dem op, der gik da hele Mængden af Hæren ind.
Da den kom ind i Borgen, flygtede Borgens Folk, men mange bade
om Grid, og den fik alle, der frivilligt overgave sig. Paa denne
Maade vandt Harald Borgen og dermed et uhyre Bytte.

(596) En tredje Borg kom de til, som var den største og sterkeste af
dem alle, samt rigest paa Gods og Folk. Om Borgen var der saa
store Diger, at de saa, at de ej kunde indtage den med slige Kun-
ster, som de forrige. De laa der meget længe, uden at faa udrettet
noget. Da Borgmændene saa dette, bleve de djerve, de satte sine
Fylkinger op paa Borgveggene, lukkede siden op Borgeledene, streeg
mod Væringerne og opeggede dem, bade dem gaa ind i Borgen og
vise, hvor modige de vare, og sagde, at de ikke vare bedre til Striid
end Høns. Harald sagde til sine Mænd, at de skulde lade, som om
de ikke vidste, hvad de skulde gjøre derved, eller forstode, hvad de
sagde: vi udrette intet, sagde han, ved at rende til Borgen, thi de
bære deres Vaaben paa os nedenunder deres Fødder, og komme vi
i Borgen med nogle Sveiter, da have de det i sin Magt, at stænge
dem inde, som de ville, og de andre ude, thi de have alle Borge-
ledene i sin Varetægt. Vi skulle gjøre dem ikke mindre Spot og
lade dem se, at vi ikke frygte for dem: vore Mænd skulle gaa frem
vaa Sletterne saa nær Borgen som muligt, idet de dog altid passe
det saa, at de ej komme i Skudmaal; de skulle alle være vaaben-
løse og holde Leeg og lade Mændene i Borgen se, at vi ikke bryde
os om deres Fylkinger. Der gik da flere Dage hen, hvori intet
(597) udrettedes. To islandske Mænd omtales, hvilke dengang vare med
Harald; den ene var Halldor, Søn af Snorre Gode: han var den,
der bragte dette Frasagn hid til Landet, den anden var Ulf, Søn
af Uspak, der igjen var en Søn af Usvifr den Spake. Begge vare

indeligt ſterke Mænd, meget vaabendjerve og ſærdeles afholdte
Harald. De vare begge med i denne Leeg. Da det nu havde
t ſaaledes ved i nogle Dage, vilde Mændene i Borgen viſe
nu ſtørre Overmod; de gik ikke med Vaaben op paa Borgveg-
, men lode dog Borgeledene ſtaa aabne. Men, da Væringerne
det, gik de en Dag til Legen med Sverd under ſine Kapper
hjelme under Hattene. Som de nu havde legt en Stund, ſaa
at Borgmændene ikke toge ſig vare; da toge de i Haſt ſine Vaa-
og ſtyrtede hen til Borgeledene. Da Borgmændene ſaa det,
de dem i Møde fuldt bevæbnede og gjorde dem tapper Mod-
; ſaaledes opſtod der en Kamp i Borgeledet. Væringerne
e ingen Forſvarsvaaben, undtagen at de ſvøbte Kapperne om
venſtre Arm; de bleve derfor ſaarede, nogle faldt, og alle vare
i den yderſte Nød. Harald og det Krigsfolk, der var blevet
ge hos ham i Teltene, ſkyndte ſig da hen, at hjelpe ſine Stald-
e. Men da vare Borgmændene komne op paa Borgveggene,
paa dem og kaſtede Stene, ſaaat der blev en haard Kamp; de,
vare i Borgeledet, ſyntes, at man kom dem ſenere til Hjelp,
de vilde. Da Harald kom til Borgeledet, faldt hans Merkes-
. Han ſagde da til Halldor: tag du Merket! Halldor tog
esſtangen, men ſvarede uvittigt: hvo kan vel bære Merke foran
naar du følger ſaa umandigt efter, ſom du nu en Stund har
? Dette var mere Vredesord end Sandhedsord, thi Harald
den vaabendjerveſte Mand. De ſøgte da ind i Borgen, og
en haard Kamp gik det endelig ſaa, at Harald ſejrede og ind-
Borgen. Halldor fik et ſtort Saar i Anſigtet, hvoraf han havde
ſaa længe, han levede.

Den fjerde Borg, Harald kom til med ſin Hær, var den ſtørſte (598)
lle dem, hvorom der her berettes, dertil var den ſaa ſterk, at
var intet Haab om at faa den brudt. De lagde ſig da rundt
Borgen, ſaaat ingen Levnetsmidler kunde føres derind. De
e ikke ligget der længe, førend Harald blev ſyg, ſaaat han
te holde Sengen. Han lod nu ſit Landtelt ſætte affides fra de
e, da det tyktes ham en Lindring ikke at høre Krigsfolkenes
og Larm. Hans Mænd gik idelig i Flokke til og fra for at
hans Befalinger. Mændene i Borgen ſaa, at der var noget
paa Ferde med Væringerne, og ſendte Speidere derhen forat
de, hvad det kunde være. Da disſe Speidere kom tilbage til
en, kunde de berette, at Væringehærens Høvding var ſyg, og
r af denne Grund ikke ſkete noget Angreb paa Borgen. Da
aaledes havde varet ved en Stund, minkede Haralds Kræfter,
ans Mænd begyndte da at blive meget hug-ſyge og nedſlagne;
ette ſpurte Borgmændene. Tilſidſt tog Haralds Sygdom ſaa-

dan Overhaand, at man sagde ham død over hele Hæren. Væring-
gerne gik nu hen at tale med Borgmændene, sagde dem sin Høv-
dings Død og bade om, at Præsterne vilde tilstede ham Begravelse
Borgen. Da Mændene i Borgen hørte dette, vilde enhver af den
som raadede for Klostre eller store Kirker der i Borgen, gjerne ha
Liget til sin Kirke, da de vidste at der vilde følge meget God
med i Offer. Saa klædte da en Mængde Præster sig i Skru
gik ud af Borgen med Kors og Skriin og Helligdomme og gjor
en fager Processjon. Væringerne gjorde og en stor Liigferd; Liig
kisten blev baaren højt med Tjeld over af Pell, og foran den bar
mange Merker. Men just, som Liget blev baaret ind igjennem Por
gelædet, satte de Kisten ned tvers for Ledet og drog Slagbommen
fra Portfløjene; derpaa blæste Væringerne Hærblæst i alle Ludre o
droge Sverdene: da styrtede hele Væringehæren frem fra Telten
fuldt bevæbnet og løb til Borgen med Skriig og Raab. Me
Munkene og de andre Præster, der havde gaaet Liget imøde, og fo
før kappedes om, hvo der kunde være den første til at komme ud o
tage mod Offeret, kappedes nu dobbelt saa meget om at være læng
borte fra Væringerne, thi disse dræbte enhver, der var dem næ
mest, enten han saa var Klerk eller ikke. Væringerne fore over he
Borgen, dræbte alle Mandfolk og plyndrede alle Kirker og Klostr
Der fik de et ustyrteligt Bytte.

(599) Harald tilbragte mange Aar i den Hærferd, hvorom der nu
fortalt, baade i Serkland og paa Sikel-Ø. Siden vendte han tilba
til Myklegard med denne Hær, men forblev ikke længe der, føren
han tiltraadte en Ferd ud til Jorsaleland. Han, saavelsom alle
Væringer, der sloge sig i Følge med ham, lode det Guld, de fik
Sold af Grækerkongen, staa tilbage. Saa er der sagt, at Hara
paa alle disse Krigstog har holdt 18 ordentlige Slag. Dette be

(600) vidner ogsaa Thjodolf. Han foor nu med sine Krigsfolk ud til Jor
saleland og siden op til Jorsaleborg, og, hvor han viste sig i Jor
saleland, bleve alle Borge og Kasteller overgivne i hans Vol
Stuv Skald, der havde hørt Kongen selv fortælle om disse Beg
venheder, siger udtrykkeligt, at Harald lagde Jorsaleland under sig
og Grækerne, og at dette Land kom ubrændt og uherjet i han
Vold. Han begav sig derpaa ud til Jordan og langede sig de
efter andre Palmeres (Pilegrimes) Viis; han skjenkede store Gave
til Herrens Grav og det hellige Kors saavelsom andre hellige Ste
der i Jorsaleland. Da fredede han ogsaa Vejen heelt ud til Jor
dan og dræbte Røvere og andet Ufredsfolk. Herom taler ogsa
Stuv Skald. Derpaa vendte Harald tilbage til Myklegard.

(601) Da Harald nu var kommen til Myklegard ude fra Jorsale
land, fik han Lyst til at fare til de nordlige Lande til sine Odel

Besiddelser. Han havde da hørt, at hans Broderſøn Magnus Olafsſøn var bleven Konge baade i Norge og Danmark. Han opſagde derfor ſin Tjeneſte hos Grækerkongen. Men, da Dronning Zoe fik dette at vide, blev hun meget vreed og fremkom med Beſkyldninger mod Harald, ſigende, at han havde begaaet Underſlæb med Grækerkongens Deel af det Bytte, ſom havde været vundet i Krigen, medens Harald var Høvding for Hæren. Der var en ung og ſmuk Mø ved Navn Maria, Broderdatter af Dronning Zoe, til hende havde Harald bejlet, men faaet Afſlag af Dronningen. Efter hvad Væringer, ſom havde ſtaaet i Tjeneſte i Myklegard, have berettet her nordpaa, gik det Sagn blandt vel underrettede Mænd der paa Stedet, at Dronning Zoe vilde ſelv have Harald til Mand, og at dette var den egentlige Aarſag til den Behandling, der blev Harald til Deel, da han vilde forlade Myklegard, ſkjønt man angav en anden Sag for Mængden. Den, ſom paa den Tid var Grækerkonge, heed Conſtantinus Monomachus; han raadede over Riget i Forening med Dronning Zoe.

Af de nys anførte Aarſager lod da Grækerkongen Harald gribe (602)
og føre i Fængſel. Paa Vejen til Fængſlet, ganſke nær ved dette, aabenbarede den hellige Kong Olaf ſig for Harald og ſagde, at han ville hjelpe ham. Paa det ſamme Sted i Gaden blev der ſiden bygget et Capell og helliget Kong Olaf: det Capell har ſiden ſtaaet der. Fængſlet var ſaaledes beſkaffent, at det var et højt Taarn, oventil aabent, med en Indgangsdør fra Gaden. Der blev Harald indſat, og med ham Halldor og Ulf. Men Natten efter kom en formaaende Kone til den øverſte Aabning af Fængſlet; hun var ſænket derop paa Stiger, med tvende Tjeneſtemænd; disſe lod nu et Tov gaa ned i Fængſlet til de Fangne og halede dem op. Den ſamme Kone havde nemlig Kong Olaf tidligere forundt Helbredelſe, og havde nu aabenbaret ſig for hende og befalet, at hun ſkulde frie hans Broder af Fængſlet. Harald begav ſig lige til Væringerne, der ſtrax reiſte ſig op for ham alleſammen og modtoge ham vel. Siden væbnede de ſig alle, gik hen til det Sted, hvor Konen ſov, toge ham fangen og ſtak begge Øjnene ud paa ham. Derom taler Skalden Thorarin Skeggesſøn i ſin Draapa, ligeſaa Thjodolf Skald. I begge disſe Draaper og mange andre Kvæder om ham er det udtrykkeligt berørt, at Harald ſelv blindede Grækerkongen. Man kunde have nævnt ſom den, der udførte dette, en Hertug, Greve eller anden fyrſtelig Mand, hvis man havde vidſt, at dette var rigtigere, thi Kong Harald ſelv meddelte denne Beretning, ſaavelſom de andre Mænd, der dengang vare med ham. Samme Nat gik Harald til de Herberger, hvor Maria ſov, og tog (603)
hende bort med Vold. Derpaa gik de ned til det Sted, hvor Væ-

ringernes Galejer laa, toge to Galejer og bemandede dem, og roe
siden ind i Sævidarsund. Da de kom til det Sted, hvor Jernbom
mene laa tvers over Sundet, sagde Harald, at man skulde sætte sig
til Aarerne paa begge Galejer, og at de, der ikke roede, skulde al
løbe agter i Galejerne, hver med sin Oppakning i Armene. Paa
den Maade skreed Galejerne op paa Bommene. Men, saasnart Fa
ten standsede, og man stod fast, bød Harald alle Mand løbe forud
Da stupede den Galej, Harald var paa, frem over og skreed ned a
Jernene paa den anden Side; men den anden sprak, medens de
reed paa Jernene, og mange Folk omkom, men nogle reddede sig ve
at svømme og blevne tagne op. Paa denne Viis skaffede Harald sig
ud af Myklegard og foer derpaa ind i det sorte Hav. Førend han
sejlede fra Land, satte han Jomfruen fra Borde og medgav hende
et godt Følge tilbage til Myklegard. Han bad hende sige til sin
Frenke Dronning Zoe, at hun nu kunde se, hvor stor Magt
hun vel havde haft over Harald, og om Dronningen med hele sin
Velde havde kunnet hindre ham fra at faa Jomfruen. Derpaa sej
lede Harald nord i Ellipalte og drog derfra nordefter gjennem
Auster-Riget. Paa disse Ferder digtede Harald nogle Gammenvise
i alt 16, med eet Omkvæd i dem alle. I een af dem heder det,
vidt forbi Sikel-Øens Kyst klovede Vængehjorten (Skibet) Bølgerne
og Snekken skreed herligt frem under Drengene: da vare vi rige
stolte; mindre end det troede jeg var nok for Pigen; alligevel sad
den guldsmykkede Mø i Garde paa Nakken ad mig. Han sigtede
her til Ellisiv, Datter af Kong Jarisleif i Holmgard.

(604) Men, da Harald kom til Holmgard, modtog Kong Jarisleif
ham overvættes godt, og han forblev der den følgende Vinter. Da
tog han i sin Varetægt alt det Guld og de mangehaande dyrebare
Sager, som han allerede i Forvejen havde sendt derhen fra Mykle-
gard: det var saa meget Gods, at ingen Mand i de nordlige
Lande havde seet saameget i een Mands Eje. Harald havde tre
Gange været i Polota-Svarv (Paladsernes Afhøvling), medens han
var i Myklegard. Det er nemlig Lov der, at hver Gang Grae-
kerkongen dør, skulle Væringerne have Polota-Svarv, hvilket bestaar
i, at de skulle gaa gjennem alle Kongens Poloter (Paladser), hvor
hans Skattegjemmer ere, og hver af dem har da Ret til at beholde
(605) som sin Ejendom, hvad han kan faa fat med Hænderne. Samme
Vinter gav Kong Jarisleif Harald sin Datter til Egte; hun hed
Elisabeth, det Navn kalde Nordmændene Ellisiv. Dette omtales
Stuv den Blinde. Om Vaaren tiltraadte han sin Reise fra Holm-
gard, drog om Vaaren fra Aldegjeborg, hvor han fik sig Skib, og
sejlede østfra om Sommeren. Han tog først Vejen til Svithjod og
sagde ind til Sigtune, hvilket Valgard paa Vold udtrykkeligt omta-

Der forefandt Harald Svein Ulfsſøn, der ſamme Høſt havde (606)
ſlaget for Kong Magnus ved Helgenes. Da de mødtes, modtoge
hinanden vel, thi Olaf den Svenſke, Sviakonge, var Morfader
Elliſiv, Haralds Kone, og Aſtrid, Sveins Moder, var Syſter
Kong Olaf. Harald og Svein indgik Fælligſkab og bandt det
ved ſærdeles Forpligtelſer. Alle Sviar vare Venner af Svein,
han var i Slægt med de allerypperſte Mænd der i Landet.
Derfor bleve alle Sviar ogſaa Haralds Venner og Hjelpere; mange
Stormænd der vare i Svogerſkab med ham. Hertil henpeger Thjo-
dolf. Siden ſkaffede Harald og Svein ſig Skibe, og de fik ſnart (607)
en ſtor Hær ſamlet. Da de vare ferdige med Udruſtningerne, ſej-
lede de øſtfra til Danmark, hvilket Valgard ogſaa omtaler. De
lagde ſig først med ſin Flaade ved Sjæland, herjede der og
brændte vidt og brebt. Siden ſtyrede de til Fyn, gjorde Landgang
der og herjede. Valgard ſiger udtrykkeligt, at Harald herjede hele
Sjæland og hjemſøgte Fyn, at den klare Ild brandt i Byen ſøn-
for Roeskilde, at mange flygtede til Skogs, og at flere ſagre
Kvinder bleve førte fangne ned til Skibene.

Kong Magnus drog om Høſten efter Helgenes-Slaget nord til (608)
Norge. Da fik han den Tidende at høre, at hans Frende Harald
Sigurdsſøn var kommen til Svithjod, og det med, at Svein Ulfs-
ſøn og Harald havde lagt Fælligſkab og havde en ſtor Hær ude, i
Forſæt at underkaſte ſig først Daneveldet, ſiden Norge. Kong
Magnus bød da Leding ud af Norge og fik ſnart en ſtor Hær ſam-
let. Han ſpurte da, at Harald og Svein vare komne til Danmark,
brændte og ſkjendte overalt, og at Landets Folk gik under dem paa
mange Steder; det blev tillige ſagt, at Harald var ſtørre og ſterkere
end andre Mænd og ſaa forſtandig, at intet var ham umuligt, og
at han altid fik Sejr, naar han holdt Slag; han var derhos ſaa
rig paa Guld, at ingen vidſte Mage dertil. Thjodolf omtaler, at
der herſkede megen Frygt, at den gode Fred vilde faa Ende, ſiden
Magnus vilde drage ſydover med ſine Krigsſkibe og Harald nord-
over med ſine. De af Kong Magnus's Mænd, der plejede at raad- (609)
slå med ham, talte om, at de fandt det altfor galt, om han og
Harald, der vare ſaa nær Frender, ſkulde ſtride med hinanden, og
den ene maaſke blive den andens Banemand. Mange bøde ſig til
at megle Forliig mellem dem, og ved diſſe Foreſtillinger ſamtykkede
Kongen deri. Der blev da ſendt Mænd afſted paa en Løbe-Skude,
og diſſe fore ſaa ſkyndeligt ſom muligt ſyd til Danmark; her fik de
diſſe Mænd, der vare fuldkomne Venner af Kong Magnus, til at
forkynde deres Erende for Harald. Denne Sag blev dreven i
største Stilhed. Men, da Harald hørte dette, at Kong Magnus,
hans Frende, vilde byde ham Forliig og Fælligſkab, ſaaledes at

han skulde faa halve Norge ligt med Magnus, medens enhver a
dem skulde faa Halvdelen af den andens Løsøre, gik han ind derpaa
og med denne Aftale vendte da Sendemændene tilbage til Kon
(610) Magnus. Ikke længe efter traf det sig, at Harald og Svein sa
en Kveld og talede sammen ved Drikkebordet. Svein spurte, hvil
Stykker Harald satte mest Priis paa af alle de Kostbarheder, ha
ejede. Harald svarede, at det var hans Merke Landeyda. Svei
spurte nu, hvad Egenskab dette Merke da havde, siden det var
saa kosteligt Stykke. Harald svarede, at det var sagt og virkel
havde slaaet ind, siden han fik Merket, at den, foran hvem det bl
baaret, altid fik Sejr. Svein svarede: jeg vilde nok tro, at sl
Natur fulgte Merket, hvis du havde holdt tre Slag med din Fren
Kong Magnus, og sejret i dem alle. Da svarede Harald vredel
gen: jeg veed nok, hvad Frendskab der er mellem Kong Magn
og mig, om end du ikke minder mig derpaa, og om vi end nu fa
mod hinanden med Hærskjold, saa er det dog ikke fordi, at vi
nok kunde mødes paa anden og mere passende Maade. Ved dis
Ord skiftede Svein Farve og sagde: der ere Somme Harald, d
tale om, at du allerede før har brugt ikke at holde mere af en slu
tet Aftale, end hvad du finder mest fordeelagtigt. Harald svare
du veed vist ikke mange Exempler paa, at jeg ikke har holdt
sluttet Aftale, men jeg veed derimod, at Kong Magnus kan si
om dig, at du ikke har holdt din Aftale med ham. Dermed g
hver til sit. Om Kvelden, da Harald gik at sove i Løftingen p
sit Skib, sagde han til sin Skosvend: jeg vil ikke ligge i Sengen
Nat, da jeg har en Mistanke om, at det er ikke saa ganske sikke
for Sviig; jeg merkede nemlig i Kveld, at min Maag Svein bl
meget vreed over min ligefremme Tale. Nu skal du passe paa, o
der i Nat skeer noget, som er verd at lægge Merke til. Harald g
da hen at sove paa et andet Sted, men lagde en Træklubbe i d
Rum, hvor han ellers plejede at ligge. Men ved Midnatstid ko
en Baad roende hen til Løftingen, og der gik en Mand op, t
Løftingstjeldet til Side, gik ind og hugg i Haralds Rum med e
stor Øxe, saaat den stod fast i Træet; derpaa løb han strax ned
Baaden igjen. Det var belgmørkt, men Øxen stod efter i Træstu
ben til Tegn paa, hvad der var skeet. Siden vekkede Harald si
Mænd og lod dem vide, hvad Sviig der var forsøgt imod de
Det er klart, sagde han, at vi her ikke kunne staa os mod Svei
naar han slaar sig paa at bruge Sviig mod os; det bedste, vi kun
gjøre, er at søge bort herfra, medens vi kunne. Lader os derfo
nu løse vore Skibe og ro bort tyst og stille. De gjorde saa o
roede om Natten lidt før Dag nordover langsmed Landet. Sid
fore de Dag og Nat, indtil de fandt Kong Magnus, hvor han la

sin Hær. Harald gik strax hen til sin Frende Kong Magnus,
der blev nu et glædeligt Møde, som ogsaa Thjodolf siger. Si-
talte Frenderne imellem sig, og alt gik forligeligt af. Kong (611)
gnus laa ved Stranden og havde sit Telt oppe paa Land. Han
bød sin Frende Harald til Bords, og denne gik til Gjestebudet
60 Mand. Det var et herligt Gjestebud. Da det leed ud
Dagen, gik Kong Magnus ind i Teltet, hvor Harald sad, og
de med sig Folk, der bare Byrder, bestaaende af Vaaben og
der. Kongen gik først til den yderste Mand og gav ham et
Sverd, saa til de øvrige og gav den ene efter den anden et
eld, en Kjortel, eller Klæde, eller et Vaaben, eller en Guldring;
der af dem gav han en Ting, kostbarere, jo tignere (fornemmere)
nden var. Tilsidst kom han til sin Frende Harald, holdende to
-Teener i Haanden, og sagde: hvilken af disse to Teener vil du
, Frende? Den, som er mig nærmest, svarer Harald. Da
de Kong Magnus: med denne Nor-Sprote giver jeg Eder halve
ges Rige med alle Skylder og Skatter og al den Ejendom, som
ligger til, med den Aftale, at du skal være Konge paa alle Ste-
i Norge med samme Ret som jeg, dog, naar vi begge to ere
mmen, skal jeg være Formand i al Hilsen, Tjeneste og Sæde.
der tre Tignemænd, skal jeg sidde i Midten, jeg skal have Kongs-
t og Kongs-Bryggen. I skulle ogsaa styrke og befordre vor
gt til Gjengjeld, fordi vi gjøre Eder til den Mand i Norge,
vi troede, at Ingen skulde blive, saalænge vor Isse er oven
lde. Derpaa stod Harald op og takkede Kong Magnus vel for
Ære og Heder, han lod ham vederfares. Derpaa satte
sig begge ned og vare lystige. Samme Dags Aften gik Har-
og hans Mænd til sit Skib. Morgenen efter lod Kong Mag- (612)
blæse hele Folket til Things. Da Thinget var sat, lyste
g Magnus for hele Hæren, hvilken Gave han havde givet sin
nde Harald. Thore paa Steig gav Harald Kongenavn der paa
inget. Den Dag bød Kong Harald Kong Magnus til Bords,
gik han hen ad Dagen med 60 Mand til Kong Haralds Telt,
r Gjestebudet var beredet. Der vare da begge Konger i Høj-
e og Samsæde; der blev bevertet paa det ypperligste, og Kon-
ne vare lystige og glade. Da det leed ud paa Dagen, lod Kong
rald bære en heel Mængde Tasker ind i Teltet; de bare ogsaa
Klæder og Vaaben og andensslags Stykker, hvilket Gods alt-
mmen Harald uddelte og skiftede til dem af Kong Magnus's
nd, der vare i Gjestebudet. Siden lod han løse Taskerne og
de til Kong Magnus: I gav os igaar et stort Rige, som I
de vundet fra Eders og vore Uvenner, og I tog os til Samlag
Eder. Dette var vel gjort, thi det havde kostet Eder meget

Arbeide. Nu have vi derimod været udenlands og bestaaet sle
Farer, førend jeg fik samlet dette Guld, som I nu skulle se: det
vil jeg nu lægge til Fællig med Eder, Kong Magnus; Løsøret sk
tilhøre os begge, og vi skulle have lige meget hver, ligesom vi ha
lige meget af Riget i Norge. Men da jeg veed, at vort Sind
forskjelligt, og at du er meget gavmildere end jeg, ville vi skifte det
Gods ligeligt mellem os, saa kan hver gjøre med sin Deel, som ha
finder for godt. Derpaa lod Harald udbrede en stor Oxehud
Guldet af Taskerne styrte ud paa den; hvorefter man tog Skaal
og Lodder, skilte Guldet i to Hobe og skiftede det aldeles ligeli
efter Vegt. Alle de, der saa det, fandt det et stort Under, at h
skulde kunne være saa meget Guld samlet paa eet Sted i de nor
lige Lande. Men egentlig var dette Grækerkongens Ejendom
Rigdom, saaledes som Alle sige, at der (hos Grækerkongen) er det r
Guld i Huse fulde. Kongerne vare da meget lystige. Blandt and
kom der frem et Støb saa stort som et Mandshoved. Kong Hara
tog Støbet op og sagde: hvad Guld kan nu vel du, Magn
Frende, sætte op imod dette Knaphoved? Kong Magnus svare
Ufreden og store Ledinger har forvoldt, at næsten alt det Guld
Sølv, jeg har at raade for, er medgaaet. Jeg har nu ikke me
Guld end denne Ring i mit Eje: med disse Ord tog han Ring
af sin Arm og gav Harald den. Harald saa paa den og sagd
dette er lidet Guld, Frende, for en Konge over to Kongeriger,
endda torde der være dem, der tvivle om, hvorvidt du ejer den
Ring med Rette. Da svarede Kong Magnus alvorligt: ejer je
ikke denne Ring med Rette, da veed jeg ikke, hvad jeg har fa
med Rette; thi min Fader, Kong Olaf den Hellige, gav mig den
Ring, da vi sidst skiltes ad. Kong Harald svarede leende: det
sandt nok, som du siger, Kong Magnus, at din Fader gav d
denne Ring, men den samme Ring tog han fra min Fader for
ringe Sag, og det er ogsaa sandt, at det ikke var godt for Sma
kongerne i Norge, da din Fader var paa det mægtigste. Ved de
Gjestebud gav Kong Harald Steige-Thore en Majur-Bolle m
Sølvgjorde og Sølvhadde over, begge Dele forgyldte, samt he
fyldt med skjære Sølvpenge; dermed fulgte og to Guldringe, der
sammen vejede en Mark: han gav ham ogsaa sin Kappe, der v
af brunn Purpur med hvidt Skind under, og lovede ham stor
seelse og sit Venskab. Thorgils Snorressøn, en forstandig Man
siger, at han saa et Altarklæde, som var gjort af denne Kapp
han sagde og, at Gudrid, Datter af Gutthorm, Steige-Thores Sø
fortalte, at hendes Fader ejede Bollen, og at hun selv saa de
Bolverk Skald omtaler, at Sammenkomsten mellem Magnus og Ha
alt gik fredeligt af, og at Harald der fik Deel i Riget, medens h

Ragnus Guld, hvorimod Svein belavede sig paa at hjemsøges
Krig. Kong Magnus og Kong Harald raadede den næste (613)
efter dette Forliig begge over Norge, men havde hver sin
Om Vintren droge de om paa Oplandene, paa Veitsler;
m vare de sammen, stundom hver for sig. De droge heelt til
dhjem, til Nidaros. Kong Magnus havde haft Kong Olafs
dom i sin Varetægt, lige siden han kom til Landet, klippede
Haar og Negle hver tolfte Maaned og havde selv den Nøgel,
ed Skrinet oplukkedes. Der skete da mangeslags Jertegn ved
Olafs hellige Levninger. Snart kom der et og andet i Vejen
Kongernes Samtykke, og mange vare saa ildesindede, at de
at sætte ondt imellem dem.
Svein Ulfsson laa efter i Havnen, da Harald var faren bort. (614)
spurte han efter, hvor han havde taget Vejen, og, da han fik
at Magnus og Harald havde indgaaet Forliig, og at de havde
ær tilsammen, styrede han med sin Flaade øster langs Skaane-
og holdt sig der, indtil han om Vintren bragte i Erfaring,
ng Magnus og Kong Harald havde begivet sig nord til Norge
in Flaade. Da styrede Svein med sin Flaade syd til Dan-
og tog alle kongelige Indtægter der den Vinter.
Da det begyndte at vaares, bød Kong Magnus og hans Frende (615)
Harald Leding ud af Norge. Det traf sig da engang, som
ortælles, at Kong Magnus og Kong Harald laa om Natten i
avn; den følgende Dag var Kong Harald først ferdig og sej-
strar, men om Kvelden lagde han ind i den Havn, hvor han
ong Magnus havde agtet at være den Nat. Harald lagde sit
i Kongslejet og lod sine Mænd tjelde der. Kong Magnus
de senere paa Dagen og kom ikke til Havnen, førend Kong
ld allerede havde tjeldet. Han og hans Mænd saa, at Harald
lagt sig i Kongslejet og agtede at blive liggende der. Da
us's Mænd havde ladet Sejlene falde, sagde han: roer nu
til, og sætter Eder endelangs efter Skibsbordene; andre skulle
sine Vaaben frem og væbne sig, thi dersom de ikke ville lægge
skulle vi stride. Men da Kong Harald saa, at Kong Magnus
e at lægge til Kamp med dem, sagde han til sine Mænd:
r Landtougene og slaar Skibene løs af Lejet, nu er vor Frende
us vreed. De gjorde saa og lagde Skibene bort af Lejet,
s Kong Magnus lagde sine Skibe i Stedet. Da man paa
Sider havde ordnet sig for Natten, gik Kong Harald med
Mænd over paa Kong Magnus's Skib: Kongen modtog ham
og bød ham velkommen. Kong Harald svarede: jeg troede, at
ar kommen blandt Venner, men nu nys var jeg dog en Stund
om, hvorvidt I vilde, det skulde være saaledes; det er imidlertid

sandt, som Ordsproget siger, at Barnagtighed er brad i Sind, og jeg vil derfor heller ikke tage dette for andet end en Ungdoms-Gjerning. Ætte-Gjerning var det, ikke Ungdoms-Gjerning, sagde Kong Magnus; jeg husker nok baade hvad jeg gav og hvad jeg forbeholdt mig: hvis denne lille Ting nu blev tagen uden vort Samtykke, vilde man snart ogsaa tage den næste. Forliget ville vi overholde, som det er sluttet, men fordre ogsaa af Eder, hvad der efter samme tilkommer os. Kong Harald svarer: det er jo gammel Vis, at den Forstandigere viger; derpaa gik han tilbage paa sit Skib. Ved slige Tildragelser mellem Kongerne viiste det sig, at det var vanskeligt at styre til Rette. Magnus's Mænd sagde, at han havde Retten paa sin Side, men de Uforstandigere lode sig forlyde med, at Kong Haralds Ære var bleven noget krænket. Hans Mænd sagde, at Aftalen ej lød anderledes, end at Kong Magnus skulde have Lejet, naar de kom paa een Gang, men at Harald ikke var pligtig at lægge ud af Lejet, naar han var kommen først: de yttrede, at Harald havde opført sig godt og forstandigt. De derimod, som vilde udtyde alt til det verre, sagde, at Kong Magnus vilde bryde Forliget, og at han havde gjort Kong Harald Uret og Vanære. I slige smaa Tvistemaal blandede uforstandige Mænd sig saaledes med sine Taler at Kongerne bleve indbyrdes uenige. Der forefaldt da ogsaa meget andet, som bidrog til, at Kongerne ikke kunde enes, skjønt kun lidet deraf her er opskrevet.

(616) Kong Magnus og Kong Harald styrede med sin Hær syd til Danmark. Da Svein hørte det, flygtede han bort, øster til Skaane. Kongerne Magnus og Harald opholdt sig længe om Sommeren i Danmark og lagde da alt Landet under sig. De vare i Jydland om Høsten. En Nat, da Kong Magnus laa i sin Seng, drømte han, at han var hos sin Fader, den hellige Kong Olaf, og at denne sagde til ham: hvad vil du vælge af disse to Ting, min Søn, enten nu at følge med mig, eller at blive den mægtigste af alle Konger og leve længe, men gjøre en Synd, som du seent eller aldrig faar bødet? Det forekom ham da, som om han svarede: jeg vil helst, at du skal vælge for mig, Fader! hvortil da Kongen sagde: saa skal du følge med mig. Siden sagde Kong Magnus sine Mænd hvad han havde drømt. Lidt efter fik han Sot og laa syg paa et Sted, der heder Suddathorp. Da han var Døden nær, sendte han sin Broder Thore med Jerteiner til Svein Ulfsson for at bede ham at yde Thore den Hjelp, han behøvede: med Budsendingen fulgte ogsaa dette, at Kong Magnus gav Svein Daneveldet efter sin Død, sigende, at det var billigt, at Harald raadede for Norge, men Svein for Danmark. Siden døde Kong Magnus den Gode og

meget begrædt af hele Mængden. Odd Kikinaſkald ſiger, at fældtes mange Taarer, da man bar den milde Konge i Graven.

Efter denne Tildragelſe holdt Kong Harald Thing med Krigs- (617)
et og kundgjorde ſin Beſlutning at ville fare med Hæren til
org-Thing, for der at lade ſig tage til Konge over hele Dane-
et, og ſiden at underlægge ſig dette, hvilket han ſagde var hans
ligeſaavel ſom Norges Rige efter hans Frende Kong Magnus.
bad Krigsfolket at ſtaa ham bi og yttrede, at da vilde Nor-
Mænd til alle Tider være Danernes Overmænd. Men Einar
mbarſkelve ſvarede ſom ſaa, at han var mere ſkyldig at føre ſin
erſøn Kong Magnus's Liig til Begravelſe og bringe ham til
Fader Kong Olaf nord i Nidaros, end at ſtrides udenlands
efterſtragte en anden Konges Rige og Ejendom. Enden paa
Tale var, at det tyktes ham bedre, at følge Kong Magnus
, end hvilkenſomhelſt anden Konge levende. Siden lod han tage
et og ſtille om det paa det herligſte, ſaaat man kunde ſee det alt-
men paa Kongens Skib. Da beredede ogſaa alle Thrønderne og
Nordmændene overhoved ſig til at fare hjem med Kong Mag-
's Liig, og Ledingen ſkiltes ad. Kong Harald ſaa nu, at det
ie, han kunde gjøre, var at vende tilbage til Norge og først ſikkre
det Rige, ſamt der at ſamle flere Krigsfolk. Og ſaaledes drog
da tilbage til Norge med hele Hæren. Saaſnart han kom til
ge, holdt han Thing med Landets Mænd og lod ſig tage til
ge. Paa den Maade drog han heelt østenfra Viken og blev
n til Konge paa hvert Fylke i Norge. Einar Thambarſkelve
med Kong Magnus's Liig og med ham hele Thrønde-Hæren,
førte Liget til Nidaros, hvor det blev jordet i Clemenskirken:
var dengang den hellige Kong Olafs Skriin. Kong Magnus
de været middelmaadig af Vext, med et regelmæſſigt og lyſt An-
, lys af Haar, veltalende, haſtig i Ord, ivrig af Sind, yderſt
mild paa Gods. Han var en ſtor Hærmand og meget vaaben-
v; venſæleſt af alle Konger, ſaaat baade Venner og Uvenner
e ham.

Svein Ulfsſøn var juſt den Høſt i Skaane og ſtod paa Rei- (618)
øſter til Sviavelde, i den Henſigt at opgive det Kongenavn,
havde taget i Danmark. Men, da han juſt ſkulde ſtige til Heſt, kom
gle Mænd ridende til ham og ſagde ham diſſe Tidender, først at
g Magnus Olafsſøn var død, dernæſt at hele Nordmannahæren
faren bort fra Danmark. Svein ſvarer dertil haſtigt, ſigende:
vidner jeg for Gud, at jeg aldrig herefter ſkal fly fra Daneveldet,
længe jeg lever. Han ſteeg nu til Heſt og reed syd til Skaane,
ſtrax meget Folk flokkede ſig til ham. Den Vinter lagde han
Daneriget under ſig, og alle Danerne toge ham da til Konge.

Thore, Kong Magnus's Broder, kom til Svein strax om Høst
med Ordsending fra Kong Magnus, saaledes som det før er skrev
Svein tog godt imod ham, og Thore var siden længe hos Ko
Svein i gode Kaar.

(619) Kong Harald Sigurdsson tog Kongedømmet over hele Nor
efter Kong Magnus Olafssøns Død. Da han havde raadet f
Norge een Vinter, og Vaaren kom, bød han Leding ud af h
Landet, halv Almenning af Folk og Skibe og styrede syd til Jy
land. Han herjede og brændte vidt og bredt om Sommeren
lagde ind i Godnefjord. Kong Harald digtede selv en halv V
om, at hans Skibe laa for Anker i Godnefjord, og bad Thjod
Skald digte den anden Halvdeel. Thjodolf gjorde saa, sigende,
næste Sommer skulde de ankre endnu sydligere. Bølverk henpeg
ogsaa i sin Draapa til, at Harald næste Sommer efter Kong Ma
(620) nus's Død foor til Danmark. Ved denne Leilighed brændte
ogsaa Thorkel Geysas Gaard: han var en stor Høvding. Ha
Døttre bleve førte bundne ned til Skibene. De havde Vintr
forud gjort megen Spot over, at Harald agtede sig til Danma
med Hærskibe: de skare Ankere af Ost og sagde, at slige Ank
vare gode nok til at holde Nordmændenes Skibe. Man kvad nu
Vise herom, hvori det heed, at de danske Møer nok før havde sta
ret Anker-Ringe af Ost for at ærgre Kongen, men at man
kunde see Jærnkroge nok til at holde hans Skibe, og at ikke man
Møer længer følte Lyst til at lee. Der fortælles, at en Udkig
mand, der havde seet Kong Haralds Flaade komme sejlende, sag
til Thorkel Geysas Døttre: I Geysedøttre sagde, at Kong Hara
ikke vilde komme til Danmark! Dotta Thorkelsdatter svarede:
det var i Gaar! Thorkel løste sine Døttre ud med en umaadel
Mængde Penge. Grane Skald digtede herom, sigende, at den ove
modige Pige græd sine modige Taarer, idet hun blev ført gjenne
den tykke Horns-Skog, at Harald forfulgte de Flygtende lige
Stranden, og at Dottas Fader i al Hast maatte punge ud. Hara
herjede i Danmark hele denne Sommer og fik en uhyre Mæng
Bytte; dog fik han ikke den Sommer sat sig fast i Danmark. H
vendte tilbage til Norge om Høsten og var der om Vintren.

(621) Kong Harald fik til Egte Thora, Datter af Thorberg Arne
søn, næste Vinter efter Kong Magnus's Død. Han havde m
hende to Sønner, den ældste heed Magnus, den anden Olaf. Ko
Harald havde med Dronning Elisiv to Døttre, den ene heed Mari
den anden Ingegerd. Den næste Vaar efter den Hærferd, som
er omtalt, udbød Kong Harald Krigsfolk og foor om Sommeren
Danmark og herjede siden hvert Aar, det ene efter det andet. St

Skald taler herom, sigende, at Falster blev ødelagt, og at Danerne hvert Aar vare rædde.

Kong Svein raadede for hele Daneveldet, siden Kong Mag- (622)
nus var død. Han sad stille om Vintrene, men laa ude om Somrene og truede at fare nord i Norge med Danehæren og ikke gjøre mindre ondt der, end Kong Harald gjorde i Danmark. Kong Svein tilbød Kong Harald om Vintren, at de skulde mødes Sommeren efter i Elven, og der enten strides til det Yderste, eller slutte Forlig. Da gjorde de paa begge Sider hele Vintren igjennem sine Skibe rede, og havde begge halv Almenning ude den følgende Sommer. Denne Sommer kom Thorleik Fagre over fra Island, og digtede en Flokk om Kong Svein Ulfsson. Da han kom til Norge, hørte han, at Kong Harald var faren syd til Elven mod Kong Svein. Da kvad Thorleik et Par Viser herom, hvori han talte om, at Gud maatte raade for, hvo af de tvende Konger der skulde berøve den anden Liv og Rige, at Harald førte sine brede Skibe nordenfra, og Svein sine fagert malede, guldmundede Drager fra Syden. Kong Harald kom med sin Hær til den aftalte Stevne, men hørte da, at Kong Svein endnu laa syd ved Sjæland med sin Flaade. Da deelte Kong Harald sin Hær. Den største Deel af Bondehæren lod han fare hjem, men beholdt hos sig sin Hird, Lendermændene, de mest udvalgte af Krigsfolket, og alle dem af Bøndernes Tropper, som boede nærmest Danerne. De fore syd til Jydland søndenfor Vendel-Skagen og syd om Thjod. Overalt fore de med Hærskjold. Stuv Skald omtaler, at Indbyggerne af Thjod i Hast flygtede for Harald. De fore heelt syd til Heidaby, tog Kjøbstaden og brændte den. Kong Haralds Mænd digtede derved en Vise, hvori de roste sig af, at hele Heidaby blev opbrændt fra Ende til Ende, at de nok skulde gjøre Svein Fortred, og at man saa, hvorledes Luen slog højt mod Sky op af Husene. Ogsaa Thorleik Fagre taler herom i sin Flokk efter at have spurt, at der ej var blevet af noget Slag ved Elven: den, der ej ved det før, siger han, behøver kun at spørge Fyrstens Flok om, hvorledes Kongen hevngjerrig har hjemsøgt Heidaby; uden Nødvendighed sejlede Harald aarle østfra til Byen, hvilket han gjerne kunde have ladet være. Derefter drog (623)
Kong Harald nordover igjen. Han havde 60 Skibe, de fleste store og sterkt ladede med Hærfang, som de havde taget om Somreren. Idet de sejlede nord forbi Thjod, kom Kong Svein ned fra Landet med en stor Hær og bød Kong Harald at strides og gaa i Land. Kong Harald havde neppe halv saa mange Folk: han bød Kong Svein, at stride med sig til Skibs. Dette omtaler Thorleik Fagre. Derefter sejlede Kong Harald nord forbi Vendel-Skagen; da slog Vinden om for dem, saaat de maatte legge ind under Læsø,

og blive liggende der om Natten. Da kom der en tyk Taage o
lagde sig over Havet, men, da det blev Morgen, og Solen randt op
saa de paa den anden Kant af Havet ligesom Ilde at brende
Dette blev strax sagt til Kong Harald; han saa derhen og sagde
strax: tager Tjeldene ned af Skibene, og Aarerne fat; Danerne
Hær er kommen efter os; Taagen er lettet, der hvor de ere, og So
len skinner paa deres guldlagte Dragehoveder. Det var, som han
sagde; Svein Danekonge var kommen der med en overmaade stor
Hær. De roede nu paa begge Sider, som de bedst kunde. Danernes
nes Skibe vare rappere under Aarerne, men Nordmændenes baade
meget opsvulmede og svært ladde: saaledes halede de Danske snart
ind paa dem. Kong Harald saa nu, at det ikke kunde gaa paa
denne Viis. Hans Drage var det bagerste af alle hans Skibe
Han bød da, at man skulde kaste Træer ud, og fæste Klæder o
andre gode Stykker derved. Det var saa stille Vejr, at alt det
drev for Strømmen. Da Danerne saa sit Gods drive paa Havet
styrede de, som først kom sejlende, derhen, thi det tyktes dem nem
mere, at tage det, som det flød der løst, end at søge det indenbords
hos Nordmændene. Derved sinkedes Efterroningen. Men da Kong
Svein kom efter dem med sin Hær, eggede han dem og sagde, at
det var en stor Skam, saa stor en Hær som de havde, om de ikke
skulde faa taget Fjenderne, der havde saa liden Styrke, og næsten
var i deres Vold. Da begyndte Danerne anden Gang at ro paa.
Men da Kong Harald saa Danernes Skibe gaa fortere, bød han
sine Mænd at lette Skibene, og kaste overbord Malt, Hvede o
Flesk, og slaa ud sin Drik; dette hjalp for en Stund. Da lod
Kong Harald tage Biggyrdler, Kar og tomme Tønder og kaste over
bord, og med dem hærtagne Folk. Da alt dette tilsammen drev
ud paa Søen, bød Kong Svein at hjelpe Folkene, hvilket ogsaa
skete; men imidlertid undkom Nordmændene. Danerne vendte da
tilbage, men Nordmændene fore sin Vej. Thorleik Fagre omtaler
hvorledes Harald forfulgtes af Svein, men undkom. Kong Svein
styrede med Flaaden hen under Leso og traf der syv af Nordmændenes
Skibe: det var Ledingsfolk og alene Bønder. Da Svein kom til
dem, bade de om Grid og bød Penge for sig. Dette omtaler
Thorleik Fagre.

(624) Kong Harald var en mægtig Mand og en kraftig Styrer i
denlands samt meget forstandig og viis, saaat det er et almindeligt
Sagn, at der ej har været nogen Høvding indenlands saa dybvis
eller raadsnild som Harald. Han var en stor Krigsmand og saa
vaabendjerv. Han var sterk og vaabenfør fremfor Alle, saaledes
som før er skrevet, og dog er det meste af hans berømmelige Gjer
ninger uskrevet, deels formedelst vor Ukyndighed, deels og fordi

ille ville sætte vidneløse Sagn i Bøger, om vi end have hørt noget saadant eller mere deslige omtale. Det tykkes os bedre, at man ydenefter heller skulde behøve at lægge til, end at tage fra. Mange Beretninger om ham findes i de Kvæder, som islandske Mænd førte ham eller hans Sønner, og for den Sags Skyld viste han dem stort Venskab. Han var og en meget stor Ven af alle de øvrige Indbyggere her i Landet (Island): da der var stor Dyrtid paa Island, gav Kong Harald fire Skibe Lov til at føre Meel til Landet, og forordnede, at Skippundet ikke skulde koste mere end et Hundrede Vaadmaal; han gav alle de fattige Folk, der kunde skaffe sig Underholdning paa Farten over Havet, Tilladelse til at komme til Norge. Heraf ernærede Landet sig, indtil Aaringen atter blev bedre. Kong Harald sendte ogsaa hid ud en Klokke til den Kirke, den hellige Kong Olaf sendte Tømmeret til, og som blev opført paa Thingvolden. Slige Mindesmerker har man her til Lands om Kong Harald, foruden mange andre i de store Gaver, han skjenkede de Mænd, der besøgte ham hjemme hos ham selv. Halldor Snorressøn og Ulf Uspaksøn, hvilke forhen ere om- (625)
talte, kom til Norge med Kong Harald. De vare i mange Stykker heelt ulige beskafne. Halldor var meget stor og sterk og særdeles klog af Udvortes. Det Vidnesbyrd gav Kong Harald ham, at han var blandt dem af hans Mænd, som man allermindst kunde spore nogen Forandring paa ved hvilkensomhelst uventet Begivenhed. Hvad enten der var Livsfare paa Ferde, eller der kom en glædelig Tidende, saa blev han dog hverken gladere eller ugladere; ikke sov han mere eller mindre, eller nød Mad eller Drikke anderledes, end hans Sedvane var. Halldor var faamælt og stivordet, fritalende, strid af Sind og umyg, men det kom ilde tilpas hos Kongen, der havde mange andre gjeve og tjenesteivrige Mænd om sig. Halldor blev derfor kun en kort Tid hos Kongen, drog til Island og satte Bo paa Hjarðarholt, hvor han boede til sin Alderdom og blev en gammel Mand. Ulf Uspaksøn var i stor Yndest hos Kong Harald, (626)
og var en saare forstandig Mand, veltalende, ivrig, trofast og oprigtig. Kong Harald gjorde ham til sin Stallare og giftede ham med Jorunn Thorbergsdatter, Syster til Thora, som Kong Harald var gift med. Ulfs og Jorunns Børn vare Jon den Sterke paa Raasvold og Brigida, Moder til Sauda-Ulv, Fader til Peter Byrdarsvein, Fader til Sigrid og Ulf Fly. Jon Sterkes Søn var Erlend Himalde, Fader til Eystein Erkebiskop og hans Brødre. Kong Harald gav Ulf Stallare Lendermands Ret og 12 Merkers Veitsler, samt omfram et halvt Fylke i Throndhjem. Dette bevidner Stein Herdisesøn i Ulfs-Flokken.

Kong Magnus Olafsøn lod gjøre Olafskirken i Kaupangen (627)

(Nidaros) paa det Sted, hvor Kong Olafs Liig havde været he
ſat om Natten: det var da ovenfor Byen. Der lod han og re
Kongsgaarden. Kirken blev ikke fuldferdig, førend han døde; Ko
Harald lod det, der manglede, fuldføre. Der i Gaarden lod han
paabegynde en Steenhall, ſom han vilde indrette for ſig, men den bl
ikke ferdig, førend han døde. Kong Harald lod fra Grunden
reiſe Mariekirken oppe paa Melen, nær ved det Sted, hvor Ko
gens hellige Levninger laa i Jorden den første Vinter efter ha
Fald: det var et ſtort Munſter og ſaa ſterkt ſammenføjet m
Kalk, at man neppe kunde faa den brudt fra hinanden, da Erk
biſkop Eyſtein lod den nedrive. Kong Olafs hellige Levninger ble
bevarede i Olafskirken, medens Mariekirken var under Arbeid
Kong Harald lod opføre Kongsgaarden nedenfor Mariekirken, v
Aaen, der ſom den nu er; men der hvor han før havde ladet Ha
len gjøre, det Huus lod han indvie til Gregoriuskirke.

(628) Ivar Hvite heed en Mand. Han var en gjev Lendermand, d
havde ſit Bo paa Oplandene, en Datterſøn af Haakon Jarl d
Mægtige. Ivar var ualmindelig ſmuk af Udvortes. Hans S
heed Haakon, om hvilken det er ſagt, at han i Skjønhed, Styr
og Legemsferdigheder var forud for alle de Mænd, der paa d
Tid fandtes i Norge. Allerede i ſin unge Alder var han i Ha
ferd, forhvervede ſig derved ſtor Forfremmelſe, og blev den berø

(629) meligſte Mand. Einar Thambarſkelve var den mægtigſte Lende
mand i Norge. Det var ikke videre godt mellem ham og Ko
Harald, alligevel beholdt Einar de Veitſler, ſom han havde haft, mede
Kong Magnus levede. Einar havde mange og ſtore Ejendomm
Han var gift med Bergljot, Datter af Haakon Jarl, ſaaledes ſo
det før er ſkrevet. Eindride, deres Søn, var ganſke voxen p
denne Tid og gift med Sigrid, Datter af Ketil Kalf og Gun
hild, Kong Haralds Syſterdatter. Eindride ſlægtede i Skjønhed
Fagerhed paa ſine mødrene Frender, Haakon Jarl eller denn
Sønner, men i Vext og Styrke paa ſin Fader Einar, ſaavelſom
al den Legemsferdighed, Einar beſad fremfor andre. Han var ogſ
den venſæleſte Mand, ikke mindre end hans Fader, ſom det bevi

(630) nes mangeſteds i Sagaerne. Da var Orm Jarl paa Oplanden
hans Moder var Ragnhild, Datter af Haakon Jarl den Mægtig
og han ſelv var ogſaa en høiſt udmerket Mand. Paa ſamme T
var Aſlak Erlingsſøn veſter paa Jederen, paa Sole: han var g
med Sigrid, Datter af Svein Jarl Haakonsſøn. Gunnhild,
anden Datter af Svein Jarl, var gift med Danekongen Sve
Ulfsſøn. Diſſe, og mange andre gjeve Folk, vare paa den T
Haakon Jarls Efterkommere i Norge, og Ætten var meget ſmukke

af Udvortes end andre Mennesker, og de fleste af den meget legemsstadige Mænd, men alle højt anseede.

Kong Harald var herskesyg, og dette tiltog, efterhvert som han befæstede sig i Landet. Det gik saavidt, at det bekom de fleste ilde at modsige ham, eller at ville faa andet frem, end han ønskede. Dette berører Thjodolf Skald. Einar Thambarskelve var den, som især stod i Spidsen for Bønderne over hele Ut-Thronhjem: han svarede for dem paa Thingene, om det end var Kongens Mænd, som fore med Sagsmaalene. Einar kjendte godt Lovene og manglede heller ikke Djervhed til at paaberaabe sig dem til Thinge, om end Kongen selv var tilstede, og alle Bønderne understøttede ham. Kongen blev meget vreed herover, og det gik tilsidst saa vidt, at de vexlede haarde Ord med hinanden. Einar sagde, at Bønderne ikke vilde taale Vold af ham, om han brød Landets Ret imod dem, og saaledes faldt Ordene flere Gange mellem dem. Da begyndte Einar at have mange Folk om sig hjemme og endnu mange flere, naar han drog til Byen paa de Tider, Kongen var der. Engang hendte det sig, at han saaledes drog ind til Byen med meget Folk, 8 eller 9 Langskibe og henved fem Hundreder (600) af Mænd. Da han kom til Byen, gik han op med denne Skare. Kong Harald var just i sin Gaard og stod ude i Loftsvalerne, som han saa Einars Folk gaa op fra Skibene, og siger man, at han da kvad et Par Viser, hvori det heed: her seer jeg Einar Thambarskelve gaa heel mandsterk i Land; han venter nok i sin Overmod at fylde selve Kongestolen, da ofte har ikke engang en Jarl saa mange Husskarle i Hælene paa sig; denne Einar vil tilsidst berøve os Riget, hvis han ikke selv kommer til at kysse Oxens tynde Mund. Einar blev i Byen nogle Dage. En Dag holdtes der Bymøde, hvor Kongen selv var tilstede. Man havde grebet en Tyv i Byen, og han blev ført frem paa Mødet. Tidligere havde Manden været hos Einar, der havde syntes godt om ham. Det blev sagt Einar, hvad der nu gik for sig, og han tyktes at kunne vide, at Kongen ikke vilde lade Manden kjøbe for Straf, om dette end laa Einar nok saa meget Magt paa. Han lod derfor sine Mænd væbne sig og gaa til Mødet, hvor han tog med Magt tog Manden til sig. Sidenefter gik hans og Kongens fælles Venner til og bare Forliigsmaal imellem dem. De udtalte, at der blev aftalt en Stevne, hvor de selv skulde mødes. Der var en Maalstue i Kongens Gaard ved Aaen Nid; i denne Stue gik Kongen med nogle faa Mænd, medens hans øvrige Skare var ude i Gaarden. Kongen lod drage Fjelen for Ljoren, saaat der kun var en liden Aabning. Da kom Einar i Gaarden med sit Følge. Han sagde til sin Søn Eindride: vær du her ude med Folkene, saa har det ingen Fare med mig. Eindride blev da staaende

(631) (632) (633)

ude ved Stuedøren. Da Einar kom ind i Maalstuen, sagde ha
det er jo mørkt i Kongens Maalstue! Men i det samme løb h
Mænd ind paa ham, og deels stak, deels hugg til ham. Da Ei
dride hørte dette, drog han Sværdet og løb ind i Stuen, men bl
strax fældet tilligemed Faderen. Da løb Kongens Mænd ogsaa h
foran Døren, men Bønderne bleve haandfaldne, fordi de ikke hav
nogen Anfører; de eggede nok hinanden og sagde, at det var Ska
om de ikke hevnede sin Høvding, men der blev dog ikke af nog
Angreb. Kongen gik ud til sine Mænd, lod dem sætte sig i Fylki
og satte sit Merke op, men Bønderne gjorde fremdeles intet Angre
Da gik Kongen ud paa sit Skib med alle sine Mænd og ro
ud af Aaen, samt videre ud efter Fjorden. Bergljot, Einars Ko
spurte hans Fald; hun var da i det Herberge, hun og Einar hav
haft ude i Byen. Hun gik strax op i Kongsgaarden, der hvor Bo
deflokken var, og eggede dem ivrigt til Kamp, men i det sam
roede Kongen ud efter Aaen. Da sagde Bergljot: her savne vi
min Frende Haakon Ivarssøn; Einars Banemænd vilde ikke kun
ro ud efter Aaen, hvis Haakon stod her paa Aabredden. Sid
lod hun fysle om Einars og Eindrides Liig, og de bleve jordede
Olafskirken ved Siden af Kong Magnus Olafssøns Hvilested.

(634) Efter Einars Fald blev Harald saa forhadt for dette Verk,
det eneste, der hindrede, at Lendermændene og Bønderne anfal
Kongen og holdt Kamp med ham, var kun, at der ikke var nog
Forgangsmand til at reise Merke foran Bondehæren. Finn Arne
søn boede i den Tid paa Austraat paa Yrje; han var nu Ko
Haralds Lendermand. Han var gift med Bergljot, Datter af Ha
dan, Sigurd Syrs Søn, Broder til Olaf den Hellige og Ko
Harald. Thora, Kong Haralds Kone, var Finn Arnessøns Bi
derdatter; Finn selv og alle disse Brødre vare i stor Ynd
Kongen. Finn Arnessøn havde været nogle Somre i Vesterviki
og da havde Finn, Guthorm Gunnhildssøn og Haakon Ivars
alle tre været sammen. Kong Harald sejlede nu ud efter Thro
hjemsfjorden til Austraat, hvor han blev vel modtagen. Siden g
han sig i Samtale med Finn, og de talte med hinanden om de sid
Tildragelser, nemlig Einars og hans Søns Drab, og den Kn
og det Oplob, Thrønderne gjorde mod Kongen. Finn sagde p
sin forhastede Viis: med dig er det daarligt fat i begge Styk
du gjør først alting ilde, og siden er du saa rædd, at du ikke ve
hvor du skal gjøre af dig. Kongen svarede leende: jeg vil nu, Ma
sende dig ind til Byen, for at du kan faa Bønderne forligte m
mig: lykkes ikke det, vil jeg, at du farer til Oplandene og brin
det dertil med Haakon Ivarssøn, at han ikke længer er min Modstand
Finn svarer: hvad vil du da love mig til Belønning, naar jeg p

er mig denne farlige Sendelſe, thi baade Thrønderne og Oplæn-
gerne ere ſaa ſtore Fjender af dig, at det ikke er ſikkert for nogen
ndemand at fare hen til dem, ſom ej har ſin egen Yndeſt at
e paa? Reis du kun, Maag, i dette Ærende, ſagde Kongen,
jeg veed, at, ſkal nogen kunne udrette dette at gjøre os for-
je, ſaa er det dig: bed os ſiden om hvad du vil. Finn ſvarede:
ld da dine Ord, Konge, og jeg ſkal ſtrax fremſætte min Bøn:
forlanger Grid og Landsviſt for min Broder Kalf og alle hans
ndomme, ſamt derhos, at han faar alle ſine Navnbøder (Titler
Verdigheder), og alt det Herredømme, han havde, førend han
r af Landet. Kongen lovede Finn alt dette, ſom han forlangte,
der blev taget Vidner og givet Haandfeſte derpaa. Siden ſagde
m: hvad ſkal jeg da tilbyde Haakon, for at han ſkal tilſtaa dig
id? han raader nu meſt for diſſe Frender. Kongen ſvarer: førſt
l du nu høre, hvad Haakon for ſin Part fordrer ſom Vilkaar for
indgaa Forliig; frem ſaa min Tarv ſom du bedſt kan, men negt
m tilſidſt ikke andet end Kongedømmet. Siden drog Kong Harald
til Møre, ſamlede Folk til ſig og blev mandſterk. Finn Arnes- (635)
drog ind til Byen, ledſaget af ſine Huskarle, henved 80 Mand.
han kom til Byen, holdt han Thing med Bymændene. Her
Thinget holdt han en lang og ſnild Tale, hvori han bad By-
nd og Bønder tage et ganſke andet Raad, end at ligge i Had
ſin Konge, eller jage ham bort; han mindte dem om, hvor
get ondt der var gaaet over dem, ſiden de havde gjort det mod
bellige Kong Olaf; han ſagde og, at Kongen vilde bøde diſſe
ab efter de bedſte og forſtandigſte Mænds Skjøn. Finn talte
længe for Bønderne, at de omſider lovede, at de intet videre
lde gjøre, førend de Sendemænd kom tilbage, ſom Bergljot havde
dt til ſin Frende Haakon Ivarsſøn paa Oplandene. Siden
g Finn ud til Orkedal med de Mænd, der havde fulgt ham til
em, reiſte derfra op til Dovrefjeld og videre østover Fjeldet, hvor-
r han førſt begav ſig til ſin Maag Orm Jarl, der var gift med
as Datter Sigrid. Han ſagde Jarlen ſit Ærende, og de lagde (636)
en Stevne med Haakon Ivarsſøn: da de mødtes, fremførte Finn
Haakon det Ærende, Kong Harald havde givet ham. Men det
rkedes ſnart paa Haakons Tale, at han fandt det højligen at
re ſin Skyldighed at hevne ſin Frende Eindride: han ſagde ſom
, at han havde faaet Budſkab fra Throndhjem, der forvisſede
m om, at han der vilde finde Underſtøttelſe nok til at vove en
ſtand mod Kongen. Finn foreſtillede nu Haakon, hvor langt
re han vilde være faren med at modtage ſaa ſtor Verdighed af
ngen, ſom han ſelv kunde forlange, end at indlade ſig paa det
lige Foretagende, at begynde Krig med den Konge, i hvis Tje-

neſte han ſelv allerede ſtod; du vil blive overvunden, ſagde han, d
har da forbrudt Fæ og Fred, men, om du end ſejrer over Kon
Harald, vil du komme til at hede Drottinsſviger. Jarlen unde
ſtøttede ogſaa Finns Tale. Da Haakon havde overtænkt alt det
for ſig ſelv, gav han ſine Henſigter tilkjende, idet han ſagde: Je
er villig til at indgaa Forliig med Kong Harald, derſom han v
give mig ſin Frendkone Ragnhild, Kong Magnus Olafsſøns Da
ter, til Egte med ſaa ſtort Hjemmegifte, ſom det ſømmer ſig fo
hende, og hun liker. Finn ſagde, at han vilde love ham det pa
Kongens Vegne. Dette blev da faſt aftalt imellem dem. Derpa
reiſte Finn tilbage nord til Throndhjem, og da afſtilnede denne Ufre
og Uro, ſaaat Kongen frembeles beholdt ſit Rige i Fred indenlands
idet nemlig hele det Forbund, Eindribes Frender havde ſluttet om a
modſtaa Kong Harald, nu blev opløſt.

(637) Da Stevnetiden kom, at Haakon ſkulde kræve Opfyldelſen a
den gjorte Aftale, begav han ſig til Kong Harald. Da de nu talte om
Sagen, ſagde Kongen, at han for ſin Part gjerne vilde holde alt det
ſom var aftalt i Forliigsmaalet mellem Haakon og Finn. Men, ſagde
Kongen, du faar tale med Ragnhild ſelv herom og høre, hvorvidt hun
vil ſamtykke i Aftalen, thi det er ikke raadeligt for dig eller noge
anden at faa hende uden hendes eget Samtykke. Haakon gik
da hen til Ragnhild og forebragte hende ſit Giftermaals-Forſlag.
Hun ſvarede: ofte faar jeg finde, at min Fader Kong Magnus e
død og borte; ſaaledes ogſaa nu, hvis jeg ſkal gifte mig med en
ſlet og ret Bonde, ſkjønt du viſſelig er en ſmuk og i alſſens Idræt
ter vel forfaren Mand; men levede min Fader Kong Magnus, da vilde
han ikke gifte mig med ringere Mand end en Konge, og det er
idetmindſte ikke at tænke paa, at jeg tager nogen utigen Mand til
Egte. Haakon gik da igjen til Kong Harald og ſagde ham ſin og
Ragnhilds Samtale; derpaa bragte han den med Finn ſluttede Af-
tale i Erindring. Finn var ſelv tilſtede, ſaavelſom flere af de Mænd,
der havde været nærværende, da Haakon og Finn talte ſammen; alle
dem ſkød Haakon nu til Vidne, at Aftalen var, at Kongen ſkulde give
Ragnhild ſaadant Hjemmegifte, ſom hun likede. Nu, ſagde han, vil hun
ingen utigen Mand have, altſaa faar I give mig Tignar-Navn;
jeg har ogſaa Ætt og Byrd til at hede Jarl, foruden endeel andre
Egenſkaber, efter hvad Folk ſige. Kongen ſvarer: da min Broder
Olaf og hans Søn Kong Magnus raadede for Riget, lode de kun
een ad Gangen være Jarl i Landet; ſaaledes har ogſaa jeg gjort
ſiden jeg fik Kongenavn: nu vil jeg ikke tage den Verdighed fra
Orm Jarl, ſom jeg engang har givet ham. Haakon ſaa da, hvor
ledes hans Sag ſtod, og at den ikke vilde faa nogen Fremgang,
hvilket mishagede ham ſaare. Finn var ogſaa meget vreed. De ſagde

Kongen ikke holdt ſine Ord, og dermed ſkiltes de ad. Haakon (638)
ſte ſtrax bort fra Landet paa et vel bemandet Langſkib, kom frem
i Danmark og begav ſig ſtrax til ſin Maag Kong Svein, der
ærefuldt imod ham, og gav ham ſtore Veitſler der i Landet.
Haakon blev nu Kong Sveins Landevernsmand mod Vikinger, der
rjede meget i Daneriget, Vender og Kurer og andre Auſtervegs-
nd. Han laa ude paa Hærſkibe baade Vinter og Sommer.

Aasmund heed en Mand, der ſkal have været Kong Sveins (639)
ſterſøn og Fosterſøn: han var den haabefuldeſte Mand, og Kon-
holdt meget af ham. Men da han var fuldvoxen, blev han
rt en ſtor Voldsmand og Drabsmand: dette likede Kongen ikke,
lod ham fare fra ſig, men gav ham dog et godt Leen, ſom han
vel kunde holde ſig og ſin Sveit med. Men, ſaaſnart Aas-
nd tog ved Kongens Gods, drog han meget Folk til ſig, og, da
Indtægter, Kongen havde givet ham, ikke forſlog til hans Ud-
ſter, tog han andet meget mere, der tilkom Kongen. Da Kongen
høre det, ſtevnede han Aasmund til ſig. Da de mødtes, ſagde
ngen, at Aasmund ſkulde være i hans Hird og ingen Sveit holde.
asmund maatte finde ſig i at lade det ſkee, ſom Kongen vilde;
en han havde ikke været længe hos Kongen, førend han blev keed
raf, løb bort om Natten, kom tilbage til ſin Sveit og gjorde nu
ere ondt end før. Da Kongen reed over Landet og kom i Nær-
den af det Sted, hvor Aasmund var, ſendte han Folk hen at
ge Aasmund med Vold; ſiden lod Kongen ham ſætte i Jærn og
lde ſaaledes en Tid, i den Tanke, at han nok vilde ſpæges der-
d. Men aldrig ſaaſnart var Aasmund kommen løs fra Jærnene,
rend han atter løb bort, fik ſig Folk og Hærſkibe og gav ſig til at
rje baade uden- og indenlands, gjorde det ſtørſte Hærverk, dræbte
Mængde Folk og ranede paa mange Steder. De Folk, hvem
enne Ufred gik ud over, kom til Kongen og klagede over ſin Skade
r ham. Han ſvarede: hvorfor komme I med dette til mig, og
e heller til Haakon Ivarsſøn? Han er min Landevernsmand, og
ſatte ſat til at frede for Eder Bønder og holde Vikinger borte.
Jeg havde ſagt mig, at Haakon var en djerv og tapper Mand,
men nu ſeer det mig ud, ſom om han ikke vil indlade ſig paa no-
et, der kan være Fare ved. Diſſe Ord bleve ſiden bragte for
Haakon med mange Tillæg. Da begav Haakon ſig med ſine Krigs-
ll ud at lede efter Aasmund. De mødtes til Skibs; Haakon lagde
rax til Kamp, og der blev en haard Striid og ſtort Mandefald. Haa-
n gik op paa Aasmunds Skib og ryddede det; det kom ſaavidt,
Haakon og Aasmund ſelv ſkiftede Hugg: Aasmund faldt, og
Haakon hugg Hovedet af ham. Siden foer Haakon ſtyndeligen til
ng Svein og kom til ham juſt ſom han ſad til Bords. Haakon

gik frem for Bordet og lagde Aasmunds Hoved paa Bordet fora
Kongen, idet han ſpurgte, om han kjendte det. Kongen ſvarede
intet, men blev blodrød i Anſigtet. Siden gik Haakon bort. Si
efter ſendte Kongen Bud til ham og bad ham fare bort af ſin Tj
neſte: ſtig ham, ſagde han, at jeg ikke vil gjøre ham noget Mee
(640) men jeg kan ikke ſvare for alle vore Frender. Haakon foor da bort fr
Danmark og nord i Norge til ſine Ejendomme. Da var ha
Frende Orm Jarl død. Folk blev meget glade i Haakon, Frend
og Venner; der var mange gjeve Mænd, ſom nu ſøgte at brin
et Forliig iſtand mellem Kong Harald og Haakon, og tilſidſt ble
de da ogſaa forligte ſaaledes, at Haakon fik Kongedatteren Rag
hild, men Kong Harald gav ham Jarldom og ſaadant Velde, ſo
Orm Jarl havde haft. Haakon ſvor Kong Harald Troſtabs-Ed
at han ſkulde yde ham den Tjeneſte, han var pligtig til.

(641) Kalf Arnesſøn havde været i Veſterviking, ſiden han foor fr
Norge, men ofte om Vintrene var han i Orknøerne hos ſin Ma
Thorfinn Jarl. Finn Arnesſøn ſendte Bud til ſin Broder Kalf
lod ham ſige den ſærdeles Aftale, der var gjort mellem ham
Kong Harald, nemlig at Kalf ſkulde have Landsviſt i Norge og ſi
Ejendomme, ſamt ſlige Veitſler, ſom han havde haft af Kong Magn
Da denne Budſending kom til Kalf, gjorde han ſig ſtrax reiſefer
og foor øſter til Norge, førſt til ſin Broder Finn; ſiden tog Fi
Grid for Kalf af Kongen, og de mødtes ſelve, Kongen og Ka
De indgik da Forliig med hinanden, ſaaledes ſom Kongen og Fi
allerede vare blevne enige om ſig imellem. Kalf gik til Haandfe
med Kongen og forpligtede ſig til alt det ſamme, ſom forhen und
Kong Magnus, nemlig at udføre alle de Verk, Kong Harald vil
og fandt tjenlige for ſit Kongedømme. Da overtog Kalf alle ſi
Ejendomme og alle de Veitſler, han før havde haft. Men Somm
ren efter havde Kong Harald Leding ude og foor ſyd til Danma
(642) og herjede. Da han kom ſyd til Fyn, fandt de mange Folk ſa
lede for at gjøre dem Modſtand: da lod Kongen ſine Mænd ga
op fra Skibene og gjøre Landgang: han ordnede dem, ſatte Ka
Arnesſøn for en Sveit, bød dem at gaa førſt i Land og ſagd
hvor de ſkulde ſtevne hen; ſelv, ſagde han, ſkulde han ſiden gaa o
og komme dem til Hjelp. Kalf gik da op med ſine Krigsfolk, o
ſnart kom der Folk imod dem. Kalf gav ſig ſtrax til at ſtride, m
Striden blev ikke lang, thi han overmandedes ſnart og maatte ta
Flugten med ſine Folk: Danerne forfulgte dem tappert, og der fal
mange af Nordmændene, blandt dem Kalf Arnesſøn ſelv. Kon
Harald gik nu op paa Land med ſin Fylking, og de havde ikke gaa
langt, førend de ſaa Valen for ſig og fandt ſnart Kalfs Lig
Det blev baaret ned til Skibene, medens Kongen gik op i Land

herjede og dræbte mange Mænd. Herom taler Arnor i sit
de. Men sidenefter blev Finn Arnessøn fjendtligt sindet mod (643)
gen formedelst sin Broder Kalfs Fald; han yttrede, at Kongen
Kalfs Raadsbane [1]), og at han havde skammeligt narret Finn,
at saa ham til at lokke sin Broder vesterfra over Havet for at
sig i Kong Haralds Vold og betro sig til hans Ærlighed.
denne Tale kom ud blandt Folk, sagde dog mange, at de fandt
enfoldigt af Finn, virkelig at tro, at Kalf nogensinde skulde
te vente sig Tryghed fra Kongens Side; Kongen, syntes de,
ede at være hevngjerrig i mindre Stykker, end dem, Kalf havde
taaende med ham. Kongen lod Folk snakke herom hvad de vilde,
hverken sandede eller negtede det: saa meget kunde man godt
me, at Kongen syntes godt om, hvad der var skeet. Han kvad
a en Vise, hvori han yttrede, at han nu i alt var bleven
en Mænds Raadsbane, men at man eggede ham til Drab, og
t sig ondskabsfuld og svigagtig mod ham. Finn Arnessøn tog
saa nær heraf, at han forlod Landet og kom frem syd i Dan-
k, hvor han begav sig til Kong Svein, og fandt der den ven-
e Modtagelse. De talede lange Stunder i Eenrum sammen, og
dst kom det op, at Finn gik Kong Svein til Haande og lod sig
e til hans Mand, men Kong Svein gav ham Jarldomme og
land at raade over. Der var han længe Jarl, til Landvern
Nordmændene.

Guthorm heed en Søn af Ketil Kalf og Gunnhild paa Ringe- (644)
Systersøn af Kong Olaf og Kong Harald. Guthorm var en
ig ung Mand og blev tidlig voxen; han var ofte hos Kong
ald, der viiste ham stor Kjærlighed og Tillid, han var nemlig
andig og dertil meget venneſæl. Ofte var Guthorm i Hærferd,
herjede meget i Vesterlandene, han havde mange Krigsfolk.
bland og Vinterſæde havde han i Dublin paa Irland, hvor det
stort Venskab mellem ham og Kong Margad. Sommeren efter
Kong Margad ud paa Tog i Følge med Guthorm. De herjede (645)
Bretland og fik der en umaadelig Mængde Gods. Siden
de de ind i Angelsey-Sund, hvor de skulde skifte Hærfanget mel-
sig. Da nu den Mængde Sølv blev baaren frem, og Kongen
det, vilde han have det altsammen, uden at ense sit Venskab
Guthorm. Guthorm likede slet ikke, at han og hans Mænd
de berøvedes den Lod, der tilkom dem. Kongen sagde da: velj
et af to, enten at finde dig i, hvad vi bestemme, ja endog gaa
dine Skibe, da vi ogsaa ville have dem, eller at holde Slag
mig, saaledes, at den som sejrer, faar alt Godset. Guthorm

[1]) Saaledes kaldtes den, der ved Raad og Anslag havde voldt Ens Død.

syntes, at begge Vilkaar vare slemme: han kunde ikke med Ære g
Slip paa sine Skibe og Ejendele uden mindste Skyld fra sin S
og farligt var det ogsaa at stride med Kongen og dennes s
Stridsstyrke, der var saa meget større end hans, at Kongen ha
16 Langskibe, medens Guthorm alene havde fem. Guthorm bad
Kongen om tre Nætters Frist, for at raadslaa herom med sine Mæ
Han haabede imidlertid ved sine Mænds Overtalelser at kunne
Kongen noget mygere, og bringe sine Sager paa en bedre Fod
ham. Men det lykkedes ikke. Det var just Aftenen før Ol
vake. Da valgte Guthorm at dø som en tapper Mand eller
kæmpe sig Sejr, heller end at taale Skam og Spot og Haans
over, at have ladet sig saa meget fratage. Han paakaldte G
og sin Frende den hellige Olaf, bad dem om Hjelp og Bista
og lovede til den hellige Mands Hus at give Tiende af alt
Hærfang, de maatte faa, om de vandt Sejr. Siden ordnede
sine Folk, fylkede mod hiin store Hær, beredede sig til Slag
kæmpede da med dem. Men med Guds og den hellige Kong Ol
Hjelp vandt Guthorm Sejr. Der faldt Kong Margad og h
eneste Mand, som fulgte ham, ung og gammel. Efter denne herl
Sejr vendte Guthorm glad tilbage til Hjemmet med al den Mæn
Gods, som de havde faaet i Slaget. Da blev hver tiende Pen
tagen af det vundne Sølv, saaledes som det var lovet den hell
Kong Olaf, og det var saa meget, at Guthorm deraf lod gjøre
Rode (et Christusbillede paa Korset) efter sin eller en af sine Sta
boers Udseende, og det Billede er syv Fod højt. Denne saale
indrettede Rode gav Guthorm til den hellige Kong Olafs Hvilest
og der har den siden været til Minde om Guthorms Sejr og
hellige Kong Olafs Jertegn.

(646) Der var i Danmark en Greve, ond og avindsfuld: han ha
en norsk Tjenestekvinde, født i Thrøndelagen: hun dyrkede den
lige Kong Olaf og troede fast paa hans Helligheds. Men den s
me Greve, jeg nys omtalte, vilde ikke feste Tro til noget af
der blev ham sagt om denne hellige Mands Jertegn, sagde, at
kun var Snak og et løst Rygte, og spottede og gjorde sig ly
over den Lov og Priis, som alt Folket der i Landet ydede hiin g
Konge. Da nu den Højtidsdag kom, da samme milde Konge
sit Liv, og som alle Nordmænd højtideligholde, vilde hiin uvit
Greve ikke holde den hellig, men satte sin Tjenestepige til at bage
ilde op i Ovnen just paa denne Dag. Hun vidste, hvor tilsin
Greven var, og at han vilde lade hende saart undgjelde, hvis
ikke gjorde i alle Dele, som han bød: hun maatte derfor til,
nødig hun vilde, og fyrede paa i Ovnen, men jamrede sig m
under Arbeidet, paakaldte Kong Olaf og sagde, at hun aldrig sk

ro paa ham, hvis han ikke med et eller andet Tegn hevnede denne Uretfærdighed. Nu skal I høre passelig Straf og sandferdige Jertegn, som skete lige hurtigt og i een og samme Stund, nemlig at denne Greve blev blind paa begge Øjne og det Brød til Steen, som hun havde skudt ind i Ovnen. Af disse Stene ere der ogsaa nogle komne til den hellige Kong Olafs Hvilested, saavelsom til mange andre Steder. Fra den Tid af har Olafsmesse stedse været højtideligholdt i Danmark.

Vester i Valland var der en Mand, vanfør og Krøbling, saaat (647)
han gik paa Knæer og Albuer. En Dag var han ude paa Vejen, og falden i Søvn. Han drømte da, at der kom en Mand af et anseeligt Udvortes til ham, som spurte, hvor han agtede sig hen. Han nævnte da en By, men den anseelige Mand sagde: far heller til den Olafs-Kirke, der staar i London, saa skal du blive helbredet. Siden vaagnede han og drog strax hen at lede efter Olafskirken. Omsider kom han til Londons Bro og spurte der Byens Folk, om de kunde sige ham, hvor Olafskirken var. De svarede, at der var altfor mange Kirker der til, at de kunde vide, hvilken Mand enhver af dem var helliget. Lidt efter kom en Mand gaaende hen til ham og spurte, hvor han skulde hen. Han svarede, at han vilde til Olafskirken. Den anden sagde siden: vi skal gaa sammen til Olafskirken, thi jeg veed Vejen did. Siden gik de over Londons Bro og henad det Stræde, der førte til Olafskirken. Da de nu kom til Kirkegaardsledet, steeg den anden over den Treskeld, som var i Ledet, men Krøblingen veltede sig ind over den og reiste sig strax op helbredet. Men da han skulde see sig om, var hans Ledsager forsvunden.

Kong Harald lod reise en Kjøbstad øster i Oslo og sad ofte (648)
der, thi der var det godt for Tilførsel, og Landet vel ved Magt rundtomkring; der sad han ogsaa bekvemt til for at kunne forsvare Landet mod Danerne, eller gjøre hastige Anfald paa Danmark, thi det plejede han ofte, om han end ikke havde nogen stor Hær ude. Det hendte sig en Sommer, at Kong Harald foor afsted med nogle lette Skibe uden meget Folk: han styrede syd i Viken, og da der blev Vør, sejlede han over Havet under Jydland og herjede, men Landets Mænd samlede sig sammen og verjede deres Land. Da styrede Kong Harald til Limfjorden og lagde ind i Fjorden. Limfjorden er saaledes beskaffen, at Indsejlingen er kun som en ganske smal Aa-Dos, men naar man kommer længer ind i Fjorden, er den som et stort Hav. Kong Harald herjer nu paa begge Land, men forefandt overalt Danerne i Flokke, rede til at gjøre ham Modstand. Kong Harald lagde da med sine Skibe til en Ø, et lidet, ubebygget Land. De havde Mangel paa Drikke ombord paa Skibene og gik

op paa Øen for at lede efter Vand, men kunde intet finde. Dette sagde de til Kongen. Han bad dem da lede efter, om de kunde finde nogen Lyngorm paa Øen. De fandt en og bragte den til Kongen. Han lod Ormen bringe til en Ild, og der varme og ud matte, for at den skulde tørste saa meget som muligt; siden blev de bundet en Traad om Sporden paa den, og den selv sluppen løs Den randt da bort, men Traaden viklede sig af Nøstet, og man gik efter Ormen, indtil den stak ned i Jorden. Der bød Konge dem grave efter Vand; det skete, og man fandt saa meget Vand som man behøvede. Kong Harald fik af sine Spejdere høre, at Kong Svein var kommen med en stor Skibshær udenfor Fjordmynnet men at det gik seent for ham at fare ind, da der alene kunde sejle eet Skib ad Gangen. Kong Harald styrede da med sine Skib længer ind i Fjorden til det Sted, hvor den er bredest, og som kaldes Lygsbreid. Der, indentil i Vigen, er der et smalt Eid veste til Havet. Did lod Kong Harald roe hen om Kvelden, og om Natten, da det var blevet mørkt, ryddede de Skibene og droge der over Eidet; før Dag vare de ferdige med det Hele og havde atter gjort Skibene sejlferdige. De styrede da nordefter langsmed Jyd lands Side og sagde ved den Lejlighed:

Harald slap
af Haanden paa Daner.

Men Kongen sagde, at næste Gang han kom til Danmark, skulde han have flere Folk og større Skibe.

(649) Kong Harald drog nu nord til Throndhjem og sad Vintren efter i Nidaros. Han lod den Vinter reise et Skib ude paa Øren det var et Busse-Skib. Samme Skib var gjort efter Udseende som Ormen Lange, og i alle Dele arbeidet saa omhyggeligt som muligt: fortil var der et Dragehoved, agtertil en Krog, og alle Svirerne vare prydede med Guld. Det var paa 35 Rum og endda stort i Forhold dertil, samt overmaade smukt. Kongen lod ligeledes alt Tilbehør til Skibet udsøge paa det omhyggeligste, baade Sejl, Reeb, Anker og Strenge.

(650) Om Vintren sendte Kong Harald Bud sønder til Danmark til Kong Svein, at han Vaaren efter skulde komme til Elven og møde ham, for at de der kunde holde Slag og paa den Viis skifte imellem sig, saa den, der sejrede, fik begge Kongeriger. Denne Vinter bød Kong Harald Leding ud af Norge, Almenning; og da Vaaren kom, samledes der en stor Hær sammen. Kong Harald lod det hiint store Skib sætte ud paa Nid-Elven, og derefter Dragehovederne sætte paa. Herom kvad Thjodolf Skald en Vise. Siden lod han Skibet tillakle, og beredede sin Afreise. Da han var ferdig styrede han ud af Elven med Dragen. Denne Roning var meg

ægtfuld. Thjodolf Skald taler derom, hvorledes Ormen en Løver-
g blev roet ud fra Byen, og Kvinderne forbauset betragtede det
lige Syn, idet Skibet dreves frem af 70 Aarer, der lignede
nevinger af Jern. Kong Harald drog med sin Hær syd efter
ibet, og havde Almenning ude af Folk og Skibe. Da de skulde
rover i Viken, fik de stor Modvind, og Hæren maatte mangesteds
ige ind i Havne, baade ved Udøer og inde i Fjorde. Herom
r ogsaa Thjodolf. I de heftige Vejr, som kom, behøvede det
e Skib gode Anker-Redskaber. Da man endelig fik Bør, styrede
ng Harald med Hæren øster til Elven, og kom der en Kveld.
tte omtaler Thjodolf, som tillægger, at Harald havde aftalt at
des med Svein ved Thumla-Hede.

Da Danerne fik høre, at Nordmændenes Hær var kommen til (651)
en, flygtede alle de, der kunde komme til. Nordmændene spurte,
Danekongen havde en Hær ude, og at han laa syd ved Fyn og
aland. Da Kong Harald hørte, at Kong Svein ikke vilde holde
ønnelag eller Slag med ham, saaledes som aftalt var, tog han
samme Raad som før, at han lod Bondefolket fare tilbage, men
mandede halvtandet Hundrede (180) Skibe, og styrede siden med
ne Styrke syd langsmed Halland og herjede paa mange Steder.
n lagde med sin Flaade ind i Lovefjord, og herjede der oppe i
d. Kort efter kom Kong Svein til dem med Danehæren; han
de tre Hundreder (360) af Skibe. Da Nordmændene saa Hæ-
, lod Kong Harald blæse hele sin Styrke sammen. Mange sagde
at de burde flygte, og at det ikke var raadeligt at slaas. Men
ngen svarede: før skulle vi allesammen falde, den ene over den
den, førend vi ville fly. Dette omtaler Stein Herdisessøn. Siden
mede Kong Harald sin Skibsflaade til Striid, og lagde sin store
ge midt i Flaaden, hvilket ogsaa Thjodolf bevidner. Dette Skib
ypperligt udrustet og talrigt bemandet. Herom taler Thjodolf,
nde, at da Kongen, herlig ved Manddomsdaad, laa med sin
ge udenfor Nis-Aaen, var der Skjold ved Skjold rundt om-
g Skibet. Ulf Stallare lagde sit Skib paa den ene Side af
geskibet: han sagde til sine Mænd, at de skulde legge det vel
n. Stein Herdisessøn var just paa Ulfs Skib, og kvad da en
herom. Haakon Ivarsson laa yderst i den ene Arm, med
ge Skibe i sit Følge, ypperligt bemandede, men yderst i den an-
Arm laa Thrøndernes Høvdinger, hvilket ogsaa var en stor og
n Hær. Svein Danekonge ordnede og sin Hær; han lagde sit (652)
frem mod Kong Haralds, midt i Flaaden, men næst ham lagde
n Arnessøn sit Skib frem. Nærmest dem lagde Danerne alle
jekkeste og bedst udrustede af sine Mænd. Siden tengede de paa
ge Sider sine Skibe sammen i hele den midterste Deel af Flaa-

dem. Men fordi Haren var saa stor, var der en heel Mæn
Skibe, som vare løse, og enhver lagde her sit Skib frem, som
havde Stød og Mod til, men det var heel forskjelligt. Skjønt
nu var en overmaade stor Folkemon, havde man dog paa be
Sider en velbig Hær. Kong Svein havde i Følge med sig
Jarler. Stein Herdisesøn bevidner, at Kong Harald havde hal
(653) endet Hundrede Skibe, medens Kong Svein havde tre Hundred
Saafnart Kong Harald havde ordnet sin Hær, lod han blæse Hærble
og bød sine Mænd at ro frem. Herom taler Stein Herdisesø
Siden begyndte Striden, og blev meget skarp; begge Konger egg
sine Folk. Dette bevidner ligeledes Stein Herdisesøn. Det
tildigt paa Dagen, at Striden begyndte, og den holdt ved h
Natten. Kong Harald skjød en lang Stund med Bue. Dette
taler Thjodolf. Haakon Jarl og de, der fulgte ham, tengede
sine Skibe, men roede imod de Danskibe, der vare løse; hvert S
han hagede sig fast ved, ryddede han. Da Danerne mærkede h
drog enhver sit Skib afvejen, hvor Jarlen nærmede sig; han sø
efter Danerne, alt som de hamlede afvejen, og vare de da nær
at tage Flugten. Da roede en Skude til Jarlens Skib, hvor
der blev raabt til ham og sagt, at den anden Arm af Kong Hara
Fylking kom til kort, og at mange Folk der vare faldne. Jar
roede da derhen, og gjorde et haardt Anfald, saaat Danerne
atter vege tilbage. Saaledes holdt Jarlen paa hele Natten, l
gende til der, hvor det mest behøvedes; men hvor han kom til, kun
ingen staa sig mod ham. Haakon roede udenom Slaget. I
sidste Deel af Natten begyndte de Danske for Alvor at flygte,
da var Kong Harald med sin Sveit gaaet op paa Kong Sve
Skib, og det var saa fuldstændigt ryddet, at alle Mænd faldt u
tagen de, der løb i Vandet. Herom taler Arnor Jarlaskald.
Kong Sveins Merke var faldet og hans Skib ryddet, flygtede
hans Mænd, men nogle faldt. Men de Skibe, som vare teng
sammen, kunde ikke blive løste, derfor sprang de, der vare omb
paa dem, ud i Vandet, og nogle slap over paa de andre Ski
som vare løse. Alle de af Kong Sveins Mænd, der kunde kom
til, roede da bort: der blev et svært Mandefald. Der hvor K
gerne selv havde strebet, og de fleste Skibe vare sammentengede,
over 70 af Kong Sveins Skibe efter, ganske folketomme. D
bevidner udtrykkelig Thjodolf. Kong Harald roede efter Dane
og forfulgte dem, men det var ikke let, da der var saa tykt
Skibe, at man næsten ikke kunde komme frem. Finn Jarl vi
ikke flye, og blev tagen til Fange; han kunde heller ikke see st
(654) Dette omtaler Thjodolf. Haakon Jarl laa efter med sit Skib,
Kongen og de øvrige forfulgte Flaaden, thi hans Skib kunde

komme frem formedelst de andre Skibe, der laa foran. Da roede en Mand i en Baad til Jarlens Skib og lagde til Løftingen: samme Mand var stor og havde en bredskygget Hat. Han raabte op til Skibet: hvor er Jarlen? Jarlen var i For-Rummet og iferd med at standse Blodet paa en Mand. Jarlen saa hen til Hatte-Manden, og spurte om hans Navn. Jeg heder Vandraad, sagde han: tal du med mig, Jarl. Jarlen saa ned til ham ud over Skibsbordet: da sagde den anden til ham fra Baaden: jeg vil modtage Livet af dig, Jarl, om du vil skjenke mig det. Jarlen reiste sig op, kaldte paa to af sine Mænd, som begge vare ham kjære, og sagde: stiger i Baaden og flytter Vandraad til Land: følger ham til min Ven Karl Bonde, og siger ham det til Jertegn, at han skal lade Vandraad faa den Hest, jeg gav Karl iforgaars, saavelsom en Sadel, og sin Søn til Følge. De stege i Baaden og toge til Aarene, men Vandraad styrede. Dette var allerførst i Lysningen. Da var og Skibegangen som mest: nogle roede til Land, andre ud til Havs, baade med smaa Skibe og store. Vandraad styrede Baaden der, hvor det tyktes ham rummest mellem Skibene. Saaofte et af Nordmændenes Skibe nærmede sig dem, sagde Jarlens Mænd til, hvo de vare, og da lod alle dem fare, hvorhen de vilde. Vandraad styrede frem efter Stranden, og lagde ikke til Land, førend de kom udenfor det Strøg, hvor Mængden af Skibene var. Siden gik de op til Karls Gaard, just som det begyndte at lysne. De gik ind i Stuen, og fandt der Karl, nys paaklæd. Jarlens Mænd sagde ham sit Ærende. Karl sagde, at de først skulde faa sig Mad, lod sætte Bord for dem, og skaffede dem Vaskevand. I det samme kom Husfruen ind, og sagde strax: det er da forunderligt, at vi ikke have kunnet faa Ro i Nat for Raab og Glam! Veed du da ikke, sagde Karl, at Kongerne have holdt Slag i Nat? Hvem sejrede, spurgte hun. Nordmændene, sagde Karl. Saa har da vel vor Konge flygtet, sagde hun. Man veed ikke sikkert, om han har flygtet eller han er falden, sagde Karl. Gud bedre os for Konge vi have, sagde hun, han er baade halt og rædd af sig. Da sagde Vandraad: Kongen er vist ikke rædd af sig, men kun ikke sejrsæl. Siden vaskede han sig, og da han tog Dugen, tørrede han sig efter fornemme Folks Viis paa Midten. Men Husfruen rykkede den strax fra ham, sigende: du forstaar dig dog lidet paa Folkeskik; det er jo kun Torperes Viis at væde hele Dugen paa een Gang. Vandraad svarede: saavidt bringer jeg det vel endnu, at jeg kan tørre mig midt paa Haandklædet. Karl lod nu dække Bord for dem, og Vandraad satte sig i Midten. De aad en Tid, siden gik de ud; da var Hesten opsadlet, og Karls Søn var ferdig at følge ham paa en anden Hest. De reed nu bort til Skogs, men Jarlens Mænd

gik til ſin Baad, roede ud til Jarlens Skib, og ſagde hvorledes
(655) var gaaet dem. Kong Harald og hans Mænd forfulgte ikke
Flygtende langt, men roede tilbage til det Sted, hvor de tom
Skibe laa. Da blev Valen ranſaget, og paa Kongeſkibet fand
der en Mængde Døde, men ikke Kong Sveins Liig, ſkjønt m
tyktes at vide, at han var falden. Kong Harald lod nu ſtelle
ſine Mænds Liig, og forbinde de Saarede, der behøvede det. D
paa lod han Ligene af Sveins Mænd bringe i Land, og ſen
Bud til Bønderne, at de ſkulde jorde dem. Tilſidſt lod han H
fanget ſkifte. Han forblev der i nogen Tid, og fik da høre,
Kong Svein var kommen til Sjæland, og at al den Mængde,
havde flygtet fra Slaget, var kommen til ham, foruden meget an
Folk, ſaaat han nu havde en overmaade ſtor Hær.

(656) Jarlen Finn Arnesſøn var tagen til Fange i Slaget, ſaale
ſom det før er ſkrevet. Han blev ledet hen til Kongen. Ke
Harald var da juſt ſærdeles lyſtig. Han ſagde: ſaa ſkulde vi
mødes her, Finn; ſidſt var det i Norge: den danſke Hird har
ikke ſtaaet ret faſt for dig, og Nordmændene have et ſlemt Arbe
med at drage dig blinde og gamle Mand efter ſig, for at ſkaane
Liv. Jarlen ſvarede: Nordmændene have nuomſtunder mange ſl
me Arbeider at udrette, og det verſte er dog, hvad du byder d
Da ſagde Kong Harald: vil du nu have Grid, ſkjønt du ikke
tjener den? Ikke af dig, din Hund, ſvarede Jarlen. Vil du
at din Frende Magnus ſkal give dig Grid? (Magnus, K
Haralds Søn, ſtyrede et af Skibene.) Hvad kan vel den Hv
raade for Grid, var Jarlens Svar. Kongen lo, og fandt det
fornøjeligt at erte ham; han vedblev: vil du da tage Grid
din Frendekone Thora? Er hun her, ſagde Jarlen. Ja hun
ſvarede Kongen. Da ſagde Finn en Grovhed, ſom ſiden er op
varet i Erindringen til Beviis paa, hvor vreed han var, og
kunde ſtyre ſin Tunge: da er der jo intet Under, ſagde han, at
har bidt vel fra dig, naar Merren fulgte dig. Finn Jarl fik G
og Kong Harald havde ham hos ſig en Stund, men han var m
ulyſtig og umyg i ſine Ord. Tilſidſt ſagde Kongen: jeg ſeer
Finn, at du ikke vil ſlutte dig til mig eller mine Frender: jeg
derfor nu give dig Lov at fare til din Konge Svein. Det t
jeg imod, ſagde Jarlen, og med deſto mere Tak, jo før jeg kom
herfra. Siden lod Kongen ſætte Finn Jarl i Land, og Hallar
farerne toge godt imod ham. Derpaa ſtyrede Kong Harald med
Flaade nord til Norge, og drog førſt ind til Oslo, hvor han
alle dem Hjemlov, der vilde fare.

(657) Der fortælles, at Kong Svein ſad i Danmark den Vinter,
beholdt fremdeles ſit Rige ſom før. I Vintrens Løb ſendte

Mænd nord til Halland efter Karl Bonde og hans Kone. Da Karl kom, kaldte han ham for sig, og spurte ham, om han kjendte ham eller om han tyktes at have seet ham før. Jeg kjender Eder, Konge, svarede Karl, og kjendte dig før, strax jeg saa dig; Gud skee Tak, at den ubetydelige Hjelp, jeg kunde yde dig, kom dig til Nytte. Saa længe jeg lever skylder jeg dig Løn for det, sagde Kongen. For det første giver jeg dig hvilken Gaard paa Sjæland du veljer, og dertil skal jeg gjøre dig til en stor Mand, dersom du forstaar at skikke dig deri. Karl takkede Kongen meget for hans Ord, men sagde, at der endnu var noget, han vilde bede om. Hvad er da det, spurte Kongen. Karl sagde, at det var om at Kongen vilde tillade ham at have sin Kone med. Det tilsteder jeg ikke, sagde Kongen, thi jeg skal skaffe dig en meget bedre og forstandigere Kone; din forrige Kone kan fare med det Bu-Kot, I hidtil have haft, og ernære sig deraf. Kongen gav Karl et stort og herligt Gods, og skaffede ham et godt Gifte; da blev han meget til Mand for sig. Dette blev meget bekjendt og spurtes vidt og bredt, saaledes kom det og nord hid til Norge.

Denne Vinter, den næste efter Nisaa-Slaget, sad Kong Har- (658)
ald i Oslo. Om Høsten, da Hæren kom sønden fra, var der megen Tale og Fortælling om det Slag, der om Høsten havde staaet foran Nisaa; enhver, som havde været der, syntes at han havde noget at berette. Engang hendte det sig, at nogle Mænd sad i en Under-Skemme og drak; de vare meget lystige og snakkesomme, de talte om Nisaa-Slaget, og om hvo der i dette havde indlagt sig bedst eller størst Ry. Alle bleve enige om, at ingen havde udmerket sig der saa meget som Haakon Jarl: han var den vaabendjerveste, og han var den slinkeste, og han var den heldigste, og alt det han gjorde, var til størst Hjelp, og ham var det, Sejren skyldtes. Imidlertid var Kong Harald ude i Gaarden sammesteds, og talede med nogle Mænd. Han gik hen til Skemmedøren og sagde: nu gad nok hver og een hede Haakon; derpaa gik han sin Vej. Om Høsten drog (659)
Haakon Jarl til Oplandene og var der om Vintren i sit Rige: Oplændingerne holdt meget af ham. Ud paa Vaaren, engang da Folk sad og drak, blev der atter talt om Nisaa-Slaget, og man roste meget Haakon Jarl, men nogle sagde, at andre ikke havde udmerket sig mindre. Da de havde talt herom en Stund, svarede en: det kan gjerne være, at flere have stredet djerveligen foran Nisaa end Haakon Jarl, men jeg troer ikke nogen af dem, som var der, har haft saadant Held som han. De sagde, at hans største Held formodentlig bestod i, at han havde drevet saa mange af Danerne paa Flugten. Nei, svarede hiin, større Held var det, at han gav Kong Svein Livet. En svarede hertil: det du der siger, kan

du ikke vide saa sikkert. Jo jeg veed det med Visshed, svarede han, [illegible] en af dem, der bragte Kongen i Land, sagde mig det selv. Men det gik nu som ofte efter Ordsproget, at mange ere Kongen Øren: dette blev sagt til Kongen, og øjeblikkeligt lod Kongen tage mange Heste, og reed strax om Natten afsted med to Hundreder (240) Mand, han reed hele den Nat og den følgende Dag. De mødte Mænd, der reiste til Byen med Meel og Malt. En Mand ved Navn Gamal, der var i Kongens Følge, reed hen til en af Bønderne, som han kjendte, og talte i Eenrum med ham. Jeg skal betale dig, sagde Gamal, dersom du saa fort du kan rider de korteste Løn-Stiger, du kjender, til Haakon Jarl, og siger ham, at Kongen vil dræbe ham, thi Kongen veed nu, at Haakon har hjulpet Kong Svein til at komme i Land ved Nisaa. Dette blev afgjort; Bonden reed afsted og kom til Jarlen, som denne endnu sad og drak, og var ikke gaaet til Sengs. Da Bonden havde sagt sit Ærende, stod Jarlen strax op med alle sine Mænd, og lod alt sit Løsøre flytte bort fra Byen til Skogs; endnu samme Nat droge alle Mænd fra Gaarden. Da Kongen kom, forblev han der om Natten, men Haakon Jarl reed videre, indtil han kom frem øster i Sverige, og begav sig til Kong Steinkel. Hos ham blev han om Sommeren. Kong Harald vendte siden tilbage, ud til Byen, drog derfra nord til Throndhjem, og blev der om Sommeren, men drog om Høsten
(660) øster til Viken. Saasnart Haakon Jarl hørte, at Kongen var borte, drog han, endnu om Sommeren, tilbage til Oplandene, og blev der, indtil Kongen kom nordenfra. Da foor han øster til Vermeland, hvor han blev en lang Tid af Vintren. Kong Steinkel gav ham Befaling derover, og da det leed ud paa Vintren, drog han vester til Raumarike med en betydelig Styrke, som Gauterne og Vermerne havde skaffet ham: da tog han de Landskylder og Skatter, der tilkom ham, af Oplændingerne, og vendte siden tilbage øster til Gautland, hvor han blev om Vaaren. Kong Harald sad om Vintren i Oslo, og sendte sine Mænd til Oplandene, for der at indkræve Kongens Skatter, Landskylder og Sagøre. Men Oplændingerne sagde, at alle de Skatter og Skylder, som de havde at udrede, vilde de kun udrede til Haakon Jarl, saalænge han var i Live, og endnu ikke havde forvirket sit Liv og sit Rige. Saaledes fik Kongen den Vinter ingen Landskylder derfra.

(661) Samme Vinter gik der Bud og Sendemænd mellem Norge og Danmark; baade Nordmænd og Daner bleve enige om, at de vilde gjøre Fred og Forliig mellem sig, og bade Kongerne derom. Budsendingerne tegnede sig til at ville faa et ønskeligt Udfald, og omsider kom det dertil, at et Forliigsmøde blev tilstevnet at holdes i Elven mellem Kong Harald og Kong Svein. Henimod Vaaren

lede begge Konger meget Folk og mange Skibe til denne Ferd.
ilden fortæller i en Flokk om begge Kongers Ferd. Fyrsten, siger
, lukker enhver Havn nord fra Øresund med Langskibe-Stavne;
guldprydede Skibsbrande riste Bølgerne hvast under Hæren ve-
for Halland, og Skibenes Planker skjelve. Den eedfaste Harald
der øste for Jorden med sine Skeider: Svein pløjer ogsaa
sundet til Kongemødet: den lovsnille Danekonge har ikke liden
ede. Her siges udtrykkeligt, at Kongerne holdt det Stevnelag,
var sat imellem dem, og kom begge til Landemærket (Rigsgrænd-
. Dette omtaler ogsaa Halle Stribe. Da Kongerne kom sam-
begyndte man at tale om Forliig mellem dem. Men aldrig
iart var dette bragt paa Bane, førend mange begyndte at klage
den Skade, de havde lidt ved Herjen, Ran og Mand-Tab, og
var en lang Stund, at det ikke saa ud til, at noget Forliig
komme istand. Dette berører ogsaa Skalden, omtalende den
ghed, hvormed der trættedes fra begge Sider. Men siden lagde
edste og forstandigste Mænd sig imellem, og Forliget bragtes
l Veje mellem Kongerne paa det Vilkaar, at Harald skulde have
e og Svein Danmark, til det Landemære, som fra gammel Tid
e været mellem Danmark og Norge; fra ingen af Siderne
e man bøde hinanden tilføjet Skade; den, fra hvem der var
t herjet, skulde finde sig i sit Tab, og ligeledes skulde den be-
sin Fordeel, som havde været heldig. Freden skulde staa, saa
e de begge vare Konger, og Forliget blev bekræftet med Eed
egge Sider. Derpaa skiltes Kongerne ad, og gave hinanden
r, hvilket ogsaa Skalden omtaler. Kong Harald styrede med
laade nord i Norge, og Kong Svein foer syd i Danmark.

Harald opholdt sig i Viken om Sommeren, men da han sendte (662)
Mænd til Oplandene efter de Skylder og Skatter, han der
e at kræve, gjorde Bønderne ingen Greide derpaa, men sagde,
e i altsammen vilde oppebie Haakon Jarls Bestemmelse, om
kom til dem. Haakon Jarl var da oppe i Gautland og havde
Folk om sig. Da det leed ud paa Sommeren, sejlede Kong
ld syd til Konghelle. Siden tog han alle de Letteskibe han
faa og styrede opad Elven; han lod Skibene drage forbi alle
ne og fik saaledes flyttet dem op i Vandet Væneren. Der-
roede han øster over Vandet, til det Sted, hvor han havde
at Haakon Jarl skulde være. Da Jarlen fik Nys om Kongens
søgte han ned fra Landet, for at Kongen ikke skulde herje
Indbyggerne. Han havde en stor Hær, som Gauterne havde
ham. Kong Harald lagde sine Skibe op i en Elvemunding,
a gjorde han Landgang, men lod nogle af sine Folk blive til-
for at passe paa Skibene. Kongen og en Deel af hans Folk

var til Hest, men mange flere til Fods. De havde at fare over
Skog, dernæst fandt de for sig nogle Kjerr-Myrer, og saa et Hø
men da de kom op paa Holtet, saa de Jarlens Hær. Der laa
Myr foran dem imellem begge Hære. Man fylkede nu paa beg
Sider. Siden sagde Kong Harald, at hans Folk skulde sidde op
paa Bakkerne og friste, om ikke de andre først vilde begynde Ang
bet. Haakon Jarl er ingen Ven af Ophold, sagde han. Der v
Frostveir og noget Sneedriv. Harald og hans Folk sad under sk
Skjolde, men Gauterne havde liden Beklædning, og de begyndte
fryse. Jarlen bad dem dog at bie, indtil Kongen gik paa, og
alle stode lige højt. Haakon Jarl havde det Merke, som Kong Ma
nus Olafsson havde ejet. Gauternes Lagmand heed Thorvid, h
sad til Hest, og Tømmen var bunden fast ved en Plugg, der stod
Myren. Han talte saaledes: det veed Gud, at vi have her meg
og vakkert Folk og ret kjække Mænd: lader os sørge for, at K
Steinkel ikke spør andet, end at vi understøtte denne gode Jarl o
Jeg veed, at om Nordmændene angribe os, ville vi staa fast im
dem; om end de unge Folk svigte og ikke ville holde Stand, s
ville vi dog ikke rende længer end til Bekken; svigte de mere, h
ket jeg dog veed de ikke ville gjøre, saa skulle vi dog ikke rende læ
ger end hid til Højen. I det samme løb Nordmændenes Hær o
og raabte Hær-Raab, idet de slog paa sine Skjolde: da begynd
ogsaa Gaute-Hæren at raabe. Lagmandens Hest blev sky ved de
Raab og rykkede saa sterkt i Tømmen, at Pluggen gik op og fo
forbi Hovedet paa Lagmanden. Han sagde: du skulde faa en Ulyk
Nordmand, som du flyder, og satte afsted. Kong Harald hav
sagt til sine Folk: vi skulle nok gjøre Brag og Raab, men dog
gaa ned for Bakken, førend de komme hid til os. Saaledes gjor
de og. Men saasnart som Hær-Raabet lød, lod Jarlen bære
Merke frem, og da hans Mænd kom under Bakken, styrtede Konge
Mænd sig over dem; strax faldt da endeel af Jarlens Folk, m
endeel flygtede. Nordmændene forfulgte ikke de Flygtende lang
thi det var allerede mod Kvelden. De tog der Haakon Jarls Me
og alle de Vaaben og Klæder de kunde faa. Idet Kong Har
foor ned igjen til Skibene, lod han begge Merker bære for
De talte mellem sig om, hvorvidt Jarlen var falden eller ej. M
idet de reed ned gjennem Skogen, hvor der alene kunde ride een
een efter hinanden, kom en Mand hastigt ridende tvers over Vej
satte sin Kesje igjennem den, der bar Jarlens Merke, greeb Mer
stangen, og reed ind i Skogen paa den anden Side med Merk
Da dette blev meldt til Kongen, sagde han: Jarlen lever, giv m
min Brynje! Derpaa reed han til sine Skibe om Natten, og ma
sagde, at Jarlen havde hevnet sig. Men Thjodolf kvad et Ve

vori han yttrede, at Haakon dog, hvad man saa sagde, havde lidt
Nederlag. Kong Harald tilbragte den øvrige Deel af Natten (663)
an Skibene, men om Morgenen, da det var lyst, havde Ifen lagt
g saa tykt om alle Skibene, at man kunde gaa omkring dem. Kon=
en bød da sine Mænd at hugge Ifen fra Skibene og ud i Van=
et; man gik da til og begyndte at hugge Ifen op. Magnus,
ong Haralds Søn, styrede det Skib, der laa nederst i Elvemun=
ngen og nærmest ud mod Vandet. Da man for det meste havde
ugget Ifen ud, kom en Mand løbende ud paa Ifen, til det Sted,
vor man skulde hugge, og gav sig til at hugge, som han var vild
g gal. En Mand sagde da: det er dog nu som sedvanligt, at
gen er flinkere i hvad han tager sig til end Hall Kobraansbane,
e kun hvor han nu hugger Ifen. Men ombord paa Kong Mag=
us's Skib var en Mand ved Navn Thormod Eindridessøn; da
an hørte Hall nævne, løb han til og hugg ham Banehugg. Ko=
raan var nemlig Søn af Gudmund Eyjulfssøn, og Valgerd, Gud=
unds Syster, var Moder til Jorunn, Thormods Moder; Thormod
ar aarsgammel, da Kobraan blev dræbt, og havde aldrig seet Hall
tryggssøn førend da. Da var ogsaa Ifen hugget ud i Vandet,
g Magnus lagde strax sit Skib ud, satte Sejl til og sejlede vest
ver Vandet, men Kongens Skib laa inderst i Vaaken og kom seneft
d. Hall havde været i Kongens egen Sveit og Kongen havde
ærret meget kjær i ham, saaat han nu var overmaade vreed. Kon=
en kom seent til Havn, og da havde Magnus allerede faaet Drabs=
anden bragt til Skogs og tilbød Bod for ham. Men det var
ke langt fra, at Kongen havde anfaldt Magnus og hans Mænd,
a deres fælles Venner kom til og fik dem forligte.

Denne Vinter drog Kong Harald op paa Raumarike med en (664)
etydelig Styrke. Han gav Bønderne Sag for at have holdt hans
Skatter og Skylder tilbage, og hjulpet hans Fjender til at paaføre
am Ufred. Han lod flere Bønder tage, nogle lemlæste, andre dræbe,
nange berøve alt hvad de ejede. De, som kunde komme til, flyg=
ede; vidt og bredt lod han Hereberne brænde og lagde dem ganske
de. Herom taler Thjodolf. Siden foor Kong Harald op paa He=
emarken, brændte der, og gjorde ikke mindre Hærverk end paa Rau=
narike. Derfra foor han ud paa Hadeland og Ringerike, brændte
gsaa der, og foor overalt med Hærskjold. Herom taler ligeledes
Thjodolf. Efter dette overgave Bønderne sig ganske til Haralds
Raade.

Fra Kong Magnus's Død hengik der femten Vintre, indtil
Risaa=Slaget stod, og efter dette to Vintre inden Harald og Svein
luttede Fred. Dette bevidner Thjodolf, at Freden sluttedes paa det
rebie Aar. Efter denne Fredsslutning vedvarede Kongens Striid

med Oplændingerne i tre Halvaar, saaledes som Thjodolf udtryk
ligt bevidner.

(665) Eadvard Adalraadssøn var Konge i England efter sin Brod
Hardeknut. Han blev kaldet Eadvard den Gode, og det var h
ogsaa. Hans Moder var Dronning Emma, Datter af Rik
Ruda-Jarl. Hendes Broder var Robbert Jarl, Fader til Vilj
Bastard, som paa denne Tid var Hertug i Ruda i Nordmandi
Kong Eadvard var gift med Gyda, Datter af Jarlen Godvine U
nadssøn. Gydas Brødre vare disse: Toste Jarl, han var ældst
dernæst Morokaare Jarl, den tredie Valthjof Jarl, den fjerde Svei
Jarl, den femte Harald Jarl; han var yngst, opfødtes i Kongen
Hird og var hans Fostersøn. Kongen holdt overhaands meget a
ham og havde ham i Søns Sted, da Kongen selv ingen Børn
(666) havde. En Sommer hendte det sig, at Harald Godvinessøn havd
et Ærende til Bretland og drog til Skibs. Men da de kom ud
paa Havet, fik de Modvind, der dreev dem ud i Havet. Efter a
have overstaaet en farlig Storm, landede de vester i Nordmandi
og lagde til ved Borgen Ruda, hvor de fandt Viljam Jarl. Ha
tog venligt imod Harald Jarl og hans Følge. Harald blev de
længe om Høsten i stor Herlighed og Glæde, thi Storme rasede, o
Havet var ikke farbart. Da det leed hen mod Vinternat, blev de
aftalt mellem Jarlen og Harald, at han skulde blive der hele Vin
tren. Harald sad i Højsædet ved Jarlens ene Side og Jarlens
Kone ved den anden. Hun var dejligere end nogen anden, man
havde seet. De plejede alle tre at tale Gamens-Ord med hinanden,
medens de sad ved Drikkebordet. Jarlen gik som oftest tidligt til
Sængs, men Harald sad længe om Kveldene og talte med Jarlens
Kone. Saaledes blev det ved længe om Vintren. Engang, da de
talede sammen, sagde hun til Harald: nu har Jarlen talt med mig
og spurt mig, hvad I og jeg snakkede saa ivrigt om: han er ganske
vreed. Saa skal vi, svarede Harald, snareſt muligt lade ham vide
alt hvad vi have talt om. Sidenefter om Dagen bad Harald Jar
len om at faa tale med ham. De gik da ind i Maalstuen, der var
ogsaa Jarlens Kone og deres Raadgivere. Harald tog nu saaledes
til Orde: jeg vil nu sige Eder, Jarl, at jeg har mere i Sinde med
mit Besøg her, end jeg hidtil har aabenbaret Eder. Jeg vil nem
lig bede om at faa din Datter til Egtehustru: jeg har allerede talt
derom med hendes Moder, og hun har lovet mig at understøtte min
Bøn. Saasnart Harald havde bragt dette paa Bane, gave alle de
Tilstedeværende deres Bifald og raadede Jarlen til at samtykke.
Det blev da og saaledes, at Møen blev festet til Harald, men ford
hun da endnu var meget ung, blev Bryllupet udsat nogle Aar.
(667) Da Vaaren kom, gjorde Harald sit Skib rede og drog bort. Ha

og Jarlen skiltes ad med store Kjærlighedsyttringer, og Harald reiste da over til England til Kong Eadvard. Men han kom ikke siden tilbage til Valland for at drive paa Giftermaalet.

Eadvard var Konge over England i 23 Vintre. Han blev sotdød i London Nonæ Januarii (den 5te Januar) og blev jordet ved Paalskirken. Englænderne kaldte ham hellig. Godvines Sønner (668)
vare da de mægtigste Mænd i England. Da Kongen begyndte at ildes, var Toste bleven sat over hans Hær og var Landvernsmand; han var sat over alle de andre Jarler. Harald, hans Broder, var fordetmeste inden Hirden, og var nærmest om Kongen selv i al Tjeneste, ligeledes havde han alle Kongens Fehirdsler (Skatte-Opbevaringssteder) at vogte. Der fortælles, at da det leed til det derste med Kongen, var Harald med nogle faa andre tilstede hos ham; Harald bøjede sig da over Kongen og sagde: det skyder jeg eder alle til Vidne paa, at Kongen just nu gav mig Kongedømmet og al Magten i England. Strax efter blev Kongen løftet død ud af Sengen. Samme Dag blev der holdt Høvdingestevne, og der blev talt om, hvo der skulde tages til Konge: Harald førte da sine Vidner paa, at Kong Eadvard gav ham Riget paa sin Dødsdag, og Enden paa Stevnen blev, at Harald blev tagen til Konge og indviet med Kongevielse den 13de Dag (Juul) i Paalskirken. Alle Høvdinger og alt Folket gik ham da til Haande. Da hans Broder Toste Jarl spurte dette, likede han det ilde, menende at han selv var ligesaa nær til at være Konge. Jeg vil, sagde han, at Landets Høvdinger skulle kaare den til Konge, som de finde bedst skikket dertil. Herom gik der Ordsendinger mellem Brødrene. Harald svarede som saa, at han ikke vilde opgive Kongedømmet, da han nu engang var stolsat i det kongelige Sæde og salvet samt indviet med Kongevielse. Hele Mængden sluttede sig ogsaa til ham, og dertil med havde han alle de kongelige Fehirdsler. Men da han saa, at (669)
hans Broder Toste vilde have ham stødt fra Kongedømmet, troede han ham ilde, thi Toste var overvættes klog, en stor Hærmand, og i stort Venskab med mange af Landets Høvdinger. Kong Harald fratog ham da Hærstyrelsen og al den Magt, han hidtil havde haft fremfor de øvrige Jarler i Landet. Toste Jarl kunde ikke for alt i Verden finde sig i at være sin sambaarne Broders Tjenestemand: derfor reiste han med sine Folk syd over Søen til Flandern, og efter at have opholdt sig der en liden Stund, til Frisland, samt derfra til Danmark, hvor han opsøgte Kong Svein, sin Frende. Ulf Jarl, Kong Sveins Fader, var nemlig Broder til Gyda, Toste Jarls Moder. Jarlen bad Kong Svein om Understøttelse og Folkehjelp. Kong Svein tilbød ham at være hos sig og sagde, at han skulde faa saa stort Jarldømme i Danmark, at han der kunde være

en hædret Høvding. Nej, svarede Jarlen, min Hu staar til at fare tilbage til England til mine Odelsejendomme; og vil I ikke hjelpe mig hertil, da vil jeg heller hjelpe Eder med den Styrke, jeg kan skaffe i England, om I vil fare did med en dansk Hær for at vinde det, ligesom din Morbroder Kong Knut gjorde. Kongen svarede: jeg er saa langt mindre Mand end min Frende Kong Knut, som jeg neppe engang formaar at beholde Daneveldet for Nordmændene, medens gamle Kong Knut fik Daneriget ved Arv, og England ved Krig og Fegtninger: alligevel var det en Tid, hvor det ikke saa saa uligt ud til, at det ogsaa vilde koste ham Livet. Norge fik han uden Sverdslag. Nu er jeg nok saa klog, at jeg indretter mig mere efter mine egne smaa Vilkaar, end efter min Frende Kong Knuts store Foretagender. Altsaa, sagde Toste Jarl, faar jeg da mindre udvirket her, end jeg troede, at du, en saa gjev Mand, vilde gjøre for din Frende. Det kan da nok være, at jeg nu søger Venskabet paa et andet Hold, hvor man langt mindre skulde vente det, men da tør det hende, at jeg finder en Høvding, der ikke er saa bange for at indlade sig paa store Foretagender, som du, Konge. Dermed skiltes
(670) Kongen og Jarlen ad, næsten som Uvenner. Toste Jarl reiste videre og kom frem i Norge, hvor han opsøgte Kong Harald, som paa den Tid var i Viken. Da Jarlen kom til ham, bar han sine Erender op for ham, sagde ham alt hvorledes det var gaaet ham, siden han forlod England, og bad Kongen skaffe ham Hjelp til at vinde sit Rige i England. Kongen svarede, at Nordmændene vist ikke havde nogen Lyst paa at fare til England for at herje, og der have en engelsk Høvding over sig: Folk sige, yttrede han, at I Engelskmænd ikke ere saa ganske at stole paa. Men, svarede Jarlen, hvad Sandhed er der i det, som jeg har hørt Folk fortælle i England, at Kong Magnus, din Frende, sendte Mænd til Kong Eadvard, med den Melding, at Kong Magnus havde ligesaa fuld Ret til England som til Danmark, og at han havde taget det i Arv efter Hardeknut, saaledes som deres edelige Forsikkringer lød? — Naar han havde Ret til det, hvorfor fik han det ikke da, svarede Kongen. — Men, sagde Jarlen, hvorfor har da ikke du Danmark, saaledes som Kong Magnus havde det før dig? — Danerne, sagde Kongen, behøve ikke at gjøre sig kry mod os Nordmænd; vi have brændt dine Frender mangt et Merke. — Vil du ikke sige mig det, saa skal jeg sige dig det, sagde Jarlen; Magnus underkastede sig Danmark, fordi Landets Høvdinger hjalp ham, medt du fik det ikke, fordi alt Landsfolket stod imod dig. Og Grunden, hvorfor Kong Magnus ikke krigede for at faa England, var den, at alle Landets Indbyggere vilde have Eadvard til Konge. Men vil du have England, da kan jeg mage det saa, at den største Deel af Høvdingerne

Landet ville vorde dine Venner og Hjelpere; jeg staar ikke tilbage
min Broder Harald i noget Stykke uden alene i Kongedømmet.
og enhver veed, at ingen Hærmand slig som du har været født
Nordens Lande, og det tykkes mig underligt, at du krigede i fem-
Aar for at faa Danmark, men vil ikke have England, der nu
ganske løst for dig. Kong Harald tænkte nøje efter, hvad
Jarlen sagde, og skjønnede, at han i mange Stykker sagde sandt;
den anden Side blev han ogsaa lysten paa at faa Riget. Si-
talede han ofte og længe Stunder med Jarlen, og det blev da
besluttet, at de om Sommeren skulde fare til England og vinde
landet.

Kong Harald lod nu Ord udgaa over hele Norge og bød Le-
ud, halv Almenning. Dette spurtes overalt, og man gjorde
mange Gjetninger om, hvorledes Ferden vilde gaa. Mange sagde,
de opregnede Kong Haralds store Bedrifter, at for ham vilde
ikke have nogen Fare; men nogle meente, at England vilde blive
svært at angribe: Folkemængden var overvættes stor, og der var den
Thingmannaskare, som kaldtes Thingmanna-Lid (de thingede Mænds Skare),
ville være saa tappre, at der var bedre Hjelp i een af dem, end i
af Kong Haralds bedste Mænd. Da kvad Ulf Stallare en Vise,
deri han yttrede, at hvis tvende af Kongens Mænd skulde vige
for een Thingmand, da behøvede Kongens Stallare ikke at indfinde
sig i hans Stavnrum, men at han rigtignok havde lært andet i sin
Ungdom. Samme Vaar døde Ulf Stallare; Kong Harald stod over
hans Grav og sagde, idet han gik derfra: der ligger nu den, som
var bravest og sin Herre huldest.

Toste Jarl sejlede om Vaaren vester til Flæmingeland for at
hente de Krigsfolk, der havde fulgt ham fra England, og de øvrige,
der samlede sig til ham baade af England og der i Flæmingeland.
Kong Haralds Hær samlede sig sammen i Solunderne. Men da (671)
Kong Harald var ferdig til at lægge ud fra Nidaros, gik han for-
den til Kong Olafs Skriin, lukkede det op og klippede hans
Haar og Negle; siden læste han Skrinet og kastede Nøgelen ud i
Nid-Elven. Andre sige, at han kastede den i Havet udenfor Agde-
nes. Siden den Tid har den hellige Kong Olafs Skriin ikke været
oplukket*). Da var der henlebet fra hans Fald 35 Vintre; han
havde selv ogsaa 35 Vintre her i Verden. Kong Harald drog med
det Krigsfolk, der fulgte ham, sydover til den øvrige Flaade. Der

*) Det vil sige, siden den Tid, og indtil Snorre Sturlasøn skrev dette, ben-
ved 1230, thi i en anden Kongesaga siges det udtrykkeligt, at Skrinet
første Gang derefter blev oplukket i Kong Magnus Haakonssøns og Erke-
biskop Jons Dage, altsaa mellem 1258 og 1280.

samledes en stor Styrke, saaat Folk sige, at Kong Harald havde henved 240 Skibe, foruden Byrdinger med Levnetsmidler og Smaa-skuder. Medens de laa i Solunderne drømte en Mand paa Konge-skibet, ved Navn Gyrd, at han stod paa Kongeskibet og saa en stor Troldkone staa oppe paa Øen med en Skaalm (et Hugjern) i den ene og et Trog i den anden Haand, derhos forekom det ham som om han saa ud over alle Skibene, og syntes der sad en Fugl paa hver Skibsstavn, altsammen enten Ørne eller Ravne, og at Trold-konen kvad en Vise, hvori hun yttrede sin Glæde over, at Konge agtede at drage østfra mod mange Fjender, og sagde, at Val-Tid ren (Ørnen), der forstod at velje sig Steeg af Gjukes Skare, gad
(672) vidste, at den her vilde faa nok at æde. Thord heed en ande Mand, der var paa et Skib, som ikke laa langt fra Kongens. Ha drømte en Nat, at Kong Haralds Flaade, som det forekom ham nærmede sig Land, og at han kunde skjønne, at dette Land var En land; paa Landet saa han en stor Fylking, og det tyktes ham som om man fra begge Sider beredede sig til Kamp, og at Merkern flagrede i Luften: foran den Hær, der kom ned fra Landet, reed e stor Troldkone paa en Varg, Vargen havde en Mandskrop i Mun den, og Blodet løb den ned om Kjæverne; saasnart han havde æ den, kastede hun en anden i Munden paa ham og saa fremdeles, de ene efter den anden, men han slugte dem alle, og hun kvad en Vis at Jøtunbruden lod det røde Skjold skinne til den foreståaend Kamp, og klart forudsaa Kongens Ulykke, at hun kastede Menneske
(673) kjød i Uhyrets Gab, og farvede Ulvens Mund med Blod. Kon Harald selv drømte en Nat, at han var i Nidaros og mødte si Broder Kong Olaf, der kvad en Vise for ham, hvori han yttrede at han selv, den digre Konge, ofteſt vandt Sejr og tilsidst fandt e hellig Død, fordi han sad hjemme, men at han frygtede for, a dette Tog kun vilde bringe Kongen Døden, thi han mættede kun Troldens Heste (Ulvene), og Gud voldte ikke sligt. Mange andre Drømme og Forvarsler bleve da berettede, de fleste ildevarslende.

Førend Kong Harald forlod Throndhjem, havde han der lade sin Søn Magnus tage til Konge og satte ham til Riget i Norge da han selv drog bort. Thora Thorbergsdatter blev ogsaa tilbage men Dronning Elisiv fulgte ham, og hendes Døttre Maria o Ingegerd. Olaf, Kong Haralds Søn, foor ogsaa med ham af Lan
(674) det. Da Kong Harald var ferdig, og Vør kom, sejlede han ud paa Havet, og kom først til Hjaltland, dog kom ogsaa endeel af ham Flaade til Orknøerne. Kong Harald laa kun en kort Stund ve Hjaltland, men sejlede til Orknøerne, hvorfra han ogsaa fik en be tydelig Styrke med sig, saavelsom Jarlerne Paal og Erlend, Thor finn Jarls Sønner; der lod han Dronning Elisiv og deres Døtre

aria og Ingegerd bleve tilbage. Han sejlede derfra øst forbi
otland og England, og lagde til ved et Sted kaldet Klevland:
r gik han i Land, herjede strax og lagde Landet under sig, uden
finde nogen Modstand. Siden lagde han ind til Skardaborg, og
eed der med Mændene i Borgen, han gik op paa det Bjerg, som
ger tæt derved, og lod der gjøre et stort Baal og sætte i Brand;
det stod i Lue, toge de store Forke og stødte det ned over Byen;
begyndte hvert Huus at brænde, det ene efter det andet, og hele
aden blev nu opgiven. Nordmændene dræbte der mange Folk,
n toge alt det Gods, de kunde faa. De engelske Mænd havde
gen anden Udvej, hvis de vilde beholde Livet, end at gaa Kong
rald til Haande. Han lagde da alt Landet under sig, hvor han
m. Siden styrede han med hele Hæren sydefter langs Landet, og
gde til ved Hellornes: der kom en Skare Folk, som havde samlet
, imod ham, saaat Kong Harald maate bestaa en Kamp, men
n fik Sejr. Derefter styrede han ind til Humber, sejlede op efter (675)
aen, og lagde der til Land. Da laa Jarlerne Morokaare og
s Broder Valthjof af Hundatun oppe i Jorvik med en betydelig
r. Da Jarlerne søgte ned med sin Hær, laa Kong Harald i
. Han gik i Land og fylkede sin Hær; den ene Arm af Fylkin-
n stod fremme paa Aa-Bakken, den anden vendte ind mod Landet
et Dige: der var en dyb og breed Myr, og fuld af Vand. Jar-
ne lode sin Fylking stige ned langs Aaen, alle i een Klynge.
ngens Merke var nærmest Aaen, og der var der fylket tykt, men
Diget var der tyndest, og Folket der mindst at lide paa. Da
ndte Jarlerne sig til Diget, og søgte ned langs dette: den Arm
Nordmændenes Fylking, der vendte mod Diget, veeg strax, og de
ngelske søgte frem efter dem, i den Tanke, at Nordmændene vilde
ge Flugten. Det var Morokaare Jarls Merke, som her stevnede
m. Men da Kong Harald saa, at de Engelskes Fylking var kom- (676)
n ned langs Diget lige imod dem, lod han blæse Hærblæst, eggede
æren paa det ivrigste, og lod Merket „Landeydan" bære frem.
a skete et Anfald saa haardt, at alt maatte vige, og der blev nu
stort Mandfald i Jarlens Hær. Det varede ikke længe, førend
n tog Flugten; nogle flygtede op efter Aaen, andre ned efter, men
fleste løbe ud i Diget. Der laa saa tykt af Faldne, at Nord-
ndene kunde gaa tørfodede over Myren. Der omkom Morokaare
arl. Herom taler Stein Herdisesson i en Draape, han digtede
m Olaf, Kong Haralds Søn, og berører tillige, at Olaf var i
tte Slag med sin Fader. Ligeledes tales der herom i „Haralds-
lla." Valthjof Jarl og de øvrige, der undkom, flygtede op til
orgen i Jorvik, og der blev det største Mandfald. Dette Slag
d Onsdag næst før Mathæusmesse (20de September).

(677) Toste Jarl var kommen vestenfra Flæmingeland til Kong H
ald, saasnart han kom til England, og var med i alle disse Sl
Det gik da, som han havde sagt Kong Harald, førend de mødtes,
en Mængde Mennesker slokkede sig til dem i England, Toste Ja
Frender og Venner, og dette var Kongen til stor Forsterkni
Efter det nys omtalte Slag gik alle Folkene i de nærmeste Here
under Kong Harald, men nogle flygtede. Da gav Kong Harald s
paa Vej for at indtage Borgen, og lagde Hæren ved Stavnfurd
Brygger. Men fordi han nu havde vundet en saa stor Sejr ov
store Høvdinger og talrigere Hær end hans egen, var alt Folket ræd
og uden Haab om at kunne modstaa ham: Borgens Mænd to
derfor det Raad at sende Kong Harald Bud, og tilbyde at overgi
sig selv og Borgen i hans Vold. Dette blev altsammen udført, s
at om Søndagen foor Kong Harald med hele Hæren til Borgen,
Kongen og hans Mænd satte Thing udenfor Borgen, men Borge
Mænd søgte til Thinget, og paa dette Thing tilsagde alt Fol
Kong Harald Lydighed, og stillede ham Gisler, fornemme Mænd
Sønner, efter som Toste Jarl, der kjendte saa godt alle Mænd d
i Borgen, kunde udpege. Om Kvelden drog Kongen ned til S
bene igjen efter den selvgjorte Sejr, og var heel lystig. Tidli
om Mandagen var Thing berammet i Borgen; da skulde Kong Ha
ald sætte Befalingsmænd i Staden og give dem Rettigheder
Lehn. Men samme Kveld efter Solefald kom Kong Harald Go
vinessøn søndenfra til Borgen med en vældig Hær, og reed ind
Borgen med alle Borg-Mændenes Vilje og Samtykke; derhos bl
alle Borgeled og Veje besatte, for at Nordmændene ikke skulde f
mindste Nys herom. Denne Hær laa Natten over i Staden.

(678) Om Mandagen, da Kong Harald Sigurdssøn havde spiist
Døgurd, lod han blæse til Landgang: da gjorde Hæren sig rede,
deelte sig i dem, der skulde fare, og dem, der skulde blive tilbage.
hver Sveit lod Kongen af tre Mænd to gaa op og een blive efte
Toste Jarl gjorde sig rede til at følge Kong Harald med sin Sve
men tilbage bleve for at passe paa Skibene Olaf Kongssøn, Orkn
jarlerne Paal og Erlend, og Eystein Orre, Thorberg Arnessø
Søn, som da var ypperst og Kongen kjærest af alle Lendermæn
Kong Harald havde da lovet ham sin Datter Maria til Egte. Ve
ret var usedvanligt godt, og Solen skinnede varmt: man lod de
for Brynjene blive tilbage, men gik op med Skjold, Hjelm, Kes
og Sverd; mange havde ogsaa Bue og Pile, og de vare heel lystig
Men da de kom i Nærheden af Borgen, kom en stor Hær farende im
dem: de saa nemlig Støvskyen, og under den fagre Skjolde og hvi
Brynjer. Da lod Kongen sine Folk standse, lod Toste Jarl kal
til sig, og spurte ham, hvad for Folk dette monne være. Jarl

rede, at det saa ligest ud til Ufred, men at det dog nok ogsaa
de være nogle af hans Frender, der kom for at søge Naade og
skab, og til Gjengjeld faa Tilsagn om Kongens Beskyttelse.
ngen sagde, at man for det første skulde blive staaende, indtil
n nøjere fik see, hvad det var for en Hær. De gjorde saa. Og
nærmere Hæren kom, des større viiste den sig at være: det var
ste at see til som et eneste Lag af Isstykker, saa skinnede det af
abnene. Da sagde Kong Harald: nu gjelder det at tage et godt (679)
forstandigt Raad, thi det er ikke at negte for, at det er Ufred,
Kongen er vist selv tilstede. Det første Raad, svarede Jarlen,
at vi saa skyndeligt som muligt vende tilbage til vore Skibe, efter
Folk og Vaaben, da kunde vi enten forsvare os efter Evne,
lade Skibene beskytte os, thi Rytterne faa da ingen Magt over
Nej, sagde Kong Harald, jeg veljer et andet Raad, nemlig at
tre raske Drenge paa de hurtigste Heste, og lade dem ride ned
rst mulig Fart, for at sige vore Folk til: da ville vi snart faa
sætning, thi Engelskmændene ville have en skarp Rid at bestaa,
nd de faa Overhaand over os. Jarlen sagde, at Kongen fik
e i dette som i andet, og at heller ikke han havde nogen Lyst
t flygte. Da lod Kongen sætte op sit Merke, Landeydan: Fre-
l heed den, som bar det. Siden fylkede han sin Hær, og gjorde (680)
ingen lang, men ikke tyk, derefter bøjede han Armene bagover,
t de naaede sammen: da var det en viid Ring, lige tyk paa
Kanter udenfra: Skjold ved Skjold, og ligesaa oventil. Kon-
selv med sin Sveit og Merket var indenfor Ringen: det var
udvalgt Mandskab. Paa et andet Sted var Toste Jarl med sin
it: han havde et andet Merke. Aarsagen til at der fylkedes
edes var den, at Kongen vidste, at Rytterne plejede at ride paa
naa Afdelinger og strax efter tilbage. Kongen sagde endvidere,
hans og Jarlens Sveit skulde gaa frem der, hvor det mest be-
edes; vore Bueskytter, sagde han, skulde ogsaa være der med os,
de, som staa fremmest, skulde sætte sine Spydshaler ned mod
den, og Oddene for Brystet paa Rytterne selv, hvis de ride paa;
der staa bernæst, skulde sætte sine Spydsodder mod Brystet paa
ene.

Da var Harald Godvinessøn kommen med en veldig Hær (681)
de af Ryttere og Fodfolk. Kong Harald Sigurdssøn reed just
ring sin Fylking, for at efterse, hvorledes der var fylket; han
paa en svart bleset Hest. Hesten faldt under ham, og han selv
over af den: han stod hurtigt op og sagde: Fald er Fartens
d. Da sagde Harald, de Engelskes Konge, til de Nordmænd, der
hos ham: kjendte I den høje Mand der, som faldt af Hesten,
med den blaa Kjortel og den fagre Hjelm? Det er Kongen

selv, sagde de. Den engelske Konge sagde: en høj og drabeligt u seende Mand, men det seer ligest ud til, at det nu er forbi m hans Lykke.

(682) Tyve Ryttere rede frem af Thingemændenes Skare henim Nordmændenes Fylking, overalt brynjede, saa og deres Heste; en dem sagde: er Toste Jarl i Hæren? Det er ikke at skjule for, sv rer han; her kan I finde ham. Da sagde Rytteren: Kong Haral din Broder, sender dig Hilsen, og dermed de Ord, at du skal fa Grid og hele Northumbreland: ja, heller end at du ej skulde forlig dig med ham, vil han give dig Trediedelen af hele Riget med sig Dette Tilbud, sagde Jarlen, er noget ganske andet end Ufred o Forhaanelse, saaledes som i Vinter, og havde det da været m tilbudt, vilde mangen Mand være i Live, som nu er død, og bed vilde det da staa til med Englands Rige. Men sæt nu, at je modtager dette Forslag, hvad vil han da byde Kong Harald Si gurdsson for sit Besvær? Visselig har han, svarede Rytteren, sag noget om, hvor meget han vilde unde ham af England: syv Fod Rum, eller saa meget længere som han er højere end andre Mænd Da sagde Jarlen: saa farer hen og siger til Kong Harald, at ha maa berede sig til Slag: andet skulle Nordmændene kunne sige me Sandhed, end at Toste Jarl forlod Kong Harald Sigurdsson o slog sig til hans Fjenders Flok, da han skulde stride vester i En land: heller skulle vi alle tage eet og samme Raad, at dø med Æ eller vinde England med Sejr. Derpaa rede Rytterne tilbag Kong Harald Sigurdsson spurte Jarlen: hvem var denne maalsnil Mand? Det var Kong Harald Godvinessøn selv, sagde Jarle Altfor længe vare vi uvidende derom, sagde Kongen; de vare komn saa nær henimod vor Hær, at denne Harald ikke skulde have kunn fortælle om vore Mænds Død. Det er sandt, som I siger, Herre sagde Jarlen; det var uforsigtigt af slig Høvding at fare saaledes og det kunde have gaaet, som I siger; men jeg saa, at han vil byde mig Grid og stort Rige, og at jeg vilde blive hans Bane mand, om jeg sagde til, hvor han var; jeg vil da heller, at han sk blive min Banemand, end jeg hans, om en af Delene skal skee. D sagde Kong Harald Sigurdsson til sine Mænd: en liden Man var denne, men han stod kjekt i sine Stigbøjler.

Der fortælles, at Kong Harald Sigurdsson kvad denne Vise:

Frem gange vi — Hjelme skinne,
i Fylkingen — selv har jeg ingen;
brynjeløse — vort Skrud det ligger
under blaa Egge; — paa Skibet nede.

(Han havde nemlig en Brynje der heed Emma, den var saa siid, at den naaede ham til midt paa Benet, og saa sterk, at Vaa

aldrig havde bidt paa den). Men strax sagde han: dette er
rligt digtet, og jeg maa see til at gjøre en anden Vise, som er
re. Han kvad da en drottkvædt Vise, hvori han opmuntrede til
at krybe i Skjul ved Vaabenbraget, men kjekt at bære Hovedet
i Pileregnen og Malmgnyet. Ogsaa Thjodolf Skald kvad nu
Vise, hvori han lovede ej at forlade Kongens Sønner, om Kon=
endog selv skulde falde.

Nu begyndte Striden. Engelskmændene rede imod Nordmæn= (683)
e, men fandt en haard Modstand, og det blev dem vanskeligt at
me Nordmændene paa Livet, formedelst Kesjerne (Spydene). De
i Ring om dem, og der var da Kampen først kun løselig, saa
ge Nordmændene holdt Fylkingen godt sammen: de Engelske rede
dt paa, men strax fra igjen, naar de intet fik udrettet. Men
Nordmændene derved troede at finde, at Rytterne ikke angrebe dem
synderligt Mod, søgte de efter dem og vilde forfølge dem; men
de saaledes havde brudt Skjoldborgen, rede de Engelske imod
paa alle Kanter, og angrebe dem med Skud og Spyd. Da
g Harald Sigurdsſøn saa det, gik han frem i Kampen, hvor
meste Vaabenbyrd var, der blev da den heftigste Striid, og der
mange paa begge Sider. Kong Harald Sigurdsſøn blev nu
hidsig, at han løb frem af Fylkingen og hugg til begge Sider,
at hverken Hjelm eller Brynje kunde staa sig for ham; alle de,
vare ham nærmest, vege til Side, og det var ikke langt fra, at
Engelske havde taget Flugten. Arnor Jarlaskald omtaler, hvor
ig Kongen var, og hvor veldige Hugg han gav. Men da blev (684)
g Harald truffen nede i Halsen af en Piil, og det blev hans
esaar. Han faldt da, og hele den Sveit, der gik frem med
, undtagen de, der hopede tilbage, beholdende Merket. Der blev
atter den heftigste Kamp, idet Toste Jarl gik under Merket; paa
ge Sider fylkede man for anden Gang, og dette gjorde en lang
nds i Slaget. Da kvad Thjodolf en Vise, hvori han klagede
Kongens Død, yttrede at Harald ej havde behøvet at gjøre
e Tog, og tilstod at de alle nu befandt sig i en slem Vaande.
end den anden Striid begyndte, bød Harald Godvinesſøn sin
der Toste Jarl, saavelsom alle de overlevende af Nordmændenes
, Grid, men Nordmændene satte alle paa een Gang i et Raab
sagde, at de før skulde falde den ene paa den anden, førend de
Grid af engelske Mænd. Paa begge Sider raabte man da
=Raab, og saaledes begyndte da Striden anden Gang. Dette
aler Arnor Jarlaskald. Just ved den Tid kom Eystein Orre (685)
de Folk, der fulgte ham, fra Skibene, alle heelt brynjede; Ey=
fik nu Kong Haralds Merke, Landeydan, og Striden blev tre=
Gang begyndt: dette var den skarpeste Kamp, der faldt nu

mange af de Engelske, og det var nær ved, at de havde flygte
Denne Striid er kaldet Orre-Riden. Eystein og hans Mænd havd
skyndt sig saa overvættes fra Skibene, at de næsten vare uføre
Træthed, førend de kom til Striden, men siden vare de saa rasend
at de ikke dækkede sig saa længe de kunde staa paa sine Been. Til
sidst kastede de Ringbrynjerne af sig, og da var det let nok for d
Engelske at finde Huggested paa dem: nogle opgave endog Aande
uden Saar, aldeles sprengte. Næsten alle Nordmændenes Stor
mænd faldt. Dette var paa Heldingen af Dagen. Det gik for
man kunde vente, at end ikke der alle vare lige stridbare; mang
flygtede og andre undkom paa forskjellige Maader; ogsaa blev de
mørkt om Kvelden, førend det var forbi med alle Manddraben
(686) Styrkaar, Kong Harald Sigurdssøns Stallare, en udmerket Mand
undkom, fik sig en Hest, og reed bort om Kvelden. Der blæste o
en noget sval Vind, og Styrkaar havde ikke flere Klæder end si
bare Skjorte, Hjelm paa Hovedet og nøgent Sverd i Haanden
Han begyndte derfor at fryse, eftersom Mødigheden forlod han
Da mødte han en Mand, der kjørte en Vogn, og havde en fodre
Skind-Frak paa. Vil du selje mig den Frak der, Bonde, sagd
Styrkaar. Dig ikke, svarede Bonden, du er en Nordmand, je
kjender dit Maal. Om jeg nu er en Nordmand, hvad vil du da
spurte Styrkaar. Jeg vilde dræbe dig, svarede Bonden, men n
treffer det sig saa ilde, at jeg ikke har noget Vaaben, som due
Da sagde Styrkaar: om du, Bonde, ikke kan dræbe mig, skal je
friste om jeg ej kan dræbe dig; i det samme svingede han Sverde
og hugg til ham paa Halsen, saa Hovedet gik af, tog siden Skind
frakken, kastede sig paa Hesten og reed ned til Stranden. Ole
Kong Haralds Søn, var ikke med i Land. Da han spurte sin Fa
ders Fald, beredte han sig til at sejle bort med det tiloversblevn
Folk.

(687) Viljam Bastard, Rude-Jarlen, spurte sin Frende Kong Ead
vards Død, og dertil med, at Harald Godvinessøn var tagen ti
Konge i England, og havde modtaget Konge-Vielse. Men Viljam
meente, at han havde større Ret til Riget i England end Harald
formedelst sit Frendskab med Kong Eadvard, derhos meente han, a
skylde Harald Gjengjeld for den Forhaanelse, at han havd
hævet Festemaalet med hans Datter. Af alle disse Aarsager sam
lede Viljam en Hær i Nordmandie, fik en Mængde Folk og tilstræk
keligt Antal Skibe. Den Dag, han reed ud af Borgen til sin
Skibe og var kommen paa sin Hest, gik hans Kone til ham og vilde
tale med ham. Men da han saa det, stødte han til hende me
Hælen og satte Sporen for Brystet paa hende, saa den gik dyb
ind: hun faldt og døde, men Jarlen reed til Skibet, og foor me

n Hær ud til England. Der var hans Broder, Erkebiſkop Otte, ed ham. Da Jarlen kom til England, begyndte han at herje, og gde Landet under ſig, hvor han foor. Viljam Jarl var ſtørre og erkere end hver anden, den ſtørſte Meſter i Ridderſkab, en ſtor ærmand, heller grum, overmaade klog, og, ſom man ſagde, ikke idere at lide paa. Kong Harald Godvinesſøn tillod Olaf, Kong (688)
arald Sigurdsſøns Søn, at fare bort med de Folk, der vare hos am og ikke vare faldne i Slaget, men ſelv tog Kong Harald med in Hær Vejen ſydover i England, thi han havde ſpurt, at Jarlen Viljam Baſtard foor ſønden fra i England med ſin Hær, og lagde Landet under ſig. I Følge med Kong Harald vare da hans Brødre Svein, Gyrd og Valthjof Jarl. Kong Haralds og Viljam Jarls Møde ſtod ſyd i England, ved Heſtingjaport:*) der blev et ſtort Slag, der faldt Kong Harald, Gyrd Jarl hans Broder, og en ſtor Deel af hans Hær. Dette var 19 Nætter efter Kong Harald Sigurdsſøns Fald. Valthjof Jarl, Haralds Broder, undkom ved Flugt. Han mødte ſeent om Kvelden en Flok af Viljams Mænd: da de ſaa Valthjof Jarls Skare, flygtede de ind i en Ødeſkog: det var hundrede Mand. Valthjof Jarl lod ſætte Ild paa Skogen og brænde den op med alt hvad deri var. Dette omtaler Thorkell Skallesſøn i Valthjofsflokk. Viljam lod ſig tage til Konge i England, og (689)
ſendte Bud til Valthjof Jarl, at de ſkulde indgaa Forliig, tilſtaaende ham Grid til Mødet. Jarlen begav ſig afſted med faa Mænd, men da han kom paa Heiden nordenfor Kaſtalabrygge, kom tvende af Kong Viljams Aarmænd imod ham med en Sveit Mænd, toge ham fangen og ſatte ham i Fjeter. Siden blev han halshugget, og de Engelſke kalde ham en hellig Mand. Dette omtaler ogſaa Thorkell Skallesſøn. Viljam var ſiden Konge over England i 21 Aar, og hans Afkom efter ham.**)

---

*) Hos Snorre og i alle de Kongeſagaer, der ere ſkrevne efter hans Værk, ſtaar der Helſingjaport, aabenbart fordi Snorre ſelv, eller den, hvis Optegnelſer han benyttede, har læſt „ſt" i de engelſke Beretninger ſom „ſſ." Stedet kaldtes nemlig Hæſtingas eller Hæſtingaport (Hæſttnga, Havnen), nu Haſtings (udtalt Hæſtings).

**) Her tilføjer en Afſkrift et Slægtregiſter, ſom egentlig forſtørſtedelen er taget af den kortere Bearbeidelſe af Norges Kongers Hiſtorie, der kaldes „Ættartal" eller „Fagrſkinna," og ſandſynligviis ikke har ſtaaet i Snorres Orginalſkrift, men dog maaſkee kan være tilføjet i en Afſkrift, medens han endnu levede; deraf er følgende Stykke af megen Intereſſe:

„Harald Godvinesſøn havde været Konge i England halvtiende Maaned, da han faldt, og var der da ingen Mand tilbage af Godvine Jarls Efterkommere uden Toſte Jarls Sønner Ketil og Skule og Gyda Haraldsdatter. Hende fik Valdemar, Konge i Holmgard, Søn af Kong Jarisleif og Dronning Ingegerd, Kong Olaf Svenſkes Datter; med hende havde

(690) Olaf, Søn af Kong Harald Sigurdsſøn, drog med ſin Hær o
Flaade bort fra England, ſejlede ud fra Ravnsøre og kom om Hø
ſten til Orknøerne, hvor man fik høre, at Maria, Kong Harald Si
gurdsſøns Datter havde faaet en brad Død ſamme Dag og i ſam
me Stund, hendes Fader Kong Harald var falden. Olaf blev der
om Vintren, men Sommeren efter foor han øſter til Norge, hvor han
da blev tagen til Konge med ſin Broder Magnus. Dronning Eliſiv
foor veſtfra over Havet med ſin Stifſøn Olaf og ſin Datter Inge
gerd. Med Olaf fulgte da ogſaa Skule, Toſte Jarls Søn, der
ſiden blev kaldet Kongsfoſtre, og hans Broder Ketil Krook. De
vare begge gjeve Mænd og af høj Ætt i England; begge meget
forſtandige; Kong Olaf havde ſtor Kjærlighed til dem. Ketil Krook
drog nord til Haalogaland, hvor Kong Olaf ſkaffede ham et godt
Gifte, og fra ham nedſtamme mange Stormænd. Skule Kongsfoſtre
var en dygtig Mand og ſaare ſmuk at ſee til, han blev Forſtander
for Kong Olafs Hird, talede paa Thingene, og raadede i alle Land
raad med Kongen. Kong Olaf tilbød ſig at ville give ham et Fylke
i Norge, hvilket der tyktes ham bedſt, med alle de Indtægter og
Skylder, der tilkom Kongen. Skule takkede ham ſærdeles for hans
Tilbud, men yttrede at han heller vilde bede ham om noget andet
thi, ſagde han, naar Kongeſkifter ſkee, kan det hende, at Gaver
tages tilbage. Heller, ſagde han, vil jeg modtage nogle Ejendom
me, der ligge nær ved de Kjøbſteder, hvor J, Herre, plejer at ſidde
og tage Juleveitſler. Kongen tilſtod ham dette, og tilſkødede ham
Jorder øſter ved Kongehelle, ved Oslo, ved Tunsberg, ved Borg
ved Bergen, og nord ved Nidaros: det var næſten de bedſte Ejen
domme paa hvert af diſſe Steder, og de have ſiden ligget under d
Ættmænd, der nedſtamme fra Skule. Kong Olaf gav Skule ſi

---

han Kong Harald, ſom var gift med Kriſtina, Datter af Kong Ing
Steinkelsſøn i Sverige: deres Døttre vare Malfrid og Ingebjørg. Ma
frid blev gift med Sigurd Jorſalafare, men ſiden var hun gift med Kon
Erik Eimune i Danmark. Ingebjørg Haraldsdatter, Søſter til Malfri
blev gift med Hertug Knut Lavard, Broder til Erik Eimune, deres Bø
vare Valdemar Danekonge, Kriſtine, Kathrine og Margrete. Valdem
Danekonge fik Sophie, Datter af Kong Valadar i Polenaland og Dronni
Rikiza. Valdemars og Sophies Børn vare Kong Knut, Kong Valdemar
Dronning Rikiza. Margrete, Kong Knut Lavards Datter, var gift med Sti
Hvitaleder: deres Børn vare Nikolas og Kriſtine, der var gift med Ko
Karl Sverkesſøn: deres Søn var Kong Sverke, Fader til Kong Joa
Kong Karls Moder var Dronning Ulfhild, Datter af Haakon, Søn
Finn, Søn af Haarek i Thjotta. Ulfhild var først gift med Kong Nik
las i Danmark, og ſiden med Kong Inge Hallſteinsſøn i Sverige. Alle
ſidſt blev hun gift med Kong Sverke Kolsſøn. Dronning Rikiza (Val
marsdatter) var gift med Kong Erik Knutsſøn i Svithjod.

Svendkone Gudrun Revsteinsdatter til Egte. Hendes Moder var Ingerid, Datter af Kong Sigurd Syr og Aasta, Kong Olaf den Heliges Moder: Ingerid var saaledes Syster til Kong Olaf den Hellige og Kong Harald. Skules og Gudruns Søn var Aasulf paa Rein, han var gift med Thora, Datter af Skofte Agmundsson, og denne Skofte var Sønneson af Thorberg Arnesson. Skules og Gudruns Datter var Ragnhild, som var gift med Orm Kyrping, Guns Datter var Aasa, Moder til Bjørn Bukk. Aasulfs og Thoras Søn var Guthorm paa Rein, Fader til Baard, Fader til Kong Inge og Hertug Skule.*)

Een Vinter efter Kong Haralds Fald blev hans Liig ført vester- (691)
fra England og nord til Nidaros, hvor det blev jordet i Mariekirken, den som han selv havde ladet gjøre. Det var Alles Sagn, at Kong Harald havde været fremfor andre i Klogskab og alskens Raadsnildhed, hvad enten han skulde finde paa hastigt Raad eller langt, for sig selv eller andre; han var og den vaabenbjerveste og modigste Slag, og sejrsæl lige til sin Dødedag, saaledes som nu er skrevet; thi det er Hugen, som raader for den halve Sejr: saa siger ogsaa Thjodolf. Kong Harald var smuk af Udseende, havde et værdigt Ansigtes, hans Haar og Skegg var bleegt; han bar kort Hageskegg og langt Overskegg: det ene Øjenbryn stod lidt højere end det andet; hans Hænder og Fødder vare store, men vel vorne; hans

*) Her tilføjes i samme Afskrift ligeledes følgende vigtige Slægtregister, der egentlig tilhører „Ættartal" eller „Fagrskinna."

„Aasulfs og Thoras Datter var Sigrid, der var gift med Hallkell Huuk, deres Søn var Jon, Fader til Hallkell, Ragnvald og Gregorius. Guthorm paa Rein fik først Eldrid, Syster til Hallkell Huuk, deres Døttre vare Ragnrid, Ingerid og Gudrid. Ragnrid blev gift med Bjarne Byrdarsvein, deres Døttre vare Eldrid og Ingebjørg. Eldrid og Kong Magnus havde Datteren Kristine, der var gift med Reidar Sendemand. Eldrid havde før været gift med Thore Skinnfeld, deres Sønner vare Kynad og Thorgrim Klauve. Siden blev hun gift med Lagmanden i Gautland, deres Søn var Harald. Ingebjørgs Sønner vare Thorstein Skaalmald og hans Brødre. Ragnrid blev siden gift med Fredrik Kona, deres Datter var Astrid, som var Nonne. Ingerid, Datter af Guthorm paa Rein, blev gift med Guthorm Austmandsson østfra Jemteland. Guthorm paa Rein blev siden gift med Bergljot, deres Søn var Aasulf, Fader til Thorbjørg, som var gift med Eirik Grøvel og havde med ham Sønnen Aasulf. Siden blev Thorbjørg gift med Roar Kongsfrende. Senest var Guthorm paa Rein gift med Sigrid, Datter af Thorkell og Hallkatla; denne Hallkatla var Datter af Svein Brynjulfsson, Broder til Serk i Sogn og Ingerid, Syster til Danekongen Knut den Rike (skal være „den hellige"). Sigrids og Guthorms Søn var Baard Guthormsson, der først fik Ulfhild, en Datter af Biskop Paal, men dernæst Cecilia, Datter af Kong Sigurd; deres Søn var Kong Inge.

Højdemaal er fem Alen. Han var grum mod sine Uvenner og ivr
til at ræse alt hvad man gjorde imod ham; dette omtaler Thjodolf
Kong Harald var saare begjerlig efter Magt og alle Fordele; me
han var og overvættes gavmild mod sine Venner, dem som ha
likede godt. Herom kvad ogsaa Thjodolf. Da Kong Harald falt
var han 50 Aar gammel. Vi have ingen paalidelige Fraſagn o
hans allerførſte Aar, førend han var 15 Aar gammel, da han va
i Slaget paa Stiklestad med ſin Broder Kong Olaf: ſiden leve
han 35 Aar, og i al den Tid havde han ſtadigt Uro og Ufred
Kong Harald flygtede aldrig af noget Slag, men ſøgte ofte Udve
mod Overmagt, hvis han fik med den at gjøre; og alle, der fulgt
Kong Harald i Slag eller Hærferd, ſagde, at naar han var ſtedt
ſtor Fare, og det gjaldt i Haſt at finde paa Raad, valgte han nete
det, ſom alle ſidenefter kunde ſee var det rimeligſte til at hjelpe
(692) Hallbor, Søn af Brynjulf Ulvalde den Gamle, var en forſtandig
Mand og ſtor Høvding: da han hørte nogle tale om Brødrene Ol
den Hellige og Kong Harald, at der dog var ſtor Forſkjel paa dere
Sind, ſagde han: jeg var i ſtor Ynde hos begge Brødrene, o
kjendte begges Sindsbeſkaffenhed: jeg har aldrig fundet to Mæn
ligere i Sind; begge vare de forſtandigſte og vaabendjerveſte Mænd
begjerlige efter Gods og Magt, herſkelyſtne og ikke jevne i Omgang
ſtrenge og tilbøjelige til at ræſe. Kong Olaf tvang Landsfolket t
at antage Chriſtendommen og den rette Tro, men ræſede grum
dem, der gjorde ſig døvhørte derimod: Landets Høvdinger taalte ik
hans Jevndømme og Retdømme, reiſte en Hær imod ham og fældt
ham paa hans eget Eje: derfor blev han hellig. Kong Harald he
jede for at ſkaffe ſig Berømmelſe og Magt, tvang alt det Folk unde
ſig, han kunde, og faldt paa en anden Konges Eje. Begge Brødren
vare i Hverdagslivet af et anſtændigt og fornemt Væſen; de var
vidtbereiſte og raſke Mænd, og bleve deraf vidtberømte og anſeede.

Magnus Haraldsſøns og Olaf Haraldsſøns Saga

(693) Kong Magnus Haraldsſøn raadede alene for Norge den førſte Vi
ter efter Kong Haralds Fald, men ſiden raadede han i to Vint
ſammen med Kong Olaf, ſin Broder. De vare da begge Konger
Norge, og havde Kong Magnus den nordre Deel af Landet, no

laf den østre. Kong Magnus havde en Søn ved Navn Haakon, m opfostredes af Steigar-Thore i Gudbrandsdalen; Haakon var en væneste Mand. Efter Kong Harald Sigurdssøns Fald paastod Svein Danekonge, at Freden mellem Nordmændene og Danerne nu ar ude, og at den ikke havde været sat paa længere Tid end Har- ld og Svein begge vare i Live. Der skete da Udbud i begge Ri- er. Haralds Sønner havde Almenning ude for Norge af Folk og Skibe, men Kong Svein foor søndenfra med Danehæren. Da fore er Sendemænd mellem dem og bare Forliigsbud: Nordmændene sgde, at de enten vilde fornye det Forliig, der var sluttet mellem ong Harald og Svein, eller slaas med Danerne strax paa Stedet. erfor kvad man dette:

Vel værged Olaf Norge
ved Skrækkens Ord og Fredens
saaat ingen Konge
end torde Riget fordre.

Ogsaa Stein Herdisessøn siger i Olafsdraapa, at den mægtige onge i Kaupangen, hvor den hellige Fyrste hviler, nok tør forbyde Svein sin Odel, thi den hellige Kong Olaf elsker sin Ætt, og Ulfs Søn behøver derfor ej at gjøre mindste Fordring paa Norge. Ved ode Mænds Mellemgang kom det til Stevnelag mellem Kongerne, g dette Forliigsmøde skulde være ved Kongehelle. I denne Stevne- ding blev der sluttet Forliig mellem Kongerne og Fred mellem andene. Forliget befæstedes derved, at Kong Olaf skulde faa Kong Sveins Datter Ingerid til Egte. Denne Fred overholdtes længe enefter, og Olaf sad i større Ro, end det hidtil havde været sed- nligt i Norge. Kong Magnus fik Vanhelse, Ræv-Orme-Sot; an laa i den Sot en Tidlang og døde i Nidaros, hvor han ogsaa r jordet. Han var en vensæl Konge, og hele Almuen sørgede er hans Død. Kong Olaf var da Enekonge over Norge efter (694) n Broder Kong Magnus's Død. Kong Olaf var stor af Vext g velvoxen; det er alles Sagn, at man ej havde seet en fagrere land eller af et mere majestætisk Udseende. Han havde gult Haar m Silke, en smuk og hvid Hud, dejlige Øine og veldannede Lem- er. Han var som oftest faamælt og talte ikke videre paa Thin- ne, men var lystig ved Øl og Drikkelag, en stor Drikkemand, vilde erne slaa en Snak af i god Ro, var blidmælt og fredsom saa nge hans Rige stod; Stilferdighed og Beskedenhed elskede han i le Dele. Dette omtaler Stein Herdisessøn.

Det var en gammel Skik i Norge, at Kongens Højsæde var (695) idt paa Langpallen, ogØlet blev baaret om Ilden; men Kong laf lod allerførst gjøre sit Højsæde paa Højpallen, der gik tversover tuen: han lod ogsaa først gjøre Ovnstuer og Gulvene straalægge n Vintren saavelsom om Sommeren. I Kong Olafs Dage kom

Kjøbstederne meget op i Norge, men nogle sattes fra først af. Kon
Olaf satte Kjøbstad i Bergen; der nedsatte sig snart mange rig
Mænd og der skete megen Tilsejling af Kjøbmænd fra andre Land
Han lod der lægge Grunden til den store Christkirke, Steenkirken
men der blev libet gjort ved den; derimod lod han fuldgjøre de
gamle Christkirke, Trækirken. Kong Olaf lod sætte Myklegildet
Nidaros, og mange andre i Kjøbstederne; før den Tid var der kun
Hvirvings- (Omgangs-) Drikkelag: Hvirvingsklokken i Nidaros var
da den store Bøarbot, og med den ringede de til Gilde. Hvirvings-
brødrene lode opføre Margretekirken af Steen i Nidaros. I Kong
Olafs Dage begyndte man ogsaa med Skytninger og Vertshuse
Drikken i Kjøbstederne; da optog man ogsaa udenlandske Skikke
Stads og Klædesснit: man havde Pragthoser, kirkede til Benet,
nogle spendte Guldringe om Fodleggene paa sig; nogle havde Drag
kjortler, udskaarne for Siderne og tilsnørede med Lad, Arme, saa
Alen lange og dog saa trange at man maatte drage dem paa med
Haandtøjle og kirke dem op om Albuerne, høje Sko, overalt udsyede
med Silke, stundom besatte med Guld. Megen anden Overdaad
(696) Klædedragt var der og paa den Tid. Kong Olaf brugte de Hird-
skikke efter udenlandske Kongers Sed, at han lod Skutilsveiner stå
foran sit Bord og skjenke med Bordkar saavel for ham selv som for
alle tigne Mænd, der sad ved hans Bord. Han havde og Kjertes-
sveiner, der holdt Kjerter for Bordet, altid saa mange Kjerter, som
der sad tigne Mænd til Bords. Der var og Stallare-Stolen ude
fra Trapizen (Skjenkebordet), paa hvilken Stallarerne sad og andre
fornemme Mænd, vendende Ansigtet ind mod Højsædet. Kong Harald
ald derimod og de andre Konger før ham vare vante ved at drikke
af Dyrshorn, bære selv Ølet fra Højsædet omkring Ilden, og drikke
(697) Skaal med den, de syntes. Dette berører Stuv Skald. Kong Ol
havde 120 Hirdmænd og 60 Gjester samt 60 Huuskarle; disse skulde
fremskaffe til Kongsgaarden hvad der behøvedes, eller forrette andre
Arbeider, dem som Kongen vilde. Bønderne spurte Kongen, hvorfor
han havde flere Folk end Loven meldte og de forrige Konger havde
haft, naar han reiste om paa de Veitsler, Bønderne gjorde for ham.
Kongen svarede som saa: jeg faar ikke styrt Riget bedre end min
Fader, og der staar ikke større Skræk af mig end af ham, skjønt jeg
har dobbelt saa mange Folk som han havde; men hermed er det ikke
min Mening at ville tynge eller undertrykke Eder.

(698) Kong Svein Ulfssøn blev sotdød ti Vintre efter Haralderns
Fald. Derefter var hans Søn Harald Hein Konge i Danmark
tre Vintre, saa Knut den Hellige, Sveins anden Søn, i syv Vintre
saa Olaf, Kong Sveins tredie Søn, aatte Vintre. Olaf, Norges
Konge, fik Ingerid, Svein Danekonges Datter, men Olaf, Sve-

Danekonges Søn, fik Ingegerd, Kong Haralds Datter, Syster til Olaf, Norges Konge. Kong Olaf Haraldssøn blev af nogle kaldet Olaf den Kyrre, af mange Olaf Bonde, fordi han sad i Ro, og havde ingen Strid uden- eller indenlands, ligesom han heller ikke gav Andre Anledning til at herje paa hans Rige. Han havde en Søn med Thora Joansdatter, som heed Magnus: denne Dreng var overmaade smuk og haabefuld. Han voxede op i Kongens Hird.

Kong Olaf lod gjøre et Steen-Munster i Nidaros, og satte (699)
det der, hvor Kong Olaf den Helliges Liig først havde været lagt i Jorden. Altaret blev sat lige over det Sted, hvor Kongens Grav havde været. Munsteret blev indviet til Christkirke, og da blev også Kong Olafs Skrin flyttet did og sat over Altaret: der skete da mange Jertegn. Sommeren efter at Kirken var bleven indviet, samme Aarsdag (27de Juli), var der en Mængde Folk tilstede; Olafsvaake-Aften (28de Juli) hendte det, at en blind Mand der fik sit Syn igjen, og selve Messedagen (29de Juli), da Skrinet og Helligdommene bleve tagne ud og baarne om, men Skrinet sat ned paa Kirkegaarden efter Skik og Brug, fik en Mand der sit Mæle, som længe havde været maalløs, og sang nu Gud og den hellige Kong Olaf Lovsang med nok saa myg Tunge. For det tredie var der en Kone, som havde søgt derhen østenfra Svithjod, og lidt meget Ondt paa den Reise formedelst Blindhed; dog fortrøstede hun sig til Guds Miskund, og kom farende did til den Højtid. Hun blev der synløs ind i Munsteret til Messe om Dagen, men førend Timerne vare til Ende, saa hun med begge Øjne, og var baade skarpsynet og klarøjet, men før havde hun været blind i 14 Aar. Hun drog derfra med højtidelig Glæde, lovende Gud og den hellige Kong Olaf. Det hendte sig endvidere i Nidaros, at Kong Olafs Skrin, (700)
engang det blev baaret om i Stræderne, blev tungt, saaat man ikke kunde faa baaret det af Stedet. Det blev da sat ned, og Strædet brudt op, for at man kunde see hvad der var derunder. Man fandt et Barns Liig, som havde været myrdet, og skjult der. Det blev da bragt bort, og Strædet igjen bragt i Orden, som før; saa blev Skrinet baaret videre som sedvanligt.

Kong Olaf den Kyrre var en stor Ven af sin Maag Knut (701)
Danekonge. De lagde Stevne mellem sig og mødtes i Elven ved Kongehelle, der hvor Kongerne plejede at mødes. Kong Knut talte saa om, at han vilde, de skulde sende en Hær vester til England, saa meget som de der havde at hevne, først og fremst Kong Olaf, og saa Danekongerne. Gjør nu en af Delene, sagde Kong Knut, uden at jeg skaffer dig 60 Skibe, og du gaar som Høvding for den hele Flaade, eller at jeg bliver Høvding, og du skaffer mig 60 Skibe. Hvad I her taler, Kong Knut, behager mig vel, svarede Kong Olaf,

men her er den store Forskjel, at I Frender have haft større Held til at vinde England med megen Hæder, som f. Ex. Kong Knut den Mægtige, saaat det lader til, at dette ligger til Eders Ætt; da derimod min Fader Kong Harald foor vester til England, fik han Bane, skjønt dog de bedste Folk vare med ham der i Landet; da mistede Norge saa mange ypperlige Mænd, at der siden ikke har været deres Mage, først og fremst slig en Formand som Kong Harald var, baade i Vid og Tapperhed: Toget var i alle Dele beredet paa det bedste, og dog gik det som I vide. Nu veed jeg godt at bedømme mig selv; hvor endnu meget mindre jeg er skikket til at være Anfører paa et saadant Tog, og derfor veljer jeg, at I skulle fare, understøttet af mig. Kong Olaf skaffede da Kong Knut 60 store Skibe med ypperlig Udrustning og paalideligt Folk: han satte sine Lendermænd til Anførere for dem, og alle sagde, at han i at overlade Kong Knut denne Hær havde viist sig som en egte Stormand. De fortælles ogsaa i Knuts Saga, hvorledes Nordmændene vare de eneste, som ikke skiltes ad, da Hæren var kommen sammen, men blev Kong Knut lydige, medens Danerne ikke vilde bie paa Kongen. Siden fore Nordmændene tilbage til Norge med Danekongens Minde og Samtykke, og Kong Knut viiste sig ogsaa erkjendtlig imod dem da de droge hjem, idet han gav dem Lov til at fare i Kjøbfærd gjennem hans Lande og Strømme, hvor de vilde; han sendte derhos Norges Konge dyrebare Gaver for den ydede Hjelp, men blev megen vreed paa Danerne for dette, og lagde dem i store Bøder, da han kom hjem til Danmark. Enden paa altsammen blev, at Danerne selv dræbte Kong Knut, fordi de ikke kunde finde sig i hans Retdømme.

(702) Det hendte sig en Sommer, da Kong Olafs Mænd havde faret om i Landet og indsamlet hans Indtægter og Landskylder, at Kongen spurte dem ved Hjemkomsten, hvor de havde fundet den bedste Modtagelse paa Reisen. De sagde, at det var hos en Bonde etsteds i et Fylke; det er, sagde de, en gammel Mand, han ved mange Ting forud; vi have spurt ham om mange Ting, og han har sagt os Besked om alt; der er intet, vi have spurt ham om, som han ikke har givet Forklaring paa: vi troe bestemt, at han skjønner Fuglerøst. Hvor kunne I dog fare med saadant Vaas, sagde Kongen, det er en stor Dumhed at tro sligt. Ikke længe efter, da Kongen sejlede langsmed Landet igjennem nogle Sund, kom han i at spørge: hvad Bygder ere her oppe i Landet? De svarede: det er netop det Fylke, Herre, vi fortalte Eder om, hvor vi bleve saa vel modtagne. Hvad er det for et Huus, sagde Kongen, som staar der oppe fra Sundet? Det Huus, sagde de, ejer hiin kloge gamle Mand, vi fortalte om. De saa en Hest gaa nærved Huset: saa

rer nu derhen, sagde Kongen, tager Hesten og dræber den. De arede, at de ikke vilde gjøre Manden Skade. Jeg vil raade, sagde ongen, I skal hugge Hovedet af Hesten, men passe, at Blodet ikke mmer ned paa Jorden; bærer Hesten ud paa mit Skib, og henter den Kallen, men sig ham intet om hvad der er skeet, saa sandt I ille beholde Livet. De gjorde, som Kongen bød dem, fandt Kallen g bragte ham Kongens Erende. Da han kom til Kongen, spurte enne: hvo ejer den Gaard, du boer paa? I Herre, ejer den, og ager Leje af den, svarede den Gamle. Kongen sagde nu: siig os esen her foran Neset, thi du maa vel kjende den. Kallen gik ned Baaden, og roede foran Kongeskibet. Han havde ikke roet længe, rend der kom en Kraake flyvende frem om Skibet og skreeg forfær=eligt. Bonden saa paa den. Synes du det har noget at betyde, onde, sagde Kongen. Ja visselig, Herre, svarede denne. Da øj en anden Kraake over Skibet, skreeg og gav sig ilde. Bonden lev nu saa ilde tilmode derved, at han glemte at roe, og slap aren. Du lægger saaledes meget Merke til Kraaken, Bonde, sagde ongen, eller hvad hun siger. Ja Herre, svarede Bonden, jeg tror g skjønner, hvad den siger. Tredie Gang fløj en Kraake; den gav g allerverst, og lagde sig ned mod Skibet, men Bonden kastede aarene, holdt op at roe, og reiste sig op mod Kongen. Du tager ig særdeles nær heraf, Bonde, sagde Kongen, hvad siger den nu? onden svarede: enten maa hun tage Fejl, eller jeg. Sig det kun, arede Kongen. Da kvad Bonden denne Vise:

Vintergammel siger,
— veed det ej nøje —
Toaarig siger
— troer jeg det ej heller —
men Treaarig siger,
og troer jeg det næsten,
at der jeg roer,
over Hestehoved,
og du, Konge,
er Tyv paa mit Fæ.

Hvad, sagde Kongen, vil du kalde mig Tyv? Det er ikke vak=e Tiltale til os! Nej visselig, svarede Bonden, det er ingen vak=e Tiltale, og det er heller ikke min Mening at kalde Eder Tyv, en I maa have gjort nogen Spøg med mig, thi Kraaken siger isselig, at I har min Hest her i Skibet. Efterat Kongen og Bon=en nu havde samtalet en Stund, skjenkede Kongen ham gode Ga=er, eftergav ham Landskylden for den Jord, han boede paa, og arede ham Gaarden til bestandig Ejendom, foruden andre store Gaver. Kong Olaf var rundhaandet paa Gaver mod sine Mænd, g skjenkede dem alskens kostbare Stykker. Stuf Skald omtaler, hvor=edes han forærede dem smukt malede Knarrer og højbrynjede Skibe, inge, Hjelme, Brynjer og prægtige Klæder.

Kong Olaf Kyrre sad ofte paa sine store Gaarde i Hererne. (703)
a han var øster i Ranrike paa sin Gaard Haakabø, fik han en

Sot, der blev hans Død. Da havde han været Konge i Norge 26 Aar, og det var eet Aar efter Kong Haralds Fald, at han blev tagen til Konge. Hans Liig blev ført nord til Nidaros og jordet ved Chriſtkirken, den han ſelv havde ladet gjøre. Han var den venſæleſte Konge, og Norge var under hans Regjering tiltaget meget i Rigdom og Anſeelſe.

Kong Magnus Barfots Saga.

(704) Magnus, Kong Olafs Søn, blev ſtrax efter Kong Olafs Død, de i Viken, tagen til Konge over hele Norge. Men da Oplændingern ſpurte Kong Olafs Død, toge de Haakon Thoresfoſtre, Kong Magnus's Farbroderſøn, til Konge. Derpaa fore Haakon og Thor nord til Throndhjem, og da de kom til Nidaros, ſtevnede de Ore thing, paa hvilket Haakon bad Bønderne at give ham Kongenavn Dette blev ham ogſaa tilſtaaet, idet Thrønderne toge ham til Konge over halve Norge, ſaaledes ſom hans Fader Kong Magnus havde haft det. Haakon afſkaffede for Thrønderne al Landøre-Ydelſe, o gav dem mange andre Rette-Bøder; ligeledes fritog han dem fo Julegaver. Da ſluttede ogſaa alle Thrønderne ſig med Venſkab t Kong Haakon. Nu tog Kong Haakon ſig Hird, og drog ſiden til bage til Oplandene, hvor han ogſaa gav Oplændingerne ganſke ſlig Rettebøder ſom Thrønderne. De bleve da og hans fuldkomne Ver ner. Det blev da kvædet i Throndhjem, at den unge Haakon, ſor kom med Steigar-Thore, var den bedſte Mand, ſom var fød pa Jorden, og at han ſiden tilbød Magnus, Olafs Søn, det halv Norge, men at Magnus vilde have det hele.

(705) Om Høſten drog Kong Magnus nord til Kaupangen (i Throndhjem), men da han kom did, tog han ſtrax ind i Kongsgaarden, o var der til Herberge, og blev der i den førſte Deel af Vintren, id han havde ſyv Langſkibe liggende i en Vaak, der holdtes aaben Nidelven udenfor Kongsgaarden. Men da Kong Haakon ſpurte, Kong Magnus var kommen til Throndhjem, drog han fra Oſtland over Dovrefjeld til Throndhjem og ind i Kaupangen, hvor han to ſit Herberge i Skulegaarden nedenfor Clemenskirken; det var de forrige Kongsgaard. Kong Magnus ſyntes meget ilde om, at Kon Haakon havde givet Bønderne ſaa ſtore Gaver for at gjøre ſig ver

el blandt dem, menende som saa, at Haakon havde bortgivet, hvad er ligesaa meget tilhørte ham, Magnus: han var meget forbittret over og tyktes at være bleven ilde behandlet af sin Frende deri, at han nu skulde have saa langt mindre Indtægter end hans Fader eller Forfædre havde haft, men han ansaa Thore som den egentlige Ophavsmand til altsammen. Kong Haakon og Thore merkede dette, og bleve ængstelige for, hvad Kong Magnus vilde tage sig til: det forekom dem heel mistænkeligt, at han havde Langskibe paa Vandet, tjeldede og fuldt udrustede. Om Vaaren, efter Kyndelmisse, roede Kong Magnus ved Nattetid bort fra Byen med tjeldede Skibe, og Folk under Tjeldene: de lagde ud til Hevringen, og forbleve der om Natten, men gjorde store Ilde oppe i Land. Kong Haakon og de Krigsfolk, der vare i Byen, troede at dette var gjort til Sviig, og han lod blæse Krigsfolket ud paa Ørene; der søgte alt Byens Folk ud til ham, og de holdt sig samlede hele Natten. Om Morgenen, da det blev lyst, og Kong Magnus saa den hele Mængde paa Ørene, styrede han ud af Fjorden og syd i Gulathingslagen. Men Kong Haakon takkede Mændene for den trofaste Hjelp, de nu havde ydet ham, og gjorde sig derpaa rede til at drage øster i Viken. I Forvejen holdt han et Møde i Byen, talte der og bad Folket om sits Venskab, lovende alle til Gjengjeld sit: han sagde, at det ikke var ham ret klart, hvad hans Frende Kong Magnus monne ville. Kong Haakon sad da til Hest, ferdig til Rejsen; alle Mand lovede ham sit oprigtige Venskab, gode Vilje og Bistand, om han behøvede den, og hele Mængden fulgte ham ud til nedenunder Steenbergene. Kong Haakon tog derpaa Vejen op til Dovrefjeld. Men det han drog over Fjeldet, reed han om Dagen efter en Rype, der løb op foran ham; paa denne Jagt fik han en Sygdom, der voldte hans Død, og han døde allerede der paa Fjeldet. Hans Liig blev ført nord til Kaupangen, og kom did en halv Maaned, efterat han var dragen derfra. Alt Byfolket gik hans Liig imøde, jamrende sig og de fleste grædende, thi Alle holdt saa inderligt af ham. Hans Liig blev sat ned i Christkirken, og han og Kong Magnus havde da haadet over Landet i to Vintre. Kong Haakon blev noget over 25 Aar; han er den af hele Almuen mest afholdte Høvding, som har været i Norge. Han havde gjort et Tog nord til Bjarmeland, og haft Fegtninger der, hvori han sejrede.

Om Høsten drog Kong Magnus øster til Viken, og, da Vaaren kom, styrede han syd til Halland og herjede der vidt og bredt. Han brændte Viske-Dal og flere Hereder; han fik stort Bytte, og vendte siden tilbage til sit Rige. Bjørn Krepphendte omtaler dette i Magnusdraapa, og siger at han gjorde det største Hærverk i Halland. (706)

Der var en Mand ved Navn Svein Flette, dansk af Herkomst, (707)

den ſtørſte Viking og Krigsmand, meget tapper og af høj Ætt i ſit Land. Han havde en Tid været hos Kong Haakon Magnusſøn og ſtaaet i ſtor Yndeſt hos ham. Men efter Kong Haakons Fraſald mistvivlede Steigar-Thore om at komme til Forliig eller i Venſtab med Kong Magnus, hvis denne kom til at herſke over hele Landet, fordi han tidligere havde viiſt ſig ſom hans Modſtander. Thore og Svein toge da det Raad, der ogſaa blev udført, at de ved Hjelp af Thores Magt og talrige Tilhængere reiſte en Flok imod ham. Men efterſom Thore var gammel og tungfør, antog Svein Anførſelen og Høvdingenavnet over Flokken. Flere Høvdinger forenede ſig med dem, den ypperſte var Egil, Søn af Aſlak paa Aurland. Egil var Lendermand, og gift med Ingebjørg, Datter af Agmund Thorbergsſøn, Syſter til Skofte i Giſke. Stjalg Erlingsſøn paa Jederen var ligeledes en riig og mægtig Mand, der ſluttede ſig til Flokken. Dette omtaler Thorkel Hamarsſkald i Magnusdraapa. Thore og Svein reiſte Flokken paa Oplandene, toge derfra Vejen ned til Raumsdal og Sønd-møre, og ſkaffede ſig her Skibe,
(708) hvormed de ſiden droge nord til Throndhjem. Sigurd Ullſtreng heed en Lendermand, Søn af Lodin Vigge-Skalle, han ſamlede Folk ved Ørvarbud, ſaaſnart han fik høre om Thores Flok, og ſtevnede alle de Folk, han fik, til Viggen. Svein og Thore ſtyrede ogſaa derhen med ſin Styrke, holdt Slag med Sigurd, ſejrede og anrettede et ſtort Mandfald, men Sigurd flygtede, og begav ſig til Kong Magnus. Thore og Svein droge til Kaupangen, og bleve en Tid liggende der i Fjorden, hvor en Mængde Folk kom til dem. Kong Magnus ſpurte diſſe Tidender, ſtevnede ſtrax Folk ſammen, og drog ſiden nord til Throndhjem. Da han kom ind i Fjorden, og Thore med Venner ſpurte dette, laa de juſt ved Hevringen, ferdige til at drage ud af Fjorden. Men nu roede de over til Vagnvikſtranden, gik der i Land, og over ned til Therdal i Selje-Hvervet; Thore blev baaret paa Bærebør over Fjeldet. Siden ſik de ſig Skibe, og fore nord til Haalogaland. Saaſnart Magnus var ferdig, ſatte han efter dem, ud af Throndhjemsfjorden. De fore heelt nord til Bjarkø, hvor Jon og hans Søn Vidkunn flygtede bort. Thore og hans Folk ranede der alt Løsøre, men brændte Bøen og et godt Langſkib, ſom Vidkunn ejede. Da Snekken brandt og heldte ſig paa Siden, ſagde Thore: meer til Styrbord, Vidkunn! Om denne
(709) Brand blev der kvædet en Viſe. Jon og Vidkunn reiſte Dag og Nat, indtil de mødte Kong Magnus. Svein og Thore ſtyrede ogſaa ſydefter med ſin Flok, og ranede vidt og bredt paa Haalogaland. Men da de laa i den Fjord, ſom heder Harm, ſaa de Kong Magnus komme ſejlende; de troede ſig ikke mandſterke nok til at ſlaas, og roede bort, for at flygte. Thore og Egil ſtyrede ind til Heſjetun

Svein roede ud til Havs: andre af Flokken roede ind i Fjor-
en. Kong Magnus ſatte efter Thore og Egil. Skibene ſtødte
ammen juſt ſom de landede, og Thore var da i Forrummet paa ſit
Skib. Sigurd Ullſtreng raabte til ham: er du heel (raſk), Thore?
Thore ſvarede: heel paa Hænderne, men klein paa Fødderne. Her-
om blev der gjort en Viſe. Alle Thores og Egils Folk flygtede op
aa Land, men Thore blev tagen til Fange. Egil blev ogſaa tagen
il Fange, da han ikke vilde flygte fra ſin Kone. Kong Magnus
ad baade Thore og Egil bringe ud til Holmen Vømb. Da Thore
lev ført op, vaklede han paa Fødderne, og da ſagde Vidkunn: mere
il Bagbord, Thore! Siden blev Thore ledet til Galgen. Da
agde han:

fire Feller vi vare,
førte een ved Styret.

Da han kom til Galgen, ſagde han: ondt Udfald have onde
Raad. Derpaa blev han hængt, og da Galgetræet ſlog op, var
an ſaa tung, at Halſen ſlebes af, og Kroppen faldt ned til Jorden.
Thore var nemlig en overmaade ſtor Mand, baade høj og diger.
Egil blev ogſaa ledet til Galgen, og da Kongens Træle ſkulde hænge
am, ſagde han: ikke ſkal I hænge mig, fordi at jo enhver af Eder
erſtjemte Galgen mere end jeg. Herom blev der og gjort en Viſe.
Kong Magnus ſad hos, medens de bleve hængte, og var ſaa vreed,
at ingen af hans Mænd vovede at bede om Naade for dem. Men
da Egil vippede i Galgen, ſagde Kongen: ilde ſtaa gjeve Frender
ig bi! Deraf kunde man ſee, at Kongen vilde have været ombedet,
at Egil ſkulde faa beholde Livet. Bjørn Krepphendte omtaler diſſe
Begivenheder. Siden drog Kong Magnus ſyd til Throndhjem, (710)
agde ind i Fjorden og reſſede der haardeligen alle dem, der over-
eviſtes om at havde deeltaget i Landraadet mod ham; nogle dræbte
an, for andre brændte han deres Bo. Herom taler Bjørn Krepp-
endte. Svein, Harald Flettes Søn, flygtede først ud til Havs, ſiden
il Danmark, og var der, indtil han udvirkede, at Kong Eyſtein,
Kong Magnus's Søn, tog ham til Naade; Eyſtein fattede Godhed
or Svein, gjorde ham til ſin Skutilſvein, og holdt ham i Ære.

Kong Magnus havde nu Riget alene. Han fredede godt for (711)
andet, og ødelagde alle Vikinger og Røvere, han var en raſk og
digerſt Mand, driftig, og i alle Dele ligere ſin Farfader Kong
Harald af Sindelag, end ſin Fader. Sveinke Steinarsſøn heed en
Mand, der boede øſter i Viken ved Elven, ſaare mægtig. Han havde
ævret Haakon Magnusſøn, førend Thore paa Steig tog ved ham,
ig han havde endnu ikke givet ſig under Kong Magnus. Kongen
ad kalde Sigurd Ullſtreng til ſig, og ſagde ham, at han vilde ſende
am for at ſige Sveinke ud af Land og Kongens Ejendomme. Han

har nemlig, sagde han, endnu ikke underkastet sig os eller viist
nogen Hæder: der øster i Viken ere de tre Lendermænd Svei
Bryggefot, Dag Eilifsson og Kolbjørn Klakke, som kunne hjelpe
at skaffe os vor Ret. Jeg vidste ikke, sagde Sigurd, at der i hel
Norge skulde være nogen Mand, mod hvem tre Lendermænds Hjel
behøvedes foruden min egen. Jeg vilde ikke have foreslaaet de
hvis det ej behøvedes, sagde Kongen. Nu drog da Sigurd afst
med et eneste Skib, styrede øster til Viken og stevnede Lendermæ
dene sammen. Siden blev der tilstevnet Thing for hele Viken,
saavel Elvebyggerne østenfra, som alle de øvrige tilkaldte. Der kom
en Mængde Folk, men da Thinget var sat, maatte man endnu
Stund vente paa Sveinke. Endelig saa man en Skare Mæ
komme; den var saa vel udrustet med Vaaben, at det var ligesom
en Jismasse at see til; de kom alle sammen, Sveinke og de øvrige
paa Thinget og satte sig ned i en Ring; de vare alle jernklædte
saa det gloede, i alt var det fem Hundrede (600) Mand. Nu stod
Sigurd op og sagde: Guds og sin Hilsen sender min Herre, Kong
Magnus, Guds og sine Venner, alle Lendermænd, alle sine and
Undermænd i Riget, Storbønderne og hele Almuen, med fagre Ord
og Venskabsløfte: han tilbyder alle dem sit Venskab og sin Velvil
der ville underkaste sig ham. Han vil vise sig bliid og i god Fr
mod alle dem af sine Mænd, der ville tjene ham, og tilbyder sig
være Forsvar og Vern for alle Norges Mænd: I gjør vel i at mo
tage Kongens Ord og saadanne Tilbud godt. Da stod en Mand
op i Elvegrimernes Flok, stor af Vext og overhaands før, i
loden Kappe, med en metalknappet Stok paa Axlen og en stor Stac
hat paa Hovedet; han sagde med en vreed Mine disse Ord: Her
behøves ingen Rulle, sagde Ræven, drog Harpe paa Isen. Me
sagde han ikke, men satte sig ned igjen. Lidt efter stod Sigurd U
streng atter op, og tog saaledes til Orde: liden Besked paa Kon
gens Ord og ikke videre venskabelig faa vi af Elvegrimernes Flok
men her viser enhver sig som han er beskaffen. Jeg vil da en
tydeligere fremsætte Eder Kongens Erende; naar han nu fordre
Landskylder og Leding samt al anden Rettighed af de mægtige Mænd
beder jeg enhver regne nøje efter, hvorledes han har ydet det; ma
unde sig selv Ære, men Kongen hans lovlige Ret, hvis hidtil nog
har skortet deri. Derpaa satte han sig ned igjen. Den samm
Mand, som før reiste sig op i Elvegrimernes Flok, han kastede Ha
ten lidt tilbage og sagde: det seer ud til Snee, Svenne, sagde Fin
nerne, havde Andrer (Finne-Skider) at selje, satte sig derpaa ne
igjen. Lidt efter stod Sigurd igjen op, efterat han først havde tal
med Lendermændene og sagt, at man ej maatte stryge med en Fjed
over et vigtigt kongeligt Erende; nu var han heel vredelig at se

og ſagde, at det paaſtede ſig ikke at ſvare ſaa haanligt paa Kon=
Bud og Erender. Han var iført en rød Skarlagens Kjortel
en blaa kort Kappe over; han kaſtede Kappen af, og ſagde
videre: nu er det kommet ſaa vidt, at enhver maa tage ſig ſelv
are, og ikke ſøge at ſpotte andre: enhver viſer, hvad Mand han
her behøve vi ej at ømme os for at betegne Manden; vi
e nu ſeet, hvad man vover at byde os, og det fik man endda
e, men verre er, at man har ſvaret haanligt paa Kongens
nde, og det viſer ſig, at enhver agter ſig ſelv højeſt. En Mand
er Sveinke, Steinars Søn, boer øſter ved Elven, og Kon=
vil af ham have ſine rette Landſkylder og Ejendomme, eller og
ham ud af hans Land: her gjelder det nu ikke at unddrage ſig
ſvare med Spottegloſer, thi vi ville nok kunne maale os med
n, om han end modtager vore Ord med Foragt; det er bedre nu
vende om i Tide med Ære, end ſiden at lide Skjendſel for ſin
ds. Derpaa ſatte han ſig ned. Da ſtod Sveinke op, kaſtede
tten ned bag ſig, og lod Sigurd nu høre mange haanlige Ord,
nde: Putt, Putt, Skam for Hundene, at Ræve ſteed i Bondens
nd: har man hørt ſligt, at en ynkelig, ermeløs Mand uden
gſkjorte vil ſige mig ud af Land? Allerede før, Sigurd Uld=
nd, ſendtes der mig tvende af dine Skyldfolk i dette Erende,
ene hed Gille=Bakrauf, den anden havde et endnu verre Navn,
vare i Huus om Natten og ſtal hvor de kom: hvor tør du ſige
ud af Land? Du ſlog ikke ſaa ſtort paa før, og du var ikke
vigtig, da min Fosterſøn Kong Haakon var i Live, og du var
rædd for ham, naar du kom paa hans Vej, ſom en Muus i en
eppe; du blev tildækket med Klæde ſom en Hund paa et Skib;
blev ſtoppet i en Sekk ſom Korn i en Belg, du blev jaget fra
Odel ſom en Ards=Gjelk af Heſteflokken, du havde ikke større
ſterum end en Oter i en Felde: tør du ſige mig ud af Land?
maa heller takke mig og priſe dig lykkelig, om du ſlipper herfra
Livet: op alle Mand og ind paa dem. Da ſprat alle hans
nd op og gjorde ſtort Vaabenbrag. Svein Bryggefot og de
re Lendermænd ſaa da intet andet Raad i en Haſt, end at faa
Sigurd paa en Heſt, og reed han da til Skogs. Enden blev,
Sveinke foor hjem til ſine Gaarde, men Sigurd Ullſtreng reiſte
bevejen ilde tilmode nord til Throndhjem til Kong Magnus, og
de ham, hvorledes hans Ferd var løbet af. Kongen ſagde: havde
ikke nok trængt til mine Lendermænds Hjelp? Sigurd gav ſig
over ſin Ferd, ſagde at han for enhver Priis vilde hevne den,
eggede Kongen meget. Kong Magnus lod da udruſte fem Skibe,
ſaa ſnart han var ferdig, drog han ſydover langs Landet og
til Viken. Der tager han herlige Veitſler af ſine Lendermænd.

Kongen sagde dem, at han vilde tale med Sveinke; jeg vil sige Eder sagde han, at jeg tror han vil være Konge i Norge. De sagde, at Sveinke baade var mægtig og uvoren. Kongen farer da videre Viken, indtil han kom udenfor Sveinkes Gaard. Hine Lendermænd bad nu om at maatte høre sig noget for, og gik først op fra Skibene; men da de kom op paa Land, saa de Sveinke komme dragende ned fra sin Gaard med en heel Hær af Folk, ypperligt udrustede. Lendermændene løfte et hvidt Fredskjold, og da Sveinke seer dette lader han sine Folk gjøre Holdt; derpaa komme de sammen. Da sagde Kolbjørn Klakke: Kong Magnus sender dig Guds og sin Hilsen, og beder dig erindre, hvad du skylder din egen Ære og Kongens Verdighed, saaat du ikke begaar den Formastelse at stride mod Kongen. Kolbjørn bød sig til at bære Fredmaal mellem dem, og bad ham standse sine Folk. Sveinke lovede at bie; vi fore kun imod dem, sagde han, for at de ikke skulde træde vore Agre ned. Hine begave sig ned til Kongen, og sagde, at alt var overladt til ham. Min Dom er snart afsagt, sagde Kongen; han skal rømme Landet og aldrig komme tilbage til Norge, saa længe jeg er Konge, dertil skal han miste alt sit Gods. Er ikke det, sagde Kolbjørn, hederligere og høres bedre for andre Konger, der spør det, at du dømmer ham fra Landet, men at han dog beholder Gods nok til at kunne være hos mægtige Mænd, dog saa at han aldrig kommer tilbage, saalænge vi have hans Land: da handler du som det anstaar en Stormand. tænk over dette, og foragt ej vore Ord. Kongen svarede: han skal strax fare bort. Nu gik de atter op til Sveinke, og sige ham, at Kongen havde talt blide Ord, bedende ham at fare af Landet, da gjøre ham denne Heder, fordi han havde forbrudt sig mod ham: det er Heder for begge at unde Kongen sin Ære; tænk over det. Jeg det er en anden Sag, sagde Sveinke, dersom Kongen taler blidt til os; men hvorfor skulde jeg fly fra mine Lande eller Ejendomme nej hør mig, bedre tykkes det mig at falde paa min egen Jord, end at fly saameget som et Pileskud. Det veed jeg just ikke saa lig sagde Kolbjørn; det er bedre at vise den bedste Høvding al sømmelig Underdanighed, end at styrte sig i Yderligheder. En brav Mand har det godt, hvor han lever, og du vil blive højt agtet hos de mægtigste Mænd, naar du har kunnet bevare din Ære mod en saadan Høvding. Hør nu vort Løfte, og foragt ikke vore Ord; vi byde os til at forestaa og troligen at vogte dine Ejendomme, samt dem hos, hvis du kommer tilbage til dine Jorder, aldrig at gjelde Skade deraf, uden med din gode Vilje; derfor ville vi indestaa med Liv og Gods. Slaa ikke dette Tilbud bort, og bring ikke gode Drenge i Forlegenhed. Sveinke taug stille en Stund, og sagde derpaa: fuldstandigt er Forslaget, men jeg har dog en Mistanke om, at man

ikke ganske har gjengivet Kongens Ord, saaledes som han yttrede dem; men alligevel skal jeg agte Eders Ord formedelst den store Velvilje, I vise mig, og jeg skal fare af Landet for et Aar, naar jeg faar beholde mine Ejendomme i Fred, efter Eders Løfte. Sig nu Kongen disse mine Ord, at jeg gjør det for Eders Skyld, ikke for hans. De gik da ned til Kongen og sagde at Sveinke lagde alt i hans Hænder, men bad at Kongen til Gjengjeld vilde vise ham Ære; han vil, sagde de, være borte i tre Aar, og derefter komme tilbage, om det er Kongens Vilje; gjør nu dette for dit Kongenavns og vor Bøns Skyld, og lad det være saa, da alt er i din Dom: vi skulle gjøre alt vort til at han ikke kommer tilbage uden med din Vilje. Kongen sagde: hederligt tale I Sagen, og for Eders Skyld skal det være saaledes som I bede om: sig ham det! De takkede Kongen med fagre Ord, og fore siden hen at finde Sveinke. De sagde ham, at Kongen havde talt venligt, og at de selv vare glade over, at det nu kunde komme til Forliig: Kongen forlangte, sagde de, at der skulde sættes tre Aars Frist for din Bortværren, men om vi ej tage Fejl, saa vil det nok ikke vare saa længe førend han merker, at han ikke kan undvære dig: du sørger bedst for din Ære ved ej at sige nej. Sveinke svarede: saa er det da vel bedst at I melder Kongen, at jeg ikke skal gjøre ham nogen Vægrelse ved at blive her, men I maa da tage mit Gods i Varetægt. Derpaa vendte han med sine Folk tilbage, hjem paa Gaarden, og strax derefter drog han bort. Han var allerede forud belavet derpaa. Kolbjørn blev tilbage, og beredede Veitsle der for Kong Magnus, som om det var ordnet saaledes i Forvejen. Men Sveinke rider op i Gautland med alle dem af sine Mænd, han vilde have. Kongen tager Veitsler paa sine Bo, farer siden tilbage i Viken, og alt det bliver nu kaldet Kongens Ejendomme, som Sveinke har haft, men som Kolbjørn lader varetage. Efterat Kongen havde taget Veitsler i Viken, drog han nordefter, og nu var det stille en Stund. Men saasom der nu ingen Høvding er, begynder alslags Skarnsfolk at fortrædige Elvegrimerne, og Kongen seer, at Riget øster der lægges øde. Det tyktes da klart, at det rimeligste, man kunde gjøre, var at lade Sveinke tage Stødet. Kongen sendte to Gange Bud til Sveinke derom, men han kom ikke, førend Kong Magnus selv foor til Danmark. Der havde han et Møde med Kongen, og forligedes med ham fuldstændigt, hvorpaa Sveinke drog hjem til sine Jorder og Bo, og var fra den Tid af stedse Kongens bedste og troeste Ven, og en Støtte for hans Rige der øster: deres Kjærlighed vedvarede saa længe de levede.

Kong Magnus gjorde et Krigstog fra Landet med baade meget (712)
og vakkert Folk, samt gode Skibe; han styrede med den Styrke vester

over Havet, og først til Orknøerne, hvor han tog begge Jarlerne Erlend og Paal til Fange, og sendte dem begge øster til Norge, men satte sin Søn Sigurd til Høvding over Oerne, og gav ham Raadgivere. Siden drog Kong Magnus til Syderøerne, men da han kom dib, begyndte han strax at herje og brænde Bygden; hans Mænd dræbte Folk og røvede hvor de kom frem; Indbyggerne flygte afvejen til alle Kanter, nogle ind i Skotlandsfjordene, andre syd til Santire eller ud til Irland, nogle fik Grid og gik Kongen til Haande. Bjørn Krepphendte omtaler, hvorledes Kongen herjede
(713) Ljodhuus, Iviſt, Skid, Tyrviſt og Myl. Kong Magnus kom med sin Flaade til den hellige Ø, og gav der alle Mand samt deres Gods Grid og Fred. Det fortælles, at han lukkede op den lille Kolumba-Kirke, uden at gaa ind, men lukkede strax Døren i Laas, sigende at herefter ingen skulde understaa sig at gaa ind i den Kirke, samt at dette siden altid har været overholdt. Derpaa drog Kong Magnus med sin Flaade til Jil, og herjede og brændte der. Men da han havde vundet det Land, foor han syd forbi Santire, herjede der til begge Sider, baade paa Irland og Skotland, og foor med Hærskjold heelt syd til Man, hvor han herjede som andensteds. Bjørn Krepphendte omtaler dette, hvorledes han herjede paa den slette Sandø, paa Jil, Santire og Man. Lagmand heed Gudrød Sydrøkonges Søn, han var sat til Landvern paa Norderøerne. Men da Kong Magnus kom til Syderøerne med sin Hær, flygted Lagmand bort snart her, snart der paa Oerne; tilsidst toge de Kong Magnus's Mænd ham til Fange med hans Skibsmandskab idet han vilde flygte ud til Irland. Kongen lod sætte ham i Jern
(714) og bevogte. Dette omtaler Bjørn Krepphendte. Siden styrede Kong Magnus til Bretland. Men da han kom til Angelsø-Sund kom en Hær ham imøde, anført af tvende Jarler, Huge den Prud og Huge den Digre: de lagde strax til Striid, og det blev en haard Kamp. Kong Magnus skød med Bue, men Huge Prude var bryn jet fra Top til Taa uden noget andet bart Sted end Øjnene. Kong Magnus, og en Mand fra Haalogaland, der stod ved Kongens Side, skød hver sin Piil paa een Gang imod ham: den en Piil traf Næseskjærmen paa Hjelmen, saaat den lagde sig til Siden, men den anden kom lige i Øjet paa Jarlen, og fløj tvers igjennem Hovedet: dette Skud tilskrives Kongen. Der faldt Huge Jarl, men siden flygtede Breterne, efter at have mistet mange Folk. Dette omtaler Bjørn Krepphendte. I dette Slag sejrede Kong Magnus, og derefter tilegnede han sig Angels-Ø, ligesom de forrige Konger i Norge havde tilegnet sig Herredømmet saa langt mod Syden. Angels-Ø er Trediedelen af Bretland. Efter dette Slag vendte Kong Magnus tilbage med sin Flaade, og styrede først til Skotland. Da

fore der Mænd mellem ham og Mælkolm Skotekonge, og de gjorde det Forliig mellem sig, at Norges Konge skulde faa til Eje alle de Øer, der ligge vestenfor Skotland, og mellem hvilke og Fastlandet man kunde fare paa et styrefast Skib. Men da Kong Magnus kom sydenfra til Santire, lod han drage en Skude over Santires-Eid, og lægge Styret i Lag; selv satte Kongen sig i Løftingen og holdt i Hjelmevolen (Styrstangen); tilegnende sig derved alt det Land, der laa til Bagbord. Santire er et stort Land, bedre end den bedste Ø i Sydøerne undtagen Man; mellem Santire og Fastlandet i Skotland er der et smalt Eid, over hvilket der ofte drages Langskibe. Kong Magnus var om Vintren i Sydøerne, men imidler- (715)
tid roede hans Mænd om i alle Skotlands Fjorde og indenfor alle Øer baade behyggede og ubebyggede, og tilegnede Norges Konge alle Lande vestenfor Skotland.

Kong Magnus fik til Hustru for sin Søn Sigurd Bjadmynja, Datter af Irekongen Muriartak Thjalvessøn, gav ham Kongenavn og overgav ham til sin Frende Haakon Paalssøns Varetægt. Sidenefter om Sommeren vendte Kong Magnus tilbage til Norge med sin Flaade. Erlend Jarl blev sotdød i Nidaros, og er jordet der, men Paal Jarl i Bergen.

Skofte, Søn af Agmund Thorbergssøn, var en anseet Lendermand, og boede i Gisle paa Søndmøre: han var gift med Gudrun, Datter af Thord Folessøn, der bar Kong Olafs Merke paa Stiklestad, da han faldt: deres Børn vare Agmund, Finn, Thord og Thora, der var gift med Aasulf Skulessøn. Skoftes og Gudruns Sønner vare i deres Opvext de haabefuldeste og vennesæleste Mænd.

Steinkell Sviakonge døde nær ved Haraldernes Fald. Haakon (716)
sved den Konge, der næstefter Steinkell herskede i Svithjod. Siden var Inge, Steinkells Søn, Konge, god og mægtig, og større og mærkere end de fleste: han var Konge i Svithjod paa den Tid Magnus var Konge over Norge. Kong Magnus paastod, at det fra gammel Tid havde været Grændsen mellem Landene, at først Gautelven havde skillet mellem Norges Konges og Sviakongens Rige, siden Væneren indtil Vermeland; og følgelig paastod Magnus at eje hele den Bygd, der laa vestenfor Væneren lige til Vermeland, det er søndre Dal, nordre Dal, Vear og Vardynjar, og alle de Marker, som der ligge til; men dette havde da i lang Tid ligget under Sviakongens Velde, og til Vestre-Gautland hvad Skylder angik; men Markemændene vilde da som før være under Sviakongen. Magnus reed op fra Viken ind i Gautland med en stor og tallerk Hær; da han kom i Markbygderne, herjede og brændte han, og foer saaledes over alle Bygder; Folket gik under ham og tilsvor ham Lydighed. Da han kom op til Vandet Væner, leed det ud paa

Høsten. Da fore de ud i Kvaldensø, gjorde der en Borg af Te
og Tømmer og grove et Dige derom. Da dette Virke var gjo
førtes dertil Madvarer og andre Sager, der behøvedes; til Beso
ning efterlod Kongen tre Hundreder (360) Mand, udsøgt Folk, m
Finn Skoftesøn og Sigurd Ullstreng til Høvdinger. Selv vend
(717) Kongen tilbage, ned til Viken. Da Sviakongen spurte dette, dr
han Folk sammen, og der gik Ord om, at han vilde ride ned m
Nordmændene, men det trak sig i Langdrag dermed, og Nordmæ
dene kvad:

Inge Bred-Laar længe
ligger og føler og nøler.

Men da Isen lagde sig paa Væneren, da reed Kong Inge ne
og havde 30 Hundreder (3600) Mand. Han sendte Bud til
Nordmænd, der sad i Borgen, at de skulde faa drage bort med d
det Bytte, de havde taget, og tilbage til Norge. Men da Send
mændene fremførte for dem disse Kongens Ord, svarede Sigu
Ullstreng som saa, at Kong Inge fik nok prøve noget andet, end
vise dem bort som en Hjord i en Hage, og at han først maa
gange noget nærmere. Sendemændene bragte Kongen dette Sva
Siden reed Kong Inge ud i Den med hele Hæren, og sendte
anden Gang Bud til Nordmændene, at de skulde fare bort, beh
bende sine Vaaben, Klæder og Heste, men efterlade alt ranet Go
og Klæde: ogsaa hertil sagde de Nej. Da lod Kongen Borgen a
gribe, og der verledes Skud fra begge Sider. Kongen lod nu fre
skaffe Steen og Tømmer, og fylde Diget, siden lod han tage Anke
og gjøre fast ved lange Aaser, samt derpaa hage op paa Tømme
veggen, hvorefter mange Mænd toge fat, og droge Veggen ifønde
endvidere blev der gjort store Baal, og stødt lnende Brande p
dem. Da bade Nordmændene om Grid. Men Kongen sagde,
nu skulde de gaa ud vaabenløse og kappeløse. Og idet de gik u
fik hver af dem et Slag af en Lime. Efter denne Medfart fo
de bort, og hjem til Norge, men alle Markemændene gave sig att
under Kong Inge. Sigurd og hans Feller begave sig til Ko
Magnus, og fortalte ham hvor ilde det var gaaet dem. Og sa
snart Isene løstes om Vaaren, foer Kong Magnus med en st
Hær øster til Elven, styrede op ad den østre Kvisl, og herjede a
(718) hvad der laa i Sviakongens Velde. Da han kom op til Forern
gik han og hans Mænd op paa Land fra Skibene: men da de ko
over en Aa, som der rinder, mødte de en Hær af Gauter. D
stod et Slag; Nordmændene bleve overmandede, og drevne pa
Flugt, og mange af dem bleve dræbte ved en Fos. Kong Mag
nus flygtede, men Gauterne forfulgte dem, og dræbte alle dem d
kunde. Kong Magnus var let at kjende, saa høj en Mand, m

rød Trøje over Brynjen, og silkeblegt Haar, der faldt ned bag
a Skuldrene. Paa den ene Side af Kongen reed Agmund Skof-
søn, han var ogsaa en meget høj og smuk Mand. Han sagde:
o mig din Trøje, Konge. Hvad skal du med den, sagde Kongen.
eg vil gjerne have den, sagde Agmund, du har før givet mig større
aver. Egnen var saaledes beskaffen, at der mangesteds var store
letter, hvor Gauterne og Nordmændene godt kunde see hinanden,
en saa kom der sommesteds Klever og Kjærr imellem, og hindrede
m fra at see til hinanden: her gav Kongen Trøjen til Agmund,
m strax tog den paa. Siden reed de ud paa de aabne Sletter,
g her tog Agmund med sine Mænd Vejen ganske til Siden, bort
a Kongen. Da Gauterne saa det, troede de, at han var Kongen
g rede alle efter ham, men Kongen reed sin Vej ned til Skibene.
gmund frelste sig kun med Nød og Neppe, men kom dog i god
hold til Skibene. Siden styrede Kong Magnus ned ad Aaen,
g derfra nord i Viken.

Da Kong Magnus var øster i Viken, kom der en Mand til ham (719)
d Navn Giffard, valsk (fransk) af Herkomst, sagde at han var en god
idder, og bød sig til Tjeneste hos Kong Magnus, sigende at have
rt, at Kongen var en mægtig Hersker. Kongen tog godt imod
am. Kong Magnus rustede sig da til at fare op i Gautland,
edi han gjorde Paastand paa at herske der, og sagde at han maatte
engjelde Gauterne den Skam og Skade, han tyktes at have lidt
i dem om Vaaren. Han havde nu en stor Hær, og alle Vestgau-
rne underkastede sig ham i de nordligste Bygder. Siden satte han
g ved Landemæret, lod sine Folk slaa Tjeld, og agtede at ride op.
et spurte Kong Inge, samlede Folk, og stevnede mod Kong Mag-
us. Da Kong Magnus fik Nys om hans Ferd, bade Høvdingerne
am indstændigt om at vende tilbage, men det vilde Kongen ikke
a nogen Maade, og drog imod Sviakongen ved Nattetide, førend
nne ventede det. De stødte sammen paa det Sted, som heder
rerne. Da Kongen ordnede sin Hær, spurte han: hvor er Gif-
rd? Men han fandtes ingensteds. Da sagde Kongen:

Vil han vor Flok ej fylde,
fjeler han sig, Ridderen velste?

Dette optog en Skald, der var med Kongen, og kvad en Vise
m, at, da Kongen spurte efter Giffard just som Striden skulde be-
ynde, var han endnu ikke kommen, men nølede paa sin røde Hest.
isen endte med Kongens Ord:

vil han vor Flok ej fylde,
fjeler sig Ridderen velste.

Der blev et stort Mandfald, men Striden endtes saaledes, at
er laa en Mængde efter af Sviarne, men Kong Inge frelste sig ved

Flugten, og Kong Magnus vandt en ſtor Sejr. Da kom Giffard ridende ned fra Landet, og blev ikke vel omtalt, fordi han ej havde været med i Slaget. Siden drog han bort og veſter til England. Overreiſen var haard, og Giffard laa fordetmeſte. Da en islandſk Mand, ved Navn Eldjarn, ſkulde til at øſe, og ſaa hvor Giffard laa, kvad han en Viſe, hvori han bad ham at viſe ſig ſom en raſk Karl, og ikke at ligge og duſe, men tage ſin Tørn med Øsningen ſom de andre. Men da de kom veſter til England, ſagde han, at Nordmændene havde gjort Nidviſe om ham; der blev da ſtevne Møde, Greven kom, og Sagen blev ham forebragt. Greven ſagde at han endnu kun var lidet vant ved at dømme mellem Folk, da han var ung og førſt nylig havde faaet Befalingen, men at han over alle mulige Ting allermindſt forſtod ſig paa Kvad og Skaldſkab. Dog, ſagde han, lad os høre det. Eldjarn kvad da en Viſe, hvori det heed, at i det haarde Slag paa Foxerne drev Giffard Fjenden paa Flugten, medens de andre ſkjulede ſig, og at Giffard under Kampens Brag ſlog Gauterne ihjel. Jeg forſtaar mig kun lidet paa Skaldſkab, ſagde Greven, men ſaa meget kan jeg dog høre, at dette er Roos og ikke Nid. Giffard kunde ikke ſvare noget derti men ſyntes dog at det var Spot.

(720) Sommeren efter blev der lagt Stevne mellem Kongerne i Sven ved Kongehelle; der kom Kong Magnus, Inge Sviakonge, o Eirik Sveinsſøn, Danekongen. Den Stevne var bunden med Gr der. Da Thinget var ſat, gik Kongerne frem paa Vollen, et Styk fra de andre, og talte ved en liden Stund; derpaa vendte h tilbage til ſine Mænd, og Forliget blev da ſaaledes gjort, at enhv af dem ſkulde have det Rige, hans Forfædre havde haft; hver Kongerne ſkulde bøde ſine Mænd de lidte Tab i Ran og Mandſkab og derpaa jevne mellem ſig. Magnus ſkulde egte Margrete, Kon Inges Datter; hun blev ſiden kaldet Fredkolla. Dette bekjendtgjorde de nu for ſine Mænd, og i en kort Stund bleve de fra de ſtørſte Uvenner til de bedſte Venner. Det var et almindeligt Sagn, at man ikke havde ſeet høvdingligere Mænd end dem alle tre. Kon Inge var den højeſte og føreſte, og tyktes at være den ærverdigſte. Kong Magnus tyktes at være den kraftigſte og raſkeſte, men Kon Eirik var den fagreſte; alle tre vare ſmukke, ſtore, gjevt udſeende o ordſnille Mænd. Efterat dette var udretter, ſkiltes de ad.

(721) Kong Magnus fik Margrete til Egte, ſaaledes ſom det ovenfo er ſkrevet; hun blev ſendt øſterfra Svithjod til Norge med et præ tigt Følge. Kong Magnus havde dog allerede nogle Børn, hv Navne ere diſſe: Øyſtein, hans Moder var af ringe Stand; Sig gurd, et Aar yngre, hans Moder heed Thora; Olaf heed den tredi meget yngre end hine; hans Moder var Sigrid, Datter af Saxe

t, en anseet Mand i Throndhjem, hun var Kongens Frille. siges, at da Kong Magnus kom hjem fra Vesterviking, havde mestendeels de Skikke og den Klædedragt, der var brugelig i rlandene, saa og mange af hans Mænd; de gik barleggede Gaden, med stutte Kjortler og Kapper; derfor kaldte man ham nus Barføtt eller Barbein. Nogle kaldte ham Magnus den , nogle Styrjaldar (Krigstids-) Magnus. Han var ualminde- høj; i Mariekirken i Kaupangen, som Kong Harald havde ladet e, var der gjort et Merke paa hans Højde; paa Nord-Døren var nemlig indhugget i Stenen tre Kors, det ene Haralds Højde, andet Olafs, det tredje Magnus's, saaledes at Korset for hver sat der, hvor det faldt dem bekvemmest at kysse. Haralds Kors overst, Magnus's lavest, og Olafs midt imellem dem, lige langt begge. Der er en Vise, som siges at være digtet af Kong nus til Kejserens Datter, og hvori det heder, at Mathilde gjør Smerte og volder ham søvnløse Nætter. Han kvad en Vise hvori han klager sin Sorg over aldrig at skulle møde sin Pige. da Kong Magnus havde spurt, at Kejserens Datter havde talt igt om ham og sagt, at en saadan Mand tyktes hende et pas- e Giftermaal, kvad han endnu en Vise, hvori han tilkjendegav Glæde.

Skofte Agmundssøn kom i Uenighed med Kong Magnus: de (722)
de nemlig om en Arv efter en afdød Mand; Skofte vilde ikke vere den, men Kongen fordrede den med saadan Heftighed, at nær var kommet til Voldsomheder. Mange Stevner bleve holdte nne Sag, og Skofte gav det Raad, at de aldrig skulde paa een g alle sammen vove sig i Kongens Vold: det, sagde han, vilde e det sikreste. Da Skofte var hos Kongen, erindrede han ham at der var nær Frendskab mellem Kongen og ham, og at han d havde været en kjær Ven af Kongen og hans Fader, samt at e Venskab aldrig rokkedes; endvidere, at man jo nok kunde nne, at han var saa fornuftig, ikke at ville trætte om denne Sag Kongen, hvis han ej havde Ret; men, sagde han, deri slægter paa mine Forældre, at jeg forsvarer min Ret mod enhver, uden gjøre nogen Forskjel. Men Kongen var den samme, og hans d blev ikke mygere ved slige Taler. Derpaa reiste Skofte hjem.

begav Finn Skoftessøn sig til Kongen, talte med ham, og bad (723)
om at lade dem nyde Ret i denne Sag. Men Kongen svarede beligen og stridt. Da sagde Finn: jeg troede virkelig andet om r, Konge, end at I vilde negte mig Lov og Ret, da jeg blev ende i Kvaldensø, medens faa andre af dine Venner vilde ind- e sig derpaa, og sagde, som sandt var, at de, som der sad, vare sgivne og dømte til Døden, hvis Kong Inge ej havde viist

større Ædelmodighed mod os, end I havde vist Omhyggelighed
og endda ville vel mange finde, at vi der have lidt Beskjæmmelse
dog skulde vi ikke sige noget derom, naar det bare blev paaskjønnet
Kongens Sind forandredes dog ikke ved slige Taler, og Finn reiste
(724) hjem. Nu begav Agmund Skoftesøn sig til Kongen, og da han
kom for ham, frembar han sit Ærende, og bad Kongen om at lade
dem nyde Ret. Kongen sagde, at Retten var paa hans Side, og
at de vare uhørt dristige. Da sagde Agmund: det kan gjerne være
Konge, at du, som den mægtigste, kan faa dette sat igjennem, at
gjøre os Uret, men det viser sig da her, at Ordsproget er sandt
som siger, at de fleste lønne det ilde eller slet ikke, at man frelser
deres Liv. Jeg vil derhos og sige dig, at jeg aldrig herefter skal
komme i din Tjeneste, og heller ikke min Fader eller nogen af mine
Brødre, om jeg maa raade. Agmund reiste hjem, og de saaes alle
(725) drig siden. Men Skofte Agmundsøn beredede sig Vaaren efter til
at drage bort fra Landet; de havde fem Langskibe, alle vel udrus
stede, og i denne Færd deeltoge ogsaa hans Sønner Agmund, Finn
og Thord. De bleve temmelig seent færdige med Tilberedelserne, og
droge om Høsten til Flæmingeland, hvor de vare om Vintren. Tid
ligt om Vaaren sejlede de til Valland, og vare der om Sommeren.
Derpaa sejlede de ud om Njørvesund, og om Høsten til Rom: der
døde Skofte. Alle Sønnerne døde og i denne Færd. Thord levede
længst; han døde paa Sikel-Ø. Det er et almindeligt Sagn, at
Skofte er den første Nordmand, der har sejlet gjennem Njørvesund.
Denne Færd blev derfor meget berømt.

(726) Det tildrog sig i Kaupangen, der hvor Kong Olaf hviler, at
der blev Ildløs i nogle Huse i Byen, og Branden greb om sig. Da
blev Kong Olafs Skriin baaret ud af Kirken, og sat imod Ilden.
Siden løb en ubetænksom og uvittig Mand til, slog Skrinet op,
truede den hellige Mand, sigende at hele Byen vilde brænde op,
hvis han ikke hjalp dem med sine Bønner, baade Kirken og andre
Huse. Nu lod den almægtige Gud Kirkens Brand forebygges, men
den uvittige Mand sendte han Øjenverk strax efter om Natten, og
han laa lige til den hellige Kong Olaf bad om Miskund for ham
til den almægtige Gud, og han helbrededes i selvsamme Kirke.
(727) Ligeledes begav det sig i Kaupangen, at en Kone blev ført til det
Sted, hvor den hellige Olaf hviler; hun var saa forvoxen, at hun
ganske var krympet sammen, og hendes Fødder laa bøjede op mod
Laarene. Og da hun var ideligt i Bøn, og grædende havde paa-
kaldt ham, helbredede han hendes Vanhelse, saaat Fødder og Legge
og andre Lemmer rettede sig ud af deres Bøjninger, og hvert Led
og hvert Lem siden fik sin fulde Førlighed; forhen kunde hun ikke
engang krybe did, men nu gik hun frisk og glad derfra til sit Hjem

Kong Magnus gjorde et Krigstog fra Landet med en stor Hær; (728)
havde han været Konge over Norge i ni Aar. Han styrede vest
Havet, og havde det bedste Krigsfolk, man kunde faa i Norge.
fulgte alle de mægtige Mænd i Landet, Sigurd Ranessøn og
Broder Ulf, Vidkunn Jonssøn, Dag Eilifssøn, Serk af Sogn,
Eivind Alboge, Kongens Stallare, og mange andre Stormænd.
hele denne Hær drog Kongen vester til Orknøerne, og havde
fra med sig Erlend Jarls Sønner Magnus og Erling. Derpaa
lede han til Syderøerne, og da han laa ved Skotland, løb Mag-
Erlendssøn om Natten op af Kongens Skib og svømmede til
nd, foor siden op i Skogen, og kom frem i Skotekongens Hird.
ng Magnus styrede nu med Flaaden til Irland og herjede der.
kom Kong Muriartak til ham med Hjelpetropper, og de vandt
get af Landet, Dublin og Dublin-Skire. Kong Magnus var om
ntren oppe i Kunkara [1]) med Kong Muriartak, men satte sine
nd til at gæte det Land, han før havde vundet. Men da Vaa-
kom, droge Kongerne med sin Hær vester lige til Uladstir;
lt der mange Slag, og havde vundet den meste Deel af Uladstir,
Muriartak drog hjem til Kunkara. Kong Magnus gjorde da (729)
Skibe ferdige, for at drage øster til Norge, men satte sine
nd til Landevern i Dublin. Han laa med hele Flaaden ved
adstir, og de vare sejlferdige. De tyktes at behøve Strandhugg, og
ng Magnus sendte derfor sine Mænd med Bud til Kong Muriartak,
han skulde sende dem Strandhugg, og nævnte Dagen, naar de
lde komme, hvis Sendemændene vare i god Behold, nemlig Da-
næst før Bartholomæusmesse. Men før Messedags-Aftenen
re de endnu ikke komne; og selve Messedagen, da Solen randt
Masterne, gik Kong Magnus i Land og op fra Skibene med
meste Deel af sine Folk, for at lede efter sine Mænd og Strand-
get. Vejret var vindløst og Solskin. Vejen laa over Myrer og
mpe, hvorover der var lagt Klopper, men Kjærr-Skog paa begge
der af Vejen. Da de kom et Stykke frem, var der foran dem
temmelig høj Bakke, hvorfra de kunde see langt til alle Kanter.
saa en stor Støvsky oppe i Landet, og talte nu imellem sig om,
ad dette kunde være, og om det ikke var en Hær af Irer; andre
de, at det kun var deres egne Mænd, der kom med Strandhug-
. De gjorde da Holdt. Eivind Alboge sagde nu: Herre, hvad
ner I om denne Ferd? Man finder at du farer uforsigtigt, thi
veed, at Irerne ere sviigagtige; nu maa I finde paa et godt

[1]) I Haandskrifterne staar der urigtigt „Kunnaktir" (Connaught), der ei
nedkom Muriartak; her menes hans Borg Kinkara eller Kunkara.

Raad for Eders Hær. Kongen sagde: lader os fylke vor Hær, o
være beredte, om dette skylde være Sviig. Der blev da fylket, o
Kongen og Eivind gik foran Fylkingen. Kong Magnus havde e
Hjelm paa Hovedet, og et rødt Skjold, hvorpaa der med Guld v
lagt en Løve; han var omgjordet med Sverdet Leggbiit, det sk
veste Sverd, med Tandhjalt og Middelkavle omvunden med Gul
i Haanden havde han en Kesse, og en rød Silketrøje over Skjo
ten, paa hvilken der baade for og bag var indsyet en Løve af gu
Silke; alle sagde at de ikke havde seet nogen mere kjekt og krigersk u
samde Mand. Eivind Alboge havde ogsaa en rød Silketrøje, gan
saaledes beskaffen som Kongens; han var ogsaa stor og smuk, og
(189) et meget krigersk Udvortes. Da Støvskyen nærmede sig, saa de
det var deres egne Mænd, der kom med Strandhugget, som Ir
Kongen havde sendt dem, og han holdt saaledes godt sine Løfter
Kong Magnus. De vendte derfor tilbage for at begive sig ned
Skibene: dette var ved Middagstid. Men da de kom ud paa M
rene, gik det seent for dem at komme over Sumpen, og da brød
Hær af Irer frem fra hver Skogspids allevegne, og begyndte str
at stride; men Nordmændene fore adspredt og klyngeviis, og
kort Tid faldt derfor mange af dem. Da sagde Eivind til Konge
vert Folk er uheldigt stedt: vi maa i Hast see til at finde paa
godt Raad. Kongen sagde: lad blæse Hærblæst, at alt Folket sk
samle sig under Merket, og det som allerede er her, skal slutte Skjol
borg; siden ville vi drage os langsomt bort ud over Myrene, o
naar vi da ere komne paa Slettelandet, er der ingen Fare længe
Irerne skyd djerveligen, men faldt ogsaa i Mængdeviis; dog f
hver som faldt, kom der altid to i Stedet. Da Kongen var komme
til det næste Dige, hvor der især var slemt at komme frem, og Ove
gang kun paa faa Steder, faldt mange af Nordmændene. D
kaldte Kongen paa Thorgrim Skinnhuva, sin Lendermand, fra Op
landene, og bød ham at fare over Diget med sin Sveit; vi, sagde ha
skal imidlertid holde Fjenderne borte, saaat I ingen Skade lid
siden skulle I fare op paa den Holm, som der er, og skyde paa de
medens vi fare over Diget, thi I ere gode Bueskytter. Men d
Thorgrim og hans Mænd kom over Diget, kastede de Skjoldene pa
Ruggen, og løb ned til Skibene. Da Kongen saa det, sagde han
Kommeligt forlader du din Konge, uklogt handlede jeg, da jeg gjord
dig til Lendermand, men Sigurd Hund utlæg: aldrig vilde han ha
haaret sig saaledes ad! Kong Magnus fik et Saar, han blev nem
sig skulket med en Kesse gjennem begge Laarene ovenfor Knæe
Kongen greed Skaftet mellem sine Fødder, brød det over og sagde
saaledes dryde vi enhver Sperrelegg, Svenne! gaar vel frem, me
mig har det ingen Nød. Men lidt efter fik Kong Magnus et Hug

Halsen af en Sparthe, og det var hans Banesaar. Da flyg-
de, som vare efter. Vidkunn Jonssøn dræbte strax den Mand,
havde givet Kongen Banesaar, og flygtede siden: han havde
tre Saar, og bragte Sværdet Leggbiit og Kongens Mærke ned
Skibene. De tre sidste, som flygtede, vare Vidkunn, Sigurd
nessøn og Dag Eilifssøn. Med Kong Magnus faldt der Eivind
øge, Ulf Ranessøn og mange andre Stormænd; der faldt mange
Nordmændene, men endnu langt flere af Irerne. De Nordmænd,
undkom, fore bort strax om Høsten. Erling, Erlend Jarls Søn,
dt i Irland med Kong Magnus. De, der flygtede fra Irland,
til Orknøerne, og da Sigurd spurte sin Faders, Kong Mag-
's Fald, gav han sig strax i Følge med dem, efterladende Ire-
gens Datter. De fore samme Høst tilbage til Norge med hele
ren.

Kong Magnus var Konge i Norge ti Aar, og var der i (731)
s Dage god Fred indenlands, men Folket havde det meget be-
rligt med de mange Ledingsferder. Kong Magnus var meget
sæl blandt sine egne Mænd, men Bønderne fandt ham haard.
n fortæller, at naar hans Venner talte om, at han ofte foer
sigtigt frem paa sine Krigstog udenlands, skal han have svaret:
r Berømmelse skal en Konge stræbe, ikke efter et langt Liv.
ng Magnus var nær ved tredive Aar, da han faldt. Vidkunn
gtede ikke, førend han havde dræbt den Mand, der var Kong
gnus's Banemand, og for den Sags Skyld toge Kong Mag-
's Sønner ham i den største Kjærlighed.

ga om Kong Sigurd Jorsala-farer, og hans Brødre, Kong Eystein og Kong Olaf.

ter Kong Magnus Barfots Fald toge hans Sønner Eystein, (732)
gurd og Olaf Kongedom i Norge. Eystein fik den nordre Deel
Landet, men Sigurd den søndre. Kong Olaf var kun 4 eller
Aar gammel, og de to andre bestyrede derfor den Trediedeel, der
aldt ham. Da Kong Sigurd blev tagen til Konge, var han 13
r 14 Aar gammel, men Eystein var et Aar ældre.

Da Kong Magnus's Sønner vare tagne til Konger, kom de

Mænd tilbage, der havde været med Skofte Agmundssøn; nogle fra Jorsalaland, andre fra Myklegaard; de havde indlagt sig stor Berømmelse, og kunde fortælle mangt og meget. Ved at høre alle disse Nyheder fik en Mængde Mennesker i Norge Lyst til at gjøre en saadan Ferd; det blev og sagt, at i Myklegaard fik Nordmændene, de som vilde tage Tjeneste, fuldt op af Gods. Kongens Mænd bade da, at een af dem, enten Eystein eller Sigurd, skulde fare og være i Spidsen for det Folk, der drog ud. Kongerne samtykkedes deri, og beredede Ferden paa fælles Bekostning. I denne Ferd deeltoge mange mægtige Mænd, baade Lendermænd og Bønder. Da alt var ferdigt til Toget, blev det bestemt, at Sigurd skulde fare, men Eystein raade over Landet paa begges Vegne.

(733) Een Vinter eller to efter Kong Magnus Barfots Fald kom Haakon, Paal Jarls Søn, vestenfra Orknøerne. Kongerne gav ham Jarldom og Herredømme i Orknøerne, saaledes som Jarlerne havde haft det før ham, hans Fader Paal Jarl, eller hans Faderbroder Erlend. Haakon Jarl vendte strax efter tilbage til Orknøerne.

(734) Fire Vintre efter Kong Magnus's Fald drog Kong Sigurd med sin Flaade fra Norge. Han havde 60 Skibe, og dette bevidnes af Skalden Thorarin Stuttfeld. Kong Sigurd sejlede om Høsten til England, hvor dengang Henrik, Søn af Viljam Bastard, var Konge. Sigurd var der om Vintren. Dette bevidner Einar Skulesjør. Om Vaaren styrede Kong Sigurd med sin Flaade vester til Valland og kom om Høsten frem ude i Galizieland, hvor han tilbragte den

(735) anden Vinter. Dette omtaler ligeledes Einar Skulesøn, sigende, at Kongen tilbragte den anden Vinter i Jakobsland, og gjengjeldte Jarlen hans Uordholdenhed. Hermed hang det saaledes sammen: den Jarl, der raadede for Landet, gjorde den Overeenskomst med Kong Sigurd, at Jarlen skulde sætte Torg for Kong Sigurd og hans Mænd til Indkjøb af Mad hele Vintren, men det overholdtes ikke længer end til Julen, og det blev da ondt for Mad, thi Landet er skarpt og et daarligt Madland. Da drog Sigurd med meget Folk til det Kastell, Jarlen havde; Jarlen flygtede bort, da han havde faa Folk, men Kong Sigurd tog der et stort Forraad af Mad og meget andet Hærfang, og lod det føre til sine Skibe; siden drog han bort, og foor vester foran Spanien. Da Sigurd saaledes sejlede forbi Spanien, bar det saaledes til, at nogle Vikinger, der fore om paa Fangst efter Gods, kom imod ham med en Galejflaade. Kong Sigurd lagde til Striid med dem — dette var hans første Slag med hedenske Mænd — og vandt 8 af Galejerne. Dette omtaler Skalden Halldor Skvaldre. Siden styrede Kong Sigurd til det Kastell, som heder Sintre, og holdt der det andet Slag. Dette Kastell ligger i Spanien. Besætningen var Hednin

som derfra herjede paa de Christne. Kongen dræbte der alle
, der ej vilde lade sig christne, og tog meget Gods. Dette om=
r Halldor Skvaldre. Derefter styrede Kong Sigurd med Flaa= (736)
til Lissabon, der er en stor Borg i Spanien, halv christen og
hedensk; der er Skillet mellem det christne Spanien og det he=
ke Spanien, og alle de Hereder, som ligger vestenfor, ere hedenske.
holdt Kong Sigurd det tredie Slag med Hedninger, sejrede og
stort Bytte. Dette omtaler ligeledes Halldor Skvaldre. Dernæst
de Kong Sigurd med Flaaden vester forbi det hedenske Spanien,
e ind til en Borg ved Navn Alkasser, og holdt der det 4de
g med hedenske Mænd. Han vandt Borgen, og dræbte mange
l, saaat Borgen blev ganske øde. Der fik de overvættes meget
te. Halldor Skvaldre taler derom. Saa fortsatte Kong Sigurd (737)
Ferd, og styrede ud til Njørvesund. Der i Sundet mødte han
stor Vikingehær, og lagde til Striid med den: dette var det
te Slag, han havde med hedenske Mænd, siden han sejlede fra
ge. Han sejrede, som Halldor Skvaldre bevidner. Siden sty=
han med Flaaden søndenom langs Serkland, og kom til den
der heder Formentera. Paa den havde en stor Hær af Blaa=
nd sat sig fast i en Heller (Hule), og foran Hellersdøren opført
sterk Steenveg; det var ogsaa højt op til Muren, saaat hver
, der vilde gaa op, blev jaget bort med Steen og Skud. De
ede vide om i Landet, og flyttede alt Hærfanget op i Helleren.
g Sigurd gjorde Landgang paa Øen, og begav sig til Helleren.
n var i et Berg; man maatte gaa højt op ad Hallen (Skraa=
gen) til Stenveggen, og Berget ragede frem over denne. Hed=
gerne verjede Steenveggen, og ræddedes ej for Nordmændenes
aben, thi de kunde kaste Stene og skyde lige ned under sig over
dmændene. Disse indlode sig heller ikke paa at gaa op under
Omstændigheder. Da toge Hedningerne Pell og andre dyre=
Sager, bare dem ud paa Veggen, og svingede dem frem for
dmændene, skrege til dem, og sagde, at, havde de Mod, skulde de
me. Men Kong Sigurd fandt paa et Raad. Han lod tage to
båbaade, af det Slags, der kaldes Barker, og drage op paa
get over Hellerdøren, samt surre dem med tykke Ankertouge over
under Indholterne og Stevnene. Derpaa gik saa mange Mænd
, som kunde faa Rum, og siden lode de Skibene sige ned ovenfra
Tougene lige for Helleren. De, som vare i Skibene, skød nu
kastede Steen, saaat Hedningerne rykkede tilbage fra Steenveggen,
da gik Kong Sigurd med Hæren op i Berget under Steenveg=
, og fik den brudt igjennem; saaledes kom han op i Helleren,
Hedningerne flygtede ind om en anden Steenveg, der var sat
s over Helleren. Da lod Kongen bringe store Træer ind i Hel=

leren og gjøre et stort Baal i Hellerdøren. Da Hedningerne saa des hjemsøgtes af Ild og Røg, opgav nogle Aanden, nogle flygte nogle løb lige mod Nordmændenes Vaaben; endeel af dem blev dræbte, endeel brændte. Der fik Nordmændene det største Hærfan de endnu havde taget i denne Ferd. Dette omtales baade af Hal
(738) dor Skvaldre og af Thorarin Stuttfeld. Siden fortsatte Kon Sigurd sin Reise, og kom til den Ø, der heder Ivitza, hvor ha holdt det 7de Slag, og sejrede. Derefter kom Kong Sigurd til d Ø, der heder Minorka, holdt der det 8de Slag med hedenske Mæn og fik Sejr. Begge disse Slag omtaler Halldor Skvaldre.

(739) Om Vaaren kom Kong Sigurd til Sikel-Ø, og forblev h længe. Der herskede da Hertug Rodgeir; han modtog Kongen go og bød ham til Gjestebud. Kong Sigurd kom med et stort Følge; h var herlig Bevertning, og hver Dag, saa længe Gjestebudet vare stod Hertug Rodgeir selv og opvartede foran Kong Sigurds Bor Men den 7de Gjestebudsdag, da man var kommen til Bords, h havde taget Haandtvæt, tog Sigurd Hertugen ved Haanden, lede ham op i Højsædet, og gav ham Kongenavn, med den Ret, at d herefter stedse skulde være Konger over Sikels-Veldet, istedetfor
(740) der før kun havde været Jarler og Hertuger over dette Rige. Ro geir, Kongen over Sikel-Ø, var den mægtigste Konge; han var hele Pul (Apulien) og lagde det under sig saavelsom mange and store Øer i Grekkandshavet. Han blev kaldet Rodgeir den Mæ tige. Hans Søn var Viljam, Konge i Sikel-Ø, der længe hav stor Ufred med Kejseren i Myklegaard. Kong Viljam havde Døttre, men ingen Søn. Den ene Datter bortgiftede han til Ke ser Henrik, Søn af Kejser Fredrik: deres Søn var Fredrik, der kort Tid siden blev Kejser i Rom. En anden Datter af Kong Vi jam var gift med Hertugen af Kapri;[1]) den tredie var gift m Margrit Overkorsar; Kejser Henrik dræbte dem begge. Datter til Rodgeir den Mægtige, Konge i Sikel-Ø, var gift med Manu Kejser i Myklegaard; deres Søn var Kejser Kyrialax.

(741) Om Sommeren sejlede Kong Sigurd ud forbi Grekkandshav til Jorsala-Land. Han landede ved Akresborg, og lod Skibene b blive tilbage, men tog derfra Landvejen til Jorsala-Borg. Kong Baldvine Jorsala-Konge hørte, at Kong Sigurd vilde besøge Bo gen, lod han bringe dyrebart Klæde og bredt det ned paa Vejen og prægtigere og prægtigere, jo nærmere Borgen; han sagde sid I maa vide, at der nu kommer en navnkundig Konge fra Verden nordlige Deel for at besøge os; der berettes nu om mange Krig pods og herremælige Dæd, han har udført. Vi maa tage v

[1]) I Hdskr. staar „Kitr" uriktigt for „Kapr."

imod ham, men i det, vi nu gjøre, ville vi og faa Lejlighed til at
mærke hans Storsindethed og Højhed: rider han den rette Vej til
Borgen, uden at bryde sig videre om, hvad vi her have beredet for
ham, da slutter jeg, at han maa have nok af sligt i sit eget Rige,
men rider han ud af den rette Vej, giver jeg ikke saa meget for
hans Kongehøjhed. Men Kong Sigurd reed til Borgen med stor
Stads; og da han seer Tilberedelsen, reed han lige frem paa Klæ-
det, bydende sine Mænd at gjøre ligesaa. Kong Baldvine modtog
Kong Sigurd overvættes vel, og reed med ham lige ud til Aaen
Jordan, og siden tilbage til Jorsalaborg. Dette omtaler Einar
Skulesson. Kong Sigurd blev længe i Jorsalaland, hele Høsten
og den første Deel af Vintren. Kong Baldvine gjorde et fagert (742)
Gjæstebud for Kong Sigurd, med et stort Følge. Da gav Kong
Baldvine ham mange Helligdomme, hvoriblandt og en Spaan blev
given af det hellige Kors, efter Baldvines og Patriarchens Raad;
begge aflagde Eed paa Helligdom, at dette Træ var af det hellige
Kors, som Gud selv blev piint paa. Siden blev denne Helligdom
given Kong Sigurd, imod at han og tolv andre med ham aflagde
Eed paa, at han skulde fremme Christendommen af al sin Magt, og
oprette en Erkebiskopsstol i Norge, hvis han kunde, samt at Korset
skulde være der, hvor den hellige Olaf hvilede, og at han skulde
udføre Tiende, og selv yde den. Kong Sigurd drog siden tilbage
til sine Skibe i Akresborg. Da udrustede Kong Baldvine sin Hær
for at fare til Syrland til den Borg, der heder Sætt; Nogle mene
at det har været Sidon i Syrien. Den Borg var hedensk, og han
vilde vinde den fra Hedendommen og under de Christne. I dette
Tog deeltog Kong Sigurd med ham, med hele sin Hær og 60
Skibe, og da Kongerne havde belejret Borgen en Stund, overgav
Hedningerne sig, og Kongerne tilegnede sig Borgen med overmaade
meget Gods, men Krigsmændene det andet Bytte. Kong Sigurd
gav Kong Baldvine sin Deel af Borgen. Dette omtaler Halldor
Skvaldre og Einar Skulesson. Derefter drog Kong Sigurd til sine
Skibe, og gjorde sig rede til at forlade Jorsalaland. De sejlede nord
til Øen Kypr, hvor Kong Sigurd forblev en Stund, siden til Græ-
kenland, og lagde sig med hele Flaaden ved Engelsnes. Her blev
han liggende en halv Maaned, uagtet der hver Dag var den lige
Medvind til at sejle nordefter Havet. Han vilde nemlig oppebie
Sidevind, saaat man kunde age alle Sejlene langs efter Skibene,
eftersom alle hans Sejl vare besatte med Pell, baade paa Forsiden
og Agtersiden, fordi hverken Frembygger eller Agterbygger vilde see
den mindre fagre Side af Sejlene. Denne Vind vilde han oppebie.
Da nu Kong Sigurd sejlede ind til Myklegaard, holdt han nær ind (743)
til Land, og der er der overalt Borge, Kasteller og Thorp oppe i

Landet, det ene efter det andet uden Afbrydelse. Man saa da fr
Landet alle Sejlene i deres hele Brede, uden nogen Afstand imel
lem dem, som om det var en Gard; alle Folk stode ude for
kunne see Kong Sigurd sejle. Kejser Kyrialax havde allerede h
om Kong Sigurds Ferd, og lod nu oplukke det Borgeled i Mykl
gaard, der kaldes Guldvarten; af det Led skal Kejseren ride in
naar han længe har været borte fra Myklegaard og faret i Hærfe
samt vundet god Sejr. Derhos lod Kejseren brede Pell over al
Stræder i Borgen, lige fra Guldvarten og til Laktjarna, saa hel
Kejserens ypperste Haller. Kong Sigurd sagde til sine Mænd,
de skulde ride stolteligen ind i Borgen, uden at vise nogen Forun
ring over alle de nye og sjeldne Ting, de saa; og det gjorde d
Kejseren lod fare imod dem med Leeg og Sang: med saadan Pr
rede Sigurd og hans Mænd ind i Myklegaard. Man fortæller,
Kong Sigurd lod sin Hest sko med Guld, forinden han reed ind
Borgen, og havde ladet det mage saaledes, at en Sko skulde falde
paa Strædet, uden at nogen af hans Mænd skulde see derefter.
Sigurd og hans Følge kom til de ypperste Haller, var alting der v
forberedet. Da hans Mænd vare komne i Sæde og skulde begyn
Drikkelaget, kom der i Hallen Sendemænd fra Kejseren, bærend
mellem sig Guld og Sølv i store Tasker, og sagde, at Kejseren send
Kong Sigurd dette; men Kongen saa ikke engang hen til Penger
og bad sine Mænd dele dem mellem sig. Sendemændene gik tilba
og sagde Kejseren dette. Han svarede: denne Konge maa da vær
overhaands riig og mægtig, siden han ikke engang verdiger sig
Ting et Blik, eller giver Takkeord derfor; han byder dem nu at g
med en stor Kistera (Kasse) fuld af Guld. De kom atter til Kon
Sigurd, sigende, at disse Gaver og Sendinger ere ham sendte
Stol-Kongen. Kong Sigurd sagde: det er meget og fagert God
deler det mellem Eder, mine Mænd. Sendemændene vendte tilba
og sagde Kejseren dette. Han svarer: eet af to maa nu være Ti
fældet med denne Konge; enten er han fremfor andre Konger
Magt og Rigdom, eller er han ikke fuldt saa forstandig som
Konge burde være. Gaar nu tredie Gang, og bringer ham d
dyreste Purpur samt denne Kistera roket (med Roke, Topmaal)
Guld; ovenpaa lagde han endnu to Guldringe. Sendemænde
gaa, trede frem for Kong Sigurd, og sige ham, at Stol-Kong
sender ham disse store Rigdomme. Da stod Kong Sigurd op, t
Ringene og drog dem paa sin Haand, holdt siden en smuk Tale p
Græsk, og takkede Kejseren med fagre Ord for al den Heder
Storsindethed, han havde vist ham, og delte derpaa Gaverne m
lem sig og sine Folk med megen Ære.

Kong Sigurd opholdt sig der i nogen Tid. Da sendte Kejs

yrialar Mænd til ham, og spurte, hvad han helst vilde have, enten
Skippund af røden Guld, til Gave af Kejseren, eller at denne
alde anstille den Leeg, som han plejede at holde paa Padreimen.
ong Sigurd valgte Leegen, men Sendemændene sagde, at denne
eeg ikke kostede Kejseren mindre Penge, end hiint Guld. Kejseren
ad da Leegen anstille; der blev leeget paa sedvanlig Maade, og alle
eege gik den Dag bedre for Kongen end for Dronningen: Dron-
ingen har nemlig altid halve Leegen, og deres Mænd kappes med
manden i alle Leege. Grækerne sige, at naar Kongen vinder flere
eege paa Padreimen end Dronningen, da vil Kongen komme til at
ine i Hærferder. De Mænd, der have været i Myklegaard, sige at
adreimen er saaledes indrettet, at der er sat en høj Veg omkring en slet
old, næsten som en rund Tunplads, og en Gard omkring langsmed
tenveggen, paa hvilken Folk sidde; men Leegen er paa Volden:
er ere afbildede mangeslags gamle Sagn, Æser, Vølsunger og
jukunger, støbt af Kobber og Malm med saa megen Kunstferdig-
ed, at det alt seer ud som, om det var levende, og man synes, at
et deeltager i Leegen; Leegen selv er saa kunstigt indrettet, at det
er ud som, om Folk reed i Luften; dertil har man og Skud-Ild,
g alstens Harpe-Leeg og Musik.

Det fortælles, at Kong Sigurd en Dag skulde beverte Kejseren, (744)
g bad sine Mænd skaffe rigeligen alle de Ting, som behøvedes til
ette Gjestebud. Og da alt var anskaffet, saaledes som det sømmede
g for mægtige Mænd, der skulde beverte Fyrster, bad Kong Sigurd
ine Mænd gaa til det Stræde i Borgen, hvor man kjøbte Ved,
igende, at de behøvede en Mængde. De sagde, at Kongen ikke be-
øvede at være bange for, at der skulde skorte paa Ved, da der hver
ag blev aget mange Las Ved ind i Borgen. Men da de skulde
il at kjøbe den, var al Veden borte. De sagde det til Kongen.
un svarede: saa farer hen og see, om I kan faa Valnødder, thi
k kan ligesaa godt ilde med dem. De gik hen og fik saa mange,
om de vilde. Dernæst kom Kejseren og hans Høvdinger og Hird,
g satte sig ned; der gik det meget prægtigt til, og Kong Sigurd
everter meget herligt og overflødigt. Da nu Kejseren og Dron-
ingen fandt, at intet skortede, sendte hun sine Mænd for at
aa vide, hvad de ildede med; disse kom til et Huus og saa, at det
ar fuldt af Valnødder, gik siden hen og sagde dette til Dronnin-
en. Hun sagde: visselig er denne Konge storsindet og sparer libet
aa, hvad der kan bidrage til hans Heder; ingen Ved luer bedre
nd denne. Dette havde hun gjort for at forsøge, hvad Raad Kong
igurd vilde finde paa, hvis hun lod al Brænde-Veden gjemme
ort for ham.

Derefter beredede Kong Sigurd sig til at fare hjem, og gav (745)

Kejseren alle sine Skibe. De kostbare Hoveder, der vare paa Kon-
geskibet, bleve satte op paa Peterskirken, hvor de endnu ere at se.
Kejser Kyrialax gav siden Kong Sigurd mange Heste, sit han
Ledsagere gjennem hele sit Rige, og lod sætte ham Torg til Ind-
kjøb af Mad og Drikke gjennem hele Riget. Kong Sigurd drog
da bort fra Myklegaard, men der blev en Mængde Nordmænd til-
bage, som toge Tjeneste der. Kong Sigurd drog først gjennem Bul-
gara-Land, dernæst gjennem Ungarland, Pannonien, Svaben og
Baiern; i Svaben fandt han Kejser Lotharius af Rom, der tog
særdeles vel imod ham, sik ham Ledsagere gjennem hele sit Rige,
og lod holde Torg for ham til at indkjøbe alt, hvad de behøvede.
Da Kong Sigurd kom til Slesvik i Danmark, holdt Eilif Jarl et
prægtigt Gjestebud for ham: det var ved Midtsommerstid. I Hed-
daby fandt han Danekongen Nikolas, der modtog ham saare vel,
gjorde et stort Gjestebud for ham, fulgte ham selv nord til Jydland,
og gav ham et Skib med alt Tilbehør. Da foer Kong Sigurd
hjem til Norge, og blev vel modtagen, da han kom hjem i sit Rige.
Alle vare enige om, at Ingen havde faret en berømmeligere Ferd
fra Norge, end denne, som Kong Sigurd foer. Da var han tyve
Aar gammel, og havde været tre Vintre i denne Ferd. Kong Olaf,
hans Broder, var da tolv Aar gammel.

(746) Kong Eystein havde ogsaa udrettet meget nyttigt i Landet, me-
dens Kong Sigurd var borte. I Bergen lod han gjøre den store
Hall, der er det største og navnkundigste Herberge, der nogensinde
har været gjort af Træ i Norge; han stiftede et Munke-Kloster paa
Nordnes i Bergen, lagde dertil meget Gods, og lod der ogsaa Mi-
chaels-Kirken opføre, et herligt Steen-Munster. Han lod ogsaa
Apostelkirken opføre i Kongsgaarden i Bergen. Han lod bygge en
Kirke paa Agdenes og indrette Virket og Havnen, istedetfor at det
forhen var øde Klipper. I Nidaros i Kongsgaarden lod han bygge
Nikolas-Kirken, hvilket Huus var særdeles smukt indrettet med Hen-
syn til Udskæring og alt Arbeide. Fremdeles lod han gjøre en Kirke
(747) nord i Vaagen paa Haalogaland, og lagde Provende til. Kong
Eystein sendte Bud til de forstandigste og mægtigste Mænd i Jam-
teland, bød dem til sig, modtog alle dem, der kom, med megen Blid-
hed, skjenkede dem Gaver ved Afreisen, og søgte at vinde deres
Venskab. Da nu mange sik Vane til at fare til ham og modtog
hans Gaver, medens han ogsaa sendte Gaver til flere af dem, de
ej kom selv, kom han sig i fuldkomment Venskab med de Mænd, de
raadede mest for Landet. Siden talede han for dem, og sagde, at
Jamterne havde gjort ilde i at unddrage sig fra Norges Konger
Lydighed og Skattegaver. Han begyndte med, at Jamterne have
underkastet sig Haakon Adelsteinsfostre, og siden længe været Norg

ger undergivne; han foreſtillede dem og, hvor mange nyttige
g de kunde have af Norge, og hvor umageligt det var for dem
ſøge hen til Sviakongen om det, de behøvede. Og tilſidſt ud-
ede han ved ſine Taler, at Jamterne ſelv tilbøde ſig at under-
e ſig ham, ſigende, at det var deres Tarv og Nødvendighed; og
ledes ſluttedes da deres Forening, at Jamterne gave hele Landet
er Kong Eyſteins Velde. Denne Beſlutning blev først tagen af
Mægtigere, og de modtog Fuldmagtseed af hele Folket: ſiden
ge de til Kong Eyſtein, og tilſvore ham Landet. Dette har
meſter længe ſtaaet ved Magt. Kong Eyſtein vandt ſaaledes
mteland med Vid, og ikke med Paaløb ſom nogle af hans Forfædre.

Kong Eyſtein var overmaade ſmuk af Udvortes, med blaa og (748)
get aabne Øjne, bleghvide, krøllede Haar, ikke høj, men middel-
adig af Vext, en Viismand i Forſtand, kyndig i alle Love og
gn, bekjendt med Mange, raadſnild og ordſpag, meget ſnild, ſær-
es gavmild, overmaade glad og nedladende, forſtod at gjøre ſig
det og blev meget elſket af hele Almuen. Han var gift med In-
bjørg, Datter af Guthorm, Steigar-Thores Søn, og deres Dat-
var Maria, ſom var gift med Gudbrand Skavhøggsſøn. Kong
ſtein havde i mange Stykker forbedret Indbyggernes Ret, og han
retholdt ivrigt Lovene; han gjorde ſig nøje bekjendt med al Lov
Norge, og var dertil en ſand Viismand af Vid. Af følgende
retning kan man gjøre ſig en Foreſtilling om, hvor herlig en
and Kong Eyſtein var, hvor vennehuld og opmærkſom til at ſpørge
r hos ſine Venner, hvad der voldte dem Harm. Der var en
and hos ham ved Navn Ivar Ingemundsſøn, islandſk af Fødſel,
ſtandig og ættſtor, og Skald; Kongen var meget venlig og kjær-
imod ham, ſom man ſeer heraf. Ivar begyndte at blive uglad,
da Kongen mærkede det, kaldte han ham til Samtale med ſig, og
rte, hvorfor han var ſaa uglad. Før, da du var hos os, ſagde
n, havde vi mangeſlags Skjemt af dine Samtaler; ſynes du ikke
nger om at være hos os? Ivar ſagde, at dette ej var Tilfældet.
g ſpør heller ikke, ſagde Kongen, for den Sags Skyld; jeg veed,
er ſaa forſtandig en Mand, at du nok ſkjønner, at jeg ikke har
ort dig nogen Fortred; men ſig mig, hvad det er. Han ſvarede:
erre, det, ſom det er, kan jeg ikke godt ſige. Saa faar jeg gjette,
gde Kongen; er det Folk, ſom du ikke kan komme ud af det med?
an ſagde Nej. Kongen ſpurte: tykkes du da at nyde mindre He-
r af mig, end du ønſkede? Han ſagde, at det var langtfra det.
ar du da, ſpurte Kongen, ſeet noget, der har gjort et ſaa heftigt
ndtryk paa dig, at du lider derved? Han ſagde, at det heller ikke
ar det. Kongen ſagde da: længes du efter at fare til andre Mænd
ler Høvdinger? Han ſagde Nej. Nu bliver det vanſkeligt at

gjette, sagde Kongen; er der da nogen Kvinde her eller i and
Lande, som du elsker? Han sagde, at saa var det. Tag dig i
nær deraf, sagde Kongen, saasnart Vaaren kommer, skal du reise
Island, og jeg skal give dig Gods og megen Heder, Brev og In
segl til de Mænd, der raade for denne Sag; jeg veed ikke noge
der ej vilde føje sig efter mine Bønner eller Trusler. Ak, sag
Ivar, Omstændighederne ere sørgeligere; min egen Broder er g
med denne Kone. Saa lad os ikke tale mere om det, sagde Kr
gen; jeg seer nok et Raad: over Juul farer jeg paa Veitsler, s
kan du være med; du vil da see mange smukke Kvinder, og hvis
ikke ere kongebaarne, skal jeg give dig en af dem til Egte. Iv
svarer: Herre, det er ikke saa vel; thi naarsomhelst jeg seer fag
og herlige Kvinder, mindes jeg om hiin Kvinde, og min Sorg bli
saa meget større. Da, sagde Kongen, maa jeg give dig noget
raade over, og dertil Ejendomme, for at du kan adsprede dig. H
svarede: dertil har jeg ingen Lyst. Saa giver jeg dig Gods, sag
Kongen, saaat du kan fare til hvilket Land du vil. Han sagde,
han heller ikke vilde det. Da sagde Kongen: nu ved jeg nep
hvad jeg mere skal foreslaa; jeg har nu nævnt alt, hvad jeg ka
dog er der endnu eet tilbage, der rigtignok er en Ubetydelighed im
hvad jeg allerede har tilbudt dig; kom til mig hver Dag, Borde
ere oppe, og hvis jeg ikke sidder og hører vanskelige Sager, skal
tale med dig om denne Kvinde, paa alle Maader, jeg kan sin
paa, og give mig Tid; thi stundom skeer det, at man finder sin So
lettet ved at tale derom; hertil vil jeg og føje, at du aldrig s
gaa bort fra mig uden en Gave. Han svarede: dette Tilbud m
tager jeg, Herre, og haver Tak for Eders Efterspørsel. Og
gjorde de saaledes; saaofte Kongen ikke sad over vanskelige Sag
talte han med ham; hans Sorg begyndte nu ogsaa at lettes,
han blev atter glad.

(749) Kong Sigurd var en stor og sterk Mand, med lysebrunt Ha
mandig at see til, men ikke fager, velvoxen, alvorlig i sin Tale
somoftest ikke nedladende mod Mængden, vennegod og fast i Hu,
meget talende, ærbar og verdig i sit Væsen. Kong Sigurd v
streng og ivrig i at reffe, opretholdt Lovene godt, var gavmild p
Gods, en mægtig og berømmelig Konge. Kong Olaf, hans Br
der, var høj og smal, smuk af Udvortes, glad og nedladende
vensæl. Da disse tre Brødre, Eystein, Sigurd og Olaf, vare Ko
ger i Norge, afskaffede de mange Tynger, som Danerne havde la
paa Folket, da Svein Alsivessøn raadede for Norge, og deraf bl
de stadigen vensæle baade blandt Almuen og Storfolket.

(750) Kong Sigurd blev meget uglad, saaat man neppe kunde kom
i Tale med ham, og han sad kun korte Stunder ved Drikkebor

tyktes Raade-Mændene og hans Venner, og hele Hirden
og de bade siden Kong Eystein finde paa et Raad til at faa
Hvad der var paa Ferde, siden de, der søgte Kong Sigurd, ikke
faa nogen Afgjørelse paa de Sager, som de forelagde ham.
Eystein svarer: det er vanskeligt nok at tale om slige Sager
en Konge og spørge ham derom; men efter manges Bøn lovede
dog at gjøre det. Og een Gang, da de vare begge sammen,
ie Kong Eystein Sagen paa Bane, og spurte sin Broder, hvad
voldte hans Uglæde. Det er nu Herre, sagde han, mangen
ds Sorg, at J er saa uglad; vi vilde gjerne vide Aarsagen:
J spurt nogen Tidende, der er saa betænkelig? Kong Sigurd
, at det ikke er det. Er det da saaledes, Broder, siger Kong
in, at J vil fare af Landet og vinde Eder større Rige, lige-
vor Fader? Han sagde, at det heller ikke var det. Er der da
nd her i Landet, der have paadraget sig din Vrede? Nej heller
det, sagde Kongen. Da vil jeg vide, om du har drømt noget,
gjør dig bekymret. Kongen svarede, at saaledes var det. For-
mig da Drømmen, Broder, siger Kong Eystein. Kong Sigurd
rede: jeg siger dig den ikke, uden du udtyder den, som det bør sig,
jeg vil heel vel kunne skjønne, om du tyder ret eller ej. Kong
tein svarede: her er stor Vanskelighed paa begge Sider, enten at
ætte mig for din Vrede, om jeg ikke tyder rigtigt, eller for Mæng-
s Paatrængenhed, hvis jeg ikke gjør noget ved Sagen; dog vel-
jeg helst at lade det komme an paa Eders Overbærenhed, om
ikke tyder den Eder til Behag. Jeg drømte, svarer Kong Sig-
, at vi tre Brødre sad alle paa een Stol foran Kristkirken nord
hrondhjem, og da syntes det mig, som om den hellige Kong Olaf,
Frende, kom gaaende ud af Kirken i fuldt Kongestrud, straalende
prægtig, med det herligste Aasyn og meget blid Mine. Han gik
vor Broder Kong Olaf, tog ham ved Haanden, og sagde blide-
n: far du med mig, Frende; denne syntes mig at staa op og
med ham ind i Kirken. Lidt efter kom den hellige Kong Olaf
af Kirken igjen, dog ikke fuldt saa blid og prægtig som før; han
til dig, Broder, og sagde til dig, at du skulde gaa med ham.
n ledede dig da med sig, og J gik begge ind i Kirken. Da tyk-
jeg at vente, at han tilsidst ogsaa vilde komme ud til mig og
od mig, men det skete ikke; derover blev jeg bedrøvet, og betagen
Ræbsel og Afmagt, saaat jeg blev ganske magtesløs: i det sam-
vaagnede jeg. Kong Eystein svarede: saaledes udtyder jeg denne
øm, Herre, at Stolen jertegner vort, Brødrenes Rige; og, naar
ng Olaf syntes dig komme med blid Mine mod vor Broder Kong
af, da betyder det, at han skal leve kortest af os tre, og have alt
dt at vente, da han er vensæl og ung af Aar; hans Forseelser

ere kun faa, og den hellige Kong Olaf vil hjelpe ham. Men naa han synes dig komme imod mig, og ikke være fuldt saa blid, d betyder det, at jeg skal leve nogle Aar længere, men dog ikke bli gammel; alligevel venter jeg, at han vil staa mig bi. Men at ha ikke var fuldt saa blid mod mig som mod vor Broder Kong Ola kommer deraf, at jeg i mangt og meget har forsyndet mig og ove traadt Guds Bud. Men naar det synes dig at drage sig ud me hans Komme ogsaa til dig, da gjetter jeg, at dette ej betegner d Bortkaldelse herfra, men snarere at et langt Liv er dig bestemt; d kan det være, at du prøver en eller anden tung Skjebne, siden d forekom dig, som om der lagde sig nogen Uklarhed og Otte over d Jeg gjetter, at du bliver ældst af os, og raader længst for det Rige. Da sagde Kong Sigurd: du har gjettet godt og forstandig og høist rimeligt er det, at det vil gaa saaledes. Nu begyndte Kon gen atter at blive glad.

(751) Kong Sigurd blev gift med Malmfrid, Datter af Kong Harald østenfra Holmgard, Søn af Valdemar, Søn af Jarisleif den Gamle og Ingegerd, Datter af Sviakongen Olaf Svenske. Kong Harald Valdemarssøns Moder var Dronning Gyda den Gamle, Datter af Harald Godvinessøn, Konge i England. Dronning Malmfrids Moder var Dronning Christina, Datter af Sviakongen Inge Steinkelssøn. En anden Datter af Harald Valdemarssøn og Syster til Malmfrid var Ingebjørg, som var gift med Knut Lavard, Søn af Danekongen Eirik den Gode, Søn af Kong Svein Ulfssøn. Knuts og Ingebjørgs Børn vare Valdemar Danekonge, der tog Kongedømme i Danmark efter Svein Eiriksøn, Margrete, Christine og Kathrine. Margrete var gift med Stiig Hvitaleder, deres Datter var Christine, der var gift med Karl Sverkessøn, Sviakongen; deres Søn var Kong Sverke, Fader til Kong Jon. Kong Sigurds og Malmfrids Datter var Christine, der blev gift med Erling Skakke.

(752) Sigurd Ranessøn, Kongens Maag, kom i Uenighed med Kong Sigurd. Han var gift med Skjaldvar, Kong Magnus Barfots sammødre Syster. Han havde haft Finneferd paa Kongernes Vegne, for Svogerskabs og langt Venskabs Skyld samt formedelst de mange gode Tjenester, han havde gjort Kongerne. Han var en saare udmerket Mand og meget vensæl. Men her bar det saaledes til, som ofte kan hende, at Mænd, onde og avindsyge, mere end sandferdige bagvaskede ham for Kongen, og hviskede det i Øret paa Kong Sigurd, at Sigurd Ranessøn tilegnede sig mere af Finneskatten, end billigt var. De talede saa længe herom, til Kong Sigurd lagde sin Fjendskab og Vrede paa ham, og sendte Bud efter ham; da han kom, bar Kongen dette paa ham, og sagde, at han ej havde vente sig slig Løn af ham for et stort Lehn og stor Heder, at tilegne sig

Kongens Eje, og tage større Lod deraf, end tilladt. Da svarede Sigurd Ranessøn: det er ikke sandt, hvad man har forebragt Eder; jeg tager saa stort Lod deraf, som I have tilladt mig. Kong Sigurd sagde: hermed slipper du ikke derfra; Sagen skal blive behandlet med større Strenghed, inden jeg lader den fare. Dermed skiltes de. Kort efter søgte Kong Sigurd efter sine Venners Overtalelser Sigurd Ranessøn for denne Sag paa Bymøde i Bergen, og vilde gjøre ham utlæg. Da det var kommet saa vidt, og Sigurd Ranessøns Silling var bleven saa farlig, begav han sig til Kong Eystein, og sagde ham, med hvilken Heftighed Kong Sigurd søgte Sag med ham, og bad ham om Hjelp. Kong Eystein svarer: det er en vanskelig Sag, som du beder om, at sige sin egen Broder imod; han yttrede, at han ikke derfor behøvede at være imod ham, fordi han ikke hjalp ham, og at begge Brødrene, han selv og Sigurd havde lige Deel i denne Sag. Dog, sagde han, skal jeg fortrøstelst den Nød, hvori du er stedt, og for vort Svogerskabs Skyld lægge nogle gode Ord ind for dig. Lidt efter opsøgte derfor Kong Eystein Kong Sigurd, og bad ham at skaane Manden, talte om det Skyldskab, som var mellem dem, at nemlig Sigurd Ranessøn var gift med deres Faderfyster Skjaldvar, og sagde, at han vilde bøde for, hvad Kongen var misfornøjet med, skjønt han erklærede sig uskyldig i Sagen; han bad Kongen at mindes deres langvarige Venskab. Kong Sigurd sagde, at det vidnede mere om Dygtighed hos en Konge at reise slige Ting. Da svarer Kong Eystein: hvis du, Broder, vil følge Lovene og reise sligt efter Landets Styrelse, da er det retteligst, at Sigurd Ranessøn faar nyde sine Vidner, og at denne Sag at paadømme paa et Thing, men ikke paa et Bymøde, da Sagen hører under Landsloven, ikke under Bjarkøretten. Kong Sigurd svarede: det kan nok være, at Sagen hører derhen, som du siger, Kong Eystein, og hvis vi saaledes nu ikke have søgt den efter Loven, ville vi søge den til Thinge. Siden skiltes Kongerne ad, og vare af heel forskjellig Mening. Nu stevnede Kong Sigurd Sagen til Arnarnesthing, og agtede at fremme den der. Kong Eystein kom ogsaa did og søgte Thinget, og da Sagen skulde gaa til Doms, gik han til, før Dommen faldt over Sigurd Ranessøn. Nu bad Kong Sigurd Lovmændene at fælde Dommen. Men Kong Eystein svarer saaledes: jeg tror vist, at her ere Mænd saa forstandige og kyndige i Loven i Norge, at de veed, at man ikke kan dømme en Lendermand utlæg paa dette Thing. Han fremstiller nu Sagen saaledes med Hensyn til Loven, at alle kunne finde dette indsigende. Da sagde Kong Sigurd: heel ivrigt tager du dig af denne Sag, Kong Eystein, og det kan nok hende, at det koster os større Strav, end vi havde tænkt, at faa Sagen fremmet, men ikke desto

mindre vil jeg holde ved; og gjerne vilde jeg nu, at han blev
(domfældt) i ſin egen Ættehage. Der er ikke meget, ſagde Kon
Eyſtein, ſom ej faar Fremgang, naar J vil paadrive det; det
hvad man kan vente af en Mand, der har udført ſaa mange
ſtore Bedrifter ſom J, og her ſeer det desuden ud til, at kun ſ
og ſmaa Mænd ſtande imod. Hermed ſkiltes de ad, ſaaledes at d
her intet blev gjort ved Sagen. Derpaa ſtevnede Kong Sigu
Sagen til Gulathing, ſøger ſelv til, og ſtevner mange herlige Hø
dinger til ſig. Der kom ogſaa Kong Eyſtein med ſine Sveiter,
nu bleve mange Møder og Stevner holdte i Sagen mellem forſta
dige Mænd, og den blev ranſaget for Lovmændene. Kong Eyſte
gjør nu opmerkſom paa, at alle de Mænd, mod hvem Søgsmaal
var rettet, hørte hjemme i Froſtathingslagen, og at Sagerne ſe
havde opſtaaet paa Haalogaland. Hermed ſluttede Thinget, uden
noget er udrettet; og paa denne Maade øder han Søgsmaal
Hermed ſkiltes ogſaa Kongerne, og vare meget vrede; Kong Eyſte
drog nord til Throndhjem. Kong Sigurd ſtevner nu til ſig a
Lendermænd og Lendermænds Huuskarle, og opnævner af hvert Fy
en Mængde Bønder heelt ſøndenfra Landet, ſaaat en ſtor Hær ſa
lede ſig til ham. Med hele denne Hær ſtevner han nordefter lan
Landet og ſøger ſaaledes heelt nord paa Haalogaland, i den Henſi
at gaa ſaa veldigt paa, at han gjør Sigurd Ranesſøn utlæg end
der i hans egen Frendehage. Han ſtevner Haaløygerne og Nam
dølerne til ſig, og ſtevner Thing paa Rafniſta. Kong Eyſtein beg
ſig paa Reiſen fra Kaupangen med en ſtor Hær, og ſøgte til Thi
get, hvor han med Haandfeſte lader Sigurd Ranesſøn overdrage
baade Søgsmaal og Forſvar. Paa dette Thing talte hver af Ko
gerne ſelv ſin Sag. Da ſpør Kong Eyſtein efter hos Lovmænden
om den Lov var ſat i Norge, at Bønderne kunde dømme Sag me
lem Konger, naar den ene havde Søgsmaal mod den anden; j
kan her, ſagde han, med Vidner beviſe, at Sigurd har overdrag
mig Sagen. Kong Sigurd har ſaaledes Søgsmaalet mod mig, i
mod Sigurd Ranesſøn. Lovmændene ſige, at Sager mellem Ko
gerne indbyrdes ſkulde afgjøres paa Orething i Nidaros. Ko
Eyſtein ſvarer: jeg meente og, at det var ſaa; did henhører altſ
Søgsmaalet, og der ville vi lade ret Dom falde i Sigurd Rane
ſøns Sag. Da mælte Kong Sigurd: jo mere du vil tynge
vanſkeliggjøre denne Sag for mig, deſto ihærdigere vil jeg ſøge
fremme den: hermed ſkiltes de ad. Begge Parter ſøgte nu ſyd
Kaupangen, hvor der blev ſtevnet 8 Fylkers Thing. Kong Eyſte
opholdt ſig imidlertid i Byen, med meget Folk om ſig, men Ko
Sigurd laa paa Skibene. Da man ſkulde gaa til Things, blev d
ſat Grid. Da alt Folket var kommet, og Sagen ſkulde kæres, ſt

Bergthor Bolk, Svein Bryggefots Søn, op, og fremførte sit Vidnesbyrd om, at Sigurd Ranessøn havde stukket til sig en Deel af Kronens Skatten. Men nu stod Kong Eystein op og sagde: om end denne Beskyldning var sand, som du nu fremsætter, skjønt jeg rigtignok ikke veed, med hvad Hjemmel du fremfører den, — ja om den endog bevistes, saa har dog denne Sag nu været ødelagt paa tre Lagthing, og fjerde Gang paa Bymødet. Jeg kræver derfor Lagmandsmændene til at dømme Sigurd fri efter Loven, og dette skete. Da sagde Kong Sigurd: jeg seer nok, Kong Eystein, at du har hjulpet dig frem med Lov-Kroge, det forstaar jeg mig ikke paa. Men der er en Maade at søge sin Ret paa tilbage, som jeg er mere vant til end du, Kong Eystein, og den skal jeg ogsaa nu anvende. Med disse Ord gik han bort til sine Skibe, lod Tjeldene slaa af, og lagde sig med hele Flaaden ude ved Holm; der holdt han Thing, og sagde til Folkene, at aarle den næste Morgen skulde de lægge ind til Ilevollene, gaa op, og stride mod Kong Eystein. Men om Kvelden, da Kong Sigurd sad ved Madbordet paa sit Skib og spiste, vidste han ikke af, førend en Mand kastede sig ned paa Knæerne i For-Rummet og tog om hans Fod; det var Sigurd Ranessøn, som nu bad Kong Sigurd at bestemme med ham, hvad han fandt for godt, og sagde at han ej vilde, at der for hans Skyld skulde komme til Striid mellem Brødrene. Da gik Biskop Magne, Dronning Malmfrid, og mange andre Høvdinger til og bad om Fred for Sigurd Ranessøn, og paa deres Bøn reiste Kong Sigurd ham op, tog Haandfeste af ham, satte ham blandt sine Mænd, og havde ham med sig syd i Landet. Om Høsten gav Kong Sigurd ham Orlov til at fare hjem, nord til sine Ejendomme, gav ham Sarpsos Syssel paa sine Vegne, og var altid siden hans Ven. Men herefter var der aldrig nogen rigtig Blidhed eller Kjærlighed mellem Brødrene.

I det trettende Aar af Brødrenes Regjeringstid fik Kong Olaf (753)
Magnussøn en Sot, der bragte ham Døden. Han er jordet i Nidaros i Kristkirken; mange sørgede over hans Død. Siden raadede de tvende Konger, Eystein og Sigurd, for Landet. Hidtil havde alle tre Brødre været Konger over Norge i tolv Vintre, fem siden Kong Sigurd kom hjem til Landet, men syv før. Kong Olaf var sytten Aar, da han døde, og det var XI kalendas Januarii (22de December).

Da Kong Eystein havde været een Vinter øster i Landet, medens Kong Sigurd paa samme Tid var nordpaa, sad han længe om Vintren i Sarpsborg. Der var da en mægtig Bonde ved (754)
Navn Olaf i Dal, en riig Mand, han boede i Mykle Dal i Aamurd, og havde to Børn, Sønnen heed Haakon Fauk, men Datteren

Borghild, hun var en overmaade smuk, forstandig og kundskabsrig Kvinde. Olaf og hans Børn vare længe om Vintren i Borg, og Borghild var som jevnligst i Tale med Kong Eystein, saaat man talte et og andet om deres ivrige Venskab. Sommeren derefter drog Kong Eystein nord i Landet, men Kong Sigurd drog da igjen øster, sad lange Stunder i Kongehelle, og ophjalp denne Kjøbstad særdeles meget. Han gjorde der et stort Kastell af Torv og Steen, og lod grave et stort Dige derom; han lod og opføre Huse og bygge Kirke i Kastellet. Det hellige Kors lod han være i Kongehelle, og deri holdt han ikke sin Eed, som han havde svoret i Jorsalaland, men han indførte Tiende, og udrettede det meste af, hvad han forøvrigt havde svoret. Derfor satte han Korset øster ved Landsenden, at han troede, det vilde blive til Vern for hele Landet, men det blev til det største Uraad, at sætte den Helligdom paa et Sted, hvor hedenske Mænd saa let kunde komme til, saaledes som det siden viiste sig. Da Borghild Olafsdatter hørte denne Folkesnak, at man talte ilde om Kong Eystein og hende for deres Samtaler og Venskab, foor hun til Borg, fastede der til Jern, og bar Jern for at fralægge sig denne Beskyldning: hun bestod ogsaa Skirslen vel. Da Kong Sigurd spurte dette, reed han paa een Dag saa langt et Stykke Vej, som ellers udgjorde to store Dagsreiser, og kom frem i Dal hos Olaf, var der om Natten, tog Borghild til Frille, og førte hende bort med sig. Deres Søn var Magnus, der strax sendtes til Opfostring nord paa Haalogaland i Bjarkø hos Vidkunn Jonsson: der fødtes han op. Kong Magnus var meget smuk, og blev usedvanligt tidligt stor og sterk.

(755) Engang fore Kong Eystein og Kong Sigurd begge tilsammen paa Veitsler paa Oplandene, og havde hver sine Bo; men da der var kun et kort Stykke Vej mellem de Gaarde, hvor Kongerne skulde tage Veitsler, syntes Bønderne, det var bedst, at de vare begge tilsammen paa Veitslerne, og skifteviis paa hinandens Bo. Først vare de begge sammen paa et Bo, der tilhørte Kong Eystein. Om Kvelden, da man begyndte at drikke, varØlet ikke godt, og man sad stille og taus. Da sagde Kong Eystein: hvorfor er Folk saa stille? det er dog mere Olskik, at man finder paa noget Morskab; lader os faa nogen Munterhed, saa skal her alligevel blive Gammen. Broder Sigurd, alle vil vist finde det sømmeligst, at vi begynde en eller anden fornøjelig Tale. Kong Sigurd svarede temmelig barskt: vær du saa snakkesom, du vil, men lad mig faa tie i Ro for dig. Kong Eystein sagde: den Skik har altid været ved Drikkelag, at den ene Mand tog sig en anden til Sammenligning; saa vil jeg ogsaa gjøre nu. Kong Sigurd taug stille. Jeg seer nok, sagde Kong Eystein, at jeg kommer til at begynde; jeg tager dig, Broder, til Sammen-

igningsmand, og anfører jeg, at vi have begge ligt Navn og ligt
Eje; jeg gjør ingen Forskjel mellem vor Ætt eller Opfostring. Da
varede Kong Sigurd: mindes du ikke, at jeg kastede dig ned i Ryg-
getag, naar jeg vilde, skjønt du var et Aar ældre? Kong Eystein
varede: men jeg mindes ogsaa, at du fik ikke Overhaand, naar det
om an paa Mygbed. Da sagde Kong Sigurd: mindes du hvor-
edes det gik, naar vi skulde svømme: jeg kunde dukke dig under,
naar jeg vilde. Kong Eystein sagde: jeg svømmede ikke kortere end
du, og kunde ligesaa godt svømme under Vandet: men jeg kunde og
godt med at løbe paa Jislegge, saa jeg ikke vidste den, der kunde
aapløbe med mig; men det kunde du ikke bedre end et Naut. Kong
Sigurd svarer: en mere høvdinglig og nyttig Idræt tykkes det mig
at være, at kunne skyde godt med Bue, men jeg tror ikke du kan bruge
min Bue, om du end spender den med Fødderne. Jeg er vist ikke
saa buesterk som du, sagde Kong Eystein, dog tror jeg ikke der er saa
stor Forskjel paa vor Ferdighed i at skyde vist; men jeg løber meget
bedre paa Skid end du, og det har dog før været kaldet en god
Idræt. Kong Sigurd sagde: mig tykkes det mest at komme an
paa, og være høvdingligst, at den, der skal være Andres Overmand,
er stor i Flokken, sterk og vaabenfør, fremfor andre Mænd, samt let
at see og kjende, naar mange komme sammen. Men, sagde Kong
Eystein, det er ikke mindre vigtigt, at Manden er smuk, thi da kjen-
des han ogsaa let i Mængden; det tykkes mig og høvdingligt, thi
til et smukt Ydre passer og den bedste Dragt. Men jeg forstaar
mig og meget bedre paa Loven end du, og ved alt, hvad vi skulle
tale, er jeg meget mere veltalende. Det kan nok være, svarede Kong
Sigurd, at du har lært flere Lovkneb, thi jeg havde da andet at
bestille, og ingen negter, at du er glattunget nok; men det sige
mange, at du er ikke ret fastordet, og at du ikke bryder dig stort
om, hvad du lover, og taler enhver efter Munden, og det er ikke
kongeligt. Kong Eystein svarer: dermed gaar det saaledes til, at
naar Folk forebringe mig sine Sager, tænker jeg først og fremst
paa at afgjøre hver Mands Sag til hans største Tilfredshed: men
saa kommer ofte en anden, som har Sag med ham, da bliver der
ofte lempet og midlet, forat begge skulle finde sig tilfreds; ofte kan
det og hende, at jeg lover det, man beder mig om, fordi jeg gjerne
vil, at alle skulle fare glade fra mig. Jeg kunde gjerne, om jeg
vilde, gjøre som du, at give alle ilde Løfter, men jeg hørte ingen
bebrejde dig, at du ej opfyldte dem. Kong Sigurd svarer: det har
været almindelig Tale, at den Ferd, jeg foor af Landet, var yderst
høvdinglig, men du sad imidlertid hjemme, som en Datter i sin
Faders Huus. Nu, svarede Kong Eystein, greeb du paa Bylden;
jeg vilde ikke indlade mig derpaa, hvis jeg ej kunde svare noget

dertil; det tykkes mig næsten, som om jeg udstyrede dig hjemmefra ligesom en Syster, førend du blev ferdig til Toget. Kong Sigurd svarer: du har vel hørt, at jeg holdt en Mængde Slag i Serkland, og fik Sejr i dem alle og mangeslags kosteligt Bytte, hvis Mage ikke hidtil er kommen til Landet; jeg tyktes at være mest verd, hvor jeg traf de ypperste Mænd, men jeg tror, at du endnu ikke har fralagt dig Hjemfødnings-Navnet; jeg foor til Jorsale, og kom til Pul (Apulien) og saa dig ikke der, Broder: jeg gav Rodgeir Jarl den Mægtige Kongenavn, og vandt aatte Slag, men du var ikke i noget af dem. Jeg foor til Herrens Grav, og saa dig ej der, Broder. Jeg foor i denne Ferd heelt ud til Jordan, der hvor Herren blev døbt, og svømmede ud over Aaen, og saa dig ikke der, men udenfor Aaen paa Aabakken var der noget Kjerr; der knyttede jeg dig en Knude i Kjerret, der endnu venter paa dig; jeg sagde da, at du skulde løse den, eller ogsaa bære den Eftertale, som derom lagdes. Da sagde Kong Eystein: det er smaat, hvad jeg kan stille herimod; spurt har jeg, at du holdt nogle Slag udenlands, men nyttigere var det dog for Landet, hvad jeg imidlertid gjorde. Nord i Vaagen satte jeg Fiskemænds-Boder, forat fattige Mænd kunde finde Livsnæring og Hjelp; der ansatte jeg en Præst, og lagde Gods til den derværende Kirke, istedetfor at altsammen forhen var næsten hedensk. De Mænd ville nok mindes, at Kong Eystein har været i Norge. Over Dovrefjeld var der megen Færsel fra Throndhjem; der kom Folk ofte til at ligge ude og lide ondt, men jeg lod gjøre et Sælehuus, og lægge Gods til; de Folk ville nok vide, at Eystein har været Konge i Norge. Foran Agdanes var en farlig, havnløs Kyst, hvor mange Skibe forliste; der er der nu gjort en Havn og et godt Skibsleje samt en Kirke. Siden lod jeg gjøre Veier paa Høifjeldene, deraf nyde nu alle Mænd indenlands godt. Jeg lod gjøre Hallen i Bergen og Apostelkirken, og en Trappegang imellem. De efterfølgende Konger ville nok mindes mit Navn. Jeg lod gjøre Michelskirken og Klostret; jeg ordnede Lovene, Broder, saaat enhver kan nyde Ret og Skjel af den anden, og overholdes de, gaar det bedre med Landsstyrelsen. Jeg lod gjøre Støpelen i Senholmssund med Jærnringe; Jamterne have vi og faaet til at underkaste sig dette Rige, mere med blide Ord og Vid, end med Paagang og Ufred. Nu er dette kun smaat at omtale, men jeg veed dog ikke forvist, om dette skulde være mindre gavnligt for Landets Mænd end at du gjorde Blaamænd til Bytte for Fanden i Serkland, og befordrede dem saaledes lige lukt ind i Helvede. Og naar du roser dig af dine gode Gjerninger, tror jeg, det ikke tjener mig mindre til Sælebot, at jeg lod stifte Klostre for Reenlivesmænd. Men naar du slog mig en Knude, som jeg ej kan løse, da kunde jeg have slaaet

sig en saadan Knude, at du aldrig blev Konge i Norge, nemlig da du sejlede med eet Skib ind i min Hær, da du kom hjem til Landet. Betænke nu forstandige Mænd, hvad du har forud; og vide skulle I, Guldhalsene, at der endnu er Mænd i Norge, som altid tør stone sig med Eder. Derpaa taug begge stille, og enhver af dem var vreed. Flere Ting forefaldt mellem Brødrene, hvoraf man kunde merke, at hver af dem drog sig og sit frem, og vilde være mere end den anden, dog holdt Freden sig mellem dem, saalænge de levede. Engang fortælles der, da Kong Sigurd var kommen i sit Sæde, sagde Ingebjørg Guthormsdatter, Kong Eysteins Kone, til ham: de mange og herlige Storverk, som I, Kong Sigurd, har udført i fremmede Lande, ville mindes. Han svarede med en Vise, hvori det heed, at han tidligt plejede at bære det hvide Skjold til og ikke mindre ivrigt det røde Skjold fra Kampskuren, og at han i Vaaland, havde hugget et Hugg, som det nu stod til hendes Mand at gjøre efter, men at det var Gud, som raadede for Striden og Sejren.

Der fortælles, at Kong Sigurd engang var til Veitsle paa Op- (756)
landene, og at man der gjorde et Bad for ham, men at han, da han var kommen i Badet og der var tjeldet over Karet, syntes at føle, at der løb en Fisk i Karet ved Siden af ham; da paakom der ham en saa voldsom Latter, at han gik fra Vid og Samling, og det paakom ham siden ofte. — Ragnhild, Magnus Barfots Datter, bortgiftede hendes Brødre til Harald Kesja, Søn af Eirik den Gode, Danekongen. Deres Sønner vare Magnus, Olaf, Knut og Harald.

Kong Eystein lod gjøre et stort Skib i Nidaros. Det var (757)
gjort i Størrelse og Udseende saaledes, som Ormen Lange havde været, hvilken Kong Olaf Tryggvessøn lod gjøre; der var og Dragehoved foran og Krog agter, begge Dele prydede med Guld. Skibet var bordhøjt, men Stavnene tyktes noget mindre end ønskeligt havde været. Han lod og der i Nidaros gjøre Naust, baade mange og saa store, at det var til Forundring, af de bedste Evner og ypperligt tømrede. — Sex Aar efter Kong Olafs Død hendtes det, da Kong Eystein var til Veitsle paa Huusstad ved Stim, at han fik en Kradsot, der hastigt endte hans Liv. Han døde IV kalendas Septembris (d. e. den 29de August), og hans Liig blev flyttet nord til Haupangen og jordet ved Kristkirken. Og deri ere alle enige, at den Kong Magnus den Godes, Olaf den Helliges Søns, Død, var der ikke ved nogen Mands Grefte i Norge staaet saa mange Mænd saa sorgfulde, som ved Kong Eysteins. Eystein var Konge i Norge i tyve Aar, men efter hans Død var hans Broder Sigurd ene Konge i Norge, saa længe han levede.

Nikolas Danekonge, Søn af Svein Ulfsøn, fik siden Dronning (758)

Margrete, Kong Inges Datter, der før havde været gift med Kon
Magnus Barfot, og hendes og Nikolas's Søn heed Magnus d
Sterke. Kong Nikolas sendte Bud til Kong Sigurd Jorsalafar
bedende ham om at yde ham Hjelp og al mulig Understøttelse af
Rige samt selv fare med ham øster for Sverige til Smaaland, f
at kristne det Folk, thi de, som boede der, holdt ikke ved Kristendom
men, skjønt flere af dem vare blevne døbte. Paa den Tid var endn
mangesteds i Sverige en Mængde Folk hedensk, og mange daarlig
kristne, thi der var da enkelte Konger, som kastede Kristendommen
og fremmede Blot, saasom Blot-Svein, eller siden Eirik den Aarsæle.
Kong Sigurd lovede at komme, og begge Konger aftalte Stevne
Øresund. Siden bød Kong Sigurd Almenning ud af hele Norge
baade af Folk og Skibe. Da denne Hær kom sammen, havde han
over tre hundrede (360) Skibe. Kong Nikolas kom længe før til
Stevnen og biede længe der; da begyndte Bønderne at knurre o
sagde, at Nordmændene nok ikke vilde komme. Derpaa hævede D
nerne Ledingen, og Kongen foor bort saavelsom hele Hæren. Me
lidt efter kom Kong Sigurd, og blev meget ærgerlig; dog styrede d
øster til Symre-Oos; her holdt de Husthing: Kong Sigurd talede
om Kong Nikolas's Uordholdenhed, og Nordmændene bleve enige om,
at de for den Sags Skyld skulde gjøre noget Hærverk i hans Land.
Da hjemsøgte de et Thorp, der heder Tumathorp, og ikke ligger
langt fra Lund. Siden styrede de øster til den Kjøbstad, der heder
Kalmar, og herjede der, saavelsom i Smaaland. De lagde Vist-
gjeld (Fortæringsgjeld) paa Smaaland, femten Hundreder (1800)
Naut, og Smaalændingerne toge ved Kristendommen. Siden vendte
Kong Sigurd tilbage med Hæren, og kom hjem i sit Rige med
mange og store Kostbarheder og andet Bytte, som han havde samlet
i denne Ferd. Den Leding blev kaldet Kalmar-Ledingen; det var
Sommeren før den store Formørkelse. Dette var den eneste Leding
Kong Sigurd rodde, saalænge han levede og var Konge.

(759) Det hendte sig engang, da Kong Sigurd gik fra Skytning og
til Aftensang, at man var meget drukken og lystig, og mange sad
udenfor Kirken og sang Aftensangen, saasnart denne blev ugreid; da
sagde Kongen: hvad er det for en Karl, som jeg seer sidde der henne
ved Kirken i en Feld? De svarede, at de vidste det ikke. Da sagde
Kongen:

Vildvanket han velder
vist, den Selle i Felden.

Karlen gik frem og hvad en Vise, hvori han bad Kongen undskylde
at han vilde sige for ham i en saadan slags Feld, men lagde til, at
han vilde takke Kongen for hans Gavmildhed, hvis han gav ham
en anstændig Kappe istedetfor det Pileskjød, han var dækket. Kongen

sagde: kom til mig i Morgen, naar jeg sidder ved Drikkebordet. Natten lider hen, og om Morgenen begiver Islændingen, der siden blev kaldet Thorarin Stuttfeld, sig afsted. Han kom til Drikkestuen; der stod en Mand udenfor med et Horn i Haanden, og sagde: Islænding, jeg skal sige dig fra Kongen, at dersom du vil have nogen Pennegave af ham, maa du have gjort en Vise, førend du gaar ind, og kvæde den om en Mand, der heder Haakon Serksson, med Tilnavn Mørstrunt (Fedtklump) samt nævne dette Navn i Visen. Den Mand, der talte med ham, heed Arne Fjæreskeiv. Siden gik de ind. Thorarin traadte frem for Kongen og kvad ganske rigtigt en Vise, omtrent af dette Indhold: du ønskede, Konge, at jeg skulde finde paa et Stev om Serks Søn; og siden du yttrede, at han heed Mørstrunt, kan nok jeg være bekjendt at gjentage det. Det har jeg aldrig sagt, svarede Kongen; man har holdt dig for Nar, og jeg veed ikke bedre Raad, end at Haakon sætter dig Straf derfor, og du farer i hans Sveit. Haakon sagde: velkommen skal han være her med os; jeg seer nok, hvorfra dette er kommet; han satte Islændingen ved sin Side, og de vare nu meget lystige. Da det leed ud paa Dagen, og Drikken begyndte at virke noget paa dem, sagde Haakon: synes du, Islænding, at du skylder mig nogen Bod, eller mener du ikke, at man har lagt Snare for dig? Jo visselig tror jeg at skylde dig Bod, svarede Thorarin. Da skal alt være opgjort, sagde Haakon, dersom du vil digte en anden Vise om Arne Fjæreskeiv. Dertil var Thorarin strax rede: de gik da over til det Sted, hvor Arne sad, og Thorarin kvad en Vise, hvor han spottede over Tilnavnet Fjæreskeiv, og nævnte nogle Ord om, at han i Serkland var saa rædd, at han neppe engang kunde skaffe Føde for en Kraake. Arne løb strax op, drog Sværdet, og vilde fare paa ham. Haakon bad ham være rolig, og betænke, at han vilde komme til kort, hvis de skulde slaas. Siden gik Thorarin for Kongen at staa, og sagde, at han havde digtet en Draape om ham, som han bad ham høre paa. Kongen føjede ham deri. Denne Draape kaldes Stuttfeldar-Draapa. Derpaa spurte Kongen, hvad Thorarin agtede videre at tage sig til. Han svarede, at han havde tænkt at gaa syd til Rom. Da gav Kongen ham meget Gods, og bad ham besøge ham, naar han kom tilbage, saa skulde han hedre ham højt. Men der tales intet om, hvorvidt de senere mødtes.

Det er almindeligt Sagn, at der ikke har været dygtigere og (760)
klokere Konge i Norge, end Kong Sigurd, men i hans senere Dage hendtes det dog ofte, at han ikke fik styrt sit Sind og sin Hu, og at dette stundom skete med heftige Anfald og bedrøvelige Tildragelser; men ligefuldt ansaaes han dog for en berømmelig og herlig Høvding formedelst sin Ferd. Der fortælles, at engang paa en Højtidsdag,

en Pintsedag, da Sigurd sad til Bords med et talrigt Selskab
mange af sine Venner, saa man, idet han sad i Højsædet, at en st
Svaghed kom over ham, og hans Mine blev mørk, saaat man bl
rædd for, hvorledes dette vilde løbe af. Kongen betragtede Selsk
bet med rullende Øjne, saa omkring sig paa Pallene, men ing
af hans Mænd vovede at tale til ham. Han tog den dyrebare Bo
han havde bragt med sig til Landet, den var heelt igjennem skre
med Guldbogstaver, saaat en større Skat aldrig er kommen til Nor
i en Bog. Hans Dronning sad ved hans Side. Endelig sag
han: meget kan dog forandres i en Mands Levetid. Da jeg kø
hjem til Landet, ejede jeg to Ting, som tyktes mig de bedste: den
Bog og Dronningen. Men nu tykkes mig den ene verre og me
bydeligere end den anden, ja de tykkes mig at være det verste af
hvad jeg ejer. Dronningen veed ej, hvor fæl hun er, thi der st
et Gedehorn ud af Hovedet paa hende, og jo bedre jeg denge
syntes om hende, desto verre synes hun mig nu; og denne B
duer til intet. Med disse Ord kastede han Bogen paa Ilden, d
brandt paa Hallens Gulv, og slog Dronningen en Kindhest v
Øjet. Dronningen græd, men dog mere over Kongens sørgeli
Tilstand, end over Slaget eller den hende tilføjede Fornærmels
Men da stod en af Kongens Kjertesveine op for ham, ved Nav
Ottar Birting, en Bondeson, men som dog var Kongens Kjerte
svein, og havde Tjeneste den Dag: han var liden af Vext, me
høvisk af Væsen, uforferdet, djerv og morsom, men sort af Haar o
mørk af Farve; derfor havde han vel og faaet Øgenavnet Birting
Han løb til, greeb Bogen, som Kongen havde kastet, af Ilden, hol
den i Haanden, og sagde til Kongen: anderledes Dage vare de
Herre, da I sejlede med Fagerhed og Pryd til Norge, og kom hi
til Landet med stor Berømmelse og Heder, thi da løb alle dine Ven
ner dig imøde med Glæde, og vilde alle have dig til Konge ov
sig, med de største Hedersbeviisninger; men nu ere Sorgens Dag
komne over os, thi paa denne herlige Højtid, hvor saa mange
dine Venner ere komne til dig, kunne vi ej være lystige formedel
dit Sinds Tyngde og Vanhelse. Hvor ønskeligt var det ikke, at
kunde være glad med dem! Gjør nu saa vel, gode Konge, modta
dette velmeente Raad, giv først Dronningen Opreisning, som du h
fornærmet saa grovligen; glæd hende med Blidhed, og siden al
de øvrige Høvdinger, dine Venner og Tjenestemænd, det er n
Raad. Da sagde Kong Sigurd: hvad? vil du give mig Raad,
stygge Kotkarlsson, dumme Bonde-Unge, oprunden af den mind
sletteste og usleste Ætt? Med disse Ord sprang han op, dr
Sværdet og løftede det mod ham med begge Hænder, som om h
vilde hugge ham. Men Ottar stod rolig og rank, rørte sig ej

edet, forandrede ikke en Mine, og blunkede ikke engang, som om
n ikke havde mindste Frygt. Og da Sværdet kom ned mod Ottars
ved, vendte Kongen den flade Side til, og slog ham ganske løse-
t paa Skuldren. Derpaa taug han saavelsom alle de øvrige i
allen, thi ingen torde henvende et Ord til ham. Da saa Kongen
j om, roligere end første Gang, og sagde: seent faar man dog
rvet sine Mænd, hvordan de ere; her sad mine Venner og Len-
rmænd, Stallarer, Skutilsveiner og alle de bedste Mænd i Landet,
j ingen viiste mig dog saadant Venskab som denne, hvilken I anse
r ringe i Sammenligning med Eder. Han undte mig bedst; jeg
m her ind som en affindig Mand og vilde forspilde mit dyreba-
ste Eje, men han raadede Bod derpaa, og paa den anden Side
ddedes han ej for Døden; han talede siden fagre Ord og føjede
m saaledes, at jeg følte mig hedret derved, medens han ikke be-
nte hvad der kunde forøge min Harm; det lod han ganske være,
ønt han med fuld Ret kunde omtale det; og saa kraftig var hans
ale, at der ingen saa stor Viismand findes her, der kunde tale
dre. Siden sprang jeg op i Vanvid, og lod som om jeg vilde
gge ham, men han var saa kjek, som om intet var at frygte: da
j saa det, lod jeg det Værk fare, da han visselig var for god
til. Nu, mine Venner, skulle I vide, hvorledes jeg vil lønne
m; han var hidtil Kjertesvein, men nu skal han være min Len-
mand, og jeg tilføjer, hvad der ikke er mindre, at det ej vil vare
ge, førend han er den mærkeligste af mine Lendermænd. Gak
til Sæde hos mine Lendermænd, og gjør ikke længer Tjeneste.
ar blev ogsaa siden den mærkeligste Mand i Norge af mange
e og herlige Aarsager.

Henimod Slutningen af Kong Sigurds Dage var han til (761)
itsle paa en af sine Gaarde. Om Morgenen, da han var klædt,
han saatalende og ulystig, og hans Venner vare bange for, at
nvidet igjen vilde komme over ham. Men Aarmanden var for-
adig og djerv; han tiltalte Kongen, og spurte ham, om han havde
rt en eller anden Tidende, der tyktes ham saa betænkelig, at den
styrrede hans Glæde, eller om Bevertningen ikke tækkedes ham,
r om der var noget andet, som kunde raades Bod paa. Kong
gurd sagde, at ingen af de Aarsager, han havde nævnt, var
yld deri, men derimod at han grublede over en Drøm, han havde
t om Natten. Jeg haaber, sagde Aarmanden, at det er en god
øm, men høre den vilde jeg dog gjerne. Kongen sagde: jeg
tes at staa her ude paa Jederen, og see ud i Havet, der saa jeg
get stort og svart, der bevægede sig; da det kom nærmere, syntes
mig at være et stort Træ, hvis Grene ragede op, medens Rød-
ne vare nede i Søen. Men da Træet kom mod Land, brast det

istykker, og Brotene drev vide om ved Landet, baade om Fastlandet og ud om Udøer, Skjer og Strande; da tyktes jeg med eet at kunn see over hele Norge langs Søkysten, og saa jeg, at der i hver Vi var drevet Brot ind af dette Træ, nogle smaa, nogle større. D svarede Aarmanden: denne Drøm tror jeg, at I selv, Konge, rime ligviis vil kunne udtyde bedst; vi vilde gjerne høre Eder selv fo klare den. Da sagde Kongen: hvad mig tyktes ligest til med denn Drøm, er at den varsler om en Mands Komme her til Landet, so vil slaa sig fast ned her, og hvis Afkom vil udbrede sig vidt o bredt over Landet, men af heel forskjellig Storhed, saaledes som de var i Drømmen.

(762) Det hendte sig engang, da Kong Sigurd sad med mange gjev Mænd i strid Hu, og det just var Fredag Aften, spurte Drotseten hvad man skulde berede til Mad. Kongen svarer: hvad andet end ferskt Kjød. Og saa stor Skræk stod af hans Ord, at ingen torde sige ham imod. Alle vare nu bedrøvede; man gik til Bords, Fa dene kom ind med varmt Kjød, og alle sad tause, sørgende over Kongens Meen. Men førend Maden blev signet, tog en Mand til Orde ved Navn Aslak Hane: han havde været længe hos Kong Sigurd og allerede været med paa Udenlandsferden, han var ikke ættstor, men rask og liden af Vext; da han saa, hvorledes Sagerne stod, og at ingen bød til at svare Kongen, talte han og spurte: hvad er det, som ryger der paa Diſken for Eder, Herre? Hvad vilde du helst det skulde være, Aslak Hane, eller hvad synes dig, spurte Kongen. Han svarede: det synes mig, Herre, som om jeg ikke vilde, at det skulde være Kjød. Men om nu saa var, Aslak Hane, sagde Kongen. Aslak svarer: harmeligt er det at vide, at saa stor Vildfarelse skal times den herlige Konge, der vandt sig saa stor Berømmelse i Verden ved sin Ferd; andet lovede du, da du steeg op af Jordan efter at have badet dig i det samme Vand som Gud selv, og havde Palme i Haanden og Kors paa Bringen, end at du skulde æde Kjød om Fredagen. Dersom ringere Mænd gjorde det, vilde de udsætte sig for stor Refselse, og ikke er Hallen her saa godt besat, som den burde, naar der ikke findes nogen anden til at tale herom, end en liden Mand som jeg. Kongen tang og tog ikke til Maden; længere ud paa Maaltidet bød han at tage Kjødfadet bort og nu blev der sat saadan Mad frem, som det passede sig for ham at have. Han begyndte ogsaa at blive noget lystigere, eftersom de leed hen med Maaltidet, og han drak. Man sagde til Aslak, a han skulde see til at komme bort, men han sagde, at det vilde ha ej gjøre: jeg veed ikke, sagde han, hvad det skulde være godt for saavidt jeg kan see, var det netop godt at dø nu, da jeg har faae udrettet hvad jeg vilde, nemlig at frelse Kongen fra en saa sto

ud: han maa gjerne lade mig dræbe, om han vil. Om Kvelden
ede Kongen ham til sig, og sagde: hvo eggede dig, Aslak Hane,
at tale saa rent ud til mig i Manges Paahør? Ingen anden,
me, svarede Aslak, end jeg selv. Vil du nu, sagde Kongen,
s hvad du skal have for din Djervhed, eller hvad jeg finder, du
t fortjent? Han svarer: vil du lønne det godt Herre, da er jeg
ud, men skeer det anderledes, da er det din Sag. Da sagde Kon-
g: du faar ikke saa stor Løn, som du egentlig fortjente; jeg giver
g tre Gaarde: her gik det saaledes, som man ikke skulde have væn-
t, at du frelste mig fra et stort Uheld, og ikke mine Lendermænd,
hvilke jeg dog havde saa meget godt at vente. Saaledes endte
me Tildragelse.

Det hendte sig engang en Julekveld, da Kongen sad i Hallen, (763)
Bordene vare fremsatte, at han sagde: lad mig faa ferskt Kjød.
me, sagde de, det er ikke Skik og Brug i Norge at æde Kjød
lekveld. Er det ikke Skik, sagde Kongen, saa vil dog jeg have
Skik. De gik ud, og bragte ham en Nise; Kongen stak i den
Kniven, og tog ikke til; da sagde han: skaf mig en Kvinde ind
allen. De førte en Kvinde ind; hun havde sidt nedhængende
vedklæde. Kongen tog Hovedklædet op med Haanden, saa paa
de, og sagde: uanseelig er denne Kone, men dog ikke verre, end
man vel altid kunde tage til Takke med sligt; siden saa han paa
des Haand og sagde: en ufager Haand, men ogsaa med det faar
tage til Takke. Derpaa bad han hende rette frem Foden; hun
de saa; han saa paa den og sagde: en fæl og skrækkelig stor
; men det faar man ikke bryde sig om, og maa tage til Takke.
elig bad han, at man skulde løfte Kjortelen op paa hende; men
han saa Leggen, sagde han: Tvi vorde din Legg, den er baade
og diger, du maa være en Skjøge: bort med hende, jeg vil
have noget med hende at bestille.

Hallkell Huuk, Søn af Jon Smjørbalte, var Lendermand paa (764)
re. Han foer vester over Havet, heelt til Syderøerne; der kom
ham en Mand udefra Irland, ved Navn Gillekrist, som sagde,
han var en Søn af Magnus Barfot; hans Moder fulgte ham
sagde, at han ogsaa havde Navnet Harald. Hallkell tog sig af
e Mand, førte ham med sig til Norge, og begav sig strax til
g Sigurd med Harald og hans Moder. De fremførte sit Erende
Kongen; Kong Sigurd talte herom med Høvdingerne og bad
give, hvad Raad dem syntes. De yttrede sig heelt forskjelligt
m, dog var der flere, der talte imod, end for, og Kongen fulgte
sin egen Mening. Han lod nemlig kalde Harald til sig, og
e ham, at han ikke vilde negte ham at fremme Skrifle for at
se, at hans Fader var den, han sagde, men at det skulde være

med den faste Aftale, at om Harald end fik beviist, at han var Sø
af den, han sagde, skulde han dog aldrig forlange Kongedømmet, så
længe Kong Sigurd eller hans Søn Magnus levede. Dette blev
lovet med Haandfeste og Eed. Kong Sigurd sagde, at Harald skulde
træde gloende Jærn for at bevise sin Herkomst: denne Skirsle tykte
de fleste noget haard, da han alene skulde fremme den for at bevise
sin Herkomst, ikke for at faa Kongedømmet. Harald samtykkede dog
deri, og fastede til Jærns. Denne Skirsle er den største, som har
været gjort i Norge. Ni gloende Plogjærn bleve lagte ned, og
Harald gik paa dem med bare Fødder, ledet af to Biskoper: han
paakaldte den hellige Columba, og en Sæng var redet ham der paa
Stedet. Da sagde Magnus, Kong Sigurds Søn: ikke træder han
Jærnene som en modig Mand. Kongen svarede: du taler ilde og
grumt, thi kjekt har han gjort sine Sager. Siden lod Harald sig
falde i Sængen, og tre Dage efterat Skirslen var fremmet, blev
den prøvet, og hans Fødder vare da ubrændte. Derefter optog
Kong Sigurd Harald nok saa venligt som Frende, men Magnus,
hans Søn, viiste ham stor Uvilje, og mange af Høvdingerne fulgte
hans Exempel. Kong Sigurd stolede saa trygt paa sin Yndest hos
hele Landsfolket, at han forlangte, at alle Mand skulde sverje, at
hans Søn Magnus skulde ene være Konge efter ham. Og disse
edelige Løfter fik han ogsaa af alt Landets Folk.

(765) Harald Gille var en høj Mand og grannvoxen, med lang Hals
og temmelig langt Ansigt, svartsjet, mørkhaaret, hurtig og rask
sine Bevægelser; brugte mest irsk Dragt, stutte og lette Klæder.
Harald havde meget vanskeligt for at tale norsk, og arbeidede svært
med Ordene; herover gjorde mange sig lystige, men Kong Sigurd
taalte det ikke, naar han var tilstede. Sedvanligviis plejede Harald
at følge Kong Sigurd til Sængs om Kveldene, men engang blev
det saaledes til, at Magnus og dennes Kammerater fik opholdt
ham, saaat han blev efter, og nu sad de længe og drak. Harald
talte med en anden Mand og berettede flere Ting vester fra Irland;
blandt andet sagde han, at der paa Irland fandtes Mænd saa rappe
til Fods, at ingen Hest kunde indhente dem i Skeid. Magnus
Kongsson hørte dette, og sagde: nu lyver han igjen, som han pleier.
Harald svarede: det er virkelig sandt, at der findes Mænd paa Ir-
land, som ingen Hest i Norge kan løbe forbi. De talte nogle Ord
herom med hinanden og vare begge drukne. Magnus havde faaet
sendende en gautsk Hest, et herligt Dyr, meget hurtig; de Tilstede-
værende talte om, at ingen Hest kunde løbe saa hurtigt som den,
henvendte sig til Harald. Da sagde Magnus: her skal du vedde
om dit Hoved, at du skal miste det, hvis du ikke løber ligesaa fort
som jeg rider min Hest, men jeg sætter min Guldring op derimod

rald svarede: jeg sagde ikke, at jeg selv kunde løbe saa fort, men alene, jeg nok kunde finde Mænd paa Irland, der løb saa fort: derom jeg vedde. Magnus Kongsson svarede: jeg kan ikke fare til Ir- nd; her skulle vi vedde, ikke der. Harald gik nu bort for at sove, vilde ikke tale mere med ham. Dette var i Oslo. Morgenen er, da Formesserne vare endte, reed Magnus op i Gaderne, og dte Bud til Harald, at han skulde komme did. Da Harald kom, r han saaledes klædt: han havde Skjorte, ankelbundne Buxer, tt Kappe, en irsk Hat paa Hovedet, et Spydskaft i Haanden. agnus afmerkede Skeidet. Harald sagde: du gjør Skeidet for agt! Strax gjorde Magnus det meget længer, og sagde, at endda r det for kort. Mange Folk vare tilstede. Da begyndte de Skei- , og Harald fulgte hele Tiden med Hestens Frembov. Da de n til Skeids-Enden, sagde Magnus: du holdt i Brystremmen, at Hesten drog dig. Da toge de et andet Skeid tilbage, og rald løb nu hele Tiden foran Hesten. Da de kom til Skeids- den, spurte Harald: holdt jeg nu i Brystremmen? Nei, men nu du før til at løbe, end jeg, svarede Magnus. Han lod nu ten skyde Pust en Tid; da han var ferdig, gav han den af Spo- e, og den kom strax i Løb. Harald stod endnu stille; da saa gnus tilbage, raabte til ham, og sagde: løb nu! Og nu løb ald, var i en Hast foran Hesten, og kom saa meget før til Maa- at han lagde sig ned, sprang op igjen og hilsede sin Frende gnus, thi nu først kom han. Derefter vendte de tilbage til n og gik hjem. Kong Sigurd havde imidlertid været til Høj- se, og vidste ikke noget om dette, førend efter Bordet den Dag. sagde han vredeligen til Magnus: I kalde Harald dum, men tykkes du at være en større Tosse, der ikke kjender Folkeskik ulands: vidste du da ikke det før, at Mænd i andre Lande øve op i andre Idrætter end at tylle Øl i sig eller gjøre sig øre uføre, saaat de ikke have Vid og Sands; giv Harald sin Ring, vov ikke at spotte ham herefter, saa længe mit Hoved er oven lde, og jeg har at raade.

Det hendte sig engang, da Kong Sigurd var ude paa Skibene, (766) de laa i Havn, at der ogsaa laa et Kjøbmandsskib, en Islands- r, ved Siden af dem. Harald Gille var i For-Rummet paa igens Skib, men næst ham fremmenfra laa Svein Riimhildsson, var Søn af Knut Sveinsson paa Jederen. Der var og urd Sigurdsson, en anseet Lendermand, han styrede et Skib. Godvejrsdag, da Solen skinnede klart, fore mange ud at svøm- baade fra Langskibene og Kjøbmandskibet. En islandsk Mand, var ude at svømme, havde sin Moro af at dukke dem under, ikke svømmede saa godt som han, og man lo deraf. Kong

Sigurd saa og hørte dette; siden kastede han Klæderne af sig, ud i Vandet, svam hen til Islændingen, greeb ham, dukkede h under, og holdt ham nede; strax efter, da Islændingen kom gjorde han ligesaa, og siden den ene Gang efter den anden. sagde Sigurd Sigurdsson: skulle vi lade Kongen tage Livet Manden? En svarede ham, at der var ingen, som havde Lyst at fare. Sigurd svarede, at man nok fandt en saadan, hvis Eilifsson var der: siden løb han selv overbord svam hen til K gen, tog fat i ham, og sagde: tag ikke Livet af Manden: nu jo alle, at du svømmer meget bedre. Kongen sagde: slip mig, S urd, jeg skal faa Død paa ham, thi han vil drukne vore Mæ Først skulle vi to lege, svarede Sigurd: du Islænding, see til komme i Land. Han gjorde saa. Sigurd slap da Kongen, svømmede tilbage til sit Skib; saa gjorde og Sigurd, men Kon sagde, han ikke skulde understaa sig at komme for hans Øjne. D
(767) blev sagt Sigurd, som da gik op paa Land. Samme Kveld, man gik til Sængs, legede nogle af Mændene oppe i Land. H ald var med i denne Leeg, og bød sin Skosven fare ud paa Ski gjøre hans Sæng rede, og oppebie ham der. Svenen gjorde, det var ham befalet. Kongen havde lagt sig til at sove, men Svenen syntes, at det varede længe, førend Harald kom, lagde sig op i hans Rum. Svein Riimhildsson sagde: det er stor S for duendes Mænd at fare hjemmenfra sine Gaarde for at see K per dragne frem jevnsides med sig. Svenen svarede, at Harald havde viist ham did. Svein Riimhildsson svarede: det tykkes ikke for godt, at Harald selv ligger her, at han ikke ogsaa skal dr Træle eller Stavkarle herop: dermed tog han en Ridepidsk og Svenen saaledes i Hovedet, at Blodet strømmede af ham. Sve løb strax op i Land, og sagde Harald, hvad der var skeet. Har gik strax ud paa Skibet, og agter i For-Rummet; han hugg Svein med en Haandøxe, og gav ham et stort Saar paa Arm siden gik han igjen op paa Land. Svein løb strax i Land e ham; Sveins Frender samlede sig ogsaa til, tog Harald fangen, agtede at hænge ham. Men medens de vare iferd dermed, gik S urd Sigurdsson ud paa Kongens Skib og vakte ham. Da Kon aabnede Øinene og kjendte Sigurd, sagde han: for dette samme du dø, at du kom for mine Øjne, skjønt du vidste, at jeg havde budt dig det: dermed sprang Kongen op. Sigurd svarede: de er der altid Lejlighed, Konge, naar I vil, men nu er der an som først ligger Magt paa; skynd dig i Land alt hvad du kan, hjelp din Broder Harald, thi Nygerne ville just nu hænge h Gud fri os, Sigurd, sagde Kongen, kald paa min Ludrsven og ham blæse Folket op at møde mig. Kongen løb op i Land, og

e, der kjendte ham, fulgte med; han gik lige hen til det Sted, hvor galgen var indrettet, og tog strax Harald til sig. Alt Folket stimede strax, Ludren lød, fuldt bevæbnet til Kongen. Da sagde denne, at Svein og alle hans Fæller skulde fare utlæge, men ved fleres Forbøn udvirkedes det af Kongen, at de fik have Landsvist og beholde sine Ejendomme; men for Saaret skulde ingen Bod gives. Da spurte Sigurd Sigurdsson, om Kongen nu vilde, at han skulde fare bort. Nej det vil jeg ikke, sagde Kongen; aldrig kan jeg undvære dig.

Kolbein heed en ung og fattig Mand, paa hvem Thora, Kong (768)
Sigurd Jorsalafarers Moder, lod skære Tungen ud, fordi samme unge Mand havde taget et Stykke fra Kongemoderens Disk og sagde, at Stegeren havde givet ham det, men denne torde ikke vedkaa det. Derefter var Manden maalløs i lang Tid. Dette omtaler Einar Skulesson i Olafsdraapa. Men siden søgte han til Nidaros, og vaagede i Kristkirken; ved Otteſang paa Olafsvake (3die August) sovnede han og syntes at see den hellige Kong Olaf komme til sig, tale med sig, tage med Haanden i Tungestumpen og trække i den; og da han vaagnede, var han helbredet, og takkede gladeligen Gud og den hellige Kong Olaf, som han havde faaet Helse og Miskun af; han var kommen dertil maalløs for at søge hans hellige Skriin, men nu foer han heel og reentalende derfra.

Der var en ung Mand, dansk af Fødsel; ham tog Hedninger (769)
og førte til Vendland, hvor de holdt ham i Baand og Fængsel med andre hærtagne Mænd. Om Dagene var han ene i Jærn uden Bevogtning, men om Nætterne var Bondens Søn i Fjetre med ham, for at han ej skulde løbe fra ham. Den ulykkelige Mand fik aldrig Søvn eller Ro formedelst sin Harm og Sorg; han tænkte frem og tilbage paa, hvad der kunde være ham til Hjelp; Fangenskabet trykkede ham saare, og han udmattedes baade af Sorg og Pinsel, og ventede ingen Udløsning af sine Frender, fordi de allerede to Gange før havde løst ham ud af hedenske Lande for Penge, og han tyktes vide, at de vilde finde det baade besværligt og kostbart, at paatage sig det den tredie Gang. Lykkelig er den Mand, der ikke fristes slig Nød i denne Verden, som han da tyktes at friste. Nu havde han ingen anden Udvej end at flygte bort og komme vek, hvis det kunde lykkes ham. Dette forsøger han da ved Nattetid, dræber Bondens Søn, hugger Foden af ham og stevner saa til Skogen med Fjeteren om Benet. Men om Morgenen, da det lyste, blev man var, hvad der var skeet, og satte efter ham med to Hunde, som vare afrettede til at opspore dem, der rømte bort; de fandt ham i Skogen, der hvor han laa og skjulte sig for dem. Nu greb de ham da, slog og bankede ham, og lod ham vederfares alskens

ilde Medfart. Siden droge de ham hjem, ladende ham med Nød og Neppe beholde Livet, men uden anden Miskun; de droge ham til Piinsler, og satte ham i et Fængsel, hvor der allerede sad le andre kristne Mænd; bandt ham der baade med Jærn og andre Baand saa fast, de kunde. Og den Elendighed og de Piinsler, ham før havde haft, tyktes ham nu kun som en Skygge mod alt det onde, han nu led. Ingen Mand saa han for sine Øjne i den Prisund, som bad om Miskun for ham; ingen Mand ynkedes over denne Ulykkelige, uden de Kristne som laae bundne med ham; de harmedes og græd over hans Meen, og over sin egen Nød og Ulykke. Men en Dag søgte de at finde Raad, og bad, at han gjorde et Løfte til den hellige Kong Olaf om at give sig til Tjener i hans Helligdomshuus, hvis han med Guds Miskun og ved hans Forbønner kom ud af den Prisund. Dette lovede han glad, og gav sig strax til den Kirke, som de bad ham. Natten efter syntes han i Søvne at see en høj Mand staa ganske nær ved sig og tale saaledes: hør du arme Mand, hvorfor staar du ikke op? Han svarer: min Herre, hvo er du? Manden sagde: jeg er Kong Olaf, som du paakaldte. Ak min gode Herre, siger hiin, jeg vilde med Glæde staa op, hvis jeg kunde, men jeg ligger bunden med Jærn, og dertil i Fjeter med de Mænd, som her sidde bundne. Da satte han Mod i ham; staa op hurtigt, sagde han, og frygt ikke, thi du er nu ganske vist løs. Siden vaagnede den Fangne, og sagde til sine Ulykkesfæller, hvad han havde drømt. De bad ham staa op og forsøgte, om det var sandt. Han stod op, og kjendte, at han var løs. De andre sagde nu, at det ikke vilde hjelpe ham, da Døren var læst baade udentil og inden. Men en gammel Mand, som sad der, haardt fangen, lagde Ord til, og bad ham ikke have Mistillid til den Mands Miskun, som allerede havde løst ham af Lænken, og som har gjort sit Jertegn imod dig, for at du skulde nyde hans Miskun og blive forløst herifra, men ikke for at du skulde styrtes i stor Ulykkaligheb og Piinsler: viis dig nu rask, søg hen til Døren, og kan du komme ud, er du hjulpen. Saa gjorde han, fandt Døren strax aaben, løber øjeblikkeligt ud, og bort i Skogen. Saasnart de merkede dette, slap de sine Hunde løs og fore efter ham som skyndsomst, men han ligger og skjuler sig, den stakkels Mand, og seer tydeligt, hvorledes de fare efter ham. Men Hundene toge Fejl af Sporet, saasnart de nærmede sig ham, og for dem alle slog Synet Fejl, saaat ingen kunde finde ham, endda han laa der for Fødderne paa dem. De vendte da hjem derfra, og klagede og harmedes meget over, at de ikke kunde faa grebet ham. Kong Olaf lod ham heller ikke gaa til Grunde, da han var kommen til Skogen, men gav ham fuld Helse og Hørsel, skjønt de før havde slaaet ham overalt i

vedet og stødt ham, saaat han var døv. Derefter lykkedes det
m at komme til et Skib med to kristne Mænd, som havde været
itte der; de benyttede nu allesammen denne Farkost saa fort, de
nde, og frelste sig saaledes bort fra denne Forfølgelse. Siden
gte han hen til den hellige Mands Huus, og var da bleven hel-
redet og hærfør. Da angrede han sine Løfter, brød sit Ord til den
llige Konge, løb bort om Dagen, og kom om Kvelden til en Bonde,
er gav ham Huusly for Guds Skyld. Siden om Natten, da han
aa og sov, saa han tre Møer, smukke og fagert klædte, gaa til sig,
e talte til ham, og stjendte haardt paa ham, fordi han understod
g at løbe fra den gode Konge, der havde viist ham saamegen
Naade ved at løse ham af Jærn og alt Fængsel; og at forlade den
jære Herre, i hvis Tjeneste han var gaaet. Kort efter vaagnede
an fuld af Skræk, stod strax op aarle om Morgenen, og sagde det
il Huusbonden, men denne gode Bonde lod ham ikke faa Ro, før-
nd han vendte tilbage til hiint hellige Sted. Den Mand skrev
llerførst dette Jertegn, som selv saa Manden, og Merkerne efter
jærnene paa ham.

Da det leed ud mod Enden paa Kong Sigurds Dage, kom (770)
an paa det nye Paafund, at ville forlade Dronningen, men faa
il Hustru en ved Navn Cecilia, Datter af en mægtig Mand. Han
gtede at lade Brylluppet staa i Bergen, og gjorde alt istand til et
ort Gjestebud. Men da Biskop Magne spurte dette, blev han ilde
ilmode. Een Dag gik Biskopen til Hallen, og med ham en af
ans Præster, ved Navn Sigurd, der siden blev Biskop i Bergen.
Da de kom til Hallen, lod Biskopen Kongen melde, at han gjerne
ilde tale med ham, og bad om, at Kongen vilde komme ud til ham.
Kongen gjorde saa, gik ud med et draget Sverd i Haanden, tog
el imod Biskopen, og bød ham ind til Drikkebordet med sig. Bi-
kopen svarede: et andet Ærende har jeg nu: er det sandt, Herre,
vad mig er sagt, at du agter at gifte dig, og forlade Dronningen,
en tage en anden Kone? Kongen sagde, at det var sandt. Da
egyndte Biskopens Aasyn at trutne, og han svarede med beklemt
temme: hvi kan det falde Eder ind, Herre, at gjøre saadant i
or Biskops-Sysel, hvorved I saa grovt forhaaner Guds Bud og
et, og den hellige Kirke? Det undrer mig, at I foragter saa dybt
ort biskopelige Embede og Eders eget Kongedom; nu vil jeg gjøre,
vad jeg er skyldig til, nemlig i Guds, og den hellige Kong Olafs,
g Peter Apostels, og alle hellige Mænds Navn at forbyde dig dette
raab. Og medens han talte dette, stod han rank, og som om han
ilde rette Halsen frem under Hugget og være rede, hvis Kongen
ugg til. Og saaledes har Sigurd Præst, der senere blev Biskop,
den sagt, at Himmelen tyktes ham ikke større end et Kalvskind, saa

forferdelig tyktes Kongen ham at see til. Kongen gik ind i Hallen igjen uden at svare et Ord, men Biskopen vendte tilbage til sit Hjem, og var da saa blid og lystig, at han hilste hvert Barn leende og leegte med Fingrene. Da spurte Sigurd Præst, hvorledes det kunde komme sig, idet han sagde: om I nu end er lystig, Herre, kommer det Eder dog ej i Hu, at Kongen vil kaste sin Vrede paa Eder, og at det er raadeligst for Eder at see til at komme bort? Biskopen svarede: rimeligst tykkes det mig, at han ikke vil gjøre det; men om saa var, hvilken Dødsmaade var da vel bedre eller ønskeligere end at lade sit Liv for Guds Ære, eller at dø for den hellige Kristendom og sit eget Embede, at forbyde hvad der ej er sømmeligt? Derfor er jeg nu lystig, fordi jeg har gjort hvad jeg burde. Kort efter blev der megen Tummel i Byen, da Kongen strax gjorde sig rede til at drage bort, førende med sig en Mængde Korn og Malt og Honning; siden drog han syd til Stavanger, og agtede der at holde Gjestebud og Bryllup med Cecilia. Da den Biskop, som der raadede, spurte dette, gik han hen til Kongen og spurte, om det var sandt, at han agtede at gifte sig, uagtet Dronningen endnu var i Live? Kongen sagde ja. Biskopen svarede: om saa er, Herre, saa veed I dog vist, hvor strengt sligt er forbudet ringere Mænd; nu er det ej saa usandsynligt, at I, som har større Magt, tror Eder mere berettiget til at tillade Eder saadanne Ting, men det er dog meget imod Retten, og jeg veed ikke, hvorfor I vil gjøre dette i vort Biskopsdømme, at vanvyrde saaledes Guds Bud og den hellige Kirke og vort biskopelige Embede. Men kanskee I vil betænke denne Kirke her med nogle store Gaver i Gods, og saaledes bøde mod Gud og os. Da sagde Kongen: tag her vort Gods, som du vil: forferdelig ulig var I Biskop Magne. Kongen gik bort, og likede denne ikke bedre end den, som lagde Forbudet ned. Men Kongen fik dog siden efter hiin Kone, og havde hende meget kjær, og elskede hende høit.

(771) Kong Sigurd lod Kjøbstaden Kongehelle saaledes ophjelpe, at der paa den Tid ikke var nogen mere velstaaende i hele Norge; der sad han lange Stunder for at bevogte Landet. Han lod opføre et Kongsgaard i Kastellet, og lagde den Forpligtelse paa alle de nær liggende Hereder saavelsom paa Bymændene, at hver Mand 9 Aar gammel eller ældre skulde bære til Kastellet fem Baabenstene eller fem Staure, hvasse i den ene Ende og fem Alen høje. Der Kastellet lod Sigurd bygge Korskirken; den var en Trækirke, men dog saare ypperligt udstyret baade hvad Evnet og Arbeidet angik. Da Sigurd havde været 24 Aar Konge, blev denne Korskirke indviet. Da lod Kongen det hellige Kors og mange andre Helligdomme være der. Den blev kaldet Kastelkirken. Foran Højalteret i den satte han den Tavle, som han havde ladet gjøre i Grækenland, og va

jort af Erts og Sølv, heelt forgyldt og fagert besat med Smalt g Edelstene. Der var og et Skriin, som Danekongen Eirik Ei- mune havde sendt Kong Sigurd, og det Plenarium, skrevet med Guldbogstaver, som Patriarchen havde givet Kong Sigurd.

Tre Aar efterat Korskirken var indviet, just som Kong Sigurd (773) befandt sig øster i Viken, blev han syg; hans Venner bad ham da at han lod Konen fare; og selv hun vilde skilles fra ham og bad ham, medens han laa syg, at hun maatte drage bort, da det vilde bekomme ham bedst. Kongen sagde: jeg ventede ikke, at du vilde forlade mig som Andre, vendte sig fra hende og blev blodrød, men hun gik bort. Sygdommen fik nu Overhaand, saaat han døde: hans Liig blev da ført til Oslo for at begraves. Han døde een Nat efter Mariemessen i Fasten (26de Marts), og blev jordet ved Hallvardskirken. Han blev lagt i Steenveggen, ud fra Choret paa Sydsiden. Magnus, hans Søn, var just i Byen, og tog strax, Kong Sigurd døde, alle de Gjemmer, hvori han havde sit Gods, til sig. Sigurd var 27 Aar Konge i Norge efter sin Fader, Mag- nus Barfots Død: da var han 40 Aar gammel, og hans Tid var god for Landets Folk, da der baade var godt Aar og Fred.

Kong Magnus Blindes og Kong Harald Gilles Saga.

Magnus, Kong Sigurds Søn, blev tagen til Konge i Oslo over (774) hele Landet, saasnart hans Fader var død, efter som Almuen havde tilsvoret Kong Sigurd; da gik strax ogsaa mange Mænd ham til Haande, og mange bleve gjorte til Lendermænd. Magnus var smukkere end alle andre Mænd paa den Tid i Norge; han var overmodig og grum, dygtig i alskens Ferdigheder; men det var mest hans Faders Ynde, der skaffede ham Almuens Venskab; han var en svær Drikkebroder, pengebegjerlig, uvenlig og uvoren. Harald Gille var letladen, lystig og legen, gavmild, saaat han intet sparede mod sine Venner, og den føjeligste Mand, saaat han lod Andre raade med sig alt hvad de vilde. Alt stigt skaffede ham Venskab og et godt Lov og mange mægtige Mænd tyede til ham ikke mindre end til Kong Magnus. Harald var i Tunsberg, da han spurte sin Broder Kong Sigurds Død. Han holdt da Stevne med sine Ven-

ner, og de beſluttede at holde Haugathing der i Byen. Paa det Thing blev Harald tagen til Konge over halve Landet, og man kaldte det en nødtvungen Eed, at han havde fraſvoret ſig ſin fædrene Arv. Harald tog ſig da en Hird og gjorde Lendermænd, og ſnart ſamlede der ſig ikke færre Folk til ham end til Kong Magnus. Derfore da Mænd mellem dem, og ſaaledes ſtod det hen i ſyv Dage. Men ſaaſom Kong Magnus fik meget færre Folk, ſaa han ingen anden Udvej for ſig end at ſkifte Riget halvt med Harald. Der blev da ſaaledes ſkiftet, at hver af dem ſkulde have det Rige halvt med den anden, ſom Kong Sigurd havde haft; men Skibsflaaden og Bordtøjet og Koſtbarhederne og alt Løsøret, ſom Kong Sigurd havde haft, det beholdt Magnus alene, og var alligevel misfornøjet med ſin Lod. Dog raadede de nogen Tid over Landet i Fred, men vare meget lidet enige. Kong Harald fik en Søn ved Navn Sigurd med Thora, Datter af Guthorm Graabarde. Han blev gift med Ingerid, Datter af Ragnvald, Søn af Kong Inge Steinkelsſøn, Sviakonge. Kong Magnus var gift med Chriſtina, Datter af Knut Lavard, og Syſter til Valdemar Danekonge. Kong Magnus kunde ikke elſke hende, og ſendte hende tilbage ſyd til Danmark. Men ſiden gik alt ham tyngre, og han fik megen Utak af hendes
(775) Frender. Da Frenderne Harald og Magnus havde været tre Vintre Konger i Norge, ſad de den fjerde Vinter begge nord i Kaupangen, og bade hinanden gjenſidigt til Gjeſtebud, men dog var det ikke langt fra, at deres Folk vare komne i aabenbart Slagsmaal med hinanden. Om Vaaren ſøgte Kong Magnus med Skibsflaaden ſydover langsmed Landet, og drog Folk til ſig fra hvert Fylke, ſaa meget ſom han kunde faa, bedende ſine Venner om at underſtøtte ham til at drive Harald fra Kongedømmet og kun give ham ſaameget af Riget, ſom han ſyntes; han foreholdt dem, at Harald jo ſelv havde fraſvoret ſig Riget. Hertil fik Magnus ogſaa mange mægtige Mænds Samtykke. Samme Vaar drog Kong Harald til Oplandene og Landvejen øſter til Viken. Han drog ogſaa Folk til ſig, da han ſpurte til Kong Magnus, og hvor de begge droge frem, hugg de Buſkap ned for hinanden, ja dræbte endog hinandens Mænd. Kong Magnus var meget mandſterkere, da han havde faaet ſamlet al Landets Hovedſtyrke til ſig. Harald var nu i Viken øſten Fjorden, og drog Folk til ſig, idet de fremdeles hver paa ſin Side toge baade Mænd og Gods fra hinanden. Med Kong Harald var da hans ſammødre Broder ved Navn Kriſtrød, og mange andre Lendermænd, men der var dog mange flere med Kong Magnus. Kong Harald var med ſine Folk paa et Sted, der heder Fors, paa Ranrike, og drog derfra ud til Søen. Laurentsvaake-Aften fik de ſig Mad og var til Natverd paa Gaarden Fyrileiv, men Vagtmænd

ɔt Hestevagt allevegne fra Gaarden. Disse Vagtmænd bleve nu
ig Magnus's Hær var, idet den kom dragende hen mod Gaar-
. Magnus havde næsten 60 Hundreder (7200 Mand), men
ig Harald 15 Hundreder (1800 Mand). Vagtmændene, der
de holde Udkig for Kong Harald, kom og sagde, at Kong Mag-
's Folk vare komne heel nær ved Gaarden. Kongen svarede:
d mon Kong Magnus Sigurdsson min Frende vil? Det er
ikke muligt, at han vil stride med mig. Da svarede Thjostulf
lessøn: saasandt, Herre, saar I nu finde paa Raad for Eder
og Eders Folk, som Kong Magnus i hele Sommer har draget
Hær sammen for at stride med Eder, saasnart han finder Eder.
stod Kong Harald op, bad sine Mænd tage sine Vaaben, og
de: vi skulle stride, hvis Kong Magnus min Frende vil stride.
rax efter blev der blæst, og alt Kong Haralds Folk gik ud fra
arden hen i et Ager-Gjerde, og satte der op sine Merker. Kong
rald havde to Ringbrynjer, men Kristrød, hans Broder, havde
en: det heed ogsaa om ham, at han var den tappreste Mand.
Kong Magnus og hans Mænd saa Kong Haralds Hær, fylkede
sin Styrke, og gjorde Fylkingen saa lang, at den skulde kunne
nske omringe Kong Haralds. Dette omtaler Halldor Skvaldre.
ng Magnus lod i dette Slag bære det hellige Kors foran sig. (776)
aget blev stort og haardt. Kristrød Kongsbroder havde med sin
eit gaaet midt ind i Kong Magnus's Fylking, huggende baade
Højre og Venstre, saaat Folk veeg for ham til begge Sider.
en en mægtig Bonde, der var i Kong Haralds Hær, og nu gik
g Kristrød, hævede Kessen med begge Hænder, og stak ham mellem
uldrene, saaat Odden kom frem af Brystet: der faldt Kristrød.
ange, som stode ved, spurte, hvorfor han bar sig saaledes ad, og
rde dette onde Verk. Bonden svarede: nu har han det saa godt;
Sommer hugg han og hans Folk min Buskab, tog alt det der var
a Gaarden, og tvang mig mod min Vilje til at følge med i Hæ-
t; jeg tiltænkte ham da slig Medfart, hvis jeg kunde komme til.
refter kom der Flugt i Kong Haralds Hær; han selv og alle
ns Mænd flyede, mange faldt; blandt dem, som der fik Banesaar,
r Ingemar Sveinsson af Ask, en stor Høvding og Lendermand.
t kvad han dette:

Troldpak mig førte
til Fyrileive,
aldrig jeg villig
var til Striden;
mig Pile bede
fra Buen den sejge;
aldrig jeg monne
til Ask meer komme.

Der faldt ogsaa herved 60 af Kong Haralds Hirdmænd. Han
gtede øster i Viken til sine Skibe, og foer strax af Landet til
ng Eirik i Danmark. Dette omtaler Halldor Skvaldre, saavelsom

Einar Skulesſøn. Kong Harald traf ham ſyd i Sjæland, og bad ham om Hjelp. Kong Eirik Eimune tog vel imod ham, meſt fordi at de forhen havde ſvoret ſig i Brødrelag med hinanden. Han overlod Kong Harald Halland til Veitſle og Underhold, og gav ham aatte Langſkibe uden Tiltakling. Derefter drog Kong Harald nord igjennem Halland, hvor mange Nordmænd kom ham imøde.

Kong Magnus lagde hele Landet under ſig efter dette Slag, gav alle de Saarede Grid, og lod dem helbrede ſom ſine egne Mænd. Han kaldte da hele Landet ſit Rige, og havde om ſig de bedſte og meſt udvalgte Mænd i Landet. Men da han nærmere overlagde med dem, vilde Sigurd Sigurdsſøn og Thore Ingeridsſøn og alle de forſtandigſte Mænd i Landet, at de ſkulde holde Flokken ſamlet i Viken, og bie der en Stund, om Harald ſkulde komme ſønden fra. Men Kong Magnus var egenraadig, og drog nord til Bergen, for at ſidde der om Vintren, ſendte alt Krigsfolket fra ſig, og lod Lendermændene drage hjem til ſine Gaarde.

(777) Kong Harald kom imidlertid til Kongehelle med de Krigsfolk, der havde fulgt ham fra Danmark. Lendermændene og Bymændene mødte ham der med en Skare Folk, de havde ſamlet, og ſtillede ſig i en diger Fylking opover fra Byen. Men Kong Harald gik i Land fra ſine Skibe, ſendte Mænd til Bondehæren, og bad dem, ikke med Vaabenmagt at forholde ham hans Land; han vilde, ſagde han, ikke forlange mere, end hvad der med Rette tilkom ham at have. Der fore nu Mænd imellem dem, og omſider opløſte Bønderne Flokken og gik Kong Harald til Haande. Han gav da ogſaa Lendermændene Leen og Veitſler, forat de ſkulde ſtaa ham bi, og de Bønder Retterbøder, der ſloge ſig til hans Hær. Nu ſamlede der ſig meget Folk til ham; han drog øſtfra gjennem Viken, og gav alle Mænd god Fred, undtagen Kong Magnus's Mænd; dem lod han plyndre eller dræbe, hvor han fandt dem. Da han kom øſtenfra til Sarpsborg, tog han der to af Kong Magnus's Lendermænd, Brødrene Asbjørn og Nerib, til Fange, og ſagde, at den ene af dem ſkulde hænges, den anden ſtyrtes ud i Sarpfoſſen: han bad dem at velje her imellem. Asbjørn valgte at ſtyrtes i Sarpen, thi han var ældſt, og denne Dødsmaade tyktes at være den grummeſte. Saaledes blev da ogſaa gjort. Dette omtaler Halldor Skvaldre. Derefter drog Kong Harald nord til Tunsberg, hvor man tog vel imod ham, og hvor en ſtor Hær ſamlede ſig til ham.

(778) Kong Magnus ſad i Bergen og ſpurte diſſe Tidender. Han lod da kalde til Samtale alle de Høvdinger, ſom paa den Tid vare i Byen, og ſpurte dem om Raad. Sigurd Sigurdsſøn ſvarede: her kan jeg give et godt Raad: I bør beſætte en Skude med gode Drenge, og faa mig eller en anden Lendermand til at ſtyre den, for

fare til Kong Harald, din Frende, og byde ham Forliig, saale-
s som retskafne Mænd her i Landet bestemme det imellem Eder;
byd ham Halvdelen af Riget med Eder, og tykkes det mig da
neligt, at Kong Harald modtager dette Tilbud, naar det under-
ttes ved gode Mænds Ord. Da vil Forliig blive oprettet imel-
m Eder. Kong Magnus svarede: dette Forslag vil jeg ikke vide
; hvad vilde det da være godt for, at vi vandt hele Riget under
i Sommer, naar vi nu skulde afstaa Halvdelen? Nej, I maa
de paa et andet Raad. Da svarer Sigurd Sigurdsson: det
nes mig nu, Herre, som om de Lendermænd, der i Høst bad dig
n Hjemlov, nu sidde stille hjemme, og ville ikke komme til dig.
engang handlede du meget imod mine Raad ved at lade den
længde Folk, vi havde samlede, adspritte sig saaledes; thi jeg
nde nok vide, at Kong Harald og hans Venner vilde see til at
mme tilbage til Viken, saasnart de spurte, at det var høvdingeløst
r. Nu har jeg et andet Raad, som rigtignok er slemt, men som
g maaskee tør være fordeelagtigt: udsend dine Gjester og andre
olk med dem, forat fare hen til disse Lendermænd, der nu ikke
lle hjælpe dig, naar Nøden er for Haanden, og dræbe dem, men
v deres Ejendomme til dem, som nu ville staa Eder bi, om de
d ikke før vare videre ansеede; lad dem bringe Folket paa Benene,
g ligesaavel daarlige Folk som gode; far siden øster mod Kong
arald med alt det Krigsfolk, I faar og hold Slag med ham.
ongen svarede: jeg bliver saa forhadt, dersom jeg lader mange
tormænd dræbe, men hæver Smaafolk i Vejret; slige have ofte
gesaavel brudt sin Tro, og dertil har Landet været langt mindre
nt med dem; lad mig høre flere Raad af dig. Det bliver mig
t, svarede Sigurd, vanskeligt at finde paa Raad, siden I ej vil
dgaa Forliig og heller ikke slaas: lad os da fare nord til Thrond-
em, hvor vi have Landets største Styrke for os, og lad os under-
is samle alt det Folk om os, vi kunde faa; kan være da, at El-
grimerne tabe Lysten til at slæbe sig efter os. Kongen svarede:
g kan da ikke nu flygte for dem, som vi selv jagede paa Flugten i
ommer; raad mig et bedre Raad. Da stod Sigurd op, gjorde
g rede til at gaa bort, og sagde: saa skal jeg da raade dig det
aad, jeg seer I vil have, og som vil gaa i Opfyldelse: sid her i
ergen, indtil Kong Harald kommer med en talrig Hær; da vil I
ten lige Døden eller Skjendsel. Og længere var Sigurd ikke ved
nne Stevne.

Kong Harald drog østfra langs Landet, med en overmaade stor (779)
er. Denne Vinter blev kaldet Muge-Vintren (d. e. Troppesam-
gs-Vintren). Kong Harald kom til Bergen Jule-Aften, og vilde
r Helgens Skyld ikke stride om Julen, men lagde sig med Flaaben

i Florevaag. Men Kong Magnus lod gjøre Forsvars-Tilberedelser i Byen. Han lod reise en Valslynge ude i Holmen, og lod gjøre Jærnbøjler saavelsom nogle af Træ og lægge tversover Vaagen ned fra Kongsbryggen til Munkeliv paa Nordnes. Han lod slaa Hørsporer, og kaste ud over paa Jonsvollene. Der blev ikke helligholdt mere end tre Dage i Julen; i alle de øvrige blev der smedet. Affaredagen efter Julen (d. e. 7de Januar) lod Kong Harald blæse
(780) hele Hæren til Byen; henved ni Hundreder (1080 Mand) havde samlet sig til ham i Julen. Kong Harald paakaldte den hellige Kong Olaf, og lovede, om han fik Sejr, at ville bygge ham en Kirke der i Byen paa sin Bekostning alene. Kong Magnus satte sin Fylking ude paa Kristkirkegaarden, men Kong Harald lagde først til ved Nordnes. Da Magnus og hans Mænd saae det, smuede de indefter i Byen, og ind i Vaagsbotnen. Men idet de fore indefter Strædet, løb mange af Bymændene ind i sine Gaarde og til sine Hjem, men de som gik over Jonsvollene, løb paa Hærsporerne. Da fik Kong Magnus see, at Kong Harald havde roet med hele sin Hær over til Hegravik, hvor de gik op, og fremdeles ovenom op i Bakken ovenfor Byen: da smuede Kong Magnus om igjen, ud efter Strædet, og nu flygtede hans Folk fra ham til alle Kanter, nogle op i Fjeldet, nogle op om Nonneseter, nogle ind i Kirker; nogle skjulte sig andensteds. Kong Magnus flygtede da ud paa sit Skib, men det var ikke muligt for ham og dem, der fulgte ham, at komme bort, thi Jærnkjederne stengte for udentil. Der var ogsaa kun faa Mænd med ham, og de kunde ikke udrette noget. Herom taler ogsaa Einar Skulesson i Haraldsdraapa. Lidt efter kom Kong Haralds Mænd ud paa Skibene, og der blev Kong Magnus tagen til Fange; han sad agter i For-Rummet paa Højsædeskisten, og med ham hans Morbroder Haakon Fauk, en meget smuk Mand, men som ikke ansaaes at være videre forstandig; ogsaa Ivar Asurssøn og mange andre af hans Venner bleve da fangne, men nogle bleve strax
(781) dræbte. Kong Harald holdt da Stevne med sine Raadgivere og bad dem overlægge med ham, hvad der var at gjøre. Tilsidst blev man enig om, at skille Magnus saa tilgavns ved Riget, at han ikke mere kunde kalde sig Konge fra den Stund af. Han blev da overgivet i Hænderne paa Kongens Træle, og de lemlæstede ham, stak ud begge hans Øine, hugg den ene Fod af ham, og gildede ham tilsidst. Ivar Asurssøn blev blindet, men Haakon Fauk dræbt. Derefter underkastede hele Landet sig Kong Haralds Herredømme. Der blev nu meget eftersporet, hvo der havde været Kong Magnus's største Venner, som maatte vide bedst Besked om, hvor hans Skatte og Kostbarheder forvaredes. Det hellige Kors havde Kong Magnus haft med sig siden Slaget paa Fyrileiv, men han vilde nu ikke sige

hvor det var blevet af. Biskop Reinald i Stavanger var engelsk, og sagdes at være meget begjerlig efter Gods; han var en kjær Ven af Kong Magnus, og man fandt det heel rimeligt, at han havde saaet altsammen at forvare, baade Skatte og dyrebare Stykker. Der blev sendt Folk efter ham, og han kom til Bergen. Her bar man nu denne Mistanke paa ham, men han negtede reentud, vilde ikke vedgaa noget, og tilbød Skirsler. Kong Harald vilde ikke dette, men paalagde Biskopen at udrede en Pengesum, 15 Merker Guld. Biskopen sagde, at han ikke vilde udarme sin Biskopsstol saaledes, men heller vove sit Liv. Da hængte de Biskop Reinald ude paa Holmen ved Valslyngen. Men da han gik til Galgen, rystede han Boten (Halvstøvlen) af sin Fod, og sagde, idet han svor derpaa: ikke veed jeg om mere Gods, der tilhører Kong Magnus, end hvad der er i denne Bote: deri var en Guldring. Biskop Reinald blev jordet paa Nordnes ved Michaelskirken, og bleve disse Gjerninger meget lastede. Siden var Harald Gille ene Konge over Norge saa længe han levede.

Faa Aar efter Kong Sigurds Død skete der store Tidender i (782)
Kongehelle. Sysselmænd der i Byen vare da Guthorm, Søn af Harald Flette, og Sæmund Husfreyja. Sæmund var gift med Ingebjørg, Datter af Presten Andres Bruunssøn; deres Sønner vare Paal Flip og Gunne Fiis. Sæmund havde ogsaa en uegte Søn ved Navn Aasmund. Andres Bruunssøn var en saare ypperlig Mand: han var Præst ved Korskirken, hans Kone heed Solveig. Hos dem opfostredes paa den Tid Jon Loftssøn, som da var elleve Aar gammel. Presten Loft Sæmundssøn, Jons Fader, var ogsaa der paa den Tid. Andres Præsts og Solveigs anden Datter heed Helga, hun var gift med Einar. Det tiltrog sig i Kongehelle Søndags Nat næstefter Paaske-Ugen, at der blev et stort Gny ude paa Stræderne over hele Byen, som om en Konge foer med hele sin Hird, og Hundene bar sig saa ilde, at man ikke kunde holde paa dem, men de brød sig ud. Og alle de, som kom ud, bleve galne, og beed alt hvad de mødte, Mennesker eller Fæ, og alt hvad der blev bidt, saaat Blodet kom ud, blev rasende; alt hvad som gik med Foster, slap Fostret og blev rasende. Slig Paamindelse skete næsten hver eneste Nat lige fra Paaske til Christi Himmelsfartsdag. Alle Mennesker bleve meget forfærdede over disse underlige Tegn. Mange saa til at komme bort, solgte sine Gaarde, og flyttede paa Landet eller til andre Kjøbsteder; de forstandigste fandt det mest betænkeligt, og sagde, som sandt var, at det varslede om store Tidender, der endnu vare at vente. Paa Pintsedag holdt Andres Præst en lang og vakker Tale, hvori han mod Slutningen bragte den Fare, der truede Byen, paa Bane; han bad dem tage Mod til sig og ikke

gjøre den herlige Stad øde, men heller holde god Bevogtning,
finde paa Raad til at verje sig imod alt hvad der kunde indtræ
(783) Ild eller Ufred, samt bede Gud om Miskund. Tretten Byrdin
(Fragtskibe) afsejlede fra Byen, bestemte til Bergen; elleve af d
forliiste med Folk og Gods; den tolvte leed ogsaa Skibbrud, m
Folkene frelstes og kun Godset forgik; paa den trettende foor
Præst nord til Bergen med alt sit, og kom velbeholden frem.
var Lavrantsok (10de August) som Byrdingerne forliiste. Ba
Danekongen Eirik Eimune og Erkebiskop Asser sendte Bud til K
gehelle og bade Indbyggerne tage vare paa sin Stad, saas
Venderne havde en stor Hær ude, herjede vidt og bredt paa chris
Mænd og sejrede altid. Men Bymændene gave altfor liden
paa hvad der tjente til deres Tarv, og jo længere Tid der leed
fra den Skræk, der var kommen over dem, desto ligegyldigere bleve

Lavrantsokedag, da der taledes til Højmesse, kom Vendekon
Rettibur til Kongehelle med halvtrediehundrede (300) Vendesnek
og paa hver Snekke 44 Mand og to Heste. Dunimiz heed Kong
Systersøn, og Unnibur en Høvding, der havde mange Folk un
sig. Disse to Høvdinger roede med hele sin Hær paa een G
opad den østre Kvisl (Elveløb) nærmest Hisingen, og kom saale
ovenom ned til Byen, men en Deel af Flaaden styrede opad
vestre Kvisl mod Byen. Denne Afdeling lagde til Land ude
Pælene, udskibede der sine Heste, og reed op over Brattaasen, sa
de kom ovenom til Byen. Alle disse Tidender bragte Einar,
dres Præsts Maag, op til Kastel-Kirken, thi der var da alt By
ket; det havde søgt derhen til Højmesse. Einar kom just som
dres Præst talte, og sagde nu, at en Hær kom farende til Byen
en Mængde Krigsskibe, og at endeel Folk kom ridende ovenom Br
aasen. Da sagde Mange, at det vist var Eirik Danekonge, og
ham ventede man sig Grid. Alt Folket løb nu ned i Byen til
Ejendomme, bevæbnede sig, og løb ned paa Bryggerne: da saa
at dette var Ufred og en ustyrtelig Hær. Ni Østerfarer-Skibe,
hørende Kjøbmænd, fløde i Aaen foran Bryggerne. Venderne la
først ind til dem, og sloges med Kjøbmændene. Kjøbmændene
vel imod dem, og verjede sig vel og tappert. Der blev en ha
Striid og Modstand, førend Kjøbmandsskibene bleve ryddede.
denne Kamp tabte Venderne i Alt halvandethundrede (180) S
Da Striden var paa det heftigste, stod Bymændene paa Brygg
og skød paa Hedningerne. Men da Striden sagtnedes, flygtede
op i Byen og siden i Kastellet, medbringende alle sine dyrebar
Ejendele og alt det Gods, de kunde flytte med sig. Solveig, hen
Døttre og to andre Kvinder gik op paa Landet. Da Vend
havde taget Kjøbmandsskibene, gik de i Land, og mønstrede

folk: da saa de, hvor stor Skade de havde lidt. Nogle løb da ind Byen, og nogle paa Kjøbmandsskibene, og toge alt det Gods, som de vilde have med sig. Derefter satte de Ild paa Byen og brændte den aldeles op, saa og Skibene. Derpaa søgte de alle Mand hen til Kastellet, og ordnede sig til Angreb. Kong Rettibur (784)
lod tilbyde dem, der vare i Kastellet, at gaa ud, beholdende Livet med Vaaben, Klæder, Guld og Sølv; men alle raabte imod og gik ud paa Borgen, nogle skød, nogle kastede Steen, nogle Staure. Det var en heftig Kamp; der faldt mange paa begge Sider, men flest paa Vendernes. Solveig kom op til den Gaard, der heder Selbjerge, og sagde der, hvad der var paa Ferde. Da blev der blaaret Hærør (Krigsbudstikke) og sendt op til Skyr-Baage, hvor der holdtes et Samburderøl (Sammenskudslag) og hvor mange Folk vare forsamlede. Blandt dem var der en Bonde ved Navn Olve Myklemund: han sprang strax op, tog sit Skjold og sin Hjelm og en stor Øxe i den ene Haand, sigende: stander op, gode Drenge, tager Eders Vaaben, og lader os fare hen at hjælpe Bymændene, thi det vil tykkes alle, som hører det, en stor Skam, om vi sidder her og tylle Øl i os," medens brave Mænd i Byen omkomme for vor Skyld. Mange svarede ham og talte herimod, sigende, at de vare vilde ødelægge sig selv uden alligevel at kunde yde Bymændene nogen Hjelp. Da sprang Olve op og sagde: om end alle andre sidde efter her, saa vil jeg dog fare hen alene, og een eller to Hedninger idetmindste skulle dog falde for min Haand, inden jeg selv bider i Græsset. Dermed løb han nedad mod Byen, men nogle andre fulgte efter i Fraskand for at see, hvorledes det gik ham, og om de kunde være ham til nogen Hjelp. Da han kom saa nær hen imod Kastellet, at Hedningerne kunde see ham, løb aatte fuldtvæbnede Mænd imod ham. Da de mødtes, kringsatte Hedningerne ham paa alle Kanter. Olve svingede Øxen, saaat Fremhjørnet kom under Kverken paa den, der stod bag ham, og skar Kjaaken og Struben over; denne faldt da baglængs ned, men Olve svingede nu atter Øxen fremover, og hugg en anden i Hovedet, som han kløvede lige ned til Skuldrene. De andre søgte nu ind paa ham, og han dræbte frembeles to, men fik selv mange Saar. De fire, der vare tilbage, flygtede nu, men Olve løb efter dem: der laa et Dige for dem, i det løb to af Hedningerne, og Olve dræbte dem begge, men da stod han ogsaa fast i Diget, saaat to Hedninger undkom af de aatte. Men de Mænd, der havde fulgt Olve, tog ham og førte ham tilbage med sig til Skyr-Baage. Hans Saar bleve fuldkommen lægte, og det sige Alle, at ingen Mand har faret en kjækkere Ferd end han. To Lendermænd, Sigurd Gyrdsson, Philippus's Broder, og Sigard, kom med sex Hundrede (720) Mand til Skyr-

Baage, og vendte Sigurd tilbage med fire Hundrede (480) Mand, men blev siden lidet agtet, og levede en stakket Tid, men Sigurd drog med to Hundrede (240) Mand til Byen, streed med de hedenske Mænd, og faldt med hele sin Skare.

Venderne fortsatte imidlertid Anfaldene paa Kastellet, men deres Konge og Høvdinger holdt sig udenfor Striden. Etsteds blandt Venderne stod der en Mand, der skød med Bue, og dræbte en Mand med hver Pil, men to Mænd stode foran ham med Skjoldet og dækkede ham. Da sagde Sæmund Husfreyja til sin Søn Aasmund, at de begge paa een Gang skulde skyde paa Skytten; jeg sagde han, skal sigte efter den, der holder Skjoldet for ham. Han gjorde saa, og denne rykkede da Skjoldet for sig selv; i det samme skød Aasmund mellem Skjoldene, og Pilen kom i Panden paa Skytten, saaat den stod ud af Nakken; han faldt da død tilbage. Da Venderne saa det, ulede de alle som Hunde eller Ulve. Da lod Kong Nettibur raabe til dem i Kastellet, og bød dem endnu engang Grid, men de vilde ingen modtage. Siden gjorde Hedningerne atter et haardt Anfald. Der var en af de hedenske Mænd, der streed saa djerveligen og gik saa nær, at han kom lige til Kastelsporten, og stak en Mand, der stod indenfor, med Sverdet; man bar Skud og Spyd paa ham, men skjønt han intet havde at dække sig med, beed det dog ikke, thi han var saa mangkyndig, at Vaaben ikke festede sig paa ham. Da tog Andres Præst indviet Ild, velsignede den, skar Tønder istykker, lagde et Stykke i Ilden og satte det paa Odden af en Pil; den gav han Aasmund, og han skød den af mod hiin mangkyndige Mand: dette Skud beed saa godt, at han ikke tiltrængte mere, men faldt død ned. Da bar Hedningerne sig atter fælt ligesom før, ulede og hvinede, og stimlede hen til sin Konge. De kristne Mænd tænkte da, at der kunde være Haab om, at de vilde forføje sig bort. Men en Tolk, der forstod Vendisk, skjønnede, hvad Høvdingen Unnibur sagde, nemlig: dette Folk er saa farligt og slemt at have at bestille med, at om vi end tage alt det Gods, som findes i Staden, burde vi dog give ligesaa meget Gods til, at vi aldrig vare komne hid, saa meget Folk og mange Høvdinger, som vi her have tabt. Men først idag, da vi begyndte at stride mod Kastellet, havde de til sit Forsvar Pile og Spyd; dernæst kastede de Steen paa os, og nu slaa de os med Kjeppe, som Hunde: deraf slutter jeg, at de begynde at mangle Vaaben til at forsvare sig med og skulle vi derfor atter gjøre et haardt Anfald paa dem, og fristes dem endnu. Det var virkelig saa, som han sagde, at de nu kastede Staure, da de i den første Rid havde kastet sine Skudvaaben og Stene uvarligt fra sig; ja da de kristne Mænd saa, at deres Forraad af Staure minkedes, hugg de hver Staur i to Stykker. Me

Hedningerne anfaldt dem med den største Heftighed, og hvilte sig af og til: paa begge Sider blev man nu meget mødige og saarede. Under en saadan Hvile lod Vendekongen Rettibur tilbyde dem Grid, og at de skulde beholde sine Vaaben og Klæder, og hvad de selv kunde faa baaret ud af Kastellet. Da var Sæmund Husfreyja falden, og da var det de Efterlevendes Raad at overgive Kastellet og sig selv i de hedenske Mænds Vold. Men dette var det daarligste Raad, thi Hedningerne holdt ikke sine Ord, og toge alle Mænd, Karfolk og Kvinder og Børn, og dræbte alle dem, der vare saarede og unge, og som de fandt det vanskeligt at flytte med sig; de tog alt det Gods, der var i Kastellet; de gik ind i Korskirken, og ranede alt dens Skrud. Andres Præst gav Kong Rettibur en Sølvbeslagen og forgyldt Stav, men hans Systersøn Dunimiz en Guld-Fingerring; deraf tyktes de at kunne vide, at han maatte være en Mand, der havde noget at sige i Staden, og agtede ham mere end de andre. De toge det hellige Kors og førte det med sig: ligeledes toge de ogsaa Tavlen, der stod for Alteret, den samme som Kong Sigurd havde ladet gjøre i Grækenland, og ført med sig til Norge: de lagde den flad ned paa Trinet foran Altaret. Derefter ginge Hedningerne ud af Kirken. Da sagde Kong Rettibur: dette Huus har i sin Tid været prydet med stor Kjærlighed til den Gud, der ejer det, men nu synes det mig, som om det eller Staden kun daarligt maa have været varetaget, thi jeg seer, at Guden er bleven vreed paa dets Vogtere. Kong Rettibur gav Andres Præst Kirken, Skrinet og det hellige Kors, Bogen og Plenariet og fire Kalke. Men Hedningerne brændte alligevel Kastellkirken op, og alle Huse, som da vare i Kastellet. Den Ild, de havde antendt i Kirken, sluknede to Gange: da hugg de Kirken ned, og da begyndte den at lue indentil, og brandt som andre Huse. Derpaa fore Hedningerne til sine Skibe med Hærfanget, og mønstrede sine Folk, men da de saa, hvor stor Skade de havde lidt, toge de alt Folket til Hærfang, og skiftede dem mellem Skibene. Andres Præst og hans Klerker kom derved ombord paa Kongeskibet med det hellige Kors; men da bleve Hedningerne betagne af en stor Forferdelse formedelst et Tegn, der kom over Kongeskibet: det var en Hede saa heftig, at alle tyktes, de vare nær ved at brænde. Kongen bød Tolken at spørge Præsten, hvoraf det kunde komme. Han sagde, at den almægtige Gud, som de kristne Mænd troede paa, sendte dem dette Tegn paa sin Vrede, fordi de, der ikke vilde tro paa sin Skaber, vovede at gribe hans Piinselstegn med sine Hænder; saa stor Kraft, sagde han, følger Korset, at slige Jertejn ofte før ere komne over Hedninger, naar de vovede at tage det i sine Hænder, ja nogle endnu tydeligere. Da lod Kongen sætte Præsterne ned i Skibsbaa-

den, og Andres Præst bar det hellige Kors i sit Fang. De drog Baaden langs frem efter Skibet, og fremmenfor Stavnen, sam derefter agter langs den anden Side, indtil Løftingen, skjød siden til den med Forke og drev den ind mod Bryggerne. Siden drog Andres Præst om Natten med Korset til Solbjerge, i Regn og Ufør og førte det siden derfra til et sikkert Opbevaringssted. Rettibur og de af hans Mænd, der overlevede Striden, vendte tilbage til Vendland, og mange af de Folk, der bleve tagne tilfange i Kongehelle, vare siden længe i Trældom i Vendland; men de, der bleve udløste og kom tilbage i Norge til sin Odel, kom aldrig siden til den Velmagt som før. Kjøbstaden Kongehelle har heller ikke nogensinde faaet saadan Opkomst, som den da havde.

(785) Kong Magnus, der havde været blindet, foer siden nord til Nidaros, og gav sig i Kloster i Holm, hvor han tog ved Munkeklæder. Ved den Lejlighed blev Store Hernes paa Frosten skjødet dertil i Provende for ham. Men Kong Harald raadede ene for Landet den følgende Deel af Vintren, og tog alle dem til Raade, som bad derom; han tog da endog mange til Hirdvist, som havde været med Kong Magnus. Præsten Einar Skulessøn siger, at Kong Harald holdt to Slag i Danmark, det ene ved Hvedn, det andet ved Lesø. Kong Harald Gille var overvættes gavmild. Der fortælles saaledes, at i hans Dage kom Magnus Einarssøn fra Island for at indvies til Biskop; Kongen tog overmaade vel imod ham, og viiste ham megen Heder. Men da Biskopen var ferdig til at drage hjem igjen, og Skibet sejlklart, gik han ind i Hallen, hvor Kongen drak, hilste ham ærbødigt og sagde ham Farvel; Kongen tog blide ligen imod ham. Dronningen sad hos Kongen. Da sagde Kongen: Herr Biskop, er I nu ferdig til at reise bort? Han sagde at saa var det. Kongen sagde: I kommer ikke heldigt til, siden Bordene just nu ere fremme, thi der er intet at give Eder saa vel difuldt, som det skulde være; eller hvad er der her, som vi kunne give Biskopen? Fehirden svarer: Herre, jeg troer næsten, at alle kostbare Stykker nu ere bortgivne. Kongen sagde: vi have dog Bordkaret her; tag det, Biskop; der stikker dog Penge deri. Biskopen takkede ham for denne Æresbeviisning. Da sagde Dronningen: Farvel, Farvel, Herr Biskop! Kongen sagde: Farvel, Farvel, Herr Biskop; hvilken gjev Kone hørte du vel sige saadant til sin Biskop og ikke give ham noget? Hvad skulde vel det være? svarede hun. Der er jo Hyendet under dig, sagde Kongen. Siden blev det taget det var udsyet i Pell, og var det dyrebareste Stykke. Da Biskopen gik bort, lod Kongen ham ogsaa tage det Hyende, han sad paa sigende: de have saa længe været sammen. Siden reiste Biskopen og kom ud til Island til sin Stol. Da blev der talt om, hvad

man skulde gjøre med Bordkaret, saaledes at det var Kongen værdigt. Biskopen raadførte sig med Andre, og mange sagde, at man skulde selje det og give de indkomne Penge til Fattige. Da sagde Biskopen: andet Raad tager jeg; vi skulle deraf gjøre en Kalk her til Kirken, og vil jeg saaledes tale derover, at alle de hellige Mænd, af hvilke der er nogen Helligdom her i Kirken, lade ham nyde Godt deraf hver Gang Messe synges over ham. Den Kalk har siden været og er endnu ved Skaalholt Kirke. Men af Pellene, hvormed Hyenderne, som Kongen gav ham, vare betrukne, er der nu gjort Forsangskaaber, som ogsaa findes der i Skaalholt. Heraf kan man slutte, hvor storsindet Kong Harald var, saavelsom af meget andet, skjønt kun lidet er skrevet her. Kong Harald tog Thora, Guthorm Graabardes Datter, til Frille: de havde en Søn ved Navn Sigurd. Han havde ogsaa en Søn med Dronning Ingerid, som heb Inge. Haralds ene Datter heed Brigitta, den anden Maria. Brigitta var først gift med Sviakongen Inge Hallsteinssøn, siden med Magnus Henriksson, sidst med Byrge Brosa.

Sigurd heed en Mand, der opfødtes i Norge; han sagdes (786)
at være Søn af Adalbrekt Præst. Sigurds Moder var Thora, Datter til Sare i Viik, Syster til Sigrid, som var Moder til Kong Olof Magnussøn og Kaare Kongsbroder, der var gift med Borghild, Datter af Dag Eilifssøn, og havde med hende Sønnerne Sigurd paa Austraat og Dag. Sigurds Sønner vare igjen Jon paa Austraat, Thorstein og Andres dauve. Jon var gift med Sigrid, Syster til Kong Inge og Hertug Skule. Sigurd blev i sin Barndom sat til Bogen og blev en Klerk og indviedes til Djakn. Da han kom til fuld Alder og Styrke, var han den drabeligste Mand at see til, stor og sterk, og i alslags Legemsferdighed fremfor sine jevnaldrende, ja næsten fremfor hver anden Mand i Norge. Sigurd viiste sig tidligt meget overmodig og uvoren; han blev kaldet Sigurd Slembe-Djakn. Overmaade vakker var han; hans Haar var vel noget tyndt, men dog smukt. Da kom det op for Sigurd, at hans Moder sagde, at hans Faber skulde være Kong Magnus Barfot, og saasnart han blev sin egen Herre, lod han al Klerkestik fare, drog bort fra Landet og tilbragte lange Tider med at flakke om paa Reiser. Da foor han ogsaa ud til Jorsale, kom til Jordan, og besøgte mange hellige Steder saaledes som Pilegrimerne pleje. Da han kom tilbage, gav han sig i Kjøbferd. En Vinter tilbragte han i Orknøerne hos Harald Jarl, og var med ham ved Thorkel Fostres, Sumarlidessøns, Drab. Sigurd var ogsaa oppe i Skotland hos David Skotekonge, og blev der meget hedret. Derefter foor Sigurd til Danmark, og var det siden hans og hans Mænds Sagn, at han der havde ført Skirsler for at bevise, hvo

der var hans Fader, og at han havde beviist, at han var [illegible] af Kong Magnus Barfot, samt at fem Biskoper ved denne [illegible] skulde have været tilstede. Ivar Ingemundsson omtaler [illegible] trykkeligt i Sigurdshaalken, sigende at fem Biskoper, [illegible] seede, gjorde Skrifter om Sigurds Herkomst, og at han [illegible] Magnus var hans Fader. Men Kong Harald Gilles [illegible] at dette kun havde været de Danskes Sviig og Løgn [illegible] mændene. Der fortælles om Sigurd Slembe, at han i [illegible] laa i Kjøbferd; een Vinter var han paa Island, og havde [illegible] hos Thorgils Oddesson paa Stadarhool i Saurbo, men [illegible] vidste, hvo han var. Det hendte sig om Høsten, da Sauderne [illegible] drevne ind i Rett (afgjerdet Indelukke) for at udtages til [illegible] ning, at en Saud løb hen til Sigurd; denne tog den, som [illegible] den søgte Hjelp hos ham, rakte Haanden ud mod den, [illegible] op af Retten og lod den løbe op i Fjeldet, sigende: der er [illegible] flere, der søge Hjelp hos os, men Hjelp skal han faa. Det [illegible] sig endvidere om Vintren, at en Kvinde havde stolet, saaat [illegible] blev vreed, og vilde ræse hende; men hun løb hen til Sigurd [illegible] at faa Hjelp, og han satte hende ned paa Pallen hos sig: [illegible] bad ham udlevere hende, og sagde ham hvad hun havde gjort. Sigurd bad om Fred for hende, siden hun havde søgt Beskjærmelse hos ham, og at Thorgils vilde tilgive hende. Thorgils svarede, hun skulde undgjelde for hvad hun havde gjort, og da Sigurd hørte at Thorgils ikke vilde bønhøre ham, løb han op, drog Sværdet og bad ham tage hende, om han kunde. Og da Thorgils saa, at han vilde forsvare hende med Vaabenmagt, og Manden selv syntes at see ud til noget stort, saaat han fik en Mistanke om, at han var noget andet end han gav sig ud for, afstod han fra at afstraffe hende, og lod hende i Fred. Der var paa den Tid flere udenlandske Mænd der paa Gaarden, og Sigurd gjorde mindst af sig den Dag, da han kom ind i Stuen, sad en Austmand og spillede med en af Thorgils's Hjemme-Mænd, der førte sig prægtigt med Klæder og Væsen. Han kaldte paa Sigurd og bad ham [illegible] ham et godt Raad i Spillet. Sigurd saa paa det, og syntes at skjønne, at det allerede var ude med ham. Men den Mand der spillede med Austmanden, havde en saar Fod, idet hans Tæer vare nede og vaagede. Sigurd satte sig paa Pallen, tog et Stykke og drog det henad Gulvet; der løb nogle Kattekillinger; han [illegible] Straaet idelig for dem, indtil de kom paa hiins saare Fod, da sprang op med et Skrig, saaat Brikkerne stødtes om hinanden: [illegible] kunde de ikke komme paa det Rene med, hvorledes de havde [illegible] Dette omtale vi her, fordi dette Paafund ret lignede Sigurd. [illegible] vidste ikke af at han var lærd, førend Løverdag før Paaske; [illegible]

an over Vandet. Jo længere han var der, desto bedre syntes man
m ham. Og om Sommeren efter, ved Afskeden, sagde Sigurd, at
naar Thorgils havde nogen at anbefale, skulde han sende dem til
Sigurd Slembe som en god Ven. Da svarer Thorgils: i hvad
Forbindelse staar du med ham? Jeg er, svarede Sigurd, selv Sig-
urd Slembedjakn, Kong Magnus Barfots Søn. Derpaa forlod han
Island.

Paa denne Tid var Harald Enekonge i Norge, og det var et (787)
almindeligt Sagn, at han ikke var nogen forstandig Mand, men
heller ikke saa grum, som sin Frende Kong Magnus, Søn af Kong
Sigurd. Da Harald Gille havde været Konge i 6 Vintre, kom
Sigurd til Norge, og man gav ham da det Raad, at han
skulde drage til Kong Harald, aabenbare for ham deres Frend-
skab og friste, hvorledes det da vilde gaa ham. Sigurd søgte da
hen til sin Broder Kong Harald, og fandt ham i Bergen, gav sig
strax i hans Vold, aabenbarede for ham, hvo der var hans Fader,
og bad Kongen erkjende Frendskabet. Kongen vilde ikke strax give
dem Svar paa denne Sag, men forelagde den for sine Venner, og
havde Samtaler og Stevner med dem. Men da Kongens Raad-
givere fik dette at høre, sagde de, at dersom Sigurd fik Adgang til
Regjeringen, vilde han blive dem for stor, ligesom Kong Magnus
havde været; nu derimod sad de i god Ro, og Lendermændene raa-
dede mest for Styrelsen. De fik da Kongen til at tage den Beslut-
ning, at lade Sigurd dræbe, og finde ham Dødsfag. Og af denne
Samtale kom da dette op, at Kongen gav Sigurd Sag for, at han
havde været med at dræbe Thorkel Fostre vestenfor Havet. Thorkel
havde fulgt Kong Harald til Norge, da han først var kommen til
Landet, og havde været Kong Haralds særdeles Ven. Denne Sag
blev nu saa heftigt forfulgt, at man gav Sigurd Dødsfag derfor,
og med Lendermændenes Raad kom Anslaget saaledes til Udførelse,
at nogle Gjester en Aften sildigt gik hen til det Sted, hvor Sigurd
var, kaldte ham ud til sig, tog en Skude, og roede bort af Byen
med ham nord forbi Holdhellen. Sigurd sad agterud paa en Kiste,
tænkte over sin Sag, og fik Mistanke om, at dette maatte være
Svig. Han var iført blaa Buxer, Skjorte og Kappe; denne var
fastet over ham og fortil sammenknyttet med Baand. Han saa ned
for sig, idet han holdt Hænderne i Kappebaandene og drog dem
stundom op over Hovedet, stundom ned igjen. Da de vare komne
udenfor Næset, næsten til Mjolkraaen, og hine vare lystige og drukne,
saaat nogle roede af alle Kræfter uden mindste Tanke om Fare,
stod Sigurd op, og gik ud til Borde, men de to Mænd, der vare
satte til at passe paa ham, stode op og gik med ham hen til Ræ-
lingen, idet de toge Kappen hver i sin Ende og holdt den foran

ham, saaledes som det er Skik og Brug at gjøre ved fornemme Mænd. Men da han var bange for, at de holdt i flere af hans Klæder, greeb han een med hver Haand, og styrtede sig overbord med dem begge. Skuden rendte imidlertid langt frem, saaat det gik seent med at faa den vendt, ligeledes varede det en god Stund, førend de fik taget Mændene op. Men Sigurd svømmede saa langt et Stykke under Vandet, at han var oppe i Land, førend de fik snuet Skuden efter ham. Han var usædvanligt rap til Fods, og stevnede op i Fjeldet, men Kongsmændene fore om den hele Nat og ledte efter ham, uden at finde ham. Han lagde sig ned i en Bjerg-Skore, og da han frøs meget, drog han Buxerne af, skar et Hul paa Bagstykket, og smøgede det over sig, men stak Hænderne ud gjennem Buxelaarene: saaledes frelste han sit Liv for dennesinde. Men Kongsmændene vendte tilbage og kunde ikke bølge sit Uheld.

(788) Sigurd tyktes nu at finde, at det ej vilde tjene ham til nogen Hjelp, oftere at faa Kong Harald i Tale. Han holdt sig derfor i Skjul hele Høsten og Begyndelsen af Vintren. Han havde hemmeligt Tilhold i Bergen hos en Præst. Da var ogsaa Kong Harald i Byen og mange mægtige Mænd med ham. Nu søgte Sigurd med sine Venners Hjelp efter Lejlighed til at raade Kongen Svigraad og tage ham af Dage. Der var mange med ham i disse Raad, især de, der før havde været Kong Magnus's Hirdmænd, men nu vare Hirdmænd og Herbergessvenne hos Kong Harald, og i saa stor Yndest hos ham, at altid en eller anden af dem gjorde Tjeneste ved hans Bord. Luciæmesse (13de December) om Kvelden, da de agtede at fremme dette Svigraad, talte to af de Mænd der sad der, saaledes: den ene sagde til Kongen: Herre, vi Stalbrødre have henskudt en Trætte, vi have haft mellem os, under Eders Afgjørelse; vi have vedtet om en Ask Honning, som den skal have, der siger sandt. Jeg siger, at I i Nat vil ligge hos Dronning Ingerid, men han siger, at I vil ligge hos Thora Guthorms datter. Da svarede Kongen leende, og uden at have mindste Forestilling om, at dette Spørsmaal var fremsat med saamegen List, du kommer ikke til at vinde Vedde maalet. Deraf kunde de skjønne hvor han den Nat var at søge. Hovedvagten blev holdt foran de Herberge, hvor de fleste troede, at Kongen sov, og hvor Dronningen
(789) var. Men Sigurd Slembe og nogle Mænd, der vare i Ledtog med ham, kom om Natten til det Herberge, hvori Kong Harald sov, dræbte først Vagtmændene, brød siden op Døren og gik ind med dragne Sverd. Ivar Kolbeinsson var den første, som saarede Kong Harald, men Kongen havde drukket en god Deel, og sov saa faast saaat han ikke vaagnede førend ved de Hugg og Stik, man gav ham. Han sagde da, endnu ubevidst: saart handler du nu med mig

!! Men hun løb op og sagde: de handle saart ved dig, som
ig verre end jeg. Der lod Kong Harald sit Liv. De Mænd,
ik ind til ham med Sigurd, vare Agmund, Søn af Thrond
, Kolbein Thorljotsſøn af Batalder, Erlend Islending. Men
igurd gik bort med sine Mænd, lod han de Mænd kalde til
om havde lovet at slaa sig i Følge med ham, hvis han fik
Kong Harald af Dage. Saa gik da Sigurd og hans Mænd
tog sig en Skude, satte sig ved Aarerne, og roede ud paa
en foran Kongsgaarden, just som det begyndte at lyse af Da-
Sigurd stod op, talede til dem, der stode paa Kongsbryggen,
yste Kong Haralds Drab sig til Haande, bedende at de vilde
ge ham og tage ham til Høvding, saaledes som hans Byrd
til. Der samlede sig nu paa Bryggen en Mængde Folk fra
sgaarden, men alle svarede som een, at det skulde aldrig ske,
adløb og tjente en Mand, der havde myrdet sin Broder; og
ikke hans Broder, sagde de, da har du jo ingen Ætt til at
Konge. Dermed sloge de sine Vaaben sammen, og dømte dem
utlæge og fredløse. Derpaa blev der blæst i Kongs-Ludren, og
Lendermænd og Hirdmænd stevnedes sammen. Men Sigurd og
Mænd fandt det raadeligst at pakke sig bort: han tog da
til Nordhørdeland og havde Thing med Bønderne, som ginge
ham og gave ham Kongenavn. Derfra foor han ind i Sogn,
ogsaa der Thing med Bønderne, og blev ligeledes der tagen
onge. Derefter foor han nord over Fjeldet og ind i Fjordene,
de fleste tog vel imod ham. Saa siger Ivar Ingemundsſøn:

Modtoge milde
Magnus's Søn
Hørder og Sygner,
da Harald var falden;
da svor sig mange
Mænd paa Thinget
i Broderskab
med Budlungssønnen (d. e. Fyrstesønnen).

Kong Harald blev jordet i den gamle Christkirke.

urds, Inges og Eysteins, Haraldssønners, Saga.

nning Ingerid, og med hende de Lendermænd og den Hird, (790)
Harald havde haft, besluttede at sende en Løbeskude nord til

Throndhjem for at melde Kong Haralds Fald, og tillige at T
derne skulde tage til Konge Sigurd, Kong Haralds Søn, so
var nord der, og opfostredes af Gyrd Baardsson. Men Dro
Ingerid drog strax øster i Viken, hvor hendes og Kong Ha
Søn, ved Navn Inge, var til Opfostring hos Aamunde, Sø
Gyrd Lov-Bersessøn. Da de kom til Viken, blev der strax s
Borgar-Thing, og der blev Inge tagen til Konge. Han va
kun paa andet Aar. Dette skete efter Tilskikning af Aamunde, T
ulf Aalessøn og mange andre store Høvdinger. Da den Ti
kom nord til Throndhjem, at Kong Harald var tagen af
toge Thrønderne Kong Haralds Søn Sigurd til Konge paa
thing; da var han paa fjerde Aar. Dette sattes i Verk af
Birting, Peter Sauda-Ulfssøn og Brødrene Guthorm paa Rei
Ottar Balle, Aasulfssønner, og mange andre store Høvdinger,
en Mængde andre Mænd. Saaledes underkastede da næsten
Landets Folk sig hine Brødre, især for den Sags Skyld, at
Fader sagdes at være hellig; og Landet blev dem tilsvoret med
Forsikkring, at Kongedømmet ej skulde gaa under nogen anden M
saalænge nogen af Kong Haralds Sønner levede.

(791) Sigurd Slembe søgte nord forbi Stad, men da han kom
Nordmøre, var der allerede forud kommen Breve og Jerteine
de formaaende Mænd, der havde underkastet sig Kong Ha
Sønner, saaat han der ikke fandt nogen Modtagelse eller Bi
Og da han selv kun havde liden Folkestyrke, besluttede de at
ind i Throndhjem og henvende sig til Magnus den Blinde, thi
havde allerede i Forvejen sendt Bud og Hilsener ind til sin
Magnus's Venner. Men paa samme Tid var Kong Sigurd
aldsson i Byen, og med ham mange mægtige Mænd, saaat de
var raadeligt for Sigurd at søge derhen. Sigurd havde da m
af sine egne og Magnus's Venner hos sig. Da han kom til K
angen, roede de op i Aaen Nid, og fik slaaet Landtoug til Ko
gaarden, men maatte strax pakke sig bort igjen, fordi hele Mæn
stod dem imod. De lagde siden til ved Holmen, og toge der
nus den Blinde, Sigurdsson, ud af Klostret mod Munkenes
Han havde forud modtaget Munkevielse. Det er Fleres Sagn
Magnus drog bort af egen Vilje, men at hiin Modstand kun
for et Syns Skyld, til at besmykke hans Sag. Sigurd og
begave sig da bort strax efter Julen, ventende sig Hjelp af
Frender og Magnus's Venner, hvilken ogsaa blev dem til
De droge ud efter Fjorden, og efter dem søgte sigen Bjørn Egil
Gunnar af Gimse, Halldor Sigurdsson, Aslak Haakonssøn og
drene Benedikt og Eirik samt den Hird, der før havde været
Kong Magnus, og en Mængde andre Mænd. De fore med

en syd foran Møre, og lige ud for Raumsdalsmynne. Der skiftede Sigurd og Magnus Folkene mellem sig; Sigurd foer strax om Vinteren vest over Havet, men Magnus til Oplandene, hvor han vendte sig megen Bistand, som han ogsaa fik. Han blev der hele Vintren og den paafølgende Sommer, og havde meget Folk. Kong Inge drog da imod ham med sit Krigsfolk, og de mødtes paa det Sted som heder Minne. Der stod et stort Slag. Kong Magnus havde flest Folk. Der fortælles, at Thjostulf Aalessøn bar Kong Inge i sin Opkiltning, medens Slaget stod paa, og han selv gik under Merket, og at Thjostulf kom i stor Nød og Fare, da Fjenderne satte ind paa ham: deraf, heder det, skal Kong Inge have faaet den Vanhelse, som han beholdt al sin Tid, saalænge han levede, nemlig at Ryggen knyttedes, den ene Fod var kortere end den anden, og saa svag, at han aldrig kunde gaa uden med Vanskelighed. Da vendte Mandefaldet sig paa Magnus's og hans Mænds Side, og i den fremmerste Fylking faldt Thorkel, Halldor Sigurdssøn, Bjørn Eirikssøn, Gunnar af Gimse og en heel Deel af hans Hær, førend han vilde ride bort. Dette omtaler Kolle den Prude i tvende Viser. Magnus flygtede derfra øster til Gautland til Jarlen Karl Sonesøn, en mægtig og begjerlig Mand. Magnus Blinde og hans Mænd sagde altid, naar de kom i Tale med Høvdinger, som saa, at Norge vilde blive et let Bytte, dersom en eller anden stor Høvding forsøgte paa at vinde det, da der nemlig nu saaatsige ikke var nogen Konge over Riget, men Lendermændene raadede, og de, der havde mest at sige af disse, vare indbyrdes uenige formedelst Avind. Og da nu Karl var begjerlig efter Magt og gjerne lyttede til hvad andre foresnakkede ham, samlede han Folk og reed østenfra ind i Viken, hvor mange gik under ham for Rædsels Skyld. Men da Thjostulf Aalessøn og Aamunde spurte dette, droge de imod ham med den Styrke, de kunde faa, og havde Kong Inge med sig. De fandt Karl Jarl og Gautehæren øster paa Kroka-Skogen, og holdt Slag med dem: der skete et stort Mandefald, og Kong Inge fik Sejr. Der faldt Munaan Agmundssøn, Morbroder til Karl Jarl. Munaans Fader Agmund var Søn af Orm Eilifssøn Jarl og Sigrid, Datter af Finn Arnessøn Jarl. Astrid, Agmunds Datter, var Karl Jarls Moder. En heel Deel andre af Gauterne faldt paa Kroka-Skogen, men Jarlen flygtede øster fra Skogen, medens Kong Inge jagede dem heelt ud af sit Rige, og havde de stor Skam af denne Ferd. Dette omtaler Kolle den Prude.

Magnus Blinde drog nu til Danmark, til Kong Eirik Eimune, (792)
og fandt der en god Modtagelse. Han tilbød Kongen, at hvis han vilde fare med en Danehær til Norge og lægge Landet under sig, vilde han selv følge og understøtte ham; han sagde, at hvis han

kom med hele sin Krigsstyrke, vilde ikke en eneste Mand i Norge vove at skyde et Skaft imod ham. Kongen lyttede til Magnus's Forestillinger, bød ud Leding, og foer med to Hundrede (240) Skibe nord til Norge. Magnus Blinde og hans Mænd vare i denne Ferd med Danekongen. Da de kom i Viken, fore de frem med nogenlunde Orden, Rolighed og Fred østen Fjorden. Men da de kom østfra med Flaaden til Tunsberg, forefandt de en stor Samling af Kong Inges Lendermænd; Vatn-Orm Dagsson, Gregorius's Brøder, raadede mest for dem. Der kunde Danerne ikke sætte Fod i Land, ja ikke engang hente sig Vand, og mange af dem bleve dræbte. Nu lagde de ind efter Fjorden til Oslo, hvor Thjostulf Alessøn var tilstede. Der fortælles, at man i Oslo, da man fik Øje paa den fjendtlige Hær, vilde lade den hellige Hallvards Skriin bære ud af Byen om Aftenen, og at der gik saa mange under det, som kunde komme til, men at det alligevel var saa tungt, at de ej kunde bære det længere, end et Stykke udefter paa Kirkegulvet. Om Morgenen derimod, da man saa, at Hæren kom indefter fra Hovedøen, bare fire Mænd Skrinet op fra Byen. Thjostulf og alt Byfolket fulgte med Skrinet, der førtes op til Fors paa Raumarike, og blev
(793) staaende der i tre Maaneder. Kong Eirik og hans Mænd søgte op i Byen. Thjostulf tog Stade ovenfor denne. Kong Eiriks Mænd løb efter ham; en af Kongens Stavnboer, ved Navn Askell, var hurtigst, men Thjostulf stød en Brodd imod ham, og rammede ham under Kverken saaat Odden stod ud af Nakken: bedre Skud tykte Thjostulf ikke at have gjort, thi der var intet andet Sted bart paa ham, end dette. Thjostulf drog op paa Raumarike, samlede Folk der om Natten og kom ned til Byen om Morgenen. Kong Eirik lod sætte Ild paa Hallvardskirken og mange Steder i Byen, som blev ganske opbrændt. Men strax efter kom Thjostulf med megen Folk ned til Byen, og Kong Eirik lagde bort med sin Flaade, uden at kunne gjøre Landgang nogensteds paa den Side af Fjorden formedelst de Folk, Lendermændene der havde samlet; og hvor hans Mænd forsøgte derpaa, laa der fem eller sex eller flere efter. Kong Inge og hans Fosterfader Aamunde Gyrdsson laa med en stor Styrke i Hornboresund, holdt der Slag med Kong Eirik og dræbte mange af hans Folk; han tog Flugten, og vendte tilbage til Danmark. Kong Inge foer efter ham, og gjorde dem alt det Afbræk han kunde. Og det er et almindeligt Sagn, at baarligere Ferd har ikke været faren med saa stor Styrke i en anden Konges Rige. Kong Eirik likede dette ilde, meente, at Kong Magnus og hans Mænd havde gjort ham stor Spot ved at overtale ham til denne Ferd, og sagde, at han herefter ikke skulde være slig Ven af dem som før.

Nu skulle vi fortælle om Haralds Sønner og Sigurd Slembe

ledes som den forstandige og skjønsomme Mand Eirik Oddsson
t berettet. Dette Fraſagn er egentlig Lendermanden Haakon
ige's; han ſad ved og fortalte disſe Tidender, da de første Gang
ve ſtrevne, men han ſelv og hans Sønner vare med i alle disſe
der og Slag, og vidſte Beſked om alle de øvrige.

Sigurd Slembe kom den Sommer veſtenfra over Havet til (794)
ge, hvor han da fik høre om ſin Frende Magnus's uheldige
d. Han tyktes da at vide, at der var kun liden Hjelp for ham
vente i Norge, og ſejlede derfor udenſkjers hele Vejen ſydefter
det, og kom frem i Danmark, hvor han ſtyrede til Øreſund.
ndenfor Øren fandt han nogle Vendeſnekker, lagde til Strid
d dem og fik Sejr, ryddede 8 Snekker, dræbte mange Mænd og
gte nogle. Sigurd ſlakkede en Tid om i Sydlandene, da han
ſte, at han ingen Styrke havde i Norge; iſær vare Thrønderne
Mørerne hans Modſtandere. Saa ſiger Ivar:

Fjendtligt modtog
Fyrſten veſtfra
Thrønder og Mører
til Meen for ſig ſelve —
Haulderne ſveeg
i Hu og Hjerte
den milde; blide
Magnus's Søn.

Han ſiger, at da Sigurd drog fra Norge, kom han i Sviakon=
s Rige:

Ild at rede
i røde Vejr
Sigurds ſvante
Svenne gjeve;
Gutterne maatte
gøte Sejlet,
da var ſvalt paa Sø,
men ſomme øſte.
Hvaſt drev Skibet
i beſtigt Stormvejr
for rivende Bølger
og ramme Strømme;
Søgutter fæſted
Snekken lange
for Kongeſønnen
ved Kalmars Næs.

Derpaa kom han i Danekongens Rige og gjorde ſig der mange
bdinger til Venner, først og fremſt Kongen ſelv, ſaaledes ſom det
ſiges:

Sig først og fremſt
Fred ſkaffede
Ørnens Mætter
hos Jydefyrſten.

Han havde ogſaa ved Møen et Slag med Vender, hvori han
ede. Derpaa ſtyrede han ſøndenfra og lagde op i Elven, i den
e Kviſl, hvor han vandt tre Skibe af den Flaade, der tilhørte
ore Hvinantorde og Olaf, Søn af Harald Keſja, hans egen Sy=
ſøn (Olafs Moder var nemlig Ragnhild, Kong Magnus Barfots
tter), og jagede Olaf op paa Land. Saa ſiger Ivar:

Fjender mange
Fyrſten i Elven
fældte, at vinde
Fædres Rige.
Skalv Sydd og Glavind,
Skudregnen tiltog,
Stridsmænd ſegned
paa Sider baade.

Men Tjostulf var i Kongehelle, hvor han havde samlet endeel Folk, og skulde verje Landet. Sigurd Slembe styrede derhen med sin Styrke, og de skød paa hinanden, uden at han kunde komme i Land; der faldt flere paa begge Sider, og mange bleve saarede. Der faldt Ulfhedin Saxulfsson, en Mand fra Nordlandet paa Island, Sigurds Stavnbo. Sigurd lagde bort, styrede nord i Viken og røvede paa mange Steder. Medens Sigurd laa i den Havn, som heder Portyrja paa Limgardssiden, hvor han passede paa de Skibe, der fore til eller fra Viken, og plyndrede dem, sendte Tunsbergsmændene Folk imod ham, der kom uforvarende over ham og hans Mænd, just som de vare paa Land og delte sit Bytte. Nogle kom ovenfra ned til dem, andre lagde sig med Skibene tvert for Havnen udentil. Der faldt en heel Deel af Sigurds Mænd, blandt dem Finn Geit og Askell Smidsson; men Sigurd løb ud paa sit Skib og roede ud imod dem. Vatn-Orms Skib laa nærmest, og han lod sit Skib sige agter, men Sigurd roede ud ved Siden af dem, og undkom med et Skib, dog vare mange faldne af hans Folk. Da gjorde man denne Visestump:

Vatn-Orm gjorde kun liden Gavn
vester derude i Portør-Havn.

(795) Siden sejlede Sigurd Slembedjakn syd til Danmark. Der blev en Mand borte af hans Skib, ved Navn Kolbein Thorljotsson af Batalder paa Hadeland; han var nemlig paa en Efterbaad, der var bunden ved Skibet, medens dette gik i svær Fart. Sigurd led Skibbrud, da de vare komne syd til Danmark, og var om Vintren i Aalborg. Men om Sommeren derefter fore Magnus og han sønden fra tilsammen med syv Skibe, og kom ganske uventet om Natten til Lister, hvor de lagde til Land med Skibene. Der forefandt de Bentein Kolbeinsson, Kong Inges Hirdmand, en særdeles tapper Mand. Sigurd og hans Folk løb op paa Land, just som Natten begyndte, kom ganske uforvarende, omringede Huset, hvor Bentein opholdt sig med sit Følge, og vilde sætte Ild paa det, men Bentein saa sit Snit til at komme ud i et Buur med sine Hærklæder og vel bevæbnet: der stod han indenfor Døren med draget Sverd i Haanden, Skjold foran sig og Hjelm paa Hovedet, beredt til Forsvar. Døren var temmelig lav. Sigurd spurte sine Mænd, hvo af dem havde Lyst til at gaa ind mod Bentein: det er, sagde han, ret en Lejlighed til at udmerke sig. Men ingen yttrede nogen Lyst dertil. Bentein hørte hvad de talte, og sagde: hver den af Eder, som gaar ind, skal finde Vaaben for sig. Det var mørkt i Buret, og han stod ved Døren med draget Sverd. Sigurd stod et Stykke borte, og saa, at ingen bød sig til: da tog han en Graafeld, viklede den om Haanden, drog Sverdet og stevnede op mod Huset i bare

kjorte, uden noget paa Hovedet. Han løb ind i Huset saa hurtigt, m man skyder en Kolv, og forbi Bentein, saaat han strax var in= nfor ham i Huset. Bentein hugg efter ham, men fejlede; Sigurd ndte sig strax udad mod Bentein, og de stiftede ikke mange Hugg ed hinanden, førend Sigurd fik hugget ham Banehugg og kom ud ed Hovedet i Haanden. Men Sigurd var ogsaa rap og uforfer= t fremfor alle Andre. Saa siger Ivar:

Skibene styred
Sigurd til Lister
udenfor Agder
østenfra Nesje;
Herser sig bojed
for Herrens Fodder;
Hær var i Landet,
herjed og brændte.

Til Skogen flygted
for Skjoldungen
Landets Folk,
hvor Luen brændte.
Benteins Blod
blev først udgydt
med skarpe Sverd,
førend selv han fegned.

De toge alt det Gods, der var paa Gaarden, droge siden til ne Skibe og styrede bort. Men da Kong Inge og hans Venner, avelsom Benteins Brødre, Sigurd og Gyrd, spurte hans Drab, ustede Kongen en stor Styrke mod Sigurd Slembe, drog selv ed og tog Skibet bort for Haakon Paalsson Pungelta, Datterson Aslak Erlingsson paa Sole og Syskendebarn til Haakon Mage, en jagede ham selv op paa Landet med alt hans Folk, og tog alle res Sager. Ind i Fjordene flygtede Sigurd Stork, Søn af Ein= ide i Gautdal, hans Broder Eirik Hæl og Andres Kelduskiit, on af Grim af Ord. Men Sigurd Slembe og Magnus Blinde Thorleif Skjappa sejlede udenskjers med tre Skibe nord til Haa= galand, hvor Magnus opholdt sig om Vintren i Bjarkø hos Vid= mn Jonsson. Men Sigurd hugg Stavnene af sit Skib, hugg uller i det og sænkede det ned inderst i Ogsfjorden; Vintren til= agte han i Tjeldesund paa Hinn=Øen, i en Fjord kaldet Gljuvre= rd. Inderst i Fjorden er der en Heller i Bjerget, der sad Sigurd hans Mænd, over tyve i Tallet, hele Vintren mellem Finnerne, tjeldede for Hellerdøren, saaat man ikke kunde see dem fra Fjæ= n. Mad fik de om Vintren af Thorleif Skjappa, Einar, Søn af gmund paa Sand og Gudrun, Datter af Einar Aresson paa eykjahole. Den Vinter skal Sigurd have ladet Finnerne gjøre to Skuder inde i Fjorden, bundne med Sener, uden et eneste om, men med Vidjer istedetfor Knæ, og tolv Mænd paa hvert ord. Sigurd var hos Finnerne, da de gjorde Skuderne; de havde l, og gjorde Gjestebud for Sigurd. Da kvad Sigurd dette:

Godt var i Gammen,
da vi glade drukke,
og fro Forsteson
foor mellem Bænkene;

Glæde sjorted ej der
ved Gammendrikken;
Dreng muntred Dreng
der, hvor jeg var.

Disse Skuder vare saa hurtige, at intet Skib kunde indhente dem paa Vandet, saaledes som det blev kvædet:

Faa kan følge
Fartøjet haaleyste,
seendundet Skib
under Sejlet flyver.

Men om Vaaren droge Sigurd og Magnus nordenfra med de samme Skuder, som Finnerne havde gjort. Da de kom nordenfra
(796) til Vaagen, dræbte de der Svein Præst og hans to Sønner. Derfra styrede Sigurd syd til Vik, hvor de tog Viljam Skinnare, Kong Sigurds Lendermand, saavelsom Thoralde Kjaft, og dræbte dem begge. Derpaa drog Sigurd sydefter langsmed Landet, traf syd ved Byrda Styrkaar Glæserova, der just kom søndenfra Kaupangen, og dræbte ham. Da Sigurd kom syd til Valsnes, traf han der udenfor Svina-Grim, og lod den højre Haand hugge af ham. Derefter foor han syd til Møre udenfor Throndheimsmynne, og fangede der Hedin Hirdmage og Kalf Kringluauga; Hedin lod han gaa, men Kalf dræbte de. Kong Sigurd og hans Fosterfader Saada-Gyrd spurte nu, hvorledes Sigurd Slembedjakn foor frem, og hvad han tog sig til: de sendte derfor Mænd ud at lede efter ham, under Anførsel af Jon Kauda, Søn af Kalf range, Ivar Biskops Broder, og Præsten Jon Smyril. Disse Mænd droge afsted paa „Reinen" et overmaade hurtigtsejlende Skib, med 22 Rum, og ledte efter Sigurd, men fandt ham ikke, og vendte tilbage med liden Heder, thi man sagde, at de havde seet Sigurd, men ikke tordet lægge til og angribe ham. Sigurd drog fremdeles sydefter langsmed Landet, og gjorde overalt stor Skade. Han foor syd til Hordaland, og kom til Herdla: der boede Einar, Søn af Laxa-Paal, som just var faren ind i Hamarsfjorden til Gangdagething. De toge alt det Gods, som fandtes paa Gaarden og tilhørte Einar; ligeledes toge de hans fire Aar gamle Søn, der laa hos hans Tjenestekarl; nogle vilde dræbe Drengen, andre føre ham bort med sig. Men Tjenestekarlen sagde: det kan ikke være Eder til noget Gavn at dræbe Drengen, og ligesaa lidet at føre ham bort, thi dette er min Søn, og ikke Einars: paa Grund af disse Ord lode de Drengen blive tilbage, og fore bort. Da Einar kom hjem, gav han Manden Gods til en Verdi af 2 Ører Guld, takkede ham for hans Raadsnildhed og lovede stedse for Fremtiden at være hans Ven. Eirik Oddsson, der allerførst opskrev disse Fraſagn, siger, at han i Bergen hørte Einar Paalsson selv fortælle dette. Sigurd foor videre sydefter langs Landet, og heelt ud i Viken, hvor han fandt Finn Sauda-Ulfsson øster i Kvilde, idet han drog om at hente Kong Inges Skatter, og lod ham hænge. Siden fore de syd til Danmark.

Vikverjerne og Bergensmændene sagde, at det var Skam at (797)
Kong Sigurd og hans Venner sade i god Ro nord i Kaupangen, uagtet hans Faders Banemand foer den alfare Vej forbi Throndheimsmynne, medens Kong Inge og hans Mænd sad øster i Viken lige ved Faren og verjede Landet, ja havde allerede holdt mange Slag. Derfor sendte da Inge et Brev nord til Kaupangen, saa lydende: Inge Konge, Søn af Kong Harald, sender sin Broder Kong Sigurd, Saada-Gyrd, Agmund Svifte, Ottar Birting og alle Lendermænd, Hirdmænd og Huuskarle samt hele Almuen, sæle og vesæle, unge og gamle, Guds og sin Hilsen. Alle vide noksom, i hvilken Nød vi ere stedte og hvor unge vi ere, idet du kun er fem, jeg tre Aar gammel, saaat vi ingen Vej kunne komme uden vore Venners og gode Mænds Hjelp. Nu tykkes det os, som om jeg og mine Mænd ere den fælles Nød og Fare nærmere end du og dine Venner. Gjør nu saa vel, at du, saa snart du kan, og saa mandsterk som muligt, kommer til mig, saaat vi ere begge tilsammen, i hvad der saa skeer. Den er nu vor begges bedste Ven, som hjelper til, at vi stedse ere saa enige som muligt, og i alle Dele samholdende. Men unddrager du dig, og vil ikke fare efter denne min trængende Ordsending, saaledes som du før har gjort, da maa du belave dig paa, at jeg farer imod dig med Krigsfolk og lader Gud skifte mellem os, thi ej kunne vi længer finde os i at sidde med saa stor Bekostning og Folkestyrke, som her behøves for Ufredens Skyld (og det er meget som behøves); du tager jo Halvdelen af alle Landskylder og andre Indtægter i Norge. Lever i Guds Fred.
Da opstod paa Thinget Ottar Birting, og svarede først af alle de (798)
Tilstedeværende. Dette er Kong Sigurds Svar til sin Broder Kong Inge, at han skal have Guds Tak for sin Hilsen, og ligeledes for det Stræv og de Vanskeligheder, han og hans Venner har i hans Rige for begges Tarv. Men skjønt der nok synes at være endeel haardt i Kong Inges Ord til sin Broder Kong Sigurd, har han dog meget, der undskylder ham i mange Stykker. Nu vil jeg kundgjøre mit Sind og høre, hvorvidt Kong Sigurds og de andre Stormænds Vilje stemmer dermed, nemlig at du, Kong Sigurd, gjør dig rede med alt det Folk, der vil følge dig, til at verje dit Land, og fare saa mandsterk som muligt til din Broder Kong Inge, for at den ene af Eder kan styrke den anden i alle gavnlige Ting, men den almægtige Gud styrke Eder begge. Nu ville vi høre dine Ord, Konge! Peter, Sauda-Ulfs Søn, bar Kong Sigurd paa Thinget, og blev siden kaldet Peter Burdarsvein. Da sagde Kongen: vide skulle alle Mænd, at hvis jeg maa raade, da vil jeg fare til min Broder Kong Inge saa fort jeg kan! Siden talede den ene efter den anden, og begyndte hver paa sin Viis, men sluttede dog paa samme Maade, som Ottar

Birting først havde talt: det blev da afgjort, at man skulde sted
Folk sammen og fare øster i Landet. Siden drog Kong Sigu
øster i Viken med en stor Hær, og fandt der Kong Inge, sin Brod
(799) Samme Høst kom Sigurd Slembe og Magnus Blinde sønde
fra Danmark med 30 Skibe og en Hær baade af Daner og Nor
mænd: det var nær ved Vinternat (14de October). Da Konger
og deres Krigsfolk spurte dette, fore de øster imod dem. De mø
tes i Hvaløerne ved Holmengraa: det var en Søndag, næste D
efter Martinsmesse. Kong Inge og Kong Sigurd havde da tr
Skibe, alle store: der blev et stort Slag, men allerede efter d
første Rid flygtede Danerne med atten Skibe, og droge hjem
Danmark. Da ryddedes Sigurds og Magnus's Skibe. Da Ko
Magnus's Skib paa det nærmeste var ryddet, laa han i sin Sær
Reidar Grjotgardsson, som længe havde fulgt ham og været ha
Hirdmand, tog Kong Magnus i sit Fang, og vilde løbe med ha
over paa et andet Skib. Da blev Reidar skudt med et Spyd m
lem Herderne, tvers igjennem, og det heed, at Magnus fik sit B
nesaar, af det samme Spyd, og at Reidar faldt baglængs ned p
Tiljerne, men Magnus ovenpaa ham. Alle og Enhver sagde,
han tyktes vel og prydeligen at have fulgt sin Herre og Drotti
held hver den, der faar sligt Eftermæle! Der faldt Lodin Sauppri
af Linnstad, paa Kong Magnus's Skib, Bruse Thormodsson, Sigu
Slembedjakns Stavnbo, Ivar Kolbeinsson, Hallvard Fæge, Sigu
Slembes Forrumsmand: hiin Ivar gik først ind til Kong Harald
saarede ham. Der faldt og en stor Deel af Magnus's og Sigurds Ho
thi Inges Mænd lode ingen undslippe, som de kunde naa, skjønt h
kun faa nævnes. Paa en Holm dræbte de mere end 40 Man
blandt dem vare to Islændinger, Sigurd Præst, Søn af Bergth
Maarsson, og Klemet, Søn af Are Einarsson. Men tre islandsk
Mænd beholdt Livet: Ivar Skrauthanke, Kalf den Ranges Sø
som siden var Biskop i Throndhjem, og Fader til Eirik Erkebisko
Ivar havde stadigt fulgt Kong Magnus: han slap nu over paa
Broders, Jon Kauda's, Skib: denne Jon var gift med Cecilia,
Datter af Gyrd Baardsson, og var der i Kong Inges og Sigur
Hær; den anden, der ligeledes kom over paa Jons Skib, var Arnbjø
Ambe, der siden var gift med en Datter af Thorstein i Audsholt; d
tredje var Ivar Dynta Starressøn, Broder til Helge Starressøn, m
thrøndsk paa mødrene Side: han var den væneste Mand. Da Krigsf
kene bleve var, at de vare komne der, grebe de til Vaaben og storme
ind paa Jons Folk; disse satte sig til Modverje, og det var ikke la
fra, at hele Mængden kom op at strides; men Striden blev dog bil
saaledes, at Jon udløste sin Broder Ivar og Arnbjørn, og forbar
sig til at betale Penge for dem; dog bleve disse Penge ham sid

efterginne. Ivar Dynta derimod blev ført op paa Land og hals-
hugget, fordi Sigurd og Gyrd, Kolbeins Sønner, ej vilde tage
Penge for ham, efterſom de paaſtod, at han havde været tilſtede ved
deres Broder Benteins Drab. Ivar Biſkop ſagde ſiden, at af alt,
hvad der var overgaaet ham, havde intet tykts ham verre, end da
Ivar blev ført op i Land for at lægges under Øxen, og da han
ſiltes fra dem, hilſte til dem og ønſkede dem et glædeligt Gjenſyn.
Gudrid Byrgesdatter, Syſter til Jon Erkebiſkop, ſagde til Eirik
Oddsſøn, at hun hørte Ivar Biſkop ſelv ſige dette. Thrond Gjald- (800)
kere heed en Mand, ſom ſtyrede et Skib i Kong Inges Flaade.
Da var det kommet dertil, at Inges Mænd roede paa Smaabaade
mellem Skibene hen til de Mænd, ſom ſvømmede og dræbte enhver,
de fik fat paa. Sigurd Slembe løb fra ſit Skib ned i Søen, da
det var ryddet, kaſtede Brynjen af ſig under Vandet og ſvam ſiden
med et Skjold over ſig. Nogle Mænd af Thronds Skib tog en
Mand op, der ſvam, og vilde dræbe ham, men han bad om Naade,
og lod forſtaa, at han kunde ſige dem, hvor Sigurd Slembe var.
De ſamtykkede heri. Nu flød der Skjolde og Spyd, døde Mænd,
Vaaben og Klæder vidt og bredt om paa Søen mellem Skibene.
Men, ſagde han, ſeer kun efter, hvor der flyder et rødt Skjold;
under det er han. De roede da derhen, toge ham, og bragte ham
op i Thronds Skib. Men Thrond ſendte Bud til Thjoſtulf, Ottar,
Aamunde og Gyrd. Sigurd Slembe havde haft Ildtøj med ſig,
og var Knuſken lagt ind i et Valnødſkal med Vox ſtøbt udenom.
Dette omtales, fordi det tyktes ſindrigt udtænkt paa den Maade at
hindre Knuſken fra at blive vaad. Skjoldet havde han over ſig
medens han ſvam, for at ingen ſkulde vide, om det var dette, eller
et andet, da der flød ſaa mange paa Søen. De ſagde, at de aldrig
havde fundet ham, derſom man ikke havde ſagt dem til, hvor han
var. Da Thrond kom til Lands med Sigurd, blev det ſagt Krigs-
folkene, at han var tagen: da brød Hæren ud i et Fryderaab.
Ved at høre dette ſagde Sigurd: mangen ond Mand vil her blive glad
ved mit Hoved idag. Da gik Thjoſtulf Aalesſøn hen til ham der
han ſad, ſtrøg af hans Hoved en Silkehue beſat med Lad, og ſagde:
hvor torde du, Træls Søn, være ſaa djerv at kalde dig Søn af
Kong Magnus Barfot? Sigurd ſvarede: ikke behøver du at ligne
min Fader ved en Træl, thi din Fader havde kun lidet at betyde
imod min. Hall, Søn af Lægen Thorgeir Steinsſøn, og Kong
Inges Hirdmand, var tilſtede ved diſſe Begivenheder; han fortalte
dem til Eirik Oddsſøn, og denne opſkrev dem efter dette Fraſagn.
Eirik ſkrev den Bog, ſom kaldes Ryggjarſtykke. I den Bog
berettes der om Harald Gille og hans Sønner, om Magnus Blinde
og Sigurd Slembedjakn, og alt om deres Død. Eirik var en for-

ſtandig Mand, og paa denne Tid lange Stunder i Norge. Nogle Fraſagn ſkrev han efter Forſagn af Haakon Mage, Haraldsſønnernes Lendermand. Haakon og hans Sønner vare med i alle disſe Stridigheder og Foretagender. End nævner Eirik flere Mænd, der berettede ham om disſe Tidender, forſtandige og ſanddrue, og ſom havde været ſaa nær ved, at de ſaa eller hørte Tildragelſerne. Noget ſkrev han ogſaa efter hvad han ſelv havde hørt eller ſeet.
(801) Hall ſiger ſaa, at Høvdingerne vilde ſtrax lade Sigurd dræbe, men de, der vare grummeſt, og tyktes at have ſin Harm at hevne paa ham, fik ſin Vilje ſat igjennem, at han ſkuldes pines; blandt dem nævnes Benteins Brødre Sigurd og Gyrd Kolbeinsſønner; ligeledes vilde Peter Burdarſvein hevne ſin Broder Finn. Men Høvdingerne og de fleſte Folk gik fra. Først brøde de hans Been og Arme iſønder med Øxehamre. Derpaa droge de Klæderne af ham for at ſlaa ham levende, og kløvede Huden i Hovedet paa ham, men det kunde de ikke gjøre formedelſt Blodløb; de toge derfor Svøber af Læderremme og ſloge ham længe, indtil Huden var ligeſaa fuldkommen af, ſom om han var ſlaaet. Siden ſtødte de en Stok i Ryggen paa ham, ſaaat den gik iſønder, droge ham derpaa til et Træ, hængte ham, og hugg ſiden Hovedet af ham. Hovedet og Kroppen ſlæbte de derefter bort og dyſſede det ned i en Røſe. Alle, ſaavel hans Venner ſom hans Uvenner, ere enige om, at ingen Mand i Norge, ſom da levende Folk kunde mindes, havde været dygtigere i alle Dele, end Sigurd; men i et og andet havde han intet Held med ſig. Hall ſagde, at han ikke talte ſtort i Piinſlerne, men ſvarede kun faa af dem, der talte til ham, og dem kun med faa Ord. Men det ſiger Hall, at han aldrig gav ſig mere ved at de piinte ham, end om de ſlog paa en Stok eller Steen; han ſiger og, at man vel kunde agte den for en kjek og haardfør Mand, der under Piinſlerne holdt Munden, eller kun gav ſig lidt; men Sigurd, ſagde han, forandrede aldrig ſit Mæle, og talte ligeſaa let, ſom om han ſad inde paa Ølbænken: hverken talte han højere eller lavere eller mere ſkjelvende, end ſom han ellers plejede; han talte lige til han opgav Aanden, og ſang ſtundom af Pſalteret. Dette, meente Hall, var overvættes Kraft, og mere end hvad andre Mennesker formaaede. Den Præſt, der havde Kirke ikke langt derfra, lod Sigurds Liig føre til ſamme Kirke. Denne Præſt var Haraldsſønnernes Ven, men da dette ſpurtes, kaſtede de ſin Vrede paa ham, og lode Liget flytte did tilbage, hvor det før havde været; derhos maatte Præſten gjelde Penge derfor. Sigurds Venner fore ſiden ſøndenfra Danmark efter hans Legeme med et Skib, førte det til Aalborg og begrove det ved Mariekirken der i Byen. Provſt Ketil, der foreſtod Mariekirken, ſagde til Eirik, at Sigurd laa begraven

der. Thjostulf Aalessøn lod føre Magnus den Blindes Liig til Oslo, og begrave ved Hallvardskirken hos hans Fader Kong Sigurd. Lodin Saupprud og Thorleif Brynjulfssøn og Kolbein lode de føre til Tunsberg, men alt det andet Folk nedgrove de der.

Kongerne Sigurd og Inge havde raadet sex Vintre for Norge; (802)
da kom den Vaar Eystein vestenfra Skotland; han var Søn af Kong Harald Gille. Arne Sturlassøn, Thorleif Brynjulfssøn og Kolbein Ruge havde faret vestover Havet efter ham, fulgte ham i Landet, og droge strax nord til Throndhjem med ham. Thrønderne loge ved ham, og han blev strax tagen til Konge paa Eyrathing i Gangdagene, saaat han skulde have Trediedelen af Norge med sine Brødre Sigurd og Inge. Sigurd og Inge vare da øster i Landet, og der fore Mænd mellem Kongerne, som fik dem forligte saaledes, at Eystein skulde have Trediedelen af Riget. Man troede paa Rigtigheden af hans Fødsel, fordi Kong Harald selv havde sagt til derom. Bjadak heed Kong Eysteins Moder, og kom til Norge med ham. Magnus heed Kong Harald Gilles fjerde Søn, der opfostredes af Kyrpinga-Orm; ogsaa han blev tagen til Konge og fik sin Fjerdedeel af Landet. Magnus var vissen paa Fødderne, levede kun en stakket Tid, og blev fotdød. Ham omtaler Einar Skulessøn i en Vise om alle fire Konger.

Efter Kong Harald Gilles Fald blev Dronning Ingerid gift (803)
med Ottar Birting, der var Lendermand og en stor Høvding, thrøndsk af Ætt; han var en stor Støtte for Kong Inge, medens denne endnu var i Barne-Alderen. Kong Sigurd var ingen synderlig Ven af Ottar, og syntes, at han i alle Stykker heldte mest til Kong Inges Side. Ottar Birting blev dræbt nord i Kaupangen ved Overfald en Kveld, han gik til Aftensang. Men da han hørte Hvinen af Hugget, løftede han Haanden og Kappen mod Hugget, i den Tro, at der blev kastet en Sneebold mod ham, paa unge Drenges Viis. Ottar faldt ved Hugget, men hans Søn Alf Rode kom just i det samme gaaende ind i Kirkegaarden; han saa sin Fader falde, og at den Mand, der havde dræbt hans Fader, løb øster om Kirken. Alf løb efter ham, og dræbte ham ved Sanghushjørnet. Man sagde da, at han havde skilt sig vel ved Hevnen, og han blev siden anseet for større Mand end før. Kong Eystein Haraldssøn var (804)
just inde i Throndhjem, da han spurte Ottars Fald, stevnede Bondefolket til sig, drog ud til Byen og blev heel mandsterk. Ottars Frender og Venner gav Kong Sigurd mest Skyld for Anslaget mod hans Liv; han var da i Kaupangen, og Bønderne vare meget hidsige paa at fare imod ham. Men Kongen bød Stirsler for sig, og festede Jernbyrd, for saaledes at bevise sin Uskyldighed: derom

blev man da forligt. Derpaa drog Kong Sigurd syd i Land
men Skirslerne bleve aldrig fremmede.

(805) Dronning Ingerid fik en Søn med Ivar Sneis, der fik Na
net Orm, og siden blev kaldet Kongsbroder. Han var smuk
Aasyn og blev en stor Høvding, saaledes som det siden skal omtale
Dronning Ingerid blev siden gift med Arne paa Stodreim: h
blev siden kaldet Kongsmaag, og vare deres Børn Inge, Nikola
Philippus i Herdsla og Margrete, der først var gift med Bjørn Bu
siden med Simon Kaaressøn.

(806) Erling heed Kyrpinga-Orms Søn med Ragnhild, Datter
Sveinke Steinarssøn. Kyrpinga-Orm var Søn af Svein, Søn
Svein Erlendssøn af Gerde. Orms Moder var Ragna, Datter
Orm Eilifssøn Jarl og Sigrid, Datter af Finn Arnessøn Ja
Orm Jarls Moder var Ragnhild, Datter af Haakon Jarl d
Mægtige. Erling var en forstandig Mand og en stor Ven af Ko
Inge; med hans Raad fik han Christina, Datter af Kong Sigu
Jorsalafare og Dronning Malmfrid. Erling havde sit Bo p
Stødla paa Søndhørdaland. Erling, Eindride Unge og end fl
mægtige Lendermænd droge ud af Landet med en vakker Hær;
agtede at fare til Jorsale, og fore først vest over Havet til Ork
øerne. Derfra drog Ragnvald Jarl, der kaldtes Kale, og Bisk
Viljam; de havde i Alt fra Orknøerne femten Langskibe, og sejle
først til Sydøerne, derfra vester til Valland, og siden den V
som Kong Sigurd Jorsalafare havde faret ud til Njørvasund, fa
herjede vide om i det hedenske Spanien. Lidt efterat de havde sejl
gjennem Sundet, skiltes Eindride Unge, og de som fulgte ham, f
dem med 6 Skibe, og begge Parter sejlede siden hver for sig. M
Ragnvald Jarl og Erling fandt en Dromund i Havet, lagde til d
med ni Skibe og sloges med dem; men tilsidst lagde de Snekker
under Dromunden, og Hedningerne styrtede da ned over dem baa
Vaaben og Steen og Gryder fulde af kogende Beeg og Olje. E
ling laa med sit Skib næst under Dromunden, saaat Vaabenbyrde
fra Hedningerne kom udenfor det. Erling og hans Mænd hugg
Huller paa Dromunden, nogle nede i Vandgangen, andre oppe v
Bordene, saaat de gik ind. Dette omtaler Thorbjørn Skakkaskald
Erlingsdraapa. Audun Raude heed den Mand, Erlings Stavnb
der først gik op i Dromunden: de vandt da Dromunden, dræb
en ustyrtelig Mængde Mænd, toge en overvættes Mængde Go
og vandt en berømmelig Sejr. Ragnvald Jarl og Erling Skak
kom i denne Ferd til Jorsalaland og heelt ud til Aaen Jorda
Derpaa vendte de tilbage og droge først til Myklegaard, hvor
lode sine Skibe blive tilbage, fore videre søndenfra til Lands,
kom velbeholdne tilbage til Norge. Deres Ferd blev meget lovprii

ling anſaaes nu for meget større Mand end før, baade formedelſt
Ferd og ſit Giftermaal; derhos var han en Viismand af For-
nd, riig, ættſtor og maalſnild; han heldede meſt til Kong Inge af
le hine Brødre.

Kong Sigurd drog engang om paa Veitſler øſter i Viken med (807)
Hird, og reed forbi en Gaard, der tilhørte en mægtig Mand
d Navn Simon. Idet Kongen reed gjennem Gaarden, hørte han
gen kvæde inde i et Huus ſaa fagert, at han blev heel forundret;
n reed hen til Huſet, ſaa ind, og ſik ſee en Kvinde, der ſtod ved
Kvern, og kvad forunderligt dejligt, idet hun malede. Kongen
eg af Heſten, gik ind til Kvinden, og lagde ſig med hende. Da
ongen drog bort, ſik Simon Bonde at vide, hvad Kongens Erende
r havde været; Kvinden heed Thora, og var Simon Bondes
jeneſtepige. Siden lod Simon tage Vare paa hende, og hun
dte derefter et Drengebarn, der ſik Navnet Haakon, og kaldtes
ong Sigurds Søn. Haakon opfødtes med hos Simon Thorbergs-
n og hans Kone Gunnhild. Der opfødtes ogſaa Simons Søn-
r Amund og Andres, og der var ſtor Kjærlighed mellem dem og
aakon, ſaaat kun Døden ſkilte dem ad.

Kong Eyſtein Haraldsſøn opholdt ſig engang øſter i Viken (808)
rved Landsenden: da blev han ueens med Indbyggerne i Ryme-
nd og Hiſingsboerne; de ſamlede ſig i Flok mod ham, men han
oldt Slag med dem og ſejrede. Stedet, hvor de ſloges, heder
ikberg. Han brændte ogſaa vide om paa Hiſingen. Siden gik
ønderne ham til Haande og udredede ham ſtore Bøder, men Kon-
n tog Giſler af dem. Dette omtaler Einar Skulesſøn. Kort (809)
ter tiltraadte Kong Eyſtein et Tog veſter over Havet, og ſejlede
rſt til Katanes, hvor han ſpurte, at Jarlen Harald Madadsſøn
ſt var i Thorsaa. Han lagde da derind med tre Smaaſkuder, og
n uventet over Jarlen. Denne havde et Skib paa 30 Rum med
nved 80 Mand, men da de ikke vare beredte paa nogen Ufred,
kkedes det Kong Eyſtein ſtrax at komme op i Skibet og tage Jar-
n til Fange. Han tog ham med ſig ud paa ſit Skib, og Jarlen
ſte ſig med tre Mkr. Guld; dermed ſkiltes de ad. Dette omtaler
inar Skulesſøn. Derfra ſejlede Kong Eyſtein ſydover øſtenfor
kotland, og lagde ind til den Kjøbſtad i Landet, der heder Apar-
on, hvor han dræbte mange Mænd og plyndrede Staden. Dette
ntaler Einar Skulesſøn. En anden Kamp havde han ſyd ved
jartapoll med en Ridderſkare, drev den paa Flugten og ryddede
ogle Skibe. Dette omtaler Einar. Saa ſtyrede han videre, ſyd-
ver ved England, og havde den tredie Kamp ved Hvitaby, hvor
an ſejrede og brændte Byen. Einar omtaler det. Derefter herjede
an vide om i England, hvor Stefne dengang var Konge. Kong

Eystein holdt nu et Slag ved Skarpaſker med nogle Riddere, hvil
Einar omtaler; derpaa ſtreed han ved Pilavik og fik Sejr. Og
dette omtaler Einar. Der brændte de Langatun, et ſtort Tho
og ſiger man, at Byen ſiden den Tid har faaet liden Opkom
Siden drog Kong Eyſtein bort fra England om Høſten, og ven
tilbage til Norge. Denne hans Ferd blev heel forſkjelligt bedømt.

(810) I Begyndelſen af Kong Haralds Sønners Dage var der g
Fred i Norge, og de vare ogſaa nogenledes ſamdrægtige, ſaalan
deres førſte Raadgivere levede. Inge og Sigurd vare endnu ba
agtige, og havde begge een Hird tilſammen, men Eyſtein var f
voxen Mand og havde en Hird for ſig ſelv. Men da Brødre
Inges og Sigurds Raadgivere vare døde, nemlig Saada-Gy
Baardsſøn, Aamunde Gyrdsſøn, Thjoſtulf Aalesſøn, Ottar Birti
Agmund Sviſte og Agmund Dreng, Erlend Skakkes Broder, (
ling var kun lidet anſeet, ſaalænge Agmund levede) ſkilte Kong I
og Kong Sigurd ſin Hird fra hinanden. Til Kong Inge ſlutt
ſig da Gregorius, Søn af Dag Eilifsſøn og Ranghild, Skoſte
mundsſøns Datter. Gregorius havde Rigdom paa Gods, og
ſelv en meget dygtig Mand. Han blev Kong Inges fornemſte M
hjelper i Landsſtyrelſen, og Kong Inge tilſtod ham at tage h

(811) han vilde af hans Ejendom. Kong Sigurd blev en meget v
ſom Mand, og uvoren i alle Dele, efterſom han voxede til:
var ogſaa Kong Eyſtein, dog var denne noget rimeligere. K
Sigurd blev en ſtor og ſterk Mand, drabelig at ſee til, lyſebr
af Haar, med ſtyg Mund, men forreſten ſmukt Anſigt; han
ualmindeligt maalſmild og dygtig i alle Legemsferdigheder. D
omtaler Einar Skulesſøn. Kong Eyſtein var ſvarthaaret og
mørk Anſigtsfarve, lidt over Middelhøjden, forſtandig og ſkjøn
Han var gift med Ragna, en Datter af Nikolas Maaſe. K
Inge havde ſmukkeſt Anſigt af Brødrene; han havde guult, tem
ligt tyndt Haar, meget krøllet; liden var hans Opvext; han h
vanſkeligt gaa alene, ſaa viſſen var hans ene Fod, og han ha
en Knude mellem Herderne og paa Bringen. Han var blidmælt
føjelig mod ſine Venner, gavmild paa Gods, og lod Høvding
meget raade med ſig om Landsſtyrelſen. Han var venſæl hos
muen, og alt dette bidrog meget til at drage Magten og det ſt
Antal Tilhængere til ham. Brigida heed Kong Harald G
Datter; hun var førſt gift med Sviakongen Inge Hallſteins
ſiden med Jarlen Karl Sonesſøn i Gautland, og derpaa med S
kongen Magnus; han og Kong Inge Haraldsſøn vare ſamm
Allerſidſt var Brigida gift med Jarlen Byrge Broſa; de havde
Sønner, Philippus Jarl, Knut Jarl, Folke og Magnus. D
Døttre vare Ingegerd, der var gift med Sverke Sviakonge (d

n var Kong Joan), Christina og Margrete. Maria heed en
en Datter af Kong Harald Gille; hun var gift med Simon
alv, Søn af Hallkell Huuk; Nikolas heed deres Søn. Mar-
te heed Kong Harald Gilles tredie Datter, hun var gift med
n Hallkellsson, Simons Broder. Der forefaldt nu mangt og
get mellem Brødrene, der ledede til Uenighed; men jeg vil dog
ne omtale, hvad der tykkes mig at være det vigtigste.

I disse Haraldssønnernes Dage kom Kardinal Nikolas fra (812)
m til Norge, udsendt af Paven. Kardinalen var meget vreed
a Brødrene Kong Sigurd og Eystein, saaat de maatte gaa til
rliig med ham; men han var overmaade vel forligt med Kong
ge, og kaldte ham sin Søn. Da de alle tre vare forligte med
m, føjede han dem i at indvie Jon Byrgesson til Erkebiskop i
rondhjem, og gav ham det Klæde, som heder Pallium, idet han
ordnede, at der herefter skulde være en Erkebiskopsstol i Nidaros
Christkirken, hvor den hellige Kong Olaf hviler. Før den Tid
de der alene været Lydbiskoper i Norge. Kardinalen forordnede
, at ingen ustraffet skulde bære Vaaben i Kjøbstederne, undtagen
Mænd, der holdt Vagt hos Kongen. Han forbedrede ogsaa i
nge Stykker Nordmændenes Seder, medens han var i Landet.
gen udenlandsk Mand er kommen til Norge, der agtedes saa meget
alle, og kunde raade saa meget med Almuen som han. Han
ste siden sydover med mange Vennegaver, og sagde, at han siden
lde være Nordmændenes bedste Ven. Da han kom syd til Rom,
de pludseligt den daværende Pave, og nu vilde hele Romerfolket
ve Kardinal Nikolas til Pave. Han blev da indviet til Pave
der Navnet Adrianus, og saa sagde de Mænd, der i hans Dage
n til Rom, at aldrig havde han saa magtpaaliggende Sager, at
e med andre om, at han ikke talte med Nordmænd først, naar de
de saa ham i Tale. Han var ikke længe Pave, og kaldes nu en
lig Mand.

Kongerne Eystein og Sigurd vare blevne uenige, fordi Kong (813)
gurd havde dræbt nogle af Kong Eysteins Hirdmænd, ved Navn
nlig Harald den Vikverske, der havde Huus i Bergen, Præsten
n Tabardsson, og Bjarne Sigurdsson: af den Aarsag lagde de
rligsstevne med hinanden om Vintren oppe paa Oplandene. De
længe begge to tilsammen og talte med hinanden. Men det
t op af deres Tale, at alle Brødrene Sommeren efter skulde mø-
i Bergen, samt at de vilde, at Kong Inge skulde have to eller
Bo, og saa megen anden Rigdom, at han kunde holde tredive
nd med sig, idet de nemlig paaskød, at han ikke havde Hilse til at
re Konge. Kong Inge og Gregorius spurte disse Tidender,
ge til Bergen, og samlede mange Folk om sig. Kong Sigurd

kom did noget senere, og havde betydeligt mindre Styrke. Da ha
Sigurd og Inge været Konge over Norge i nitten Aar. K
Eystein kom noget senere østenfra Viken, end hine nordenfra. K
Inge lod da blæse til Things ude paa Holmen: der kom Sig
og Inge, meget mandsterke. Gregorius havde to Langskibe og o
niti Mand, som han gav Kosten; han holdt sine Huuskarle be
end andre Lendermænd, thi han drak aldrig i Skytninger, uden
lade alle sine Huuskarle drikke med sig. Han gik med en guldbel
Hjelm paa Thinget, og alt hans Folk var hjelmet. Kong I
stod op, sagde fra, hvad han havde spurt, nemlig hvorledes h
Brødre vilde handle imod ham og sætte ham fra Riget, og bad
Bistand. Mængden yttrede godt Bifald til hans Ord, og sagde,
(814) de vilde følge ham. Da stod Kong Sigurd op og talte, kalde
det en Usandhed, hvad Kong Inge beskyldte ham og hans Bro
for; han sagde, at dette kun var et Opspind af Gregorius, og
det ikke skulde vare længe, førend de mødtes saaledes, at han
skulde faa hiin guldlagte Hjelm styrtet ned: han endte sin Tale m
de Ord, at han og Gregorius ikke skulde leve længe begge tilsa
men. Gregorius svarede, at han vist ikke behøvede at længes
meget derefter, og at han selv var belavet derpaa. Faa D
senere blev en af Gregorius's Huuskarle dræbt ude paa Gaden,
den, som dræbte ham, var Huuskarl hos Kong Sigurd. Da vi
Gregorius gjøre Anfald paa Kong Sigurd og hans Mænd, m
Kong Inge og mange andre af hans Mænd fraraadte det. V
en Kveld, da Dronning Ingerid, Kong Inges Moder, gik
Aftensang, kom hun lige til, just som Sigurd Skrubhyrna, K
Inges Hirdmand, blev huggen ihjel; han var da gammel, og ha
tjent mange Konger, men de, der havde dræbt ham, vare K
Sigurds Hirdmænd, Hallvard Gunnarsson og Sigurd, Søn
Eystein Travale, og man sigtede Kong Sigurd selv som Opha
mand til Drabet. Da gik hun strax hen til Kong Inge, sa
ham, hvad der var skeet, og tilføjede, at han længe vilde blive
liden Konge, hvis han ikke vilde gjøre noget ved, at hans H
mænd bleve dræbte den ene paa den anden som Sviin. Kon
blev vreed over hendes Tiltale, og idet de saaledes skjendtes
hinanden, kom Gregorius gaaende ind med Hjelm og Brynje
bad Kongen ikke vredes, saasom han talede sandt; jeg er kom
hid for at staa dig bi, sagde han, hvis du vil anfalde Kong S
urd: her har jeg over hundrede (120) hjelmede og brynjede Ma
og vi skulle søge ind paa dem fra den Kant, der tykkes de a
verst. De fleste fraraadede dette og sagde, at Kong Sigurd
vilde bøde sit Vanheld. Men da Gregorius saa, at der ikke
noget af med Anfaldet, talte han saaledes til Kong Inge:

plukke de Mændene fra dig ligesom Blade fra en Stamme; for kort Tid siden dræbte de din Huuskarl, nu din Hirdmand, og siden ville de vel og veide mig eller en anden af dem, som de tror, at du seer mest Savn i, hvis de see, at du ikke gjør noget derved; men tilsidst, naar dine Venner ere dræbte, tage de dig selv fra Kongedømmet. Hvad nu end dine andre Lendermænd ville, saa vil ikke jeg bie længer ligesom et Naut paa Hugget; nu skulle Kong Sigurd og jeg kjøbslaa med hinanden, det Slags Kjøb, som da kan falde. Og det maa jeg sige, at baade er der lidet Tag i dig for din Vanhelligs Skyld, og dertil synes du at have liden Vilje til at holde dine Venner oppe. Jeg er nu ganske ferdig til at gaa imod Kong Sigurd lige herfra, thi her er mit Merke ude i Gaarden. Kong Inge stod da op, raabte efter sine Vaaben, og bød enhver, som vilde følge ham, at gjøre sig rede; det nyttede ikke længer, sagde han, at affnakke ham; længe nok havde han givet efter, men nu skulde Staalet afgjøre det mellem dem. Kong Sigurd drak i Sigrid Setas (815)
Gaard, og beredede sig til Modstand, men man troede, at der ikke vilde blive noget af Angrebet. Da gik Kong Inge til Gaarden med sin Flok oppe fra Smedeboderne, Arne Kongsmaag ude fra Sandbru, Aslak Erlendsson fra sin Gaard, men Gregorius fra Strædet, hvilket alle tyktes at være det farligste. Kong Sigurd og hans Mænd skød meget ud fra Loftsgluggerne, brøde Ovne ned og kastede Stenene paa de Angribende. Gregorius med sine Mænd hugg Gaardsledet op, og der lige i Ledet faldt blandt Kong Sigurds Mænd Einar, Lax-Paals Søn, og Hallvard Gunnarsson, der blev skudt inde i Loftet; hans Død beklagede ingen. De hugg Husene op, og mange af Kong Sigurds Mænd forlode ham og gik til Grid. Da gik Kong Sigurd op i et Loft, og vilde bede sig Lyd; men han havde et guldlagt Skjold, saaat man kjendte ham; de vilde ikke høre paa ham, men skød imod ham saa tykt, som om man saa i Sneedrev, og der kunde han ej være. Men da hans Folk havde forladt ham, og man næsten havde hugget sig ind i Huset, gik han ud derfra, og med ham hans Hirdmand Thord Huusfreyja, en vikversk Mand. De vilde hen til det Sted, hvor Kong Inge stod, og Kong Sigurd raabte til sin Broder Kong Inge, at han skulde tilstaa ham Grid, men de bleve begge strax huggne ned, og faldt Thord Huusfreyja der med megen Berømmelse. Kong Sigurd blev jordet ved den gamle Christkirke ude i Holmen. Kong Inge gav Gregorius det Skib, som Kong Sigurd havde ejet. Der faldt mange, skjønt jeg kun nævner faa, af Kong Sigurds Folk, saavelsom af Kong Inges Skare, men fire af Gregorius's, ligesaa af dem, der ikke vare med nogen af Parterne, og bleve disse trufne af Skud nede paa Bryggerne eller ude paa Skibene. Denne Kamp

stod 14 Nætter før Jon Baptists Messe og paa en Fredag (10de Juni). To eller tre Nætter senere kom Kong Eystein østenfra med 30 Skibe, og havde med sig sin Broderson Haakon, Kong Sigurds Søn. Kong Eystein foor ikke til Byen, men lagde ind i Florevaag. Der fore dog Mænd mellem ham og Kong Inge, og vilde forlige dem, men Gregorius vilde, at man skulde fare ud imod ham, og sagde, at man aldrig vilde faa bedre Lejlighed, og at han selv skulde være Høvding for Ferden; du Konge, sagde han, skal ikke fare: nu storter der os ej paa Folkestyrke. Men mange fraraadede det, og der blev saaledes intet af Ferden. Kong Eystein drog øster tilbage til Viken, men Kong Inge nord i Throndhjem, og vare de da til-
(816) synelabende forligte, skjønt de ikke selv kom sammen. Gregorius Dagsson drog øster lidt senere end Kong Eystein, og var oppe paa Havund, paa sin Gaard Bratsberg, men Kong Eystein var inde i Oslo, og lod sine Skibe drage over Isen mere end to Beker Sød, thi der var megen Islag i Viken. Kong Eystein drog op paa Havund og vilde tage Gregorius fangen, men han fik forud Nys derom, og undkom op til Thelemarken med 90 Mand, og reiste derfra nord over Fjeldet og kom ned i Hardanger, hvorfra han siden foor til Edne til Erling Skakkes Bo paa Stødle. Erling var faren nord til Bergen, men hans Kone Christina, Kong Sigurds Datter, var hjemme, og tilbød Gregorius alt, hvad han vilde have derfra, saaat Gregorius der fandt god Modtagelse. Han fik med sig derfra et Langskib, som tilhørte Erling, saavelsom alt hvad han behøvede. Gregorius takkede hende paa det bedste og sagde, at hun havde handlet paa Stormands Viis, som det og var at vente. Gregorius foor saaledes til Bergen, hvor han fandt Erling, og denne syntes,
(817) at Christina havde gjort vel. Siden foor Gregorius nord til Throndhjem, og kom der før Juul. Kong Inge blev overmaade glad ved at see ham, og tilbød ham at have alt, hvad han vilde, af hans Eje.

Kong Eystein brændte Gregorius's Gaard og hugg ned hans Bofæ; men de Nauſt, som Kong Eystein den Ældre havde ladet gjøre nord i Kaupangen, ypperlige Bygninger, de bleve opbrændte om Vintren og nogle gode Skibe med, som tilhørte Kong Inge. Dette Verk opvakte megen Harme, men Anslaget blev tilskrevet Kong Eystein og Philippus Gyrdsson, Kong Sigurds Fostbroder. Sommeren efter drog Kong Inge nordenfra, saa mandsterk som muligt, og Kong Eystein søndenfra, idet han samlede sig Folk. De mødtes øster i Selsøerne, nordenfor Lindesnes. Kong Inge havde langt flere Folk. Det var nær ved at komme til Slag mellem dem, men de bleve dog forligte, paa det Vilkaar, at Kong Eystein forpligtede sig til at gjelde fem og fyrretyve Merker Guld, hvoraf Kong Inge

skulde have de tredive, fordi Kong Eystein havde været Ophavsmand til Skibenes og Naustenes Brand; Philippus og alle de, der havde været ved Branden, skulde være utlæge, ligesaa de Mænd, der kunde overbevises om at have lagt Haand paa Kong Sigurd, thi Kong Eystein beskyldte Kong Inge for at have disse Mænd hos sig. Endelig skulde Gregorius have femten Merker Guld, fordi Kong Eystein havde brændt for ham. Kong Eystein likede dette ilde, og tyktes, at det var et nødtvunget Forliig. Kong Inge foer fra Stevnen øster i Viken, men Kong Eystein nord i Throndhjem. Siden var Kong Inge i Viken, men Kong Eystein der nordpaa, og kom ikke sammen; der fore kun saadanne Ord imellem dem, som ikke vidnede om Lyst til Forliig; derhos lod den ene af dem dræbe den andens Venner, og Kong Eystein gjaldt ikke Pengene. De beskyldte hinanden gjensidigt for ikke at holde hvad der var lovet. Kong Inge og Gregorius lokkede mange over til sig fra Kong Eysteins Side; blandt dem vare Baard Standhale Brynjulfsson, Simon Skaalp, Søn af Hallkell Huuk, Halldor Brynjulfsson og Jon Hallkellsson, samt mange andre Lendermænd, skjønt vi ikke nævne dem. Da der var ledet to Vintre efter Kong Sigurds Fald, droge (818)
begge Kongerne en Hær sammen; Kong Inge østenfra Landet, og fik aatteti Skibe, men Kong Eystein nordenfra, og fik fem og fyrretyve Skibe. Da havde han den store Drage, som Kong Eystein Magnusson havde ladet gjøre efter Ormen lange; de havde meget og vakkert Folk. Kong Inge laa med sine Skibe syd ved Moster, men Kong Eystein lidt nordligere i Grønningesund. Kong Eystein rendte syd, for at møde Kong Inge, Aslak Jonsson den Unge og Arne, Søn af Sturla Sæbjørnsson; de havde eet Skib. Men da Ingesmændene kjendte dem, lagde de imod dem og dræbte mange af dem, men toge Skibet og alt hvad der var ombord, hvert Stykke de havde. Men Aslak og Arne, og nogle Mænd med dem, undkom op paa Land og fore til Kong Eystein og sagde ham, hvad Modtagelse de havde faaet hos Kong Inge. Da holdt Kong Eystein Gunnsthing, berettede hvad Ufred Kong Inge og hans Venner gjorde mod hans Mænd, og bad Krigsfolket at følge sig. Vi have, sagde han, saa meget og vakkert Folk, at jeg ikke vil undslye, hvis I ville følge mig. Men der yttredes intet Bifald til hans Tale. Hallkell Huuk var der, men begge hans Sønner, Simon og Jon, vare Kong Inge. Hallkell svarede, saaat mange kunde høre det: Mine Guldkister kunde følge dig og verje dit Land! Om Natten (819)
efter roede mange hemmeligt bort med sine Skibe, nogle for at forene sig med Kong Inge, nogle til Bergen, nogle ind i Fjordene. Men om Morgenen, da det var lyst, havde Kongen alene ti Skibe

tilbage. Da lod han den store Drage blive tilbage, fordi den var tung under Aarerne; flere andre Skibe lode de ogsaa blive tilbage, men hugg mange Huller i Dragen, ligesom de og hugg Oltønderne istykker, og spildte alt, hvad de ej kunde tage med. Kong Eystein gik ombord paa Eindride's, Jon Mørnev's Søns, Skib, og foer nord ind i Sogn; derfra toge de Vejen over Land øster i Viken. Kong Inge tog Skibene, og foer med dem udenom øster til Viken. Kong Eystein var da østenfor Folden, og havde næsten tolv hundrede (1440) Mand. Da saa de Kong Inges Flaade, men troede sig ikke mandsterke nok til at holde Stand, og reed afveien til Skogs, derpaa flygtede hver sin Vej, saaat Kongen kun blev selv anden tilbage. Kong Inge og hans Mænd bleve nu opmerksomme paa Kong Eysteins Ferd, samt at han havde faa Folk hos sig, og foer hen at oplede ham. Simon Skaalp fandt Kongen, idet han kom frem mod dem fra en Riisbusk. Simon hilsede ham: Hil dig, Lavard! Kongen sagde: jeg veed ikke andet, end at du nu tykkes dig at være min Lavard (Herre). Det kommer nu an paa, sagde Simon. Kongen bad, at han skulde lade ham undslippe; det, sagde han, sømmer sig bedst for dig, da det længe har været vel mellem os, skjønt det nu er anderledes. Men Simon sagde, at deraf kunde der nu intet blive. Kongen bad da om, at han først maatte lyde Messe, og dette skete. Siden lagde Kong Eystein sig ned grove, bredede Hænderne ud fra sig, og bad, at man skulde hugge ham i Kors mellem Herderne, for at man, som han sagde, derved kunde prøve, om han kunde taale Jærn eller ikke, saaledes som Kong Inges Mænd havde sagt. Simon sagde til den, der skulde hugge Kongen, at han maatte gjøre det raskt af med ham, thi han havde alt længe nok krøbet om der i Lyngen. Han blev da hugget, og tyktes at betee sig heel uforferdet. Hans Liig blev flyttet til Fors, men sat Natten over under Brekken, søndenfor Kirken. Kong Eystein blev jordet ved Fors Kirke; hans Gravsted er midt paa Kirkegulvet, og et Teppe bredet over: man kalder ham hellig. Der, hvor han blev hugget, og hans Blod kom paa Jorden, sprang en Brønd op, og en anden under Brekken, hvor hans Liig blev hensat om Natten. Af Vandet paa begge Steder tykkes mange at have faaet og fremdeles at faa Bod for sine Meen. Det er Vikverjernes Sagn, at der skete mange Jertejn ved Kong Eysteins Grav, indtil hans Uvenner heldte Hundesod derover. Simon Skaalp blev overmaade forhadt for dette Verk, og Mængden gav ham Skylden, men nogle sagde, at, da Kong Eystein var greben, sendte Simon en Mand ned til Kong Inge, og at denne bød, at Eystein ikke skulde komme for hans Øine: saaledes har Kong Sverre ladet skrive.

en Einar Skulessøn siger i en Vise, at den onde Simon Skaalp, r var vant ved at myrde og sveeg Kongen, seent vilde faa Tilgi- lse for slige Raad.

Haakon Herdebreids Saga.

Haakon, Kong Sigurds Søn, blev tagen til Høvding over den (820)
lok, som før havde fulgt Kong Eystein, og gave Floksmændene
im Kongenavn; da var han ti Aar gammel. Med ham var da
igurd, Søn af Haavard Hauld paa Reyr, Andres og Amund,
imons Sønner, Kong Haakons Fostbrødre, og mange andre Høv-
nger og Venner af Kong Eystein og Kong Sigurd. De droge først
i Gautland. Kong Inge kastede sit Øje paa alt, hvad de efterlod i
orge, og gjorde dem utlæge. Kong Inge foor derpaa nord i Viken og
ar der, men stundom nord i Landet. Gregorius Dagsøn var i Kon-
helle, hvor Faren var nærmest, havde en stor og vakker Styrke, og
erjede Landet. Sidenefter om Sommeren kom Kong Haakon og (821)
ans Venner fra Gautland, begave sig til Kongehelle, og havde
eget og vakkert Folk. Gregorius var der i Byen, stevnede et tal-
gt Thing med Bønder og Bymænd, og krævede Folkehjelp; men
et tyktes ham, som om de kun yttrede lidet Bifald, og han vilde
ke rigtigt tro dem. Han drog da med to Skibe ind i Viken, meget
glad, og agtede at møde Kong Inge, thi han havde spurt, at
enne kom med en stor Hær nordenfra Viken. Men Gregorius var
ke kommen langt nordover, førend han mødte Simon Skaalp,
alldor Brynjulfssøn og Gyrd Aamundessøn, Kong Inges Fost-
roder. Gregorius blev meget glad derover, og vendte strax tilbage,
avende dem alle med sig, og elleve Skibe. Da de roede op til
ongehelle, holdt Kong Haakon og hans Mænd Thing udenfor
yen, og saa dem komme. Da sagde Sigurd af Reyr: nu er Gre-
orius feig, siden han farer i vore Hænder med faa Folk. Grego-
ius lagde til Land lige overfor Byen, for at oppebie Kong Inge,
om man ventede, men han kom ikke. Kong Haakon beredede sig til
Modverje i Byen, og satte Thorljot Skaufaskalle til Høvding over
et Folk, der var paa Kjøbstibene, som flød foran Byen: han var
n Viking og Ransmand. Men Kong Haakon og Sigurd og hele
Mængden var i Byen og fylkede paa Bryggerne, thi alle Mand
er i Byen havde gaaet under Kong Haakon. Da roede Gregorius (822)

op efter Aaen, og lod Skibene drive ned med Strømmen mod Thorljot; de skød paa hinanden en Stund, indtil Thorljot og hans Staldbrødre løb overbord; nogle bleve dræbte og nogle slap i Land. Derpaa roede Gregorius ind til Bryggerne, og lod strax skyde Landgangsbroer op paa sit Skib lige under Fødderne paa Haakons Mænd. Da faldt den Mand, der bar hans Merke, just som han skulde til at gaa op. Gregorius befalede nu Hall, Søn af Audun Hallsson, at tage Merket op; han gjorde saa, og bar det siden op paa Bryggerne, men Gregorius gik strax op efter ham, og holdt Skjoldet frem over hans Hoved, saaat han derved dækkede dem begge. Men saasnart Gregorius kom op paa Bryggerne, og Haakonsmændene kjendte ham, hopede de tilbage, saaat der strax blev Rum til begge Sider. Men da flere Folk kom op fra Skibene, søgte Gregorius hart frem med sin Skare. Haakonsmændene vege først langsommere, siden løb de op i Byen. Men Gregorius og hans Mænd fulgte dem fuldvel, saaat de dreve dem to Gange op fra Byen og dræbte mange af dem. Efter alles Sagn var ingen Ferd kjækkere end Gregorius's ved denne Lejlighed, thi Haakon havde mere end fyrretyve hundreder (4800) Mand, men Gregorius ikke i alt fire hundrede (480). Efter Slaget sagde Gregorius til Hall Audunsson: mange Mænd kunne nok tykkes mig ferdigere i Angreb end I Islendinger, da I ej have saa megen Øvelse som vi Norgesmænd, men Ingen synes mig at være vaabendjervere end I. Lidt senere kom Kong Inge, og lod dræbe mange af de Mænd, som de havde taget hos Haakon, men andre lod han gjelde Penge; for nogle brændte han Gaarde, drev andre fra Landet, og gjorde dem megen Skade. Haakon undflyede nu først op paa Gautland med hele sin Styrke, men drog om Vintren derefter over Land nord til Throndhjem, og kom did før Paaske; Thrønderne toge vel imod ham, thi de havde fordetmeste tjent under det Skjold. Det berettes, at Thrønderne toge Haakon til Konge saaledes, at han skulde have sin fædrene Arvedeel mod Kong Inge, Trebingen af Norge. Kong Inge og Gregorius vare i Viken, og vilde Gregorius fare nord imod dem, men mange fraraadte det, og der blev intet af dette den
(823) Vinter. Om Vaaren foor Haakon nordenfra Throndhjem og havde henved 30 Skibe, men hans Mænd droge forud med 8 Skibe, og herjede paa begge Mører. Ingen Mand kunde mindes, at der før havde været herjet mellem Kaupangerne. Jon, Hallkell Hunks Søn, samlede en Flok Bønder og foor imod dem, tog Kolbein Ode og dræbte hver levende Sjæl ombord paa hans Skib. Siden ledte han efter hine, og fandt dem paa Skibe: de strødes, men Hallkell, hans Faber, kom ham ikke imøde, som de havde aftalt. Der faldt mange gode Bønder, men Jon selv blev saaret. Haakon drog syd-

l Bergen med sin Flok, men da de kom til Stjørvelta fik de høre,
t Kong Inge og Gregorius vare komne østenfra til Bergen faa
ætter forud, og da torde de ikke begive sig derhen. De sejlede da
d forbi Bergen udenskjærs, og traf ved den Lejlighed nogle af
ong Inges Lagsmænd med tre Skibe, der vare komne for seent
tenfra. Det var Gyrd Aamundessøn, Kong Inges Fostbroder,
r var gift med Gyrid, Gregorius's Syster, Gyrd Gunnhildssøn
agmand og Haavard Klining. Kong Haakon lod der dræbe Gyrd
amundessøn og Haavard Klining, men havde Gyrd Lagmand med
g sydover, og drog siden øster i Viken. Men da Kong Inge (824)
urte dette, drog han øster efter dem, og mødtes de øster i Elven.
ong Inge styrede op i Aaen ad den nordre Kvisl og sendte Mænd
p i Forvejen for at speide efter, hvad Haakons Folk tog sig for;
lv lagde han til Land ude ved Hisingen, og oppebiede der Speiderne.
a disse kom tilbage, gik de til Kongen og sagde, at de havde seet
ong Haakons Styrke og hele deres Stilling; at de laa samtlige oppe
d Stokene (de nedrammede Pæle) og havde bundet Bagstavnene
st i dem; at de havde to Østerfarer-Knerrer, hvilke de havde lagt
derst af alle Skibene, og at der paa begge Knerrer vare Huun-
steller fremme i Stavnen. Da Kong Inge spurte dette, hvordan
orberedelse de havde gjort, lod han blæse alt Folket til Hunsthing,
g da Thinget var sat, spurte Kongen de tilstedeværende Mænd om
aad, henvendende sig til Gregorius Dagssøn og sin Maag Erling
kakke samt andre Lendermænd og Skibsstyrere, og berettede dem
lle Haakonsmændenes Foranstaltninger. Da svarer Gregorius
agssøn allerførst og tilkjendegav sin Vilje saaledes: vi og Haakon
ave nogle Gange stødt sammen, og have de oftest været mandster-
re, men ere dog komne til kort i vore Kampe. Nu derimod have
i meget flere Folk, og det tør vel derfor tykkes rimeligt for de
Mænd, der nys have mistet sine gjeve Frender for deres Haand,
t de nu have en god Leilighed til at tage Hevn; thi længe nok
ave hine undløbet os i Sommer, og vi have ofte talt om, at, hvis
e oppebie os, som de nu siges at ville, da skulle vi prøve en Dyst
ed dem. Jeg for min Part kan derfor sige saa meget, at mit
ind staar til at lægge til Slag med dem, hvis det ej er imod
ongens Vilje: thi jeg tror, at nu, som før, ville de blive nødte
l først at vige, hvis vi lægge kjækt imod dem, og jeg skal lægge til
er, hvor de andre finde det vanskeligst. Til denne Gregorius's
ale yttredes der stort Bifaldsraab, og alle sagde sig villige til at
gge til Slag mod Haakon og hans Mænd. Da roede man alle
kibene op efter Aaen, indtil begge Parter saa hinanden: da veeg
ong Inge ud fra Aastrømmen op under Øen. Derefter havde
ongen endnu en Samtale med alle Styremændene og bad dem

ordne sig til Angreb; han henvendte sig da til Erling Skakke, og sagde, som sandt var, at ingen Mand i hans Hær var forstandigere eller dygtigere i Striid, om end nogle kunde være mere heftige; siden vendte han sig med sin Tale ogsaa til flere Lendermænd, nævnende enkelte ved Navn, men endte Talen saaledes, at han bad Enhver give det Raad, han saa var det gavnligste, men siden alle at
(825) blive enige om eet Raad. Erling Skakke svarede Kongens Tale: det er min Skyldighed, Herre, ikke at tie til Eders Tale, men ville I vide, hvad mit Raad mon være, da skal jeg lade Eder høre det. Denne Bestemmelse, som nu er tagen, er tvertimod mit Sind, thi dette kalder jeg en Uføre, at stride med dem under saadanne Omstændigheder, skjønt vi have meget og vakkert Folk. Hvis vi skulle anfalde dem, og ro imod denne Aa-Strøm med tre Mand til at ro i hvert Halvrum, da kommer en til at ro og en anden til at holde Skjold for ham; hvad andet da, end at Tredingen af vor Styrke alene kommer til at stride? Og da synes det mig, som om de ville være ilde farne i Striden, der sidde ved Aarerne og vende Ryggen mod sine Uvenner. Men giver mig nu kun nogen Betænkningstid, saa lover jeg, at jeg før fire Dage er omme skal finde paa Raad til, at vi paa en bekvemmere Maade skulle kunne lægge imod dem! Man kunde tydeligt merke af Erlings Ord, at han fraraadede Angrebet, men ikke mindre opmuntrede mange dertil og sagde, at Haakon og hans Folk nu som før vistnok vilde løbe op paa Land, og da, sagde de, ville vi gaa Glip af dem, hvorimod de nu kun have liden Styrke, og vi have deres Skjebne ganske i vore Hænder. Gregorius yttrede kun lidet, men gav dog at forstaa, at Aarsagen, hvorfor Erling fraraadede Angrebet, mere var den, at han vilde faa Gregorius's Raad forkastede, end at han indsaa alt dette tydeligere
(826) end de andre. Kong Inge sagde da til Erling: Maag, vi ville følge dine Raad i at ordne Angrebet, men fordi Raadgiverne helst ønsker det, skulle vi allerede idag lægge til Angreb. Da sagde Erling: alle de Skuder og lette Skibe, som vi have, skulle ro ud om Øen, op i den østre Kvisl, og derpaa ned imod dem, samt friste, om de kunne faa løst dem fra Stekene; da skulle vi ro nedenfra imod dem med Storskibene, og veed man da ikke, førend det er prøvet, om de andre ville angribe saa meget kjækkere end jeg, som de ere heftigere. Dette Raad fandt Alles Bifald. Et Nes gik frem mellem dem og Kong Haakon, saaat man ikke kunde see til den ene Flaade fra den anden. Da nu Skudehæren kom roende ned ad Aaen, saa Kong Haakon og hans Mænd den: de havde just været i Samtale og raadslaaet. Nogle gjettede, at det var Kong Inges Folk, som vilde angribe, og mange formodede, at de dog nok ikke ret trøstede sig dertil, da det tyktes dem at gaa meget seent med

Angrebet; selv derimod stolede de godt paa sine Forberedelser og sine Folk. Med Haakon var der da mange Stormænd, nemlig Sigurd af Reyr, Anund og Andres Simonssønner, Nikolas Skjaldvarsson, Eindride, Søn af Jon Mørnev, der da var den mest ansede og vensæle Mand i Thrøndelagen, og mange andre Lendermænd og Sveitarhøvdinger. Men da de saa, at Kong Inges Mænd roede med mange Skibe ud efter Aaen, troede Haakon og de øvrige, at Inges-Mændene vilde flygte: de hugg derfor Tenglerne fra Stevnene, grebe til Aarerne og roede efter dem, for at forfølge dem: Skibene løb da fort for Strømmen. Og da det nu bar ned forbi Neset, der hidtil laa imellem, saa de, at Kong Inges Hovedstyrke laa ude ved Øen Hising. Kong Inges Lagsmænd saa ligeledes Haakons Skibe komme farende, og troede, at de vilde lægge til; da var der stor Tummel, Vaabenbrag og Opeggen, og de stemte Hær-Raab. Men Haakons Mænd styrede med sine Skibe nord under Landet; der er en liden Vig, indenfor Aa-Strømmen, i den lagde de ind, sloge Landtoug fra Bagstavnene, vendte alle Fremstavnene ud, og tengede alle Skibene sammen, lode Østerfarer-Knerrerne ligge ud fra de andre Skibe, den ene ovenfor, den anden nedenfor, og tengede dem fast ved Langskibene; men midt i Flaaden laa Kongeskibet, dernæst Sigurds Skib; paa den anden Side af Kongeskibet laa Nikolas og dernæst Eindride Jonsson. Alle de smærre Skibe laa længer udad; de havde ladet næsten alle sine Skibe fulde af Vaaben og Steen. Da talte Sigurd af Reyr for (827)
Folket, yttrende sig saaledes: det seer nu endelig ud til at blive Alvor af, hvad der længe i Sommer har været os lovet, at vi og Inge skulle mødes; vi have nu og længe nok belavet os derpaa, og mange af vore Folk have slaaet stort om sig med, at ingen vilde flygte eller svigte for Kong Inge og Gregorius. Disse Ord er det nu godt at mindes, men vi kunne dog med mindre Tryghed tale derom, som før have vordet noget tandsaare i vore Sammenstød med dem, thi det er, som enhver har hørt, at vi have heel ofte faret Uferd for dem. Ikke desmindre er det nu nødvendigt at vise os saa mandige som muligt og staa som fastest, thi dette er den eneste Udvej, vi have, til at vinde Sejr. Have vi end noget færre Folk end de, saa faar dog Lykken raade for, hvo der skal faa Overhaand, og vort bedste Haab grunder sig derpaa, at Gud veed, at vi have den retferdigste Sag. Inge har forhen nedhugget sine to Brødre, og Ingen er uvidende om, hvad Faderbøder han har tiltænkt Kong Haakon, nemlig at hugge ham ned som sine andre Frender: dette viser sig den Dag i Dag. Kong Haakon forlangte fra først af ikke mere af Norge end den Treding, som hans Fader havde haft, og det blev ham negtet; skjønt efter min Mening har Kong Haakon større Ret til at

)vor højligt nødvendigt det er, at faa ſtandſet denne Ugjer-
Flok, der har faret over hele Landet med Ran og Røveri,
man maaſkee ſidenefter kunde beboe dette Land i Fred og
n Konge, der er ſaa god og retviis, ſom Kong Inge: han
)g længe haft Møje og Fare af ſine Frenders Overmod og
digheb, men været et Bryſtværn for hele Almuen, og vovet
nangfoldig Fare for at frede Landet. Meget og ſnildt talede
. ſaavelſom flere Høvdinger, og alle ſluttede med at egge til
. De biede nu, indtil hele deres Flaade ſamledes. Kong
)avde da Bøkeſuden, og lod ſig veb ſine Venners Bøn bevæge
e at være med i Striden, men blev liggende efter veb Den.
æren var ordnet, lobe de ro frem, og paa begge Sider (829)
s Hær-Raab. Ingesmændene tengede ej ſine Skibe ſammen,
e ikke ſamlede, fordi de roede tversover Strømmen, og Stor-
breve ſterkt. Erling Skakke lagde imod Kong Haakons Skib,
! Stavnen mellem det og Sigurds: dermed begyndte Slaget.
Gregorius's Skib drev paa Grund og heldede meget, ſaaat
Førſtningen ej kom med i Angrebet. Da Haakonsmændene
t, lagde de til og ſøgte allevegne fra hen til det Sted, hvor
ius's Skib laa faſt. Da lagde Ivar, Haakon Mages Søn,
Løftingerne tørnede ſammen. Ivar krøkede en Stavnljaa
egorius, der hvor han var ſmaleſt, og rykkede ham til ſig,
han tumlede ud mod Skibsbordet, men Ljaaen drog ſig op
iben, og det var nær veb, at han havde faaet halet Grego-
verbord. Dog blev Gregorius kun lidet ſaaret, efterſom han
Spangebrynje. Ivar raabte til ham og ſagde, at han havde
glſter. Gregorius ſagde, at det kunde nok behøves, ſaa ſom
ır ſig ad. Dog blev Skibet ikke flot, og nær havde Grego-
g hans Mænd maattet gaa overbord, hvis ikke Aslak Unge
faaet et Anker kaſtet over i hans Skib, og draget det af
en. Da lagde Gregorius til Ivars Skib, og der blev nu
gvarig Kamp mellem dem. Gregorius's Skib var bordſtørre
rigere bemandet; der faldt da mange af Ivars Beſætning,
gle løb overbord. Ivar fik mange Saar, ſaaat han blev
)ygtig. Men da hans Skib var ryddet, lod Gregorius ham
il Lands og ſørgede for at han undkom: ſiden vare de ſtedſe
. Da nu Kong Inge og hans Mænd ſaa, at Gregorius
a Grund, ſagde Kongen til ſine Mænd, at de ſkulde ro hen
t. Dette, ſagde han, var det baarligſte Raad, at vi ſkulde
)er efter, medens vore Mænd fore til Striden, vi ſom have
rſte og bedſt bemandede Skib i hele Hæren; jeg ſeer nu, at
ius behøver Hjelp, den Mand, hvem jeg har meſt at takke:
s derfor lægge til Striid mod dem ſom haardeſt: det er ogſaa

retteſt, at jeg er med i Slaget, thi jeg vil tilegne mig Sejren, den vindes. Og om jeg end vidſte forud, at vore Mænd vilde Uſejr, var der dog ikke andet for os at gjøre, end at være hvor vore Venner ere, thi jeg kan ingen Vej komme, hvis jeg mi de Mænd, der retteligen kunne kaldes vort Bryſt, og ere de t preſte, og længe have været Styrere for mig og mit Rige! H bad dem da ſætte op Merket; det ſkete, og de roede over Aaen. var Kampen paa det heftigſte, og ſik Kongen ikke Rum til at læg til, ſaa trangt laa Skibene for. De lagde da under Oſterfar Knarren; da kaſtedes der ned over dem Keſjer, Paalſtave og Ste ſaa voldſomt, at de ikke kunde udholde det og ej kunde være d Men da Krigsfolkene ſaa, at Kongen var kommen, gjorde de R for ham, og lagde han da hen til Eindride Jonsſøns Skib: da f lode Haakonsmændene Smaaſkibene, og gik op paa Knerrerne, m nogle løb paa Land. Erling Skakke og hans Mænd havde haard Dyſt at beſtaa. Han var i For-Rummet, og raabte til ſ Stavnboer, at de ſkulde gaa op paa Kongsſkibet: de ſvarede, det var ikke greidt, da der vare jernbeſlagne Bjelker for dem. gik Erling ſelv forud i Stavnen, og havde ikke været der læn førend de drev det til at komme op i Kongsſkibet: dette ryddeb nu fra Stavn til Stavn, og da begyndte hele Hæren at fly; ſide efter løb mange ud i Vandet, og mange faldt, men hele Mængd kom i Land. Dette omtaler Einar Skulesſøn i en Flokk, han di tede om Gregorius Dagsſøn, og ſom kaldes Elveviſerne. Ko Inge gav Nikolas Skjaldvarsſøn Grid, da hans Skib blev rydd han gik da Kong Inge til Haande, og var hos ham, ſaa længe h levede. Eindride Jonsſøn løb over paa Kong Inges Skib, hans eget Skib blev ryddet, og bad om Grid. Kongen vilde g ham den, men Haavard Klinings Søn løb til og hugg ham Ba hugg. Dette Verk blev meget laſtet, men han ſagde, at Eindr havde forvoldt hans Fader Haavards Drab. Eindride blev me begrædt, dog meſt i Thrøndelagen. Der faldt mange af Haako Folk, men ikke flere Høvdinger. Der faldt kun faa af Kong Ing Folk, men mange bleve ſaarede. Kong Haakon flygtede op p Landet, men Kong Inge foor nord i Viken med ſin Hær; han v i Viken om Vintren, og ligeſaa Gregorius.

(830) Da Kong Inges Mænd, nemlig Bergljot og hans Brød Sønner til Ivar af Elden, kom til Bergen fra Slaget, dræbte Nikolas Skegg, ſom havde været Gjaldkere, og fore ſiden nord Throndhjem. Kong Haakon kom nord før Juul, men Sigurd v ſtundom hjemme oppe paa Reyr. Gregorius havde ſkaffet ha Grid hos Kong Inge, ſaaat han ſkulde faa beholde alle ſine Eje domme, thi han og Gregorius vare Nær-Frender. Kong Haak

var i Kaupangen om Julen. En Aften i Begyndelsen af Julen sloges hans Mænd i Hirdstuen, saaat aatte Mænd fik Bane og mange bleve saarede. Men sidenefter, aattende Dag Juul, fore Kong Haakons Lagsmænd, Alf Rode, Ottar Birtings Søn, og henved 80 Mand med ham, ind til Elden, kom did uventet i Begyndelsen af Natten, da hine vare drukne, og satte Ild paa Stuen. Hine gik ud og verjede sig godt, men der faldt Bergljot Ivarsføn og hans Broder Agmund, med mange andre: de havde i alt været 30 Mand. Om Vintren døde nord i Kaupangen Andres Simonsføn, Kong Haakons Fostbroder, og hans Død blev overmaade meget beklaget. Erling Skakke og Kong Inges Mænd, de, som vare i Bergen, lode om Vintren som om de da og da vilde fare nord mod Kong Haakon, men det blev dog ikke af. Gregorius sendte den Hilsen østenfra Kongehelle, at hvis han sad ligesaa nær, som Erling og hans Mænd, skulde han ikke sidde stille i Bergen, medens Haakon lod dræbe Kong Inges Venner og deres Kammerater nord i Throndhjem. Om Vaaren fore Kong Inge og Gregorius (831)
østenfra til Bergen, men saasnart Haakon og Sigurd spurte, at Inge var faren fra Viken, droge de øster i Viken over Land.

Da Kong Inge og Gregorius vare komne til Bergen, opkom der Uenighed mellem Halldor Brynjulfsføn og Bjørn Nikolasføn. En af Bjørns Huuskarle spurte en af Halldors, da de mødtes nede paa Bryggen, hvorfor han var saa bleeg. Han sagde, at han havde aareladt sig. Ikke vilde jeg tee mig saaledes ved Blodtabet, du er jo bleeg som Bast. Den anden svarede: jeg troer netop, at du vilde bære dig verre og umandigere. Større var ikke Oprindelsen end som saa, men det ene Ord tog det andet, indtil de begyndte at trætte, og dernæst at slaas. Det blev nu sagt Halldor Brynjulfsføn, som drak i Gaarden tætved, at hans Huuskarl var bleven saaret nede paa Bryggen. Halldor gik derhen, men imidlertid vare Bjørns Huuskarle komne, og det tyktes Halldor, som om de havde skilt dem ad med Partiskhed, hvorfor Halldor og hans Mænd gave sig til at puffe og slaa Bjørns Huuskarle. Det blev da sagt Bjørn Bukk, at Vikverjerne bankede hans Huuskarle nede paa Bryggen. Bjørn og hans Venner toge sine Vaaben, ilede til og vilde hevne sine Mænd; da saarede de hinanden indbyrdes. Nu blev der sagt Gregorius, at Halldor, hans Maag, behøvede Hjelp, og at hans Huuskarle bleve nedhuggne nede paa Strædet. Da kastede Gregorius og hans Mænd sig i sine Brynjer og ilede til. Det blev da sagt Erling, at hans Systerføn Bjørn sloges med Gregorius og Halldor inde paa Bryggerne og trængte til Hjelp; han begav sig da derhen, heel mandsterk, og bad Folk staa ham bi; det er stor Skam for Folk, sagde han, om en vikverst Mand skal gaa over os her i vor egen

Frendhage, og det vil evigt og evindeligt ſidde paa os. Nu kom der Bud til Kong Inge, at Gregorius og Erling ſloges inde paa Bryggerne; han foor da til og vilde ſtille dem ad, men kunde ingen Vej komme, thi de vare paa begge Sider ſaa gale. Gregorius raabte til Kong Inge, at han burde holde ſig derfra, da han ſaa alligevel under nærværende Omſtændigheder intet kunde udrette; det vilde være den ſtørſte Ulykke, om han kom til nogen Skade, thi man kunde ikke vide, om der ej fandtes dem, ſom ikke engang vogtede ſig for ſaadan Vaade, om han tyktes ret at være i Aande. Kongen ſnuede da bort. Men da den verſte Larm var over, gik Gregorius og hans Mænd op til Nikolaskirken, men Erling og hans efter, og man raabte til hinanden fra begge Sider. Da kom Kong Inge anden Gang og forligte dem; begge Parter vilde, at han ene afgjorde alt imellem dem. Der faldt i alt tretten Mand, hvoraf de ni ſtrax fik Bane, og de fire døde ſenere af ſine Saar; men mange bleve ſaarede.

De ſpurte nu, at Kong Haakon var i Viken. Kong Inge og Gregorius droge da øſter med en Mængde Skibe, men da de kom did, rømmede Kong Haakon og hans Mænd bort, ſaaat det ej kom
(832) til noget Slag. Kong Inge foor da ind til Oslo, men Gregorius var i Kongehelle. Lidt ſenere ſpurte han til Kong Haakon, at han holdt ſig med ſin Flok i den Egn, ſom heder Saurbø, det er oppe ved Marken (Grændſeſkogen). Did foor Gregorius hen, kom om Natten og ſatte Ild paa Huſene til den ſtørre Bø, i den Tanke, at Kong Haakon og Sigurd vare der. Kong Haakon og Sigurd vare derimod paa den mindre Bø; da de ſaa Ilden, ilede de til, for at hjelpe ſine Mænd. Der faldt Munaan, Søn af Aale Uſteyn, der var Broder til Kong Sigurd, Haakons Fader: Gregorius og hans Mænd dræbte ham, da han vilde ſtaa de indebrændte bi. Nogle ginge ud, og mange bleve der dræbte. Asbjørn Jalda ſlap ud fra Bøen haardt ſaaret: han havde været den ſtørſte Viking. Men en Bonde fandt ham; Asbjørn bad Bonden om at lade ham undſlippe, og bød ham Penge dertil; men Bonden meente, at han vilde gjøre hvad han havde meſt Lyſt til; han havde ofte nok gaaet rædd for ham; dermed hugg han ham Banehugg. Kong Haakon og Sigurd undkom, men mange af deres Folk bleve dræbte. Derefter drog Gregorius hjem til Kongehelle. Lidt efter droge Kong Haakon og Sigurd til Halldor Brynjulfsſøns Gaard Vettaland, ſatte Ild paa Huſene og brændte dem op. Halldor Brynjulfsſøn gik ud og blev ſtrax ihjelhugget tilligemed ſine Huuskarle: i alt blev der henved tyve Mand dræbte. Sigrid, hans Kone, var Gregorius's Syſter: hende lod de gaa bort til Skogen i ſin blotte Natſerk. Der paa Gaarden toge de Aamunde, Søn af Gyrd Aamundesſøn og Gyrid

Dagsdatter, Gregorius's Syſter, og førte ham med ſig: han var da fem Aar gammel. Gregorius ſpurte diſſe Tidender og fandt (833)
dem ſtore; han ſpurte nøjagtigt efter, hvor Fjenderne vare, og drog henimod Udgangen af Julen fra Kongehelle med en ſtor Skare. De kom til Fors trettende Dag Juul; der blev han en Nat, og hørte Otteſang Affarebagen (d. e. 7de Januar); Evangeliet blev ſagt for ham: det var en Løverdag. Da Gregorius og hans Mænd ſaa Øje paa Kong Haakons Skare, tyktes den dem meget mindre end deres. Da de mødtes, var der en Aa imellem dem, ved Navn Bevjaa. Der var lumſk Is paa den, fordi der gik Flod udenfra og under den. Kong Haakons Mænd havde hugget Vaaker i den og moket Snee over, ſaaat man ej kunde ſee Vaakerne. Da Gregorius kom ned til Iſen, ſagde han, at den ſyntes ham ſvag, og at det var raadeligſt at fare til Broen, ſom var kun lidet længer oppe. Men Bondeflokken ſvarede og ſagde, at de ikke vidſte, hvad det ſkulde betyde, at han ej ſkulde torde ſøge over Iſen imod dem, ikke flere Folk end de havde imod ſig. Iſen, meente de, var god nok. Gregorius ſvarede, at man ſjelden havde behøvet at bebreide ham, at han ej var driſtig nok; heller ikke ſkulde det behøves nu; han bad dem kun følge ſig vel, og ikke blive ſtaaende paa Land, naar han gik ud paa Iſen: det var deres Raad, ſagde han, at gaa ud paa den ſvage Is, ſelv havde han ingen Lyſt dertil, men han vilde ikke ſidde og høre deres Bebreidelſer. Han bød da at bære hans Merke frem, og gik ſtrax ud paa Iſen med Skaren. Men ſaaſnart Bondemændene ſandt, at Iſen var ſlem, vendte de tilbage. Gregorius faldt i Iſen, dog ikke meget; han bad de andre tage ſig i Vare, men der gik ikke flere med ham, end henimod tyve Mand; alle de øvrige veeg tilbage igjen. Da ſkød en Mand af Kong Haakons Flok en Piil mod Gregorius, der traf ham under Kverken, og endte hans Liv. Gregorius faldt der, og 10 Mænd med ham. Det er Alles Sigende, at han har været den ypperſte Lendermand i Norge i alle da levende Mænds Minde, og at han har været bedſt imod os Islendinger ſiden Kong Eyſtein den Ældre døde. Gregorius's Liig blev ført op paa Havund og begravet i Gimsø ved det Nonnekloſter, ſom er der. Da var Baugeid, Gregorius's Syſter, Abbedisſe der.

Tvende Aarmænd droge affted med denne Tidende ind til Oslo, (834)
for at ſige Kong Inge den. Da de kom did, bad de om at faa Kongen i Tale. Han ſpurte, hvad Tidende de havde at ſige. Gregorius Dagsſøns Fald, ſagde de. Hvorledes timedes den Ulykke, ſagde Kongen. De berettede ham altſammen. Kongen ſvarede: her raadede de Uforſtandigſte. Der fortælles, at han tog ſig ſaa nær heraf, at han græd ſom et Barn. Men da det gik af ham, ſagde

han: saasnart jeg spurte Halldors Drab, vilde jeg drage Gregorius imøde, thi jeg kunde nok vide, at han ikke vilde sidde længe stille uden at søge Hevn; men Folket her lod til ej at finde noget mere magtpaaliggende end Juledrikken, og den maatte ikke afbrydes; dog veed jeg vist, at, havde jeg været der, vilde det enten have gaaet bedre, eller ogsaa vilde baade Gregorius og jeg have faret til een Gjestning. Her er den Mand død, som har været bedst imod mig, og mest har holdt Landet i min Haand: og det har jeg altid troet, at der ikke bliver langt imellem vor Død. Nu sverjer jeg en Eed, at jeg skal drage imod Haakon og hans Mænd, og enten skal jeg faa min Bane, eller stige over Haakon og de øvrige: om de end alle bide i Græsset, er dog ikke en Mand som Gregorius derved tilbørligt hevnet. En Mand svarede, at han nok ikke behøvede videre at lede efter dem, saasom de agtede sig derhen imod ham. Christina, Kong Sigurds Datter og Kong Inges Farbrodersdatter, var just da i Oslo. Kongen fik høre, at hun agtede sig bort, sendte Bud til hende og spurte, hvorfor hun vilde bort fra Byen. Hun sagde, at hun frygtede for, at det vilde blive uroligt, og ej godt for Kvinder at være der. Kongen bad hende ikke at fare bort; vinde vi Sejr, sagde han, som jeg haaber, da vil du her have det nok saa godt, men falder jeg, og mine Venner ikke kunne komme til at stelle om mit Liig: da skal du bede om Lov dertil; derved kan du bedst lønne mig, at jeg har været god imod dig, nemlig ved at sysle om mit Liig: dig giver man nok Lov dertil.

(835) Blasiusmesse om Kvelden (3die Februar) fik Kong Inge Nys om, at Kong Haakon var ventende til Byen. Kong Inge lod da blæse alt sit Folk op fra Byen og sylke: der optaltes da henved 40 Hundreder (4800 Mand). Kongen lod Sylkingen være lang, ikke mere end fem Mand tyk. Man sagde nu til Kongen, at han ikke burde være i Striden, da hans Liv var altfor vigtigt, men at hans Broder Orm burde være Høvding for Hæren. Kongen svarede: dersom Gregorius nu levede og var her, men jeg var falden, og han skulde hevne mig, er jeg vis paa, at han ikke vilde ligge i Skjul, men selv deeltage i Striden. Og er jeg nu end for min Vanhelses Skyld mindre dygtig end han, skal jeg dog ikke have daarligere Vilje: ingen maa derfor vente, at jeg ikke vil være med i Striden. Man siger, at Gunnhild, der havde været gift med Simon, Kong Haakons Fostermoder, lod sidde ude (øve Troldom) for at skaffe Haakon Sejr: og at Fretten gik (Svaret lød) saaledes, at de skulde stride med Kong Inge om Natten, men aldrig om Dagen, da skulde det gaa dem heldigt. Thordis Skeggja skal den Kone have hedet, som sad ude, men jeg veed ikke sikkert, om dette er sandt. Simon Skaalp havde gaaet ned i Byen og lagt sig til at

ove; han vaagnede først ved Hær-Raabet. Da det leed ud paa (836)
Natten, kom Speidere til Kong Inge med den Efterretning, at
Kong Haakon og hans Hær kom dragende udenfra paa Isen. Der
aa nemlig dengang Is lige fra Byen ud til Hovedøen. Kong
Inge gik da med sin Hær ud paa Isen og satte sin Fylking uden-
or Byen; Simon Skaalp var i den Arm af Fylkingen, der vendte
d mod Thræleberg, men den Arm, der vendte ind mod Nonneseter,
nførtes af Gudrød, Sydrøernes Konge, Søn af Olaf Bitling, og
Jon, Søn af Svein, Bergthor Buks Søn. Da Haakon og hans
Hær kom hen til Kong Inges Fylking, raabte man paa begge Sider
Hær-Raab. Gudrød og Jon gjorde Tegn til Kong Haakons
Mænd, og gave dem tilkjende, hvor de stode. Siden vendte Haa-
onsmændene sig derhen, og Gudrød flygtede da strax med henved
emtenhundrede (1800) Mand, men Jon og en stor Sveit med ham
ob over til Kong Haakon og streed i Forening med hans Mænd.
Dette blev sagt Kong Inge. Han svarede: saa stor Forskjel er der
aa mine Venner: aldrig havde Gregorius baaret sig saaledes ad,
aalænge han levede. Man bad ham nu, at han vilde sætte sig til
Hest og ride ud af Striden op paa Raumarike: der, sagde de, vil
u faa nok af Folk allerede idag. Men Kongen svarede: ingen
Lyst har jeg dertil; ofte har jeg hørt Eder sige, og finder det sandt,
t det gik daarligt med min Broder Kong Eystein, efterat han gav
ig paa Flugten, og han besad dog mange gode Egenskaber, der
ryde en Konge; nu kan jeg godt skjønne, hvor daarligt det vil
aa mig, der er vanfør, hvis jeg griber dertil, naar det kunde gaa
aa ilde for ham, uagtet den store Forskjel mellem os i Adferd,
Helse og Styrke. Jeg var paa anden Vinter, da jeg blev tagen
il Konge her i Norge; nu er jeg over femogtyve, og tykkes det
nig, som om jeg har haft mere Fare og Vengstelse i Kongedømmet,
nd Forlystelse og Ro. Jeg har holdt mange Slag, stundom med
nere, stundom med mindre Styrke, og min Lykke har mest bestaaet
eri, at jeg aldrig har taget Flugten. Gud raade for mit Liv,
vor langt det skal være, men aldrig skal jeg tage Flugten. Men (837)
a Jon og hans Stalbrødre havde brudt hiin Arm af Kong Inges
ylking, flygtede ogsaa mange, der havde staaet dem nærmest; da
iltes Fylkingen i Flokke, men Kong Haakons Mænd søgte heftigt
nd paa dem: da var det nær Dagningen. Der skete nu et Angreb
nod Kong Inges Merke, og i denne Rid faldt Kong Inge selv,
nen Orm, hans Broder, holdt endnu Striden vedlige. Nu flygtede
n Mængde af Folket op i Byen; Orm gik to Gange efter Kon-
ens Fald op i Byen og eggede Folket, og hver Gang gik han ud
aa Isen og holdt Striden oppe. Da satte Haakons Mænd ind
aa den Fylkinge-Arm, som Simon Skaalp anførte; i denne Kamp

faldt af Kong Inges Mænd Gudbrand Skafhøggssøn, Kongens Maag. Simon Skaalp og Hallvard Hikre gik imod hinanden med sine Sveiter og agede sig ud foran Thræleberg; i denne Rid faldt omsider baade Simon og Hallvard. Orm Kongsbroder fik der et meget godt Ord, men maatte dog tilsidst tage Flugten. Før om Vintren havde Orm festet sig Ragna, Datter af Nikolas Maase, som før havde været gift med Kong Eystein Haraldssøn: deres Bryllup skulde staa Søndagen efter. Blasiusmesse faldt paa en Fredag. Orm flygtede øster til Svithjod til sin Broder Magnus, som da var Konge der, og deres Broder Ragnvald var da Jarl. De vare Sønner af Ingerid og Henrik Halte, Søn af Svein, Søn af Svein Danekonge. Christina Kongsdatter syslede om Kong Inges Liig; han blev lagt i Steenveggen i Hallvardskirken paa Sydsiden udover fra Choret; da havde han været Konge i femogtyve Aar. I dette Slag faldt en Mængde paa begge Sider, men dog langt flere paa Kong Inges. Paa Kong Haakons faldt Arne Fredriksøn. Men Haakonsmændene toge alt det Forraad, som var bestemt til Bryllupsgildet, og en Mængde andet Bytte.

(838) Kong Haakon lagde da alt Landet under sig, og satte sine Mænd i alle Syssler saavelsom Kjøbstederne. Kong Haakon og hans Mænd havde sine Stevner i Hallvardskirken, naar de raadsloge om sine Foretagender. Men Christina Kongsdatter gav den Præst, som havde Kirkenøglerne at forvare, Penge for at han skulde skjule en af hendes Mænd i Kirken, saaat han kunde høre, hvad Kong Haakons Mænd talte med hinanden om. Og da hun saaledes havde faaet deres Raadslag at vide, sendte hun en Mand til Bergen, til sin Husbonde Erling Skakke, for at sige ham, at han aldrig skulde troe Haakons Venner.

(839) Den Tildragelse skete i Grækenland, da Kyrialax var Konge der, at Kongen drog i Hærferd til Blakmændenes Land. Men da han kom ud paa Petzinavoldene, kom den hedenske Konge ham der imøde med en vældig Hær. De havde med sig Hestfolk, og overmaade store Vogne med Vigskaard oventil. Naar de toge sit Natteboel, stillede de Vogn ved Vogn udenfor sine Hærboder, og udenfor grove de et stort Dige; alt det tilsammen var en Befestning saa stor som en Borg. Den hedenske Konge var blind. Da Grækernes Konge kom, satte Hedningerne sin Fylking paa Voldene foran Vognborgen. Da satte Grækerne sin Fylking derimod, og fra begge Sider reed man imod hinanden og sloges: men det gik ilde og ulykkeligt, Grækerne flygtede, efter at have faaet stort Mandtab, men Hedningerne sejrede. Da opstillede Kongen en Fylking af Franker og Flæminger, og siden reed disse frem mod Hedningerne og sloges med dem, men det gik dem som de forrige, at mange bleve dræbte,

alle de flygtede, som kunde undkomme. Da blev Grækerkongen get vreed paa sine Hærmænd, men de svarede ham, at han kunde ge til sine Vinbelge, Væringerne. Kongen sagde, at han ikke de forspilde sine bedste Klenodier og lade saa Mænd, om de end re nok saa tapre, gaa imod en saa stor Hær. Da svarer Thore lfing, som da raadede for Væringerne, Kongens Ord: om der d var brændende Ild for os, vilde dog jeg og mine Mænd strax de i den, om jeg vidste, at vi derved kunde skaffe Eder, Konge, eb. Men Kongen svarede: gjører et Løfte til Eders Konge, den llige Olaf, for at han kan staa Eder bi og styrke Eder. Værin= rne havde halvt femte Hundrede (540) Mand; de gjorde nu sit fte med Haandfeste, og lovede paa sin Bekostning og med gode ænds Understøttelse, at reise en Kirke i Myklegaard og lade den dvie til Ære og Dyrkelse for den hellige Kong Olaf. Siden løb æringerne frem paa Volden. Men da Hedningerne saa dette, gde de til sin Konge, at der endnu kom farende en Skare ud fra rækerkongens Hær og randt over Voldene, men, sagde de, det er n en Haandfuld Folk. Da svarer Kongen: men hvo er den ma= iætisk udseende Mand, der rider foran deres Flok paa en hvid st? Ikke see vi ham, sagde de. Der var ikke mindre Folkemon, d at der var sexti Hedninger imod een christen Mand, men ikke smindre stevnede Væringerne heel djerveligen til Striden. Og asnart de kom sammen, slog der Otte og Rædsel i Hedningernes er, saaat de strax begyndte at flygte, men Væringerne forfulgte m, og dræbte strax en stor Mængde. Da Grækerne og Frankerne, som før havde flyet for Hedningerne, saa dette, søgte de til og fulgte de Flygtende med dem: da vare Væringerne komne op paa gnborgen, og der blev og det meste Mandfald. Men medens dningerne flygtede, blev den hedenske Konge tagen til Fange, og æringerne havde ham med sig. De christne Mænd toge da Hed= ngernes Hærboder saavelsom Vognborgen.

Den Tildragelse skete paa Stiklestad i det Slag som før er (840) skrevet, at Kong Olaf kastede fra sig sit Sverd Neite, da han fik ar. Men en Mand af svensk Ætt, hvis Sverd var brudt, tog erdet Neite op og brugte det i Striden. Den samme Mand kom af Slaget i Følge med andre Flygtninger: han kom frem i thjod, og foor hjem til sit Bo. Siden havde han det Sverd i sin Levetid, og derefter hans Søn, samt derpaa den ene i Ætten r den anden, og med Sverdets Eje fulgte ogsaa, at den ene de den anden dets Navn saavelsom, hvorfra det var kommet. get senere, i Myklegaards=Kejseren Kyrialax's Dage, da der e store Sveiter af Væringer i Gaarden, hendte det en Sommer, Kejseren var i en Hærferd, at de laa i Hærboder. Væringerne

holdt Vagt og vaagede over Kongen; de laa paa Volden
Hærboderne, og stiftedes til at vaage om Natten, saaledes
som før havde vaaget, lagde sig ned og sov: de vare alle
nede. Det var deres Sedvane, naar de lagde sig til at
enhver havde Hjelm paa Hovedet, men Skjold over sig, o
under Hovedet, og skulde lægge den høire Haand paa Hov
En af dem, paa hvem Lodden var falden til at vaage
Deel af Natten, vaagnede i Dagningen, men da var Kon
borte. Da han ledede efter det, saa han det ligge langt
paa Volden. Han stod op og tog Sværdet, i den Tanke,
Kamerater, der havde vaaget, havde gjort ham det til
lure Sværdet fra ham, men de negtede for sig. Dette
Nætter. Da undredes han meget selv, og ligesaa de and
saa eller hørte dette, og man spurte ham, hvad dette vel
tyde. Han sagde da, at Sværdet heed Neite, og havde tilh
den Hellige, som selv havde baaret det i Slaget paa Stiklest
sagde ogsaa, hvorledes der siden var gaaet med Sværdet.
blev dette sagt Stolkongen; denne lod nu kalde den Ma
havde Sværdet, til sig, og gav ham Guld, Sværdets tr
Verdi, men lod Sværdet bære ind i den Olafskirke, som Ka
holde: der var det siden over Altaret. Eindride Unge heed
dermand i Norge i Harald Gilles Sønners, Eysteins, Ing
Sigurds, Dage: Eindride var just i Nyklegaard, da disse
gelser gik for sig, og fortalte denne Beretning i Norge, saaledes
Einar Skulesson siger i Vidnesbraapen, den som han digt
Olaf den Hellige: der er kvædet om denne Begivenhed.

Kong Magnus Erlingssøns Saga.

(841) Da Erling var bleven viis paa, hvad Haakons Venner h
sluttet, sendte han Bud til alle de Høvdinger, som han vid
været Kong Inges oprigtige Venner, saavelsom til Hirdsv
Kongens haandgangne Mænd, der vare undkomne, samt til
gorius's Huuskarle, og gjorde dem Stevnelag. Da de kom
og overlagde med hinanden, besluttede de strax, at de stu
Flokken sammen, og bandt det med faste Forsikringer me
Siden talte de om, hvem de skulde tage til Konge. Da
ling Skakke og spurte, om det var Høvdingernes eller

mægtige Mænds Raad, at man ſkulde tage Simon Skaalps Søn, Kong Harald Gilles Datterſøn, til Konge, men at Jon Hallkellsſøn ſkulde ſætte ſig i Spidſen for Flokken. Men Jon undſlog ſig. Da foreſpurte man ſig hos Nikolas Skjaldvarsſøn, Kong Magnus Barfots Syſterſøn, om han vilde blive Høvding over Flokken. Men han ſvarer ſom ſaa, at det var hans Raad at tage den til Konge, ſom var kommen af Konge-Ætt, men den til at raade for Flokken, ſom man vidſte havde tilbørlig Magt og Forſtand; da vilde de faa flere Tilhængere. Man ſpurte nu Arne Kongsmaag, om han vilde lade en af ſine Sønner, Kong Inges Brødre, tage til Konge. Arne ſvarede, at Chriſtinas, Sigurd Jorſalafarers Datters, Søn var bedſt ættbaaren til Kongedømmet i Norge; der er og, ſagde han, en Mand til at raade med ham, ſom maa kaldes nærmeſt til at være Forſorgsmand for ham og Riget, nemlig hans Fader Erling, en forſtandig og haardraad Mand, meget prøvet i Striid, og en god Landraademand: ham vil det ikke mangle paa Dygtighed til dette Foretagende, naar kun Lykken vil følge. Mange underſtøttede ivrigt dette Forſlag. Erling ſvarer: efter hvad jeg ſeer og hører, ſynes det mig, ſom om de fleſte, til hvem man her henvender ſig, helſt vil unddrage ſig fra at paatage ſig den vanſkelige Sag. Nu tykkes det mig juſt ikke ſaa viſt, om vi end ſætte dette Foretagende i Verk, hvorvidt den, der ſtiller ſig i Spidſen for Flokken, opnaar Kongemagten, eller om det gaar ſaaledes, ſom det nu ofte er gaaet den, der har begyndt et ſaa ſtort Foretagende, nemlig at de for den Sags Skyld have miſtet al ſin Ejendom, nogle dertilmed Livet. Men hvis Sagen faar Fremgang, da kan det nok være, at der findes dem, ſom da ønſke, at de havde modtaget dette Tilbud: den, ſom nu paatager ſig det farefulde Verk, kan derfor behøve, tilbørligt at ſikre ſig mod at ſtøde paa Modſtand eller Fjendſkab hos dem, ſom nu ere med i denne Beſlutning. Alle ſagde Ja til at gjøre dette Sambaand med fuld Troſkab. Erling ſagde da: jeg for min Part kan ſige, at jeg anſeer det næſten ſom min Bane at tjene Kong Haakon, og ſkjønt jeg finder dette vort Foretagende heel farefuldt, ſaa vil jeg dog heller vove mig paa, at rette mig efter Eders Ønſke og overtage Anførerſkabet for Flokken, hvis det kun er Eders alles Vilje, Raad og Lyſt, og I alle ville forbinde Eder hertil med Eed. Alle ſamtykkede heri, og paa denne Stevne blev det da aftalt, at de ſkulde tage Magnus, Erlings Søn, til Konge. Siden holdt de Thing der i Byen, og paa det Thing blev Magnus Erlingsſøn tagen til Konge over hele Landet. Da var han fem Aar gammel. Siden ginge alle de Mænd, ſom der vare og havde været Kong Inge haandgangne, ham til Haande, idet enhver af dem fik

saadan Navnbod (Titel og Verdighed), som han forhen havde haft hos Kong Inge.

(842) Erling Skakke beredede nu sin Ferd, skaffede sig Skibe, og havde med sig Kong Magnus og alle de haandgangne Mænd, som vare der. I Ferden med ham var Arne Kongsmaag, Ingerid, Kong Inges Moder, og hendes to Sønner, Jon Kutiza, Søn af Sigurd Stork, Erlings Huskarle, og de, der havde været Gregorius's Huskarle. De havde i alt ti Skibe. De fore syd til Danmark, for at finde Kong Valdemar og Buris Henriksøn, Kong Inges Broder. Kong Valdemar var nær beslægtet med Kong Magnus, saasom Kong Valdemars Moder Ingebjørg og Malfrid, Moder til Christina, Kong Magnus's Moder, vare Søstre og Døttre af Kong Harald øster i Garde. Harald var Søn af Valdemar Jarisleifssøn. Danekongen tog vel imod dem, og havde ofte Maalstevner og Raadslagninger med Erling. Det kom op af deres Samtaler, at Kong Valdemar skulde af sit Rige yde Kong Magnus al den Bistand, han kunde, til at vinde Norge og siden beholde det; men Kong Valdemar skulde da ogsaa faa det Rige i Norge, som hans fordums Frender, Harald Gormssøn og Svein Tjuguskegg, havde haft: det var Viken heelt nord til Rygjarbit. Denne Aftale blev bunden med Eder og Forsikkringer. Siden droge Erling og Kong Magnus fra Danmark, og sejlede ud
(843) forbi Vendelskagen. Kong Haakon drog strax om Vaaren efter Paaske-Ugen nord til Throndhjem, og fik da alle de Skibe, som Kong Inge havde ejet. Kong Haakon holdt Thing i Byen og blev der tagen til Konge over alt Landet. Da gav han Sigurd af Reyr Jarlsdom, og blev han der tagen til Jarl. Siden drog Kong Haakon med sine Mænd sydover, heelt øster i Viken; Kongen foer til Tunsberg, men sendte Sigurd Jarl øster til Kongehelle, for der med en Deel af Hæren at verje Landet, om Erling skulde komme sønden fra. Men Erling kom til Agder, og styrede strax nord til Bergen: der dræbte de Arne Brigidarskalle, Kong Haakons Sysselmand, og droge strax tilbage øster over for at møde Kong Haakon. Sigurd Jarl havde ikke faaet at vide, at Erling var reist sønden fra, og han var endnu øster i Elven, men Kong Haakon i Tunsberg. Erling lagde til ved Rossanes, og blev liggende der i nogle Nætter. Kong Haakon beredede sig i Byen til Forsvar. Erling lagde ind til Byen, og hans Mænd toge en Byrding, ladede den med Ved og Halm og satte Ild derpaa, men Vinden stod ind mod Byen og Byrdingen drev ind mod Bryggerne. Erling lod bringe ud paa den to Ankertoug og feste til tvende Skuder, som han lod roe efter, alt som Byrdingen drev videre. Men da Ilden var kommen temmelig nær ind paa Byen, holdt de, der vare paa Skuderne, fast i Tougene, for at Byen ikke skulde komme i Brand, men Røgen lagde

saa tykt i Byen, at man ikke kunde see fra Bryggerne der, hvor
ngens Fylking stod. Siden lod Erling sin hele Flaade følge efter,
lagde sig udenfor paa den Side af Ilden, hvorfra Vinden blæste,
stød paa dem. Men da Bymændene saa, at Ilden nærmede sig
es Huse, og mange bleve saarede af Skuddene, gjorde de sit
ad og sendte Præsten Roald Langtala ud til Erling, for at tage
id af ham for sig og Byen. Og saasnart Roald sagde dem, at
iden var tagen, brød de Kongens Fylking. Men da Bymænde-
Skare var borte, og Styrken paa Bryggerne tyndedes, eggede
le af Haakonsmændene til at gjøre Modstand, men Anund Si-
nssøn, som da havde mest at sige over Krigsfolket, sagde: ikke vil
stride for at skaffe Sigurd Jarl Magten, medens han selv ikke
tilstede. Siden flygtede Anund og derefter alt det øvrige Krigs-
med Kongen, tagende Vejen opad Landet til. Der faldt en
Mængde af Kong Haakons Mænd. Herom blev der da kvædet
Vise, hvor det heed, at Anund sagde, han vilde ikke indlade sig paa
et Slag, førend Sigurd Jarl var kommen sønden fra med Huus-
lene; at Magnus's Stridsmænd gik stolte op paa Strædet, me-
s Haakons Hauke skyndte sig bort alt hvad de kunde. Ogsaa
orbjørn Skakkaskald omtaler dette. Kong Haakon foer Landvejen
d til Throndhjem. Og da Sigurd Jarl spurte dette, drog han
d alle de Skibe, han kunde faa, Søvejen nordover for at møde
ng Haakon.

Erling Skakke tog alle de Skibe i Tunsberg, som Kong Haa- (844)
havde medbragt. Der fik han Bøkesuden, som havde tilhørt
ng Inge. Siden drog Erling hen og underlagde Kong Magnus
e Viken, saavelsom det øvrige Land nordefter, alt som han
r, og sad om Vintren i Bergen. Da lod han dræbe Ingebjørn
il, Kong Haakons Lendermand, nord i Fjordene. Kong Haakon
om Vintren i Throndhjem, men sidenefter om Vaaren bød han
ing ud, og beredede sig til at fare sydover imod Erling. Med
akon var da Sigurd Jarl, Jon Sveinssøn, Eindride Unge,
und Simonssøn, Philippus Petersøn, Philippus Gyrdssøn,
gnvald Kunta, Sigurd Kaapa, Sigurd Hjulpa, Frebrik Køna,
bjørn af Aurland, Thorbjørn, Søn af Gunnar Gjaldkere, Sta-
-Bjarne. Erling var i Bergen og havde meget Folk. Han tog (845)
Raad, at han lagde Farbann (Forbud mod at sejle) for alle de
bskibe, der vilde fare nord til Kaupangen, fordi han troede, at
ng Haakon vilde for tidligt faa Nys om, hvad han foretog sig,
s Skibene fore imellem, men angav dog som Paaskud, at det var
re, at Bergensmændene nød de gode Ting, der vare paa Skibene,
Byrdingsmændene end maatte selje dem billigere, end de tyktes
e tjent med, heller end det skulde blive ført i Hænderne paa deres

Fjender og Uvenner, disse til Styrkelse. Nu samlede der sig saaledes Skibe sammen i Bergen, idet der kom mange hver Dag, men ingen fore bort. Da lod Erling de letteste af sine Skibe sætte op, idet han lod sig forlyde med, at han vilde oppebie Haakon der og modtage sine Uvenner der med sine Venners og Frenders Bistand. Men en Dag lod Erling blæse til Styremænds-Stevne, og gav alle Kjøbskibene og Styremændene Lov til at fare, hvorhen de vilde. Da de, som raadede for Byrdingerne, fik denne Tilladelse af Erling Skakke til at sejle bort, laa allerede en Mængde af dem fuldferdige til at drage afsted med sin Bedrift, nogle i Kjøbferd, nogle i andre Erender; og da Vejret just var let og beleiligt til at sejle nordefter, havde alle de, der vare sejlklare, endnu før samme Dags Noon sejlet afsted, idet den skyndte sig mest, som havde det hurtigste Skib, og de kapsejlede med hverandre. Da denne Samflaade kom nord til Møre, forefandt de der Kong Haakons Flaade, og ham selv, bestjeftiget med at samle Tropper, og stevnede til sig Lendermænd og Ledingsfolk: da havde han i lang Tid ingen Tidende spurt søndenfra Bergen. Men nu fik de den eenstemmige nyeste Besked af alle de Skibe, der kom søndenfra, at Erling Skakke havde sat sine Skibe op i Bergen, og at de vilde have at opsøge ham der, samt at han havde en betydelig Styrke. Kong Haakon sejlede nu herfra ud til Veø, og sendte Mænd fra sig ind i Raumsdal, nemlig Sigurd Jarl og Amund Simonsføn, for at skaffe sig Folk og Skibe, ligeledes udsendte han Mænd til begge Mører. Men da Kong Haakon havde dvælet nogle faa Nætter i Kjøbstaden, lagde han bort, og stevnede selv noget længer sydover, tænkende som saa, at deres Ferd da vilde gaa end fortere, og Krigsfolket snarere komme til ham. Det var en Søndag, at Erling Skakke havde tilladt alle Kjøbmændene at fare bort fra Bergen. Men om Tirsdagen, da Formesserne vare sluttede, blev der blæst i Kongs-Ludren, og stevnede han da til sig baade Krigsmændene og Bymændene, og lod de Skibe sætte frem, som nys før vare satte op. Erling holdt nu Huusthing med sine Tropper og Ledingsmænd, bekjendtgjorde sit Forehavende, nævnte Skibsstyremænd og lod oplæse hvo der vare indskrevne paa Kongsskibet. Thinget endte dermed, at Erling bød enhver at gjøre sig rede i sit Rum, hvor han var bestikket, under Livs eller Lemmers Fortabelse for hver den, der dvælede efter i Byen, naar han sejlede bort paa Bøkefuden. Orm Kongsbroder lagde endnu samme Aften fra med sit Skib, saa og mange andre, og de fleste Skibe, som allerede før
(846) havde været flot. Onsdagen, førend Messerne bleve sungne i Byen, lagde Erling bort med hele Flaaden fra Bergen: de havde 21 Skibe og der var strygende Vør søndenfra langsmed Landet. Erling havde sin Søn Kong Magnus med sig: mange Lendermænd

vare der, og de havde det herligste Mandskab. Da Erling sejlede nord forbi Fjordene, sendte han en Skude ind fra Leden til Jon Hallkellsføns Bo, for at tage Nikolas, Søn af Simon Skaalp og Maria, Kong Harald Gilles Datter; de afsendte Folk havde ham med sig ud til Flaaden, og han blev bragt ombord paa Kongsskibet. Om Fredagen, allerede i Otten, sejlede de ind mod Steinavaag. Kong Haakon laa i Havnen der tætved og havde tretten Skibe; han selv og hans Mænd var oppe paa Øen og legede, men hans Lendermænd sad paa en Haug. De saa en Baad komme roende sønden fra henimod Øen; der var to Mænd i den, som stundom lod sig falde lige ned i Kjølen, og toge ikke mindre drabelige Aaretag fremover. Da de kom til Land, festede de ikke engang Baaden, men gav sig til at løbe begge to. Da de mægtige Mænd saa dette, talte de mellem sig om, at disse Mænd vist havde en Tidende at sige, stode op, og gik dem imøde. Saasnart de mødtes, spurte Amund Simonsføn: kan I sige os noget om Erling Skakke, siden I komme med saadan Fart? Den af dem, der først kunde faa Ord frem for Mødighed, svarede: her sejler Erling sønden fra imod Eder med 21 Skibe eller deromkring; mange klækkeligt store: snart vil I kunne see deres Sejl! Da svarer Eindride Unge: for nær Næsen, sagde Kallen, blev skudt i Øjet. De gik strax skyndeligen bidhen, hvor Legen var; strax efter lød Kongsludren, og der blæstes Hærblæst, at alle saa hurtigt som muligt skulde begive sig ombord paa Skibene. Dette var paa den Tid af Dagen, da man paa det nærmeste havde beredet Maden. Alt Folket stevnede nu til Skibene, og enhver løb op paa det Skib, der laa ham nærmest, hvorved Skibene bleve ujevnt bemandede: nogle toge til Aarerne, nogle reiste Mastene. De smuede Skibene nordefter, og stevnede til Veø, fordi de der ventede sig stor Hjelp af Bymændene. Strax efter saa de Erlings (847)
Sejl, og fra den ene Flaade kunde man see til den anden. Eindride Unge havde et Skib, som kaldtes Draglaun, en stor Langskibs-Busse; der var nu Folkemangel ombord paa den, da de, som før vare der, havde løbet over paa andre Fartøjer, og den gik senest af Kong Haakons Skibe. Da Eindride kom lige ud for Øen Sekken, kom Bøkesuden, som Erling Skakke styrede, efter dem, og festede de disse Skibe sammen. Kong Haakon var næsten kommen ind til Veø, da de hørte Ludrene gaa: de vendte da tilbage, for at komme Eindride til Hjelp, og fra begge Sider lagde man da til Striid, efterson man kunde komme til. Mange Sejl firedes ned tverskibs; ingen af Skibene tengedes, men de lagde sig Bord ved Bord. Striden varede ikke længe, førend Stillingen brødes paa Kong Haakons Skib; nogle faldt, nogle gik overbord. Haakon kastede over sig en graa Kaabe, og løb over paa et andet Skib, men da han havde været

der en liden Stund, syntes han at merke, at han var kommen ime
lem sine Uvenner. Og som han nu saa sig om, kunde han ing
af sine Mænd eller Skibe see lige i Nærheden: han gik da ov
paa Bøkesuden og frem i Stavns-Sveiten, bedende om Gri
Stavnboerne toge ham i sin Beskyttelse og gave ham Grid.
denne Rid var der blevet et stort Mandfald, dog langt større pa
Haakons, end paa den anden Side; paa Bøkesuden var Nikola
Simon Skaalps Søn, falden, og hans Drab tilkjendtes selve E
lings Mænd. Efter dette var der en Hvile i Striden, og Skibe
spredte sig noget fra hinanden. Da blev der sagt Erling, at Ko
Haakon var der paa hans Skib, og at hans Stavnboer havde tag
ham til sig og truede med at ville verje ham. Erling sendte
Mand frem i Skibet, og bad ham sige Stavnboerne, at de h
skulde bevogte Kong Haakon, saaat han ikke kom bort, men at h
ej vilde modsætte sig, at han fik Grid, naar de andre Høvding
samtykkede deri, og der i den Anledning søgtes Forliig. Stav
boerne bade ham alle have Tak og Ære for sine Ord. Da l
Erling blæse af al Magt, og bød, at man skulde lægge til Stri
mod de Skibe, der endnu ikke vare ryddede, sigende, at man aldr
fik bedre Lejlighed til at hevne Kong Inge. Alle raabte da Ha
Raab, eggede hverandre og ilede at lægge til. I denne Tumm
fik Kong Haakon Banesaar. Men efter hans Fald, og da ha
Mænd fik dette at vide, roede de fast til, kastede Skjoldene, og hu
til begge Sider, uden at bryde sig om sit Liv. Denne Heftigh
blev dem snart til stor Skade, thi de stillede sig blot for Erlin
Mænds Hugg. Da faldt det største Antal af Kong Haakons Mæ
mest fordi Folkemonen var stor, og Haakons Mænd dækkede sig
lidet; men ingen af dem nyttede det at bede om Grid, uden d
alene, som Høvdingerne toge i sin Beskyttelse og festede Gods f
Disse Mænd faldt paa Kong Haakons Side: Sigurd Kaapa, Si
urd Hjulpa, Ragnvald Kunta; men nogle Skibe undkom og ro
ind i Fjordene, saaat de, der vare ombord, frelste sit Liv. Ko
Haakons Liig blev flyttet ind i Raumsdalen og jordet der, m
siden lod Kong Sverre, hans Broder, det flytte nord til Kaupang
(848) og lægge i Steenveggen i Christkirken søndentil i Choret. Sigurd Ja
Eindride Unge, Amund Simonsson, Fredrik Køna og end flere Høvdi
ger holdt endnu Flokken samlet, forlode Skibene i Raumsdalen, og dro
siden til Oplandene. Kong Magnus og hans Fader Erling dro
med sin Flaade nord i Throndhjem til Nidaros, og lagde alt Land
under sig, hvor de kom. Siden lod Erling stevne Orething: d
blev Magnus tagen til Konge over hele Norge. Erling blev i
længe der, fordi han fandt Thrønderne ikke videre at lide paa f
ham og hans Søn. Magnus blev da nu kaldet Konge over

idet. Kong Haakon havde været smuk af Aasyn, velvoxen, høj
smal, men temmelig breed over Herderne, hvorfor Krigsfolket
dte ham Haakon Herdebreid. Men fordi han var ung af Aar,
ddede Lendermændene i hans Navn. Han var lystig og jevn i
Tale, legen og ungdommelig af Væsen; han var afholdt af
mmen.

Markus paa Skog heed en oplandsk Mand, Frende af Sigurd (849)
rl: Markus fostrede Kong Sigurd Haraldssøns Søn, der og
d Sigurd. Siden toge Oplændingerne Sigurd til Konge efter
erlæg med Sigurd Jarl og de andre Høvdinger, der havde fulgt
ng Haakon. De havde da end megen Folkestyrke, og Flokken foor
det meste i to Afdelinger, idet Kongen og Markus vovede sig
ndre frem, men Sigurd Jarl med sin Sveit og Lendermændene
e mere, hvor der var Fare. De fore med Flokken mest omkring
i Oplandene, men stundom ned i Viken. Erling Skakke havde
vanligviis sin Søn Magnus med sig; han havde ogsaa hele
ibsflaaden og alt hvad der hørte til Landevernet. Han var i Ber-
i nogen Tid om Høsten, men drog derfra øster i Viken og satte
i Tunsberg, hvor han evnede til Vinterseде, og samlede til sig
e de Skatter og Skylder, der tilkom Kongen, fra hele Viken; han
dde ogsaa meget og vakkert Folk. Men efterdi Sigurd Jarl og
ns Venner kun havde en liden Deel af Landet inde, og mange
lk hos sig, begyndte de snart at lide Mangel paa Gods, og hvor
ej vare Høvdinger i Nærheden, søgte de at skaffe sig, hvad de
øvede, heel ulovligen, deels med utilbørlige Saggivelser, deels
efrem med Ran. I den Tid stod Norges Rige i megen Blom- (850)
n, Bondefolket var riigt, vel ved Magt, og uvant ved Ufred,
relse og Flokkenes Uvæsen: snart blev der megen Tale herom, og
e Klager over, at der ranedes. Vikverjerne vare fuldkomne Ven-
af Kong Magnus og Erling, hvilket mest kom af, at Kong Inge
raldssøn havde været saa afholdt der, thi Vikverjerne havde altid
d sin Styrke tjent under det Skjold. Erling lod holde Vagt i
en: der vaagede hver Nat tolv Mænd. Jevnligt holdt han
ing med Bønderne, og der blev her ofte talt om Sigurdsmænde-
Uvæsen. Og ved Erlings og de andre Krigsmænds Foreta-
er, fik man store Bifaldsraab af Bønderne til, at det vilde være
saare lykkeligt Verk, om man kunde faa den Flok ødelagt. Arne
ngsmaag talede langt og snildt om denne Sag, og mod Slut-
gen haardt; han opfordrede alle dem, der vare paa Thinget,
dde Krigsmænd, Bønder, Bymænd og Kjøbmænd, at de skulde
re Vaabentag efter Lovene for at dømme Sigurd Jarl og hele
Flok til Fanden baade levende og døde. Og saa heftig og ube-
dig var Mængden, at alle samtykkede deri og at dette uhørte

Verk blev gjort og bekræftet ganske saaledes, som Loven foreskrev, at man skulde dømme paa Thinge. Presten Roald Langtala talte ogsaa om denne Sag; han var en meget veltalende Mand, og hans Tale gik mest ud paa det samme, som forhen havde været talt. Erling holdt Gjestebud om Julen i Tunsberg, men udbetalte Lønning der
(851) ved Kyndelmessetid. Sigurd Jarl foor med sin bedste Styrke ned i Viken, hvor mange for Overmagtens Skyld gik under ham, men mange gjeldte Penge. Saaledes foor han vidt og bredt over Landet, og kom frem paa forskjellige Steder; der vare enkelte i Flokken, som hemmeligt forhørte sig om Grid hos Erling; men de fik det Svar, at alle de, der søgte om Grid, skulde faa beholde Livet, men ingen andre Landsvist, end de, der ej havde forbrudt sig groveligen mod Erling. Og da Floksmændene hørte, at de ikke skulde have Landsvist, gjorde dette meget til at holde Flokken sammen, thi der var mange, som vidste altfor vel med sig selv, at Erling meente at have stor Sag med dem. Philippus Gyrdssøn gik til Forliig med Erling, fik sine Ejendomme tilbage, og drog hjem til sine Bo. Men lidt efter kom Sigurds Mænd did, og dræbte ham. Megen Skade gjorde man hinanden ogsaa gjensidigt i Overfald eller i Manddrab, men her er intet andet optegnet, end hvad Høvdingerne selv havde med hinanden at skaffe.

(852) I Begyndelsen af Fasten fik Erling den Efterretning, at Sigurd Jarl agtede sig mod ham, og der spurtes til ham her og der, stundom nærmere, stundom fjernere. Erling udsendte da Speidere til alle Kanter, for at faa Underretning om dem, hvor de saa kom frem. Hver Kveld lod han ogsaa alt Krigsfolket blæse op fra Byen, og de laa om Vinternætterne længe samlede; allerede forhen var alt ordnet med Hensyn til Fylkingen. Da fik Erling at vide, at Sigurd Jarl og hans Folk vare ikke saa langt derfra, oppe paa Ree. Erling satte da ud fra Byen, idet han tillige havde med sig alt Byfolket, der var kampdygtigt og bevæbnet, saavelsom alle Kjøbmænd, undtagen tolv Mænd, der bleve tilbage for at passe paa Byen. Erling foor fra Byen Tirsdag i den anden Uge af Langefasten (19de Februar) efter Noon, og hver Mand havde med sig Niste for to Dage; de foor om Natten, og det gik seent med at faa Folket fra Byen. Om een Hest og eet Skjold var der to Mand. Da Mandskabet blev optalt, var det henved tretten Hundreder (1560) Mand. Da de udsendte Speidere kom imod dem, blev det dem sagt, at Sigurd Jarl var paa Ree, paa den Gaard der heder Ramnes, med fem Hundrede (600) Mand. Erling lod da kalde Mandskabet sammen, og fortalte de Tidender, han havde spurt. Alle opfordrede til at skynde sig og tage dem i Huus, eller stride strax om Natten. Men Erling talte saaledes: det er heel rimeligt,

t vi og Sigurd Jarl snart mødes; i hans Flok er der mange
Mænd, hvis Hænders Verk torde være os i stadigt Minde, nemlig
t de hugg ned Kong Inge saavelsom mange andre af vore Ven-
er, som det er seent at opregne; de gjorde disse Verk med Fan-
ens Kraft og Trolddom, og dertil med Nidingskab, eftersom det
aar her i vor Lov og Landsret, at ingen Mand har forbrudt sig
aa haardt, at det jo kaldes Nidingsvig eller Mordvig, naar man
ræber hinanden om Natten. Men denne Flok har efter troldkyn-
ige Mænds Anviisning just søgt sit Held i at stride om Natten og
ke under Solen; de have og ved slig Fremgangsmaade vundet en
Sejr, saaat de have kunnet stige over Hovedet paa slige Høvdinger,
om de have feldt til Jorden. Nu have vi ofte sagt og viist, hvor
lde vi have tykts om deres Skik, at begynde Slag om Nætterne,
g vi ville derfor heller følge de Høvdingers Exempel, som vi kjende
edre, og hvem det er bedre at ligne, nemlig at strides ved lyse Dagen
g med fylket Hær, men ikke stjæle sig paa sovende Mænd om Næt-
erne: vi have Folk nok imod dem, ikke mere end de have. Derfor
ille vi oppebie Dagen og Lysningen, og holde os sammen i Fyl-
ing, om de skulde ville anfalde os. Derpaa satte alt Folket sig
ed; Endeel toge nogle Hø-Hjelme ned og gjorde sig Leje deraf,
ndre sad paa sine Skjolde, og oppebiede saaledes Lysningen. Det
ar svalt Vejr og vaadt Sneedrev. Sigurd Jarl havde ikke faaet (853)
lys om, at Fjenden nærmede sig, førend Hæren allerede var kom-
nen nær til Gaarden. Hans Mænd stode ude og væbnede sig, men
idste ikke rigtigt, hvor meget Folk Erling havde. Nogle vilde flygte,
nen de fleste vilde bie. Sigurd Jarl var en forstandig Mand og
alte godt for sig, men havde Ord for ej at være nogen særdeles
odig Mand: han havde nu ogsaa mest Lyst til at flygte, og maatte
erfor høre meget ilde af Krigsfolket. Da det blev lyst, begyndte
an paa begge Sider at fylke. Sigurd Jarl fylkede oppe paa en
Brekke ovenfor Broen, mellem Aaen og Bøen: der rinder nemlig
n liden Aa. Men Erling fylkede paa den anden Side af Aaen;
agenfor deres Fylking var der Mænd til Hest, vel væbnede: de
avde Kongen mellem sig. Sigurd Jarls Mænd saa nu, at Folke-
nonen nok var stor, og talte om, at det var raadeligst at søge til
Skogs. Men da svarede Sigurd Jarl: I sige, at jeg ikke har
oget Mod, men det skal vi nu prøve: enhver see kun til, at han
ke flygter eller svigter før jeg. Vi have et godt Forsvarssted; vi
ille lade dem gaa over Broen, men naar Merket kommer over, da
ille vi styrte os ned for Brekken over dem, men nu maa ingen
lygte fra den anden. Sigurd Jarl havde en rødbruun Kjortel, rød
appe, med opdragne Skjød, og Fitsko paa Fødderne; han havde
Skjold og et Sverd, som heed Bastard. Jarlen sagde: det veed

Gud, at heller end at faa meget Guld, vilde jeg naa hen med
(854) ſtard til at faa et eneſte Hugg paa Erling Skakke. Erling St
Folk vilde gaa frem mod Broen, men Erling bad dem at vend
et Stykke op efter Aaen: den er kun liden, ſagde han, og d
ingen Vanſkelighed at fare der. Dette ſkete da. Sigurd Jarls
king foor op efter Brekken ligeoverfor dem, men da Brekken opl
og det var flet og godt over Aaen, ſagde Erling, at hans M
ſkulde ſynge Pater Noster, og bede Gud, at de fik Sejr, ſom h
den bedſte Sag. Da ſang de alle [1]) højt Kyrie eleison, og
med Vaabnene paa ſine Skjolde. Ved dette Gny bortſkræmte
flygtede tre Hundrede (360) af Erlings Folk. Erling og hans
gik da over Aaen, og Jarlsmændene raabte Hær-Raab, men
blev ikke noget af med deres Fremløb ned for Brekken mod Er
Fylking, og Slaget begyndte fremmeſt paa Brekken ſelv. Førſt
kede der Spydſtik, ſaa begyndte Huggeſtrid, og Jarlens Merke
ſtrax tilbage, ſaaat Erling og hans Mænd kom op paa Bre
Der blev da kun en kort Striid, inden Jarlsmændene flygted
den Skog, der før var bagenfor dem. Dette blev ſagt Sigurd
og hans Mænd bade ham at flye, men han ſvarede: frem mu,
dens vi kunne! De gik da meget tappert frem, og hugg til b
Sider. I denne Rid faldt Sigurd Jarl, Jon Sveinsſøn og
ved ſexti Mand. Erling Jarl miſtede kun faa Folk og forfulg
Flygtende til Skogs. Da lod Erling ſine Mænd ſtandſe, og v
tilbage. Han kom til, juſt ſom Kongens Træle vilde rive Klæ
af Sigurd Jarl, der endnu ikke var ganſke død, men dog ej
til ſig ſelv. Han havde ſtukket ſit Sverd Baſtard i Skeden, o
laa ved Siden af ham. Erling tog det op, ſlog Trælene der
og bad dem pakke ſig bort. Derefter vendte Erling tilbage me
Hær, og ſatte ſig i Tunsberg. Syv Nætter efter Sigurd
Fald toge Erlingsmændene Eindride Unge fangen, og han blev
med hele ſit Skibsmandſkab.

(855) Markus af Skog og hans Foſterſøn Kong Sigurd voved
henimod Vaaren ind til Viken, og fik ſig der Skibe. Men da
ling ſpurte det, foor han øſter imod dem, og de mødtes i Ke
helle. Markus og de øvrige flygtede op i Den Hiſingen; der
kedes Landets Folk, Hiſingboerne, ned til dem, og gik i Fylking
Markus og Sigurd. Erling og hans Mænd roede hen mod
det, men Markusmændene ſtød paa dem. Da ſagde Erling til
Mænd: lad os tage deres Skibe, men ej gaa op at ſtride
Landshæren: Hiſingboerne ere ſlemme at hjemſøge, haarde og

[1]) Herved menes ſandſynligvis Sigurd Jarls Mænd.

rige Mænd, men kun en ſtakket Tid komme de til at have denne Flok hos ſig, thi Hiſingen er et lidet Land. Saaledes ſkete da, at de toge Skibene og flyttede over til Kongehelle. Markus og hans Folk fore op til Marker (Grændſeſkogene), og agtede derfra nu og da at gjøre Udfald; fra begge Sider holdt man Udkig med hinanden. Erling havde ſtor Folkeſtyrke, ſom han havde opnævnt fra Herederne. Begge Parter foruroligede hinanden.

Eyſtein, Søn af Erlend Himalde, blev efter Erkebiſkop Jons (856)
Død valgt til Erkebiſkop. Eyſtein blev indviet ſamme Aar, Kong Inge faldt. Da Erkebiſkop Eyſtein kom til ſin Stol, blev han vel anſeet af hele Landsfolket. Han var en meget dygtig Mand, og ættſtor: Thrønderne toge glade imod ham, fordi de fleſte Storfolk i Thrøndelagen vare i Frendſkab eller noget i Svogerſkab med Erkebiſkopen, men alle hans fuldkomne Venner. Erkebiſkopen henvendte ſig nu til Bønderne med en Anmodning. Han talte først om Stiftets Pengemangel, og dernæſt om, hvor ſtor Ophjelpelſe det trængte til, derſom det herefter ſkulde i ſamme Mon holdes ſømmeligere end forhen, ſom det nu var højere i Verdighed, da her nemlig nu var oprettet en Erkebiſkopsſtol. Han forlangte af Bønderne, at de ſkulde tilſtaa ham ſølvmeten Øre i hans Sagøre, iſtedetfor at han kun havde ſakmeten, den ſamme der gik i Kongens Sagøre, men Forſkjellen er ſaa ſtor, at den Øre, han vilde have, den ſølvmetne, er det dobbelte af den ſakmetne.[1]) Men ved ſine Frenders og Venners Underſtøttelſe, og ſin egen Driftighed, fik Erkebiſkop Eyſtein dog dette ſat igjennem, og det blev dømt efter Loven over hele Thrøndelagen og alle de Fylker, der hørte til hans Erkebiſkopsrige.

Da Sigurd og Markus havde miſtet ſine Skibe i Elven, og (857)
ſaa, at de ikke fik Bugt med Erling, toge de Vejen til Oplandene, og fore videre nordefter over Land lige til Throndhjem. Der bleve Sigurd og hans Venner vel modtagne, og Sigurd blev tagen til Konge der paa Orething. Til Flokken ſluttede ſig der mange gjeve Mænd og deres Sønner; de ſkaffede ſig Skibe, gjorde ſig ſkyndſomſt ferdige, og fore henimod Sommeren ſyd paa Møre, idet de overalt, hvor de kom, toge alle Konge-Indtægter. I Bergen vare da diſſe Lendermænd til Landvern: Nikolas Sigurdsſøn, Nøkve Paalsſøn,

[1]) Ved „Sagøre" forſtaaes Sagefald eller de Pengebøder, der for viſſe Forſeelſer tilfaldt Kongen eller Erkebiſkopen, efterſom det i Loven var beſtemt. „Sakmeten" betyder „beregnet efter Sagefaldskurs," „ſølvmeten" derimod „beregnet efter Sølvkurs, Sølvverdi." „Øren" var Penge-Enheden; efter dens Beregning rettede ſig ſaaledes baade Marken (8 Øre), Ertogen ($^1/_2$ Øre) og Peningen ($^1/_{10}$ Ertog). Den ſakmetne Øre beregnes i Loven til 6 Alen Vadmel, den ſølvmetne til 12 Alen.

og end flere Sveitarhøvdinger, Thorolf Dryll og Thorbjørn Gjaldkere, og mange andre. Markus og Sigurd sejlede videre sydefter, men da de fik høre, at Erlingsmændene vare mandsterke i Bergen, sejlede de udenskjers syd forbi. Det var et almindeligt Sagn, at Markusmændene den Sommer havde Bør, hvorhen de vilde sejle.

(858) Saasnart Erling Skakke spurte, at Markus's Flaade var faren nordfra, drog han nord i Viken, og samlede Folk til sig. Han blev snart mandsterk, og havde mange og store Skibe. Men da han søgte ud i Viken, fik han stor Modvind, og laa længe i Havnene her og der den hele Sommer. Da Markus og hans Følge kom til Lister, spurte de, at Erling havde en vældig Hær i Viken, og vendte sig derfor atter nordefter. Da de kom til Hørdaland, vilde de til Bergen. Men da de kom udenfor Byen, roede Nikolas og hine andre ud imod dem med mange flere Folk og større Skibe: Markus og hans Ledsagere saa derfor ingen anden Udvej, end at ro sydefter forat undslippe; nogle stevnede ud til Havs, andre syd i Sundene, andre ind i Fjordene. Markus og endeel Folk med ham løbe op i den Ø, som heder Skorpen. Nikolas og de, som fulgte ham, toge deres Skibe og gave Jon Hallkellssøn Grid, saavelsom nogle andre, men dræbte de fleste, de fik fat paa. Nogle Dage senere fandt Eindride Heidafylja Sigurd og Markus, der nu bleve førte til Bergen. Sigurd blev halshugget udenfor Gravdal, men Markus hængt selv anden paa Hvarvs-Næset: dette skete Michelsmesse.

(859) Da drev den Flok, der havde fulgt dem, fra hinanden. Fredrik Køna, Bjarne Ille, Amund Simonssøn og Arnulf Skorpa havde roet ud paa Havet med nogle Skibe, og styrede udenskjers paa Havet øster langs Landet; men hvor de kom til Land, plyndrede de og dræbte Erlings Venner.

Da Erling spurte Sigurds og Markus's Drab, gav han Lendermændene og Ledingsmændene Hjemlov, men drog selv med sine Folk øster over Folden, fordi han hørte, at Markusmændene havde ladet sig see der. Erling styrede til Kongehelle, og blev der om Høsten. I den første Uge af Vintren foer Erling ud i Øen Hising med mange Folk, og krævede Thing der. Hisingboerne kom ned og holdt Thing. Erling gav dem Sag, fordi de havde løbet i Flok med Markus og Sigurd, og stillet sig i Fylking imod ham. Asfur heed den mægtigste Bonde paa Øen af de Tilstedeværende; han talte imod ham paa Bøndernes Vegne. Thinget var langt, men tilsidst blev det saaledes, at Bønderne overgave Erling at dømme i Sagen, og han satte dem Stevne med Uges Frist i Byen, nævnende femten Bønder til at møde der. Da de kom, dømte Erling dem til at gjelde tre Hundrede (360) Naut. Bønderne droge hjem, ilde til Mode. Lidt efter lagde der sig Is paa Elven, saaat Erlings

ſtibe frøs inde. Da holdt Bønderne Gjeldet tilbage, og laa en
idlang ſamlede under Vaaben. Erling beredede Julegjeſtebud der
Byen, men Hiſingboerne havde Sammenſkuds-Lag, og holdt ſluttet
rop om Julen. Om Natten efter femte Dag Juul foor Erling
i Den Hiſingen, kringſatte Aſſurs Huus og brændte ham inde:
alt dræbte han der hundrede Mand, og brændte tre Gaarde. Der-
a vendte han tilbage til Kongehelle. Men ſiden kom Bønderne,
aledes ſom aftalt var, og gjeldte Erling Gjeldet.

Saaſnart Erling for Iſens Skyld om Vaaren kunde faa ſine (860)
ſtibe flot, gjorde han ſig rede og drog fra Kongehelle. Han ſpurte
mlig, at de, der før havde været Markus's Mænd, nu herjede
rd i Viken. Erling lod da holde Udkig med deres Ferder, og
or hen at oplede dem. Han fandt dem, liggende i en Havn:
nund Simonsſøn og Arnulf Skorpa undkom, men Fredrik Køna
Bjarne Ille bleve tagne til Fange, og mange af deres Følge-
enne dræbte. Erling lod binde Fredrik ved et Anker og kaſte
erbord: formedelſt det Verk blev Erling meget forhadt i Thrønde-
gen, thi Fredrik havde der en meget ſtor Ætt. Bjarne Ille lod
rling hænge, og førend Bjarne blev hængt, talte han frembeles
m han plejede, ilde, og med det ſtørſte Ordſkvalder. Dette omtaler
horbjørn Skakkaſkald. Anund og Arnulf og de Sveiter, der vare
dkomne, flygtede til Danmark, men vare ſtundom i Gautland eller
iken.

Erling Skakke drog ſiden til Tunsberg, og blev der meget (861)
nge om Vaaren. Da Sommeren begyndte, drog han nord til
ergen, hvor der da var en meget ſtor Forſamling. Der var da
gaten Stephanus fra Rom, Erkebiſkop Eyſtein, og de andre inden-
ndſke Biſkoper. Der var ogſaa Biſkop Brand, ſom da blev viet
Island, og Jon Loftsſøn, Datterſøn af Kong Magnus Barfot:
ong Magnus og Jons øvrige Frender havde da vedgaaet ſit Frend-
ab med ham. Erkebiſkop Eyſtein og Erling Skakke vare ofte i Sam-
le i Eenrum. Engang faldt det ſig ſaaledes i deres Tale, at Erling
urte: er det ſandt, Herre, hvad man ſiger, at I have forøget Ore-
aget i Eders Sagøre hos Bønderne nord i Landet? Erkebiſkopen ſva-
de: det er viſſelig ſandt, at Bønderne have indvilget i at forøge
relaget i min Sagøre; men de have gjort det frivilligt, uden no-
nſomhelſt Tvang, kun for at hedre Gud og ophjelpe vort Stift.
rling ſvarede: men er dette den hellige Kong Olafs Lov, Herre,
er have I drevet denne Sag noget videre, end der er ſkrevet i
vbogen? Erkebiſkopen ſvarer: den hellige Kong Olaf har vel ſat
ven, efterſom han fik Almuens Jaord og Samtykke til, men ingen-
ds findes der i hans Lov noget Forbud mod at forøge Guds Ret.
rling ſvarer: ville I forøge Eders Ret, da ville I vel ogſaa ſtyrke

os til at forøge Kongens Ret ligeſaa meget. Erkebiſkopen ſvarer: Du har nu allerede nokſom forøget din Søns Navn og Magt; og har jeg ulovligt taget Øre-Laget af Thrønderne, ſaa tror jeg dog det er et endnu ſtørre Lovbrud, at den er Konge over Landet, ſom ikke er en Konges Søn: der findes, hverken Lov eller foregaaende Exempler her til Lands, ſom hjemle ſaadant. Erling ſvarede: da Magnus blev tagen til Konge over Norges Rige, da ſkete dette med Eders ſaavelſom de øvrige Landets Biſkopers Vidende og Raad. Erkebiſkopen ſvarede: men dengang lovede du, Erling, at, derſom vi ſamtykkede med dig i, at Magnus blev tagen til Konge, ſkulde du ſtyrke Guds Ret i alle Dele af al Magt. Erling ſvarede: jeg erkjender, at jeg har lovet at overholde og ſtyrke Guds Budord og Landets Love af al min Magt og med Kongens Styrke. Jeg finder det ogſaa bedre og raadeligere, at vi gjenſidigt holde, hvad vi have lovet hinanden, heller end at ſidde her og gjøre hinanden Bebreidelſer: ſtyrk I Magnus i hans Magt, ſaaledes ſom I har lovet, ſaa ſkal jeg ſtyrke Eders Magt i alt hvad der kan være den til Gavn. Siden gik Samtalen nok ſaa venligt mellem dem. Erling ſagde nu: er Magnus ikke tagen ſaaledes til Konge, ſom gammel Sedvane har været her i Landet, da kan I jo af Eders egen Magt give ham Konge-Vielſe, ſaaledes ſom Guds Lov foreſkriver, at man ſkal ſalve en Konge til Kongedømmet. Om jeg nu end ikke ſelv er Konge eller af Konge-Ætt, ſaa har der dog nu endog i vort Minde været en heel Deel Konger, der ikke vidſte ſaa meget om Lov og Landsret ſom jeg. Kong Magnus's Moder er egtefød Datter af en Konge og en Dronning; Magnus er ogſaa Søn af en Dronning og Egtekvinde. Ville I nu give ham Kongevielſe, da kan ſiden Ingen med Rette tage ham fra Kongedømmet. Ikke var Viljam Baſtard Kongeſøn, men han blev viet og kronet til Konge over England, og ſiden har Kongedømmet holdt ſig i hans Ætt i England, og alle været kronede. Heller ikke var Svein Ulfsſøn i Danmark Kongeſøn, men han blev dog kronet til Konge der, og ſiden hans Sønner og Efterkommere, den ene efter den anden: alle vare de kronede Konger. Nu er her i Landet en Erkeſtol, hvilket er en ſtor Heder og Prydelſe for vort Land: lader os nu hertil lægge end flere gode Ting; lader os have en kronet Konge ligeſaavel ſom de Danſke og Engelſke. Siden talte Erling og Erkebiſkopen oftere om denne Sag, og alt gik meget forligeligt. Erkebiſkopen bar ſiden denne Sag op for Legaten, og fik med Lethed bragt ham til at ſamtykke. Erkebiſkopen havde derpaa Stevne med Lydbiſkoperne og andre Klerker, og bar denne Sag op for dem; men alle ſvarede paa een og ſamme Viis, nemlig at de ganſke tiltraadte, hvad Erkebiſkopen foreſlog; og alle tilſkyndede, at Vielſen ſkulde finde Sted, ſaaſnart

de fandt, at Erkebiskopen saaledes ønskede det. Erling Skakke lod (862)
da berede et stort Gjæstebud i Kongsgaarden; og den store Hal blev tjeldet med Pell og herligt Klæde, og udstaferet med største Paakostning. I den beværtedes Hirdmændene og alle de haandgangne Mænd: der var en Mængde Indbudne og mange Høvdinger. Magnus modtog da Kongevielse af Erkebiskop Eystein, og ved denne Vielse vare de øvrige fem Biskoper, Legaten og en Mængde andre Klerker. Erling Skakke og tolv Lendermænd med ham svore Lov-Eden med Kongen. Den Dag, Vielsen forrettedes, havde Kongen og Erling Legaten, Erkebiskopen og alle de andre Biskoper til Gjæster hos sig. Dette Gjæstebud var overmaade prægtigt, og begge to, Fader og Søn, gave her mange store Gaver. Da var Kong Magnus aatte Aar gammel, og havde været Konge i tre Aar.

Danekongen Valdemar havde da spurt den Tidende fra Norge, (863)
at Magnus nu var bleven Enekonge over hele Landet, og at alle andre Flokke der i Landet vare ødelagte. Da sendte Valdemar Danekonge sine Mænd med Brev til Kong Magnus og Erling, og mindede dem om den Aftale, Erling havde gjort med Kong Valdemar, saaledes som ovenfor er skrevet, nemlig at Kong Valdemar skulde faa Viken østenfra til Rygjarbit, hvis Magnus blev Enevoldskonge over Norge. Men da Sendemændene kom frem og viiste Erling Danekongens Brev, og Erling saa, hvad Tilkald Danekongen gjorde i Norge, da forelagde han denne Sag for de andre Mænd, han plejede at raadføre sig med. Men alle sagde eet og det samme, at man aldrig skulde lade Danerne faa det allermindste af Norge, thi den Tid, sagde man, var den verste der i Landet, da Danerne havde Magten i Norge. Danekongens Sendemænd paadreve Sagen for Erling, og bade ham om Besked, men Erling bad dem følge med sig øster i Viken om Høsten, thi da, sagde han, skulde han give Besked, naar han havde talt med de forstandigste Mænd i Viken. Erling Skakke foor om Høsten til Viken og tog sit Tilhold i Tuns- (864)
berg; han sendte Mænd over til Borg, og lod her stevne fire Fylkers Thing, og drog siden derhen med sit Krigsfolk. Da Thinget var sat, talte Erling og sagde, hvilken Aftale der havde været gjort og stadfæstet mellem ham og Danekongen, da Erling og hans Venner allerførst bragte deres Flok paa Benene; jeg vil, sagde Erling, holde alle de Løfter, vi da gjorde Kongen, hvis det er Eder Bønders Vilje og Samtykke, heller at tjene Danekongen end denne Konge, der nu er viet og kronet til dette Land. Bønderne svarede saaledes paa Erlings Tale: for ingen Deel ville vi lade os gjøre til Danekongens Mænd, saa længe en eneste af os Vikverjer er i Live! Hele Mængden foor nu op med Skriig og Raab, bedende Erling at holde sine Eeder, som han havde tilsvoret alt Landets

Folk, nemlig at verje ſin Søns Land; men vi, ſagde de, ſkulle alle følge dig. Dermed fore Danekongens Sendemænd hjem til Danmark og ſagde, hvad Udfald deres Erende havde faaet. Danerne havde nu meget at ſige paa Erling, ſaavelſom paa alle Nordmændene, de ſagde at aldrig, naar det kom til Stykket, prøvede man andet end ondt af dem. Og der gik Ord af, at om Vaaren derefter vilde Danekongen have ſin Hær ude, og herje i Norge. Endnu ſamme Høſt drog Erling nord til Bergen, hvor han ſad om Vintren,
(865) og udbetalte ſine Folk deres Lønning. Den ſamme Vinter kom nogle danſke Mænd reiſende Landvejen gjennem Oplandene, og ſagde, ſom det ſaa ofte hender, at de ſkulde fare til den hellige Kong Olaf, forat forrette ſin Andagt. Men da de kom til Throndhjem, fandt de der mange mægtige Mænd, og ſagde dem ſit Erende, nemlig at Danekongen havde ſendt dem, for at ſikre ſig hines Venſkab og gode Modtagelſe, om han kom til Landet; men han lovede til Gjengjeld at give dem baade Magt og Gods. Med denne Ordſending fulgte baade Brev og Indſegl fra Danekongen, ſamt den Anmodning, at Thrønderne ligeledes ſkulde ſende ſit Brev og Indſegl. De gjorde ſaa, og de fleſte lyttede gjerne til Danekongens Ordſending. Mod Enden af Langefaſten droge Sendemændene tilbage øſter over. Erling ſad i Bergen, men henimod Vaaren ſagde hans Venner ham et Rygte, de havde hørt af Byrdingsmænd, ſom vare komne nordfra Throndhjem, nemlig at Thrønderne vare i aabenbart Fjendſkab mod ham, og tillyſte paa ſine Thing, at, hvis Erling kom til Throndhjem, ſkulde han aldrig ſlippe levende ud forbi Agdanes. Erling ſagde, at ſligt kun var Opſpind og løſt Snak. Han lyſte, at han vilde drage ſyd til Onareim til Gangdagething, og lod dertil berede en tyveſædet Snekke tilligemed en femtenſædet Skude og en Viſtebyrding (Proviantfartøj). Da Skibene vare ſejlklare, blæſte der op en ſkarp Sønden-vind. Tirsdagen i Gangdagene (11te Maj) lod Erling blæſe alle Mand ombord for at lægge bort med Skibene, men Folkene vare ſene at faa ud af Byen, og ſyntes, det var ſlemt at ſkulle ro mod Vinden. Erling lagde ind i Biſkopshavn. Da ſagde han: I kvie Eder for at ſkulle ro mod Vinden, men tag nu og reiſer Maſten, drag Sejlene op og lad Skibene gaa nordover. De gjorde ſaa, og ſejlede nordefter hele Dagen og Natten. Onsdag Kveld ſejlede de indom Agdanes, og fandt da for ſig en ſtor Samflaade af Byrdinger, Roferjer og Skuder: det var Folk, der agtede ſig ind til Byen for Feſtens Skyld. Nogle af Fartøjerne vare foran dem, og andre efter, ſaaat Bymændene for denne Sags Skyld ikke
(866) gave nogen Agt paa, at der ogſaa kom Langſkibe ſejlende. Erling kom ind til Byen juſt ſom der blev ſunget Otteſang oppe i Kriſtkirken; han løb med ſine Folk op i Byen. Det blev dem ſagt, at

Lendermanden Alf Rode, Ottar Birtings Søn, sad endnu og drak med sin Sveit; Erling anfaldt dem, og Alf blev dræbt med næsten hele sin Sveit. Faa andre Mænd faldt i Byen, thi de fleste vare gangne i Kirke: dette var nemlig Natten før Christi Himmelfartsdag. Strax om Morgenen lod Erling blæse alt Folket til Things ude paa Øerne. Paa dette Thing gav Erling Thrønderne Sag, og beskyldte dem for Landraad (Landsforræderi) mod Kongen, idet han udtrykkeligt nævnte Baard Standhale, Paal Andressøn og Rasse-Baard, som da vare Gjaldkere i Byen, foruden mange andre. De svarede og søgte at frigjøre sig fra Beskyldningen. Da stod Erlings Kapellan op, og holdt mange Breve og Indsegl i Vejret, spørgende, om de her ikke kjendte sine Indsegl, som de havde sendt Danekongen: Brevene bleve ogsaa oplæste. Da vare ogsaa de samme danske Mænd med Erling, som Vintren forud havde faret med Brevene, og det var Erling, som havde faaet dem til dette. Nu sagde de for hele Mængden, hvilke Ord enhver havde talt. Saaledes talte du, Rasse-Baard, sagde de, og slog dig for Brystet; af dette Bryst kom alle disse Raad fra først af. Baard svarede: ør var jeg da, min Herre, da jeg mælede sligt. Der var nu intet andet for, end at feste alt dette ubetinget under Erlings Dom. Han tog der en umaadelig Mængde Gods af mange Mænd, men lagde dem ugilde, som vare dræbte. Siden drog Erling tilbage syd til Bergen.

Valdemar Danekonge havde den Vaar en stor Hær ude i Dan- (867)
mark, og drog med den nord i Viken. Saasnart han kom i Norges Konges Rige, samlede Bønderne sig i stor Mængde for at gjøre ham Modstand. Kongen foor fredeligt og stilferdigt frem, men hvorsomhelst hans Skibe eller Folk nærmede sig Fastlandet, skød man paa dem, om det saa kun var een eller to. Heraf kunde Danerne merke, at Landets Mænd havde fuld Ildvilje imod dem. Da de kom til Tunsberg, stevnede Kong Valdemar Haugathing der, men ingen søgte til fra Herederne. Da talte Kong Valdemar for sine Folk, sigende: det er let at see paa dette Lands Folk, at alle stande os imod. Vi have nu to Vilkaar for Haanden, enten at fare med Hærskjold over Landet og ikke at skaane nogetsomhelst, hverken Fæ eller Folk; eller at vende tilbage igjen sydover med ikke anderledes forrettet Sag. Hertil helder jeg mest; jeg finder det bedre at fare med Hæren i Austerveg til hedenske Lande, hvoraf der ligge nok for os, end her at dræbe christne Folk, hvor vel de end havde fortjent det. Alle de andre havde mest Lyst til at herje, men Kongen fik dog sit frem, at de vendte tilbage til Danmark, uden at have udrettet mere. Dog blev der ranet mangesteds paa Ubøerne, og overalt

hvor Kongen ikke var meget nær. De droge syd til Danmark, og der forefaldt ingen merkelig Tidende.

(868) Erling Skakke spurte snart, at der var kommen Danehær i Viken. Han bød da en Hær ud, nemlig Almenning af Folk og Skibe over det hele Land, saaat der blev det største Hærløb. Med den Hær styrede han østover langs Landet. Men da han kom til Lindandesnes, fik han høre, at Danehæren allerede var faren syd tilbage til Danmark, efter at have ranet vidt og brebt i Viken. Da gav Erling alt Ledingsfolket Hjemlov, men han selv og nogle Lendermænd med ham sejlede med mange Skibe syd efter Danerne til Jydland. Da de kom til det Sted, som heder Dyrsaa, forefandt de endel Daner, der vare komne fra Ledingen med mange Skibe. Erling lagde imod dem og holdt Slag med dem; Danerne flygtede snart og mistede mange Folk, men Erlings Mænd plyndrede Skibene saavelsom Kjøbstaden, og fik der meget Bytte. Siden fore de tilbage til Norge. Da var der en Tid Ufred mellem Norge og Danmark.

(869) Christina Kongsdatter drog om Høsten syd til Danmark for at finde Kong Valdemar, sin Frende — de vare nemlig Systrebørn; Kongen modtog hende overvættes godt og gav hende Veitsler der hos sig, saaat hun godt kunde underholde sine Mænd. Hun var ofte i Tale med Kongen, og han var meget blid imod hende. Vaaren efter sendte Christina Mænd til Erling og bad ham at drage hen til Danekongen, for at indgaa Forliig med ham. Sommeren efter var Erling i Viken: han udrustede da et Langskib, bemandede det med de bedste Drenge, og sejlede siden med dette ene Skib over til Jydland. Han fik spurt, at Kong Valdemar var i Randaros: did sejlede da Erling, og kom til Byen, just som Kongen sad til Bords, og de fleste fik Mad. Da man havde indrettet alt saaledes som Erling vilde, tjeldet og festet Skibet, gik Erling op med tolv Mand, alle i Brynjer, med Hætte over Hjelmene og Sverd under Kapperne. De gik til Kongens Herberge: Døren stod aaben, og Madfadene bleve baarne ind. Erling og hans Mænd gik strax lige ind foran Højsædet, hvor Erling sagde: Grid ville vi have, Herre, baade her og til Hjemferden. Kongen saa paa ham og sagde: er du der, Erling? Han svarede: Erling er her, og sig os strax, om vi skulle have Grid eller ej. Der var 80 Kongsmænd inde, men alle vaabenløse. Kongen sagde: Grid skal I have, Erling, saaledes som du beder om, jeg opfører mig ej som Niding mod nogen Mand, der kommer for at tale med mig. Da kyssede Erling Kongen paa Haanden, og gik siden ud og til sit Skib. Erling blev der en Tid hos Kongen. De talte om Forliigsslutning mellem dem selv og Landene, og kom overeens om, at Erling skulde blive tilbage som

Gissel hos Danekongen, medens Asbjørn Snara, Erkebiskop Absalons Broder, drog til Norge som Gissel imod ham. Engang, da (870)
Kong Valdemar og Erling samtaledes, sagde Erling: Herre, det tykkes mig vel sikrest at lede til Fred mellem Landene, at I faa alt det af Norge, som blev Eder lovet i vor første Aftale, men om saa er, hvilken Høvding ville I da sætte derover: en Dansk? Nei, siger Kongen, ingen af Danehøvdingerne vil vist fare til Norge for der at have at bestille med et haardt og ulydigt Folk; de som her allerede have det saa overflødigt godt. Erling sagde: jeg begav mig af den Aarsag til Eder, at jeg ikke for nogen Deel vilde miste Eders Venskab. Forhen have ogsaa Mænd faret hid til Danmark fra Norge, nemlig Haakon Ivarssøn og Finn Arnessøn, og Kong Svein, Eders Frende, gjorde dem begge til sine Jarler. Jeg har nu ikke mindre Magt i Norge end de, og jeg raader ikke mindre. Kongen gav dem Halland at raade over, hvilket Rige han allerede forhen havde og ejede. Nu tykkes det mig, som om I, Herre, vel kunde unde mig hiint Lehn, om jeg bliver Eders haandgangne Mand, saaat jeg holder Herredømmet derover af Eders Haand, hvilket heller ikke min Søn Kong Magnus vil negte mig, men jeg vil være Eder pligtig og skyldig til al den Tjeneste, der tilhører slig Forlening. Saadant, og meget andet lignende talte Erling, og omsider kom det dertil, at Erling gik Kong Valdemar til Haande, men at Valdemar en Dag ledede Erling til Sæde og gav ham Jarlsnavn, samt Viken til Lehn og Bestyrelse. Derefter drog Erling Jarl til Norge, og var siden Jarl saa længe han levede. Dette Forliig mellem ham og Danekongen blev sidenefter vel overholdt.

Erling Jarl havde med sine Friller fire Sønner. Den ene heed Reidar, den anden Agmund, de havde een Moder sammen; den tredie heed Finn, den fjerde Sigurd: deres Moder heed Aasa den Lyse, de vare yngre. Christina Kongsdatter og Erling Jarl havde en Datter ved Navn Ragnhild, hun blev gift med Jon Thorbergssøn af Randaberg. Christina reiste bort af Landet med en Mand ved Navn Grim Rusle. De reiste ud til Myklegaard, vare der en Stund, og havde nogle Børn sammen.

Olaf, Søn af Gudbrand Skavhøggssøn og Maria, Kong Eystein Magnussøns Datter, var til Fosters hos Sigurd Agnhatt paa (871)
Oplandene. Medens Erling Jarl var i Danmark, reiste Olaf og Sigurd en Flok, og mange Oplændinger slog sig til dem. Der blev Olaf tagen til Konge. De fore med Flokken over Oplandene og ned i Viken, men stundom øster paa Markerne (Grændsestogene); til Skibs vare de ikke. Men da Erling Jarl fik høre om denne Flok, drog han med sine Krigsfolk til Viken, var til Skibs om Sommeren, og om Høsten i Oslo, hvor han holdt Julegjestebud. Men han

lod holde Udkig oppe i Landet med Flokken, og drog selv op i Lan
det for at lede efter dem. Orm Kongsbroder fulgte med ham
Da de kom til et Vand, toge de alle de Skibe, som vare der ve
(872) Vandet. Presten, som sang paa Rydjøkel (saa heder en Gaard
der ligger ved Vandet), indbød Jarlen til et Gjestebud, der skuld
staa ved Kyndelsmesse. Jarlen lovede at komme, thi han syntes
det var godt at høre Tider der, og de roede derhen over Vande
om Kvelden før Kyndelsmessedagen. Men denne Præst havde e
andet Raad i Sinde; han sendte nemlig Mænd hen for at giv
Olaf og dennes Tilhængere Nys om, hvor Erling Jarl var at finde
Han gav Erlings Mænd sterk Drik om Kvelden, og lod dem drikk
overmaade meget. Da Jarlen gik hen at sove, bleve deres Seng
redte i Drikkestuen. Men da de kun havde sovet en liden Stund
vaagnede Jarlen og spurte, om det ej nu var Ottesangstid. Preste
sagde, at kun lidet var hengaaet af Natten, og bad dem sove i Ro
Jarlen svarede: jeg drømmer mangt og meget i Nat og sover daar
ligt. Siden sovnede han anden Gang, men vaagnede lidt efter o
bad Presten staa op og synge Tider. Presten bad Jarlen at sove
sigende, at det kun var Midnat. Jarlen lagde sig da igjen og so
en liden Stund, men løb saa op og bød sine Mænd klæde sig paa
De gjorde saa, toge sine Vaaben og gik til Kirke, men lode Vaab
(873) nene ligge ude, medens Presten sang Ottesangen. Olaf fik Efter-
retningen om Kvelden: de gik om Natten en sex Rasters (Miles)
Vej, hvilket man fandt at være forferdeligt meget paa een Nat.
De kom til Rydjøkel, da Presten sang Ottesang; der var endnu det
tykkeste Mørke. Olaf og hans Mænd gik til Stuen og raabte der
Hær-Raab, og dræbte derinde nogle Jarlsmænd, der ikke havde
gaaet til Ottesang. Da Erling Jarl og hans Folk hørte Raabet,
løb de til sine Vaaben, og stevnede siden ned til Skibene. Olafs
Mænd mødte dem ved en Gard, hvor der da kom til Striid. Er-
lings Mænd agede sig unden ned mod Garden, der dækkede dem.
De vare langt færre, og der faldt mange af dem, medens en
Mængde bleve saarede. Hvad der mest hjalp Erling Jarl og hans
Mænd var dette, at Olafs Mænd ikke kjendte dem, saa mørkt var
det, men Jarlsmændene søgte ivrigt at komme ned til Skibene.
Der faldt Are Thorgeirsson, Fader til Biskop Gudmund, og mange
andre af Erlings Hirdmænd. Erling blev saaret i den venstre Side;
efter nogles Sigende skulde han selv have kommet til at saare sig
med Sværdet, idet han drog det. Orm Kongsbroder blev ogsaa
meget saaret, og med Nød og Neppe slap de ud paa Skibene, med
hvilke de strax lagde fra Land. Man sagde siden, at Olaf og hans
Venner havde haft det største Uheld med sig ved dette Møde, saale-
des som Erling Jarl og hans Mænd syntes at være fulgte, om

ne havde faret klogere frem. Derfor blev han ſiden kaldet Olaf gæva (Ulykke), men nogle kaldte hans Flok Hetteſveiner. De fore emdeles ſom forhen med denne Flok oppe om Oplandene. Men rling Jarl foor ud i Viken til ſine Skibe, og forblev den følgende ommer i Viken, medens Olaf og hans Venner vare paa Oplan- ne, men ſtundom øſter paa Marker, og ſaaledes holdt Flokken mlet den anden Vinter. Vaaren derefter fore Hetteſveinerne ned (874) Viken, og optoge der vidt og bredt de kongelige Indtægter, op- ldende ſig der lang Tid om Sommeren. Da Erling Jarl ſpurte t, drog han med ſine Krigsfolk øſter til Viken imod dem, og de ødtes øſten Fjorden paa et Sted ſom heder Stanger: der ſtod et ort Slag, og Erling Jarl fik Sejr. Der faldt Sigurd Agnhatt g mange andre af Olafs Mænd, men Olaf kom paa Flugt og og ſiden øſter til Danmark, hvor han om Vintren opholdt ſig i ydland i Aalborg. Sidenefter om Vaaren fik Olaf en Sot, der ldte hans Død. Han er jordet der i Mariekirken og Danerne lde ham hellig.

Nikolas Kuvung, Paal Skoftesſøns Søn, var Kong Magnus's (875) ndermand. Han tog fangen Harald, ſom ſagdes at være en Søn f Kong Sigurd Haraldsſøn og Chriſtina Kongsdatter, og ſaaledes r ſammødre Broder til Kong Magnus. Nikolas førte Harald til ergen og overgav ham til Erling Jarl. Det var Erlings Skik, aar hans Uvenner kom for ham, at han talte ſlet intet eller lidet l dem, og dette lidet i al Roligheд, hvis han havde i Sinde at de dem dræbe, men derimod overſuſede dem paa det Verſte i ſine rd, hvis han agtede at ſkjenke dem Livet. Erling talte kun lidet l Harald, og man var derfor bange for, hvad Jarlen monne have Sinde. Da bad man Kong Magnus, at han ſkulde bede Jarlen m Fred for Harald; Kongen gjorde ſaa. Jarlen ſvarede: ſaa- ant raade dine Venner dig; men du vil kun en liden Stund raade r Riget i Frelſe, hvis du alene ſkal fare frem med Mildhed. erpaa lod Erling Jarl flytte Harald over til Nordnes, hvor han lev halshuggen.

Eyſtein heed en Mand, ſom ſagdes at være Søn af Kong (876) yſtein Haraldsſøn: han var endnu ung og ikke ganſke fuldvoxen. er fortælles, at han en Sommer kom frem øſter i Sviavelde og egav ſig hen til Jarlen Byrge Broſa, ſom da var gift med Bri- da, Datter af Kong Harald Gille, Eyſteins Faderſyſter. Eyſtein ar ſit Erende op for dem, og bad dem om Hjelp. Byrge Jarl og ans Huſtru antoge ſig velvilligt hans Sag og lovede ham ſin Bi- and: han forblev der en Tidlang. Byrge Jarl ſkaffede Eyſtein ogen Folkehjelp og gode Penge til at holde ſig med. Han affandt

ſig vel med ham og begge to lovede ham ſit Venſkab. Eyſtein drog da nord i Norge og kom ned i Viken: ſtrax ſamlede Folk ſig til ham, og der ſtyrkedes Flokken. De toge Eyſtein til Konge og vare med den Flok i Viken om Vintren. Men fordi de havde kun faa Penge, røvede de vidt og bredt, men Lendermændene og Bønderne ſendte Krigsfolk mod dem; og naar de bleve overmandede, flygtede de bort paa Skogene, og laa lange Stunder i Odemarker: da gik Klæderne af dem, ſaaat de ſpendte Næver om ſine Legge, hvorfor Bønderne kaldte dem Birkebeiner. De løb ofte ned i Bygderne, hvor de kom frem her og der, og gav ſig ſtrax til at løbe paa, hvor de ikke fandt mange Folk for ſig. De holdt nogle Slag med Bønderne, og Fordelen var ſnart paa den ene, ſnart paa den anden Side. Tre Slag holdt Birkebeinerne, hvor der blev ordentlig fylket, og fik Sejr i dem alle. Paa Krokaſkogen ſaa det farligt ud for dem, thi en ſtor Mængde Bønder, der havde ſamlet ſig, kom imod dem. Men Birkebeinerne fældte Broter for dem, og begav ſig ſiden længer ind paa Grændſeſkogen. Birkebeinerne vare to Vintre i Viken, uden at komme nord i Landet. Magnus havde været
(877) Konge i tretten Aar, da Birkebeinerne fremſtod. Den tredie Sommer ſkaffede Birkebeinerne ſig Skibe, fore frem foran Landet, og fik ſig Gods og Folk. De vare først i Viken, men da det leed ud paa Sommeren, ſtevnede de nord i Landet, og ſkyndte ſig ſaa fort afſted, at der ikke kom noget Nys i Forvejen om dem, førend de naaede Throndhjem. Birkebeinerne havde i ſin Flok fordetmeſte Markemænd og Elvegrimer; en Mængde havde de ogſaa fra Thelemarken, og da vare de vel bevæbnede. Eyſtein, deres Konge, var ſmuk, med fagert og lidet Anſigt, og ikke ſtor af Vext: han blev af mange kaldet Eyſtein Meyla (den lille Mø). Kong Magnus og Erling Jarl ſad i Bergen, da Birkebeinerne ſejlede forbi nordover og bleve det ej var.

Erling Jarl var en mægtig Mand, ſaare forſtandig, den ſtørſte Hærmand i Ufred, en dygtig og ivrig Landraadsmand, men, ſom man ſagde, heel grum og haardraabende: dette laa dog meſt deri, at han negtede ſine Uvenner Landsviſt, naar de bade om Grid. For den Sags Skyld var der mange, ſom ſlog ſig til Flokkene, ſaa ſnart disſe reiſte ſig imod ham. Erling var høj og haardvoren, noget højaxlet, med langt og ſkarpt Anſigt, var lys af Let, og blev meget graahærdet, bar Hovedet noget ſkakt, var rolig og værdig i ſit Væſen, gik i gammeldags Klædedragt, med lange Opſtykker og lange Ærmer paa Kjortlerne, valſke Kapper over disſe, og Sko ſom gik højt op. Sliig Dragt lod han ogſaa Kongen bære, medens han var ung, men da han raadede ſig ſelv, klædede han ſig meget

prægtigt. Kong Magnus var letladen og ſpøgſom, en ſtor Glædesmand og meget kjær i Kvinder.

Nikolas, Sigurd Ranesſøns Søn, var en Søn af Skjaldvar, (878)
Datter til Brynjulf Ulvalde og Syſter til Halldor Brynjulfsſøn, men ſammødre Syſter til Kong Magnus Barfot. Nikolas var den ſtørſte Høvding; han havde Bo paa Angel i Haalogaland, paa det Sted, der heder Steig. Nikolas ejede ogſaa Gaard i Nidaros ovenfor Jonskirken, den ſamme, ſom Thorgeir Kapellan havde for kort Tid ſiden. Nikolas var ofte i Kaupangen, og havde paa denne Tid det meſte at ſige over Bymændene. Skjaldvar, Nikolas's Datter, var gift med Eirik Arnesſøn, der ogſaa var Lendermand. Ma- (879)
riemeſſe ſidre (8de September), da Folk gik fra Otteſang i Byen, gik Eirik til Nikolas og ſagde: Maag, nogle Fiſkermænd, der ere komne udenfra, ſige, at der kommer nogle Langſkibe ſejlende ind efter Fjorden, og man gjetter paa, at det er Birkebeinerne; det er vel derfor bedſt, Maag, at blæſe Byfolket ud til Oren med Vaaben. Nikolas ſvarede: jeg farer ikke efter Fiſkermænds Snak, Maag, men jeg ſkal ſende Folk paa Udkig ud i Fjorden, og idag ville vi holde Thing. Eirik gik hjem, men da det ringede til Højmeſſe, gik Nikolas til Kirken. Eirik kom til ham og ſagde: jeg tror viſt, Maag, at Efterretningen er ſand, thi nu er der Mænd her, ſom paaſtaa at have ſeet deres Sejling; jeg tror det er raadeligſt, at vi ride ud af Byen og ſamle Folk til os, thi det tykkes mig at være Mangel paa Folk i Byen. Nikolas ſvarede: du er altfor ængſtelig nu, Maag; lad os førſt høre Meſſe og ſiden tage vor Beſtemmelſe. Nikolas gik da i Kirke. Men da Meſſen var ſungen, gik Eirik til Nikolas og ſagde: nu, Maag, ere mine Heſte ferdige, jeg vil ride bort. Nikolas ſvarede: far vel da, Maag; idag ville vi holde Thing paa Orene og underſøge, hvormeget Mandſkab vi have i Byen. Eirik red da bort, men Nikolas gik i ſin Gaard og ſiden til Bords. Men netop ſom Maden var ſat frem, kom en Mand ind i Gaar- (880)
den og ſagde til Nikolas, at i dette Øjeblik roede Birkebeinerne ind i Aaen. Da raabte Nikolas, at hans Mænd ſkulde tage Vaabnene. Men da de vare væbnede, bad Nikolas dem gaa op i Loftet. Dette var det uklogeſte Raad, thi hvis de havde ſøgt at verje Gaardsrummet, vilde Byfolket have kunnet komme dem til Hjelp; men Birkebeinerne fylkede nu ſine Folk i hele Gaarden, og omringede ſiden Loftet fra alle Kanter. De raabte til Nikolas og bød ham Grid, men han negtede at modtage den. Siden gik de løs paa Loftet. Nikolas og hans Mænd havde til ſit Forſvar Bueſkud, Haandſkud og Ovnſtene: men Birkebeinerne hugg Aabninger i Huſene, brød Loftet op og ſkød ſom tideſt. Nikolas havde et rødt Skjold med for-

gyldte Nagler og Afbildning af en stjernet Hjelm. Birkebeinerne skød saaledes, at Pilene stode lige i Rørbaandene. Da sagde Nikolas: nu lyver mit Skjold for mig. Der faldt Nikolas og en stor Mængde af hans Sveit. Nikolas's Død blev meget beklaget.

(881) Birkebeinerne gav alle Bymændene Grid. Siden blev Eystein tagen til Konge der, og alt Folket gik under ham. Han opholdt sig nogen Tid i Byen, og drog siden ind i Throndhjem, hvor der slog sig mange Folk til ham. Blandt dem var Thorfinn Svarte af Snas, der havde en heel Sveit af Folk. I Begyndelsen af Vintren fore de ud til Byen, da kom Gudrun af Saltnes's Sønner, Jon Ketling, Sigurd og Viljam, til Birkebeinerne. De fore derefter op fra Nidaros til Orkedalen, og det viste sig ved Eftertælling, at de da havde næsten tyve Hundreder (2400 Mand). De droge nu til Oplandene, og videre ud over Thoten og Hadeland til Ringerike, idet de underlagde sig Landet, hvor de kom.

(882) Om Høsten drog Kong Magnus øster i Viken med en Deel af sit Krigsfolk, og med ham Orm Kongsbroder, men Erling Jarl blev efter i Bergen med en betydelig Styrke, for der at kunne møde Birkebeinerne, om de toge Søvejen. Kong Magnus foor til Tunsberg og tog sit Sæde der, tilligemed Orm. Kongen holdt Gjestebud der om Julen. Kong Magnus fik da spurt, at Birkebeinerne skulde være oppe paa Ree. Kongen og Orm drog derfor siden op fra Byen med sit Folk, og kom til Ree. Der var megen Snee og forferdeligt koldt Vejr. Da de kom til Bøen, gik de ud af Tunet paa Vejen, fulgte Garden udentil, fylkede der og traadte sig en fast Plads; de havde ikke i alt mere end femten Hundreder (1800 Mand). Birkebeinerne vare paa den anden Bø, men nogle af deres Folk vare her og der i Husene. Da de bleve Kong Magnus's Hær var, samlede de sig sammen, og stillede sig i Fylking. Da de saa Kong Magnus's Hær, tyktes dem som sandt var, at de havde flere Folk end han, og besluttede strax at stride. Men idet de søgte frem ad Vejen, kunde alene faa fare frem paa een Gang, thi de, som løb udenfor Vejen, fandt strax saa dyb Snee, at de neppe kunde arbeide sig frem. Da brødes deres Fylking, og de, som gik forrest i Vejen, faldt: da blev Birkebeinernes Merke nedhugget, men de, der stode nærmest, hopede tilbage, og nogle gave sig paa Flugt. Kong Magnus's Mænd forfulgte dem, og dræbte for Fode dem, de naaede; Birkebeinerne kunde nu ikke faa fylket igjen, og kom saaledes til at staa blot for de fjendtlige Vaaben. Der faldt da en Mængde af dem, og mange flygtede. Det gik her, som det ofte kan hende, endog med tappre og vaabenbjerve Mænd, at naar de lide store Nederlag og komme paa Flugt, blive de fleste daarlige til at

vende tilbage. Birkebeinernes Hovedstyrke tog nu Flugten, og en Mængde faldt, fordi Kong Magnus's Mænd dræbte alle dem, de kunde naa, uden at give en eneste af dem, de indhentede, Grid. Men Flokken adsplittedes vide om. Kong Eystein flygtede og løb ind i et Huus, hvor han bad om Grid, og at Bonden skulde skjule ham; men Bonden dræbte ham og begav sig siden til Kong Magnus, som han fandt paa Ramnes. Kongen sad inde i Stuen og varmede sig ved Ilden, og der var mange Folk derinde. Siden kom Folk derhen med Liget, og bare det ind i Stuen. Kongen bad nu Folk at gaa hen til Liget og see, om de kunde kjende det. Der sad en Mand paa Krokpallen: det var en Birkebein, men ingen havde givet Agt paa ham; da han saa og kjendte sin Høvdings Liig, løb han hastigt og haardt op; han havde en Øxe i Haanden, løb længer ind paa Gulvet, og hugg til Kong Magnus. En Mand saa, at Øxen hævedes, og skød ham fra: derved gled Øxen ned mod Skuldrene, men det blev et stort Saar. Siden løftede han Øxen anden Gang og hugg efter Orm Kongsbroder, der laa paa Pallen, sigtende paa begge hans Fod-Legger. Men da Orm saa, at en Mand vilde dræbe ham, var han ikke seen, og kastede Fødderne frem over Hovedet paa sig, saaat Hugget kom i Pallstokken og Øxen stod fast. Men da stod ogsaa Vaaben saa tykt i Birkebeinen, at han næsten ikke kunde falde. Man saa da, at han havde draget Indvoldene efter sig over Gulvet. Denne Mands Tapperhed er bleven meget berømmet. Kong Magnus's Mænd forfulgte de Flygtende længe, og dræbte alle dem, de kunde komme til. Der faldt Thorfinn af Snas og en Mængde andre Thrønder. Denne (883)
Flok, der blev kaldet Birkebeiner, havde samlet sig sammen i stor Mængde; det var raske og vaabendjerve Folk, men heel ustyrlige, og de fore voldsomt og rasende frem, hvor de følte sig tilstrækkeligt mandsterke. De havde faa Mænd mellem sig, der duede til at lægge Raad, eller forstod sig paa Landsstyrelse, Lov og Ret og Hærstyrelse; og om end maaskee nogle havde lidt mere Skjøn derpaa, vilde dog de fleste kun følge sit eget Hoved: de troede sig ogsaa sikre nok formedelst sin Talrighed og Tapperhed. Men af dem, som nu undkom, vare mange saarede, og havde mistet baade Vaaben og Klæder; og alle vare pengeløse. Nogle søgte øster paa Marker, mange til Thelemarken, nemlig de fleste, som der havde hjemme; nogle fore heelt øster i Sverige. Alle søgte at komme bort, thi der var lidet Haab for dem om at faa Grid af Kong Magnus eller Erling Jarl. Kong Magnus vendte siden tilbage til Tunsberg. Han blev meget (884)
berømt ved denne Sejr, thi forhen havde det almindeligviis hedet, at Erling Jarl var Sønnens Værn og Støtte; men nu, da Kong

839.6 .S67hNm C.1
Norges Konge-sagaer fraAKB5676
Stanford University Libraries
3 6105 045 020 794

839.6
S67HNM
v.1

Stanford University Libraries
Stanford, California
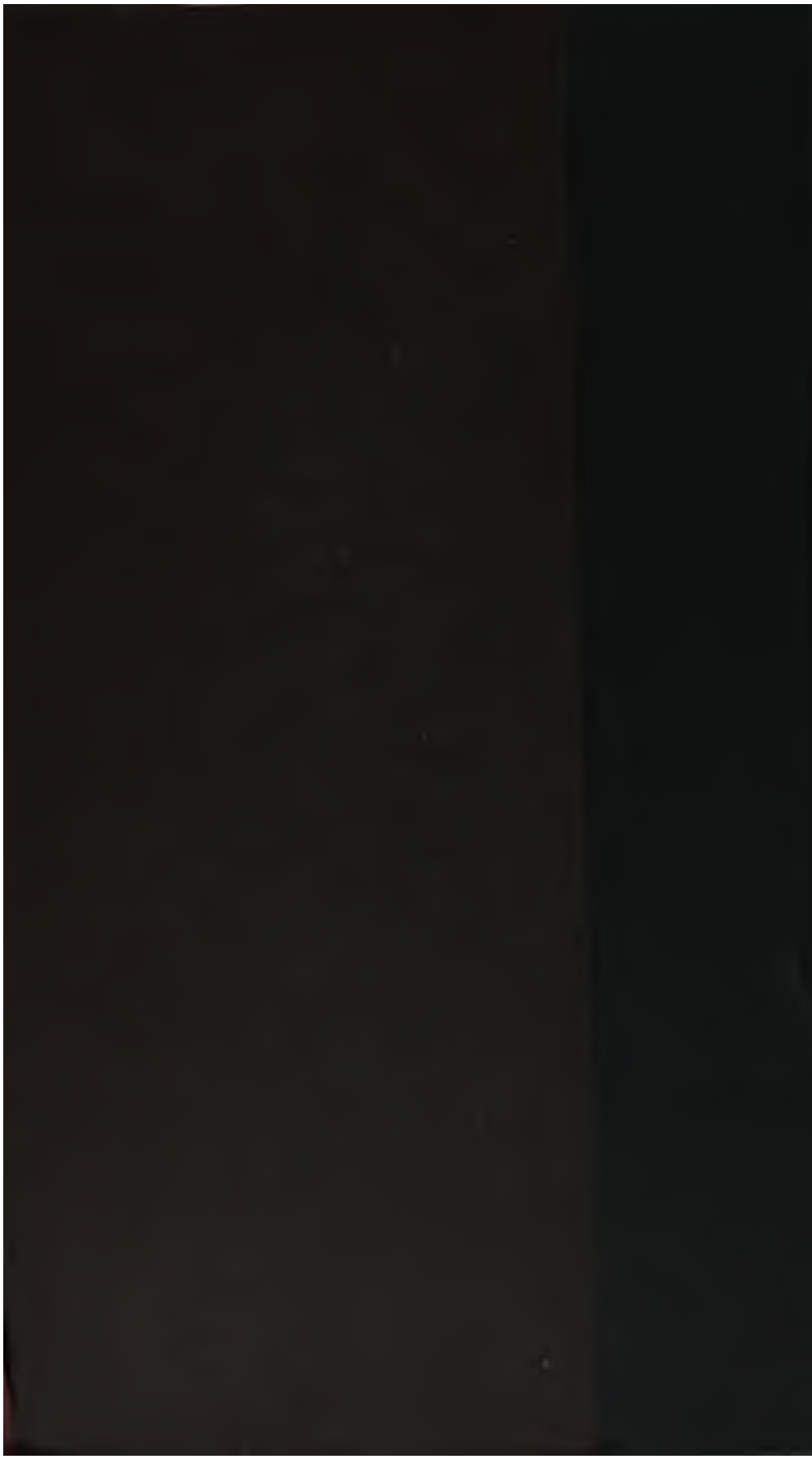
Return this book on or before date due.